CONCILIVM NICENVM.

SYNODI NICENAE QVAM GRAECI SEPTIMAM VOCANT, IN SPLENDIda Nicenſiũ metropoli, Anno a Chriſto nato DCC.LXXXI.Imperãtibus Conſtantino & Irene eius matre, & epiſcopo exiſtente veteris Romæ Adriano papa ſecundo habitæ, Actiones oẽs cõtra iconoclaſtas & iconomachos, hoc eſt eos qui imagines in eccleſijs damnãt & eijciunt, in quibus imaginũ vſus vt pius, & ſanctorꝝ ſuffragia, vt neceſſaria aſſeruntur.

Opus nunc recens inuentũ & e Græco verſum per G. Long.

Coloniæ, anno dñi, M.D.XL. menſe Februario,
Petrus Quentel, excudebat.

Cum gratia & priuilegio tam Cæſario q̃ Regio per
Imperium atqꝫ Brabantiam ac vltra Moſam.

REVERENDO PA-TRI VIRO DOCTO ET NOBILI D. Rutgero ab Anxtel, imperialis monaſterij diui Cornelij ad Indam abbati & cœnobiarchæ digniſſimo, ampliſſimoq́; G. Long.

CONCILIVM HOC NICENVM, pater ampliſſime illis fere temporibus habitũ eſt & celebratũ, quibus miſerrime eccleſiæ ſtatus diſſenſionibus & contentionibus tumultuabatur agitabaturq́;. Nã cum epiſcopi Cõſtãtinopolitani ad iuſſa mandataq́; principum & imperatorũ ius eccleſiæ adminiſtrarẽt, coacti ſunt ab Anaſtaſio & Leonibus, quibus ob inopiam rei familiaris cum Iudæis & Agarenis communis erat vitæ ſocietas, imaginum in eccleſiis vſum vt impium & contra diuinitatem repugnãtem damnare & anathemate percellere. Homines igitur pauidi, & quibus carior præſentis vitæ dignitas, quam æternæ felicitatis ſpes amorq́; fuit ad imperatoris Leonis nutum Synodon in regia vrbe Conſtantinopolitana coegerunt, in qua communibus votis declararunt imagines, non modo nõ neceſſarias, ſed ne ferendas q-dem, imo plane abominabiles & execrandas eſſe: cõtra quos pauci quidam inſurrexerunt, & ne viderẽtur imperatoribus deeſſe, talia in mediũ pro imaginibus (nã ſtatuarum vſus ab Epiphanij epiſcopi Cypri temporibus, excepta vna cruce quæ in medio templi erigebatur abrogatus fuit) adduxere, quæ vel quiuis etiam de vulgo refutare & reijcere potuiſſet: neq́; habuiſſent aduerſarios, ſi Thomas epiſcopus Anazarbon vir in diuina ſcriptura & ritibus eccleſiaſticis inſtructiſſimus, non fuiſſet a deo excitatus, & grauiſſimis ſcriptorum eccleſiaſticorum teſtimonijs vſus, a Clementis tẽporibus apud Chriſtianos geſta vtriuſq́; teſtamẽti, & martyrum prælia in tabulis & pittacijs (ſic enim loquuntur) fuiſſe conſeruata & expoſita docuiſſet. Hunc vt ferunt iconoclaſtarũ principes veneno de medio ſuſtulerunt, & quo commodius ſuæ libidini ſatiſfacere poſſent, omnes illius libros, quos ad ſynodon adduxerat, addito anathemate ne quis amplius eiuſcemodi codices apud ſe eſſe pateretur, exuſſerunt. Sed vide precor quæ incommoda hinc ſecuta ſunt, principes auari aurea vaſa, epiſcopi vero argentea tanq̃ impia notarunt, relictis vulgo imaginibus & velis, inde mox omnium templorum depredatio & nuditas, cunctaq́; videbantur in exitium tendere, ꝙ maieſtas & ornatus domus dei perijſſet: cum Irene clariſſima fœmina puero Conſtantino perſuaſit, imperium Conſtantinopolitanum nõ poſſe cõmode perdurare, ſi licentia iſta vulgi in templi ornamenta & ſacerdotes non coerceretur. Deſignato itaq́; Taraſio epiſcopo Conſtantinopoli-

tano negotiũ datum eſt, vt euocatis omnibus imperij Romani epiſco-
pis in Nicea Bithyniæ concilium indiceret, in qua ciuitate quid actum
ſit pater Reuerende facile diſcere poteris, ſi tantummodo capita huius
libri, quem ad te mitto euolueris. Soles enim quotieſcunq; ab ampliſſi-
mis, quibus perpetuo diſtineris negotijs ocium eſt lectioni ſacrarum li-
terarum ſtudioſe incumbere, vt merito tu vnus dicaris, qui cum ſumma
religione eruditionem quoque & literas honeſtas coniunxit. Nec de-
dignaberis quod ad te potiſſimum mittatur, cum mihi nõ ſolum ſingu-
lari tuo patrocinio adeſſe ſoles, verum etiam ad optima quæq; & hone
ſtiſſima inſtigare & ſolicitare nunq̃ deſinis. Nec eſt quod laudem ali-
quam aut gloriam ex hac interpretatione venari velim. Siquidem cum
ex tanta theologorum turba, qui in hac ſplendida Germaniæ metropo
li quomodocũq; viuũt, nemo eſſet qui Græcas literas aut ſciret, aut co
dicem a Maximo Planude curſim & ſtrictim (q̃d aiunt) ſcriptum legere
poſſet, itum eſt ad me: hominem alienum ab iſta profeſſione & ſtudijs,
quare obtruſum librum, ita verti, ne quid temporis mihi periret. Verbũ
autem verbo reddidi, ne quis infidelitatis aut ignauiæ notam mihi iu-
ſte inurere poſſet. Inculta autem & ignaua dictione ob id vſus ſum, q̃d
honeſtum mihi eſſe putarẽ in hoc argumenti genere, quam ruſticiſſime
loqui. Non enim ornari res potuit, quæ a follibus (vt aiunt) ad
typographorum officinam cudẽda mittebatur. Deus
Optimus Maximus pater ampliſſime nego-
tia tua contra aduerſariorum tuorum
molimina proſpe-
re dirigat.

Ex Agrippina Colonia, VIII. KL. Mar.

LECTORI S.

NE quid te male habeat, ꝙ ſubinde in hac interpretatione offendes adorandi verbum imaginibus datum, ſcito nos Græci verbi τοῦ προσκυνεῖν hoc eſt, adorare proprietatem ſecutos non potuiſſe id aliter interpretari. Quanq̃ ex ſanctorum patrum in actione tertia & quarta expoſitione ſubinde admonebitur, adorare nõ proprie latriam & ſeruilem cultum ſignificare, ſed pro ſimplici honoris exhibitione ſumi, quomodo viros ſenio & autoritate graues nutu capitis & reuerentia excipimus. Itẽ reges & principes flexo genu nõnunq̃ ſalutamus, quod & Græci & Latini adorare ſubinde dicunt. & ſacra ſcriptura ab hac vſurpatione vocabuli nõ abhorret. Hoc in primis admonitũ te voluimus, ne qs imprudẽs grãmaticæ in hũc ſcopũ impingat. Deinde multa & ſcribæ & typoꝝ negligẽtia, q̃ facili negotio ab q̃uis caſtigari queũt, cõmiſſa ſunt, quale ẽ ꝙ folio. XX. facie. I. verſu. XLVIII. pro notauerũt impreſſum inuenies notas inurunt, quæ nõ noſtra inſcitia, ſed operaꝝ iniuria commiſſa ſunt, in quibus tuũ candorẽ etiam atq; etiã poſcimus. Vale.

QVAE COGNITV DIGNA IN HIS SEPTEM SYNODI actionibus habentur breuis annotatio

Actio prima.

Recenſentur nomina principum,ducũ & epiſcoporum. Folio.i.
Præfatio ſiue adeo præparatio ad concilium. Fol.ij.b.
Epiſtola ſynodica imperatoris ad ſynodum. iij.a
Adhortatio ad concordiam. Ibidẽ
Epiſcopus electus a populo probabat dignus ne aut minus dignus eẽt. Ibidem.
Epiſcopi ex hæreſi pœnitentes introducuntur ad ſynodum. iiij.a
Confeſſio catholica hæretici quondã Baſilij nunc reſipiſcentis. Ibidẽ
Anathematiſmi Baſilij contra iconoclaſtas. iiij.b
Theodori ſecundi reſipiſcentis confeſſio. Ibidem.
Theodoſii tertij ex epiſcopis pœnitentia Ibidẽ.
Eiuſdem confeſſio.v.a Imagines quare recipiendæ. Ibidem.a
Baſilij magni & Chryſoſtomi ſententiæ de imaginibus Ibidem
Epiſcopi reſipiſcentes priſtinum locum recipiunt. Ibidem.b
Iſidori Peluſiotæ egregia ſententia de imaginibus templorum. Ibidẽ.
Longa diſputatio nũ hæretici reſipiſcẽtes ad priſtinũ ſtatũ ſint recipiendi. vi. & de-(inceps.
Canones cõſilioꝝ Niceni & Epheſi de recipiẽdis hæreticis. Ibidẽ.b
Baſilij & Athanaſii teſtimonia de recipiendis hæreticis. vij.a.
Clerici reſipiſcentes quomodo recipiendi. Ibid.b.
Cyrilli & Athanaſi de eadem re ſententia. Ibidem
Imaginum vſum primum Manichæi damnarunt. viij.a
Laus Athanaſii Magni. Ibidem.
Ex hiſtoria eccleſiaſtica Rufini de recipiendis lapſis epiſcopis. Ibidẽ.b
Sardicenſis ſynodi ſententia de lapſis & pœnirentibus. ix.a
Macarius hæreticus à Romano Pont. humaniter ſuſceptus. Ibidem.
Meletius pœnitens non eſt receptus in priſtinum ſtatum Ibidem.
Alexander epũs Abyles, quod ab eccleſia diſſenſit terræmotu fuit ablatus. Ibid.b
Theodori Lectoris eccleſiaſtica hiſtoria x.a
E vita ſancti Sabæ de receptione pœnitentium longa hiſtoria Ibidem.a
Baſilij Magni ſentẽtia de nõ recipiẽdis hæreticis quibuslibet ad ſtatũ priſtinũ. xi.a

ACTIO SECVNDA.

Continet hæc ſententias omniũ de imaginũ veneratione & quotquot ſunt in hac p̄ſenti ſynodo in eam ſententiam concedunt
Increpatio hæreticoꝝ reſipiſcentium. xi.b
Literæ ſynodicæ Adriani papæ ad imperatorẽ, in quibus fere hæc inſunt. xij.a
Hiſtoria Sylueſtri & Conſtantini de lepra & monte Soracte Ibidem.a
Deus imaginem primus fecit. xiij.a
Adoratores ſimilitudinũ & imaginũ, Adam, Abel, Noe, Moſes. Ibidem.
Heſaiæ locus ad imaginum aſſertionem Ibidem.b
Gregorij Nyſſeni autoritas Ibidem
Baſilij Magni teſtimoniũ de inuocatione ſanctoꝝ & imaginũ veneratiõe. Ibidẽ.b.
Chryſoſtomi in eandem rem ſententia. Ibidem
Cyrilli ad idem locus. xiiij.a
Athanaſii & Ambroſii ſententiæ Ibidem.
Stephani epiſcopi Boſtrorum ſermo de imaginum veneratione. Ibidem.
Hieronymi locus de imaginibus habendis Ibidẽ.b.
Epiſtola ſynodica Adriani ad Taraſiũ patriarcham Conſtãtinopolitanũ. xv.a.
Imago ꝑcurſoris denotantis digito agnũ probata a ſexta ſynodo, vnde vſus inua-luit

ualuit eius frequentiſſimæ picturæ & amuleti. Ibidē.a.
De autoritate Romanæ ſedis. Ibidem.b
Sententiæ epiſcoporum de approbatione literarum ſynodicarum xvi.

ACTIO TERTIA.

EPiſtolæ aliquot ſynodicæ patriarcharum Orientalium. xx.b. & deinceps.
Capita ſex priorum conciliorum, & quæ in eis geſta ſunt, narratio xxiij.a
Sancti vt filij dei coluntur. xxiiij.a
Reliquiæ ſanctorum virtute potentes. Ibidem.
Sententiæ epiſcoporum de approbatione literaꝝ ſynodicarum. Ibidē & deinceps.

ACTIO QVARTA.

IN hac actione quarta & e ſcriptura, & e ſanctorum patrum doctrinis multa adferuntur teſtimonia de imaginum vſu pio. xxviij.
Quod in ſacris biblijs imagines admittantur. Ibidem
Locus e libro Exodi facies propitiatorium, &c. Ibidem.
E Numeris & Ezechiele. Ibidem.
Ex epiſtola ad Hebræos, de eadem re. Ibidē.
Quod Moyſes pinxerit & fecerit Cherubin in forma hominum. Ibidem
Similitudinem non faciendam eſſe, quomodo intelligendum Ibidem.b
Chryſoſtomi temporibus ſanctorum imagines pingebantur Ibidem.
Chryſoſtomus tabulam habuit continentem picturam cędis Aſſyriorum quandā veteris teſtamenti. xxix.a
Gregorij Nyſeni pathetica oratio de pictura, in qua a patre Iſaac immolabat. Ibi.
Cyrillus eandem picturam ſuo tempore extitiſſe probat. Ibidem
Gregorij theologi carmen de reuerētia pictæ imaginis gentilis philoſophi. Ibid.b
Antipatri Boſtroꝝ epiſcopi verba de ſtatua ab hæmorrhoiſſa Chr̄o dicata. xxx.a.
Aſterij epiſcopi Amaſeę expoſitio hiſtoriæ Euphemiæ imagines approbat. Ibid.
Aſterius crucis ſymbolum a Chriſtianis adorari dicit. Ibidem.b
Ex vita ſancti Anaſtaſii & miraculis illius imaginum aſſertio. xxxi.a
Tempore concilij huius populus lignea mola ad eccleſiam vocabatur. Ibidem.
Sermo beati Athanaſii de miraculo crucis in Beryto Ibidem.b.
Cur hodie imagines non edant miracula. xxxij.b
Miracula quibus data ſunt Ibidem.
Ex epiſtola Nili ad Heliodorum de imagine martyris Platonis Ibidē.
Theodori Myrorum epiſcopi hiſtoria xxxiij.a
Templa non ornanda nugacibus picturis. Ibidem.
Vnica crux ab Orientis parte in templo poſita ſufficit. Ibidem.
Quæ ſint ornamenta domus priuatæ Ibidē.
Templum ſaluatoris Romæ, quomodo a Iohanne pictum fuit. Ibidē.b
Ex diui maximi ſcriptis patet olim fuiſſe ſolenne iurare ad codicem euangelij & crucem. Ibidē.
Amplecti & ſalutare idem eſt quod adorare. xxxv.a
De agno præcurſoris digitis demonſtrato. Ibidem
De ſexta ſynodo quo tempore fuit congregata Ibidem.
Leontij elegans diſputatio contra Iudæos pro imaginibus Ibidem.b
Ex reliquijs & imaginibus martyrum ſanguis fluxit xxxvi.a
Quod ſcriptura etiam creaturas adorandas præcipit. Ibidem
Imaginem dei adorans donum ſancti ſpiritus glorificat. Ibidem.b
Per ligna mirifica quædam a deo deſignata ſcriptura docet Ibidem.b
Scriptura quoq; veneratur oſſa mortuorum. Ibidem
Lapides quoq; in ſcriptura venerati ſunt. Ibidem.

Chri

Chriſtiano adorando lignum non dicunt,tu es Chriſtus noſter. xxxvij.
Abraham etiam impios homines adorauit Ibidem.
Leontius quis fuerit. xxxvij.a
Quid diſtet adoratio & latria ex epiſtola Anaſtaſii epiſcopi. Ibidem.b
Sophronij ſermo de imaginibus. Ibidem
Eiuſdem beati patris hiſtoria. xxxviij.a
Ex miraculis Coſmæ & Damiani Ibidē.b. & folio ſequenti.
Quod imagini honor exhibitus ad ipſum prototypum refertur. xxxix.b.
Verba Baſilij de imaginibus. xl.a
Aliquot hiſtoriæ de miraculis ab imaginibus factis. Ibidem & deinceps.
Epiſtola Gregorij papæ de imaginibus contra Iudæos. xli.
Epiſtola Germani patriarchæ, de eadem re. xlij.b
Quid diſtent gentium idola à Chriſtianorum imaginibus. xliiij.b
Imaginum vtilitas. Ibidem.b
Conſenſus epiſcoporum omnium de imaginibus habendis. xlvi.b.& deinceps.

ACTIO QVINTA.

Haec actio veluti racemationes quaſdam ſententiarum patrum de aſſertione imaginum continet.

Epiſtola Symeonis Stælyte ad Iuſtinum Imperatorem. li.b
Ioannes epiſcopus Theſſalonicenſis ſermo de imaginibus. Ibidem.
Angeli quare pingantur in forma hominis lij.a
Ex diſputatione Iudæi & Chriſtiani. Ibidē.
Ex itinerario apſtoꝶ ridiculæ hiſtoriæ ad ſubuertendas imagines adductæ. Ibidē.b
Sancti Amphilochij de falſis iſtis libris ſententia. liij.b.
Euſebij Cæſarienſis impia de filio ſententia. Ibidē.
Refutatio dogmatum Euſebij ab Antipatro epiſcopo Boſtrorum. liiij.a.
Theodori lectoris verba ex hiſtoria ſua eccleſiaſtica. Ibidem
Ioannes Pacrinomius ſcripſit hiſtoriam eccleſiaſticam,in qua de errore eorum qui imagines negabant Ibidem.
Ex vita ſancti Sabæ & actis contra Seuerum hæreticum auferentem ornamenta eccleſiæ. Ibidem.b.
Ex libro Conſtantini Chartophylacis de imaginibus. lv.a
Scholion biblicum defendens imagines Ibidem
Euagrius ſcriptor hiſtoriæ eccleſiaſticæ. Ibidem.b
Hiſtoriæ aliquot ſanctorum cum miraculis. lvi.a.
Vnde ortus ſit iconoclaſtarum error. Ibidem.b

ACTIO SEXTA.

Continet refutationem hæreticoꝶ,qui in Conſtātinopolitano cōciliabulo ſub Leone hæretico Imperatore imagines dānauerant, q̄ꝶ dicta referunt per Gregoriū epm̄,q nūc fuerat cōuerſus ad meliorē mentem. Fol. lviij.

¶Tomus primus.

Quod non fuerit vera ſynodus, quod in ea nō fuerit præſens papa Ro. & q̄d imagines ab apoſtoloꝶ temporibus in eccleſia fuerint. Fol. eodē.b. &.lx.a.

¶Tomus ſecundus.

De ſynodis contra hæreticos habitis,& quatenus iconoclaſtæ cum eccleſia conueniant,& in quibus diſcrepent. Fol.lx
Picturam eſſe neceſſariam & vtilem,quæ vulgum erudiat lxij.a.

¶Tomus tertius.

Quæ picturæ damnatæ ſunt. lxiij.b
Refutatio eoꝶ quæ iconoclaſtæ veriſimiliter contra eccleſiam adferunt. lxiiij.b
Quod deus artifices ad ornandam domum dei vocauerit lxv.a
Error Euſebij de humanitate dei & quod deus verus fuerit homo. Ibidē.b
Quod inepte imaginibus animam hæretici à catholicis tribui dicant lxvij.a
Quid differant hypoſtaſis & natura. Ibidem

Quod corpus dominicum non ſit figura docta diſputatio. lxviij.a
¶ Tomus quartus.
Refutatio teſtimoniorum ex biblijs contra imagines congeſtorum lxviij.b
Quod vetuſtiſſimi ſcriptores imaginum fecerunt mentionem Ibidē.
Quod imaginum honoratio a gentilitate diſcrepet. lxix.b
Quod humaniter deus in hoc mundo multa fecerit. lxxi.a
Dictum Pauli ſecūdum carnem Chriſtum iam non cognoſcimus, quomodo intelligendum, & a patribus fuerit expoſitum. lxxij.b
¶ Tomus quintus.
Refutatio teſtimoniorum ſanctorum patrum, in eandem rem. lxxij.b
Quæ Epiphanij nomine feruntur contra imagines non eē illius. lxxiij.a.
Amphilochij dicta contra imagines nō recte ab hæreticis intelligi. lxxiiij.a.b
Aſſertio imaginum ex Aſterio epiſcopo Amaſeæ. lxxv.a
Falſa teſtimonia Theodoti Ancyrani citata. Ibidē.
Diſputatio inſignis contra Euſebium Pamphili hæreticum lxxvi.a
¶ Tomus ſextus.
Continet anathematiſmos conciliabuli ſub Leone habiti. Item confutationem omnium definitionum eiuſdem concilij. lxxviij.b
ACTIO SEPTIMA.
Continet hæc definitionem ſanctæ & vniuerſalis ſynodi Nicenæ poſterioris. lxxxvij.a
Continet item aliquot ſynodicas epiſtolas. xcij.a
Capita canonum eccleſiaſticorum in hac ſynodo editorum. xciiij.

PSELLVS DE SEPTEM SACRIS SYNODIS GRAECORVM.

Prima poſt aſcenſionem domini noſtri Ieſu Chriſti annis trecentis congregata eſt.

Prima Nicæna

Cognoſce numerum ſacrarum ſynodorum,
Quotcunque contra impios valuerunt o rex,
Septem omnes extitere. Prima in Nicæa,
Diuino regnante domino Conſtantino:
Et in ſacerdotij dignitate præcellente Conſtantinopoli,
Ter pio & animo & ſermone Metrophane.
Hæc furioſi Arij linguam diſſecuit
Cum Trinitatis ille conſubſtantialitatem ſecaret,
Et opificem creaturarum turpiter infamaret.
Dicendo minorem patre filium, cum ſit natura æqualis.
A prima vſque ad ſecundam anni ſunt quinquagintaſex

Secunda Conſtantinopolitana.

Secunda autem ſacrarum ſynodorum facta eſt,
Vt tradunt omnes, in Conſtantinopoli:
Cum quidem Theodoſius imperio bene præfuit magnus.
Nectarius vero ſummus pontifex eius loci fuit.
Iſta radicitus euulſit Macedonium,
Qui ſpiritum ter ſanctum fruſtra alienabat
A ſumma deitate, & creaturam eſſe blaſphemabat.
A ſecunda ad tertiam anni quadraginta.

Tertia Epheſina.

At tertia ſynodus facta eſt in Epheſo.
Theodoſio iuniore digne tunc dominante:
Contra vaniloquum & improbum Neſtorium,
Qui dei incarnationem nullo modo recipiebat,

Et

Et nudum hominem Chriſtum delirabat.
Et contra firmam vnitionem dei blaſphemabat,
Chriſtiparã dicẽdo non deiparam,
Quæ deum peperit dominam Mariam virginem.
A tertia vſq; ad quartam anni ſunt triginta.
Quarta vero ſynodus in Chalcedone fuit, Quarta Chalcedonenſis.
Romæ ſceptra tenente Martiano principe.
Numero autem ſacri & reuerendi patres
Triginta ſimul fuere ſupra ſexcentos,
Contra Eutychen infœlicem, & contra Dioſcorum,
Qui corpus dominicum phantaſticum eſſe impie dicebant.
A quarta vſq; ad quintam anni centum & duo.
Quinta autem iteꝝ fuit in Conſtantinopoli. Quinta Conſtantinopolitana ſecũda.
Quinq; verò & ſexaginta ſupra centum patres
In hac coacti ſunt, & Chalcedonenſem
Synodum approbauerunt vt ter pijſſimam.
Eiecerunt autem pie extra diuina ſepta
Euagrium, & Didymum, cum Origine,
Viros qui nõ eodem tempore deceſſerũt, ſed tñ eadem cõſcripſerũt.
Falſa nempe & peregrina dogmata a diuina eccleſia.
Et nũc quidem corporum reſurrectionem omnino auferebant,
Nunc vero alienigenarum reſuſcitationẽ præter opinionẽ aſſerebant.
Paradiſum vero & Adam dicebant incorporeum.
Et pœnam ad tempus putabant terminandam.
Quinetiam dæmonum reſtitutiones ſcripſerunt.
Suſtulerunt quoq; Mopſueſtiæ epiſcopũ,
Improbi Neſtorij exiſtentem myſtagogum.
Et priorem epiſtolam Ibæ ad Marin Perſam,
Eaq; quæ conſcripſit contra Cyrillum, olim
Fortaſſis ſimulate Tyri epiſcopus Theodoritus.
A quinta vſq; ad ſextam anni centum viginti nouem.
Sexta rurſus ſynodus in Conſtantinopoli Sexta Cõſtãtinopolitana tertia
Conſtitit, & diſſipauit dogmata impiorum,
Quorum anteſignani diſerti multi, & varij fuere.
Theodorus epiſcopus Pharan, Honorius Romæ,
Cyrus Alexandriæ, Sergiuſq; & Pyrrhus.
Item Paulus Samoſatenſis, præter hos & Petrus
Et miſer Macarius, cumq; illo Stephanus.
Hi incarnati verbi negabant duas naturas,
Vnam quandã dicentes eſſe compoſitam, & actionem vnam,
Cum his Polychronium abſtulerunt perfecte.
Et duas dogmatizauerũt incarnati verbi naturas,
Et duas voluntates plane pie aſſeruerunt. Septima Nicena poſterior.
A ſexta vſq; ad ſeptimam anni ſexaginta.
Poſtremo ſeptima rurſus facta eſt in Nicea
Quinquaginta conuenerunt ſupra trecentos
In iſta piorum patrum diuinorumq; ſermones:
Irene imperatrice tunc rem adminiſtrante,
Cum Conſtantino filio recens coronato.
Decreuerunt autem picturas honore afficiendas,
Et probe anathematizarunt impios quoſdam,
Baſilium epiſcopum exiſtentem Piſſidiæ,
Theodoſium Epheſi, Siſinium Perges,
Alioſq; plures venerandas picturas non honorantes.

HAEC SYNODICA
EPISTOLA IN HOMOCANONIO
quoque exiſtit, ſed quia in Græco exemplari eam inuenimus, putauimus non omittendam.

PIISSIMO DOMINO IN SACRIS
nobis collegæ Ioanni preſbytero præſidi & anachoretæ contemptoriq́ꝫ curarꝫ mũdanarꝫ, Taraſius indignus epiſcopus Conſtantinopoleos nouæ Romæ.

DE fonte & vino diuini ſpiritus inebriatus & afflatu dei illuſtratus Dauid in regibus propheta & in prophetis rex, in hymnis ſuis dixit. Ab initio cognoui ex teſtimonijs tuis, quia in æternum fundaſti ea. Vera eſt hæc & firma hymnodia apud eos qui prudentia præditi hanc cantant. Dixit enim de omni diuinitus data ſcriptura Moſes qui oculis ſuis deũ vidit, ab ipſa non licet quicquã auferre, neq́ꝫ etiã aliquid adiungere. Qui igĩt ſedulo & nõ defunctorie ſcripturarꝫ & patrũ doctrinis inſiſtũt & harꝫ diligẽti lectioni intẽti ſunt, & mẽtẽ ſuã ad pietatẽ & veritatẽ adiungũt, nõ ad propriã volũtatẽ cũcta referẽtes, a mõtibꝰ æternis mirabiliter illuminantᷓ: pfuſi ſcilicet lumine euãgelicorꝫ & aplicorꝫ pceptorꝫ. Montes ẽm noĩat hęc pſalmiſta, qa in illis meditãtes & ambulantes ad cœleſtia ſcãdimus. Aeternos aũt vocat q̃d nõ ſint momẽtanea, neq́ꝫ ad tps durãtia, ſed ſimul ante mũdi cõſtitutionẽ dicta ſunt, etiãſi in extremis tpibus a pconibus euangelici pconij effãta ſint. Nos igĩt, o vir deſideriorꝫ ſpũs quẽ ab ipſa iuuẽtute cognouimus deo deuotũ, breues q̃ſdã cordis noſtri motiões, & cõſilia ad aĩæ quietẽ cõducẽtia tibi cõferimꝰ. Plura ẽm ſilẽtio tribuẽda ſunt. Arbitramur autẽ & ad aures q́ꝫ veſtrũ oĩm peruenisse, qũo in Nicẽſiũ ciuitate, ſecũdũ beneplacitũ dei ſynodus cõgregata ſit, in quã & nos & ſacerdotes veri vicarij ſcilicet Papæ veteris Romæ & Oriẽtis ſummorꝫ ſacerdotũ, pterea dei amãtes epi plurimi, ſecũdũ mãdatũ piorꝫ nrorꝫ Imperatorꝫ cõuenimꝰ, ne dicã interim religioſos archimãdritas, pſides, & multitudinẽ monachorꝫ. Cũ aũt illic inter nos de varijs eẽt agitatũ veritas & deo placẽs volũtas iudicata ẽ, ꝙ ſcilicet iuxta antiquã cõſtitutionẽ ſctõrꝫ patrũ noſtrorꝫ imaginũ picturam ad inſtructionẽ & memoriã mentis nræ, & participationẽ ſanctificationis, eccleſia recepit. Quicqd enim ſanctũ euangeliũ per lectionẽ nobis demonſtrat, hoc idẽ imagines p inſpectionẽ. Quicqd itẽ libri de paſſionibus martyrꝫ narrãt hoc ipm etiam imagines ſignant. Has ẽm recipimus tanq̃ effigurationẽ prototyporꝫ. Nihilo minus credentes in vnũ deũ in trinitate laudatũ, eidemq́ꝫ ſoli latriam exhibẽtes, poſcimus interceſſionem intemeratæ dominæ noſtræ ſanctæ deiparæ ſanctorum item an-

gelorꝝ,oĩmq́ꝫ diuorꝝ & patrũ noſtrorꝝ.His ita ſe habẽtibus bona pars monachorꝝ apud ſynodũ accuſationẽ quã nos pſciuimus,inſtituerunt. Quod ſcilicet multi eſſent epi,q ſacerdotalẽ dignitatẽ pecunijs ſibi cõparaſſent. Sane quanq̃ in pctĩs nrĩs voluamur,& catenis horꝝ illigemur (in qbus nobis ꝓpitius ſit dñs)attñ ſecũdũ euãgelica pcepta & canonicas ordinationes incedẽtes in pura cõſciẽtia ſimplici corde & morib⁹ nõ auaris,iuxta timorẽ dñi ambulare cupim⁹. quinetiã ſubmittim⁹ nos, vt per oĩa euãgelicis & aplicis & patrũ doctrinis inſeruiamus. Ad hęc oĩbus modis operã damus,vt qcũqꝫ in ſacerdotalẽ ſortẽ adoptati ſunt,ita cõuerſent & viuãt,queadmodũ decet oẽs eos q ĩ noĩe dñi vocati ſunt. Si vero aliq recuſant pceptis horꝝ ſtare, ego ſane cũ illis nullã cõionem habere velim,alienusqꝫ ſum ab illorꝝ animis, quã aũt id de me facile teſtificari poſſim nulli ẽ ignotũ, verꝝ iſti q inſimulati ſunt, videãt qũo ſe defendãt. Scimus em̃ diuinos canones oẽs accipiẽtes aut dãtes qppiã in ordinatiõe ſacerdotali excõicare & a ſacerdotij ſanctitate repellere. Moſes q deũ vidit vt prius dixi, clamat ad ipſa nihil addere licet,& ab ipſis nihil auferre. Simili mõ pſalmographus Dauid canit & nos cũ eo. Ab initio cognoui ex teſtimonijs tuis q̊d,in ęternũ fundaſti ea. Quis aũt poterit iſtis reſiſtere niſi mẽtẽ corruptã habeat & ludere in diuinis velit, iã em̃ fundata ſunt teſtimonia dei,iã in eccleſia illius radices iecerũt,etiã ſi ad tps a qbuſdã nõ ſeruent,verꝝ illa tñ in ſeculũ pmanẽt,& beati ſunt q iſta inueſtigãtes ſimul etiã ijs obediũt. Vę aũt q repugnãt. Oĩs igĩt eps aut diaconus cõuictus q̊d pecunijs aut largitiõe ordinationẽ obtinuit, ab epiſcopatu excidit. Fortaſſis aũt qdã dicũt: Pœnitentiã egimus pro pctĩs nrĩs & deus dat veniã. ſane & ego dico q̊d oẽm pœnitẽtẽ deus ſuſcipit,& pmiſſa pctã p pœnĩam cõdonat. Nouim⁹ em̃ & Dauid in adulterio & cæde ſimul deprehẽſum,ſed poſt pœnĩam receptum,de q̊ teſtimoniũ datũ ẽ. Inueni Dauid filiũ Iſai virꝝ ſecũdũ cor meũ,q faciet oẽm volũtatẽ meã. Sane manifeſtũ eſt q̊d p pœnĩam fuerit correctus, ſed iterũ noui eundẽ Dauid a dño audiuiſſe,tu mihi nõ extrues domũ,qa vir ſanguinũ es. Noui & Manaſſen p cõfeſſionẽ ab ĩpietate abſolutũ, noui & meretrices & telones p pœnĩam receptos, verꝝ nullũ ex his in ſacerdotij dignitatẽ numeratũ, niſi forte id añ baptiſma çõmiſerit. Noui & monachos aliq̊t cũ in mũdo eẽnt oĩi libidine cõſpurcatos, cũ aũt ſolitarie viuerẽt,tanq̃ faces in orbe reſplẽduiſſe,nullũ tñ ex his in ſacerdotẽ ordinatũ. Quod ſi aũt id ſemel atqꝫ iterꝝ factũ ẽ,nõ tñ cõfeſtim legẽ in eccĺia pſcribit. Scimus ſanctã Mariã prius meretricẽ fuiſſe, poſtea factã cõtinẽtẽ,nõ tñ inter diaconas relata ẽ. Quorſum vero hęc dico cũ veritatis ſermonẽ cognoſcã,& eũ q a diuinis aplĩs initiatus eſt audacter clamãtẽ videã. Quod qcũqꝫ p pecuniã ordinatus ẽ eps,aut pbr̃,aut diaconus,alien⁹ ẽ a ſacerdotali dignitate. Nõ em̃ diuini ſpũs grã vẽdiť. Caiaphaicũ,hoc ſtudiũ ẽ,ſymoniaca hęc machinatio , & aliena a ſacerdotali ſanctificatiõe. In ſcortatiõe aut adulterio ſi qſpiam poſt baptiſma fuerit dephẽſus diuini canones illũ ad ſacerdotiũ nõ admittũt, quinetiã ſi qſpiã ꝓmotus ad ſacerdotiũ tale aliqd fecerit,cõfeſtim eijciť. Omnis igiť

virꝝ qui in pœnitentia ꝑdurat ꝑ bonitatē & mãſuetudinē dei, veniam pctõꝝ ſuoꝝ obtinet, queãdmodũ etiã in ſuperioribus demõſtrauim⁹. Nouatũ aũt & eius impiæ hæreſis aſſeclas anathematizo, vtpote q in iurius ſit aduerſus pœnĩam & manſuetudinem dei eleuat. Quare eius opinionis ſum vt cõfitear recipiendũ epm ꝑ pecunias ordinatũ modo pœniteat, Bonus em̃ deus ē in oĩbus, & viſcera aperta ſunt ſup oēm hominē pœnitētē, quē etiã in regnũ ſuũ inducit. Sed qm̃ iuxta diuinũ apoſtolũ. Epũs inculpabilis eē debet, qui propter pecunias aliquē ordinat aut ab alĳs ordinat̃, alienus eſt a ſacerdotali dignitate vt oēs nouimus quicũq; eccleſiæ alũni ſumus. Ergo bona & laudabilis pœnitentia q̃ ad deũ ducit & a pctĩs liberat. Et ego q̃q; miſericordia indigeo. Noui em̃ dei mãſuetudinē, qui oēm ad ſe veniētē recipit. Dixit em̃ ꝑ prophetã: Tu primus dic pctã tua vt iuſtificeris. Et dixi eloquar iniq̄tatē meã coram dño, & tu remiſiſti impietatē cordis mei, & pro ea orabit oĩs ſanct⁹ in tpe oportuno. Nã ſi pr̃ filio peregre exiſtēte, & rē impie & inique agente, redeũtē iterꝝ ad ſe naturali amore proſequit̃, quanto magis deus oĩm noſtrũ pr̃ oēm pœnitētē ſuſcipiet in vlnis ſuis cũ ſit ſingulariter miſericors. Nõ em̃ mortē petit pctõris, ſed magis vt cõuertatur & viuat. Queãdmodũ etiã in euãgelio ab ipſa dñi voce ꝑ parabolã de ꝓdigo & poſtea pœnitēte inſtructi ſum⁹ à pr̃e cęleſti recepto in cœlis. Gaudet em̃ ſupra hoĩem oēm agētē pœnitētiã. Pœnitētia inſignis eſt armatura, magna ſalutis via, hoſpitĳ regni cœloꝝ diſpēſatrix, incorruptibilis vię dux martyricoꝝ certaminũ æquiparatio: ad deũ viã indicans, & cũ ipſo nos eē faciēs, hũani gñis bacul⁹, cadētiũ & lapſoꝝ ſurrectio. Beati q hãc amplectunt̃, & huic adhærēt: q hãc exercent cũ angelis vitã æqualē ducũt. Ab oĩ malo declinãt & bonũ faciũt. Pœnitētia eſt coalũna & familiaris dilectiõis, eleemoſynæ, ieiunĳ, abſtinētiæ, tēperãtiæ, probitatis, honeſtatis, mãſuetudinis, & vt verꝝ vno verbo dicam hæc oĩa pollet pœnĩa. Si q̄s aũt hãc cõtaminat & cõtēnit, nõ inter ſeruatos, ſed inter ꝑditos numerãdus ē, q̃ꝝ vermis nõ morit̃, & ignis nõ extinguit̃. Hæc a nobis p̄dicant̃ vir ſanctiſſime, ſi forte fuerint, q nos q̃q; infamare voluerint. Nouimus em̃ te ſingularē admiratorē & cultorē euãgelicaꝝ & ap̄licaꝝ, canonicarũq; iuſſionũ, quãobrē audacius q̃q; ad te iſta ſcribimus, cupimusq; vt ea monachis & aſcetis viriſq; oĩbus religioſis, cũ q̄bus tibi cõmerciũ eſt, ſignifices, & vt in orõnibus tuis cęlipetis nr̃i memor ſis obnixe rogamus, q̃ ex circũdãtib⁹ nos vndiq; malis tãdē aliq̃n liberemur Vrgēt em̃ & intus & extra inſultatiões, e q̄bus miſericordia dei ſumus liberati, & poſt hac q̃q; nos euaſuros confidimus. Quãobrē iterꝝ atq; iterꝝ dicimus, ora pro nobis, ora p̄care o amice vir dei & nr̃, imo potius pr̃. Scimus em̃ q̃d affectu eo erga nos affect⁹ es, q̃ pr̃ erga liberos ſuos Deus pacis q & remota & propinqua ad ſe cõuocat, vitã noſtrã in pace cõſeruet, & oēs illos q eũ colũt & admirant̃ nomenq; illius inuocãt ſaluos faciat interceſſione & p̄cibus dominæ noſtræ ſanctę deiparæ, & omnium ſanctorum, Amen.

SYNODVS NICENA SECVNDO

HABITA, QVAE EST ORDINE VII.

ſub Conſtantino & Irene matre: congregatis ab Imperatore. CCCL. epiſcopis.

ACTIO PRIMA.

A IN nomine domini & dominatoris Ieſu Chriſti, veri dei noſtri, imperantibus pijſſimis & Chriſto deditiſſimis dominis noſtris Conſtantino cum matre ſua Irene, anno conſulatus illius octauo, ſub octauũ Calend. Octobris, indictione vndecima, conueniente ſancta & œcumenicá, hoc eſt, vniuerſali ſynodo, quæ per gratiam diuinam, piumq́ illorum Imperatorum ſancte orbem terrarum gubernantium decretũ congregata eſt in clariſſima Niceníium metropoli, quæ eſt in Bithynia prouincia: nimirum, Petro viro religioſiſſimo archipreſbytero quæ Romæ eſt ſanctiſſimæ beati Petri apoſtoli eccleſiæ: Præterea Petro pijſſimo monacho & gubernatore monaſterij ſancti Sabæ apud Romanos, vicarijs exiſtentibus apoſtolicæ ſedis, cui præerat ſanctiſſimus beatiſſimusq́ archiepiſcopus veteris Romæ Adrianus. Præſentibus Taraſio ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo inclytæ Conſtantinopoleos nouæ Romæ: Ioanne & Thoma religioſiſſimis preſbyteris monachis & locum retinentibus apoſtolicarũ ſedium, eius quæ in oriente eſt diocœſeos,

B

Agapio epiſcopo Cæſareæ, quæ eſt in Cappadocia.
Ioanne epiſcopo Epheſi.
Conſtantino epiſcopo Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro.
Nicolao epiſcopo Cyzici.
Euthymio epiſcopo Sardenſium.
Petro epiſcopo Nicomediæ.
C Stauracio epiſcopo Chalcedonis,
Elia epiſcopo Cretæ,
Epiphanio diacono tenẽte locum Thomæ archiepiſcopi Sardiniæ,
Ioanne monacho, loco Nicephori epiſcopi Dyrrachij,
Daniele epiſcopo Amaſiæ,
Nicolao monacho & præfecto monaſterij, quod Apra appellatur, in locũ metropoleos Tyanenſium,
Conſtantino epiſcopo Grangrorum,
Niceta epiſcopo Claudiopoleos,
Theophylacto diacono, in locum metropoleos Stauropolitarum,
Euſtathio epiſcopo Laodiceæ,
Michaele epiſcopo Synadôn,
Conſtantino epiſcopo Perges,
Anaſtaſio epiſcopo Nicopoleos veteris Epiri,
Chriſtophoro epiſcopo Phaſidos,
Theodoro epiſcopo Seleuciæ,
Baſilio epiſcopo Sylæi,
Nicolao monacho, in locum metropoleos Moceſi,
Manuele epiſcopo Adrianopoleos Thraciæ,
Conſtantino epiſcopo Rhegij,
Cyrillo monacho, in locũ Nicetæ epiſcopi Gotthiæ,
Theodoro epiſcopo Catanæ,
Ioanne epiſcopo Tauromeniæ,
Gaudioſo epiſcopo Meſſenæ,
Theodoro epiſcopo Panormi,
Stephano epiſcopo Bibonum,
Conſtantino epiſcopo Leontenæ,
Theodoro epiſcopo Taurianes,
Chriſtophoro epiſcopo Adryaces,
Theotimo epiſcopo Crotonis,
Baſilio epiſcopo Tonneſiorum,
Conſtantino epiſcopo Carines,

Ioanne epiſcopo Trecaleos,
Theophane epiſcopo Lelybæi,
Theodoro epiſcopo Trophæorum,
Sergio epiſcopo Nicoterôn,
Galatone archipreſbytero,
Stephano epiſcopo Syracuſæ,
Theodoro epiſcopo Bizyes,
Mauriano epiſcopo Pompeiopoleos,
Gregorio preſbytero in locum epiſcopi Leontopoleos, quæ eſt in Smyrna,
Encratio epiſcopo Apamiæ,
Siſinnio epiſcopo Parij,
Epiphanio epiſcopo Mileti,
Gregorio preſbytero in locum Nicopoleos vrbis,
Niceta epiſcopo Præconeſi,
Encratio epiſcopo Methymnes,
Leone epiſcopo Cij,
Ioanne epiſcopo Aprôn,
Theophylacto epiſcopo Cypſalôn,
Stephano epiſcopo Suidaôn,
Leone epiſcopo Meſembriæ,
Ioanne epiſcopo Nyſſæ,
Georgio epiſcopo Thermarum Babæ,
Georgio epiſcopo Camulianorum,
Sotericho epiſcopo Ciſciſſôn,
Conſtantino epõ Maſtaurôn,
Georgio epõ Briulôn,
Theodoſio epõ Nyſſæ alterius,
Theophylacto epiſcopo Trallium.
Baſilio epõ Magneſiæ, quæ eſt Anelij
Ignatio epiſcopo Prines,
Saba epiſcopo Agæorum,
Baſilio epiſcopo Magneſiæ, quę eſt prope Meandrum fluuium,
Gregorio epiſcopo Palæpoleos,
Theophane epiſcopo Caloes,
Leone epiſcopo Algizon,
Nicodemo epiſcopo Eugazôn,
Lycaſto epiſcopo Barilôn,
Theophylacto epiſcopo Hypæpon,
Euſtathio epiſcopo Erythron,
Theophane epiſcopo Lebedon,
Stratonico epiſcopo Cumæ,
Theophylacto epiſcopo Cymnôn,
Coſma epiſcopo Myrrhines,
Olbiano epiſcopo Elæas,
Paride epiſcopo Atramytij,
Marino epiſcopo Antandri,
Ioanne epiſcopo Aſi,
Leone epiſcopo Phoceæ,
Nicephoro diacono in locũ Gargarorum,
Conſtantino diacono in locũ Agæon,
Theognide in locum Sion,
Theophylacto in locum Teo,
Ioanne epiſcopo Rhædeſti,
Ioanne epiſcopo Parini,
Melchiſedec epiſcopo Calliopoleos,
Leone epiſcopo Madytæ,
Siſinnio epiſcopo Tzuruli,
Theophylacto epiſcopo Chariules,
Thoma epiſcopo Danij,
Gregorio epõ Theodoropoleos,
Siſinnio epiſcopo Chalcidos,
Ioanne epiſcopo Bryſeos,
Beniamin epõ Lizici,
Conſtantino epõ Heliopoleos,
Petro epiſcopo Aſpones,
Syneſio epiſcopo Cines,
Theophylacto epõ Anaſtaſiópoleos,
Leone epiſcopo Minſi,
Anthimo epõ Berinopoleos,
Spyridone epiſcopo Cythrôn,
Euſtathio epiſcopo Solorum,
Theodoro epiſcopo Citios,
Georgio epõ Trimythunton,
Alexandro epõ Amathunton,
Michaele epiſcopo Melitopoleos,
Theodoro epiſcopo Germes,
Baſilio epõ Adranutherôn,
Leone epiſcopo Pœmanini,
Symeone epiſcopo Oces,
Strategio epiſcopo Dardani,
Ioanne epiſcopo Lampſaci,
Theodoro epõ Palæorum,
Niceta epiſcopo Ilei,
Leone epiſcopo Troadum,
Theodoro epiſcopo Abydi,
Anaſtaſio epiſcopo Tripoleos,
Leone epiſcopo Traculôn,
Stephano epiſcopo Puſalôn,
Ioanne epiſcopo Tabæ,
Stephano epiſcopo Siladôn,
Ioanne epiſcopo Sethôn,
Theophane epiſcopo Minnias,
Lycaſto epiſcopo Philadelphiæ,
Michaele epiſcopo Troáles,
Gregorio epiſcopo Gordorum,
Ioanne epiſcopo Daldes,
Euſtathio epiſcopo Hyrcanes,
Theopiſto epiſcopo Hermocapyles,
Dauide epiſcopo Helenopoleos,
Cyrione epiſcopo Lophi,
Theophylacto epõ Apolloniados,
Conſtantino epõ Cæſareæ Bithyniæ,
Georgio epõ Baſinopoleos,
Leone epiſcopo Ariſtes,
Nicephoro epiſcopo Adranes,

Baſilio preſbytero in locū Daſcylorum,
Niceta epiſcopo Meles,
Neophyto epiſcopo Gordoſerbon,
Leone epiſcopo Liboes,
Leone epiſcopo Aſpendôn,
Ioanne epiſcopo Etennôn,
Leone epiſcopo Amiſi,
Conſtantino epiſcopo Zelôn,
Mariano in locum Zalichi,
Gregorio epiſcopo Sinopes,
Georgio eṗo Nicopoleos,
Conſtantino eṗo Aſemon,
Gregorio epiſcopo Amaſtridos,
Gregoro epiſcopo Ionopoleos,
Niceta eṗo Dadybron,
Theophylacto eṗo Pluſiados,
Conſtantino epiſcopo Cratiæ,
Niceta epiſcopo Adrianopoleos,
Ioanne eṗo Heracleæ Ponti,
Theodoro epiſcopo Comanorum,
Niceta epiſcopo Rhyzei,
Nicephoro eṗo Claneon,
Leone epiſcopo Trocnadôn,
Leone epiſcopo Coridalôn,
Anaſtaſio eṗo Patarôn,
Georgio epiſcopo Niſſæ,
Stephano epiſcopo Arazon,
Theodoro eṗo Pinaron,
Nicodemo eṗo Candibôn,
Stauratio eṗo Zibupoleos,
Leone epiſcopo Lamyron,
Stephano eṗo Cannôn,
Conſtantino eṗo Tlon,
Ioanne epiſcopo Combon,
Petro diacono & in locum Orycandon,
Ioanne diacono in locum Cariæ,
Gregorio eṗo Burrhæ,
Baſilio epiſcopo Taborum,
Dorotheo eṗo Neapoleos,
Conſtantino eṗo Alabandôn,
Gregorio eṗo Heracleæ,
Dauide epiſcopo Iaſi,
Gregorio eṗo Mylaſſon,
Sergio eṗo Vigiliarum,
Ioanne epiſcopo Myndi,
Stauracio eṗo Stadiæ,
Gregorio eṗo Stratoniceæ
Anthimo eṗo Hylarymôn,
Theophylacto in locum Amazonis,
Niceta eṗo Halycarnaſſi,
Mariano in locum Ceramorum,
Theodoſio eṗo Chonon,
Michaele epiſcopo Chæretopon,
Pantaleone eṗo Elentias,
Georgio epiſcopo Peltarum,
Chriſtophoro eṗo Atanaon,
Leone eṗo Eumenias,
Paulo epiſcopo Acmonis,
Gregorio eṗo Timæni Theron,
Leone eṗo Scoputranopoleos.
Leone eṗo Aleûs,
Nicephoro eṗo Lubdon,
Georgio epiſcopo Appiæ,
Ioanne eṗo Eucarpiæ,
Michaele eṗo Hierapoleos,
Niceta eṗo Nicoleias,
Nicephoro eṗo Promiæ,
Nicolao eṗo Phyton,
Theophylacto eṗo Cynabon,
Niceta eṗo Auguſtopoleos,
Ioanne eṗo Cotylæ,
Georgio eṗo Mediæi,
Theophylacto œconomo & vicario Ipſi,
Stephano deſignato Troûm,
Ioanne deſignato Ectorion,
Conſtantino eṗo Ambladon,
Epiphanio eṗo Perton,
Siſinnio eṗo Philomelij,
Michaele eṗo Papon,
Theodoſio eṗo Agalaſſi,
Siſinnio epiſcopo Apameæ, quæ eſt Cibôn,
Iona eṗo Coanes,
Nicephoro eṗo Adadon,
Petro eṗo Pityas,
Leone eṗo Bares,
Petro epiſcopo Seleuciæ, quæ eſt Piſidiæ,
Leone œconomo & vicario Zozopoleos,
Mariano eṗo Magydon,
Paulo eṗo Ataliæ,
Nicephoro eṗo Phoglon,
Leone eṗo Andidon,
Leone eṗo Sibyllon,
Mazone eṗo Pracanôn,
Theodoro eṗo Germanicopoleos,
Euſtathio eṗo Cilindereos
Siſinnio eṗo Muſbadon,
Euſtathio eṗo Lamon,
Theophylacto eṗo Zenopoleos,
Conſtantino eṗo Daliſandi,
Anaſtaſio eṗo Lauzadon,

Sedentibus his in editiſſimo templi loco, ſanctiſſimæ eccleſiæ magnæ, quæ cognominatur Sophia, præſentibus ſimul & audientibus illuſtriſſimis iuxta ac magnificentiſſimis ſenatoribus Petronio glorioſo proconſule & patricio, Theophylacto comite imperialis obſequij, Ioanne regio hoſtiario & quæſtore ærarij militaris. Præterea religioſis archimandritis, gubernatoribus & monachis, depoſitis in medio ſacris & inuiolatis euangelij dei codicibus, religioſiſſimi Siciliæ inſulæ epiſcopi dicere cœperunt: Dignũ arbitramur ante omnia & cõueniens huic ſanctæ & œcumenicæ ſynodo, ſanctiſſimum ſummumq́ue paſtorem & rectorem præſidem imperatricis vrbis Conſtantinopoleos nouæ Romæ, ad initium quæ deinceps tractabuntur capitũ præfari, & veluti ianuam aperire, & quæ hoc loco deceant prius explicare. D

Sancta ſynodus reſpondit: Sanctiſſimorum epiſcoporum voto ſatiſſiat.

Taraſius ſanctiſſimus beatiſſimusq́ue patriarcha Conſtantinopoleos dicere cœpit: Admodum ſane tempeſtiuum eſt nunc, propheticam illam vocem, quam ſæpe etiam ab ipſo euangelio p̃dicatam audiuimus recitare: Recta fient quæ obliqua erãt, & aſperæ viæ in planas conuertentur: Cum deo ſiquidem cuncta quæcunq́ue fiunt prompte peragi poſſunt, quoniam illius voluntati conſilijsq́ue nemo obſtare poteſt. Quanq̃ autem per inſultũ veteratoris hoſtis, qui hoc vnum conatur vt diſcerpat & conuellat, diſturbetq́ue ſanctam & catholicam eccleſiam, anni præteriti tempore, ſub Kalend. menſis Auguſti, in pia & regia ciuitate præſidentibus nobis in ſanctorũ & omnibus ſeculis laudatorum apoſtolorũ (quos recte ſpũs ſancti tubas dicimus) templo, commota ſit ingens hominum turba, furore & amaritudine plena, quæ manus in nos inijcere tentauit (a qua tamẽ diuina gratia & fauore ſumus liberati, idq́ue paucorum epiſcoporum ſubſidio, quorum nomina libens relinquo, cum pleriſq́ue omnibus ſint cognita) viſa ſit obſtaculum aliquod & veluti remora iniecta, ne verus pietatis ſermo exaudiri & ſtabiliri poſſet. attamen clementiſſimi noſtri Imperatores, qui a deo gubernacula mundi acceperunt, cũ rectæ fidei acerrimi propugnatores eſſent, malæ vero & minus ſynceræ impugnatores, non potuerunt ſomnũ dare oculis ſuis, nec palpebris dormitationem, donec dei tabernaculum, hoc eſt, illius eccleſiam, in vnitatem reduxerint, & pacificum conuentũ eidẽ indixerint. Qua de cauſa conſilio & diuina voluntate rurſus in idem illud, quod tamẽ agebatur, nos congregauerunt. Sed pro benefactis iſtis Chriſtus maximus omnium noſtrum rex, qui ſolus largiter retribuere poteſt, rependat illis. Nos vero viri ſacerdotes ipſum auxiliatorem inuocantes, & timorem illius animis noſtris infigentes, futurumq́ue iudicium in eo conſtituentes, ſuccinctis ſupercilijs in veritatem ipſam mentes noſtras defigamus. Et in omnibus apoſtolico more ſobrie ambulantes, ad æquilibrium cuncta examinemus, vt omnem orationis vanitatem, contentionem, & redundantiam, tanquam zizania, puris ſegetibus innaſcentia, ſine aliqua procraſtinatione extirpemus: cum aduerſus veritatem ſuppullulẽt, & eccleſiæ repugnẽt. Nam quæ in ea hactenus tradita ſunt, non ſunt etiam & non, ſed etiam tantum ſunt in veritate, manentq́ue infracta & minime ſiculnea in æternũ tempus. Et is qui denuntiat, ꝙ portæ inferoꝝ non præualebunt ei, mentiri neſcius eſt. Et ſi confidimus gratum eſſe coram conſpectu dei, adueniant qui anno præterito, contra veritatem reſtiterunt, & ſi quiſquam eorum habet quod obijciat, aut contradicat, ſiue aliam quamuis apologiam intrepide loquatur. Sic eñ omnis inquiſitio manifeſtabitur.

E

F

Conſtantinus ſanctiſſimus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro, epiſcopus inquit: Si ſanctæ & œcumenicæ ſynodo iuxta ea quæ a ſanctiſſimo & beatiſſ. patriarcha Taraſio dicta ſunt placuerit, ingredianrur ſanctiſſimi epiſcopi qui in hac parte ad ſacrã & œcuminicam ſynodum conuocati ſunt.

Sancta ſynodus reſpondit: Ingrediantur. Et ingreſſi ſunt omnes præfati epiſcopi. Deinde quoq́ue ingreſſi clariſſimi ſenatores, dixerunt: Domini noſtri optimi, * diploma ſacrum & venerandum, ad ſacroſanctam omnem ſynodum iuſſerunt deſtinari, id audite.

* τιμία, p̃ excellentiã appellãtur imp̃iales ep̃læ, q̃ aliq̃d fieri aut nõ fieri iubent.

Sancta ſynodus ait: Confirmet deus regnum optimorum noſtrorum principum & ſi-

A & ſimul Leontius vir clariſſimus, a ſecretis, in manibus ferens ſacrum diploma legere cœpit.

¶ Epiſtola Imperatoris ad ſacram ſynodum.

Conſtantinus & Irene fideles Romanorum Imperatores, diuina voluntate & noſtra gratia, iuſſuq́ʒ ſacrati noſtri Imperiĳ congregatis ſanctiſſimis epiſcopis in Nicena ſynodo.

IEſus Chriſtus dominus noſter verus deus, veraq́ʒ iuxta dei patris naturam ſapientia, per illius in carne diuinitatem, mirificamq́ʒ œconomiam vindicans nos ab errore idolorum, noſtram naturam liberando renouauit, cooperante illius congenere ſpū ſancto. Et primus factus ſummus ſacerdos, huius appellationis reddidit nos conſortes, ô viri ſacerdotes. Hic igitur paſtor bonus ille, qui errantem ouiculam in humeris portans, hominem qui ab ouili ſuo exciderat, reſtituens in conſortium angelicæ ſuæ ſacriq́ʒ muneris virtutis, per ſeipſum nos redemit, ſoluens interſepti obſtaculum, nimirum inimicitiam, in carne ſua nobis pacificam rationem viuendi gratuito conceſſit, ob id & cunctis euangelice prædicari iuſſit: Beati pacifici, quoniam ipſi filĳ dei vocabuntur. Hanc igitur ob beatitudinem, quæ nobis donata eſt, nobilitatisq́ʒ cauſa qua deus nos adoptauit, Imperatoria noſtra & pia maieſtas, ad concordiam & pacem vniuerſum Romanum Imperium erigere contendens, præ
B cipue tamen ſanctarum dei noſtri eccleſiarum ſtatum, qua poſſumus cura & conſilio conſeruare intendimus. Sacerdotumq́ʒ concordiam per omnia firmam & ſtabilē eſſe deſideramus, Orientis videlicet in partibus, ſeptentrionis, occidentis & meridiei. Iamq́ʒ adeſtis dei voluntate per præſides prouinciarum, perq́ʒ deſcriptas ſæpius ſynodicas literas, miſſasq́ʒ a ſanctiſſimo patriarcha. Hæc eſt em̄ a multis ſeculis ſynodica lex per vniuerſam eccleſiam, quæ a ſeculis per ſecula durabit euangelice inſtituta, cuius hortatu & veluti iuſſu vos ſanctos viros ſacerdotes congregauimus, qui eſſe diſpenſatores teſtamenti illius per incruenta ſacrificia vocamini: quo recte ſentientium ſynodorum determinationibus, iudicium veſtrum confirmetur, omnisq́ʒ ſplendor ſpūs ſancti reluceat. Nullus ſiquidem lucernam accendens ponit eam ſub modio, iuxta vocem dn̄i, ſed ſupra candelabrum, vt lumen det omnibus qui in ædibus ſunt. Sic em̄ & olim a pĳs patribus noſtris conſtitutum deinceps obſeruetur, vt ſanctæ dei eccleſiæ in pacifica conſtitutione firmentur. Non aliter em̄ pro veritate depugnamus, pietatemq́ʒ promotam cupimus, præterea eccleſiaſticum ſtatū eam qua a principio obtinuit legiſlationē, authoritatem obtinere volumus, quàm militaribus conſilĳs nos cupimus eſſe inſtructos, ciuilibusq́ʒ negotĳs inuigilantes. Atq́ʒ hæc in poſterꝫ melius animo voluentes, nunc multo ſacratiſſimam non dubitauimus, ſum
C mis laboribus congregare ſynodum. Damus quoq́ʒ vnicuiq́ʒ libertatem, vt ſine omni formidine ea eloquatur, quæ ſecum animo deliberauerit, quo veritas magis magisq́ʒ eluceſcat & intrepida voce audiatur. Simul etiam vt ex multis eccleſĳs diſſidiū auferatur, pacisq́ʒ copulatio & cōſtantia in omnibus connectatur. Et ſimul atq́ʒ Paulus ſanctiſſimus patriarcha iuxta diuinam voluntatem carnem præſentem cōmutaturus erat, præſensq́ʒ habitaculum derelicturus, & ad ſuperiores ſedes commigraturus, imo vero ad dn̄m noſtrum Chriſtum epiſcopatui renuntiauit, monachicam eligens vitam: nobis vero interrogantibus illum, qua de cauſa hoc feciſſet, reſpōdit, ꝙ ſi morte occupatus & præuētus in epiſcopatu huius piæ & regiæ ciuitatis fuiſſet, etiam extra omnem eccleſiam catholicam reſurgere cogeretur: quod ipſum in tenebras exteriores, quæ diabolo & angelis illius paratæ ſunt, abducit. Dolebat em̄ ſynodum quandā hic indictam, quæ ſubuertere cōtendebat imaginum picturas, quas ſancta eccleſia catholica ſeruat, & amplectitur, & ad memoriam præfiguratorꝫ ſuſcipit. Idipſum, inquiebat, eſt quod animū meum commouet, quod meam conſcientiam vrget, quomodo iudicium dei effugere queam. At quæ cauſa eſt quamobrem eiuſcemodi viris commemorari debeam, aut ſimul cum illis verſari? Hæc vero & plura alia ducibus quoq́ʒ noſtris glorioſiſſimis loquutus eſt, vitamq́ʒ finiuit. Hanc igitur reſponſionem noſtra regia maieſtas animaduertens, horrebam, præſertim cū & ab alĳs antea audieramus hæreticam eſſe horum hominum cogitationem, animo

Paulus hic ante Taraſiū patriarcha Conſtātinop. fuit.

noſtro deliberauimus, quidnam in hac re vtile eſſet facto opus & cōſilium noſtrum in medium propoſuimus, vt repreſentato electo nouiter patriarcha, finis contentionibus per illum imponeretur. Aduocantes igitur viros negotiorum eccleſiaſticorum haud imperitos, Chriſtum vero verum deum noſtrum inuocantes, & cum eis conſilium capientes, quem ex omnibus digniſſimū haberem, cui primas partes in hanc ſacratiſſimam diuinorum obſeruantiſſimæ & regiæ ciuitatis noſtræ cathedram deferremus, vno animo concordiq́ſ ſententia, Taraſium, qui nunc in ſacroſancta dignitate nobis præſidet, dignus declaratus eſt. Hunc igitur ad nos vocantes, teſtimonium de illo & ſuffragia data expoſuimus. Verū is nulla ratione acquieſcere illis volens, reliquorum electioni aſſentiri reſpuit, Nobis vero perquirētibus qua tandem cauſa obedire nollet, principio quidem occaſionem hanc attulit: maius eſſe ſummi ſacerdotij cathedræ iugum, q̄ poſſet illius humeris ſuſtineri. Nos autem conſiderantes q̄ occaſionem quæreret, nec auſcultare nobis vellet, non deſtitimus virum ſolicitare, omnibusq́ſ viribus in eo perſeuerauimus, donec aſſenſum nobis præberet, vt ſummi ſacerdotij dignitatem aſſumeret. Contemplatus itaq́ſ noſtram inſtantem & vrgentem ſedulitatem, cauſam recuſationis nobis denuntiauit. Quandoquidem, inquit, video & conſidero ſupra petram Chriſtum deum noſtrum, fundatam eccleſiā nunc eſſe diſciſſam, diſſipatam & ruptam: nos quoq́ſ modo hoc, modo illud diuerſis animis loquentes,* Orientis autem vnanimi fide præditos Chriſtianos, noſtros vero aliter animatos: cūq́ſ illis conſentientes Chriſtianos occidentis, nos ediuerſo in ſingulos dies ab omnibus illis anathematizari, vniuerſalem ſynodum poſtulo fieri, eorum omnium qui tum ex omnibus loci gubernatoribus a papa veteris Romæ, tum ab orientis ſummis ſacerdotibus mitti poſſunt. Hæc vbi auribus noſtris fuiſſent percepta, in faciem præſentium ſacerdotum, & clariſſimorum noſtrorum ducum, totiusq́ſ Chriſticolæ noſtræ plebis virum eduximus: & omnibus libertatem dedimus, vt ſi quid aduerſus virum haberent, dicerent, vt purgare ſeſe poſſet. Illi vero hæc audientes, libenter hominem acceperunt, poſtulantes ſimul noſtram pacificā & piam dominationem, vt ſynodum vniuerſalem indiceremus. Huic igitur petitioni annuere tum viſum eſt, meoq́ſ nutu iuſſi conuenire, imo vt verius loquar, deo ſic volente, nobis vero præeuntibus, congregaui vos. Quandoquidem autem ex vniuerſo terrarum orbe deus vos coniunxit, propriam voluntatem confirmare volens, depoſitis in medio ſanctis euangelijs, veraciter & prudenter clamantibus: Iuſte iudicate, ſtate firmi pietatis propugnatores, & omnē vaniloquentiam, nuperamq́ſ inductionem excindere animo prompto contendite. Quemadmodū & Petrus apoſtolicæ ſedis primus dux ſeruilem & temerariam inſaniam verberans, Iudaicæ auditus inſtrumentum gladio amputauit. Extendentes igitur ſecurim ſpūs, omnem arborem ferentem fructum iurgij & ambiguitatis, & non ferendæ nouitatis, aut erudito ſermone tranſplantate, aut canonicis edictis conſcindite, & in venturæ gehennę ignem tranſmittite, vt corpus eccleſiæ omnibus ſuis partibus integrum rationi conueniens & conſentiens autoritatem traditionis patrum obtinēs, itē pax & tranquillitas ſpūs conſeruetur, & totius noſtræ Romanæ reipub. ſtatus, in fidei quiete tranquilletur. Accepimus autem ab Adriano ſanctiſſimo papa veteris Romæ literas per locum tenentes illius, Petrum religioſiſſimum primatem preſbyterum, & Petrum deū colentiſſimum preſbyterum præſidē monaſterij, qui & nobiſcum in conſilio ſedent, quas iubemus iuxta ſynodicam conſuetudinem publice legi: vosq́ſ omnes cum decenti ſilentio animaduertere. Poſt id etiam duos quaterniones vmbilicis concluſos legetis, qui a ſummis ſacerdotibus & viris ſacris orientalis diœceſis, per Ioannem religioſiſſimum monachum & aſſeſſorem patriarchicæ ſedis Antiochenæ, & Thomam preſbyterum & rectorem, qui nobiſcum in conſilio ſunt præſentes, vt per eas cognoſcatis, quænam ſit catholicæ eccleſiæ ſententia & iudicium.

Per ἀνατολὴν intelligit Hieroſolym. Antioch. & Alexandrinam eccleſiam.

Epūs electus pplo exhibebatur probādus aut reprobandus.

Sancta ſynodus reſpondit: Seruet deus imperium eorum, producat illorum tempora deus: augeat dominus eos gratia.

Tres epi ex cō Et adductus eſt Baſilius religioſiſſimus Ancyræ epiſcopus, præterea Theodorus

Cyrus

D

E

F

A Cyrus epiſcopus Myrôn,& Theodoſius epiſcopus Amorij. Stantibus autem his in medio ſacræ ſynodi. Baſilius Ancyræ epiſcopus inquit: Quantum erat mihi in viribus, argumentum & certam perſuaſionem fidei in me ſuſcipiens patres, ego minimus veſtrum ſeruus in catholicæ eccleſiæ defenſionem proceſſi.

cilabulo Epheſino in q̄ dānatæ ſunt imagines reſipiſcētes, ad ſe rūt libellos cō feſſionis.

Taraſius beatiſſimus patriarcha ait: Gloria ſit deo qui cunctos ſeruatos vult, & in cognitionem veritatis peruenire.

Baſilius Ancyræ epiſcopus e libello ſic cœpit legere. Eccleſiaſtica legiſlatio iam olim a principio canonice, & a ſanctis apoſtolis, illorumq́ ſucceſſoribus ſanctis patribus & præceptoribus noſtris, præterea ſacris & vniuerſalibus ſynodis, reliquiſq́ certis in locis celebratis cōuentionibus tradita ē: qua omnis hæreſeos paſſim ſuppullulantis ſuppreſſa eſt ſeges, & ad meliorem orthodoxumq́ ſenſum conuerſa, vt etiā per ſcripta teſtimonia ſtabilis eccleſiæ catholicæ authoritas aduerſus omnem hæreſim quæ abnegata eſt aſſumpta in locum orthodoxa fide deprehendatur. Hinc & ego Baſilius epiſcopus Ancyranæ ciuitatis catholicam eccleſiam coniunctam & conſentientem eſſe cupiens. Adriano ſanctiſſimo Papæ veteris Romæ, Taraſio beatiſſimo patriarchæ, ſanctiſq́ apoſtolicis thronis, Antiochiæ, inquam, Alexandriæ, & ſanctæ vrbis, nec minus ſummis ſacerdotibus & preſbyteris cunctis orthodoxis hanc quā deſcripſi meam confeſſionem exhibere volo, inſinuans me vobis, qui ex B apoſtolica authoritate poteſtatem habetis errata corrigendi & ignoſcendi, id vnum a congregatione veſtra beata ſtipulādo, nequid ægre feratis, q̄ ſerius acceſſerim, tarditatis enim eſt, & ineruditæ meæ pigritiæ, qui opus commiſſum non adimpleuerim, cum omnibus viribus laborandum in orthodoxæ eccleſiæ profectum mihi cognoſcam. ſed hæc inquam tardiſſimi intellectus mei culpa eſt, vt ob id a deo & beatitudine veſtra iuſte poſtulem veniam.

CONFESSIO CATHOLICA.

Credo igitur, & confiteor in deum patrem omnipotentem, & in vnicum dominū Chriſtum filium eius vnigenitum, & in ſanctum ſpiritum dominū viuificantem, trinitatem, conſubſtantialem in throno eodem conſedētem, in vna deitate, poteſtate & authoritate, adoratam & glorificatam, in vnius C ſanctæ trinitatis, & domini dei noſtri Ieſu Chriſti œconomia, quemadmodum ſex ſacræ œcumenicæ ſynodi tradiderūt, hæc omnia ſic confiteor. Vniuerſam aūt hæreticorū linguæ incontinentiā abijciens execror: quemadmodum ipſos ſeſe reddiderunt execrabiles. Interpellans etiam intemeratæ virginis noſtræ deiparæ, ſanctarum cœleſtium poteſtatum, omniumq́ ſanctorum interceſſionem: horum etiā ſanctas reliquias cum omni honore ſuſcipiens, & amplectens honorifice veneror, firmiter credens me illorum ſanctitatis fieri poſſe participē. Eodem modo venerandas imagines, quæ œconomiam Ieſu Chriſti domini & dei noſtri, qui propter ſalutem noſtram homo factus eſt, & inuiolatæ virginis dominæ noſtræ deiparæ, ſanctorumq́ apoſtolorum, prophetarum, martyrum & omnium ſanctorum ſuſcipio & amplector, eiſq́ honorem debitum exhibeo. Abijciens & execrās ex toto animo & corde, cōgregatam ex deprauata mente & inſania, & appellatam ſeptimam ſynodum, apud eos qui recte ſapiunt, nimium quā iuſte & canonice ψευδοσύνοδον, hoc eſt, falſum conciliabulum appellatū: vtpote ab omni pietate & religione alienam: & a deo traditæ eccleſiaſticæ legiſlationi audenter, & præfractæ, ne dicam impie oblatrantē. Venerandaſq́ imagines contumelia afficientem, iubentēq́ has e medio ſacrarū eccleſiarum tolli, cui præfuit Theodoſius falſo nominatus Epheſi epiſcopus. Siſinnius item Pergæ cognomine Paſtillas,

Baſilij prius hæretici confeſſio catholica

Baſilius Piſſidiæ improbus ille cognomine Tricacabus, quorum vanus aſſecla, ſed tamen miſeratione dignus Conſtãtinus, q aliquando fuit patriarcha. Hæc ita confiteor, & in his acquieſco. Ob id ſimplici corde & recto animi arbitrio Deũ teſtẽ citans ſubiectas execrationes, hoc eſt, anathematiſmos conſtitui. D

ANATHEMATISMI.

i Chriſtianorum accuſatores & calumniatores, ſiue εἰκονοκλάσας, hoc eſt imaginũ demolitores execror.

ij Qui ſacræ ſcripturæ verba de idolis & gentilium ſtatuis ad venerandas Chriſtianorum imagines exponentes trahunt, execratio.

iij Qui venerandas & ſanctas imagines non amplectitur, execratio.

iiij Qui aſſerunt Chriſtianos vt deos imagines adorare, execratio.

v Qui fauent ex animo violatoribus, & ignominia afficientibus ſanctas imagines, execratio.

vi Qui præter Chriſtum deum noſtrum dicunt alios eſſe, qui nos liberarunt a cultu idolorum, execratio.

vij Qui doctrinas ſanctorum patrum, & traditionem catholicæ eccleſię contemnũt: E
Quiq́ʒ cauſantur & voces Arij, Neſtorij, Eutichis & Dioſcori iactant, dicentes q̃ niſi ſatis ex veteri & nouo teſtamento inſtructi eſſemus, ſanctorum patrum, ſacrarũ ſex ſynodorum doctrinas, & catholicæ eccleſiæ traditiões ſequeremur, execratio.

viij Qui audent dicere catholicam eccleſiam aliquando idola ſuſcepiſſe, anathema.

ix Qui inquiunt diabolicarum inſidiarum inuẽtum ſacrarum imaginũ culturam & ædificationem, nequaquam autem ſanctorũ patrũ noſtrorũ traditionẽ, execratio.

Hæc quidem ſic confiteor & approbo, & ex tota anima, corde & mẽte demonſtro. Quod ſi autem ſiue ex calumnia, ſiue ex inſtinctu volens nolens vllo tempore ab his a me prius confeſſis deſciuero, aut peruerſo animo diſceſſero, alienus ſim, & a deo patre & filio & ſancto ſpiritu, a catholica eccleſia & omnibus ſacratis actionibus. Cuſtodiam autem hæc omnia, & ſecundum diuinos canones ſanctorum apoſtolorum, & beatorum patrum noſtrorum ab omni corruptione & turpi lucro.

Taraſius beatiſſimus & ſanctiſſimus patriarcha dixit: Omnis ſacratus cœtus deo det gloriam, & gratiarum actionem rependat, propter hanc confeſſionem tuã quã præſtitiſti catholicæ eccleſiæ. F

Sancta ſynodus reſpondit: Gloria illi deo qui concordat diſſidentes: & in mediũ accedens Theodorus pientiſſimus Myron epiſcopus dixit:

Theodori ſecũdi reſipiſcẽtis cõfeſſio. Et ego peccator & indignus multa inueſtigaui & inquiſiui, id quod optimum eſt eligere cupiens, deum precor & veſtram beatitudinem, vt cum reliquis omnibus ſanctæ eccleſiæ catholicæ adiungar & conglutiner.

Taraſius ſanctiſſimus & beatiſſimus patriarcha dixit: Gratum proculdubio, & perquam liberale apud deum reſipiſcentes ſuſcipere.

Theodorus epiſcopus religioſiſſimus Myron, priori libello correſpondentẽ ſuum quoq́ʒ legit.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: Et pro pientiſſimo Theodoro epiſcopo Myron gratiarũ actiones deo agamus.

Euthymus beatiſſimus Sardenſium epiſcopus ait: Benedictus deus, qui illum eccleſiæ coniunxit.

Et adductus eſt Theodoſius pientiſſimus epiſcopus Amorij & inquit: Sacratiſſimi deoq́ʒ colẽtiſſimi domini huius ſanctiſſimæ ſynodi. Etiam ego peccator & ſeductus multa mala aduerſum venerandas imagines præter veritatẽ blateraui, quare nunc agnoſcens culpam, & condemnans meipſum execror, idipſum porro facturus quod maledixerim, & in mundo hoc docuerim. precor autem & obteſtor ſacram ſynodum veſtram, vt in reliquũ Chriſtianorum numerũ & me, licet indignũ veſtrum famulum recipiatis.

Theodoſij q tertius fuit reſipiſcentia.

Tara-

A Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: plurimam cordis contritionem explicuit religioſiſſimus Theodoſius, quamobrem receptu dignus eſt.

Sancta ſynodus ait: ſecundum ſacros canones dignus eſt.

Taraſius beatiſſimus patriarcha ait: Si nulla res alia canonice prohibet dignus eſt.

Theodoſius religioſiſſimus Amorij epiſcopus proprium libellum ſic ipſe legere cœpit. Confeſſio Theodoſij

Sacræ huic & vniuerſali ſynodo Theodoſius ego Chriſtianorum minimus ſic confiteor. In primis approbo, ſuſcipio, ſaluto & veneror, ante omnia intemeratam domini Ieſu Chriſti veri dei noſtri imaginem, & eius quæ ipſum ſine ſemine peperit ſanctæ matris virginis, cuius etiam auxilium, protectionem & interceſſionem nocte diuq́; vt peccatori mihi ſubueniat inuoco, vt quæ eam poteſtatem habet ab illo, quem in mundum edidit Chriſto deo noſtro: Qui etiam ſanctorum & multis rationibus prædicatorum apoſtolorum, prophetarum, martyrum, patrum & heremũ colentium imagines ſuſcipio, & veneror, non vt deos: abſit, verum mentis meæ affectum & deſiderium, quo in illos affectus ſum hoc modo indicans, ex toto animo omnes obteſtor, vt ad deũ pro me intercedant, quo in oculis eius miſericordiam in die iudicij conſequar. Eadem ratione & reliquias ſanctorũ veneror, & honore proſequor, & ſaluto, veluti athletarum & certatorum pro Chriſto, quiq́; gratiam a deo

B conſecuti ſunt, & remedia præſtare, morbos curare, dæmones eijcere, quemadmodum Chriſtiana eccleſia, veluti p manus accepit a ſanctis apoſtolis & patribus vſq; in præſens ſeculum. Probo ſimiliter quæ a primordio receptæ traduntur imagines, principio Ieſu Chriſti domini noſtri, & ſanctę deiparæ virginis, ſiue ex auro, ſiue ex argento, ſiue colorum ductibus, ſiue quacũq; materia exprimãtur. Vt omnibus manifeſta fiat eius in carne œconomia. Neq; diſſimili ratione probantur a me ſanctorũ & omnibus ſeculis laudatorum apoſtolorum, prophetarum, martyrum geſta, politiæq́; vt in omniũ oculis prælia & certamina quæ pro Chriſto ſubierunt, hæreant, atq; id in compendioſam veluti ſcripturam, narrationem & eruditionem populi maxime ſimplicioris. Nam ſi imperatorũ vexillis ſanctioribus & imaginibus in ciuitates & prouincias miſſis, omnis populus cum cereis & ſuffimentis odoratis occurrũt, quanto iuſtius eſt in Chriſti dei noſtri eccleſiis imaginẽ ſeruatoris noſtri dei, & intemeratæ matris eius, ſanctorũ etiam omnium patrum & piorũ erigere. Quemadmodum diuus Baſilius inquit: Verum etiam in bello fortia virorũ facinora, & hiſtorici ſcriptores & pictores ſæpe denotant, hi quidem oratione exornantes, hi vero in tabulis depingentes, vtriq; etiam multos ad virtutem excitarunt. Idem alibi: Quantum Verba Baſilij ex orõne i q̃draginta martyres

C tibi laborandum ſit, vt vnum aliquem e ſanctis inuenias, quem puduit Chriſti. Et Chryſoſtomus ait: Sanctorum enim gratia morte non amputatur, interitu non obtunditur, ſed & poſt mortem viuentibus ſunt potentiores. Aliaq́; multa quæ dici vix queunt. Et ob id obteſtor vos ſancti dei & exclamo, peccaui in cœlum & coram vobis, ſuſcipite me, vt deus recepit prodigum, meretricem & latronem. Quærite me, quemadmodũ ouem perditam quæſiuit Chrũs, quam & humeris ſuis ſuſtulit. Contingat mihi gratia in oculis dei, ſanctorumq́; eius angelorũ, vt p pœniam ſalutem conſequar, dũ vos dñi ſancti pro me intercedítis.

Anathematiſmi Theodoſij.

Qui venerandas imagines non veneratur, anathema. i

Qui in ſanctas & venerabiles imagines blaſphemias cõgerunt, anathema. ij

Qui traducere & maledicis verbis inceſſere audent venerandas imagines, aut eaſdem reijcere, anathema. iij

Qui ex animo Chriſtianum populum non docent, venerationem ſanctarum & honorabilium imaginum omnium ſanctorum, qui ab initio deo placuerunt, anathema. iiij

Chriſtianorum accuſatoribus, aut eiconoclaſtis, hoc eſt imaginum demolitoribus, anathema. v

Sabas

Sabas religioſiſſimus præſes ſtudij dixit. Iuxta apoſtolicas ordinationes & ſacras vniuerſales ſynodos dignus eſt vt recipiatur. D

Taraſius beatiſſimus Patriarcha inquit: Qui olim erant orthodoxæ fidei calumniatores, nunc veritatis præcones exiſtunt.

Conſtantinus beatiſſimus Conſtantiæ, quæ in Cypro eſt, epũs inquit: Multas mihi lachrymas libellus pĳſſimi Amorij epi excuſſit.

Taraſius ſanctiſſimus Patriarcha inquit: Si videbitur ſynodo, in ſedes ſuas recipiantur.

Religioſiſſimi monachi dixerunt: Quemadmodum ſacræ œcumenicæ ſynodi eos qui ex hæreſi ad meliorem mẽtem redeunt, ita quoq; nos illos recipiamus.

Epi ex hæreſi redeũtes, priſtinũ locum recipiunt.

Sacra ſynodus reſpondit: Placet nobis omnibus. Confeſtim Baſilius Ancyræ, Theodorus Myron & Theodoſius Amorij religioſiſſ. epi in ſedibus ſuis & cathedris iuſſi ſunt reſidere.

Euthymius religioſiſſimus Sardenſium epiſcopuss ait: Bene deus orthodoxum induxit.

Sacra ſynodus reſpondit: Orthodoxus adſit ſynodo, pater patribus.

Adducuntur plures ex priori hæreſi.

Poſt eos autẽ inducti ſunt Hypatius religioſiſſimus Niceæ epiſcopus, Leo Rhodi, Gregorius Piſſidiæ, Gregorius alter Piſſinunton, Leo alter Iconij, Nicolaus Hierapoleos, Leo alter Carpathi religioſiſſimi epiſcopi. E

Taraſius ſanctiſſimus Patriarcha dixit: Non poſſum ſatis noſſe, vnde exiſtatis inſtructi, vt tam profundum conſilium conflaueritis, nõ propter dominum: item con fœderationis inieritis, nõ ex ſpiritu eius, nuper concurrentes clam & latenter, quo veritatem ſubuerteretis, ſiquidẽ vero ex imprudentia id feciſtis, date rationem ignorantiæ veſtræ, ſi vero falſa ratione inducti, adducatur ea vt ab omnibus exaudiatur. Certum enim mihi eſt ſanctum hunc cœtum complexiones & controuerſias veſtras, auxiliante & propugnante, quæ nunquam vinci poteſt, veritate, diſſoluendo diſſoluturum, & confringendo confracturũ, vt falſos nexus iniuſtosq;, & qui nullũ veritatis argumentum in ſe continent.

Leo religioſiſſimus epiſcopus Rhodi inquit: Peccauimus & coram deo & corã eccleſia, coramq; hac ſacra ſynodo. Imperitia autem nos excidere a veritate compulit, neq; quicquam quod in defenſionem adducere poſſumus, habemus.

Gregorius epũs Piſſinunton inquit: Secundum fidem a ſanctis apoſtolis nobis traditam ſic confitemur & ſeruamus. F

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: Si quæ ratio eſt apud vos, quemadmodum vobis dictum eſt, adducatur.

Hypatius eiusq; complices dixerunt: Nihil eſt terſancti patres quòd loquamur. Secundum ignorantiam & inſipientiam fueramus loquuti.

Taraſius ſanctiſſimus Patriarcha ait: Quæ vos ratio ad veritatem redire coegit?

Hypatius eiusq; complices dixerunt: Sanctorum apoſtolorum patrumq; noſtrorum doctrina.

Gregorius religioſiſſimus Piſſinuntum epiſcopus ait: In Antiochena ſynodo ſanctorum apoſtolorum dictum eſt, ſeruatos non debere amplius ad idola aberrare, ſed certandum eſſe ante columnam dei hominisq; Ieſu Chriſti domini noſtri. Sed & diuus Iſidorus Peluſiotes dicit: ναοῦ λόγος ἐνδὶς ὅρ οὐ σίφυ ἄγαλμα, Hoc eſt, Templi nulla ratio, quod non ornatur imagine.

Iſidorus Peluſiota antiquiſſimus theologus templum ſtatuis ornat.

Leo religioſiſſimus Rhodi epiſcopus inquit: Cuncta pie & vere loquimur, etiãſi indigni & peccatores ſimus. Ex legali, prophetica, apoſtolica, patrumq; traditione inſtructi ſumus, hanc eſſe veritatem, pietatemq;. vt in ſanctis eccleſĳs venerandæ imagines colantur, docente idem multorum annorum conſuetudine ab apoſtolorum temporibus hucuſq; probata, atq; ex his perſuaſi ſumus.

Taraſius ſanctiſſimus Patriarcha inquit: Quo pacto cum fueris decem aut octo annos epũs, non potuiſti hucuſq; in eam perſuaſionem venire.

Leo religioſiſſimus epiſcopus ait: Quandoquidem multis temporibus malitia durauit, durauit & improba doctrina: cumq; hæc perſeueraret ob noſtra peccata, decli-

A declinare nos a via veritatis coegit: ſed ſpes eſt apud deum ſalutis noſtræ.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: Morborum qui longiſſimi ſunt, difficilli-mi curatu eſſe ſolent: ſic animus hæreſeos tenebris obrutus, lumen veritatis difficilli-me admittit.

Hæreſis quo duratior, hoc extirpatu difficilior.

Conſtantinus ſanctiſſimus Conſtantiæ, quæ in Cypro eſt, epſ inquit: Oportebat vos epos exiſtentes ab alijs nō debere doceri, ſed aliorum eſſe doctores.

Leo religioſiſſimus Rhodi epiſcopus ait: Si in lege peccati non fieret expreſſio, non opus eſſet gratia.

Stauracius ſanctiſſimus Chalcedonis epiſcopus inquit: Sed nos fratres ſub lege non ſumus, ſed ſub gratia.

Hypatius, eiuſq; complices epiſcopi aiunt: Ex malis magiſtris malas doctrinas aſſumpſimus.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: Quandoquidem dixiſtis, κακῶν διδασκάλων κακὰ τὰ μαθήματα Mali doctoris improba eruditio. ex malis doctoribus ſacerdotes eccleſia non recipere debet.

Senarius iambicus eſt e poeta quopiam

Hypacius religioſiſſimus Nicenæ epiſcopus inquit: Sic vſus obtinuit.

Gregorius religioſiſſimus Piſſinuntum epiſcopus inquit: Diuus Ioannes Chryſoſtomus inquit: ἐγὼ καὶ κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληρωμένην, Hoc eſt; ego ex cæra fuſilem picturam pietate plenam amaui.

B Sabas religioſiſſimus monachus & præſes ſtudij ait: Benedictus deus qui nos in viam veritatis perduxit.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha ait: Audiamus modo rationem & defenſionem horum.

Sacra ſynodus inquit: Recte domine.

Ioannes religioſiſſimus monachus preſbyter, & locum tenens apoſtolicæ ſedis Antiochiæ, inquit: Multorū ore celebratum eſt, perſancte pater, quo pacto oporteat eos recipere, qui ex hæreſi reuertuntur, ob id ſuademus vt ſacra ſynodus libros ſanctorum patrum in præſentiarum adferri iubeat, quo cognoſcamus & cōſideremus, quænam in his recipiendis certa ratio conſeruari debeat. Dubitamus ſiquidem & nos.

Conſtantinus religioſiſſimus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro, epiſcopus inquit: Rogamus tuam beatitudinem, domine, adferantur libri de quibus dictum eſt, vt plena fiducia hanc optimam ordinationem exequamur.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit, Iuxta petitionem dei amantiſſimorum vi-
C rorum locum tenentium, & beatiſſimorum epiſcoporum adferantur libri.

Conſtantinus vir diuinorum ſtudioſiſſimus ſacri patriarchatus notarius dixit: Secundum iuſſionem veſtræ ſanctitatis adſumus, ſacros codices adferentes, quos ex bibliotheca ſacri patriarchatus, & ex canonibus ſanctorum apoſtolorum, ſacrarūq; ſynodorum, ſacriq; noſtri patris Baſilij, & aliorum ſanctorum patrum traditionibus ſumpſimus.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: Principio legatur Canonicarum ordinationum liber.

Sancta ſynodus dixit: Legatur.

Idem ille Conſtantinus dei ſtudioſiſſimus diaconus & notarius ſacri patriarchatus legit.

Canon ſanctorum apoſtolorum quinquageſimuſtertius.

In noſtris exēplarib. Græcis canon iſte 51. eſt.

Si quis preſbyter eum qui a peccato conuertitur non receperit, ſed reijcit, deponitor. Siquidem Chriſtum offendit, qui gaudium in cœlo ſuper peccatorem reſipiſcentem oboriri dixit.

Sabas religioſiſſimus vir, & qui cum eo erant, inquit: Hoc certe manifeſtum & clarum eſt, & ab omnibus receptum, debere videlicet peccatorem vnumquemq; reſipiſcentem ab eccleſia recipi.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha inquit: Eſt & alter canon eadem de re.

Idem diuinorum amantiſſimus notarius legit.

Sacræ

Sacræ ſynodi Nicenæ canon octauus. D

De his qui ſe Catharos, id eſt, puros nominarunt, ſi ad communem catholicam & apoſtolicam eccleſiam redierint, viſum eſt ſanctæ & magnæ ſynodo, vt accepta manus impoſitione in clero ſic maneant. Præ omnibus autem his curandum, vt confeſſionem per ſcripturam exhibeant: videlicet vt eccleſiæ catholicæ dogmata ſuſcipiant & ſectentur, nimirum communionem ineuntes cum his qui ſecundas nuptias affectarunt, quiq; in perſequutione lapſi ſunt, quibus tamen ſpatium temporis præſcriptum eſt, vt in omnibus eccleſiæ catholicæ & apoſtolicæ dogmata ſequantur. Vbicunq; autem illi ipſi, ſiue in vicis ſiue in ciuitatibus inuenti fuerint, modo per manuũ impoſitionem ordinati fuerint, in clero reperti, in eodem ordine ſunto. Et quæ deinceps.

Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Catanes dixit: Ad hæreſim iſtam lectus canon nihil facit.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Imo ad quamcunq; hæreſim pertinet.

Epiphanius religioſiſſ. diaconus ſanctiſſimæ eccleſiæ Catanes, quæ eſt Siciliæ prouinciæ, vicarius epiſcopi Sardiniæ ait: Hic canon de hæretics Catharis datus eſt.

Taraſius beatiſſimus patriarcha inquit: Modo igitur & nos renaſcentem hæreſim quomodo debemus recipere. E

Ioannes dei colētiſſimus loci ſeruator apoſtolici throni orientis ait: Hæreſis, quēuis etiam hominem ab eccleſia ſeparat.

Sancta ſynodus ait: Hoc notiſſimum eſt.

Religioſiſſimi monachi dixerunt: Canon iubet, χειροθετουμένους, id eſt, ordinatos recipi.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha reſpõdit: Quonam modo intelligitis hoc ipſum verbum χειροθετουμένου.

Religioſiſſimi monachi aiunt: Domine, doctrina etiamnum opus habemus.

Taraſius beatiſſimus patriarcha infit: Fieri poteſt, vt χειροθεσία, id eſt, manus impoſitio, pro benedictione accipiatur, non pro ordinatione.

Clariſſimi duces dixerunt: Si nihil aliud vetat, ob eorum iſtam reſipiſcentiam, iuxta canones recipiantur.

Taraſius beatiſſimus patriarcha inquit: Inueſtigemus & alios canones de reliquis hæreſibus.

Sancta ſynodus dixit: Id omnes rogamus, veniant canones.

Idem ille ſtudioſiſſimus notarius legit. F

Sacræ & œcumenicæ Epheſinæ ſynodi canon tertius.

Si qui in qualibet ciuitate clericorum a Neſtorio, quiq; illius dogma ſequuntur, prohibiti ſunt, vt minus recte ſenſerint, hos vt gradum proprium recuperent, iuſtum cenſuimus. Quicunq; autē clerici vniuerſali & orthodoxæ ſynodo cōſentiunt, & nũc & in futurũ etiā q̃uis tēpore iubemus ne omnino epiſcopis a ſacris canonibus & orthodoxa fide deficientibus & abſiſtētibus, eaq; tranſgredientibus ſubijciantur.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Manifeſtior canon hic de eo articulo quē quærebamus. Legantur & reliqui canones.

Stephanus venerabilis monachus, & librorũ cuſtos ſacri patriarchatus, dixit: In manibus ſunt epiſtolæ beati patris noſtri Baſilij de prædicto argumento, nũ recipiendi ſint in ſacrũ ordinem qui ex hæreſi reuertuntur. Has, ſi vultis, lecturus ſum.

Sacra ſynodus reſpondit: Legantur.

Stephanus monachus legere cœpit. Ex prima ad Amphilochium canonica epiſtola beati patris noſtri Baſilij.

Eorum qui Encratitæ nominantur, verſutiam operæpretium eſt conſiderare. Siquidem, vt ſeipſos reddant ne ab eccleſia recipiantur, auſi ſunt proprium baptiſma occupare. Vnde & ſuam quoq; conſuetudinem falſam reddiderunt. Quandoquidem aũt nihil expreſſum de his, neq; conſtitutũ eſt, arbitror, non eſſe nobis inconueniens eorum baptiſma irritum & vanum aſſerere. Et ſi quiſpiam ab illis fuerit aſſumptus, ſi ad eccleſiam redierit, baptizandus eſt. Quod ſi autem illud ipſum vniuerſali

ordini

A ordini videbitur impedimento futurum, ad conſuetudinem prouocandum eſt. Et patres qui apud nos rerum eccleſiaſticarum diſpenſationem habent ſequēdi ſunt. Suſpicor aūt ne auſteritate ſententiæ tardiores ad baptizandum redditi impediant, ne minus (alioqui ſeruandi) baptiſma conſequantur. Si vero illi baptiſmum noſtrū ſeruant, nihil nos angat, non enim illis in gratiæ retributione obnoxij ſumus, ſed canonibus exacte ſeruiendum eſt. Omni aūt ratione conforme ſit, eos qui ad eorum baptiſma accedunt, inungi fidelium modo, & ita ad myſteria accedere. Noui vero quod fratres qui cū Izoe & Saturnino, quicquid ex eo ordine ſunt, conueniunt, in epiſcoporum ſedem receperimus. Vt etiam nunc qui eius ſunt ordinis diſſeparare ab eccleſia nequeamus, qui canonem quendam quæ de communicatione cum ijs agit, ex epiſcoporum traditione ediderimus. Baſilius pœnitentes recepit ad ordines ſacros.

Venerabiles monachi dixerunt: Petimus, vt & adferatur diui Athanaſii ad Rufinianum, epiſtola.

Sancta ſynodus reſpondit: fiat iuxta venerabilium monachorum petitionem.

Interea Leontius vir clariſſimus a ſecretis dixit: Legantur ordine & reliquæ diui Baſilij epiſtolæ.

Stephanus venerabilis monachus & librorum cuſtos recitauit. Ex epiſtola beati patris noſtri Baſilij ad Euaiſenos.

B Quos vero nuper ex Galatia tranſmiſerunt, vt libertatem recuperandi epiſcopatum conſequantur, tales ſunt, quales eos eſſe nouerunt, qui cū illis, vel exiguo tempore conuixerunt. Iterum, Quod ſi autem dicunt ſe reſipuiſſe, doceant per ſcripturam ſuam reſipiſcentiam, & execrationem fidei quam Cōſtantinopoli ſuſceperūt. Præterea ab hæreticis ſeparent ſe, & ſimpliciores minime decipiant. Ex eiuſdem ad occidentis epiſcopos epiſtola. Extat inter Athanaſij epiſtolas.

Eorum etiam quæ me non parum adflixerūt Euſtathius vnus eſt, is inquam qui ex Sebaſtea Armeniæ minoris oppido natus eſt, quicquid olim Arij diſcipulus comes indiuiduus extitit, cum is Alexandriæ inclaruiſſet, & impias in vnigenitū blaſphemias meditaret, quo tempore etiam inter veriſſimos & maxime germanos viri illius diſcipulos numeratus eſt. Poſteaq̄ autem ad ſua reuerſus eſt, beatiſſimo epiſcopo Hermogeni illum accuſanti, & de peruerſo dogmate reprehendenti, ſanioris fidei confeſſionem tradidit, atq; ita manus impoſitionem ab eo nactus, poſtq̄ ille dormiuit, confeſtim ad Euſebium epiſcopum Conſtantinopoleos (quo per ea tempora nemo magis Arij dogma tutabatur) fugit. Illinc etiam ijſdem fere de cauſis expulſus, iterum in patriam redijt, defenſionem adferens, impiā ſuam mentem callide celans, verbaq; non iniqua, ſed quæ recta ſapere videbantur prætexens. Epiſcopatum C autem facile conſecutus confeſtim induxit animum ad execrationem conſubſtantialitatis conſcribēdam, in eo conuenticulo quod Ancyræ ab ipſis habitū eſt. Illinc autem in Seleuciam profectus, ea quæ cum illis qui eiuſdem ſunt dogmatis conſcripſit, omnibus notum eſt. In Cōſtantinopolitana aūt vrbe, conſenſit iterum cū ijs quæ ab hæreticis erant propoſita, ita ab epiſcopatu deiectus, quod ſcilicet in Melitena iā antea fuerat depoſitus, ipſe ſibi viam qua in priſtinum ſtatum reuocari poſſet (nimirum reditum ad nos) excogitauit. At quæ fuerint illi a beatiſſimo epiſcopo Liberio propoſita, quæq; ipſe compoſuerit, ignoramus. Hoc vnum ſcimus, epiſtolā qua reſtitueretur ab illo Tyanenſi ſynodo exhibitam, quia etiam in locū eſt reſtitutus. Extat & hæc epiſtola

Lecta etiam eſt ad Terētiū comitem eiuſdem beati patris noſtri epiſtola, in qua ſignificauit pater idem communicationem & receptionem Euſtathij, qui ab hæreſi fuerat reuerſus.

Stephanus venerabilis diaconus & loci ſeruator ſancti patriarchici ſecreti legere cœpit. Ex definitione œcumenicæ ſynodi tertiæ, quæ contra impios Maſſalianos, hoc eſt euchitas habita eſt. Placuit omibus nobis, & dei amantiſſimis epiſcopis Valeriano & Amphilochio, omnibusq; Pamphiliæ & Lycaoniæ prouinciarum venerabilibus epiſcopis, ea quæ in ſynodica charta deſcripta ſunt omnia conſeruare, neque vlla ratione tranſgredi, firmatis ſimiliter quæ in Alexandria acta ſunt, vt quæcunq; per quamuis prouinciam Maſſaliani, hoc eſt furioſæ hæreſeos cultores extiterint, Maſſaliani & euchitæ q perpetuo orabāt hæretici, de q bus Auguſt. ad Qduulcdeum.

B ſiue

ſiue etiã in ſuſpitionē venerint eiuſcemodi morbi, ſiue clericoꝝ de numero fuerint D
ſiue ex laicis, inquiri & excõmunicari: quod ſi autem aliquis illud ipſum dogma fuerit execratus, ſiquidem clericus extiterit, in ea ordinatione permaneat, ſi vero laicus, in eccleſiæ communionem recipiatur.

Clerici redeũtes ex hæreſi quomodo recipiendi.

Petrus venerabilis lector & notarius ſacri patriarchici ſecreti, legit. Beati patris noſtri Cyrilli Archiepiſcopi Alexandriæ epiſtola commentatoria ad Maximum Alexandrinæ eccleſiæ diaconũ. Didici a dilecto anachorita Paulo, tuã pietatem religioſiſſimi epiſcopi Ioannis conſuetudinē, & in hunc diem vſq; recuſauiſſe, quod in Antiochenſiũ fortaſſe eccleſia ſint etiamnũ aliqui, quibus aut Neſtorij dogma placeat, aut aliquãdo placuerit, ſed nũc abſtinere cepiſſe. Probet igitur tua beneuolẽtia num illi ipſi nude & irreuerẽter congregẽtur, Neſtorianaq; & ſapiãt, & apud alios loqui auſint, num ve aliquãdo conſcientiã cauterio vſtam habuerint. Arbitror enim eos nunc cõgregari, vt ſimul reſipiſcãt qui in eodẽ erãt errore deprehẽſi, quia forte apud alios delictum fateri non auſint. Solent eñ plęraq; talia apud deceptos fieri. Quod ſi autē iam videas eos congregari in recta fide, malorum oportet te obliuionem præteritoꝝ inducere. Malumus eñ eos videre negãtes, quam inuerecũdo aio collaudantes Neſtorij improbitatē. Igitur ne contentiones dicamur amare, religioſiſſimi epi Ioannis familiaritatē amplectamur, hoc illi indulgẽtes, & eccleſiaſticę œconomiæ cauſa, nec ſimus tam exacti exploratores in eos qui ad mẽtem redierũt. Res eñ cõmoda adminiſtratione multaq; vt dixi diligentia indiget. E

Animaduertẽ epi cõſiliũ in hæreſibus domandis.

Cyrilli epſa ad Genna.

Eiuſdem ad Gennadium preſbyterum & archimandritam, epiſtola. Intenſam tuã erga pietatem, affectionem non iam nũc, ſed multis ab hinc annis cognoui, plurimũ aũt ea de cauſſa ſtudia tuæ vitæ diligentiãq; cõmendo. Eſt tamẽ cũ adminiſtrationē reꝝ aliqui trãſgrediantur, extraq; limites paulo pluſquã oportet ferãtur, quo maius lucrũ cõſequant. Quẽadmodũ illi qui mare nauigant exoriẽte tẽpeſtate & fluctibus concitatis, ita vt nauis periculũ timeãt, onera quædã in mare deijciant, vt reliqua cõſeruẽt. ſic & nos in noſtris rebus facere oportet, cũ nõ liceat exacte oẽs ad ſalutẽ perducere, ſubinde aliquẽ cõniuenter relinquimus, ne vniuerſoꝝ iacturã & dãnum patiamur. Hæc aũt ſcribo, q̃d inaudierim te egre affectũ eſſe aduerſus beatiſſimũ & pijſſimum noſtrum cõminiſtrũ Proclum epm, quod in cõmunionē Aelienſium epm receperit, quem Paleſtinæ eccleſiæ ſtatuta præſidē non agnoſcũt. Ad effrenē aũt huius negotij cupidinem, vana quædã ambitio excitat, quæ proculdubio finē amaꝝ eſt adſecutura. Itaq; nequaquã velim tuã pietatē fugere familiaritatē cũ beatiſſ. & pijſſimo Proclo epo: Siquidem eadem illius ſanctitati mihiq; ſententia eſt, neq; huius diſpenſationis modus cuiquam prudentium diſplicuit. F

Lectis his monachi dixerunt: Si iuſſerit ſancta ſynodus adferatur ad Ruſinianum beati patris noſtri Athanaſii epiſtola & legatur.

Sancta ſynodus dixit: Satisfiat petitioni religioſorum monachorum.

Ex epſa D. Athanaſij ad Ruſinianũ.

Stephanus præfatus monachus ferẽs in manibus librũ, legere cœpit. Diui Athanaſii ad Ruſinianum. Domino dilecto & deſyderatiſſimo cõminiſtro Ruſiniano Athanaſius in dño ſalutẽ, & poſt alia. Quãdoquidē ſtudioſe & eccleſiaſtice (hoc eñ tuæ pietati iteꝝ conuenit) de ijs qui neceſſario redacti ſunt, nec p improbam fidem ſunt corrupti inquiſiuiſti, eaq; de re ad ſynodos & alios ſcribere voluiſti, vt animi ſentẽtiã de ijs explicarẽt, velim mi dñe deſyderatiſſime ſic habeas. In primis cũ a vi ceſſatũ eſſet, ſynoduſq; pſentiũ & eoꝝ qui longinquas regiones incolebant epiſcopoꝝ haberet, nec modo cõminiſtris qui per Græciã paſſim habitant, veꝝ etiã in Gallijs & Hiſpania cõmuni decreto placuit, vt & hic & vbiq; gentiũ, quicũq; lapſi fuiſſent proprio arbitrio & anteſignani fuiſſent impietatis, ſi reſipiſcerẽt ignoſcendũ quidem illis, veꝝ nõ reſtituẽdos in cleri numeꝝ. qui vero nõ autores, ſed neceſſitate & violentia cõpulſi fuiſſent, viſum eſt illis qdē ignoſcẽdũ, & in cleri locũ reſtituendos, maxime cũ probabilem defenſionē & excuſationē dederint. Atq; hoc quoq; œconomice & rationabiliter factũ videtur. Nam ipſi quidē animo ſtatuerant, non velle ad impietatē delabi, verum qm̃ impijſſimi quidã eoꝝ cauſſa ſtatum eccleſiæ ad ſeditionem

tionem

A tionẽ trahebant, duxerũt, longe ſatius eſſe vi cõpulſos ſe cõcurrere & onus geſtare, quam populũ perdere. Hæc cũ adferrent, viſi ſunt nobis nõ abſurda reſpondiſſe: qñ & in occaſionẽ facti exẽplo Aarõ fratris Moſeos ſe defenderẽt, q in heremo populi tranſgreſſionibus acquieuit, defenſionẽ habens, ne populus in Aegyptũ reuerſus, idolorũ cultui iterũ ſe mãciparet. Videbat eñ ſi in heremi vaſtitate ſubſtitiſſet, futurũ vt paulatim ab impietate regrederet, in Aegypto aũt nullã eẽ ad pietatem regreſſus viã. Hac de cauſſa clero per ea tẽpora ignotũ eſt. Qui vero in errorẽ ſeducti erant, & violẽtia huc cõpulſi, data ꝙꝗ ijs cõmunio eſt: queadmodũ hæc & Romã ſcripta ſunt, Romanorũꝗ eccleſiã omnia cõprobaſſe cõſtat. Hæc ꝙꝗ tuæ pietati cõſidẽter ſcribo & ſignifico, quo pietas tua, ea q̃ decreta ſunt, hoc modo amplectatur.

Sabas & qui cũ eo aderãt, monachi dixerũt: Nõ hæc ſolummodo D. Athanaſii vox eſt, verũ etiã ſynodorũ, propterea ꝙ inquit idẽ pater ipſos ꝙꝗ Romanos, totãꝗ Græciã idem cõprobauiſſe. Definit aũt eos q ex hæreſi ad priſtinã mentẽ redeũt, ſuſcipiendos ad pœnitentiã, verũ ſacerdotij dignitatẽ minime illis reſtituendam.

Taraſius beatiſſ. patriarcha dixit: Nõ de quouis hæretico redeunte ad mentẽ recipiendo beatus pater ſtatuit, ſed de eorũ principibus & anteſignanis, quiꝗ in ſua hæreſi veluti delitiant & ſe oblectãt, verbiſꝗ artificioſis veritatẽ ipſam fucare ſtudent, haud aliter ac orthodoxi cũ libertate ſolent, ipſi aũt ſententiã ſcripturæ peruerſe ex-

B plicant. Verũ iterũ recitet eadẽ epiſtola ad Ruphinianũ. Epl'a eiuſdẽ Patris.

Lecto autem loco, in quo beatus pater lapſis veniam dat impietatis, ſed qui præcipui hæreticorũ fuerunt, negat reſtituendos in ordinẽ ſacerdotalem: qui vero anteſignani non fuiſſent, ſed vi & neceſſitate ad impietatẽ coacti, ignoſcendũ quidẽ illis, & in cleri locũ reſtituendum, quod iuſtam accuſationẽ adferrent.

Venerabiles monachi dixerũt: En queadmodũ in principio diximus, ſic eſt, ſiquidem beatus pater, eos qui ex hæreſi reuertunt in ſacerdotij dignitatẽ nõ recipit.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Videmini mihi mentẽ patris nõ intelligere qñquidẽ eos qui non fuere autores hæreſæos, vi aũt cõpulſi ſunt, recipit ad priſtinã dignitatẽ: ſolũ mõ vero ꝑcipuos atꝗ adeo parẽtes, ſiue autores hæreſiũ, a dignitate ſacerdotij recipienda excludit, recte profecto iuſteꝗ id pronuntians. Et rurſum.

Inſignem pugilem D. Athanaſiũ eccleſia nouit, vtpote qui Romã vſꝗ varia perſequutione ab Arianicæ hæreſeos principibus coactus, deinde inhoneſte iſthinc fugatus cũ rediſſet in Græciã, paſſimꝗ per eccleſias oberraret, aduerſarij illius pro tẽpe veluti ad meliorẽ mentẽ reuerſi, cũ illo cõiuncti ſunt: verũ illo recedẽte, cõfeſtim ſolita audẽtia ad priſtinã hæreſin reuerterũt: pioſꝗ omĩ rõne perſecuti ſunt. Hac igit ratione arbitror beatũ patrẽ dixiſſe, ad ſacerdotij dignitatẽ eiuſcemodi nõ recipien- *Athanaſii laus*

C dos: vtpote a quibus, cũ ipſe tum reliqui orthodoxi nihil ꝑter grauia expectarẽt.

Sabas religioſus monachus inqt: Profecto vir erat, q facile malorũ obliuiſcebat.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha reſpõdit, Clarũ hoc eſt, nõ eñ alicui mortaliũ malum pro malo retribuit: Verũ propter zelũ dei, & cõfirmationẽ eccleſiæ humanitate ſua & benignitate inſita, nõ potuit vti niſi ad iuſtitiã dei tuendam vindicandamꝗ.

Ioannes venerabilis pbr̃ monachus, & locũ retinẽs orientalis diœceſios dixit. Recte hoc ſtatutũ in confirmationem audientiũ explicatũ eſt. Monachi reſpondentes dixerunt. Verum vi adactos & compulſos beatus pater admittit, dicant igitur, hi an vim paſſi, ſint an adacti ſint, vt a veritate deſciuerint.

Hypacius eiuſꝗ complices epi dixerũt. Nos violentiã nullã ſuſtinuimus, neque adacti ſumus, ſed in hac hæreſi noſtra nati ſumus conuerſati, & vitã diu egimus.

Theodorus pijſſimus epiſcopus Catanæ, quiꝗ aderãt illi Siculi epiſcopi, prætereа Epiphanius ciuitatis Catanæ diaconus, & vicarius Thomæ epiſcopi Sardiniæ dixerũt: Qui hactenus lecti ſunt beatorũ patrũ canones, de Nouacianis, Encratiſtis & Arianis dati ſunt: huius aũt hæreſis magiſtros quo loco habebimus.

Taraſius beatiſſ. patriarcha dixit: Inuenimus & Manichæos reſpuiſſe imagines, ſed & ꝑter hos Marcioniſtas, & illi q cõfundũt naturas Chriſti, ꝗrũ princeps Petrus fullo: præterea Xeneum Hieropolitanũ, ſed & Seuerũ alioſꝗ hæreticos. *Imaginum vſum Manichęi primum dãnauerunt, deinde & alij plurimi*

Epiphanius venerabilis diaconus ſanctiſſimæ Catanes eccleſiæ, & vicarius beatiſſimi

tiſſimi Thomæ Archiepiſcopi Sardiniæ inquit: Minor ne eſt quæ nunc nouata eſt hæreſis, an maior illis quæ hactenus fuere? D

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Malum perpetuo idē eſt, & æquale: maxime aūt in rebus eccleſiaſticis, in quarū decretis, cum paruis, tum magnis errare idē eſt, ſiquidem in vtriſque lex diuina violatur.

Ioannes venerabilis monachus locū tenēs thronorū orientaliū dixit: Hæreſis iſta omnibus hæreſibus peior eſt, malorum omnium peſſima: vtpote quæ œconomiam ſeruatoris noſtri ſubuertat.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Ducit nos in rectam viā, id quod a beato patre noſtro dictū eſt, ſi nulla alia ſubſit cauſa, recipiantur venerabiles epiſcopi.

Sancta ſynodus dixit: Legātur & reliqua canonicarū inſtitutionum.

Conſtantinus venerabilis diaconus & notarius ſacri patriarchatus legit: Ex actis ſanctæ & vniuerſalis quartæ ſynodi Chalcedonenſis.

Orientales & qui cum illis erāt, pijſſimi epiſcopi exclamarūt: Peccauimus omnes, oēs veniam precamur. Et rurſus Thalaſſius, Euſebius, & Euſtathius venerabiles epiſcopi dixerūt: Omnes errauimus, omnes veniam petimus.

Et exurgēs pijſſimus eps Iuuenalius, tranſgreſſus eſt in alteram partē & adiunxit ſe pœnitētibus. Et exaltata voce orientales, quiq; cū his erāt religioſiſſimi epi clamauerūt, bono omine deus huc te adduxit: Orthodoxe recte veniſti. E

Et poſt alia plurima pijſſimi Illyrici epiſcopi dixerunt: omnes lapſi ſumus, oēs veniam precamur.

Sabas venerabilis monachus & præfectus ſtudiorū inquit, ſi viſum eſt ſanctæ ſynodo, videamus ordinationē eorū, quos recepimus, num ſint ab hæreticis an minus?

Sancta ſynodus dixit, quæratur deinceps de electione.

Antonius venerabilis monachus ex lib. eccleſiaſticæ hiſtoriæ Ruphini Romani preſbyteri legit: Εὐσέβιος ἐν ἀλεξανδρείᾳ γενόμενος, εὑρίσκει σύνοδον κροτουμένην περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ὀλίγων μὲν ὄντων τῶν συνελθόντων χάριτι δὲ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ ὁμολογίας τὰ μέγιστα πράττειν καὶ λέγειν δυναμένων, ἔνιοι γοῦν ζήλῳ τῆς εὐσεβείας ἔλεγον, μὴ θέμις τοῖς δὲ ἐξαμένοις ἄρθον κοινωνεῖν, ἔνιοι δὲ ἐβουλεύσαντο πάντας δέχεσθαι μετανοοῦντας καὶ ἀναθεματίζοντας, ἵνα μὴ πολλὰ πλήθη ἀνθρώπων ἀπόλωνται, λέγοντες ὅτι οὐκ ὀφείλομεν τὰ ἑαυτῶν ἐπιζητεῖν, ἀλλὰ τὸ πολλοῖς σύμφερον καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ποιεῖ. σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα σώζῃ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. οὔτε γὰρ μόνοις ἡμῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν προσβεύειν ὀφείλομεν ἀλλὰ καὶ ἑτέροις πολλοῖς. ὅπως καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἐν ἀσωτίᾳ βιώσαντα ὁ πατὴρ προσεδέξατο. καὶ συνδεῖ καὶ ἐπεὶ τῆς ἱερωσύνης αὐτῷ μετεῖναι βουλόμενος τὴν σφραγίδα ἐν τῷ δακτυλίῳ δίδωσι καὶ τὴν στολὴν περιβέβλεσθαι ποιεῖ. ἐκράτησε γοῦν ὄντος ὁ κανὼν ἐκ τῆς εὐαγγελικῆς αὐθεντίας συνεσφιγμένος καὶ τυποῦσιν Ἀστέριον μὲν ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἐκκλησίαις περὶ τούτου πρεσβεύειν, Εὐσέβιον δὲ ταῖς ἐπὶ τῆς δύσεως, προσετέθη δὲ κατὰ τὴν δὲ τὴν σύνοδον καὶ τὰ περὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου, διὰ τὸ ἀναφῦναι πάλιν, τοὺς χωρίζοντας αὐτὸ τῆς δοξολογίας. Hoc eſt,

Græca appoſuimus vt verū eē cognoſcat, qd Suidas a Diogeniano neſcio quo Ruffini hiſtoriarū ll. duos tranſlatos in Grecū idioma teſtatur. F

Pergit interea Euſebius Alexandriā, ibiq; confeſſorum conſilio cōgregato, pauci numero, ſed fide integri, & meritis multi, quo pacto poſt hæreticorū procellas, & perfidiæ turbines tranquillitas reuocaret eccleſiæ, omni cura & deliberatione diſcutiunt. Alijs videbatur fidei calore feruentibus, nullū debere vltra in ſacerdotiū recipi, qui ſe vtcūq; hæreticæ cōmunionis cōtagione maculaſſet. Sed q imitātes Apoſtolum quærebāt, nō quod ſibi vtile eſſet, ſed qd pluribus, vel q imitarent Chriſtū, qui cū eſſet omniū vita, pro ſalute cunctorū humilians ſe deſcendit in mortem, quo ſcilicet inueniretur, & in mortuis vita: dicebāt melius eſſe, humiliare paululū propter deiectos, & inclinari propter eliſos, vt eos rurſus erigerēt, nec ſibimet ſolis puritatis merito cœlorū regna defenderēt, ſed eſſe glorioſius, ſi cū pluribus illuc mererentur intrare. Et ideo ſibi rectū videri, vt tantū perfidiæ autoribus amputatis, reliquis ſacerdotibus daretur optio, ſi forte velint, abiurato perfidiæ errore, ad fidē patrum ſtatutaq; cōuerti, nec negare aditū redeuntibus, quin potius de eorū cōuerſione gaudere, quia & ille euāgelicus iunior filius, paternæ depopulator ſubſtātiæ, in ſemetipſum reuerſus, nō ſolū ſuſcipi meruit: ſed & dignus paternis complexibus deputatur, &

Alexādrinus cōuentus cōfeſſorū ſtatuit epos lapſos modo pœniterent recipiēdos.

anulum

A anulũ ſidei recepit, & ſtola circũdatur: per quã quid aliud quã ſacerdotij declarãtur inſignia? nec probabilis extitit apud patrẽ ſenior filius, q̃d inuidit recepto: nec tãtum meriti habuit nõ delinquẽdo, quantũ notæ cõtraxit non indulgendo germano.

Cũ igitur huiuſcemodi ſententiã ex euãgelica autoritate prolatã, ordo ille ſacerdotalis & apoſtolicus approbaſſet ex cõcilij decreto, Aſterio cæteriſq; qui cũ ipſo erãt Orientis iniungit procuratio, Occidẽtis vero Euſebio decernit. Additur ſane in illo cõſilij decreto etiã de ſpũ ſancto plenior diſputatio, vt eiuſdẽ ſubſtãtiæ ac deitatis, cuius pater & filius etiã ſpũs ſanctus crederet, nec quicq̃ prorſus in trinitate aũt creatũ, aut inferius, poſteriuſue diceretur.

Conſtãtinus venerabilis diaconus & notarius legit: Ex hiſtoria eccleſiaſtica Socratis: Photinus Syrmij exiſtẽs epũs, Marcelli Ancyrani fuit diſcipulus, & ipſe purum hominẽ Chriſtũ, quẽadmodũ præceptor eius Marcellus, dixit: Et iteꝝ idẽ ex eadẽ hiſtoria legere cœpit. Qui vero in Sardicẽſi ſynodo fuerãt, indicta cauſa dãnarũt, definitionẽ aũt fidei Niceæ datã confirmarũt, omnem impietatem eijcientes & execrantes, reddiderũt vero ſedes Paulo & Athanaſio, nec nõ Marcello Ancyrano, apologiam adferenti & dicenti, non intellectum ſuum librum, cum ipſe etiam auerſetur omnes, qui purum hominem Chriſtum dicunt

Sardicẽſis ſynodus in priſtinã dignitatem lapſos erigit.

B Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Plurimi iã canonici ſanctarũq; ſynodoꝝ, & patrũ libri lecti ſunt, q docent nos reuerſos ab hæreſi recipere debere, mõ nõ ſubſit improba aliqua cauſa. Sancta ſynodus dixit: Recte fecit dominus, qui nos ex epiſtolicis & ſynodicis commentarijs de hæreticis recipiendis inſtruxit.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit, id quod ex beato patre Athanaſio lectum eſt, denuo legatur.

Stephanus librarius & venerabilis monachus legit: Epiſtola beati Athanaſii ad Ruphinianũ, vt prius ſcriptum eſt.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit, Quemadmodum in ſuperioribus docuimus, ita mens eſt beati patris Athanaſii.

Venerabiles monachi dixerunt: Nos indigni ſanctitatis tuæ ſerui, & antea teſtati ſumus quodcũq; ſacræ ſynodi admittũt, mõ nihil ſit q̃d impediat & nos recipere.

Petrus dei ſtudioſiſſ. pbr, & apl'icæ ſedis Adriani papę Romani vicarius dixit: Et Romæ q̃q; extorris erat Macarius hæreticus, a ſancta ſynodo ſexta deſignatus, veꝝ piæ memorationis pater noſter Benedictus deliberãdi ſpacium per triginta dies illi cõceſſit, & quodã tp̃e Bonifaciũ cõſiliariũ ad eũ miſit, q̃ verbis admonitione plenis

Macarius hæreticus humaniter a pontifice tractatur

C ex ſacra ſcriptura illũ inſtrueret, veꝝ ad meliorẽ mentẽ haudquaq̃ perduci potuit. Id aũt pater beatus ob id egit, quo rurſus illum in priſtinũ ſtatum reciperet.

Sacra ſynodus reſpondit: Si ex toto corde epiſcopi iſti delictũ agnouerint, gratia deo ipſiſq;. Si vero ficto animo ſimulant, iudicet in eos dñs, quẽadmodũ in Arium & Neſtoriũ iudicauit. Epiſcopi aũt in quos inquiſitũ erat, ſeipſi execrãtes, aperte teſtati ſunt non ſubeſſe confeſſioni fictum animum: dixerunt autem, niſi ſecundũ catholicã eccleſiã ſenſerimus, execrabiles ſimus a deo patre, & filio, & ſancto ſpiritu.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha ait: inhærendum eſt ſuperioribus dictis.

Petrus dei ſtudioſiſſimus epũs vicarius ſanctiſſimi papæ Romani Adriani dixit: Vt ſcriptũ eſt ab hiſtoricis, Diuus Meletius creatus fuit ab Arianis epũs, & cũ aſcẽdiſſet ambonẽ, prædicauit cõſubſtantialitatẽ, & tamẽ illius electio reprobata eſt.

Meletiꝰ non profuit reſipiſcẽtia.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Catanes, reliquiq; epiſcopi Siciliæ dixerunt. Certum eſt quod inquit protopreſbyter apoſtolicæ cathedræ.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha ait: Nuſquã equidẽ diſcrepãti aĩo patres inuenimus, veꝝ oẽs veluti eiuſdẽ ſpũs, eadẽ prædicãt, eadẽq; docẽt. veꝝ eccleſiæ œconomiam & commodã gubernationẽ contemplatus beatus pater Athanaſius, ita nobis tradidit, vt iudicet recipiẽdos in cleri conſortiũ, qui hæreſeos magiſtri nõ fuiſſent.

Religioſi monachi dixerũt: Si q̃d in medio ſynodi iudicatũ ẽ, cẽſemus recipiẽdũ.

Sancta ſynodus dixit: Speramus poſt ſanctã ſynodũ nõ futuros aliquos qui peruertentur. Ea ratione & epiſcopi ſeſe anathematiſmo obligauerũt, vt ſi ad priorem hæreſin reuerſi fuerint, iudicet de eis ſancta ſynodus.

Conſtantinus vir religioſus epiſcopus Cõſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit, multa D
ſanctitate conſpicui domini, ſi quidem hi libellos confeſſionis exhibuerint, recipiã-
tur: ſin minus, iudicet de eis ſancta ſynodus.

Clariſſimi duces dixerũt, geſtant in manibus libellos, eoſq; parati ſunt offerre.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Conſilio meo de præſenti quæſtione quic quid eſt reliquum ſanctorum canonum euoluatur.

Coſmas venerabilis diaconus, & ſacri patriarchat⁹ cubicularius, ex vita ſancti patris noſtri Sabæ legit: Itaq; cum ſancta vniuerſalis quinta ſynodus Conſtantinopoli eſſet cõgregata, cõmuni & generali anathemate reiecti ſunt Origenes & Theodorus epũs Mopſueſtias, & quęcũq; ab Euagrio & Didymo dicta ſunt de præexiſtẽtia ſiue περὶ προυπάρξεως. Probarunt aũt id quatuor patriarchæ præſentes. Præterea Imperator noſter dei obſeruantiſſimus, acta ſynodi Hieroſolymã miſit: in qua ciuitate coacto epõrũ cõuentu, quotq̃t erãt Palæſtinorũ epi, manibus & pedibus & ore ſententiã & ſtatutũ ſynodi cõfirmarũt. niſi q̃d Alexander eps Abyles cõtrariũ ſenſit, quãobrem epiſcopatu exutus Byzantiũ ſe recepit, & terremotu abſorptus eſt & defoſſus. Neolauritas aũt cum ſe a catholica cõmunione ſeparaſſent, Eutychius patriarcha diuerſis rationibus aggreſſus eſt, & in octo menſes vſq; varia admonitione & adhortatione vſus, cũ non poſſet fieri voti compos, neq; ad vnitatẽ eccleſiæ eos E
perducere imperatorijs iuſſionibus obtemperãs illos per Anaſtaſiũ ducem a Neolaura expulit, regionem ab illorum peſte liberans.

Alexãder episcopus Abyles, q̃d ab eccleſia diſſenſit, terremotu interijt.

Taraſius beatiſſimus patriarcha ait: Videtis quod octimeſtre tempus archiepiſcopus exegit, longanimitate & adhortationibus apud illos vſus: atqui iam nouerat antea eos anathemate in ſynodo execratos. Quid eſt igitur quod hæſitamus & præbemus noſmetipſos difficiles, quo minus ex ordinatione canonica, & ſanctorum patrum diligentia, & ſynodicis iuſſionibus, quæ redeuntes ab hæreſi qualibet recipiũt, & hos admittamus?

Sancta ſynodus dixit: Sic eſt reuera, niſi tamen canonica ſubſit cauſſa quæ impedimento ſit.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha inquit: Sic placeat omnibus, quo eos recipiamus.

Sancta ſynodus dixit: placet omnibus.

Venerabiles monachi exclamarunt: Et nobis ſane placet.

Taraſius beatiſſ. patriarcha dixit: Denuo dicimus, ſi alia nõ ſubſit canonica cauſſa quę prohibeat, redeũtes, recipiant. Oportet eñ vbiq; canonicas ordinatiões ſeruare. F

Venerabiles monachi dixerũt: Iuxta ſex ſanctas & œcumenicas ſex ſynodos ex hæreſi redeuntes recipimus, niſi cauſa quæpiam non toleranda ſubſit.

Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit: Et nos quoque om̃es inſtructi a ſanctis patribus noſtris ſic definimus.

Venerabiles monachi dixerunt: ſi qui monachi a ſacra ſynodo abſunt, quid de illis fiet?

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Illis ex canonibus prius lectis hæc perſuadebimus, qua autem de cauſſa ab hac ſynodo abſunt?

Sabas religioſiſſ. monachus dixit: Nõ noui, ſed ſibi ipſi aduerſantur.

Euthymius religioſiſſ. epũs Sardenſium dixit: Quẽadmodũ iam admonuimus afferãtur libri, vt plenius erudiamur de his, q ab hæreticis ſunt ordinati.

Conſtantinus venerandus diaconus & notarius ait: Quandoquidem iubetis, vt de conſuetudine ea qua ab hæreticis quidam ordinãtur, legamus, ecce vobis libros, vt ſi iuſſeritis, legantur.

Sancta ſynodus reſpondit, legantur.

Ex Rufini .x.

Stephanus venerabilis monachus librorũ cuſtos legit: Ex hiſt. eccleſiaſt. Rufini.
τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἐμφύλιον διωγμὸν βραχὺν ὄντα πρότερον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν παρελθὼν μακεδόνιος ηὔξησεν ἀκάκιος δὲ καὶ πατρόφιλος μάξιμον τὸν τῆς ἱεροσολύμων ἐξωθήσαντες κύριλλον ἀντικατέστησαν. Hoc eſt: Hanc igitur inteſtinã perſecutionem Macedonius ad epiſcopatum accedẽs auxit. Acatius vero & Patrophilus maximo Hieroſolymorum epiſcopo expulſo Cyrillum ſuffecerunt,

Et poſt

A Et poſt hæc Coſmas venerabilis diaconus, notarius & cubicularius ſacri patriarchatus legit. Ex hiſtoriæ eccleſiaſticæ Theodori lectoris libro quinto.

Dioſcorus autem ſecundum canones ſibi viſus creatus, epiſcopatui Cõſtantinopolitano inhæſit: deſignauit etiam primatem eccleſiæ eiuſdem Anatolium quendam, q Alexandrinæ eccleſiæ quiſquilias Conſtantinopoli effundebat, habens ſibi confeſtim cõminiſtrũ Eutychen, ad quẽ vrbane Anatolius inqt, futuꝝ ignorat, q in q̃ ſtatu fuit nõ cõſiderat. Acta aũt hæc ſunt ſub cõſulatũ Protogenis & Aſterij.

Taraſius beatiſſ. patriarcha dixit, quid de Anatolio dicitis, nonne princeps fuit quartæ ſynodi? & tamen a Dioſcoro impio illo fuerat creatus, atq; id etiam præſente Eutyche. Ergo & nos ab hæreticis ordinatos recipiamus, quemadmodũ quoq; Anatolius receptus ẽ. Et iteꝝ. Vera dei vox eſt, filios nõ morituros pro patribus, ſed vnuſquiſq; pro ſuo peccato morte morietur. Addatur q̃d ordinatio a deo eſt. Quandoquidem autem quidam de Anatolio dubitãt, legatur, q̃d de eo ſcriptũ ſit.

Coſmas diaconus & cubicularius ſacri patriarchatus legit. Præfatio Chalcedonenſis ſanctæ & vniuerſalis ſynodi. Conueniente ſancta & vniuerſali ſynodo ſecundum ſacram præceptionem in Chalcedonenſi vrbe congregata, nimirum Paſcaſino & Lucentio reuerendiſſimis epiſcopis, & Bonifacio religioſiſſimo preſbytero, tenentibus locũ ſanctiſſimi & reuerendiſſimi archiepĩ almæ vrbis Romæ Leo-

B nis. Et Anatolio reuerendiſſimo epõ inclytæ vrbis Cõſtãtinopoleos nouæ Romę.

Reuerendiſſimi monachi dixerũt, & iſtud quoq; recipimus.

Iteꝝ Conſtantinus diaconus & notarius ſacri patriarchatus legit. Ex vita ſancti patris noſtri Sabæ: Flauiano igitur & Helia patriarchis, vt dictũ eſt Sidoni exiſtẽtibus, literiſq; *adulatorijs & œconomicis ad Imperatorẽ vtẽtibus. Pręterea Sydonẽſem ſynodũ, q̃ ſecundũ rectã fidẽ cõgregata fuit diſſoluẽtibus, cũ domũ ad ꝑprias ſedes redirẽt, q a Soterícho & Philoxeno ſtabãt, rẽ indigne ferẽtes, in irã vehemẽtiſſimã Impatorẽ excitarũt: vtpote q deceptus ꝑ vafriciẽ & ſimulationẽ patriarchaꝝ fuiſſet. Accepta aũt ꝑtãte quãtã ipſi volebant, auroq; ſufficiẽti, Antiochienſiũ populo id diuiſerũt, atq; ita varijs modis Flauianũ afflixerunt & vexarũt. cogentes interim & obtorto collo huc trahẽtes, vt acta Chalcedonẽſis cõcilij anathemate ꝓſequeret, quo nolẽte epiſcopatu ſuo priuatus, in exiliũ quoq; dãnatus eſt. Cũ aũt eã rem cognouiſſet Imperator, & ex aĩo id ſibi placeret, Seueꝝ quendã, principẽ hæreſis Acephaloꝝ, Antiochiã in epiſcopatũ dirigit. Hic epiſcopatu accepto q illius cõuerſationẽ & cõſuetudinẽ deteſtabãtur, in eos peſſima quæuis exẽpla edidit: Dirigit etiã ſynodicas ſuas literas Heliæ patriarchæ, quo nõ recipiẽte in archiepiſcopũ Imperatorẽ exacerbauit. Rurſus eaſdẽ Hieroſolymã verſus mẽſe Maio indictione

C ſexta mittit, addita clericoꝝ quorundã & regia q̃q; manu: quod cũ percepiſſet beatus noſter pr̃ Sabas, aſcendẽs cũ reliquis heremi ꝑſidibus in ſacrã vrbẽ, eos q cũ ſynodicis Seueri veniebant, ex ſancta ciuitate exegit. Multitudine aũt monachorum vndiq; cõfluente, oẽs ante ſacrũ Craniũ, ſiue Caluariæ locũ, ſimul cũ Hieroſolymitis cõgregati ſunt, vnaq; voce exclamarunt anathema Seuero, oĩbuſq; q cũ eo cõicãt, ꝑſentibus & audiẽtibus adhuc Magiſtrianis principibus & militibus, q̃s Imperator iſthuc miſerat. Hic aũt Seuerus miris adulatiõibus autoritatẽ ſibi apud Imperatorẽ obtinẽs, & cõfiſus regia ꝑtãte, Chalcedonẽſem ſynodũ infinitis execratiõibus deuouit. oĩbus ingenij viribus Eutychis opinionẽ catholicis aduerſam defendere, & porro ſpargere conatus. Eutyches aũt vnã Chriſti filij dei poſt incarnationẽ ex virgine naturã aſſerebat, homo peruertẽs oĩa & tumultuarius, q plurima noua dogmata eccleſiæ catholicæ fidei & legibus cõtraria cõfinxit. probabat eñ impijſſimã illã & latrocinijs maxime infamẽ ſecundã Epheſinã ſynodũ: teſtatus aperte illã nõ inferiorẽ q̃ priorẽ Epheſi habitã, cẽſendã. Præter hęc eruditiõe & doctrina æquales affirmabat Cyrillũ diuinũ Alexandrinoꝝ archiepm̃ & Dioſcoꝝ, q in cõiõnem recepit Eutychen hæreticũ veluti conuenientẽ aĩo & opinionibus ſuis, & ſanctiſſimũ & vnice orthodoxũ Flauianũ ſanctę vrbis archiepm̃ interfecit & ſuſtulit. Atq; ita ad oẽm impietatẽ promouẽs Seuerus his, nihil aliud quã linguã ſuã in dei blaſphemiã exacuit. diuiſit aũt in ſuis libris indiuiſam & vnã in trinitate deitatem & hy-

Theodor⁹ lecta almę eccleſiæ Conſtãtinopolitanæ hiſt. eccle. ſcripſit a tẽpibus Cõſtãtini vſque ad imperiũ Iuſtiniani Ex Suida.

fortaſſis legendum κλαυτικοῖς

Flauianus in exiliũ tradit̃, recuſans probare acta cõcilij Chalcedonenſis

poſtaſin, nullam in his nominibus differentiã agnoſcens. Vnam ſanctam adorandã D & conſubſtantialem diuinarum hypoſtaſeon trinitatem, naturarum & deitatũ & deorum trinitatem auſus eſt dicere. huiuſcemodi autẽ animarum corruptorẽ & peſtem Anaſtaſius Imperator compulit Heliam archiepiſcopũ in cõmunionẽ recipere: cumq́ nulla ratione id ageret, ira exardeſcẽs Imperator, Olympiũ quendã Cæſarienſem, q ducatũ Paleſtinæ curabat, addita generali a Sydone ſcripta epiſtola, in qua cõtinebatur non recipiendam Chalcedonenſem ſynodum, ad Heliam epiſcopatu deturbandũ miſit. Olympius autem cũ regia poteſtate accedens, vſus varijs artibus Heliam abegit, Iohannem vero Marciani filium, cõſentientem cũ Seuero, & communicantem, Chalcedonenſemq́ ſynodum execrantem epiſcopũ Hieroſolymorum die tertio menſis Septembris, in principio decimæ indictionis inſtituit. Poſtq̃ autẽ honorabilis Sabas & reliqui heremi patres audiuiſſent Iohãnẽ conſecratũ eẽ a Seuero, congregati apud eũ ex aperto teſtati ſunt, ſe neutiquã in communionẽ Seuerum recepturos, ſed pro Chalcedonenſi ſynodo extrema paſſuros. Præſertim cum totam populi cateruam habeant commilitantẽ. Ea ratione Ioannes, quia patres ſuſpiciebat, neglexit ea cõſicere quæ a duci erãt ei cõmiſſa. Anaſtaſius autem Imperator poſtq̃ percepiſſet Ioãnem federa rupiſſe, in furorẽ verſus, cũ Olympius ad manus non eſſet, ſtatim Anaſtaſiũ Pamphyli ducatui Paleſtinæ præfectũ mittit, quo Ioannem cõpellat, vti Seuerum ad cõmunionẽ recipiat, & ſynodũ Chalcedonenſem anathemate deuoueat, aut epiſcopatui deturbet. Hic igitur cũ ingreſſus eſſet Hieroſolyma, eueſtigio Ioannẽ ad ſe vocatũ, in carcerẽ publicum demittit. Totus aũt populus ea cauſſa gaudio diſſolutus eſt, q̃ is inſidiator & proditor archiepĩ Heliæ fuiſſet. Quidã aũt Cæſareenſiũ ciuitatẽ gubernãs, clam in carcerẽ ingreſſus conſilium dat Ioanni, modo velit rebus ſuis conſultũ & epiſcopatu ſuo minime priuari, videat ne a quopiã illi perſuadeatur, quo in cõmunionẽ Seuerum recipiat. perſuadeat autem duci dicatq́ ſe omnia quæ iuſſa ſint vt faciat ſine mora effectum. verum ne per vim & neceſſitatẽ videat cõpulſus, ſe vbi liberatus ſit e carcere poſt duos dies, q̃ inſtat dñica, quis imperata alacriter facturum. His vero verbis perſuaſus dux eũ eccleſiæ ſiſtit: itaq́ archiepũs a carcere liberatus, totũ monachorum cętũ, per noctẽ ad ſanctã ciuitatem cõuocat. Fuit aũt numerata eorum multitudo circiter decẽ milia monachorum. Quandoquidẽ aũt tantã hominũ multitudinẽ eccleſia capere nõ poterat, viſum eſt, vt ad ſancti protomartyris Stephani templũ ſeſe conferrẽt, quod tãtæ multitudini videbatur ſufficiens, quo minus aũt mali quippiã daretur ſuſpicandum duci, ſimulauit omnis turba ſe Hypatio conſobrino Imperatoris gratulandi cauſſa occurrere, q F a Vitelliana captiuitate liberatus voti reus Hieroſolymã ſe contulerat. Poſtq̃ igitur oẽs tum monachi, tũ ciues in pmemorata baſilica cõueniſſent, adfuit & Anaſtaſius dux, & Zacharias vir cõſularis, adducentes ſecũ cũ magna multitudine Hypatiũ in protomartyris Stephani baſilicã, exiſtimante quoq́ duce oĩa pro regis voluntate & arbitrio euẽtura. His aũt cõgregatis in cãcellos aſcẽdit archiepũs, comites habẽs ſecũ Theodoſion & Saban monachorum coryphæos & præſides. Populus aũt vniuerſus nihil aliud q̃ longo tempore exclamabat hæreticos, anathematiza, ſynodon confirma. Cõfeſtim aũt tres illi vna voce Neſtoriũ Eutichea, Seuerum & Soterichũ Cæſareæ eius quæ eſt Cappadociæ epiſcopum, & omnes qui ſynodum Chalcedonenſem non recipiunt, condemnant.

Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit, Recte hactenus noſtras aures patrũ pcepta inſtruxerũt, quid aũt ab hæreticis creatos recipiemus ne, an minus?

Sancta ſynodus dixit: Sane dñe, ſatis ſumus inſtructi, & ſunt recipiendi.

Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit: Sane & plurimi qui in ſexta ſynodo præſides fuerũt a Sergio, Pyrrho, Paulo & Petro doctoribus inquã hæreſeos monothelitarum fuere creati. Sed & hi viciſſim Conſtantinopolitanas ſedes inter clerum diſtribuerũt, & ab extremo eorum doctore Petro vſq́ ad ſextã ſynodũ anni nõ paucio res quã qndecim interceſſerũt. Qui vero intermedijs tpibus fuerũt, Thomas. ſ. Ioãnes & Cõſtãtinus ab hæreticis fuerũt ordinati, verum ea de cauſſa nõ ſunt reprobati. Circiter em̃ qnq̃ginta annos hęreſis illa viguit, & tñ in ſexta ſynodo patres q̃tuor illos præ

Anaſtaſij odium in orthodoxos

A los prænominatos tantum damnarint, quũq; eoꝝ ordinationem reliquerint.

Sancta ſynodus dixit, clarum eſt.

Conſtantinus reuerendiſſimus epiſcopus Conſtantiæ eius quæ eſt in Cypro dixit: ſatis iam videtur mihi confirmatũ, eos q ab hæreticis ordinati ſunt, recipiẽdos, ſi quis vero deſtinato animo ad hæreticos ſe contulerit, ab eiſq; ordinatus fuerit, eum nequaquam recipiendum.

Venerabiles monachi dixerũt: De his quoque diui Baſilij ad Nicopolitas epiſtolam habemus, rogamuſq; vt audiatur.

Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit: Legatur.

Conſtantinus diaconus & notarius legit: Ex epiſtola beati patris noſtri Baſilij ad Nicopolitas. Nõ noui epiſcopum, neq; inter ſacerdotes Chriſti numerauerim, qui a contaminatis manibus in fidei vaſtationem ad dignitatẽ aliquã fuerit prouectus. Hoc meũ eſt iudiciũ, vos vero ſi quã habetis vobiſcũ electionẽ, ipſi iudicate cõſultateq;, quandoquidẽ vnuſquiſq; ſuæ ſentẽtiæ dñs eſt, nos vero innocẽtes a ſanguine iſto. Hæc aũt vobis ſcripſi, non ꝙ quicq̃ diffidam, ſed vt quorundã ambiguitatem confirmem & explicẽ prolata in diuerſum mea ſentẽtia, ne ſcilicet quoſlibet ad cõmunionẽ ſuſcipiatis, neue manuum impoſitionem ab eis recipiatis, vt poſtea pace facta violenter ſeipſos ſacerdotali complemento adnumerent.

B Venerandi monachi dixerũt: Ecce pater hæreticorum creationẽ, in eo quod inquit, neq; inter Chriſti ſacerdotes numerauerim, qui ab impuris manibus in fidei vaſtationẽ ad dignitatẽ aliquã fuerit prouectus omnino auerſatur.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha inqt: Et ego profecto qui ob huiuſcemodi cauſſam, & in fidei diſſolutionem creati ſunt, abominor. Tum aũt maxime quoties orthodoxi epiſcopi fuerint præſentes a quibus potuere creari. Hæc aũt eſt ſentẽtia beati patris, ſi ſynodica cõuocatio fuerit facta, & eccleſiaꝝ in recta fide concordia, qui auſus fuerit impuris hæreticis creandũ ſeſe dare, deponi dignus eſt.

Sancta ſynodus ait: Hæc vera ſententia eſt.

Venerãdi monachi dixerũt: Id vero q̃d in fine epiſtolæ ſcriptũ eſt, vt poſtea pace facta violẽter ſeipſos ſacerdotali complemento adnumerent, & poſt pacem creatos quoque non recipit, quid ſibi vult?

Taraſius beatiſſ. patriarcha dixit: Nequaq̃ inquit pater eos nõ recipiẽdos, ſed ne vim ſuſtineant, volentes vniri recte ſentienti clero. Sane enim non ex neceſſitate & difficultate hoc fiet. Attamẽ diuinus pater cũ per ea tẽpora plurimi eſſent epi orthodoxi, alũnis eccleſię Arianoꝝ creationẽ interdixit. Nulla eñ aderat defenſio. Quod aũt illud ita ſe habeat, quodq; nõ ignorarint ſententiã patris noſtri qui fuerũt in ec-

C cleſiæ functionibus illi ſucceſſores, q ab hæreticis electos, deinde vero emẽdatos receperũt, clarũ eſt ex ſuperioribus. In omibus eñ patres ſibi conſona ſcribunt, cõtrarietaſq; inter ipſos nulla reperitur, ſed illi videntur ſibi contraria apud illos notare, q diſpoſitionem dictorum & ſcopos eorum non intelligunt. Venerabiles monachi dixerũt: apte ſoluta eſt dubitatio. Sancta ſynodus dixit: Epiſcopi qui cõfeſſi ſunt proprios libellos quod ad eccleſiã redierint, legant.

Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit: Legant, diſcuſſa eñ exacte quæſtionum duaꝝ capitaliũ hypotheſis eſt, de ijs videlicet qui ad eccleſiã catholicã ex hæreſi redeunt, & qui ab hæreticis ſunt ordinati.

Hypatius eps Niceæ, ſuũ libellũ legit: eſt aũt idẽ libellus quẽ etiã Baſilius reuerẽdus Ancyræ epũs fecit. Leo eps Rhodi, Nicolaus Hierapoleos, Gregorius Piſſinuntũ, Georgius Antiochiæ Piſſidiæ, & Leo Carpathi æq̃les libellos exhibuerũt.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Confeſſiones cognoſcentes vbi libellos legerimus in ſecũda cõgreſſione receptio illoꝝ fiet, modo nihil apud eos ſit q̃d impediat.

Sancta ſynodus dixit: fiat vt iubes. Interea ſancta ſynodus exurgens in hunc modum fauſta precatus eſt. Multi ſint anni Conſtantini & Hirenes maximorum regum & imperatoꝝ, multi ſint anni. Multi ſint anni orthodoxis imperatoribus. Cõpeſce dñe hæreticoꝝ vanas voces, da domine illis piam vitam.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Pax dñi, ſit cum omnibus nobis. Amen.

Actio

ACTIO SECVNDA. D

IN nomine domini & dominatoris Ieſu Chriſti veri dei noſtri, imperantibus pijſſimis & Chriſti amantiſſimis dominis Conſtantino & Irenæ, pia eius matre anno octauo conſulatus eius, ſub ſexto Kalen. Octobris, indictione vndecima, conueniente ſancta ac vniuerſali ſynodo, quæ per diuinam gratiam & a deo decretorum imperatorum piam ſanctionem in Nicea ſplendida metropoli prouinciæ Bithyniæ congregata eſt, videlicet Petro religioſo protopbr̃o eccleſiæ ſanctiſſimę diui Petri apl̃i apud Romanos, & Petro venerabili pbr̃o, monacho & p̃ſide mãſionis piæ ſancti Sabæ apud Romanos, retinẽtibus locũ apoſtolicæ ſedis ſanctiſſimi archiep̃i veteris Romæ Adriani. Taraſio beatiſſimo archiep̃o almæ vrbis Conſtãtinopoleos nouæ Romæ, Ioanne item & Thoma religioſiſſimis preſbyteris monachis retinẽtibus locũ apoſtolicoꝝ thronoꝝ orientalis diœceſeos, conſiſtentibus his ante ſacros cancellos templi ſanctiſſimæ eccleſiæ cognominatæ Sophiæ, præſentibus ſimul & audientibus illuſtriſſimis iuxta ac magnificentiſſimis ſenatoribus nimiꝝ Petrona glorioſo exconſule patricio, & Theophylacto comite imperialis obſequij Ioãne regio hoſtiario, & quæſtore ærarij militaris, & tota deniq; ſynodo iuxta ordinem in priori actione præſcriptũ. præſentibus etiã religioſiſſimis archimãdritis p̃ſidibus, & toto monachoꝝ cœtu, propoſitis in mediũ ſanctis & inuiolatis dei euangelijs, Nicephorus reuerẽdus diaconus & chartophylax ſacri patriarchatus dixit: Ante fores huius venerandi templi regius quiſpiam homo adſtat, Epiphaniũ Neocæſareæ epiſcopum ſecũ adducẽs. Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit, ingrediant. E

Mox ſplendidiſſimus regius Mandator ingreſſus ait: Miſſus fueram ab optimis noſtris dominis vt venerandum epiſcopum Neocæſareæ ad piam & ſacrã veſtrã ſynodum adducerem, quem iam vobis ſiſto.

Sacra ſynodus reſpondit: Deus pios noſtros imperatores cuſtodiat & cõſeruet.

Taraſius beatiſſimus patriarcha ad epiſcopum Neocæſareæ ait, num ignota tibi hactenus fuit veritas aut cognitã contempſiſti? & ſi ignota tibi fuit non pudet te rectum ſermonẽ minime didiciſſe, quẽadmodũ non puduit te didiciſſe peruerſum?

Gregorij ep̃i reſipiſcentia. Gregorius venerãdus epiſcopus Neocæſareæ dixit: Quandoquidem vniuerſus iſte cœtus idem loquitur & idem ſentit, didici & inſtructus ſum, q̃d hæc ſit veritas, quæ nũc exiſtimat & prædicat. Et ea de cauſa veniã poſtulo meoꝝ antea delictorum. Cupio autem & cum omnibus his illuminari & doceri. Siquidem errata mea & delicta infinita eſſe agnoſco, & pro pœnitentia apud ſanctam ſynodum beatũq; dominum ſollicito. F

Taraſius beatiſſ. patriarcha dixit: niſi forte verſuto velamine & p̃textu mentẽ tuã inumbras, verbis quidẽ veritatẽ exprimẽs, ſed aio interim doloſo aliud ſentias.

Gregorius venerandus epiſcopus Neocæſareæ ait: Abſit, veritatem confiteor, neque eſt cur mentiri velim, aut verba mea diſtorquere.

Taraſius B. patriarcha ait: Debueras ab hinc multo tempore aures aperuiſſe, & Paulum diuinum apoſtolum audiuiſſe dicẽtem: traditiones quas accepiſtis, ſiue per ſermonem, ſiue per epiſtolas noſtras ſeruate. Et iteꝝ Tito & Timotheo ſcribẽtem, impuras verboꝝ vanitates reſpuite. Quid autẽ impurius & vaniloquẽtius q̃ Chriſtianos idololatriæ ſtudioſos dicere?

Gregorius venerandus epiſcopus Neocæſareæ dixit: Malum eſt & malum eſſe confitemur, ſed ſic factum eſt & fecimus: ea vero de cauſa veniam delictorum noſtroꝝ poſtulamus. Confiteor domine coram honorificẽtia ſanctitatis tuæ, omniũq; fratrum ſanctæ ſynodi, quod errauimus & iniquitatẽ, improbitatẽq; deſignauimus, & veniam ob id poſcimus.

Taraſius beatiſſ. patriarcha inquit: Placeat vt ſequẽti auditione cum libellis quæ ad eum pertinent, cognoſcamus.

Sancta ſynodus ait: Vt iubet ſanctitas tua, cũ libello in ſequenti actione adſtans epiſcopus veniat, & iuxta conſtitutum agetur.

Leontius glorioſiſſimus Imperatori a ſecretis dixit: Sacra & a deo collecta ſynodus meminerit in priori conuentione dei obſeruantium magnoꝝ Imperatorum noſtroꝝ

A ſtrorum fuiſſe lectas literas, in quibus mẽtio fiebat ſanctiſſimi & beatiſſimi archiepi veteris Romæ, & religioſiſſimoꝝ pontificũ orientis ſynodicaꝝ literaꝝ, quas in duobus quaternionibus adducimus, de quibus vos qd fieri vultis, admonemus.

Sancta ſynodus dixit: Legantur libelli beatiſſ. & ſanctiſſimi archiepiſcopi veteris Romæ. Et legit eas Nicephorus glorioſiſſimus ab imperialibus ſecretis.

Interpretatio literarum Romanaꝝ, Adriani Romani archiepiſcopi.

¶ Dominis pĳſſimis & sereniſſimis victoribus, triumphatoribus filĳs in deo & dño noſtro Ieſu Chriſto dilectis Conſtantino & Irene Auguſtis, Adrianus ſeruus ſeruorum dei.

DEus qui iuſſit e tenebris lucẽ ſplẽdere, quicq; nos a poteſtate tenebraꝝ, per filĳ ſui vere ſcilicet lucis incarnationem, liberauit, in quo cũcta diuinitatis ſuæ ſpecimina iuſſit cõuerſari, per quẽ etiã vniuerſa renouauit, ſimul in illo per ſanguinẽ crucis illius, cũ ea quæ in cœlis, tum in terra exiſtentia pacificãs, per diuitiaꝝ bonitatis ſuæ plenitudinẽ in eccleſiæ ſuæ faciẽ reſpiciens, pietatẽ veſtrã & prædeſtinatã ſerenitatẽ imperatoriæ mãſuetudinis ad perfectionẽ fidei vocare nõ dedignatus eſt, quo omnẽ mẽdacĳ improbitatem per vos contegat, veritatemq; in lucẽ producat. Poſteaquã em̃ quæ a veſtra ſerenitate & pietate nobis miſſa ſunt, cognouimus, dici nõ poteſt quantopere cor noſtrũ gauiſum ſit, tãto em̃ gau-
B dio & lætitia repleti ſumus. vt ne humana quidẽ lingua explicare ea ſufficiat. Quẽadmodum enim a ſuperioribus hæreſios ſchiſmatibus eramus contertefacti, ita nũc rurſum per veſtrã iuſſionẽ exultatione ſumus perfuſi, nã in regia veſtra ciuitate venerãdaꝝ imaginũ cauſa iuſſiſtis, retractari, quę a retro impatoribus turpiter in eas cõmiſſa ſunt, Hi em̃ non ſolũ eas ſubuerterũt, ſed & contumelia affecerũt, ridiculas eas exiſtimãtes, atq; vtinã non cõputet illis peccatũ hoc altiſſimus. Satius em̃ fuiſſet ne inieciſſe quidẽ manus in eccleſiã, vnde factũ vt totus Orientaliũ partiũ populus in errorem ſit inductus, & in propria exiſtimatione & volũtate rebus eccleſiæ abuſi ſint, donec in regni ſoliũ vos erexit, qͣs ſciebat ĩ veritate illius gloriã inquęſituros, & quæ a ſanctis Aplis cũctiſq; doctoribus tradita erãt cõſeruaturos, honorẽq; debitũ venerãdis imaginibus, q̃ per amentiã hęreticoꝝ ſubuerſæ fuerãt, redditurꝫ. Nuper vero per piã veſtrã iuſſionẽ de voluntate veſtra inſtructi oĩpotentẽ deũ pro veſtro imperio ꝓcibus ſolicitantes, gratiaꝝ actione gloriã illius ꝑdicauimus. Illud aũt in ſtabilimentũ & cõfirmationẽ regni veſtri maxime ſit qđ magnũ opus hoc aggreſſi eſtis, qđ ſine mediatione veſtra in hoc mũdo vix fieri poteſt, reddet em̃ iam ſibi ve-
C tus & antiqua orthodoxa fides. reſtituẽtur venerãdæ imagines in eam faciẽ, qua in prima eccleſia cõſpectæ ſunt. Vos aũt partẽ habebitis cũ eo, q nũc in diuina requie quieſcit Cõſtãtino Imperatore & Helena eius matre, qui orthodoxã fidẽ illuſtrarũt & cõfirmarũt, adeoq; ſanctã matrẽ veſtrã, catholicã & ſpũalem Romanã eccleſiam exaltarũt, vt plane ſpes ſit eoꝝ piã appellationẽ in veſtra cognomẽta pĳſſima, & a deo data tranſiturã, vt per omnẽ terraꝝ orbẽ nouus Conſtantinus & noua Helena ꝑdicet, per qͣs ſancta catholica & aplica eccleſia renouabit. Vos aũt maxime in traditione orthodoxæ fidei eccleſiæ beati Petri & Pauli principũ apoſtoloꝝ acquieſcetis, eãq; amplectemini, quẽadmodũ a ſuperioribus imperatoribus factũ eſt, qui vicariũ eius ex toto corde dilexerũt. Quapropter veſtra quoq; a deo data maieſtas ſanctiſſ. Romanã eccleſiã principum Apoſtoloꝝ, qbus a deo ipſo data eſt poteſtas ſoluẽdi & ligandi peccata cũ in cœlo, tum in terra honorabit. Ipſi ſcilicet regni veſtri propugnatores erunt, cũctaſq; barbaras nationes pedibus veſtris ſubĳciẽt, vt qͦcunq; ire perrexeritis victores vos declarẽt. Hi ſiquidẽ principes apoſtoloꝝ ſunt, q catholicã & orthodoxã fidẽ auſpicati per ſcripta quidẽ veluti legibus latis fidẽ ſuã ſeruandã ꝑceperũt: oĩbus ſcilicet q in ſedes illoꝝ ſucceſſuri erãt, & in fide eoꝝ vſq; ad conſumationẽ ſeculi permanſuri, atq; ita noſtra ſeruat eccleſia & ſanctas eoꝝ figuras venerat, vnde in hũc vſq; diem venerãdis hoꝝ imaginibus eccleſiæ noſtræ ornatæ ac cõſpicuæ ſunt. Quẽadmodũ ſanctiſſ. & beatiſſ. papa Sylueſter in principio Chriſtianoꝝ noſtroꝝ orthodoxa fide teſtat. Cum aliquãdo fœlicis recordationis Conſtã

Sylueſtri & Conſtãtini hiſtoria.

Cõſtantinus Imperator per noctem ſomnum caperet, ecce beati apoſtoli Petrus & Paulus dormienti aſtiterunt dicentes. Quandoquidem ſanguinis infantiũ effuſionẽ morbi tui gratia fieri iuſſiſti, en a Chriſto miſſi ſumus quo ſanitatem tibi afferamus. Audi igitur noſtrũ cõſilium & ea quæ tibi præcipimus fac impleas. Principio Sylueſtrum epiſcopum qui perſecutionis tuæ gratia Roma exulat, & in Sorapeno mõte clam in ſpeluncis cum clero latitat cura ad te vocari. Is tibi lauachrũ pietatis, in q̃ lauaberis, præparabit, dabiturq́ tibi non modo lepræ veꝝ omnium morboꝝ ſanitas. Cũq́ præclaris iſtis bonis fueris recreatus, confeſtim iubeto, per omnia loca Romanorum eccleſias reſtaurari, te vero ipſum purum abiecto idolorum cultu declarabis, cultumq́ debitum ſoli deo vero adorando exhibeas, iuxta illius voluntatẽ omnia tua conſilia diſponẽs. Imperator itaq́ e ſomno excitatus omnes ſuos aulicos, qcunq́ in palatio erãt, conuocauit, quodq́ per inſomniũ illi oſtẽſum fuerat, expoſuit, nec mora aliqua, ſed cõfeſtim miniſtros ſuos ad Sorapenum montẽ, in q̃ beatus pater Syluester cũ clero vacans lectiõibus ſacroꝝ libroꝝ latitabat, miſit. Iam cũ vndiq́ videret milites circũcingentes montem inquirendi cauſſa, exiſtimans quod ad martyrium raperetur, clerum ita affatus eſt: Ecce nũc tempus expectatũ, ecce nunc dies ſalutis. Egreſſo aũt de ſpelunca narrarunt milites, qua de cauſſa quæreretur, cũ quibus ad Imperatorem trahens ſecum comites tres preſbyteros cũ duobus diaconis profectus, cum Imperatorem vidiſſet: Pax tibi inquit o Imperator ſurſum de cœlo & victoria. Imperator itaq́ hilari oculo & tranquillo animo, illius verba exaudiens, quæcunq́ ſibi per inſomnia fuerãt reuelata beato Syluestro expoſuit. Poſtq̃ autem finem narrationis feciſſet, quæſiuit Imperator, quales nam arbitraretur eſſe deos Petrum & Paulum quos viderat? Reſpõdit pater, nequaquã eſſe deos, ſed ſeruos & diſcipulos domini noſtri Ieſu Chriſti, quos in hoc elegiſſet, vt omnes gẽtes cõuerterent vt crederent in eum. Hæc cũ audiuiſſet Imperator percontatus eſt, nũ alicu bi eſſent hiſtoriæ illorum, mox beatus Sylueſter per diaconos adferri quas habebat apoſtolorum imagines iuſſit: quas cum Imperator adſpexiſſet, clara voce proclama uit. Hi ſunt quos per viſum conſpexeram, neq́ amplius incredulus ſum, paretur lauachrum in meam ſalutem. Cõſtructo autem lauachro, cũ ſacro rore tinctus eſſet cõfeſtim eſt ſanitati priſtinæ reſtitutus. Deinde non immemor accepti beneficij, ec cleſias dei exædificare cœpit, columnas eaꝝ paſſim ſacris imaginibus in memoriam incarnationis dñi noſtri Ieſu Chriſti, omniumq́ ſanctoꝝ reuerẽtiam exornauit, nec alia de cauſa quã vt Chriſtianiſmũ in lucem & veritatem deiq́ cultũ proueheret, & omnes gẽtes a cultu idolorum, & diabolica deceptione conuerteret. Quemadmodum etiam diuus pater Gregorius apoſtoloꝝ ſucceſſor prædicauit, ob id depingi in templis euangelicas hiſtorias, vt homines illiterati, & q ſacros libros legere nequeũt, (quoꝝ ſane maxima pars eſt) cõſpectis illis redderẽt deo gloriã & reducerẽt in mẽtem quæ in carne conuerſatio dñi noſtri Ieſu Chriſti fuiſſet. Vt taceam interim orthodoxos alios & Chriſtianiſſimos Imperatores, cũ ſacerdotibus omnibus & honeſtis viris deũ colẽtibus, ſimul etiam cum vniuerſo Chriſtiano populo, qui omnes iuxta antiquam ſanctoꝝ patrum traditionem venerandas imagines & receperunt & tenent, & in memoriã & compunctionem cordis conſeruant, & in hunc vſq́ diem venerantur, Neq́ aliter fiebat in partibus & regionibus iſtis, donec proauus veſter ex impiorum quorundam inſtructione venerandas imagines abſtulit. Ex quo tem pore magnus error Græciam iſtam inuaſit, vnde non contemnendum ſcandalũ in mundo factum eſt. Sed væ illis, per quos ſcandala in mundum irrepſerunt, vt ipſa veritas mentiri neſcia teſtatur. Qua de cauſſa in magnam tribulationem vterq́ Gre gorius Romani pontifices per ea tempora ſanctiſſimi coniecti ſunt. Sæpius etiam proauum veſtræ ſerenitatis admonuerunt, ne ſineret venerandas imagines de ſtatu ſuo deijci, veꝝ illoꝝ ſalutiferæ pces nequicq̃ fuſæ ſunt, animũq́ illius haud quicq̃ commouerunt. Poſt id & Cyrus, Zacharias, Stephanus, Paulus, & alter Stephanus qui nobis in epiſcopatu huius almæ vrbis præceſſerũt auum, patrẽq́ veſtræ ſerenitatis pro reſtitutione ſanctaꝝ imaginum ſæpe interpellarunt. Eadem ratione & noſtra exiguitas imperatoriam veſtram maieſtatẽ cum omni humilitate obſecrat, ſinat

aliquã

A aliquando recordationis cauſſa erigi in eccleſias ſacram Ieſu Chriſti iuxta incarnationem humanitatis imaginem. ponatur in aula dei ſimilitudo eius ſanctæ matris, ſanctorum quoque & beatorum apoſtoloꝝ, prophetaꝝ, martyrum & confeſſoꝝ, & ex animi deſiderio eas veneremur, queadmodum a ſanctiſſimis patribus, maioribus noſtris probatiſſimiſq; põtificibus nobis a multis ſeculis traditũ eſt. Reliquũ eſt vt manſuetudo imperatoria in partibus illis Græciæ hoc idem imperet & orthodoxam fidem confirmet, quo iuxta ſcripturam vnum ſit ouile & paſtor vnus. cum videat in vniuerſo terraꝝ orbe vbi Chriſtianiſmus pollet, ab omnibus fidelibus venerandas imagines honorari: nimirum vt per viſibilem figuram, ad inuiſibilem magnitudinis eius diuinitatem ſpũali diſpoſitione mentes noſtræ rapiantur, ſecundum carnem quam dei filius propter ſalutem noſtram ſuſcipere dignatus ẽ, redemptorẽ noſtrum in cœlis exiſtentem adoremus, & in patre glorificantes, laudemus, quemadmodum ſcriptum eſt: Deus ſpũs eſt & illud comprobando ſecundum ſpiritum deitatem illius adoramus. Nequaquam aũt ſic ſtatuamus (quemadmodum quidam nugantur) vt imagines tanq̃ deos conficiamus. Labor eñ & fatigatio noſtra quẽ exhibemus in deſiderium dei ſanctorumq; eius perficitur. Et quemadmodũ ſacra ſcriptura imagines in memoriam venerationis habet, ſic & nos eas habeamus, Seruantes tamen perpetuo fidei noſtræ puritatem. Quinetiam factor noſter & artifex Deus prim⁹ imaginẽ finxit.
B dominus deus iuxta propriam imaginem & ſimilitudinem hominem de luto terræ finxit, illuminauitq;, in libera poteſtate ſui ipſum conſtituens. Præterea primus ille Adam. homo liberi arbitrij exiſtens cuncta animantia terræ & volatilia cœli annuente deo nominibus proprijs vocauit. Abel aũt ex primitijs ouilis ſui propria volũtate dona dño deo obtulit, de quo legimus: Reſpexit dñs ad Abel & ad munera illius. Dein Abel. de Noe poſt cataclyſmũ, hoc eſt, diluuium altare propria voluntate domino con Noe. ſtruxit, & ex omnibus animalibus & volatilibus pura dona in altare hoc attulit. Similiter etiam Abraham, quemadmodum teſtatur ſcriptura propria volũtate aram Abraham extruxit in honorem & gloriam dei quemadmodum apparuerat. Iacob etiam cum Iacob. fugiſſet a facie fratris ſui, vidit per viſum angelos dei per ſcalam aſcendentes & deſcendentes & dominũ innixum ſcalæ ad ſe loquentem. Poſtq̃ aũt ſurrexiſſet, ex ſua volũtate, lapidẽ, in q̃ caput declinarat, ſuſtulit, & vbi erexiſſet eũ, infudiſſetq; oleũ ſuper eum, vocauit locum Bethel, dicens: Non eſt hic aliud quam domus dei. Ob quam ſane cauſſam non legimus illi iratum deum. non enim illi exprobrauit quod ſua voluntate lapidem erexiſſet. Etenim o ſereniſſimi filij principes & recte ſentiẽtes imperatores quæcũque in admonitionem hominum ad gloriam dei ſpectantia fiunt deo diſplicere nequeunt. Rurſus idem Iacob ille in ſummitate virgæ ſuæ ado
C rauit, fide dilectionis id agens. De qua beatus Paulus apoſtolus in epiſtola ad Hebræos dicit: Non ꝙ virgam illam, ſed tenentem eam in ſignũ dilectionis adorauit. Quid hoc ſibi vult? nimirum ꝙ & nos iuxta deſiderium & amorem, quo erga deũ ſanctoſq; illius affecti ſumus figuras in imaginibus repręſentemus. Non inquam in coloribus & tabulis honorem conſtituentes, ſed eoꝝ prædicantes gloriam, quoꝝ appellationem imagines referunt. Accedamus iterum ad ſcripturam videamuſq; Moſes. quid Moſi a dño mandatũ fuerit, cum illum iuberet propitiatoriũ de auro mũdiſſimo conficere, quod duos cubitos & dimidium in longitudine, & cubitum & ſemiſſem in latitudine conficiebat. Duos quoque cherubin aureos & productiles ex vtraq; parte oraculi. Et paulo poſt: Impones teſtimonium quod dabo tibi, quo operienda eſt arca. Et loquar ad te ſupra propitiatorium, ac de medio duoꝝ cherubin qui erunt ſuper arcam teſtimonij. Quin etiam in velis & cortinis tentorij duorum cherubim opus textile & diuerſicolorium fieri iuſſit. Ex his animaduertendum eſt ſereniſſimi domini & filij principes deum omnipotentem dominum noſtrũ, de medio cherubim manu hominũ factoꝝ pro ſalute populi nõ dedignatũ loqui. Quãobrem non eſt dubitandum, omnia quæ in eccleſiis dei ad laudem & decorem domus illius conſtituũtur, ſancta & colenda eſſe. Sed & hoc o ſereniſſimi imperatores ad incredulorum certiorem fidem & errantium caſtigationem adijciendũ eſt, non fruſtra Moſi famulo ſuo, quemadmodũ in libro Numerorum legitur, propter peſtem in

ſtem in populum graſſantem præcepiſſe, fac ſerpentē, & pone illū in ſignū, & qui D
tactus fuerit, illumq́; inſpexerit, viuet. Fecit igitur Moſes ſerpētem æneum, & po-
ſuit illum & ſeruati ſunt. O inſaniam infremētium aduerſus fidem & cultum ſacrū
Chriſtianorum o ſtultitiam vetantiū venerandas imagines honorari, in quibus ſer-
uatoris noſtri, cuius potentia genus humanum & cōſtat adhuc & ſeruatur. & præ-
terea genitricis eius, omniūq́; ſanctorum hiſtoriæ continentur. Nam ſi Iſraeliticum
populum per inſpectionē æneæ ſerpentis ſeruatum a ſua peſte credimus: Chriſti
vero dei & ſeruatoris noſtri omniumq́; ſanctorum figuras contemplantes & vene-
rantes dubitamus nos ſeruari? Abſit vt amplius dubitemus. Abſit vt a patrum ſan-
ctorum traditione diuerſa ſentiamus. hæreamus in doctrina illorum, nec ab illa de-
clinemus. Et Solomon in eo templo quod domino ædificauit, Cherubim in glo-
riam dei fecit, & diuerſis coloribus illud adornauit. Quare ergo non & nos quo-
que ſentientes recte confeſſionem fidei noſtræ & ſpecioſitatē domus dei ex diuer-
ſis coloribus & picturis exornabimus? Cum & Heſaias propheta dicat: Indiebus

Heſaias.

illis erit altare domini in medio terræ Aegypti, & columna contines fines eius: &
erit in ſignū & teſtimoniū dn̄o in terra Aegypti. Clamabūt enim ad dominū a fa-
cie tribulantium & mittet eis ſaluatorem & propugnatorē qui liberet eos. Quin- E
etiam pſalmorum cantor Dauid hymnū canens dicit: Confeſſio & pulchritudo corā
eo. Iterum: Domine dilexi decorem domus tuæ, & locū tabernaculi gloriæ tuæ.
Rurſus idem aduentum & incarnationē filij dei ſeruatoris noſtri prædicans, magni-
fice faciem illius iuxta diſpenſationē incarnationis illius adorandam cenſet, dicens:
exquiſiuit te facies mea, faciem tuam domine requiram. Iterum: Faciem tuā ſup-
plicabūt diuites populi. Rurſus: Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui domine.
Qua de cauſſa diuus Auguſtinus magnus ille doctor in ſermonibus adhortatorijs
ſuis inq̄t: Quid eſt imago dei aliud niſi vult' dei, in quo ſignatus eſt populus dei. In

Gregorius Niſſenus.

cuius conſenſum, & diuus Gregorius Niſſæ epiſcopus de patriarcha Abrahā ſer-
monem faciēs dixit: Vidi non infrequenter paſſionis figuram, neq; ſine lachrymis
eiuſcemodi picturā tranſii, cum ſcilicet opus artificij in perſonā ſignificatam demō-
ſtratum eſſe viderem. & reliqua quæ ex interpretatione in cantica canticorum adfert.
Nec aliter deinceps ſubſequens ex eadem doctrina ſonat. Nunquid materia diuer
ſorum colorum animæ imitationem nō repræſentat? Nā qui imaginē aſpicit, quæ
ex arte per diuerſos colores in tabula eſt expreſſa, nō ex pictura & colorum tinctura
ſimilitudinem accipit, ſed ad contemplationem primi exemplaris animum reducit.

Baſilius aduerſus Iulianū, ſanctorum inuocationē & imaginum venerationē confitetur.

Quinetiam in epiſtola diui Baſilij qua in Iulianū deſertorē inuehitur. Quemadmo F
dum a deo Chriſtianam & inculpabilem noſtram fidem veluti hæreditario iure ac-
cepimus ſic confiteor, & in eo maneo. Credo autem in vnum deum patrem omni-
potentem, deum patrem, deum filium, deum ſpiritum ſanctum. Vnum deum hæc
tria adoro & glorifico. Confiteor etiam filij incarnatam οἰκονομίαν: deinde ſanctam
Mariam quæ ſecundum carnem illum peperit, hanc deiparam vocans. Suſcipio
etiam ſanctos Apoſtolos, prophetas & martyres, qui pro me apud deum ſuppli-
cant, quo per illorum mediationem propitius mihi ſit deus noſter benigniſſimus,
& remiſſionem peccatorum mihi gratis largiatur. Quam ob cauſam & hiſtorias
imaginum illorum honoro & palam adoro. Hoc enim nobis traditum a ſanctis a-
poſtolis non eſt prohibendum, ſed in omnibus eccleſiis noſtris eorum hiſtorias eri
gimus. Idem in ſermone in quadraginta martyres. Quin etiam bellorum trophæa
& victorias, & hiſtorici ſcriptores & pictores demonſtrant, hi quidem oratione rē
exornantes, hi vero in tabulis depingentes multos ad virtutem & virilitatē excita-
runt. Siquidem quæ hiſtoria oratione exprimit, hæc tacens pictura per imitatio-

Chryſoſt. in ſermone i parabolā ſemētis.

nem oſtendit. Ioannes quoque Chryſoſtomus epiſcopus Conſtantinopolita-
nus in ſermone in parabolam de ſemente. Nonne iniuria afficit regem qui regiam
veſtem violat? Non nouiſti, q̄ is qui iniuria afficit imperatoriam imaginē, in impe-
ratorem ipſum veluti exemplar imaginis eiuſq; dignitatem iniurius eſt. Neſcis
quod quicunque ex ligno & coloribus imagini conuitia dicit, illum non damnari,
veluti

A veluti in rem inanimatam, ſed contra regem ipſum dixerit. Iudicatur enim occulte
regi iniuriam intuliſſe. Et rurſus ex eodem in ſermone in ſanctam quintam diē paſ-
chæ. Omnia facta ſunt in gloriam dei, & ad noſtram doctrinā: quare ad pluuiæ mi
niſterium dictum eſt. Impleatur terra fructuum copia mare natantibus, omnia deo
ſeruiunt, imo potius imagini dei. Nam cū regiæ figuræ & imagines, in ciuitates inſe
runtur, populus non ipſam tabulā, aut ex cera factam imaginem honore proſequi-
tur, cumq; magiſtratu illic obuiam procedit, ſed potius regiam hiſtoriam & veluti
præſentiam ſuſcipiunt: eodem ſane modo & ipſa creatio non terrenam iſtam ſpe-
ciem, ſed cœleſtem hiſtoriam admiratur. Similiter beati Cyrilli verba ex interpre-
tatione eius in ſanctū Matthæi euāgeliū adferimus. Sic eñ inquit: Fides eñ depin
git verbū q̊d in forma dei exiſtit, q̊d liberata noſtra vita adiunxit ſe deo, ſimilitudi-
neq; nr̃a adſumpta factū eſt homo. Idē paulopoſt: Imaginū vſum nobis ſupplent
parabolæ, quæ ſignoꝝ virtutē nobis ſubijciūt, nimirꝫ per oculoꝝ appoſitionē, ma
nuū tactū, & quæ in nudo intellectu contemplationē obſcure habēt. Adducamus
etiam & diui Athanaſii Alexandrini epiſcopi verba de eo quod dominus carnem
humanam adſumpſit. Ex multis commode pauca ſumentes, ſcripſimus. Quandoq-
B dem ea quæ in tabulis picta ſunt, cum figura per ſordes & ſitū deleta fuerit, neceſſa
rium eſt, vt denuo pingatur & reficiatur, modo talis ſit vt adhuc renouari in eadem
materia & tabulis poſſit. Nam per eandem formam & materiam, in qua depingiť,
non deſtruitur. verum potius in eo quod ante fuit, conſentit. Dicamus & aliud ex
diui Ambroſii ad Gratianū Imperatorem libro tertio capite nono. Quid ergo, nū-
quid cū ditarem & carnem adoramus Chriſtum diuidimus? num quando in eo &
diuinam imaginem & crucem adoramus ipſum partimur? Abſit. Itidem audiamus
quid nobis beatus Stephanus epiſcopus Boſtrorum prædicat. Quicunq; imagines
diuorum confitentur, non errant. ſiquidem omne opus factum in nomine dei bo
num & ſanctum eſt. Aliud eñ imago aliud ἄγαλμα, hoc eſt animalis abiecti ſta-
tua. Quando nanque deus Adam plaſmauit, hoc eſt creauit, dixit: Faciamus homi-
nem ſecundum imaginem & ſimilitudinem noſtram, & fecit hominem in imaginē
dei. Ergo quod imago dei ſit homo, ob id ſtatua deorum eſt, idololatria & impie-
tas? haudquaq̃. Etenim ſi Adam imago dæmonum fuiſſet vtique reprobandus fu
iſſet & receptu indignus, quando vero dei imago eſt honore proſequendus eſt &
admitti dignus. Omnis enim imago ſiue angeloꝝ, ſiue prophetarum, aut apoſtolo-
rum, aut martyrum, aut alioquin iuſtorum virorum in nomine dei facta ſancta eſt.
C Non enim ipſum lignum honoratur, ſed ipſum illud quod in ligno datur contem-
plandum, atque ita per recordationem veneratio exhibetur. Omnes enim principes
etiamſi peſſimi ſint pctōres adoramus & reuerenter ſalutamus. quid vetat igiť quo
minus non liceat & ſanctos dei miniſtros venerari, & in memoriam eorum imagi-
nes ſtatuere & erigere, ne in obliuionem perpetuam veniant? Verum, inquis, deus
ipſe manufacta prohibuit adorāda. Dic mihi o Iudæe, quid eſt quod ſuper terram
extet quod non ſit manu hominū factum poſtquam a deo fuerat creatum. Quid ar
ca dei quæ ex lignis Sethim conſtructa eſt & ædificata, nonne opus eſt hominū?
Quid altare, quid propitiatorium, quid vrceus, in quo manna recondebatur, quid
menſa & candelabra, quid interiores & exteriores cortinæ, ſunt ne opera manuum
hominū, quæ Solomon fieri mandauit? Quamobrem ea quæ ſancta ſanctorum di-
cuntur cū ſint manufacta, præterea cherubim & ſex alata illa quæ circa altare do-
mini fuerūt cū ſint animalia, & imagines angelorum opera manuum hominum nō
fuerunt eiecta, & a Iudæis proculcata? Non aliam ſane ob cauſam quàm quod dei
mandato imagines fuerunt angelorum ſacratæ. Gentiū autem idola, quia imagines
fuerunt dæmonum deus eiecit & condemnauit. Nos vero in memoriam ſanctoꝝ
imagines facimus, quorum ais? Abraham, Moſis, Eliæ, Heſaię, Zachariæ, reliquo-
rumq; prophetarum, apoſtolorum & ſanctorum martyrum, qui propter Chriſtū
tribulati ſunt, quo omnis qui eos in imagine contemplatur, illorum & meminerit
& glorificet deum, qui illos quoque magni fecit. Decet ſiquidem eos honor & ve
neratio, propter iuſtitiam eorum, vt omnis qui viderit eos, in imitationē ſuoꝝ ope-

Cyrillus in expoſitione euangelij ſecūdū Matthæum.

rum ducat. Qualis vero iſte eſt adorationis honor? profecto non alius, quam is quo nos peccatores quoq; inuicem proſequimur, ſalutantes nos inter nos per honorationem & dilectionem? Quid aliud apud dominum deum noſtrum tentamus, quã adorantes, glorificantes & trementes eum. Imago enim nihil aliud eſt q̃ figura illius, in qua pictura expreſſus eſt. Impij vero qui ipſi nihil boni faciunt, neq; ſanctorum recordantur, caueãt bona operantes impedire neq; ſcandalo ſint his, q ſanctos dei ſeruos honore afficiunt. Boni enim operis bonam mercedem adipiſcentur. Impij vero quemadmodum animo ſuo voluerunt, ita infidelitatis ſuæ manſionem inuenient. quando iuſtitiam negligentes a deo deſciuerũt. Ex his liquido conſtat ob recordationem ſanctorum imagines tantũ pingi, venerari & coli, quos clare conſtat ſeruos eſſe dei & pro nobis apud deitatem obſecrantes & intercedentes. Dignũ nãq; eſt, vt ducũ noſtrorum memores ſimus & deo gratias agamus. Accedat his quæ beatus Hieronymus preſbyter Hieroſolymitanus in quodã ſermone ſcripta reliquit. Etenim vt conceſſit omnibus gentibus adorare quæ manu facta ſunt, Iudæis quidem cruſtas illas quas fabricauit Moſes, præterea duo cherubim aurea, ita nobis Chriſtianis crucem largitus eſt, & bonorum operum imagines pingere & venerari, atq; ita noſtrũ opus apud eum probare. Hæc ſunt ſereniſſimi & pijſſimi imperatores & dilectiſſimi filij quæ ex ſacra ſcriptura noui & veteris teſtamenti, item pijs ſanctorum patrum ſententijs de ſacris imaginibus dei, ſanctorumq; virorũ, item de diuina pictura in eccleſiis ad laudem dei, & memoriam ſanctorũ ſuſcipienda breuiter deſcripſimus. Quæ per apoſtolicam relationem ſerenitati veſtræ potentiæ cũ omni humilitate & ſyncero corde ſtudioſe diſcutiẽda offerimus. Nos enim perfunctorie ex diuerſis probatiſſimis patribus teſtimonia de venerandis imaginibus deſumpſimus: quæ profecto ꝙ in libris eorum non adulterinis, ſed germanis inuenta ſunt ſeruãda exiſtimamus, & ob id mitiſſimis veſtris imperijs legẽda tradidimus obſecrantes interim ex animi feruore veſtrã manſuetudinem obteſtando, & veluti præſentes genibus aduoluti, & coram veſtigia pedũ volutando, ego cum fratribus meis coram deo ſupplico, obteſtor, adiuro, quo ſacras imagines in ipſa deum colente & regia vrbe, & in vtriſq; Græciæ partibus in priſtinum ſtatum reſtitui & firmari iubeatis. cuſtodientes traditionem huius ſanctiſſimæ & beatiſſimæ veſtræ eccleſiæ, abijciendo etiam & execrando impiorum hæreticorum improbam vehementiam, quo ſacram hac veſtrã catholicam & apoſtolicam Romanam eccleſiam indiſſolutam complecti poſſitis, Amen.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Ipſi vos qui literas has a papa ſuſcepiſtis ad pios noſtros imperatores deferte.

Petrus & Petrus deum amantiſſimi preſbyteri & locũ tenẽtes Adriani ſanctiſſimi papæ Romani dixerũt: Nos poſtq̃ ab apoſtolico noſtro patre Adriano literas accepiſſemus, eas ad pios noſtros imperatores pertulimus.

Ioannes magnificentiſſimus quęſtor inquit: Norũt & hoc venerabiles Siculi. Nam Theodorus Catanenſium epiſcopus, & cũ illo religioſiſſimus diaconus Epiphanius locum retinens archiepiſcopi Sardiniæ, ambo inquam ex mandato Imperatorum noſtrorum ſimul cum pijſſimo apocriſario beatiſſimi domini noſtri patriarchæ Romam profecti ſunt.

Theodorus deum amantiſſimus epiſcopus Catanes inquit: Cũ ab imperio pijſſimorum principum literæ ſacræ ad me miſſæ fuiſſent, ſimul cũ Leone preſbytero veſtræ ſanctitatis ſeruo. datũ quoq; eſt mandatũ mihi a prouinciæ Siculæ præſide, vt Romam proficiſcens orthodoxorum noſtrorum imperatorum fidem & rectam animi ſententiam archiepiſcopo exponerem. Beatus autem papa cum audiuiſſet, inquit: Quod ſi hæc in diebus horũ imperatorũ contigerint, nõ eſſe dubitandum, quin deus imperiũ illorũ ſupra anteceſſorũ ſuorũ regna extolleret. Hinc & ſuperius lectã epiſtolam reſpõſoriam ad pios imperatores miſit. Addidit & epiſtolas cum ad ſanctitatem veſtram, tum ad eos qui in conſilio præſident ſcriptas.

Coſmas notarius & cubicularius inq̃t: Miſſæ ſunt & aliæ literæ a ſanctiſſimo papa veteris Romæ ad Taraſiũ ſanctiſſimum & vniuerſalem patriarcham noſtrum.

Quod

A Quod ſi aũt placuerit ſanctæ ſynodo & cœtui, dicãt quid de ĳs fieri debet.
Sacra ſynodus dixit: Legantur.
Coſmas præfatus legit.

¶ Epiſtola Adriani ſanctiſſimi papæ veteris Romæ, translata ex Romana lingua in Græcum ſermonem.

Dilecto fratri Taraſio generali patriarchæ, Adrianus ſeruus ſeruorum dei, ſalutem.

PAſtoralibus curis & ſubtiliſſima conſideratione animaduertentes quomodo præconĳ vox ſana omni tempore a pręcone oporteat prædicari, quomodo item paſtor in compaſſione, qualiſq; in reductione exiſtere debeat, & in eadem ex integro inſignis, vtq; in pia commiſeratione omniũ infirmitatem in ſeipſum ſuſcipere debeat, & in diuinam voluntatem cuncta ſua ſagaci inſpectione transferre. De his inquam omnibus ſtatutum eſt nobis veſtram dilectam beatitudinem & conuentum ſacratum appellare, ſuccincte & paucis in his ſynodicis literis confeſſionem veſtræ fidei prædicando. Nam quas mihi per Leonẽ venerabilem preſbyterum veſtrũ literas miſiſtis, mox in principio paginę primæ cognoui pietatem tuam cum laicorum ordinatione, tum imperatorio ſuffragio in ſa-B crum patriarchatus ſolium exaltatum. Quam ob cauſſam effuſo gaudio exultauit cor meum. Quod ſi autem non perſpecta mihi eſſet & probe cognita, erga ſacras ſynodicas ſex conſtitutiones & venerandas imagines veſtra ſynceritas & orthodoxa fides, nequaquam ad ſynodum conuocandam aſſentiremur. Verum quemadmodum non leuiter cor noſtrum ex ſuperioribus veſtris diſſenſionibus dolore tactum eſt, ita plurimo gaudio anima noſtra perfuſa eſt, poſtquã cognouiſſem piam veſtrã cõfeſſionẽ & rectã fidem eſſe firmã & ſtabilem. Inuenimus autem in prædicta ſynodica veſtra epiſtola quanta ſit confeſſio & recta fides veſtra circa cœtus ſacros & ſex ſacras ſynodos & erga venerandas & ſacras imagines quæ profecto mira eſt & compunctione digna. In qua etiam clare eſt expreſſum, quod in ſextæ ſynodi diuine & legaliter prædicatis canonibus recipitur pictura illa veneranda, in qua agnus digito præcurſoris demonſtratus, graphice eſt inſculptus. qui in typum gratiæ aſſumptus, verum nobis per legem agnum, nempe Chriſtum deum indicat. Veteres igitur typos figuras & vmbras, tanquam veritatis ſigna & notas eccleſiæ traditas ſuſcipientes, gratiam & veritatem agnoſcimus, tãquam legis plenitudinem hanc arbitrantes. Vt igitur & in colorum effectibus omniũ oculis ſubĳciatur figu-C ra illa quæ agnum illum qui abſtulit peccata mundi, nimirum deum noſtrum iuxta humanam effigiem delineat, cenſemus ab hoc tempore pro veteri illo agno & nouum in eccleſis dei erigendum, quo per eum exaltationem humilitatis verbi dei cõſideremus, quo in memoriam politiæ illius qua in carne vixit, item paſſionis eius & ſalutiferę mortis, vnde mundo liberatio contigit, veluti manu ducamur. Hac orthodoxæ fidei teſtificatione improborum hæreticorum curioſitatem, & importunã garrulitatẽ veſtra fraterna ſanctitas repellat: quemadmodum eorum improba machinatio apud nos dei gratia non recepta, ſed impia iudicata eſt. Succingentes igitur lumbos noſtræ mentis, nobiſcũ cũ catholica & apoſtolica Romana eccleſia cõſentiendo contra hæreticorum inſaniam armemur, quamuis ab his ſæpe fuerit eccleſia impugnata. Deinceps etiam venerandas imagines primum iuxta humanam figurationem Chriſti dei noſtri ſecundũ nos & pro nobis & p nos incarnati: deinde inuiolatæ & veræ deiparæ, poſtremo omniũ ſanctorum ſuorum beatitas veſtra dilecta colere & adorare pergat. Rogamus etiam interim, vt in eo propoſito ꝙ ab initio conſtituiſti manere velis. Conſulimus etiam paſtorali cura, vt orthodoxam fidem quam ſemel confeſſus es, inuiolatam & ſtabilem prædicando & docẽdo cõſerues. Fundamẽtum enim aliud nemo ponere poteſt pręter id quod iacet, qui eſt Ieſus Chrũs. Quis nã igitur firmamentũ dilectionis dei & proximi cõſeruãs, ipſum illum Ieſum Chriſtum deum & hominis filium ante oculos fundamentum nõ propoſuerit? In confeſſo enim eſt vbi Chriſtus fundamentum eſt, ibi bonorum operũ ſtructuram ſequi. Ipſa vero veritas per ſe dicit: Qui non ingreditur per ianuam in

Imago pcurſoris demonſtrantis digito agnũ a ſynodo ſexta probata.

ouile,is fur eſt & latro:qui vero per fores ingreditur,hic paſtor eſt ouium. Quem- D
admodũ ipſe ſaluator inquit. Ego ſum ianua. Is igitur ad ouile ingreditur, qui per ianuam incedit.qui vero per ianuã intrat,per Chriſtũ ingreditur.Quicũq; igitur ab ipſo creati & liberati generis humani veritatẽ intelligẽs cõſeruat, & gradũ paſtoralis dignitatis portãs,pondus ſuſtinet,nõ ad gloriã & honorem prætereũtem reſpiciẽs, ſed gregẽ ſuſcipiẽs diligẽter vigilat,ne oues,vel a peruerſis hominibus & peruerſa loquentibus,vel malo ſpũ afflatis corrumpãtur. Recte ſane beatus Iacob qui propter vxores multos annos ſeruiuit Laban ſocero ſuo viſus eſt,dixiſſe. Viginti annis fui tecum,oues tuæ & capræ ſteriles non fuerunt,arietes ouium tuarum non comedi,captum a beſtia non oſtendi tibi,ego damnum omne reddebam quicquid furto perierat,diu noctuq; æſtu vrgebar & gelu,fugiebatq; ſomnus ab oculis meis. Si tantos labores & vigilias paſtor Laban ſuſtinuit, quot quantasq; vigilias ſuſtinere debet,q paſcit oues dei. Sed in omnibus his confirmabit,& docebit,qui propter nos homo factus eſt.Dignatus eſt fieri quod fecit. Ipſe dilectionem & ſancti ſpiritus amorem in nos transfundat, & a cunctis ſolicitudinibus nos eximat,oculoſq; mẽtis veſtræ aperiat,vt per laborem & certamen dilectionis & curſus veſtri, quo ſanctam noſtram & apoſtolicam eccleſiam imitamini, efficiatis aliquãdo apud E
pios Imperatores noſtros,quo ſanctorum venerandæ imagines in priſtinũ locum reſtituantur,vt in hoc ſacerdotium noſtrum firmum permaneat.Namex cõfeſſione fidei veſtræ cognouimus beatitudinem veſtram id vnum egiſſe apud pijſſimos, orthodoxos,& Chriſti amantes Imperatores noſtros fideles & rectę fidei propugnatores,quo ſynodus generalis celebretur,idq; illi in præſentia totius fidelis populi ſupplicationibus veſtris annuerunt,ſynodumq; in regia ciuitate fieri mandarunt. Nos itaq; ſapientes & probatos ſacerdotes,& de rebus quæ ad cõſtitutionem imaginum pertinent doctos,cum magno animi deſiderio, quemadmodum regia mãdata iubebant,miſimus,quo in priſtinum locum, in illis partibus reſtituerentur. In primis autem veſtra ſanctitas pijſſimis & triumphatoribus noſtris Imperatoribus ſine trepidatione inducat in animum,vt falſam cõgregationem illam ſine conſenſu ac præſentia apoſtolicæ ſedis,cõtra omnẽ patrum venerabilium traditionem cõtra venerandas imagines ſine ordine & debita conuocatione factam execretur,& anathematizatã præſentibus apocriſarijs noſtris cognoſcat:quo omne zizanium ab eccleſia eradicetur,& Ieſu Chriſti domini noſtri verbũ impleatur,cũ ait:Et portæ inferorum non præualebũt aduerſus eam.Et alibi: Tu es Petrus & ſuper hanc petrã ædificabo eccleſiam meam, & dabo tibi claues regni cœlorũ,& quæcũq; in terra li- F
gaueris, ligata erunt in cœlis,& quæcũq; ſolueris in terra,ſoluta erũt in cœlis,cuius etiam ſedes per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet,omniumq; eccleſiarum dei caput exiſtit. Vnde & ipſe beatus Petrus apoſtolus dei iuſſu eccleſiam paſcens,nihil omnino prætermiſit,ſed vbiq; principatum obtinuit & obtinet: cui etiam & noſtræ beatæ & apoſtolicæ ſedi,quæ eſt omniũ eccleſiarũ dei caput, velim beata veſtra ſanctitas ex ſyncera mente & toto corde agglutinetur,vtpote quæ re-uera ſit recte ſentiens & pietatis incorruptæ conſeruatrix.Hoc ſacrificium primum omnipotenti deo exhibeat.Veſtraq; beatitudo magnos & pijſſimos noſtros Imperatores ſupplicibus verbis admonebit,vt eccleſiæ noſtræ veſtigia ſequẽtes coram deo & horribili eius iudicio, venerandas imagines in regia ciuitate & omni loco in antiquum ſtatũ reſtituendas curent,iubeãtq;. nimirũ ſeruãtes traditionem huius ſanctiſſimæ noſtræ Romanæ eccleſiæ perſequãtur improborũ & hæreticorum impoſturam,& per veſtrum certamẽ & fidiſſimos labores,eorũ deceptionẽ execrẽt.Niſi enĩ ſacras & venerãdas imagines in priſtinũ locum reſtituerint,noſtrã cõfirmationem nullo modo audemus tradere. Huius rei cauſſa ſummo labore fidei,& conatu,ante oĩa cõuenit veſtræ ſanctitati,adiuigilare,vt quamprimũ ſacræ & venerãdæ imagines domini & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti,& ſanctæ eius genitricis ſemper virginis,& ſanctorũ apoſtolorũ,omniũq; beatorũ prophetarũ, martyrũ & cõfeſſorũ in partibus illis,in priſtinũ ordinẽ collocentur, vt vnanimiter propheticã illam oden cantemus:Dñe ſalua pijſſimos Imperatores. Et:Exaudi nos dñe, in qua die inuoca-

De autoritate pontificis Romani,&q; Romana eccleſia caput ſit omnium.

A inuocauerimus te, quoniã dilexi decorẽ domus tuæ, & locũ tabernaculi gloriæ tuę. Quos aũt ad vos miſi, Petrũ ſcilicet dilectũ noſtrũ protopreſbyterũ ſanctę Romanæ eccleſiæ: necnon Petrũ Abbam & præſidẽ, vt ad pedes sereniſſimorũ & pijſſimorũ noſtrorũ Imperatorũ adducãtur, per principẽ apoſtolorũ Petrũ ſupplicamus vt cũ humanitate & ſingulari beneuolẽtia ab eis recipiãtur. precẽturq́ cũ gratiarum actione illis & corpis mẽtiſq́ firmũ robur. Omnipotẽs deus veſtrã dilectionẽ modo cõſtãs maneat, cõſeruet, cuſtodiat & protegat, & fructũ fidei tibi innatũ, infinitis modis augeat, & in æternũ gaudiũ deducat. Deus ſanũ te cõſeruet frater dilecte.

Petrus & Petrus pijſſimi preſbyteri & locũ tenẽtes ſanctiſſimi papæ veteris Romæ Adriani, dixerũt: Dicat nobis beatiſſimus patriarcha regiæ vrbis Taraſius. Cõſentit ne literis ſanctiſſimi papæ veteris Romæ, an minus?

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha reſpondit: Cui Chriſti lumẽ circumfulſit, quiq́ nos per euãgelium generauit Paulus, vere diuinus apoſtolus Romanis ſcribẽs, & ſtudiũ ſynceræ fidei eorũ erga verũ deũ noſtrũ exoſculatus, ſic inqt: Fides veſtra prædicatur in vniuerſo orbe. Hoc teſtimoniũ & nos miſeri par eſt, temerariũq́ repugnare arbitramur. Quãobrem Adrianus veteris Romæ primas & teſtatorũ principũ ſucceſſor clare & vere, cũ ad Imperatores noſtros, tum ad noſtrã mediocritatẽ mihi ſcripſiſſe videt. Conſtabiliuitq́ & rectã eſſe declarauit catholicę eccleſiæ an-

B tiquã traditionẽ. Ob id & nos per ſcripturã inquirẽdo, argumentãdo, & demõſtrãdo exquirẽtes, & patrũ q̃q; pceptis imbuti, ſic cõfeſſi ſumus, cõfitemur & confitebimur, cõcordamus & vim literarũ lectarũ cõfirmamus, & imaginũ picturas ſecundũ priſcã patrũ noſtrorũ traditionẽ recipimus, & has deſiderio noſtro adoramus, vt in noie Chriſti dei noſtri, & intemeratæ dñæ noſtræ deiparæ virginis, ſanctorũq́ angelorũ & oĩm ſanctorũ factas. Sed apertis verbis teſtamur nos dũtaxat in vnũ deũ verũ, latrian, hoc eſt cultũ, & fidẽ noſtrã referre, & reponere.

Sancta ſynodus dixit: Vniuerſa ſancta ſynodus ſic credit, & ſic docet.

Petrus & Petrus deũ amãtiſſ. pbr̃i, legati apoſtolici cathedræ dixerũt: Dicat nobis ſacra ſynodus, num recipiat ſanctiſſimi papæ veteris Romæ literas, an minus?

Sancta ſynodus reſpondit, ſequimur, recipimus & probamus.

Ioannes deũ colẽtiſſimus preſbyter & legatus Oriẽtalis diœceſeos inquit: Tempeſtiuũ eſt in pſentiarũ ex pſalmo canere: miſericordia & veritas obuiarunt ſibi, iuſtitia & pax ſeſe exoſculatæ ſunt. Scimus aũt q deus nr̃ Ieſus Chrũs ipſe miſericordia eſt & veritas, in ſucceſſione q̃q; ſanctiſſimi patriarchæ & orbis terrarũ paſtores, idem exiſtũt & dicũtur. Etem̃ miſericordia & veritas occurrũt ſibi, Adrianus ſanctiſſimus papa veteris Romæ, & Taraſius patriarcha imperatricis vrbis Conſtan-

C tinopoleos idẽ ſapiũt, idẽ ſentiũt & fatent. Et vere noiata pax, dei ſuffragio imperãs & diuinitate potẽs, deſiderans videre eccleſiæ decorẽ, & literis q̃q; vſa, recte nominatam iuſtitiã Romanã ſcilicet eccleſiã exoſculata eſt, iuſſitq́ in mediũ procedere, & præſentẽ ſanctũ cœtũ lætitia pfudit, rectam fidem propolauit. Nunc etiã ob ſacras Adriani ſanctiſſ. papæ literas, q & ad ſereniſſimos noſtros Impatores, & ad ſanctiſſimũ & ter ampliſſimũ patriarchã Taraſiũ ſcriptæ ſunt plurimũ gaudij inter nos erupit. Ea q̃q; de cauſſa deo maximas gratias agimus, q̃d in nobis lætitiã tã immẽſam effecit. Benedictus deus, q nobis eiuſcemodi imperiũ excitauit q̃d omni cura & ſolicitudine ſatagit, Chriſtianũ populũ vndiq́ in cõſenſionẽ, & vnanimitatẽ, & ſacrorum canonũ, patrũq́ traditiõis obſeruãtiã deducere. Sed Chrũs deus noſter p ſanctiſſimã illius genitricẽ & oẽs eius ſanctos, voſq́ ipſius ſacros ſacerdotes, qui idem ſentitis, & dolũ in cordibus vr̃is nõ habetis, ſed ppetuo incumbitis in hæc ſtudia, vt oĩa quæ ſcripta ſunt, impleatis, promiſſiones ſuas veras demõſtret. Imperatores aũt noſtros dños longæuos faciat, induat eos gloria, & cornu eorum exaltet: ſubijciat ſub pedibus inimicos eorũ, donet illis præmium vitæ æternæ, & cũ ſanctis regibus cõnumerari. Cuſtodiat etiã ſacram hãc & eadem ſentientem ſynodum.

Agapius ſanctiſſ. epũs Cæſareæ Cappadociæ dixit: In diuinis noſtris ſcripturis exaratũ eſt: diſtinxit deus inter lucẽ & tenebras. Ecce em̃ poſtq̃ hæreticorũ caligines diſcuſſæ ſunt, lux orthodoxę fidei oẽs illuminauit. Quã & ego ſecutus ſuſcipio

 & ample-

& amplector ſanctas & venerandas imagines, qui vero ſecus ſentiunt, eos anathe- D
mate deuoueo.

Ioannes ſanctiſſ. Epheſi epũs dixit: Quẽadmodũ ſanctiſſimi papæ Romani lite-ris continetur, ſic credo, & per gratiam Chriſti dei noſtri veri confiteor.

Cõſtãtinus ſanctiſſ. Cõſtantiæ, quæ eſt in Cypro eps̃ dixit: Iuxta tenorẽ litera-rum, quæ ab Adriano ſanctiſſimo papa Romano, ad ſereniſſimos dños noſtros, & ad beatiſſimũ patriarchã Taraſium miſſæ ſunt omnibus cõſentio, & ſic, confiteor, & cũ hac fide ad tribunal Chriſti veri dei noſtri proficiſcar.

Baſilius ſanctiſſ. Ancyræ epũs dixit: Quẽadmodũ cõtinent literæ ſanctiſſ. papæ veteris Romæ Adriani, & ſecũdũ ſnĩam beatiſſimi & vniuerſalis patriarchę Taraſii, ſic ſentio, ſic teneo, ſic docebo. Et cũ hac mea ſentẽtia ad futuꝝ ſeculũ digredior.

Nicolaus ſanctiſſimus eps̃ Cyzici dixit: Secundũ literas beatiſſimi papæ Roma-ni Adriani, & expoſitionẽ confeſſionis ter ſanctiſſimi patriarchæ Taraſii, ſic ſentio, ſentiamq́, & de præſenti ſeculo cũ illa ipſa confeſſione diſcedam.

Euthymius ſanctiſſ. eps̃ Sardenſiũ dixit: Et ego ante lectis beatiſſ. papæ veteris Romæ literis ſyncere, & irrepugnabiliter inhæreo, cõſentio & cõfiteor, de ortho-doxa fide, deq́ ſanctis videlicet & venerãdis imaginibus, non veluti hoc ſit nouum E
aliquod dogma aut nupeꝝ inuentũ recipiẽs, ſed clare cognoſcẽs ex apoſtolica tradi-tione, ſanctorũq́ docto ꝝ in eccleſia iuſſu per manus nobis traditũ. ob eã cauſam ve-nerandas imagines ex toto corde cũ debito honore, & ſalutatoria adoratione ſuſci-pio. Eos vero qui ſecus ſentiunt, aut reclamant, contraria ve docent, alienos a catho-lica eccleſia arbitror, renuntio, & hæreticos proclamo.

Petrus ſanctiſſ. epũs Nicomediæ dixit: Iuxta prius lectas Adriani beatiſſimi pa-pæ Romani literas: & ſecundum fidem ſanctiſſ. patriarchæ Taraſii venerãdas ima-gines recipio, adoro, & id perpetuo docebo, vt poſſim etiam aliquãdo in futuro ſe-culo rationem apud iudicem noſtrum deum reddere.

Helias ſanctiſſ. epũs Cretæ dixit: Iuxta venerãdas ſanctiſſ. papæ veteris Romæ Adriani literas cõfiteor & teneo, venerãdas & ſacras imagines nunq̃ ſeponens, ſed perfecte eas adorãs: qui vero ſecus confitentur eos, anathematizo.

Stauratius ſanctiſſimus epũs Chalcedonis dixit: Secũdum epiſtolã ab Adriano ſanctiſſ. papa veteris Romæ, ad ſanctiſſimũ & generalẽ patriarchã Taraſiũ miſſam cõfiteor, & ſanctas & venerabiles imagines recipio, amplector & honoro, veluti ar-rabonem exiſtẽtes meæ ſalutis: ſecus aũt ſentientes, anathematizo.

Nicephorus ſanctiſſ. epũs Dyrrachij dixit: Iuxta relationẽ ab Adriano ſanctiſſi- F
mo papa veteris Romæ, ad ſereniſſimos noſtros imperatores, & ad ſanctiſſimũ & vniuerſalẽ patriarchã miſſam: itẽ iuxta ſanctiſſimi archiepĩ Taraſii doctrinã, fidem & confeſſionẽ ſentio, teneo, doceo & docebo, & cum hac mea cõfeſſione vitæ meæ breue ſpaciũ finiam, & timendo tribunali Chriſti me ſiſtam.

Epiphanius diaconus eccleſiæ Catanes, & locum tenẽs Thomæ archiepĩ Sardo-niæ dixit: Clariſſimã orthodoxiæ definitionẽ & ſanctoꝝ apoſtoloꝝ traditionẽ, re-latio ad pios & Chriſtũ amãtes noſtros Imperatores, a beatiſſimo papa veteris Ro-mæ Adriano miſſa, in ꝓcedẽti lectione clare explicauit. Quinetiã idẽ docuit epiſto-la ad beatiſſimum vniuerſalem patriarcham Taraſiũ miſſa. ob id & ego his oĩbus aſſentior, & recto corde adhæreo, venerorq́ & adoro quæ a multis ſeculis traditæ ſunt in eccleſia venerãdas & ſanctas imagines. Qui vero his cõtradicit, eũ tanq̃ hæ-reticis cõſentientem auerſor, & diris deuoueo

Leo preſbyter ſanctiſſimæ eccleſiæ Conſtãtinopoleos, locũ tenẽs Sidæ metro-polis dixit: Iuxta lectas ſynodicas epiſtolas Adriani ſanctiſſimi papæ veteris Ro-mæ, ſanctas & venrãdas imagines recipio, quoniam hæc vetuſtiſſima traditio eſt, qui vero aliter ſentiunt, anathematizo.

Nicolaus p̃ſes mãſionis Apræ, & locũ tenẽs Tyanẽſium metropoleos dixit: Ve-nerandas imagines, & iuxta veteꝝ traditionẽ & iuxta ſynodicas literas Adriani ſan-ctiſſimi papæ veteris Romæ recipio, eos vero qui aliter credũt, anathematizo.

Conſtantinus ſanctiſſimus Gangrorum epiſcopus dixit: Iuxta lectam relationẽ

ſanctiſſi-

A ſanctiſſimi papæ veteris Romæ Adriani, & priſcã patrũ traditionẽ venerãdas imagines recipio. & qui idẽ ſibi faciendũ nõ exiſtimãt anathemate deuoueo.

Nicetas ſiue Victor ſanctiſſ. epũs Claudiopoleos dixit: Iuxta ſynodicas literas Adriani ſanctiſſ. papæ veteris Romæ venerandas imagines ex traditione priſca recipio, qui ſecus faxint anathemati ſint obnoxij.

Theodorus ſanctiſſ. epiſcopus Myron Lyciæ dixit: Iuxta ſynodicas epiſtolas lectas ab Adriano ſanctiſſ. papa veteris Romæ miſſas credo, ſicq; cõfiteor, adoro & amplector venerãdas imagines, & qui diuerſum ſtatuunt, anathematizo & auerſor.

Theophylactus diaconus & exarchus, locũ tenẽs metropoleos Cariæ dixit: Iuxta ſynodicas literas Adriani ſanctiſſimi papæ Romæ veteris confiteor, eos vero qui ſecus ſentiunt, anathemate percello.

Michael ſanctiſſimus epũs Sinadôn dixit: Iuxta tenorẽ literaꝝ ab Adriano ſanctiſſimo papa veteris Romæ miſſaꝝ cõfiteor, & iuxta priſcã traditionem ſanctas & venerãdas imagines recipio. qui vero nõ itidẽ ſentiunt, anathemate percutio.

Euſtathius ſanctiſſ. epũs Laodiceæ dixit: Queadmodũ literæ ſynodicæ iã lectę, ab Adriano ſanctiſſimo papa veteris Romæ ſic confiteor, & eodem modo recipio venerãdas imagines iuxta veteꝝ traditionẽ, repugnãtes vero execror.

Anaſtaſius epũs Nicopoleos veteris Epiri, dixit: Iuxta ſynodicas Adriani ſan-
B ctiſſimi papæ veteris Romæ confiteor, recipio, & adoro venerandas imagines, idq; iuxta priſcã doctrinã, qui vero ſecus faxint, auerſor vt hæreticos.

Chriſtophorus ſanctiſſ. Phaſidos epũs dixit: Quemadmodum literæ ſynodicæ Adriani ſanctiſſ. papæ veteris Romæ iã lectæ tradũt, ſic cõfiteor & venerãdas imagines iuxta priſcã doctrinã recipio, anathematizo aũt qui ita non faciunt.

Gregorius preſbyter eius quæ eſt prope Conſtantinopolim ſanctoꝝ apoſtolorum eccleſiæ, & locũ tenẽs metropoleos Moceſi dixit: Iuxta literas ſynodicas ſanctiſſimi papæ veteris Romæ Adriani & iuxta priſcã traditionem venerandas imagines recipio, qui eas auerſantur, condemno anathemate.

Baſilius epiſcopus Sylei dixit: Iuxta traditionẽ veterẽ eccleſiæ, & literaꝝ ſynodicarum ſanctiſſimi papæ veteris Romæ Adriani cõfiteor, & recipio, & adoro venerandas & ſanctas imagines. qui vero reſpuunt hoc, anathematizo.

Theodorus ſanctiſſimus epũs Catanes, pronuntiauit in eandem ſententiam.
Manuel ſanctiſſ. epũs Adrianopoleos, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Maurianus ſanctiſſ. epũs Pompeiopoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Cyrillus in locũ ſanctiſſimi epi Gotthiæ, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Bizyes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
C Ioannes ſanctiſſimus epũs Tauromeniæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius preſbyter locũ retinẽs epiſcopatus Smyrnes, in eãdẽ ſent. pronũtiauit.
Gaudioſus epiſcopus Meſſenæ Siculus, in eandem ſententiam pronuntiauit
Euſtratius ſanctiſſimus epiſcopus Apameæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Petrus ſanctiſſimus epũs Germion, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes diaconus & locũ retinẽs Apoſtolopoleos, in eãdẽ ſententiã pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Panormi, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Arcadiopoleos, in eãdem ſententiã pronũtiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Bibonum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
• locum tenens Leontopoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epũs Parij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Leontenæ, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Epiphanius ſanctiſſimus epiſcopus Mileti, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Proconneſi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Taurianes, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Chriſtophorus ſanctiſſ. epiſcopus Adryaces, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Euſtratius ſanctiſſ. epiſcopus Methymnes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theotimus ſanctiſſimus epũs Crotonum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leon ſanctiſſimus epiſcopus Cij, in eandem ſententiam pronuntiauit.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Neſion, in eandem ſententiam pronuntiauit. D
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Apro,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ignatius ſanctiſſimus epiſcopus Prines ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus epiſcopus Cypſelon, in eandē ſententiā pronūtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Trophæorum, in eandem ſententiā pronūtiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Sugdaôn,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Sergius ſanctiſſimus epiſcopus Nicoteron,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius preſbyter locum retinēs Nicopoleos, in eādem ſententiā pronūtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Meſembriæ, in eandem ſententiam pronūtiauit
Theodoſius ſanctiſſimus epiſcopus Amorij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Cyriacus ſanctiſſimus epiſcopus Driziparon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Galatas preſbyter in locū Regij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodoſius ſanctiſſimus epiſcopus Nyſſæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Camulianorum,in eandem ſententiā pronuntiauit.
Soterichus ſanctiſſimus epiſcopus Ciceſsôn,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtātinus ſanctiſſimus epiſcopus Maſtauron,in eandē ſententiā pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Briulon,in eandem ſententiam pronuntiauit. E
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Nyſſæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Magneſiæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Sabas ſanctiſſimus epiſcopus Aggæorum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Palæopoleos,in eandem ſententiā pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Magneſiæ, quæ eſt prope Meandrum,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophanes ſanctiſſimus epiſcopus Coloes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Algizôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicodemus ſanctiſſimus epiſcopus Eugazôn, in eandem ſententiā pronuntiauit.
Lycaſtus ſanctiſſimus epiſcopus Barilon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus epiſcopus Hypæpon,in eandē ſententiā pronūtiauit.
Theophanes ſanctiſſimus epiſcopus Lebedon,in eādem ſententiam pronūtiauit.
Stratonicus ſanctiſſimus epiſcopus Cymes,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Coſmas ſanctiſſimus epiſcopus Myrrhines,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Olbianus ſanctiſſimus epiſcopus Elææ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Pardus ſanctiſſimus epiſcopus Pittanes,in eandem ſententiam pronuntiauit. F
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Pergami,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Marianus ſanctiſſimus epiſcopus Artandri,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Atramyti,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Aſi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Phoceæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Gargaron,in eandem ſententiam pronūtiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Agaes,in eandem ſententiā pronuntiauit.
Theognis ſanctiſſimus epiſcopus Siqn,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Rœdeſti,in eandem ſententiam pronuntiauit
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Panij,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Melchiſedech ſanctiſſimus epūs Calliopoleos, in eandem ſententiā pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Madyti,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus epūs Chariupoleos,in eandē ſententiā pronuntiauit.
Thomas ſanctiſſimus epiſcopus Danij,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epſ Theodoropoleos,in eandem ſententiā pronūtiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Chalcidos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Bryſcos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Beniamin ſanctiſſimus epiſcopus Lizicôn,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Amaſtridos,in eandem ſententiā pronuntiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Soron,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Dercon,in eandem ſententiam pronuntiauit.

Hera-

A Heraclius ſanctiſſ. epũs Ionopoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Heliopoleos, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
Antonius ſanctiſſimus epiſcopus Tryzenes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Nacaleæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Aſpònes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Synneſius ſanctiſſimus epiſcopus Cynes, in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Synneſius ſanctiſſ. epũs Anaſtaſiopoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Solorum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Citutħ, in eandem ſententiam. pronuntiauit
Baſilius ſanctiſſ. epiſcopus Trimythunton, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Alexander ſanctiſſ. epiſcopus Amathunton, in eandem ſententiam pronuntiauit
Michael ſanctiſſ. epiſcopus Melitupoleos, in eãdem ſententiam pronũtiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epũs Adranias, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Germes, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epũs Adrianitheron, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Pæmanij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Symeon ſanctiſſ. epũs Oces, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Lampſaci, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
B Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Ilij, in eandẽ ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epũs Troados, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Abydi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Anaſtaſius ſanctiſſ. epiſcopus Tripoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit
Leo ſanctiſſimus epũs Traculôn, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Salôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Abalôn, in eãdem ſententiã pronũtiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Silandi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicolaus ſanctiſſimus epũs Pericommatos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Seton, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Liparôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophanes ſanctiſſimus epiſcopus Mæoniç, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epũs Stratonices, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Lycaſtus ſanctiſſimus epũs Philadelphiæ, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Troalon, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Gregorius ſanctiſſimus ẽps Gordon, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Daldes, in eandem ſententiam pronuntiauit
C Euſtathius ſanctiſſ. epiſcopus Hyrcanes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioſephus ſanctiſſimus epũs Ataliæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Zacharias ſanctiſſimus epiſcopus Hierocæſareæ, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Dauidus ſanctiſſ. epũs Helenupoleos, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Cyrio ſanctiſſimus epũs Lophi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus ẽps Apollomados, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſ. ẽps Cæſareæ Bithyniæ, in eãdem ſententiam pronũtiauit.
Georgius ſanctiſſ. epiſcopus Baſinupoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Ariſtes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Adranis, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius in locũ Daſcyli, in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit.
* phorus ſanctiſſimus epiſcopus Ceraſenes, in eandem ſentẽtiã pronũtiauit
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Meles, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Neophytus ſanctiſſ. epiſcopus Gordoſerbôn, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Linoes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Etennon, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Zelôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.

Gregorius ſanctiſſimus epũs Sinopes dixit: Queãdmodũ tradiderũt nobis, q ab initio oculati teſtes verbi fuerũt quiq; ab ipſis imbuti ſunt ſancti nr̃i patres, ita quoq; certior factus, in literis ab Adriano ſanctiſſ. papæ vet. Romæ, & ad ſereniſſimos &

pĳſſimos dominos noſtros, & ad ſanctiſſimum & vniuerſalem patriarcham Taraſium miſſis,contineri:ſic credo & ſic confiteor:ſicq́ teneo & tenebo ad extremum vſq; animæ ſpiritũ,venerabor'q́; & adorabo honorabiles,venerandas & ſacras imagines:qui vero ita non ſentiunt,aut confitentur,eos anathemate execror. D

Conſtantinus ſanctiſſimus eps̃ Saſimon dixit: Iuxta prælectas ſanctiſſimi Adriani papæ veteris Romę ſynodicas literas,ſic cõfiteor, credo,adoro,& recipio ſanctas & venerandas imagines,ex veteri eccleſiæ traditiõe,qui vero diſſentiunt , eos diris deuoueo.

Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Dadybron ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophilus ſanctiſſimus epiſcopus Pluſiados,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Adrianupoleos,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epũs Heracleæ Ponti,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Cratiæ,in eandem ſententiã pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Ruzei,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Claneon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Trocnadon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Anaſtaſius ſanctiſſimus epiſcopus Pataracbon,in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſ.epiſcopus Niſſoi, in eãdem ſententiã pronũtiauit. E
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Pimiaron, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Nicodemus ſanctiſſimus epiſcopus Didymon, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Vniandi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Candibon,in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Stauratius ſanctiſſimus epiſcopus Zenopoleos,in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Lamirôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Caunôn,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Cõſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Combôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Orycandi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Phaſilidos,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Abbas locũ retinens metropolis Tĥ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Cybirres,in eandem ſententiã pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Tabon , in eandem ſententiam pronuntiauit.
Dorotheus ſanctiſſimus epiſcopus Neapoleos, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Heracleæ,in eandem ſententiam pronuntiauit. F
Dauid ſanctiſſimus epiſcopus Iaſſi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Mylaſſes, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Sergius ſanctiſſimus epiſcopus Vigiliarum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Mibdi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Stauratius ſanctiſſimus epiſcopus Stadiæ,in eandem ſententiam pronuntiauit
Gregorius ſanctiſſimus eps̃ Stratoniceæ,in eandem ſententiã pronũtiauit.
Theodoſius ſanctiſſimus epiſcopus Chonôn, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Cheretopon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Pantaleon ſanctiſſimus epiſcopus Valentiæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Peltarum,in eandem ſententiã pronũtiauit.
Chriſtophorus ſanctiſſimus epũs Atanaſſi, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Leontius ſanctiſſimus epiſcopus Eumeniæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Timeni ferarũ,in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Tranupoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Lundon, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Appiæ,in eãdem ſententiam pronũtiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Eucarpiæ, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Aleûs,in eandem ſententiam pronũtiauit
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Hierapoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Chriſtophorus ſanctiſſimus epiſcopus Promiſi,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Nicolaus ſanctiſſimus epiſcopus Phytiæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.

Theophy-

A Theophylactus ſanctiſſimus epũs Cinnabari,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Auguſtopoleos,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Cõſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Cotyæi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſ. epiſcopus Mediæi, in eãdem ſententiã pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Docimi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Damianus ſanctiſſimus epiſcopus Meri,in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Theophylactus œconomus & locũ tenẽs Ipſi,in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit.
Stephanus deſignatus Itri,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes deſignatus Hectorn,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epũs Ampladon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Epiphanius ſanctiſſimus epiſcopus Perton,in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Philomelη,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Sibliæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Papporum,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Agalaſi, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Apameæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
B Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conanes, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Leo œconomus & locũ tenẽs Sozopoleos,in eandem ſententiam pronuntiauit
Marianus ſanctiſſimus epiſcopus Magydôn,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Phlogon, in eandem ſententiã pronũtiauit
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Andidon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Manzo ſanctiſſimus epiſcopus Pracanon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus eps Germanicopoleos,in eandem ſententiã pronũtiauit.
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Cilindereos,in eandem ſententiam pronuntiauit
Zacharias ſanctiſſimus epũs Trapezupoleos, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Muſbadon, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Lamon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Shephanus ſanctiſſimus epũs Philadelphiæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Sibyllon,in eandem ſententiam pronũtiauit
Theodorus ſanctiſſimus epũs Tiberiupoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Azanon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epũs Dionyſupoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Manuel ſanctiſſimus epiſcopus Nicopoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
* ex commiſſo Coloneæ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
C Euſtrathius ſanctiſſimus epiſcopus Debelti,in eandem ſententiã pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Bulgarophygi, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Plutinupoleos,in eãdem ſentẽtiam pronũtiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Perbereos,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Pamphyli,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ruben ſanctiſſimus epiſcopus Scopeli, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Garelles,in eandem ſententiam pronuntiauit
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Monembaſiæ, in eandem ſententiã pronuntiauit
Gabriel ſanctiſſimus epiſcopus Aeginæ,in eandem ſententiam pronuntiauit
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Porthmi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Dardanius ſanctiſſimus epiſcopus Dobrôn,in eandem ſententiã pronuntiauit.
Andronicus ſanctiſſimus epũs Leontopoleos,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Sebaſtæ, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Halycarnaſſi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Corydalôn,in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Cremòn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Adrianes in eandẽ ſententiã pronũtiauit.

Sancta ſynodus dixit: Aequũ eſt , vt & venerabiles monachi pronuntient
Venerabiles monâchi dixerũt: Si ordo ita exigit, pnũtiabiť a nobis vt mãdatis.
Sabas venerabilis monachus præfectus ſtudiorũ dixit: Iuxta priſcam traditionẽ

iam a multis ſeculis approbatũ,& ſecundũ irreprehenſibilẽ a ſanctis apl'is, prophe- D
tis & eccleſiaſticis doctoribus traditã fidẽ: Prætereа ſecundũ epiſtolam a beatiſſ.&
apoſtolico papa Adriano,ad pios & Chriſti amãtes noſtros reges, & Taraſiũ vni-
uerſalẽ patriarchã miſſam,q̃ oculos noſtros & aures fulgore fidei ꝑſtrinxit,cõfiteor
Gregorius venerabilis monachus & præſes ſancti Sergĳ dixit:Iu- (& credo.
xta priſcã traditionẽ,& ante multa ſecula legiſlationẽ, q̃ in magna dei eccleſia, per
manus beatoꝝ & præclaroꝝ apoſtoloꝝ tradita eſt,hactenusq́ꝫ a pĳs om̃ibus & ſan
ctis patribus noſtris & doctoribus eſt obſeruata:itẽ iuxta ſacraꝝ ſex ſynodoꝝ tradi
tionẽ,& literas ab apoſtolico,& ſanctiſſimo veteris Romæ papa Adriano,ad pĳſſi-
mos & deo deuotiſſimos noſtros imperatores,nec non ad Taraſium vniuerſalẽ pa
triarchã miſſas,quibus intellectus cordiũ noſtroꝝ illuminatus eſt,credo, ꝓdico,cõ-
fiteor,certãq́ꝫ fiduciã accipio,me remiſſionẽ pctõꝝ,ſi recte egero, cõſequuturum.
Ioannes præfectus Pegurĳ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Symeon præfectus Chores,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Euſtathius præſes monachoꝝ ſancti Maximini,in eãdem ſentẽtiam pronuntiauit.
Georgius præfectus Peges,in eãdem ſentẽtiam pronuntiauit.
Symeon præſes Abramitarum,in eandem ſententiam pronuntiauit. E
Ioſeph.præſes Heraclĳ,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Plato præfectus Saculon,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Gregorius ꝑſes monachoꝝ S.Hyacinthi,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.

ACTIO TERTIA.

IN nomine dñi & dñatoris Ieſu Chriſti,veri dei noſtri, imperantibus pĳſſimis
& Chriſti amãtiſſimis dñis Conſtãtino & Irene,pia eius matre,anno VIII.cõ
ſulatus eius ſub ſextũ Kaleñ.Octobris,indictione vndecima : conueniẽte ſan-
cta ac vniuerſali ſynodo,quæ per diuinã gratiã,& a deo decretoꝝ imperatoꝝ
piã ſanctionẽ in Nicea ſplẽdida metropoli prouintiæ Bithyniæ cõgregata eſt,vi-
delicet Petro religioſo protopreſbytero eccleſiæ ſanctiſſimæ diui Petri apoſtoli a-
pud almã Romã:& Petro venerabili monacho,& præſide monaſterĳ ſancti Sabæ
apud Romanos vicẽ agẽtibus apl'icæ ſedis ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ veteris Ro F
mæ Adriani:Taraſio beatiſſimo archiepõ almæ vrbis Cõſtãtinopoleos nouæ Ro
mæ:Ioanne itẽ & Thoma religioſis preſbyteris monachis retinẽtibus locũ apoſto
licoꝝ thronoꝝ Orientalis diœceſeos, ſtantibus his ante ſacros cancellos tẽpli, ſan-
ctiſſimæ eccleſiæ cognominatæ Sophiæ:præſentibus ſimul & audiẽtibus illuſtriſſi
mis iuxta ac magnificẽtiſſimis ſenatoribus,nimiꝝ Petrona glorioſo excõſule patri-
tio,& Theophylacto comite imperialis obſequĳ, Ioanne regio hoſtiario, & quæ-
ſtore ærarĳ militaris,tota deniq́ꝫ ſynodo iuxta ordinẽ in prima actione præſcriptũ.
Præſentibus etiã religioſiſſimis archimãdritis ꝓſidibus & toto monachoꝝ cętu:pro
poſitis in medio ſanctis & immaculatis dei euangelĳs,Demetrius dei ſtudioſus dia
conus,armamẽtarius ſanctæ eccleſiæ Conſtantinopolitanæ dixit:Quandoquidẽ in
priore actione viſum eſt magnæ & generali ſynodo,inſequẽti doctrinã patrũ & le
giſlationẽ eccleſiaſticã eos q ex hæreſi reuertũtur recipiendos:quinetiã rurſus admit
tendos,qui ab hæreticis ordinati ſunt,modo orthodoxã fidem ſapiant,ecce adſtant
ante fores epiſcopi,qui libellos cõfeſſionis orthodoxiæ ſuæ pauloante legerunt, ro
gantes vt admittantur,& de illis iudicetur ſecundũ veſtrã exiſtimationem.
Sancta ſynodus reſpondit,adſint.
Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit:qui dudum aduenit Neocæſareæ pĳſſim9
epiſcopus,reddat de ſe rationem per libellum.
Gregorius pĳſſimus epiſcopus Neocæſareæ dixit: Confirmabit deus imperiũ
dominorum noſtroꝝ optimorum,lætitia perfundat deus thronum eoꝝ. Ter ſan-
ctũ aũt dñm noſtrũ cũ ſacerdotali cœtu & ſancta ſynodo dñs orantẽ pro mea pau
pertate

A pertate exaudiat. Adtulit aũt libellũ ſuũ, eũq; legit, nihil aliud cõtinentẽ, q̃ q̃ in ſuperioribus libellis in prima actione lectis ſcriptum eſt: poſtq̃ aũt legiſſet Taraſius beatiſſimus patriarcha dixit: Confiteris etiam hæc ſimplici corde?

Gregorius pꝛ̃ſſ. epſ Neocæſareæ dixit: In noĩe dei, & p ſacras tuas pces ſctõꝝq; patrũ, pura cõſcientia & omi ſimplicitate confiteor, obſecroq; veſtrã beatitudinẽ p me orare.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Quid ad hęc definiemus?

Sanctiſſimus epũs Siciliæ dixit: Quod cũ alijs factũ eſt, fiat etiam cum iſto.

Sancta ſynodus dixit: Fiat. Sanctiſſ. pat. ait: Sed verbũ quoddã vulgatũ eſt, q̃ tpe perſequutio fuit, quoſdã epoꝝ verbera intuliſſe viris pijs, cui tamen rumori ſine aperta demonſtratione nõ putarim fidẽ adhibendam. Sed de hac re cognoſcat ſancta ſynodus canonem quendam ſanctoꝝ apoſtoloꝝ extare: Si quis preſbyter aut diaconus fideles peccãtes, aut infideles iniuriantes verberauerit deponitor.

Sancta ſynodus inquit: ſic prædicant. Beatiſſimus patriarcha dixit: Id ſi hoc modo ſe habuerit, quid fieri par eſt?

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Catanes dixit, Iuxta ſanctos eccleſiæ catholicæ canones, cognoſcit hæc ſynodos.

B Sanctiſſ. patriarcha Taraſius ait: Si intulerit qualiſcũq; etiam epũs verbera aut plagas viris deũ timẽtibus, quiq; perſecutionem patiũtur, indignus eſt epiſcopatu.

Sancta ſynodus ait: Indignus eſt.

Taraſius ſanctiſſ. pat. dixit: Nã flagellationibus tanq̃ perſequutor graſſatus eſt.

Theodorus ſanctiſſ. epũs Catanes, & qui cum illo erãt religioſiſſimi Siciliæ epi, præterea Epiphanius diaconus & vicẽ agẽs Thomæ epi Sardiniæ dixerũt: Quarta ſynodus cõfeſtim vbi ſediſſet inprimis exclamauit, Dioſcoꝝ foras pelle, interfectorem eijce, quãdoquidẽ in ſynodo latronũ manus in viros innocentes iniecit.

Ioannes religioſiſſimus preſbyter locum retinens Orientalis diœceſeos ait: Sacra ſynodus ex inſpiratione ſancti ſpũs hoc recte definiat.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: verbis fictis non adhibemus fidem.

Sancta ſynodus dixit: Si q ſpiã habet q̃ eũ accuſet, ſuo tpe apud ſanctã ſynodũ inſimuletur: vt tãdẽ cognita veritate, ſynodus hæc ſacra de eo p ſuffragia determinet.

Gregorius epũs Neocæſareæ dixit, nemo mortaliũ me accuſare poterit, de verberibus aut plagis alicui illatis.

Sancta ſynodus ait: Hac de cauſſa & nos gaudemus.

Gregorius epũs Neocæſareæ dixit: Neq; etiã in regia piaq; ciuitate, neq; etiã in C meo territorio, hominũ quiſpiam a me læſus eſt.

Sancta ſynodus reſpõdit: Si hoc modo ſe habet in priſtinũ locũ recipiatur.

Sabas venerabilis monachus & pſes ſtudij dixit: Videte qd agatis, Archiepi hũc hæreticoꝝ anteſignanũ cõfeſſi ſunt. Scitis aũt beatũ noſtrũ patrẽ Athanaſiũ ad Ruphinianum ſcripſiſſe, Hæreticoꝝ anteſignanis ſatis ſit, vt ad pœnĩam recipiãtur.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: ſed neminem verberauit.

Conſtantinus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: Iuuenalius quiq; ſtabant a partibus illius principes erant ſynodi latronum, attamen in quarta ſynodo recepti ſunt.

Ioannes clariſſimus quæſtor dixit: Placeat ſacræ ſynodo diuinitus congregatæ Gregorium Neocæſareæ epiſcopum, qui ſynodi impiæ præteritæ anteſignanus fuit in craſtinũ cõſeruari, quo ipſe ſuam hæreſin & propriã doctrinã condẽnet.

Ioannes venerabilis preſbyter & vicem agens Orientalis diœceſeos dixit: Gratia deo, quod viros hos a tam peruerſa ſynodo ſuſtulit, qui ipſi reprehendunt & auerſantur ſuas doctrinas & improbas factiones, quiq; ipſos ſe pudoris & verecundiæ notas inurunt.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Nouimus omnes Iuuenalium patriarchã exiſtentem Hieroſolymitanum ratione dignitatis principẽ ſynodi fuiſſe, poſtq̃ aũt iniquitatis ſuiſſet ſe argui, pœnituiſſetq; ſuſceptus eſt.

Epiphanius ſanctiſſimus diaconus eccleſiæ Catanę retinẽs locũ Thomæ epiſcopi Sardiniæ inquit: Verum Iuuenalius neminẽ fuerat perſequutus.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Atqui hic quoq; reſpondit ſe neminem perſequutũ fuiſſe. Quinetiam Euſtathius hæreſiarcha Macedonioꝝ fuerat, ſed tamen diuus Baſilius pater noſter cũ libello illum recepit. D

Venerabiles monachi dixerunt: Verum, ſed quia conticuit Iuuenalius, ob eam cauſſam obijcimus hoc.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Laudamus feruorem ſtudiumq; veſtrum & in canonicas & euangelicas traditiones zelum.

Sabas venerabilis monachus, pſes ſtudij dixit: Cõſeruet de⁹ optimos nr̃os dn̄os, qui cõgregationẽ hãc ſynodicã ad vniẽdã ecclĩæ catholicæ cõcordiã cõuocauerũt.

Sancta ſynodus dixit: Gratiæ deo & in ſecula ſeculorum laus.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Sancta ſynodus iã antea declarauit reuerſos ab hæreſi iuxta patrum traditionem recipiendos, niſi alia quædã cauſſa ſubſit, quę ex ſacerdotali dignitate eos eijciat. Hoc igitur & nũc quoq; referimus.

Sancta ſynodus reſpondit: Omnes hoc ipſum dicimus.

Ioannes venerãdus preſbyter locũ retinens Orientalis diœceſeos dixit: Quæ hactenus dicta ſunt diuerſimode, ſancta & vtilia ſunt.

Petrus religioſus preſbyter Romanus: item Ioannes & Thomas deũ colentiſſimi preſbyteri vicẽ agentes Orientis dixerunt: recipiant ſedes ſuas. E

Sancta ſynodus dixit: Hoc ipſum oẽs iubemus & in hoc conuenimus. Et in ſuas ſedes aſcenderunt religioſiſſimi epiſcopi, videlicet Nicæenſis, Neocęſarianus, Rhodi, Iconij, Hierapoleos, Peſſinunton & Carpathi

Sancta ſynodus dixit: Bene deus orthodoxos induxit.

Cõſtantinus ſanctiſſ. ep̃s Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: Quãdoquidem in priori ſanctæ huius ſynodi cõſeſſu, pijſſimoꝝ noſtroꝝ Imperatoꝝ ſacrã digni habiti ſumus a ſecretis illius accipere, cõſequens eſt vt videamus qd in ea ſcriptũ fuerit. Habebat̃ aũt in illa, literas fuiſſe miſſas ad ſereniſſimã eoꝝ maieſtatem, ab Adriano ſanctiſſ. papa veteris Romæ: præterea duos quaterniones ad ſanctiſſimũ patriarchã ab Oriẽtalibus archiep̃is. Atqui literas papæ Romæ veteris legimus & audiuimus, quæq; in ijs dicebãtur, cognouimus. Precamur itaq; generoſitatem veſtrã illuſtriſſimi patritij, vt & literæ ab Orientalibus allatæ huic ſacræ ſynodo legantur, vt cognoſcamus idem ne ſentiant & doceãt papa veteris Romæ, & Taraſius beatiſſimus patriarcha, præterea qui in Orientalibus plagis ſunt epiſcopi.

Magnificẽtiſſ. duces & ſacra ſynodus dixerũt: Fiat ſecũdũ veſtrã petitionem. F

Ioannes & Thomas deũ amãtiſſimi preſbyteri, & vicẽ agẽtes Orientaliũ patriarchaꝝ dixerunt: Si huic ſacræ ſynodo viſum fuerit, legantur prius literæ a beatiſſimo Taraſio patriarcha ad pontifices Orientales ſcriptæ, deinde ſi videbit̃, legemus quoq; ea quæ ab illis ſunt reſcripta.

Sancta ſynodus dixit: Legantur. Et legere cœpit Stephanus venerabilis diaconus & notarius ſacri patriarchici ſecreti.

¶ Exemplar literaꝝ ad ſummos ſacerdotes, & ep̃os Antiochiæ Alexãdriæ, & ſanctæ vrbis a Taraſio ſanctiſſimo patriarcha Cõſtãtinopoleos miſſarum.

DOminus noſter deus multa, magnaq; prudẽtia hominũ vitã dirigẽs & gubernãs, & vniuſcuiuſq; vitæ exitũ & euentũ ſumma cura reſpiciẽs (nanq; ſine ipſo nihil factũ eſt, cũ & capilli noſtri numerati ſint a deo) me hoĩem laicũ & in vulgari ordine in hũc diẽ vſq; habitũ, imperialibuſq; obſequijs & miniſterijs inuigilantẽ, neſcio quo iudicio (ipſe nouit) ad ſacerdotalẽ ſedẽ violentis iuſſionibus Imperatoꝝ noſtroꝝ pijſſimoꝝ veritatis propugnatoꝝ, itẽ ſanctiſſimoꝝ epiſcopoꝝ & clericoꝝ aſcẽdere coegit, ita vt neceſſitatibus me ſummittere decreuerim, & fructũ obediẽtiæ carpẽdũ illis tradiderim. Quãobrem vos ter ſanctos viros, veluti patres obſecro, vt meã puſillanimitatẽ baculo veſtræ virtutis, & paternis doctrinis ſuſtentetis: & veluti fratres puris veſtris precibus mihi per armaturam dei cõtra inſidias hoſtiũ ſuccurratis: & in his tempeſtuoſis fluctibus me gubernetis, vt recta in portum voluntatis Chriſti dei noſtri nauem meam impellam. Eſt enim vere inter nos bellum acerbum, quod non ferro, ſed verbis depugnatur.

Trophæũ

A Trophæum tamen victoriæ erigere poſſumus inuictam videlicet veritatem. Neq; quicq̃ eſt, quod turbulentam adeo tempeſtatẽ vereamur, cum defenſorem & trãquillatorem omniũ malorum Chriſtũ habeamus, qui etiam fluctuanti mari minari & increpare poteſt. At nunc ſatis procemiorum ad alterius ſermonis narrationem accingor. Quandoquidem antiqua quædam obſeruantia, imo vero apoſtolica traditio in eccleſiis diu obtinuit, vt illi qui recens aſſumpti fuiſſent ad ſummi alicuius ſacerdotij gradus, illis qui & ante eos & multis temporibus ſummi ſacerdotij gradũ obtinuiſſent, fidem ſuã exponerent. Viſum igitur eſt mihi hæc ſequuto & me ſubmittere vobis, & manifeſte meæ fidei confeſſionem apud vos exponere, quemadmodum a ſpiritus ſancti tubis, quarũ ſonus egreſſus eſt in omnem terram, & verba eorum in fines orbis terræ, item a gregib' & ouibus eorum diuinis patribus noſtris, a teneris vnguibus didici.

CRedo in vnum deum patrem omnipotentem, & in vnum dñm Ieſum Chriſtum filium dei, & deũ noſtrum, genitum ex patre extra tempora & ante ſecula, & in ſpiritum ſanctum dominum viuificantem: qui ex patre per filiũ proceſſit, & ipſum deum eſſe definimus trinitatem conſubſtantialem, eiuſdem venerationis & honoris & ſedis, ſempiternam, increatã, omnium opificem, vnũ principiũ,
B vnam deitatem, & dominatũ, vnum imperiũ, potentiam, facultatem & autoritatẽ, in tribus ſubſtãtijs indiuiſim diſcretam, & diſtinctim vnitam: nõ ex imperfectis tribus vnum perfectum: ſed ex tribus perfectis, vnum pluſquam perfectum & ante perfectionem exiſtens, quemadmodum magnus ille Dionyſius inquit: Secundũ quidẽ ſingularitatem perſonarum tria adorãda, iuxta vero cõmunitatẽ naturæ vnus deus omnium viſibilium & inuiſibilium, factor & prædeſtinator. Confiteor & propter noſtram ſalutem in extremis temporibus iuxta carnem vnius ſanctæ trinitatis filij dei, dominiq; noſtri Ieſu Chriſti, ex vera deipara & ſemper virgine Maria generationem, ſubſtãtiam aſſumpſiſſe nobis ſimilem materialiter ſine peccato, non deſciſcentem ab eo quod fuerat, ſed in duabus naturis ſine confuſione manentibus, cũq; duabus in illis voluntatibus & effectibus. Crucifixum pro nobis carne, ſepultum, & reſurgentem, in cœloſq; reuerſum, venturũ iudicare viuos & mortuos. Præter hæc mortuorum reſurrectionem expecto, & ſecundum vniuſcuiuſq; actionem æternã retributionem, bonorum ſimul & malorum. Obſecrans interceſſionem ſanctiſſimæ intemeratæ dominæ noſtræ deiparæ & ſemper virginis Mariæ, ſanctorumq; angelorum, & ſanctorum glorioſorum apoſtolorũ, prophetarum, martyrum, confeſſo
C rum & doctorum. Amplector etiam horum venerandas imagines, & omnem hæreticam vaniloquentiam execror, eorumq; anteſignanos & primates, Simonem dico, Marcionem, Manẽta, Paulum Samoſatenũ & Sabellium Afrum, eorumq; ſceleſta dogmata deteſtor. Suſcipio etiam ſex ſacras generales ſynodos, earumq; diuina decreta, primæ quidem, quæ definiuit patri conſubſtantialem & æque ſine principio fuiſſe filium, anathematizãs impium Arium, Aetium, Eunomium, Eudoxiũ, Demophilũ, poſt hos etiã qui recte dicũtur Anomij & Semiariani, præterea oẽm eorum ſceleſtam congregationẽ. Secundæ autem decreta recipio, quæ definijt deũ eſſe ſpiritum ſanctum, dominum viuificantem. Auerſor aũt Macedonium, & omnes qui ab illius partibus ſtant. Cũ his vero & deo odioſum Apollinarium, hominẽ plane de diuinis inſipide loquentem. Ex tertia vero, vnum dominum noſtrum Ieſum Chriſtum verum deum noſtrũ ex patre genitum, ipſumq; in extremis diebus noſtra cauſſa ex ſancta deipara ſemper virgine Maria incarnatũ, & Neſtorium hominis adoratorem, eiuſq; aſſeclas Diodorum inquam, & Theodorum, quiq; illius quadruplarem fabulam ſectantur, & in Chriſto dualitatem perſonalem conſtituũt, longe a mea confeſſione propello. Quartæ vero ſynodi capita hæc accipio, ex duabus naturis, & in duabus naturis vnum eẽ ſanctæ trinitatis Chriſtum deum noſtrũ in carne peregrinantem, anathematizo autem Eutychen, Dioſcorum & omnem acephalon eorum turbam: cum his etiam dei hoſtem Seuerum, & impium illũ Iulianum Halicarnaſenſem, qui incorruptibile corpus dominũ noſtrum aſſumpſiſſe fabulatur. Quintam vero, veluti ſpiritus ſancti machæram amplector, quæ a multis

ante temporibus vigentes impias hæreſes amputauit,& de eorum authoribus triū- D
phauit,Origene nimirum,Didymo & Euagrio, quos omnes vt hæreticorum ma-
giſtros execror. Sextā aūt laudo,quod ex duabus naturis Chriſtū prædicauit,ob id
etiam illi duas naturales voluntates & operationes in alterutra natura,humana ſcili-
cet & diuina adſignauit.anathemate autem execror Cyrū,Sergiū,Honorium,Pyr
rhum,Paulum,& omnes qui eorum decretis inſiſtunt,veluti Sodomiticā vitem, &
Gomorricam palmitem amaros botros producentem exoſos habeo. Eiuſdem q̃cꝫ
ſextæ ſynodi omnia,tum recte & diuine decreta edita, traditoſcꝫ canones recipio,
præcipue tamen in quo adſignatur,quibuſdam in picturis agnum digito præcurſo-
ris indicatum feliciter effigiari,velut in typum gratiæ,verum illum agnum Chriſtū
deum noſtrum per legis præceſſionem præfiguratum.Propterea antiquas illas pi-
cturas & vmbras figurarum,tanquam ſymbola & notas eccleſiæ traditas amplecti-
mur,ipſam tamen gratiam & veritatem prius ſuo honore conuenientes.legis enim
ſatisfactio hæc ſunt,picturas autem non in alium vſum admittimus, niſi vt perfe-
ctius omniū conſpectui,oculiſcꝫ exhibeantur:quemadmodum agnus qui peccata
mundi ſuſtulit,iuxta humanam effigiem cōfiguratus a nobis erigitur,vt ex hac eius
humiliatione altitudinē verbi dei conſiderantes,ad memoriam diſpenſationis in car E
ne eius omnia trahantur,& ad illius paſſionem ſalutiferamcꝫ mortem, vnde mūdo
liberatio orta eſt, veluti manu ducamur. Superuacuæ autem verborū nugæ & va-
niloquentia, quæ temere a quibuſdam effunditur, ob hoc a nobis non recipienda
eſt,quod ſecundum gratiam diuinam non proferatur. His igitur valere iuſſis, & ab
eorum conſortio abſtinentes,lumbos intellectus noſtri in veritate ſuccingimus,pa-
riterc̄ꝫ cum Imperatoribus noſtris pijſſimis veritatis propugnatoribus ad concor-
diam eccleſiæ erigimur,quam ob cauſſam ab illis ſynodum cum libertate totius po
puli Chriſtiani rite indici poſtulauimus, illi noſtræ autem petitioni innata ſua pie-
tate mox aſſenſerunt. Vos aūt ſupra fundamentum apoſtolorum & prophetarum,
quorum lapis angularis Chriſtus ędificatos(quēadmodū ab initio dicere cęperam)
commilitones,comites,& pariter defenſores accipientes,fiduciam hanc a deo ma-
ximo habemus(non ꝙ nobis quicq̃ tribuamus,tanquam ſufficere ad hanc rem no-
ſtra poteſtate poſſemus,ſed ſufficientia noſtra a deo adimpletur) membra iſta eccle
ſiæ,quæ nunc fracta ſunt & diuulſa in vnum eccleſiæ corpus coaptari, conglutina-
ri & coniungi,ne amplius diſſipentur poſſe,quæ tunc augmentum capient, cū ſci-
uerint Chriſtum deum caput eorum eſſe.Cæterum ſanctitatem veſtram precamur F
quo nobis ſimul cum epiſtolio veſtro duo mittantur, qui vices veſtras hic peragāt.
Si quid autem ex dei traditione hactenus,quod ad hoc argumentū facere poſſit,ha
bueritis,velim nobis declaretis,quo literæ veſtræ ſynodicæ & vicarij quocꝫ a vo-
bis miſſi,hi quidē cum gratia audiantur,illę vero legantur,atcꝫ id ſolum ne amplius
ſchiſma aliquod in eccleſia dei maneat.Idem etiam hoc a primate veteris Romæ po
ſtulauimus. Vos autem faterne nunc obteſtamur, apoſtolicamcꝫ ad vos vocem e-
loquimur,vt cum deo optima inueſtigetis,& iuxta diuinam veſtram ſpeculationē
ea quæ inueſtigata ſunt,manifeſtetis.Scriptum enim eſt: Labia ſacerdotum iudiciū
ſeruabunt,& dei legem ab ore eorum requirent. Credimus enim ſemina veritatis
in ſacerdotibus ſeruari.Noſtri autem pij Imperatores,& in omnibus recte ſentien-
tes,veritatis ſtabilimentum erigere cupientes deum perpetuo ſupplicant, iuxta diui
Gregorij,qui a Theologia cognomentum inuenit ſententiam, vt in vno deo & in
trinitate vni exiſtentes,vno ore & vnanimes per ſpiritum ſanctum non contrarian-
tes,ſed inter nos veritatis ſententiam cognoſcamus & exerceamus. Abſit autem cō
tentio & ſeditio longiſſime a nobis:& quemadmodū vno baptiſmo tincti ſummā
vnamcꝫ fidem habemus,ita quocꝫ in omnibus eccleſiaſticis negotijs vnū animum
ſtudeamus habere. Pax autem dei quæ omnem intellectum ſuperat,in vnitate &
nos,& quæ diſciſſa ſunt,reducat. Diuturnum quocꝫ hulcus curet,& in firmitudine
ſyncere fidei,& veritatis confeſſione omnes nos confirmet, ſanctamcꝫ ſuam eccle-
ſiam cuſtodiat,quæcꝫ huic imminent ſcandala,intercedēte immaculata deipara vir-
gine Maria,omnibuſcꝫ ſanctis auertat. Fiat. Amen.

A Petrus & Petrus religioſiſſimi preſbyteri vicem agentes Adriani ſanctiſſimi papæ veteris Romæ dixerunt: Poſteaquam ſanctiſſimus papa eiuſcemodi literas accepiſſet, ea de cauſſa cũ reſcripto iam lecto nos huc miſit.

Ioannes deum colentiſſimus preſbyter vicem retinens Orientaliũ pontificũ dixit: Dedit & nobis piiſſima imperatrix has literas, ne in manus impiorũ & hoſtiũ eccleſiæ incideremus, ſed ſiſteremur in præſenti ſynodo.

Sancta ſynodus dixit: Deus recte vos huc adduxit.

Conſtantinus deũ amantiſſimus diaconus & notarius dixit: In manibus geſto pfatos quaterniones ab Oriente miſſos, ſi videbitur ſynodo commodũ, legentur.

Beatiſſimo & ſanctiſſimo domino Taraſio archiepiſcopo Conſtantinopoleos, vniuerſali patriarchæ, Orientales pontifices & ſacerdotes, in domino gaudere.

LEctis ſanctiſſimis & diuino afflatu æditis libellis, & apoſtolica & patrũ doctrina ſanctitateq́ plenis nos heremum incolere ſtudentium minimi & extremi timore & gaudio perculſi ſumus. Illo quidem propter terrorem, quo pleriq́ noſtrum peccatis ſeruientes in extremo iudicio vexabimur, cũ impietatem non extinguamus, ſed per omne genus mali ambulantes, nouas quotidie occaſiones excogitamus, quibus noſipſos perdamus & interficiamus. Gaudio autẽ B exultamus, quod fidei orthodoxæ ſynceritas, veluti ſolaribus radiis emicãs in lucẽ ſe magis magiſq́ profert: patrũ quoq́ & apoſtolica dogmata in clariſſimam ſimplicitatem illuſtrat. Tempeſtiuum igitur eſſe videtur, vt prophetæ Zachariæ, qui parens fuit vocis indicis verbi illius, carmẽ alta voce exclamemus: Viſitauit nos oriẽs ex alto. Itaque cũ in tenebris & vmbra mortis ignorantiæ & peruerſæ deceptionis & impoſturæ, nimirum Arabicæ impietatis ſedeamus, opus eſt vt intellectualibus & prudentibus pedibus in recta pacifici ſtatus via incedamus. Quis potis eſt eloqui magnificentiam domini? Concinat nobiſcum Dauid diuinus ille pater: Auditas faciet laudes eius, quoniam miſertus eſt deus populi ſui deſperantis. Quinetiam quæ diuiſa erant, in vnam fidei conuenientiam reduxit. Erexerit enim nobis cornu ſalutis noſtræ, in domo & diuino ſuo ſucceſſore vnigenito filio domino & deo ſeruatore noſtro Ieſu Chriſto, cui eſtis vos beatiſſimi, primo loco ſecũdũ eccleſiæ legem & ordinem vicini: deinde triumphatores & diuinitus deſignati Imperatores noſtri & domini terrarum orbis. Sacerdotalis enim dignitas, imperii ſanctificatio eſt & cõfirmatio, imperiũ vero ſacerdotalis dignitatis robur & potentia. Qua de re ſapiens quiſpiam rex, & inter reges facile beatiſſimus dicere ſolebat, Maxima dona quæ a deo hominibus data ſunt, ſacerdotii dignitatem & imperium exiſtimaui, illa eñ cœ C leſtia curat & diſpenſat: hoc autem legibus æquis & iuſtis omnia quæ in terris fiunt, procurat. Nunc obſtaculi medium ruptũ eſt & diſſolutum, eminet autem ante diſcordiã & ſchiſma vnanimitas & conſenſio. Pax quoque dei quæ excellit omnem cogitationem, ſplendide triumphat. nũc qui genuerunt inter nos, conuicium vicinis, & ſubſannatio participantibus nobiſcum, & improperium qui circũdãt nos. Ex hoc quoq́ tempore in terram proſtrati, in cœlos diuinitus aſcendamus, & cum pſalmographo in mẽtis lætitia clamabimus: In hoc cognoui, quoniam voluiſti me, quoniã non eſt gauiſus ſuper me inimicus meus. Et me quoq́ propemodũ ex mẽtis ſimplicitate & innocentia deceptum reſumpſi & iterum erexi, & in petra apoſtolicæ fidei claudicantes meos pedes defixi. Hæc aliaq́ his ſimilia, gratioſæ literæ veſtræ nos ſcribere coegerunt, vt in omni canonico ſtatu, & a patribus tradita ordinatione incedentes, cognoſcat veſtra ſanctitas in vnitate fidei & recta mentis ſententia, idem nos cũ dilectis & religioſiſſimis fratribus noſtris viris ſanctis ſapere, & ſentire, quod ſanctitudo veſtra libellis ſuis declarauit: quos multis de cauſis omnes libenti & alacri animo ſuſceperũt: primum, quia veſtræ ſanctitatis placentem omnibus ſententiam continebant, deinde quod tam ampliter optimorum noſtrorũ Imperatorum bonam mentem & ſententiam prædicabant, poſtremo totius populi Chriſtiani erga veram pietatem meliorem mentẽ, & bonam erga diuina voluntatẽ & ſententiam ſpemq́ melioris ſeculi. Vos vero veluti vna anima in duobus corpo

ribus apoſtolico more ſentientes id quod rectum eſt, & a ſpiritu ſancto inſtigati, D
confirmate fratres veſtros, vt diligentes ſint contra hoſtes crucis, atq; in eam rē omnibus animi viribus incumbite, conſiliaq; bona date, quoniā ſcriptū eſt: Conſiliū bonum conſeruabit te, intellectus bonus cuſtodiet te. Nos quoq; bono conſilio vtentes fratres noſtros veritatis ſtudioſiſſimos, Ioannem & Thomā zelo dei orthodoxæ fidei amore ornatiſſimos, non veluti magnorū patriarcharū ſedibus conſimiles, ſed ſanctiſſimi ſilentij & quietis amatores. Diximus aūt ad eos, ecce nūc tēpus ſalutis & tranquillitatis, quo nullū aliud vel tēpeſtiuius vel vtilius. Ite cū viris his & viua voce docete, quæ dominos veſtros per literas cognouiſſe putatis, aut potius ſuſpicamini, & falſam accuſationē, qua quidā eccleſias Aegypti & Syriæ infamāt, infringite, & quis cultus, quæq; ex apoſtolica traditione in eccleſiis dei obſeruantia ſit, exponite, deſideratosq; dominos noſtros ſalutate. Quanq̄ aūt vos infantes eſtis, & non admodū docti confidenter tamen agite, Deus eīm ora veſtra aperiet, dabitq; eloquentiā, qua ſufficientes eritis ad omnē contentionē ſubuertendā. Hæc cū mādaſſemus illis, ad vos miſimus o viri ſanctiſſimi, quamobrē precamur veſtram ſanctitatem vt bono animo eos recipiatis: habebitis eīm triū apoſtolicorū thronorū concordem ſententiā, & concinentē concordiā, qui ſane ſex generales ſynodos antehabitas vna voce prædicant, aliā autē illā (quam ſeptimā dicūt) non modo recipiunt, E
ſed vno animo & voce deteſtantur, vtpote quæ ex hæreſi contra apoſtolicā & patrum traditionē ſit congregata, non aliā ob cauſam, quàm vt ſacroſanctas & venerandas imagines ſubuertat. Vos aūt viri ſanctiſſimi zelo dei inſtructi, cum habeatis adiutores pijſſimos noſtros dominos ſereniſſimos Imperatores, totāq; ſimul a deo vocatam congregationē, eſtote fortes & animoſi, præualeat cor veſtrū contra eos qui apoſtolicas traditiones ſubuertere conantur. In dei aūt Ieſu Chriſti obedientiā omnes transferatis. In dei autem Ieſu Chriſti obedientiā omnes transferatis. Gaudemus enim & Chriſto gratias agimus, quod Imperatores pijſſimos dominos noſtros, & ſanctiſſimū papam veteris Romæ Adrianū conſentientes & conſollicitātes habeatis: qui etiam dicitur ſuos apocriſarios ad vos miſiſſe. Confeſſos aūt omnes audiuimus eam fidē, quæ in ſexta ſynodo poſtremum edita eſt, quæ profecto ſine omni controuerſia ſana eſt & valde vera, & ſecundū apoſtolicā ſententiā & mentē incedens. vt autē veſtra beatitudo ſatis copioſe de noſtra fide inſtruatur, putauimus conſultum quoq; ſex ſynodorū antea habitarū fidem recenſere, principio autem Theodori beatæ memoriæ patris noſtri patriarchæ Hieroſolymitanæ, deinde aliarū ſex ſynodorū, quæ ita habet. F

¶ Exemplar ſynodicarum literarū Theodori ſanctiſſimi patriarchæ Hieroſolymorum.

CRedimus ſanctiſſimi fratres, quēadmodū a primordio credidimus, In vnū deū patrem omnipotentē, ſine principio exiſtentē & ſempiternū, omniū viſibilium & inuiſibiliū factorem. Et in vnū dominū Ieſum Chriſtū filiū dei vnigenitum, qui ab æterno & expers affecti ex eo genitus ex deo & patre, neq; aliud initium quàm patrem cognoſcentē, & qui ex ſeipſo ſubſtantiā habet, lumen de lumine deum verū, e deo vero. Et in vnum ſanctū ſpiritū, ſine ſine ex patre procedentē, lumen & deū, & ſuijpſius decreti exiſtentē, & vere exiſtentem, patri filioq; coæternum, conſubſtantialem & eiuſdem generis, eiuſdemq; ſubſtātiæ & naturæ. eodem modo etiam deitatis eiuſdem. Trinitatem conſubſtantialem, eodem honore affectā, & eiuſdem throni exiſtentem, in eandem deitatē conſummatam, & in vnam & communem coactam poteſtatem, ſine perſonali & ſubſtantiali confuſione & electione trinitatem in vnitate credimus, & vnitatem in trinitate glorificamus. Trinitatem quidem in tribus ſubſtantijs, vnitatem vero in vnitate deitatis, neq; vnitatem illam cōnfuſam habentem, neque trinitatē per omnia diuiſam, ſed in altera alteram conſeruatā. Diuiſa eſt enim numerarijs ſubſtantijs, & numerata perſonalibus alteritatibus, ſed ſubſtantiæ & naturæ identitate vnita, & nulla ratione partitionem admittens. Vnus enim deus eſt. Inde etiam diuinitas vna abſolute prædicatur, & in perſonarum trinitate cognoſcitur. Et non inquantū vnus deus, deus, &

A vna deitas eſt diuiſus, & in tres deos partitus. Arianorum enim iſta eſt impietas: neque etiam inquantum tres vnus deus eſt & demonſtratur, & tres hypoſtaſes prædicat, & pater & filius & ſpũs ſanctus dicitur, contractus & coniunctus, & in vnam ſe hypoſtaſim contrahens, Sabellianorum enim iſta eſt impietas. Quamobrem recte a viris diuinarum rerum peritis dictũ eſt, vnitatem nos ſentire in vna & ſingulari deitate, trinitatem autem in tribus inconfuſis ſubſtantijs, nec alium deum vnum præter tres perſonas cognoſcimus, neque tres trinitatis cõſubſtantiales perſonas, quę ſunt pater, filius & ſpũs ſanctus, alium præter vnũ deum agnoſcimus. Ob id etiam vnum hæc tria, in quibus diuinitas prædicamus, vel (vt verius dicamus) quæ deitas eſt & cognoſcitur. Credimus etiam in vnum eiuſdem ſanctæ conſubſtantialis trinitatis dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui in forma dei exiſtens, non rapinam arbitratus (vt inquit Apoſtolus) in eo q̄d ſimilia cum deo exiſtat, ſed ſeipſum inaniuit, aſſumpta ſerui forma. Nam patri exiſtens conſubſtantialis, & coæqualis aſſeſſor, in extremis temporibus non dedignatus eſt ex ſancta & immaculata domina noſtra deipara aſſumpta carne, animata anima intellectuali & rationali ab initio a noſtra maſſa, non ſeminio ſed opificio per ſpiritum ſanctum naſci. Sic ex duobus contrarijs progreſſus deus verbum, perfectus natura deus exiſtens, idem perfectus natura

B homo fuit, non vertens naturam, neque phantaſmate ſimulans diſpoſitionẽ ſuã, ſed aſſumpta ex ſancta virgine rationaliter & intellectualiter carne, & quæ in ſeipſo id quod erat ſortita, vnitus ſecundum hypoſtaſin, inconfuſus, indiuiſus, non naturã deitatis ſuæ, in carnis ſubſtantiam mutans, neque etiam ſubſtantiam carnis ſuæ, in naturam deitatis ſuæ. Duæ enim naturæ immutabiliter in ſeinuicem vnitæ in vna verbi dei hypoſtaſi, vnum filium & dominum noſtrum declarant, viſibilem & inuiſibilem, mortalem & immortalem; eodem modo deſcriptum & in deſcriptum, perfectum deum, & perfectum hominem, perfectum in duabus naturis declaratum, & in duabus poteſtatibus & virtutibus & voluntatibus adoratum. Non enim operatus eſt diuine, neque rurſus humaniter, niſi natura fuiſſet homo. Hunc vere deum exiſtentem & hominem confitemur, propter noſtram ſalutem crucifixum, & mortem in carne guſtaſſe: tribus etiam diebus in ſepulchro receptum, & reſurgentem a mortuis, propriæ deitatis potentia, depredantem infernum, & eos qui a principio captiui tenebantur liberantem, in cœlum aſcendentem, & a dextra patris ſedentem, venturum iuxta incorporeorum vocem ad apoſtolos in ſecunda pręſentatione iudicare viuos & mortuos. Confitemur etiam & a mortuis in extremo die per vo-

C cem archangelicæ tubæ reſurrectionem, & omnium qui vixerunt, ſiue bene, ſiue male ex iuſto dei noſtri Ieſu Chriſti iudicio retributionẽ, & vitam æternã venturã, neque finem habituram. Suſcipimus aũt & ex animo amplectimur & amamus ſex ſacras & vniuerſales ſacras ſynodos, quæ ex ſpiritus ſancti inſtinctu, contra oẽs hæreſes, quæ in diuerſis locis & temporibus fuerũt, congregatę ſunt, quas ſane oẽs excellenter vniuerſæ quæ ſunt ſub ſole eccleſiæ prædicant, earumque rectis & a deo inſpiratis dogmatibus ſeipſos confirmant, reijcientes quos ipſe reijciunt: recipientes vero quos illæ recipiunt.

Et prima quidem in Nicæa congregatis trecentis decem & octo patribus propter Arij cognomento inſani hæreſin extirpandam, eiuſque corruptrices animarum blaſphemias: qui ſublatam cupiuit vnam illam & inconfuſam deitatem, patris etiã creationem filiũ inani ſua garrulitate prædicabat, negans per filium etiam cuncta ex nihilo, in illud quod ſunt producta. Damnauit etiam eadem ſynodus omnes q cũ cum illo erant eiuſdem ſententiæ. Hæc eadem perſancte conſtituit dominum noſtrum Ieſum Chriſtum ante cuncta ſecula, ex patris ſubſtantia & hypoſtaſi, ante tẽpora ſine defluxu generatum, præterea patri conſubſtantialem & ſancto quoque ſpiritui. Atque hæc per ſymbolum, ſiue rectam fidem confeſſa eſt. Capita ſex conciliorum. I. Nicenũ cõtra Ariũ.

SECVNDA vero in Conſtantinopoli, conuenientibus centum quinquaginta patribus congregata eſt contra πνευματόμαχον Macedonium, & eos qui a partibus ſtabant deo odibiles Semiarianos. Hæc ſancta ſynodus ſpiritum ſanctum ducem & doctorem nacta, declarauit ex patre ante tempora & perpetuo ſpiritum II. Conſtantinopolitanũ cõtra Macedonium

ſanctũ

ſanctũ egreſſum habuiſſe: præterea patri & filio conſubſtantialem, coadoratum & conglorificatum, eos vero qui blaſphemias fuderunt in paracletũ, veluti non ſimul proceſſiſſet, execrationibus infinitis deuouerũt. Sed & cum his inſanũ Apolinariũ, qui & ſeruatorem, hominem ſine mente ipſe demens blaſphemauit. D

III. Epheſ. 2. cõtra Neſtorium.

TERTIA quæ in Epheſo prior ex ducentis patribus emicuit, Neſtorij adoratoris hominis veſaniã ſuſtulit & abſcidit: eiuſq; aſſeclas in perpetuũ dãnauit. Hic enim ex propria ſtultitia ſeductus, alium ante ſecula deũ verbũ, alium vero ex virgine pro noſtra ſalute incarnatum nugatus eſt. ob id etiam nolens coactus eſt trinitati quartam perſonam ſuperinducere, non ſolum autem vnitas duas Chriſti naturas in duas hypoſtaſes, verum etiã nomen hoc θεοτόκος, hoc eſt, deipara impius iſte abiurans, pro eo χριστοτόκος, id eſt, Chriſtipara ſubſtituit, cũ omnes cognoſcant eam vere dei matrem, poſt partum & ante partũ virginem qualibet intellectuali & ſenſibili natura ſuperiorem, gloria & ſplendore ornatam. Hũc igitur tertia ſynodus ducentorum patrum anathemate reddidit execrabilem, illiuſq; corruptrices animarũ nugas plane deteſtata eſt, vnum ex patre filiũ ante ſecula ſplendentem, & in extremis temporibus ex immaculata virgine deipara Maria noſtram naturam induentẽ teſtata. Quinetiam docuit perfectum deum & perfectum hominem ipſius filiũ dei prædicans: hoc eſt vnũ & filium, & Chriſtum & dominum. Simplicius aũt vnam naturam verbi dei incarnatam, quod indicat duarum naturarum ſecundum hypoſtaſin vnitatem. Inſtituit autem proprie dici, & ſecundum veritatem ſanctam Mariam θεοτόκον, hoc eſt, deiparam. E

IIII. Chalce. contra Eutychen & Dioſcorum.

Tempeſtiue & ea quæ in Calchedone celebrata eſt ſynodus, floruit: in qua ſexcenti patres erroneam hæreſin, quæ Chriſti duas naturas confundit, ſuſtulerũt: quã ſane primus inſanus Eutyches per inſipientiam induxit, auſus negare duas naturas in vno Chriſto incõmutabiliter vnitas. vnam autem naturam ex duabus extitiſſe compoſitam prodigioſe pronuntians. Hic Dioſcorum ſceleſtum illum hominem commilitonem & aduocatum nactus, bonorum dogmatum accuſator, & veritatis hoſtis repertus eſt. Sed hos duos ſancta quarta ſynodus ſubuertit, eorum vaniloquas delirationes ſeueris anathematibus, ipſoſq; authores ſubiecit. duas autẽ Chriſti veri dei noſtri naturas, ſine confuſione incommutabiliter, intranſmutatim in vna ipſius hypoſtaſi vniri ꝑdicauit. perfectũ etiam ipſum in deitate & humanitate exiſtere, ex duabus & in duabus naturis cognitũ. Præter hæc Neſtorij quoq; ſceleſti iſtius diuiſionẽ, ipſumq; adeo & qui dogmata illius ſectãtur, abrenũtiauit. F

V. Conſtantinopolitanũ, contra Origeniſtas.

Deinceps & quinta congregata ſynodus eſt in imperatoria ciuitate, ex ſexagintaquatuor ſupra centum epiſcopis conſtãs, hæc ſpũ ſancto duce priores ſex ſynodos confirmauit, iuſſitq; vt harũ decretis acquieſceremus, execrans Neſtorium, Eutychen, Theodorum, Mopſueſtienſem, horumq; omnium blaſphemias. Præterea Originem, Euagrium, Didymum, omneſq; fabuloſas & gentiles eorum prodigioſas narrationes. Adhæc epiſtolam quæ Ibæ cuiuſdam nomine ad Marin Perſam circumfertur. His adde Theodoriti commentaria quæ contra recta duodecim capita beatæ memoriæ Cyrilli conſcripta ſunt.

VI. Conſtãt. cõtra Monothelitas.

Poſt quam ſancta ſexta ſynodus, veluti alter ſol ex ducẽtis & octoginta nouem patribus, in regia ciuitate locum ſortita illuxit, in qua congregata exiſtens, eos qui duas ſui iuris voluntates & operationis in Chriſti dei noſtri incarnata œconomia negant, & vnam voluntatem, vnamq; operationem ſeruatoris noſtri deitatis & humanitatis conſtituunt, anathematizauit, nimirum Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, Theodorum dictum Pharan, nec nõ Polychronium delirantem ſenem, præterea omnes qui conſtituerũt, conſtituunt, ac conſtituere tentabunt vnã volũtatem & operationem duarum Chriſti naturarum. Nam ſi (vt quidam Sapiẽs inquit) inuoluntariam & inefficacem humanam Chriſti naturam relinquimus, vbi perfectum illud in humanitate ſeruabitur. Igitur duę voluntates & operationes inuicem in Chriſti naturis, vt naturaliter loquamur aptantes, efficiemus vt magnũ ſalutaris œconomiæ myſteriũ manifeſtiſſime appareat.

His itaq; ſex ſacris ſynodis, quas ſolas vniuerſales agnoſcimus concorditer ortho-

thodo-

A thodoxa fides ſtabilita eſt, neq; aliam præter has ſynodum accipimus, nõ eñ quicquam apoſtolicarum traditionum, nihil etiam patrum legitimarum editionũ quod dubium mouere poterat, aut correctione indigebat, omiſſum eſt. Idcirco vniuerſos hæreticæ improbitatis autores, vt ſeminis zizaniarum diabolicarum plãtatores animarumq; corruptores, a principe peſſimo Simone, inquam, Mago, vſq; ad extremos eorum ſucceſſores vno (quod aiunt) faſce deinceps ex tota anima anathematizamus. Maxime autem quos ſex priores ſynodi vniuerſales dãnarunt. Quibus etiã adijcio Seuerum Acephalorum & vnius naturæ clamantiũ principem, illiusq; cõmilitones omnes. neq; iniquum eſt his adijcere Petrũ fullonem, qui terſancto hymno adijcere aliquid auſus fuit, impaſſibiliq; deitati paſſiones affricare tẽtauit. quicũq; etiam hũc vt ducem ſequuntur. Locales aũt ſynodos non auerſamur, ſed magis amamus, amplectimur, & recipimus, earũ etiam diuinitus inſpiratas canonicas cõſtitutiones, correctiones, & vtiles earum legiſlationes ſumma obſeruãtia colimus. Apoſtolicas autem eccleſiæ traditiones, quibus veneratio culturaq; ſanctorum docetur, recipimus & veneramur. Eos autem vt miniſtros, amicos & filios dei exiſtẽtes, honoramus. Honor enim qui a conſeruis idem ſentientibus inuicem exhibetur, indicium eſt beneuolentiæ erga dominum. Sunt enim promptuaria dei & pura Chri- *Sancti vt filij dei coluntur.*

B ſti habitacula, ſpũſq; ſancti immaculata ſpecula. Quinetiam animæ eorum in manu dei exiſtunt, vt ſcriptum eſt. Deus enim vita exiſtens, cum ſancti in dei manu ſint, in vita & lumine neceſſum eſt vt exiſtant. *Sancti in manu dei ſunt.* Et ob id pretioſa in conſpectu dñi mors ſanctorum eius. Hi viuentes in libertate deo aſtiterũt. Seruator noſter Chrũs fontes ſalutares, ſanctorũ reliquias nobis reliquit, multis modis beneficia in debiles fundentes, vnguentum redolentis ſuauitatis ſcaturientes. Et vt inquit magnus doctor, cui ab immortalitate nomẽ eſt, martyrum oſſa morbos fugant, infirmis medicãtur, cæcis viſum impartiunt, lepras emundãt, tentationes & mœrores ſoluũt. Atq; id p Chriſtum qui in ipſis habitat. *Athanaſium intelligit. Reliquiæ ſanctorũ virtute potentes.* Bene etiam pſalmographus cecinit: Mirabilis deus in ſanctis ſuis. Et iterum: Sanctis in terra illius mirificas fecit omnes volũtates eius, in ipſis. Cum his etiã ſanctas imagines reueremur, principio adorantes dei, verbi propter nos incarnati, domini noſtri & ſeruatoris Ieſu Chriſti, qui formã ſerui adſumpſit imaginem. Quanquam ſciamus ipſam imaginem & typum deitatis, quæ cũ carne illius immaculata inconuulſim vnita eſt minime poſſe figuram præſtare. Inuiſibilis enim eſt diuina natura nec depingi, nec figurari ſe pmittit. Deum enim vt ipſe inquit, nemo vidit vnquam. Sed humanitatis illius imaginem coloribus ducentes

C adoramus. Viſus eñ eſt deus, & cum hominibus conuerſatus eſt, noſtroq; more & natura laborauit, eſurijt, ſitijt. Adoramus quidem Chriſti imaginem, quemadmodum facies eius viſa eſt, non tamen a deitate ſeparata, abſit vt ita ſentiamus, cum ab ipſa prima conceptione cum deitate vnita ſit. Quamuis eñ dicat ad Iudæos: Quia vultis me occidere hominem, qui veritatem loquutus ſum vobis, non tamen ob id dũtaxat homo fuit, ſed & deus. Et cum inquit: Ego & pater vnũ ſumus. Hic non abnegat noſtram naturam. Humano enim ore, & lingua inſtrumẽtaria hæc loquitur. Veneramur etiam & adoramus imaginem deiparæ, & dominæ noſtræ irreprehenſibilis, immaculatę, & inexplicitæ caſtitatis matris, quæ illum peperit. Quinetiã ſanctorum apoſtolorum, prophetarum, & victorum martyrum, ſanctorumq; & beatorum, veluti amicorum dei imagines colimus, non in materia aut coloribus honorem conſtituentes, ſed per hoc officium noſtrum, quod ipſis adeo quorum typũ imagines geſtant debemus impartientes. Cum ſciamus iuxta Baſilij magni ſententiam, quod imagini honor exhibitus, ad ipſum prototypum referatur. Ad eos vero qui contentioſius nobiſcum agentes negant fas eſſe imagines ſanctorum adorare, cum ſint manufactæ, ob id etiam idola impij illi eas vocant. Sciant hi, quod & Cherubin & propitiatorium, & arca, & menſa, quæ admirandus Moſes ex dei mãdato præparauit manu hominum facta ſunt & adorata. Diuina enim ſcriptura reprehendit eos qui ſculptilia adorãt, & qui demonibus immolant. Gentium enim ſacrificia abominanda erant, iuſtorum vero probanda. Cum igitur ſatis craſſe ſcriptura venerandas imagines recipit, adorare eas licitũ eſt, ſed prototypi cauſa. Has igitur ſyno-

dicas

dicas literas cum acceperitis patres ſanctiſſimi, ſi quid in illis repertum fuerit corre- D
ctione dignum, petimus vt ſine inuidia veſtra doctrina nos reddatis participes, idq; literis reſcriptis admonete. Sic enim fiet, vt concordes vos & nos in fide inuenti glorificetur pater & filius & ſpūs ſanctus, nūc & ſemper, & in ſecula ſeculorum, Amen.

Et poſteaq̃ literæ lectæ fuiſſent, Petrus vterq; venerabiles preſ byteri, vicē agentes ſanctiſſimi Adriani papæ veteris Romæ dixerunt: Confidimus, q iuxta fidem quam recte confeſſus eſt Taraſius ſanctiſſimus patriarcha Conſtantinopoleos: & apud nos Apoſtolicus papa Adrianus ſanctam hanc ſynodum ambulaturam, vtpote quæ iam conſenſit illis quæ ipſi confeſſi ſunt. Benedictus etiam deus, q̃d Orientis ſanctiſſimi præſules in confeſſione adorationis imaginum venerandarum conſoni cum Adriano ſanctiſſimo papa veteris Romæ & Taraſio beatiſſimo patriarcha nouæ Romæ inuēti ſunt. Qui vero ita non confitentur anathemati a trecentis decē & octo patribus hic congregatis, ſubijciantur.

Sancta ſynodus dixit: Fiat, fiat, fiat.

Agapius ſanctiſſimus epiſcopus Cæſareæ dixit: Literis quæ ab Orientis præſulibus ſanctiſſimis miſſæ ſunt ad Taraſium vniuerſalem patriarcham, veluti columnam orthodoxæ fidei, omnibus modis aſſentior, eorumq; communionem recipio, qui vero ſecus faxint, anathemati ſubijcio. E

Ioannes ſanctiſſ. eps Epheſi inquit: Epiſtolio orthodoxo a præſulibus ſanctiſſimis Orientis, ad ſanctiſſimum & vniuerſalem patriarcham Taraſium deſtinato, acquieſco, eorumq; communionem amplector. Qui vero ita non confitentur, neque venerandas imagines colunt, alienos ab eccleſia catholica & apoſtolica cēſeo, eoſq; diris deuoueo.

Conſtantinus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: In nullis peccātes cū videā literas quæ nūc lectæ ſunt, & ab Orientalibus epis ad Taraſiū ſanctiſſimū & beatiſſimum Archiepiſcopum & vniuerſalē patriarchā miſſæ: item cū in his eādem fidei confeſſionem cognoſcam, ego indignus etiam aſſentior, & vno animo idem prædico. Suſcipio enim & amplector venerandas imagines, adorationem autem quæ fit ſecundum λατρείαν, hoc eſt dei culturā, tantummodo ſuperſubſtantiali & viuificæ trinitati conſeruo. qui vero aliter ſentiunt, quiq; glorioſos ſanctos non approbāt, a catholica & apoſtolica eccleſia ſeparo, & anathemati ſubijcio, & ad eos relego, q incarnatā Chriſti dei veri noſtri œconomiā cōſtanter negāt.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Literis, quæ ab Orientalibus ſanctiſſimis præſulibus ad beatiſſimū archiepiſcopū & vniuerſalē patriarchā Taraſium miſſæ ſunt, acquieſco & adhæreo, & quæ illi ſunt confeſſi cum omni animi promptitudine recipio, qui vero ſic non ſentiunt, anathemati ſubijcio. F

Nicolaus ſanctiſſimus epūs Cyzici dixit: Literis ſanctiſſimi patriarchæ Taraſii ad Oriētales præſules miſſis, & rurſus libellis Orientaliū ſanctiſſimorum præſulem, ad vniuerſalē patriarcham reſcriptis de ſanctarum imaginū veneratione aſſentior, eorūq; cōmunione recipio, qui vero ſecus ſentiūt, anathemate relego.

Euthymius ſanctiſſimus epiſcopus Sardenſium dixit: In omnibus veritatem ſectari cupio, & traditionibus ſanctorum apoſtolorum, patrumq; inhærere contēdo. Quamobrem literis dudum lectis, a Taraſio ſanctiſſimo patriarcha ſcriptis, quaſq; ille a ſanctiſſimis Orientis præſulibus recepit, quoniā illis vna eſt voluntas acquieſco, & idem ſentio, nimirum de ſanctis eorum decretis, & quæ venerationem ſanctarum imaginum reſpiciunt. Qui vero extra hoc vaniloqui ſunt, nuganturq; cōtra ſanctas imagines, neque illis quicquā tribuunt, hæreticos & peruerſos exiſtimo, & eorum communionem longe valere iubeo.

Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Nicomediæ dixit: Iuxta literas a præſulibus Orientalis diœceſeos, ad ſanctiſſimum & vniuerſalem archiepiſcopum & patriarchā Taraſium miſſas ſentio, & quæ in illis cōfeſſa ſunt, recipio. Veneror aūt & adoro venerandas & ſacras imagines, & qui nō ſunt eius ſententiæ, execror.

Hypatius Nicææ epūs dixit: epiſtolæ quam miſerunt Orientales pſules ſummi, ad Taraſium beatiſſimum & vniuerſalem patriarcham accedo, & quæ in ea cōfeſſa ſunt,

A ſunt,recipio. Veneror etiã ſacras imagines & eaſdẽ adoro & amplector. Oẽs autẽ
qui ita ſibi faciendũ non exiſtimãt alienos a catholica & apoſtolica eccleſia eſſe arbi-
tror, & anathemate deuoueo.

Helias ſanctiſſimus epiſcopus Cretæ dixit: Literis ab Oriente miſſis inſiſto, &
eas approbo.

Stauratius Chalcedonis epiſcopus dixit:Cum videam literas lectas,tum quas ſan-
ctiſſimus & vniuerſalis patriarcha Taraſius ad Oriẽtem direxit,tum quas ab Oriẽ-
tali diœceſi ſanctiſſimi archiepiſcopi ad Taraſium reſcripſerunt,plane conuenire,&
in nulla re diſſonare, ſed plena teſtimonia rectæ fidei dare,ego q̃q; his aſſentior ea-
dem cõfiteor,& alienos ab eccleſia iudico, qui aliter exiſtimant.

Nicephorus reuerendus epũs Dyrrachij dixit:Ab Oriente orthodoxis literis a
ſacerdotibus ſummis ad Taraſium ſanctiſſimũ patriarcham miſſis,aſſentior,eorũq;
cõfeſſionis expoſitionẽ recipio,qui vero aliter animati ſunt,eos condemno.

Epiphanius ſanctiſſimus diaconus eccleſiæ Catanes,locũ retinens Thomæ ſan-
ctiſſimi epiſcopi Sardiniæ dixit: Verum eſt quod ſcriptũ eſt,faui mellis ſermo bo-
nus,dulcedo eorum,medela animæ. Ecce enim quæ iam lectæ ſunt ſynodicæ lite-
B ræ Taraſii ſanctiſſimi & beatiſſimi archiepiſcopi imperialis vrbis Cõſtantinopoleos
nouæ Romæ,ad Orientis ſanctiſſimos ſummoſq; ſacerdotes ſcriptæ. Quinetiã rur-
ſum ab his ad illum deſtinatæ,dulci & redolenti fauo doctrinæ & orthodoxæ fidei
patrum effloreſcentes, omnium noſtrorum mẽtes ſenſus redolentia perfuderunt,
eos etiam qui in fide anima claudicabant, robore & virtute orthodoxæ doctrinæ ſa-
nauerunt. Ob eam cauſſam ego paria cum his ſentiens,recipio, venerorq; iuxta ve-
terem traditionẽ ſanctas imagines. Et conuenticulum illum apoſtaticum, quam ſe-
ptimam ſynodum delirantes quidam auſi ſunt appellare,omneſq; qui cum hac ſen-
tiunt,horrendis diris deuoueo.

Leo ſanctiſſimus preſbyter & locũ tenẽs metropoleos Sides dixit: Gratia Chri-
ſto vero deo noſtro,q cõcordes eẽ voluit literas Orientalium præſulum cum illis,
quas ad illos ſanctiſſimus patriarcha Taraſius deſtinauerat, quãobrem ego q̃q; his
accedo ac inhæreo. Qui vero diuerſẽ ſentiunt, anathemate execror.

Nicolaus venerabilis monachus,præſes mãſionis quæ Apra appellatur,locũ re-
tinens Metropoleos Tyanenſium,pronuntiauit in eandem ſentẽtiam.

Gregorius ſanctiſſ.epũs Neocæſareæ dixit:Literis ab Orientalibus archipræſu-
libus ad ſanctiſſimũ & vniuerſalẽ patriarchã Taraſiũ miſſis acquieſco, adhæreo &
C recipio venerandas colendaſq; ſanctorum imagines, qui vero mecum non ſentiũt,
anathemati ſubijcio.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Catanes dixit: Quibus perpetuo pietatis ra-
tio habita eſt,his ſane continuo orthodoxæ fidei ſermo ſplẽdeſcit. Merito ſane ob
id literis iam lectis quas ſanctiſſimus patriarcha Taraſius ad Orientis archiepiſco-
pos direxit,& rurſus quas illi ſanctiſſimi præſules ad Taraſium vniuerſalem patriar-
cham imperatricis vrbis Conſtantinopoleos nouæ Romæ remiſerunt, mea tenui-
tas accedit, cum in illis videam conſenſum orthodoxæ fidei & ſanctoꝝ patrũ de-
creta conuenire. Ob id idem etiam ſentiẽs cum ipſis recipio & exoſculor ſanctas &
venerãdas imagines. Septimam autem ſynodum falſo ita appellatã,quæ cõtra has
promulgata eſt,cum omĩbus qui huic adhærẽt,anathemate deuoueo.

Anaſtaſius ſanctiſſimus epiſcopus Nicopoleos veteris Epiri dixit:Cũ videã cõ-
ſonas,& per omnia conuenientes literas ſanctiſſimi & vniuerſalis patriarchæ Tara-
ſii,& ad illas quoq; reſcriptas ab Oriente, aſſentior his, & me in finem vitæ in eadẽ
ſentẽtia permãſurum, ſanctaſq; & venerãdas imagines reuerẽter habiturum cõfi-
teor,eos vero qui ita nõ ſentiũt,anathemate execror.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Tauromeniæ dixit:Quẽadmodum cõuenimus,
vt idem ſentiremus,ita & idem eruditi ſumus: Cõuenientibus eñ & cõcordãtibus
literis ſynodicis lectis Taraſii ſanctiſſimi & vniuerſalis patriarchæ,pridẽ ad Oriẽtis
ſanctiſſimos præſules miſſis,& reſcriptis eoꝝ ad eũdem patriarcham ſecũdũ tradi-
tionẽ ſex ſacraꝝ ſynodoꝝ,& orthodoxã fidẽ,ego q̃q; his fidẽ adhibẽs eadẽ credo

& venerãdas imagines veneror & adoro. Inq; hac catholica & orthodoxa fide & viuere cupio & tribunali Chriſti animo intrepido ſiſti. Qui vero præter hoc aliter exiſtimant, eos anathemate percello. D

Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Piſſinunton, in eãdem ſentẽtiam pronũtiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epũs Silæi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Myron, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Rhodi, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Laodiceæ, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Seleuciæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicolaus ſanctiſſimus epũs Amorſi, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Theodoſius ſanctiſſimus eps Hierapoleos, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Claudiupoleos, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Synadon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Iconij, in eandem ſententiam pronũtiauit
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Piſſidiæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Perges, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Theophylactus deum amantiſſimus diaconus locum tenens metropoleos Tyanẽſium, in eandem ſententiam pronuntiauit. E
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Carpathi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Chriſtophorus ſanctiſſimus epiſcopus Phaſidos, in eandem ſententiã pronũtiauit
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Catanes, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Manuel ſanctiſſimus epiſcopus Adrianopoleos, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Maurianus ſanctiſſ. epũs Pompeionopoleos, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Cyrillus in locũ ſanctiſſimi epiſcopi Gotthiæ, in eandẽ ſententiam pronuntiauit
Theodorus ſanctiſſimus epũs Bizyes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Tauromeniæ, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Georgius preſbyter locũ retinẽs epiſcopatus Smyrnes, in eandẽ ſent. pronũtiauit.
Gaudioſus ſanctiſſimus epũs Meſſenæ Siculus, in eandẽ ſententiã pronuntiauit
Euſtratius ſanctiſſimus epiſcopus Apameæ, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Germion, in eandem ſententiã pronuntiauit
Ioannes diaconus & locũ retinẽs Apoſtolopoleos, in eandẽ ſent. pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Panormi, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſ. epiſcopus Arcadiapoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit. F
Shephanus ſanctiſſimus epũs Bibonum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Parij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Cõſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Leontenæ, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Epiphanius ſanctiſſimus epiſcopus Mileti, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Proconneſi, in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Taurianes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Chriſtophorus ſanctiſſimus epũs Adryaces, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
Euſtratius ſanctiſſimus epiſcopus Methymnes, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Theotimus ſanctiſſimus epiſcopus Crotonum, in eãdem ſententiam pronuntiauit.
Leon ſanctiſſimus epiſcopus Cij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſ. epiſcopus Neſion, in eãdem ſententiã pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſ. epiſcopus Apro, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Ignatius ſanctiſſimus epiſcopus Prines, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus epũs Cypſelon, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Trophęorũ, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epũs Sugdaon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Sergius ſanctiſſimus epũs Nicoteron, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Georgius preſbyter locũ retinẽs Nicopoleos, in eandẽ ſentẽtiã pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Meſembriæ, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Theodoſius ſanctiſſimus epiſcopus Amorij, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Cyriacus ſanctiſſimus epiſcopus Driziparon, in eandem ſententiam pronuntiauit.

Galatas

A Galatas preſbyter in locum Regij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodoſius ſanctiſſimus eps Niſſæ, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Camulianoꝝ, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Soterichus ſanctiſſimus epũs Ciceſſôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Maſtauron, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Briulon, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſ. epiſcopus Nyſſæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Magneſiæ, quæ eſt prope Menandrum, in eãdem ſententiam pronuntiauit.
Theophanes ſanctiſſimus epiſcopus Coloes, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Algizôn, in eandem ſententiam pronũtiauit
Nicodemus ſanctiſſimus epiſcopus Eugazon, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Lycaſtus ſanctiſſimus epiſcopus Barilon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſ. epũs Hypæpon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theophanes ſanctiſſimus epũs Lebedon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
B Stratonicus ſanctiſſimus epiſcopus Cymes, in eandẽ ſententiam pronuntiauit.
Coſmas ſanctiſſimus epiſcopus Myrrhines, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Olbianus ſanctiſſ. epũs Elææ, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Pardus ſanctiſſimus epiſcopus Pittanes, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epũs Pergami, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Marianus ſanctiſſimus epiſcopus Artandri, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſ. epiſcopus Atramyti, in eãdem ſententiã pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Aſi, in eandẽ ſent. pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Phoceæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Gargaron, in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epũs Agaes, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
Theògnis ſanctiſſimus epũs Siôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Predeſti, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſ. epiſcopus Panij, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Melchiſedech ſanctiſſimus epũs Calliopoleos, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Mãdyti, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus epũs Chariupoleos, in eandẽ ſententiã pronuntiauit.
Thomas ſanctiſſimus epũs Danij, in eandẽ ſententiã pronuntiauit
C Gregorius ſanctiſſimus epũs Theodoropoleos, in eãdem ſententiam pronũtiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Chalcidos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epũs Bryſeos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Beniamin ſanctiſſimus epiſcopus Lizicon, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Amaſtridos, in eandẽ ſentẽtiã pronuntiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Sorôn, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epũs Dercon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Heraclius ſanctiſſimus epũs Ionopoleos, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Heliopoleos, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Antonius ſanctiſſimus epiſcopus Tryzenes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Nacaleæ, in eandem ſententiã pronuntiauit
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Aſpones, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Synneſius ſanctiſſimus epiſcopus Cynes, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Synneſius ſanctiſſimus epũs Anaſtaſiopoleos, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Solorum, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Cicutij, in eãdem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Trimythunton, in eandem ſententiã pronũtiauit.
Alexander ſanctiſſimus epiſcopus Amathunton, in eandẽ ſententiã pronũtiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Melitupoleos, in eandem ſententiã pronũtiauit
Siſinnius ſanctiſſimus epũs Adranias, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Germes, in eandem ſententiam pronuntiauit.

Gregorius ſanctiſſ.epũs Adrianitheron,in eandem ſententiam pronuntiauit. D
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Pæmanij, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Symeon ſanctiſſimus epiſcopus Oces,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Lampſaci,in eandẽ ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Ilij,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Troados, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Thedorus ſanctiſſimus epiſcopus Abydi,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Anaſtaſius ſanctiſſimus epiſcopus Tripoleos,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Traculôn, in eãdem ſententiam pronuntiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Salôn,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Abalôn,in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Silandi, in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Nicolaus ſanctiſſimus epiſcopus Pericommatos,in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Seton,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Lyparôn,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Theophanes ſanctiſſimus epiſcopus Męoniæ, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Stratonices,in eandem ſententiam pronuntiauit
Lycaſtus ſanctiſſimus epiſcopus Philadelphię,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Troalon, in eandem ſententiam pronũtiauit. E
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Gordon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Daldes,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Euſtatius ſanctiſſimus epiſcopus Hyrcanes,in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Ioſephus ſanctiſſimus epũs Ataliæ, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Zacharias ſanctiſſ.epũs Hierocæſareæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Dauidus ſanctiſſimus epũs Helenupoleos, in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit.
Cyrio ſanctiſſimus epiſcopus Lophi, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Theophylactus ſanctiſſimus epũs Apollomados, in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit.
Cõſtantinus ſanctiſſ.epũs Cæſareæ Bithyniæ,in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit
Georgius ſanctiſſimus epũs Baſinupoleos,in eãdem ſentẽtiam pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epũs Ariſtes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epũs Adranis, in eãdem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius in locũ Daſcyli,in eandem ſententiam pronuntiauit.
phorus ſanctiſſimus epiſcopus Ceraſenes,in eandem ſententiam pronũtiauit. F
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Meles,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Neophytus ſanctiſſimus epũs Gordeſerbôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Linoes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Etennon,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epũs Zelon, in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epũs Sinopes, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Saſimon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Dadrybon,in eandẽ ſentẽtiam pronuntiauit.
Theophilus ſanctiſſimus epiſcopus Pluſiados,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epũs Adrianupoleos,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epũs Heracleæ Ponti,in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Conſtantinus ſanctiſſimus epũs Cratiæ, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Ruſei, in eãdem ſentẽtiam pronuntiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Claneon,in eãdem ſentẽtiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Trocnadon,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Anaſtaſius ſanctiſſimus epũs Patarachon,in eandem ſentẽtiam pronũtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Niſſoi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Pimiaron,in eandem ſententiam pronũtiauit.
Nicodemus ſanctiſſimus epũs Didymon,in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſimus epũs Vinandi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epiſcopus Candibon,in eandem ſententiam pronũtiauit.

Staura

A Stauratius ſanctiſſimus epūs Zenopoleos,in eādem ſentētiam pronūtiauit
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Lamirôn,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epūs Caunôn, in eandem ſententiam pronūtiauit.
Conſtātinus ſanctiſſimus epūs Combôn, in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Orycandi, in eādem ſentētiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Phaſilidos,in eādē ſentētiam pronūtiauit.
Abbas locum retinēs metropolis Tij,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epūs Cybirres, in eādem ſentētiam pronūtiauit
Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Tabon,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Dorotheus ſanctiſſimus epūs Neapoleos,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Heracleæ,in eādē ſentētiam pronūtiauit.
Dauid ſanctiſſimus epūs Iaſſi,in eandē ſententiam pronūtiauit.
Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Mylaſſes,in eādem ſentētiam pronūtiauit
Sergius ſanctiſſimus epiſcopus Vigiliarum,in eādem ſentētiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Mibdi,in eādem ſentētiam pronūtiauit
Stauratius ſanctiſſimus epūs Stadiæ,in eandem ſentētiam pronūtiauit
B Gregorius ſanctiſſimus epūs Stratoniceæ,in eādem ſententiam pronūtiauit
Theodoſius ſanctiſſimus epūs Chonôn,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Cheretopon,in eandem ſentētiam pronūtiauit.
Pantaleon ſanctiſſimus epūs Valentiæ,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epūs Peltarum,in eādem ſentētiam pronūtiauit
Chriſtophorus ſanctiſſimus epūs Atanaſſi,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Leontius ſanctiſſimus epūs Eumeniæ,in eādem ſentētiam pronūtiauit
Gregorius ſanctiſſimus epūs Timeti ſerarum,in eandem ſententiam pronūtiauit
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Tranupoleos,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Nicephorus ſanctiſſimus epūs Lundon,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Appiæ,in eādem ſentētiam pronūtiauit
Conſtātinus ſanctiſſimus epūs Eucarpiæ, in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Aleûs,in eandem ſentētiam pronūtiauit
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Hierapoleos, in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Chriſtophorus ſanctiſſimus epūs Promiſi, in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Nicolaus ſanctiſſimus epiſcopus Pithiæ,in eandem ſentētiam pronuntiauit.
Theophylactus ſanctiſſ. epiſcopus Cinnabari,in eandem ſentētiam pronūtiauit.
C Nicetas ſanctiſſimus epiſcopus Auguſtopoleos,in eādem ſentētiā pronūtiauit.
Conſtātinus ſanctiſſimus epūs Cotyæi, in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Georgius ſanctiſſimus epūs Mediæi,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Docimi,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Damianus ſanctiſſimus epūs Meri, in eādem ſententiam pronūtiauit.
Theophylactus œconomus & locū tenēs Ipſi,in eādem ſentētiam pronuntiauit.
Stephanus deſignatus Itri, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Ioannes deſignatus Hectorij,in eandem ſententiam pronūtiauit.
Conſtātinus ſanctiſſimus epūs Ampladon,in eādem ſentētiam pronūtiauit.
Epiphanius ſanctiſſ. epiſcopus Perten, in eandem ſentētiam pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epūs Philomelij, in eādem ſentētiam pronuntiauit.
Ioannes ſanctiſſimus epūs Sibliæ, in eandem ſentētiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Papporum,in eandem ſentētiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epūs Agalaſi,in eandem ſententiam pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epūs Apameæ,in eandem ſentētiam pronuntiauit.
Conſtātinus ſanctiſſ. epiſcopus Conanes,in eādem ſentētiam pronuntiauit.
Leo œconomus & locum tenēs Zozopoleos,in eandē ſententiā pronuntiauit.
Marianus ſanctiſſ. epiſcopus Magydon,in eandem ſententiam pronuntiauit
Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Phlogon,in eandē ſententiam pronūtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Andidon,in eandem ſentētiam pronuntiauit.
Manzo ſanctiſſimus epiſcopus Pracanon,in eandem ſentētiam pronuntiauit.

Theodorus ſanctiſſ. epũs Germanicopoleos, in eandem ſententiam pronũtiauit. D
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Cilindereos, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Zacharias ſanctiſſ. epũs Trapezupoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Muſdabon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Lamon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Philadelphiæ, in eandẽ ſentẽtiam pronũtiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Sybillon, in eãdem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Tiberiupoleos, in eãdem ſentẽtiam pronũtiauit
Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Aſanon, in eandẽ ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epũs Dionyſupoleos, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Manuel ſanctiſſimus epũs Nicopoleos, in eandẽ ſententiam pronũtiauit.
Euſtrathius ſanctiſſimus epiſcopus Debelti, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Theodorus ſanctiſſimus epũs Bulgarophygi, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Georgius ſanctiſſ. epiſcopus Plutinupoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Baſilius ſanctiſſimus epũs Perbereos, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Pamphili, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Ruben ſanctiſſimus epiſcopus Scopeli, in eandem ſententiam pronũtiauit.
Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Garalles, in eandem ſentẽtiam pronuntiauit.
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Monembaſiæ, in eandem ſententiam pronũtiauit. E
Gabriel ſanctiſſimus epiſcopus Aeginæ, in eandem ſententiã pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Porthmi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Dardanius ſanctiſſimus epiſcopus Dobrôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Andronicus ſanctiſſimus epũs Leontopoleos, in eandem ſententiam pronuntiauit
Leo ſanctiſſimus epiſcopus Sebaſtæ, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Nicetas ſanctiſſimus epũs Halycarnaſſi, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Leo ſanctiſſimus epũs Corydalôn, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Theodorus ſanctiſſ. epũs Cremon, in eandem ſententiam pronuntiauit.
Conſtãtinus ſanctiſſimus epũs Adrianes, in eandem ſententiam pronũtiauit.

Reliqui autem ſanctiſſimi epiſcopi & venerabiles monachi exclamauerũt: Vniuerſa hæc quæ per gratiam Chriſti veri dei noſtri, & diuinum imperatorum noſtrorum decretum congregata eſt ſynodus, propter relationem, quæ ab Adriano ſanctiſſimo papa veteris Romæ, ad Imperatores Chriſtianiſſimos noſtros miſſa eſt: & propter chartam, quæ nunc in definitionem rectæ ſententiæ lecta eſt, & ab vniuerſali & ſanctiſſ. patriarcha Taraſio ad Orientales pſules miſſa fuit, item ob eas literas, q̃ a ſanctiſſimis præſulibus Orientis ad beatitudinem præſentis patriarchæ deſtinatæ ſunt, quoniam ſimul omnes in nulla re diſſonant, ſed conueniunt, gaudio & lætitia plurimum perfunditur, noſq́ſimul omnes eas recipimus & amplectimur, & venerandas imagines cum ſummo honore adoramus. Septimam vero falſam ſynodum, quæ contra illas eſt habita, nimirum vt omnibus in locis ſubuerterentur diris deuouemus. Cæterum deus cuſtodiat Imperatores noſtros bonos & ſanctiſſimum patriarcham. F

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Rixoſa cõtentio inter nos ſedata eſt & obſtaculum inimicitiæ ſublatũ eſt, Oriens eñi & Occidẽs, Septentrio & Meridies ſub iugum vnum inclinãt, & vnam concordiam acceptant.

Sancta ſynodus dixit: Gloria tibi deus qui nos vnos reddideris.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Gratiarũ actio pacificatori Chriſto vero deo noſtro, cum patre & ſancto ſpiritu in ſęcula, amen.

Sancta ſynodus ita bene & feliciter precata eſt: Multi anni Imperatoribus. Cõſtantino & Irenæ magnis regibus multi anni. Orthodoxis imperatoribus multi anni. Cuſtodes fidei domine protegas, propugnatores eccleſiæ dñe confirma. Noui Conſtantini & nouæ Helenæ æterna memoria. Pacificã vitam da illis domine. Patriarchis multi ſint anni: ſacræ congregationi multi anni. Amen.

A ¶ACTIO QVARTA.

IN nomine dñi & dominatoris Ieſu Chriſti, veri dei noſtri, imperātibus pijſſimis & Chriſti amātiſſimis dñis, Conſtātino & Irene, pia eius matre, anno. viij. conſulatus eius ſub ſextum Kaleñ. Octobris, indictione vndecima: conueniēte ſancta ac vniuerſali ſynodo, q̃ per diuinā gratiā, & à deo decretorum Imperatorum piam ſanctionē in Nicea ſplendida metropoli prouintiæ Bithyniæ cōgregata eſt, videlicet Petro religioſo protopreſbytero eccleſiæ ſanctiſſimæ diui Petri Apoſtoli apud almā Romā: & Petro venerabili monacho, & p̄ſidi monaſterij ſancti Sabæ apud Romanos vicē agētibus apoſtolicæ ſedis ſanctiſſimi ac beatiſſimi Papæ veteris Romæ Adriani: Taraſio beatiſſimo archiepo almæ vrbis Cōſtantinopoleos nouæ Romæ: Ioanne itē & Thoma religioſis preſbyteris monachis retinētibus locū apoſtolicorum thronorum Oriētalis diœceſios, ſtātibus his añ ſacros cācellos apoſtolicę ſanctiſſimæ eccleſiæ cognominatæ Sophiæ: præſentibus ſimul & audientibus illuſtriſſimis iuxta ac magnificētiſſimis ſenatoribus, nimirum Petrona glorioſo excōſule patritio, & Theophylacto comite Imperialis obſequij. Ioanne regio hoſtiario & quęſtore ęrarij militaris, tota denicꝫ ſynodo iuxta ordinē in prima actione p̄ſcriptū.

B Præſentibus etiā religioſiſſimis archimādritis præſidibus & toto monachorum cœtus propoſitis in medio ſanctis & immaculatis dei euangelijs.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Iuxta actiones p̄teritas ſpūs dñi oīpotentis inſtruens, quantū fieri potuit ad veritatē labia noſtra, in procemij gratiā p̄fati ſumus. Et nūc q̃cꝫ teſtamur ſynodū ſacrā hāc gaudere, q̄ ex lectis literis clarum eſt & perſpicuū Oriētis & Occidētis ſacerdotes ſummos in vnā ſentētiā cōueniſſe. Iā vero propheticā ſentētiam inducere oportet: In altū montē aſcēde q euāgelizas Sion. Prædica in fortitudine vocē tuā q euāgelizas Hieruſalē, p̄dicate nec timete. Hāc ꝓpheticā admonitionē o viri ſacerdotes inſigētes aīo, annūtiemus voce nr̃a, pacem eccleſiæ catholicæ, q̃ eſt vera Sion, & ciuitas cœleſtis Imparatoris Chriſti dei noſtri. Fiet aūt illud hac rōne, adducant nobis in oīm auſcultationē & cōſpectū ſanctorum patrū p̄ſtantiorum libri: e qbus hauriētes, potū det vnuſq̃ſcꝫ noſtrū ad ouile iſtud. Sic em̄ fiet vt p oēm terrā ſonus nr̄ exeat, & in fines orbis terrarum virtus verborum. Nec trāsferamus bñ definita a p̄ribus noſtris, ſed apoſtolice edocti, traditiōes q̃s accepimꝰ, ſeruemus.

Conſtātinus ſanctiſſimus epūs Cōſtātiæ, quæ eſt in Cypro dixit: Iuxta ſanctiſſimi patriarchæ vniuerſalis allocutionem conſuetudines & libri ſanctorum patrum adferātur, & curſim huic ſanctæ ſynodo legantur.

C Leontius clariſſimus à ſecretis dixit: Sanctiſſimi & beatiſſimi patriarchæ vniuerſalis Taraſii ſalutiferæ & vtili iuſſioni, necnon huius vniuerſalis ſanctæ ſynodi approbationi acquieſcētes, adducimus ſanctiſſimos libros. Horum aūt primus codex ſacrorum bibliorum eſt à deo ſcriptorum & electorum, quē & primo loco nūc legemus. Oñes igitur attente, & ſtudioſe auſcultemus, vt verborum virtutē cognoſcamus, fructumcꝫ omnem inde decerpamus. Idem ille ſic legit.

¶E libro Exodi filiorum Iſrael.

Dixitcꝫ dñs ad Moſen: Facies propitiatoriū, ex auro puro, duos cubitos cū dimidio in lōgitudine, & cubitū vnū cū dimidio in latitudine, facies etiā bina Cherubim aurea ſculpta, impones aūt ea vtrincꝫ ſup angulos propitiatorij. Fient autē Cherubim hoc modo vnus ponat ex hac parte, & Cherubim alter ponat ex illa parte propitiatorij. Vtrūcꝫ latus propitiatorij tegāt Cherubim expandētes ſurſum alas, obūbrantes alis ſuis propitiatoriū. Reſpiciāt aūt ſeſe aduerſis vultibus ad propitiatoriū verſus. Et ſuppones propitiatoriū ſurſum ſup arcā, & in arcā teſtimonia q̃ dabo tibi immittes. Illinc aūt me cognoſces. Loquar aūt tibi, deſup ex propitiatorio in medio Cherubim, q erūt ſup arcā teſtimonij oīa q̃cūcꝫ volo p te mādari filijs Iſrael.

¶E Numeris.

Ipſa eſt dedicatio altaris, poſt lotionem manuum & vnctionem illius vt ingrediatur Moſes ad tabernaculū teſtimonij & loquar illi, & audiuit vocem domini loquentis ad ſe de altari, quod eſt ſuper arcam teſtimonij, in medio duorum Cherubim, & loquebatur ad illum.

¶ Ex Iezeciel propheta. D

Et introduxit me in templum vt metiretur Ailam ſex cubitos latitudinis hinc,
& ſex cubitos latitudinis Ailam illinc. Et paulopoſt: Domus aũt & q̃ vicina erãt in
gyrũ fabrefacta ligno, fundamentũ aũt & à fundamẽto vſq; ad feneſtras eodẽ mo
do. Feneſtræ aũt triplicibus valuis claudebãtur vt darẽt proſpectũ. Et vſq; ad do-
mum interiorẽ & forinſecus, & oẽm parietẽ in circuitu intrinſecus & forinſecus ad
mẽſurã ſculpti Cherubim & palmæ, & palma per mediũ Cherubim, duasq; facies
habebant Cherubim, faciẽ hominis iuxta palmã ex hac & illa parte, cælata aũt erat
domus in circuitu à fundamento vſq; ad laquearia Cherubim.

¶ Ex epiſtola ad Hebræos.

Igitur habebat & quidẽ etiã prius tabernaculũ, iuſtificationes cultus, ac ſanctum
mundanũ. Siquidẽ tabernaculũ factũ fuit primũ, in q̃ erãt lucernæ, & mẽſa, & pro-
poſitio panũ, quã vocãt, ſanctã. Poſt ſecundũ aũt velũ erat tabernaculũ, q̃d vocat
ſanctũ ſanctorũ, aureũ habẽs thuribulũ, & arcã teſtamẽti, vndiq; circũtectã auro, in
qua vrna aurea habẽs mãna: & virga Aaron quæ germinauerat, & tabulæ teſtamẽ
ti. Supra hãc aũt Cherubim gloriæ obumbrantia propitiatorium.

Sanctiſſ. p̃riarcha dixit: Animaduertamus viri ſacerdotes, q̃a vetus ſcriptura di- E
uina habuit ſymbola, & ex hac aſſumpſit noua Cherubim gloriæ obũbrãtia propi-
Sancta ſynodus dixit: Recte dñe, ita eſt veritas. (tiatorium.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Si vetus ſcriptura habuit Cherubim obumbrantia
propitiatorium, & nos quoque imagines Ieſu Chriſti & ſanctæ deiparæ ſanctorũq;
habebimus obumbrantes altaria.

Magnifici duces dixerunt: Vere dei mandatum eſt.

Conſtãtinus ſanctiſſimus epũs Conſtantiæ Cypri dixit: Quemadmodũ lectum
eſt Cherubim faciẽ habuit hominis, quanã erga ratione quidã dicũt quis vidit fa-
ciẽ Cherubim? Atqui habet etiã quod faciem cælatam habuerit.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Oẽs ſancti, q̃s deus dignos iudicauit videre ange-
los, cõſpexerũt eos in forma hoĩs, quemadmodum multis locis in ſcriptura legitur.
Quamobrẽ & de Cherubim Moſi dans oraculũ deus, iuſſit & oĩa faceret ſecũdum
formã & typũ quẽ oſtẽdit illi in monte. Hinc eſt quamobrem famulus dei Moſes,
quales figuras vidiſſet eiuſcemodi etiã faceret, inter quæ & Cherubim.

Conſtantinus ſanctiſſimus epũs Cõſtãtiæ, quæ eſt in Cypro dixit. Cũ aũt popu
Similitudinẽ nõ faciẽdam quomodo intelligendum.
lus ad idololatriã conuertebatur, tunc ad Moſen dñs dicebat, non facies tibi ſimilitu
dinem aliquam, ne populus culturam illi exhibeat. F

Ioannes ſanctiſſ. preſbyter vicem agẽs apoſtolicarũ ſediũ Orientis dixit: Clarius
eſt his, q̃d & Iacob columnã erexit deo, vnde & benedixit illũ, promittẽs illi nõ di-
cenda dona, ſed & alibi in forma hoĩs cũ eo luctatus eſt, vocauitq; illũ Iſrael, q̃d in-
terpretatur mens vidẽs deũ. Ipſe eñi inquit: vidi dñm facie ad faciẽ, & ſaluata eſt a-
nima mea. Ecce aũt nõ ſolum intellectuales virtutes illi viſæ ſunt, ſed ipſe inuiſibilis
natura deus & incorporeus, vt hoc in noſtra ſpeculatione oſtẽſum eſt.

Demetrius religioſus diaconus & armamentarius ſanctæ eccleſiæ magne Con-
ſtantinopoleos legit.

Sancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi, ex encomio in Meletium.

Cum vndiq; per ſacrũ hunc gregẽ oculos circũferens totã vrbẽ hic p̃ſentem vi-
deam, nõ habeo q̃d de beato hoc dicam. Et paulo poſt: Religionis aũt doctrina erat
q̃d fiebat. Cõtinue eñi cogẽtes vt appellatiõis ſuæ memor eẽt, irrõnalis affectionis
Meletios eñi Græcis ab exercitio dicit.
& cogitationis expulſionẽ nomẽ ſuũ habebat, atq; in hoc adeo incũbebat, vt paſſim
in triuijs, in foro, in agris, in compitis noĩs proprietati ſatisfaceret, neq; eñi ad nomẽ
hoc dũtaxat affectus erat, ſed & ad corpis typum. Quod aũt in noĩe faciebat, hoc &
in imagine illius effectũ eſt. Siquidẽ in annulis, in poculis, in phialis, in thalami parie
tibus & vbiq; ſanctã illã imaginẽ multi pinxerũt, vt nõ tñ ſanctam illã appellationẽ
audirẽt, ſed & vbiq; corpis formã inſpiciẽtes, duplicẽ haberẽt pegrinatiõis cõſola-
Petrus ſanctiſſ. epũs Nicomediæ dixit: Siquidẽ diuus Ioannes Chry- (tionẽ.
ſoſt. de imaginibus eiuſcemodi p̃dicat, q̃s eſt q̃ cõtra illas amplius mutire audeat?

Baſilius

A Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Recepit eas vere, & tanto deſiderio erga illũ affecti fuere viri pietatis ſtudioſi, vt omnibus in locis ſancti Meletij imaginem figurarent, vnde & beatus pater magnifice eos laudat.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Et nos ex ſanctis patribus noſtris accepta inſtructione cõfitemur imagines ſanctas & venerãdas.

Theodoſius venerabilis p̃ſes ſancti Andreæ, apud Neſium libellũ eiuſdẽ beati patris Iohannis Chryſoſtomi adtulit, quem in manibus acceptum Antonius monachus legit. Beatæ recordationis patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi oratio: Q̃d veteris & noui teſt. vnus ſit legiſlator. & in veſtimẽtũ põtificis, cuius initiũ. Euãgelium regni Chriſti prophetæ quidẽ annũtiant. Et paulo poſt: Ego & ex cera fuſilẽ picturã pietate plenã amaui. Vidi eñ angelũ ĩ imagine Barbaroꝝ nubes propulſantem, vidi Barbaroꝝ cohortes cõculcatas, & Dauidem vere dicentem: Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilũ redige.

Sanctiſſ. patriarcha dixit: Qui auro habuit os & ſermonẽ magis lucidũ auſus fuit dicere, ego & fuſilẽ cera picturam amaui, q̃d ergo dicemus de illis q̃ eã execrãtur.

Baſilius S. epũs Ancyræ dixit: Cum is dicat ego amaui, q̃s audebit reclamare?

Ioannes venerabilis monachus preſbyter & locũ tenens Orientaliũ diœceſium

B dixit: Quis aũt eſt iſte angelus, niſi de quo ſcriptum eſt. Quia angelus domini centum octoginta quinq; milia Aſſyrioꝝ in vna nocte p̃cuſſit, qui pro Hieruſalem caſtrametati fuerant.

Nicephorus ſanctiſſimus ep̃s Dyrrhachij: Sed deus nobis ſit propitius in ijs quę perpetrauimus contra ſanctas imagines.

Gregorius diaconus & notarius legit: Ex oratione beati Gregorij Nyſſes dicta in Conſtantinopoli de deitate filij & ſpũs & in Abraham, cuius initium: Quemadmodum afficiuntur erga florida prata. Et paulo poſt: Vidi ſæpius inſcriptionis imaginem, & fine lachrymis tranſire non potui, cum tam efficaciter pictura ob oculos poneret hiſtoriam. Procumbit enim ante aram Iſaac genibus innixus, circũductas ferens in tergo manus. Ille vero à tergo pueri innixus pedum curuamini, ſiniſtra comam pueri apprehendit ad ſe trahens, declinat autẽ faciem ad puerum miſerabiliter illũ intuens, dextrã aũt gladio obarmatã geſtat, quã etiã ad cędem dirigit, iamq; gladij acies ipſum corpus propemodũ attingit, cũ illũ diuina vox à facto deterret. Grego. Nyſſenus de pictura Abrã immolantis Iſaac.

Clariſſimi duces dixerũt: Mirũ eſt patrẽ ita miratũ fuiſſe picturã, vt fleret.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Frequenter beatus pater hiſtoriã

C legit, ſed obiter: poſtq̃ autem eã pictura expreſſam vidit, fleuit.

Ioannes venerabilis monachus locum tenẽs diœceſis Orientalis dixit: Si tãto doctori hiſtoria inſpecta peperit vtilitatẽ & lachrymas, quanto magis rudibus & idiotis vtilitatem & commoditatem adferet.

Sacra ſynodus dixit: Varijs in locis hiſtoriã Abraæ vidimus vt pater inquit:

Theodorus ſanctiſſ. ep̃s Catanes dixit: Si beatus Gregorius vigilantiſſimus ad diuina oracula inſpecta Abraæ hiſtoria fleuit, q̃to magis œconomia incarnati domini noſtri Ieſu Chriſti veri dei noſtri à nobis inſpecta, ad lachrymas & vtilitatẽ contemplantes nos adhortabitur.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: nõne & nos lachrymas fuderimus, ſi dominum & nos videremus cruci affixum?

Sancta ſynodus dixit: Mirifice in ea altitudo humilitatis, qua pro nobis homo factus eſt, inſpicitur.

Stephanus venerab. notarius & diacon⁹, & referẽdarius legit S. Cyrilli ep̃i Alexandrini epiſtola ad Acatiũ ep̃m Scythopoleos, de maloꝝ depulſore, cuius initiũ: Literis q̃ à tua ſanctitate miſſæ fuerãt dudũ lectis valde gauiſus ſum. Et poſt multa: Dicimus igitur ꝙ vmbra & figura lex erat, imo veluti q̃dã pictura ad cõtẽplationem videntiũ ipſa op̃a poſita. Vmbræ aũt artificij in tabulis pingentiũ primæ characteres exiſtũt, q̃bus ſi ſupinducti fuerint colores, tũc ſane pulchritudo picturę apparebit. Et poſt alia: Scriptũ aũt eſt in libro de mũdi creatione. Et factũ eſt poſt verba iſta: tẽtauit Deus Abraham, & dixit ad eũ: Abraham Abraham. At ille reſpõdit: adſum.

adſum. Ait illi: Tolle filiũ tuũ vnigenitũ quẽ diligis, Iſaac, & vade in terrã excelſam D atq; ibi offeres eũ in holocauſtũ, ſup vnũ montiũ, quẽ monſtrauero tibi. Igiť Abraham de nocte cõſurgẽs ſtrauit aſinũ ſuũ, ducẽs ſecũ duos miniſtros, & Iſaac filium ſuũ: cũq; cõcidiſſet ligna in holocauſtũ, abijt ad locũ quẽ pceperat ei deus. Die aũt tertio eleuatis oculis, vidit locũ procul, dixitq; ad pueros ſuos. Sedete hic cũ aſino, ego aũt & puer illuc vſq; properãtes, poſtq̃ adorauerimus reuertemur ad vos. Tulit q̃q; ligna holocauſti, & impoſuit ſup Iſaac filiũ ſuũ: ipſe vero portabat in manib⁹ ignẽ & gladiũ, & profecti ſunt ambo ſimul. Et paulo poſt: Et ædificauit Abrahã altare, & deſuper poſuit ligna, cũq; colligaſſet pedes Iſaac filij ſui, poſuit eũ in altare ſuper ſtruem lignoꝝ, extẽditq; manũ & arripuit gladiũ, vt immolaret filiũ ſuũ. Nũ igitur quiſpiã noſtrũ cupit cognoſcere quõ totã hãc de Abrahã hiſtoriã in tabula depinxerit? num in vna oĩa iam dicta, an per partes, & in diuerſis multimode cõſtituta. dico aũt nunc inſidentẽ aſino aſſumpto ſimul & puero, miniſtris autem ſubſequentibus. nunc vero vbi aſinum cum famulis iubet manere, oneratq; lignis ipſum Iſaac, aſſumendo gladium & ignem. Rurſus in alio loco, ſed tamen in ſpecie altera. Adoleſcentem enim in lignis ligando, armabat ipſe dextram gladio, vt puerũ immolaret. Non autem erat alius atque alius Abraham. Diuerſis enim in locis pictura ſæpe viſa, vbique pictoris artificio eandem repræſentabat facti rationem. Non E enim conueniebat cum tam multis daretur conſpiciendum artificium in aliquo dictorum vacillare.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: En & beatus Cyrillus conſona cum diuo Gregorio Nyſſenſi dicit.

Coſmas notarius & cubicularius legit: Ex carmine ſancti Gregorij Theologi, & ex ſermone de virtute; cuius initium

θεὸν τὸ πάντων αἴτιον πρῶτον καλῶ, Hoc eſt
Deum cunctorum autorem primũ inuoco. Et paulo poſt.
Οὐδ' ὁ πολέμων ἔμοιγε σιγήσεται,
Καὶ γὰρ τὸ θαῦμα, τῶν ἄγαν λαλουμένων.
Ἦν μὲν τὸ πρόσθεν οὗτος οὐκ ἐν σώφροσι,
Καὶ σφόδραγ αἰσχρὸς ἡδονῶν ὑπηρέτης,
Ἐπεὶ δ' ἔρωτι τοῦ καλοῦ κατεχέθη,
Σύμβουλον εὑρὼν οὐκ ἔχω δ' εἰπεῖν τινὰ, F
Εἴτ' οὖν σοφόν τινα, εἴτε αὐτὸν, ἀθρόως
Τοσοῦτον ὤφθη τῶν παθῶν ἀνώτερος,
Ὥστ' ἓν τίθημι τῶν ἐκείνου θαυμάτων.
Ἑταιρίδ' εἰσκαλεῖταί τις ἀκρατὴς νέος,
Ἡ δ' ὡς πυλῶνος ἦλθε φασὶ φλησίον.
Τῆς δ' ὑπερκύπτων πολέμων ἐν εἰκόνι,
Ταύτην ἰδοῦσα καὶ γὰρ ἦν σεβάσμια,
Ἀπῆλθεν εὐθὺς καὶ θέαν ἡττωμένη,
Ὡς ζῶντ' ἐπαισχυνθεῖσα τὸν γεγραμμένον. Hoc eſt
Nec Polemo mihi tacebitur,
Res mira hæc multorum verbis claruit:
Hic prius erat vtiq; non ſobrius,
Turpiſq; valde voluptatum ſeruus.
Sed poſtq̃ amore honeſto ſe occupauit,
Conſiliarium nactus non noui ſatis quemnam,
An prudentem aliquem, an ſeipſum, confeſtim
Vſq; adeo affectionibus viſus eſt ſuperior,
Vt quoddam ponere cogar illius factorum mirum.
Scortum intemperãs aliquis ad ſe vocarat iuuenis,
Illa vero vbi prope limem perueniſſet,
De quo in imagine Polemon proſpiciebat,
Inſpecta illa (erat aũt veneranda)

Polemon hic philoſophus fuit, de q̃ Laertius copioſe.

Specta-

A Spectaculo victa mox receſſit,
Vt viuum reuerita pictum.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Beatus Gregorius pater diuinus mirandam exiſtimauit Polemonis effigiem.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Etenim continentia ex ea orta eſt, niſi em̄ Polemonis imaginem ſcortum vidiſſet, ab improbitate non deſtitiſſet.

Nicephorus ſanctiſſ. epūs Dyrrhachij dixit: Mirifica illa imago, & digna cōtēplatione, quia mierculā à delicto turpitudinis vindicauit.

Georgius diaconus & notarius ſacri patriarchatus legit: Ex oratione de muliere ſanguinis fluore laborante Antipatri epiſcopi Boſtrorum, cuius initium: Quod Iudæorum vocationem primā docuit ſcriptura. Et paulopoſt: Hæc ſalutares fimbrias attingens, regem naturæ veluti retinens dominum allocuta eſt, vehementiāq; paſſionis illi exponens, poſtquam gratiam nacta fuiſſet, ſtatuam Chriſto erexit. Cū autem ſubſtantiam in medicos omnē erogaſſet, quicquid habebat reliqui, Chriſto applicuit.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Quemadmodum columnarum depictor imaginē

B Chriſto adſignat: eodem modo & hæmorrhoiſſa ſtatuam.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Dominus non prohibet imagines, imo recipit quoq; eas.

Thomas venerabilis monachus, monaſterij Lacus anſeris, dixit: Librum beati Aſterij epiſcopi adfero & ſacræ huic ſynodo, ſi iubet, legendū trado.

Sancta ſynodus dixit: Legatur.

Conſtantinus venerabilis diaconus & notarius legit.

¶ Beati Aſterij epiſcopi Amaſeæ, ecphraſis in Euphemiam martyrem.

NVper o viri, Demoſthenem habebam in manu vehementem illum oratorem. Erat autē locus ille in quo Aeſchynē crebris enthymematibus acerbe vexat, inhæſi aūt orationi, & ſententiarum denſitate feſſus, animi remittendi cauſſa obambulabam, quo animus aliquantulum refocillatus redderetur quietior. Egreſſus autem ædibus, poſtquam in foro cū familiaribus aliquot aliquādiu ambulaſſem, illinc me in dei templū orandi pro tempore cauſſa recipio. Huc aūt cū veniſſem, ambulabam in vna ex porticibus, in qua picturā quan-

C dam contemplatus ſum, quæ me ſuſpenſam tenuit. Dixiſſes Euphanoris fuiſſe artificium, aut alicuius eoꝶ qui picturę plurimū dignitatis conciliarunt, non aliter pingentes tabulas, ac ſi viuas formas traderent. Adeſdū aūt ſi voles, modoq; otium ſit, picturam tibi exponere cupio. Non enim nos muſarum filij, pictoribus colores peiores habemus. Mulier quædā ſancta, virgo ſyncera, deo caſtitatē ſuam dedicauit. Euphemiam ipſam vocant. Cū aūt tyrannus aliquādo pios hoīes ad mortē cogeret, ipſa mortis periculū alacriter ſubire cupijt. Ciues aūt & ſacrificij ſodales, propter quod mortua eſt, veluti virilem & ſacram admirantes virginem, capſam exponētes, laudibus illā efferūt, feſtūq; annuum cum ſumma & totius populi ſolēnitate celebrāt. Aeditui autem diuina myſteria populo oſtendūt, & oratione memoriā illius celebrāt & q̄ modo certamē fortitudinis ſubierit, aduenietes docēt. Pictor aūt & ipſe, pietatis ſtudioſus vniuerſam hiſtoriā, q̄ potuit artificio prope capſam in ſyndone effigiās, ſacrū hoc ſpectaculū ibi dedicauit. Habet aūt artificium picturæ hoc modo. Iudex in alta ſella, acerbe & torue virginē aſpiciens (iraſcitur em̄ & in inanimata materia, ſi quando pictura voluerit) collocatus eſt. Adſtant aūt latrones regni & cohors militū. Adſunt & commentarienſes tabulas & ſtilos geſtātes manibus, quorum alter abducta à cera manu, ſerio admodū virginē adſpicit, faciē ad illā inclinās quaſi iuberet vt altius loquatur, ne auſcultatione impeditus, vitioſe ſcribat, falſa ve aut dubia. Adſtat aūt virgo pulla veſte & pallio, vt pictor putauit philoſophiā pꝛofeſſa: vt aūt ego arbitror, aīa virtutibus ornata p̄dita, facies illius vrbana. Ducūt aūt eā ad iudicem duo milites, hic quidem a fronte illam trahens: ille aūt a tergo eam protru-

Euphemiæ hiſtoria.

protrudēs. Virginis autem habitus pudore & conſtantia mixtus eſt. Oculos enim D
in terram, veluti virorum conſpectu pudefacta defigit. Stat autem intrepida certa-
minis amaritudinē nihil exhorreſcens. Vt ego tādem pictores etiā laudare cogar,
quos Colchicæ illius mulierculæ facinus pinxiſſe video. Hæc eñ adactura in viſce
ra filiorum ferrum commiſeratione & ira vultum habet temperatū. ſiquidem alte-
ro oculoꝝ iram exprimit, altero aūt matris naturā horrētem ad tale facinus & par-
cere cupientem liberis indicat. Nunc autem in hanc picturā miraculum iſtius ope-
ris trāſtuli. Multum vero pictorem iſtū admiror, quod longe magis coloribus mo
res expreſſerit, affectiones pudoris & virilitatis, quæ tamen inuicem pugnant, affa-
bre commiſcens. Progrediente vero hac imitatione, populares quidem in tuniculis
nudi ipſam rem iam aggrediuntur. Hic enim arrepto capite virginis, & in tergum
reflectens, alteri ad pœnam virginis ora exhibet. Adſtans ergo ille dentes virginis
excutit. Malleus aūt & terebra tormenti ſunt inſtrumēta. Sed lachrymas fundo.
Nam & mihi, hæc paſſio vocem aufert, vt amplius loqui nequeam. Nam tam ex-
acte ſanguis guttas pictor defluentes depinxerat, vt iuraueris a labijs profluere.
Virgo autem iterum carcerem petens in pulla veſte ſola ſedet, manuſq; ad cœlum
extendens, deum malorum depulſorem alloquitur. Fundente autem hac oratione E
apparet ſupra caput illius ſignum, quod ſcilicet Chriſtianorum conſuetudine ado-
ratur, & paſſim inſcribitur: erat autem vt arbitror ſymbolum pœnæ, quam illa erat
ſubitura. Deinde quoque pictor alias ignem vehementē, rutilāte colore, hinc inde
accenderat, etiam flammam faciēs corpoream. Conſtituit autem eam mediam, ma-
nibus quidem ad cœlum elatis, nullos dolores horrentē, ſed potius vultu læto gau-
dentem, q̄ ad incorpoream & beatam vitā ſit tranſmigratura. Hucuſq; pictor ma-
num tabulæ, ego vero verba adhibui. Tempus vero eſt vt & tu, modo velis pictu-
ram abſoluas.

Aſterius cru-
cis ſymbolū
a Chriſtianis a-
dorari dicit.

Clariſſimi duces dixerunt: Pia ergo eſt pictoris ars, neq; vt aliqui eā cōuitijs pro-
ſequamur. Quinetiā & ipſe pater pictorē, veluti pie agentem ſtatuit.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: Imo
& ſacram tabulam illam vocat. Theologus autem imaginem venerandam, Chry-
ſoſtomus ſanctam, qui vero nunc lectus eſt ſacram appellant: quis poterit aūt am-
plius his contradicere.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Myron dixit: Sanctorum patrū doctrinas
omnes audientes, animo compuncti ſumus, & ob delicta ploramus. Deo tamē gra F
tias agimus, quod ſancta patrum inſtructione, in cognitionē veritatis redierimus.

Theodoſius ſanctiſſimus epiſcopus Amorrij dixit: Ter ſacri & deum colentes
domini, nos cū tota hac ſynodo ſancta, vbi ſanctorum patrum de venerādis imagi-
nibus audiſſemus ſententiā, credimus, confitemur, & imagines venerādas etiam ſan
ctas appellamus. qui vero aliter ſentiunt, anathema.

Sancta ſynodus dixit: anathema.

Nicephorus ſanctiſſimus epūs Dyrrhachij dixit: Semper artificioſus pictor per
artem res ipſas exhibet, quemadmodū etiā qui martyris Euphemiæ imaginē deli-
neauit, quaobrem & in his doctor pingendi artem laudat.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: Re-
cte dictum fuit. Laudabam prius, quæ de Colchide muliere picta fuerunt, donec
ad imaginem martyris tranſii.

Sancta ſynodus dixit: Et hæc videns compunctus eſt.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Lectus pater eiſdem affectionibus
fuit obnoxius, quibus etiam ſanctiſſimus Gregorius. Ambo enim per imagines ad
lachrymas acti ſunt.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Adhortatur pater & facultatē dat in fine,
vt qui velint martyrum certamina depingere, faciant. Dicit enim: tempus eſt, vt &
tu molo velis picturam abſoluas.

Ioannes religioſiſſ. preſbyter locū tenens apoſtolicoꝝ thronoꝝ dixit: Ergo ma
ior eſt imago, q̄ oratio. Atq; hoc prouidētia dei cōtigit, propter idiotas hoīes.

Conſtanti-

A Cõſtantinus ſanctiſſimus epũs Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro, dixit: In ſanctis iſtis viris talem cõpunctionẽ ſacræ imagines excitarunt, quanto magis igit in nobis.

Theodorus ſactiſſ. epũs Myron, dixit: Cum eiuſcemodi patres noſtri dicant, nõ habemus, quod dicendum nobis amplius videtur.

Reuerendus preſ byter locum tenens orientalium diœceſiũ, dixit: Pictores haudquaquam aduerſantur ſcripturis. Nam quod ſcriptura dicit, hoc illi repræſentant, vt adeo confirmatores videantur ſcriptorum.

Theodoſius Amorij epũs dixit: Diuinus apoſtolus ſic docet: Quæcunqꝫ præſcripta ſunt, in noſtram doctrinam ſunt præſcripta. Ipſæ igitur ſacræ imagines & picturæ tum muſaicis operibus, tum coloꝝ materia delineatę, in noſtram doctrinã zelum & typum eriguntur, & pictæ ſunt, vt & nos illis conformes idem certamẽ apud deum exhibeamus, quo & nos eo ſtatu & parte conſtituat, quo illi fuerunt, & cohæredes regni ſui cœleſtis faciat.

Theodorus ſactiſſ. epũs Catanes dixit: Beatus doctor & dei ſtudioſus Aſterius, velut aſtrum lucidum oim nrm mentes illuminauit, vt iam non pręter æquum & rectum catholica & ſancta eccleſia venerandas imagines ſuſcepiſſe videatur, ſed commode & tempeſtiue ſanctorum patrum conſilijs acquieuiſſe.

Gregorius venerabilis diaconus ſanctæ magnæ eccleſiæ legit.

Ex Anaſtaſii Perſæ ſancti martyris vita, martyrioq́ꝫ, cuius initium Congeneres

B filius & verbũ dei, per quod cuncta creata ſunt cũ exiſtant.

CVm vero redundaret in eo deſiderium quo illuminaret, ſæpe virum prænominatũ pręcatus eſt, vt ſacri fontis lauachro tingeret. Is vero Perſarum metuẽs vim, ne per hoc in periculũ incideret, rem diutius protraxit, adijt autem ſimul cum eo eccleſias præcum fundendaꝝ gratia, cum vero iſthic ſanctoꝝ martyrum hiſtorias depictas cõſpicaret, interrogauit, ecquid iſta ſibi vellent: audiens autem ab eo, quænam eſſent à ſanctis miracula deſignata, quodq́ꝫ intolerabiles cruciatus à tyrannis pertuliſſent, quantaq́ꝫ conſtantia firmati obdurauiſſent, miratus eſt plurimum, etiam ad ſtuporem vſqꝫ. Poſtq̃ autem aliquandiu apud religioſum illum virum hæſiſſet, ſubijt illi in mentem, quo Hieroſolyma peteret, atque illic ſacri baptiſmatis rore lauaretur.

Theodorus religioſiſſ. epũs Myrorum dixit: Venerabilium imaginum traditio, vt videtur, neceſſaria eſt, & legitima.

Euthymius venerabilis diaconus, monachus & notarius dei colẽtiſſ. epi Gotthię.

Ex miraculis S. martyris Anaſtaſii, cuius libri initium: Miraculoꝝ narrationem contexere inſtitui. Et paulo poſt legit.

AGedum igitur & in Cęſarea Palæſtinæ regionis mirifica à ſancto viro deſignata recenſeamus. Cũ ſanctæ ciuitati reliquiæ ſacræ appropinquaſſent, oibus res ea fuit declarata & ſignificata, itaqꝫ lætitia magna perfuſi omnes,
C ſurgentes ſubito, lignaq́ꝫ ſacra pulſantes inuicem obuiam facti ſunt in venerãda virginis deiparæ æde, quę appellat Noua. Illinc cũ cruce & ſupplicatiõe egreſſi læti & gaudentes cum grãꝝ actione, ſacris reliquijs occurrerunt. Et refloreſcentes, imo veluti nouo igniculo iteꝝ excitati, magnam ex infidelitate ſua & mortificatiõe pietatis refocillationem acceperunt. Accedentibus autem illis, & ſalutantibus ſepulchrum martyris, illicq́ꝫ ſacris reliquijs munus in memoriam ſancti offerentibus, mulier quæpiam ex primarijs ciuitatis fœminis, cui nomen Arete, verum a virtute, quam Gręci ἀρετὴν vocant longe alieniſſima, ad infidelitatem conuerſa, dixit: Ego reliqas e Perſide venientes nunq̃ venerabor. O miſeram & deſperatã fœminã. Non audiuit hæc miſera ſacri Dauidis vocem, increpantis eos q impudenti & inuerecundo ore qduis effutiũt. Ceſſare, inqt, facias linguam tuam à malo, & labia tua ne loquant dolum. Quid igit glorificans eos quos glorificat deus, in hanc deſignauit, deinceps me referente audietis. Cum ſacræ reliquiæ in vrbem adlatæ fuiſſent, communi ſentẽtia ciues, martyri oratoriũ prope Tetrapylum (locus eſt is in medio ciuitatis) conſtruere decreuerunt. Quin etiã illius imaginẽ illic conſtituerunt. Iam cũ eſſet extructũ oratoriũ, ſanctus martyr in habitu monachi ꝑ ſomnũ corã miſera adſtitit,

Nondũ vt videtur eo tẽpore cãpanaꝝ & nolaꝝ vſus fuit.

 D

illiq; ait: E lumbis ægrotas, ipſa autem reſpondẽs, non inqt dñe, neq; eñ quicq̃ mali
ſentio. Poſtq̃ hoc dixiſſet, expergefacta, ſubito dolores in ſe ruere ſenſit, cœpitq; cla-
mare, & gemere. Atq; adeo grauiter affecta fuit, vt ne q dem ocij ſatis habuerit, quo
exputare quiuiſſet, quænã illius tã ſubiti & vehementis doloris cauſſa, qsve autor eſ-
ſe poſſet. Sic autem quatuor integris diebus in cruciatibus ſubſtitit. Quinto autẽ die
ſub crepuſculum vidit ſibi ſanctum illum adſtãtem, atq; ad eum dicentem: Deſcẽde
ad Tetrapylum, ſanctiq; Anaſtaſij interceſſionem apud deum poſce, quo ſana fias.
Ipſa igitur cum ſurrexiſſet ex grabbato, in memoriamq; blaſphema illa & impia ver-
ba quæ contra caput ſuum dixerat, redirent, conuocatis liberis ſuis, ad eos dixit: tol-
lite me, tollite me, inq; tẽplũ D. Anaſtaſij concedamus, ſiqdem iam docta ſum meo
cum periculo reliquias ex Perſide venientes, adorãdas, venerãdasq;. Et quæ deus
ſacrauit ea non eſſe communia appellãda, impoſitã itaq; eã ferculo baiularunt: cum
autem appropinquarent ipſi loco, ipſa eminus conſpicata ſancti imaginem, cum la-
chrymis cœpit exclamare: hic eſt q in ſomnis vere à me viſus, inſtruxit me de malis
quæ me habent. Deinde ſe ipſa in ſolum proſternẽs, ſanctumq; ofonibus flebilibus
martyrem placãs, ſana, firmaq; ſurrexit. Et quę pauloante alienis pedibus incedebat,
extremaq; patiebatur, nunc ſuis ititans, domum vnà cum reliquis deum glorificans,
martyremq; magnificans, perrexit.

Petrus & Petrus religioſiſſimi preſbyteri, vicarij Adriani papæ veteris Romæ di- E
xerunt. Ipſa illa imago in p̃ſentem diem Romæ eſt in monaſterio, cũ pretioſo capite.

Iohannes epiſcopus Taurominiæ, dixit: Recte dixerunt venerabiles vicarij. Nã
& in Sicilia muliercula cum dæmunio vexaretur, Romam profecta ad imaginem
ſanctiſſimam ſupra dictam ſanata eſt.

Iohãnes colentiſſimus monachus, vicarius orientalium ſedium dixit: Ex prædi-
ctis ſatis clarum exiſtit, ſanctoꝝ imagines etiã miraculis clareſcere, & medelas facere.

Petrus ſanctiſſ. epũs Nicomediæ, dixit: Adfero diui Athanaſij in hãc ſacram ſy-
nodum librum, quem (ſi iubetis) legemus.

Sacra ſynodus ait: Legat. Stephanus itaq; notarius & diaconus legit.

¶ Sermo B. patris noſtri Athanaſij, de imagine dñi veri dei noſtri Ie-
ſu Chriſti, de miraculo in Beryto ciuitate prodito

LEuate oculos intellectus veſtri, nouum hoc ſpectaculum contemplemini
inſpicite in dei immenſum hoc miraculum, date illi gloriã, illius inexplicabi-
lem ergã hoies amorem, illiusq; diſpenſationes, magnitudinem conſiderate,
lachrymas cum lętitia fundite. Apud deum nihil nouum, deus eñ exiſtens
cuncta poteſt. Quod autem in diebus noſtris & noſtri cauſa factum eſt, corda oĩa
quæcunq; audient, in ſtuporem ducet. Stupuit cœlum propter talia auſa. Abyſſus
cõturbata minis eſt. Sol, luna & reliqua ſidera obtenebrata ſunt ob tale facinus. Rur- F
ſus autem lætata ſunt ob id quod circa ſe deus diſpenſauit. Cunctæ cœlorum virtu-
tes audite, & ſtupeſcite in eo quod factum eſt in diebus noſtris. Intelligentes intelli-
gite, inclinate aures veſtras, vt ex corde audiatis.

Berytus ciuitas eſt in finibus Tyri & Sydonis ſita, vectigalis autem Antiochienſi-
bus, in hac ciuitate cum Iudæorum natio frequens eſſet, contigit, vt prope ſynago-
gam, quam illic amplam habent, quidam è Chriſtianorum numero domicilium a
quodam conductum habitaret. Hic ex aduerſo lectuli, imaginem Ieſu Chriſti do-
mini noſtri ſixerat, erat hæc ſane veneranda, quod integram Chriſti domini pro-
portionem exprimeret. Contigit autem non ita diu poſt id temporis, Chriſtiano
manſionem aliquanto ampliorem quærere, neque id omnino fortuito factum
eſt, ſed ex diuina diſpenſatione, quæ omnes cupit in agnitionem veritatis venire, &
ſaluos fieri, exhibens miracula his, qui illum colunt, & pie in illum credunt, verum
in redargutionem diffidentium, confirmationem autem & ſtabilimentum creden-
tibus. Quærebat itaque, vt dicere cœperam Chriſtianus ædes maiores, quas
cum in alio ciuitatis loco inueniſſet, e domo quam prope ſynagogam habuit, in al-
teram migrauit. Cumq; res ſuas omnes in eam tranſtuliſſet, imaginem tamen illam
domini illic forte reliquit, obliuione quidem illud, ſed tamen diuina diſpenſatione.

Iudæus

A Iudæus autem commoditate loci captus, ædiculam illam conduxit, nondum aïad-
uertens eiuſcemodi imaginem illic affixam: ſuaq́ꝫ iſthuc transferẽs aliaquandiu illic
habitauit. Quodam aũt die cũ hic gentilium ſuoꝝ quoſdam in prandium inuitaſſet,
contigit, vt qdam conuiuarum ſublatis oculis imaginem Chſi dñi noſtri inſpiceret,
moxq́ꝫ conuerſus ad conuiuatorem, tu (inqt) Iudæus cum ſis, quā fronte tandem au
des huiuſcemodi imaginem domi tuæ habere? Non dicam hic quot plauſtra con-
uicioꝝ, & maledicta in dñm ſaluatorem effuderit. Conuiuator autem ſeipſum pur-
gare ſtudens, affirmabat etiam ſancte ſe huiuſcemodi imaginem hactenus non vi-
diſſe: atq́ꝫ ita q inuitatus erat, tacuit. Poſtquam autem fuiſſet egreſſus, ad principes
ſacerdotum hoīem detulit, quod imaginem ſaluatoris in ædibus conſeruaret, Naza
ræumq́ꝫ non eieciſſet. Illi vero audita re, interrogauerunt, num id poſſet approbare,
clamante illo ſe poſſe confirmare quę diceret, oēs congregati & furore perciti, illo q
dem die nihil egerunt, ſed mane facto congregati ſummi ſacerdotes & ſeniores, cũ
ingenti hoim eiuſdem nationis turba, aſſumpto ſimul delatore Iudæo ad ædes illas
in qbus imago dñi noſtri habebatˀ, ire pergunt. Cum autem ad eum locum veniſſent
ſeniores & principes ſacerdotum cum ipſo ſimul delatore irruunt in domũ, & con-
feſtim imaginem ſaluatoris dñi noſtri contemplati, furore pleni Iudæum qdem ex-
tra ſynagogã eijciunt, imaginẽ vero detrahunt, dicentes: Quemádmodũ patres no
ſtri illuſerunt illi, ita & nos faciamus. Tunc oēs cœperunt expuere in faciẽ ſanctæ
imaginis Chſi, colaphisq́ꝫ hinc illinc faciẽ cędentes, dicebant: Quęcunq́ꝫ deſignarũt
patres noſtri in illum, ea & nos quoq́ꝫ faciamus in illius imaginem. Deinde inquiunt:
B Audiuimus quod illuſerũt ei patres noſtri, faciamus idem hoc & nos quoq́ꝫ. Mox
talia conuicia euomuerunt in Ieſu Chſi imaginẽ, quæ nemo ſanæ mẽtis excogitare
poſſet. Addũt deinde: Audiuimus pates noſtros, pedes manusq́ꝫ illius clauis fixiſſe,
qd obeſt quo minus & nos idem tentemus? confeſtim autẽ imaginis dñi pedes ma-
nusq́ꝫ clauis ferreis forauerunt. Deinde inſano ore clamant, audiuimus quod & ace-
to & felle imbuta ſpõgia illum potauerunt, faciamus & nos ſilr, acceptaq́ꝫ ſpõgia ace
to plena ad os imaginis applicuerunt. Rurſus aiunt: Notum nobis eſt, ꝙ & calamo
caput illius patres noſtri percuſſerint. Fiat idipm etiã à nobis pariter, ſumpto itaq́ꝫ
calamo caput dñi cædere cœperunt. Tandem, aiunt, clarũ nobis eſt quod lancea la
tus illius pupugerunt, nihil à nobis omittatˀ, addamus & hoc ipſum, itaq́ꝫ lanceã cuidã
porrigentes, iuſſerunt, vt latus imaginis dñicæ tranſfigeret. Ex eo aũt confeſtim ſan
guinis & aq̃ riuuli emanare cœperũt. Chſe gloria tibi. Incomphenſibilis dñe gloria
tibi. Quis tibi ſilis dñe? Quis alius præter te deus faciẽs horrẽda ſigna & terribilia, &
obſtupeſcẽda in cœlo & in terra? O admirabilis mediator dei & hoim, & homouſi- Doxologia
C on, mũdi redemptor ac ſaluator, totius bonitatis & pietatis, fons & origo. O quan-
tus es dñe Ieſu in humilitate, q cum eſſes deus, morticiniũ noſtræ carnis ſuſcipiẽdo
homo fieri dignatus es pro ſalute gñis humani, quẽ impij & crudeles paulo minus
ab angelis minoratũ cernentes, horribili morte plectere non erubuerunt. O q̃ ma-
gnus es noſter ſaluator in patientia, q in tempore tuæ traditionis, tuo proditori ad
te venienti oſculum præbere non renuiſti, & ſeruo Malcho apoſtoli gladio abſciſ-
ſam auriculã redintegraſti, quando ad paſſionis victimam velut ouis manſuetus de-
ducebaris. O quãtus es in miſericordia Chſe, ſpes vnica mundi, q cum in cruce te-
ipſum hoſtiam deo patri exhibuiſſes ſanctam & ĩmaculatã, pro tuis crucifixoribus
veniam poſtulaſti, dicendo ad patrem: Pater, ignoſce illis, qa neſciunt qd faciunt.
Tunc q̃dem pro noſtra ſalute incuruatus, in eadem carne quam ex virgine ſancta
& immaculata aſſumpſeras, mortem pertuliſti crudelem. Et q̃ eras in ſubſtantia cum
patre ſanctoq́ꝫ ſpũ, vnus & impaſſibilis exiſtens, & inuiſibilis, condoluiſti humanã
perire naturam. Et ideo in hanc lachrymarum vallem deſcendens, pro noſtris erra-
tibus & piaculis formam ſeruilem ſuſcepiſti, in qua te permiſiſti ab iniquis teneri,
flagellari ad vltimum vero crucifigi. Nunc autem in ſancta imagine tua crucifige-
ris dñe, iterum ad confuſionem impioꝝ oīm fidelium, & ad corroborationẽ oīm in
te credentiũ. Et ideo tibi oīpotenti deo vna cũ pſe ſpũq́ꝫ ſancto gloria ſit per cũcta
ſeculoꝝ ſecula, decus & fortitudo, virtus atq́ꝫ victoria, Amen.

Audite omnes eccleſiæ filĳ cætera quæ poſtmodum facta ſunt, ipſius eñ myſte D
Redit ad hiſtoriam. rĳ diſpenſatio. Poſtquam eñ vt ſupernis dictũ eſt, latus ſanctæ imaginis illius apertum eſt continuo exiuit ſanguis & aqua. Dixerunt autem principes ſacerdotum, afferatur vas ad locum vulneris, & videamus exitum rei. Qui ilico detulerunt hydriam, & ad locum vulneris vnde ſanguis & aqua decurrebant, ſtatuerunt. Quæ abſq; vlla mora ſubito repleta eſt. Dixerunt autem ad inuicem. Quoniam ſuſurrant Chriſtum colentes, quod ſigna & inaudita multa fecerit in mundo, quæ nemo alius agere potuit. Accipiamus hunc ſanguinem, & aquam hanc, & deferamus ad noſtram ſynagogam, & congregemus vniuerſos q ſe male hñt, & ex hoc ſpargamus eos, & ſi vera ſunt, quæ de Chriſto dicuntur, continuo ſanabuntur, ſin alias, oſtentui habeant à nobis cuncta, quæ à ſuis ſequacibus aſſeruntur de eo. Hæc dicentes hydriam deferunt ad ſynagogam, æſtimantes ſe Chriſto Ieſu domino noſtro æterni regis filio maximam inferre poſſe iniuriam. Congregauerunt igitur quoſcunque repererunt languidos, & in conſpectu Hebræorum introducti in ſynagogam, inter quos qdem prouectæ ætatis erat homo, quem à natiuitate ſua grauiſſima poſſederat corporis moleſtia, quæ greca locutiõe παράλυσις latine vero diſſolutio membrorum dicitur. Hic dum primum ab eis fuiſſet perunctus repente de ſuo grabato, quaſi ceruus exiliens, ad laudem filĳ dei incolumis redditus, ad propria remeauit. Deinde adducentes cæcos nonnullos, loca eorum luminum perungere ſtuduerunt. Qui ipſi ſtatim in Ieſu Chri nomine diſcuſſa cæcitate, poſt multos annos lumen amiſſum recipere meruerunt. Aegrotantes autem plurimi ad hoc ſpectaculum ſunt adducti, manibus poſt terga reuinctis. Cumq; & illi fuiſſent peruncti mirabili virtute dei vndique perfuſi ſenſu reintegrato priſtino, ad propria dum reuertuntur ſaniſſimi, laudes dei oipotentis filio Ieſu Chro domino ſaluatori noſtro perſoluuntur ab omni populo. E
Tumultus autem exortus eſt magnus per totam tandem vrbem concurrentibus oibus, propter innumerabilia quæ fiebant miracula. Et qcunq; varĳs languoribus infirmos poſſeſſos habebant apud ſe, illuc eos deducentes, perungebat, & ſtatim ſanitatem quam deſiderabant, conſequebantur. Omnes autem ad quoſcunque peruenire potuit opinio, afferentes infirmos, quos habere poterant in domibus, paralyticos, cæcos, claudos, ſurdos, mutos, & leproſos, ſiue aridos, deducebant eos ad ſynagogam Iudæorum, vbi hæc ſigna fiebant diuinitus. Sed quamuis maxima eſſet hæc eadem ſynagoga, nequaquam tamen recipere poterat, ſuperuenientium multitudinem. Infinitæ eñ erant populorum cateruæ, quæ illuc vndique confluebant propter innumerabilia miracula & prodigia, quæ pro ſua nimia prolixitate, ne faſtidium generent, tranſgrediendo prætermittuntur. Omnes autem principes ſacerdotum & ſeniores, & omnis turba Iudæorum, paruulorum, ac maiorum, & mulierum videntes quæ facta fuerant, crediderunt dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & dicebant: Gloria tibi ſit æterne deus, & omnipotens pater, q nobis indignis, quamuis ſero, reuelaſti vnicum filium tuum dñm noſtrum Ieſum Chrm, quem vt Eſaiæ vaticinium cecinit, virgo concepit, & virgo peperit, ac poſt partum virgo permanſit. Gloria tibi ſit Chriſte fili dei q tanta mirabilia nobis miſeris demonſtraſti. Te credimus, tu nobis eſto propitius, & nos ſuſcipere dignare, qa ex toto corde, & tota anima, atque virtute ad te confugimus. Hæc & his ſimilia clamantes, dicebant, lachrymas autem amaras emittebant & ſingultus. Poſtquam autem curati ſunt cuncti, q ægritudine detinebantur, occurrit omnis multitudo Iudæorum ad domum ſanctæ eccleſiæ, quæ in eadem vrbe erat, vbi metropolitanus. Cuius prouoluti veſtigĳs, ſe peccaſſe, ſe grauiter deliquiſſe, magnis vocibus fatebantur. Qui cum ab ĳs perquireret omnem rei geſtæ veritatem, ſanctam iconam domini ſaluatoris eidem demonſtrantes, annunciauerunt cuncta quæ in eo exercuerant. Et qualiter ab ictu lanceæ ſanguis & aqua emanauit ex latere ipſius, nec non & de mirabilibus ab ea oſtenſis, illi retulerunt per ordinem. Ille vero interrogabat, qualiter icona ipſa ab ĳs fuiſſet reperta, & ſi ab aliquo eam excepiſſent. At illi retulerunt ei, quod quidã Chriſticola per obliuionem in cellula ſynagogæ proxima dimiſiſſet eandem iconam, dum ſe ad alium locum transferret hoſpitandi gratia. Qui ſtatim iubetur inqri, & repertus in F

A præſentia domini metropolitani ſtatuit. Cumq́ ab eo ſtudioſiſſime fuiſſet interrogatus, quomodo icona apud ſe deueniſſet, vel à quo tam mirabiliter poſita eſſet, reſpondit, dicens, quod Nicodemus qui ad Ieſum nocte venerat proprijs manibus eam compoſuiſſet & moriens Gamalieli tradidiſſet. Gamaliel autem doctoris gentium Pauli διδάσκαλος, cum diem ſibi cerneret adeſſe extremum. Iacobo eam reliquit, & Iacobus Symeoni & Zachæo, & ſic per ſucceſſores temporum in Hieroſolyma perdurauit, vſquequo ſubuerſio illius vrbis patrata eſt quadrageſimo & tertio anno poſt aſcenſionem domini ſaluatoris ad cœlos. Sed biennium antequam Titus & Veſpaſianus eandem ſubuerterent vrbem, admoniti ſunt à ſpiritu ſancto fideles atque diſcipuli Chriſti, vt relicta vrbe ad regnum ſe transferrēt Agrippæ regis, quia ipſe tunc Agrippa Romanis fœderatus erat. Qui egreſſi ab vrbe, omnia quæ ad cultum noſtræ religionis vel fidei pertinere videbantur, ſecum auferentes, in regiones tranſtulerunt ſe. Quo tempore etiam icona, cum cæteris rebus eccleſiaſticis deportata, vſque in hodie in Syria permanſit, quam ego ipſe a parentibus ex hac luce migrantibus mihi traditam iure hæreditario vſque nunc poſſedi. Hæc certa & manifeſta ratio eſt de icona ſancta domini Saluatoris, qualiter de Syria in Iudeæ partes deuenit. Auditis his ſermonibus Reuerendiſſimus metropolitanus, valde hilaris redditus, conuerſus ad populum Iſraheliticum, dicebat: Conuertere Iſ-
B rahel ad dominum patrem vniuerſorum viuentium, & adora nobiſcum eius filium, per quem ſunt omnia creata, & ſpiritum ſanctum, qui eſt viuificator cunctorum viuentium, & illuminator noſtrarum animarum, feſtina debitum abſoluere votum. Omnis autem turba ſtirpis Iudaicæ clara voce cœpit cantare, & dicere: Vnus deus pater, & ipſe ingenitus. Vnus filius, & ipſe vnigenitus Chriſtus, quem patres noſtri crucifixerunt, & nos ipſum agnouimus verum dominum. Vnus ſpiritus ſanctus, & ab vtroq́ procedens, per quem veraciter nos credimus eſſe ſaluandos. Hæc dicentes, proſtrati genibus ipſius, veniam poſtulabant de ſuis conſequi ſceleribus per baptiſmi remedium. Quos ſuſcipiens beatus antiſtes cum ſuis clericis, per dies plurimos de diſciplina erudiuit Chriſtiana. Ad vltimum vero cathecuminos factos, & triduano peracto ieiunio, ex aqua & ſpiritu ſancto regenerauit eos. Poſtquam vero baptiſmum conſequuti ſunt, rogabant enixius ſanctum virum, vt ſynagogam ſuam eccleſiam conſecraret in honore ſancti Saluatoris mundi. Quorum petitionem minime aſpernatus, ſynagogam illorum quæ maior eſſe videbatur, in nomine vnigeniti filij dei redemptoris mundi conſecrauit. Ex tunc itaque per diuerſas orbis terræ nationes, & prouincias mos inoleuit, vt baſilicas plurimas vel oratoria pontificis Chriſtianæ legis, in honore ſancti Saluatoris mun-
C di condere, & dedicare non deſinant. Nam antea antiquiores noſtri, vel maiores hoc peragere minime præſumpſerunt. Sed ad narrationis veſtræ ordinem reflectamus articulum. Rogauerunt autem metropolitani præfatum virum, vt cæteras ſynagogas eorum in honore quorundam beatorum martyrum conſecrando reconciliaret. Itaq́ & huic petitioni libenter animum accommodauit, & quæ ſuggeſſerunt iuuamine cuncta expleuit deuotus. Factum eſt gaudium magnum in ciuitate illa non ſolum de ſanitate corporum, quæ emanauerat maxima, ſed & de tantis animabus quæ ab interitu ſatanæ ad vitam æternam fuerunt reuocatæ. Venerabilis vero & ſummus antiſtes die noctuq́ varijs fluctuabat cogitationibus de hydria, quæ dominicū intra ſe retinebat cruorem. Valde hæſitans quid de ea opportunum fuiſſet peragere. Tandem autem ſalubri reperto conſilio, omnium eccleſiarum quæ per orbem terræ, longe lateq́ conſiſtebant inæſtimabile atque profuturum prouidit conſolationis remedium. Denique ampullas præcepit fieri vitreas, in quibus portiones miſit ſingulas de ſanguine & aqua, quæ de imagine domini ſaluatoris noſtri decurrerent, quas etiam per Aſiam, Africam, Europam, per ſuos nuntios dirigens, cuncta quæ apud vrbem iam dictam ſuo tempore contigerant deueniſſe ſuis ſcriptis vel eloquijs manifeſtiſſime vniuerſis ſanctæ eccleſiæ filijs viriliter declarauit. Hoc inſuper ab his efflagitans, vt per annos ſingulos in menſe Nouembri, qui apud Hebræos eſt nonus, apud nos vero mēſis vndecimus, nono die ipſius

menſis, id eſt, quinto Idus Nouembris, non minori reuerentia, quam natalis domini vel paſchalis, iſta dies præcipua obſeruatione colatur. Hæc eſt vera & vehementer credula ratio de cruore lateris domini noſtri ſaluatoris, qui profluxit de ſancta imagine ipſius, quæ crucifixa eſt in Syria, in Berytho ciuitate. Hic eſt etiam ſanguis ille dominicus, qui apud pleroſq; repertus eſſe dicitur. Nec eſſe aliter æſtimãdum à vere catholicis, præter id quod ſcribitur à nobis, quaſi ex carne & ſanguine Chriſti aliquid poſſit in mũdo inuenire, niſi illud quod in ara altaris per manus ſacerdotum quotidie ſpiritualiter efficitur. Hæc ergo ſciens amantiſſimi patres & fratres accelerraui declarare, vobis ad ædificationem animarum veſtrarum, ad incrementum noſtræ fidei, vt & in hoc ſcire valeatis, quanta ſit virtus & pietas domini ſaluatoris, domini noſtri Ieſu Chriſti. Idcirco in fide fortes eſtote & congaudete ſuper magna & obſtupenda eius miracula quæ in noſtra generatione à deo ſunt patrata. Et date illi glotiam cum lætitia gaudentes, & cum nimia cordis compunctione eius maieſtati immenſas gratias agite, eo q fidei ſuæ & ſcientiæ dignos fecit eſſe. Ipſi Chriſto Ieſu ſaluatori noſtro cum patre ſanctoq; ſpiritu gloria ſit honorq;, laus etiam perennis. Qui in ſempiternum atq; indiuiſum abſq; initio & fine obtinet imperium. D

Athanaſiũ intelligit.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro, dixit: Ecce is qui ab immortalitate appellationem ſortitus eſt, totam hanc ſacram congregationem, ad compunctionem & lachrymas compulit. Non enim vernerandos eſſe tantummodo imagines ſanctorum docuit, ſed & maximas quaſdam medicandi rationes ab his proficiſci. E

Cur hodie imagines non ædant miracula

Miracula q b^9 data ſint

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Sed quiſpiam dixerit, quamobrem miracula a noſtris imaginibus non ęduntur? Cui ſane ita fit cum Apoſtolo reſponſum: Miracula non credentibus data ſunt, ſed illis, qui in incredulitate verſantur. Hi igitur qui imaginem ita tractabant, infideles erant, qua de cauſſa ſignum illis datum eſt a deo p imaginem, vt ea ratione ad fidem noſtram Chriſtianam traherentur. Generatio eñi improba & adultera ſignum quærit, & ſignum non dabitur illis.

Theodorus deuotiſſimus diaconus & notarius epiſtolam beati Nili ad Heliodorum ſilentiarium legit: Inter miracula quæ diuerſis in locis & temporibus ad infidelium, fidem roborandam ſtabiliendamq;, credentium vero ſpem augendam dominus ædidit, vnum ex mille tibi, Platonis ſcilicet noſtri triumphatoris martyris recenſebo, per quem non ſolum in noſtra patria, ſed per omnem ciuitatem regionemq; poſtulãtibus eius præſentiam, dominus mirificam donat gratiam, & incredibilem potentiam oſtendit. Nam in monte Sina, in quo Moſes a deo legem ſuſcepit, cum ingens monachorum, tum indigenarum, tum alienigenarum turba verſaretur, quidam ex eis vir Galata cum filio ſuo vitam ſolitariam eligens, longam iſthic ætatem duxerat, quæq; ad exercitium heremiticæ vitæ pertinebant, diligenter obierat. Forte autem fortuna cum barbaricæ quædam nationes, in præfatum montem irruptionem facerent, eos qui in procinctu erant, ſimulq; Galatæ ſenis filium captiuos traxerunt, manibuſq; poſt tergum reuinctis, nudos abſq; calceis, ieiunoſq; per immitia illa & aſperrima ſilentiaq; loca vi & neceſſitate, immenſoq; terrore compulſos, abegerunt. Abſcondens autem ſeſe in abdita quadam montis ſpelunca bonus ſenex, luctu mœroreq;, quod optimo filio orbatus eſſet, macerabatur: Dominumq; noſtrum Chriſtum per interceſſionem Platonis, patrĳ martyris ad commiſerationem ſolicitabat. Idem quoque filius in vinculis per eiuſdem martyris patrocinium tentabat, vt ſui miſertus dominus miraculum aliquod exhiberet. Vtrorumq; autẽ preces cum eſſent exauditæ, patris videlicet in ſpem mortis latentis, filĳq; in captiuitate detentis ecce confeſtim martyr noſter Plato ipſe eques, equumq; alium trahens filio vigilanti, cognoſcentiq; ex pictura ſæpe viſa effigiem martyris apparuit, iuſſitq; vt ex media turba exurgens, equum aſcenderet. Vix dixerat hæc cum vincula aranearum telis fragiliora viſa ſunt, ipſeq; ſolus per diuinum nutum admonitus, liberatusq;, equum aſcendens, gaudens, confidenſq; diuinum martyrem ducem ſuum ſecutus eſt. Compẽdio autem & admodum velociter, vtique, tum ſanctus ipſe, tum adole- F

A adoleſcens monachus veluti alati, ſenis manſionem perueniunt, aſſequunturq́; , iacentis adhuc in terra & filij cladem deflentis. Sanum autem patri ex animo dolenti præclarus victor martyrq́; filium dilectum, poſtquam obtuliſſet, nuſquam amplius viſus eſt. Vt non dubitandum ſit omnibus in locis deum per ipſos martyres inuocantibus, mirifica & admirãda præclari illi athletæ p dominum Chr̄m dare poſſint. Hoc tibi ſcripſi, veluti gratum de martyre teſtimonium, quem nunq̃ ſatietas recordationis beatorum martyrum capere ſolet.

Sancta ſynodus dixit: Demonſtratum eſt, quomodo per præcognitã imaginem martyris, ipſum adeo martyrem præſentem cognouit quum liberaretur.

Theodorus Myrorum epiſcopus dixit. Ego quoque hijs non multum diſſimilia paſſus ſum. Nam cum aliquando ab aulicis quibuſdam iniuria eſſem affectus, venit ad me diaconus meus, vir pius, & timens deum, retulitq́; in ſomnis ſibi viſum metropolitanum noſtrum, pollicentem negocijs meis expectatum finem & ſucceſſum, ibi mihi inquirenti, qua effigie viſus ſibi eſſet patriarcha: reſpondit, facie rubicunda, & capite cano, inquam ego non eſſe eam patriarchæ ſimilitudinem, ſed diui Nicolai imaginem, quemadmodum fertur. reſpondit tum is mihi me recte dixiſſe, ſic enim circumfertur illius imago paſſim expreſſa, quemadmodum mihi in ſomnis adſtitit. Mox itaque confiſus ſermonibus, in ſacram & regiam vrbem pro-
B fectus, res quæ ad epiſcopatum meum pertinebant, ex animi ſententia compoſui.

Thomas dei amantiſſimus preſbyter, monachus, & vicarius Orientis, dixit: Sunt quidam qui aſſerunt beatum Nilum contra imagines ſcripſiſſe, videamus igitur cum in manibus ſint libri, quid de ijs ſentiat, modo ſynodo placeat.

Sancta ſynodus dixit, legatur.

Coſmas ſanctiſſimus diaconus & cubicularius, accepto libro, legit. Eiuſdem beati patris noſtri Nili ad Olympiodorum proconſulem. Scribis mihi num decorum putem, cum in animo habeas ſani ædificationem in honorem ſanctorum martyrum, eiuſque qui per eorum teſtata certamina labores & ſudores prædicatus eſt Chriſtus, vt imagines in ſacro loco omnigenarum animantium, per parietes vndique fieri cures, has quidam à dextra parte, illas vero a ſiniſtris: quo ſpectatores per terram caſſes, apud eoſque lepores & capreas circumcurſantes, venatoreſque fugientia animalia velociter cũ canibus inſequentes videant. In mari vero emiſſa retia, omneq́; genus piſcium captum in terramq́; piſcatorum manibus eductum: Præterea, ex gypſo omne id quod oculos paſcere poteſt effictum, idq́; in domo domini contemplentur. Nequaquam. Sed & in vulgari domo mille cruces figi, quam hiſtorias auium, iumentorum, & ſerpentum, germinumq́; malim. Ego vero ad ſcri-
C pta ſic reſpondeo, puerile plane eſſe & ſtultum eiuſcemodi rebus fidelium oculos faſcinare velle, debet enim eſſe firmæ & virili ſententiæ genuinum in ſacro loco ab oriente ſanctiſſimi templi, vnicam & ſolam effigiari crucem. Per ſolam enim ſalutiferam crucem, genus humanum liberatum eſt. Perq́; hanc deſperabundis vndique ſpes annunciatur. Verum noui & veteris teſtamenti hiſtorijs hinc inde parietes templi replere doctiſſimi pictoris opera velim, quo ſcilicet, hi qui literas non norunt, neque ſacram ſcripturam legere queunt, contemplatione picturæ in memoriam reducant, quinam germane vero illi deo per fortia facta ſeruierunt, atque in certamen excitentur glorioſorum & laudatorum facinorum, per quæ cum cœlo terram cõmutarunt. Venerantes ſcilicet, per contemplationem ea quæ non viderunt. In commun vero domo, in qua multa fuerint habitacula, ſufficiat ſingulis veneranda crucis imago. Reliqua omnia vt ſuperuacua relinquenda neceſſarium puto. Orationibus autem continuis, firma fide, eleemoſynis notabilibus, humilitate, ſpe ad deum perpetua, diuinorum ſermonum meditationibus, erga fratres compatientia erga familiares humanitate, omnibus denique domini noſtri Ieſu Chriſti præceptis veluti muro cingere ſeſe, ſuamq́; coniugem, liberos, & omnem ſubſtantiam curare, ornare, & tueri laudo, & ad hoc adhortor.

Templa nõ ornanda nugacibus & vanis picturis.

Vnica crux ab orientis parte poſita templo ſufficiat

Quę ſint ornamẽta domus

Theodorus epiſcopus Myron, dixit: Hæc epiſtola lecta, iamdudum ob alijs cor- D rupta & vitiata exiſtens, perdidit, & errare nos fecit, arbitrabamur em̃ eã eſſe ſynceram & recte conſultricem vt nunc lecta eſt.

Sanctiſſ. ep̃i dixerunt: Nos ſi tum audiuiſſemus, quod pater iſte hinc & illinc depingi iubet ædem, veteris & noui teſtamenti narrationibus, non ſane fruſtrati credidiſſemus. Illi em̃ pro eo quod pater, inqt, hinc & illinc hiſtorias colloca, dealba poſuerunt, id ſcilicet eſt, quod nos potenter in errorem induxit.

Templũ ſaluatoris piẽtũ Romæ

Petrus & Petrus dei amãtiſſ. preſbyteri, vicarij Adriani papæ veteris Romæ, dixerunt: Tale etiã qui nunc in deo quieſcit, Iohãnes olim fecit, nam cum templum Romæ Saluatoris extrueret in vtroq; pariete, templi hiſtoriã veteris & noui teſtamenti inſcripſit: Hinc qdem Adã exeuntem paradiſum, illinc vero latronem paradiſum ingredientem, & reliqna.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Si veri fuerunt olim propugnatores dogmatum Chr̃i, quam ob cauſam beati Nili patris librum in congregatione non exhibuerunt, nimirum in confirmationem omnium dogmatum ſuorum, dicant itaque religioſiſſimi epiſcopi. Gregorius Neocæſareæ, & Theodoſius Amorrij, num adducti fuerint libri ad ſynodum, an minus.

Gregorius & Theodoſius religioſiſſ. ep̃i dixerunt: Nequaquã dñe, ſed pro ipſis libris excerpta quædã nobis oſtenderunt, & ex ijs deceperunt nos. E

Euthymius ſanctiſſ. ep̃us Sardenſium, dixit: Vos autem cum ſummi ſacerdotes eratis, quãobrem non quæſiuiſtis integram ſententiam a libris.

Gregorius Neocæſareæ dixit: Crede dñe, neq; negligentia, neq; detrectatio, laboris in cauſa nobis fuit, ſed quemadmodum ſcriptum eſt, obtenebratum erat cor noſtrum imprudens, dicentesq; noſipſos ſapientes, ſtulti facti ſumus.

Theodorus ſanctiſſ. epiſcopus Myron, dixit: Scilicet & noſipſos illa ipſa excerpta, quæ vos adduxiſtis, perdere poſſent. Nouit em̃ deus quod hæc ipſa ſancti Nili quæ nunc lecta eſt ſententia excæcauit nos, maxime autem me, verum nunc ſyncere lecta coofirmauit, & ſeruauit me.

Cõſtãtinus ep̃us Cypri, dixit: Quandoquidem adeſt eiuſdem epiſtolæ alterum exemplar, legatur. Et accepto codice Iohãnes diaconus & notarius ſancti patriarchatus codicem alte℞ continentem præſcriptã epiſtolam eiuſdem Nili legit.

Cõſtãtinus ſanctiſſ. ep̃us Cypri, dixit: En manifeſtum eſt ſanctum hunc & diuinum patrem Nilum ſanctas imagines recepiſſe. Verum a falſa ſynodo illa accuſatus eſt, quod contra imagines locutus ſit, vnde non ſolum improbi illi Chriſtiano℞ calumniatores ſunt, verumetiam ſanctorum accuſatores & parricidæ, ſycophantice diuinos patres mendacijs circumuenientes. F

Euthymius ſanctiſſimus epiſcopus Sardenſium, dixit: Librum ſancti confeſſoris Maximi in manibus habeo, adducoq;, quo legatur. Sumptum illum Iohannes notarius ſacri patriarchatus legit. Ex dogmatibus quæ agitata ſunt inter piæ memoriæ Maximum & Theodoſium epiſcopum Cæſareæ, quæ eſt in Bythinia, eiuſq; aſſeclas, quorum principium: Quæ agitata ſunt de fide inculpata noſtrorum Chriſtianorum. Et paulo poſt: Maximus dixit, domino ſi ſic decretum eſt, vt fiat, egrediantur qui ita ſenſerunt, & quæcunq; iuſſeris, ſequar, poſt hæc ſurgentes omnes cũ gaudio, & lachrymis ſurrexerunt, pœnitentiamq; egerunt, factaq; precatione vnuſquiſq; ſancta euangelia venerandamq; crucem & imaginem dei ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, nec non dominæ noſtræ deiparæ ſalutarunt, ponentes manus ſuas ſuper ea in confirmationem eorum quæ loquuti erant. Et paulo poſt: Conuerſus autem ad epiſcopum abbas Maximus cum lachrymis eum ſic affatus eſt. Magnus dominus diem iudicij omnes expectamus, nouiſti quæ ſancita ſunt per ſancta euangelia, viuificamq; crucem, nec non imaginem dei ſaluatoris noſtri, ipſiuſq; ſanctam ſemper virginem matrem.

Formula iurãdi ad codicẽ euãgelij & ſanctã crucem

Cõſtãtinus ſanctiſſ. ep̃us Cypri, dixit: Verbum hoc ſalutarunt hoc loco ſanctus pater ſumpſit pro adorarunt, ſiquidem ſanctum euangelium & viuificã crucem ipſe adorauit. Deinde imagines venerandas ſeruatoris & inculpatæ eius matris.

Tara

A Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Annumeratæ ſunt ſacris vaſis venerabiles imagines.

Sancta ſynodus dixit: Clarum eſt.

Sanctiſſ. epiſcopi Siciliæ inſulæ dixerunt: Quemadmodum ſacra cum ſacris connumerantur.

Petrus ſanctiſſ. epũs Nicomediæ dixit: Habemus & nos eundem S. Maximi librum, & ſi operæpretium putaueritis iterum prælibata legantur.

Coſmas diaconus & cubicularius accepto libro eandem beati Maximi ſententiam legit.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Animaduertamus fratres quo pacto dixerũt hoc verbum, ἠσπάσαντο id eſt, ſalutarunt, quod & nos reuerenda acceptione facere debemus. Nam λατρεία ad vnum deum refertur.

Iohãnes venerabilis monachus, pbr, vicarius oriẽtis, dixit: Niſi fuiſſent neceſſariæ imagines eas propter ſtabilitionẽ factoꝶ non fuiſſent oſculati, vt etiam meo iudicio cum ſanctis euangeliȷs, & veneranda cruce æquiualeant.

Petrus ſanctiſſ. epũs Nicomediæ dixit: Neque etiam vulgaris vir q hoc fecit, ſed Maximus dei philoſophus, & cum patribus certans, qnetiã confeſſor & veritatis propropugnator, ſufficiat igiť nobis vt in ſalutãdo venerandas imagines illũ ſequamur.

B Helias venerabilis ꝓtopbr̃ ſanctæ eccleſiæ dñæ nr̃æ deiparæ in Blachernis legit. Ex charta quæ definitiões ſanctæ & vniuerſalis ſextæ ſynodi cõtinet. Canon ſanctę & vniuerſalis ſextæ ſynodi. In qbus ſanctaꝶ imaginum picturis, agnus digito præcurſoris indicatus expreſſus eſt, q in formam acceptæ gr̃æ veꝶ nobis ꝑ legem agnũ Chr̃m deum noſtrum oſtendit. Vetetes igiť typos & obumbrata veritatis ſymbola, præfigurationesq́ꝫ eccleſiæ traditas amplectentes, grãm in primis curantes, & veritatẽ tanq̃ legis plenitudinem acceptamus, quo igiť perfectius & in coloꝶ varietate oĩm oculis ſubȷ̃ciatur character ille, quo ſecundum hoĩem agnus Chr̃us deus noſter q abſtulit peccata mundi effigiatus eſt, poſt hac in imaginibus pro veteri agno erigi debere declaramus. Per hoc eñ humilitatis altitudinem verbi dei conſiderantes, & ad memoriam in carne paſſionis illius & ſalutaris mortis, diſpenſationis, veluti manuducti, quę mundo illinc contigit liberatio cognoſcimus. Poſtquam autem hæc legiſſet, ad ſanctam ſynodum cõuerſus, dixit: Venerandi ſancti patres eccleſiæ perſecutionem me magis nullus excitaſſet, niſi diuinus hamus me cœpiſſet hac charta, cui ſancti patres ſextæ ſynodi ſubſcripſerunt, neq́ꝫ ſolum in recte ſentientem fidẽ iſta me traxerunt, verumetiam ſanctiſſ. patriarcha, cui mercedem cœleſtem deus retribuat, plurimum docendo me iuuit.

C Sabas venerabilis monachus dixit: Qua de cauſa hæc non ex libro, ſed ex charta lecta ſunt.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Quoniam charta ipſum eſt autographum, in qua patres ſubſcripſerunt.

Petrus Metropolites Nicomediæ dixit: Quintiam habeo & alterum codicem ſextæ ſacræ ſynodi canones continentem, quem in manibus ſumptum, Victor venerabilis diaconus & notarius legit, repetens eundem canonem.

Sanctiſſ. patriarcha dixit: Quæ eſt hæc ignorantia, qua pleriq́ꝫ laborãt circa hos canones, ſcandalũ eñ eſt dubitare num ſint ſextæ ſynodi. Cognoſcãt igiť tales ſextã ſynodũ tpibus Conſtãtini fuiſſe cõgregatã, nimiꝶ cõtra eos, q tantũmodo vnã actionem & voluntatẽ in Chr̃o collocãt, illi igiť hæreticos anathemate verberãtes orthodoxamq́ꝫ fidẽ cõſirmãtes, ſub annũ decimũquartũ imperȷ̃ Cõſtãtini domũ redierũt poſt annos igiť quatuor aut qnq́ꝫ ȷ̃dẽ illi pr̃es ſub Iuſtiniano Cõſtãtini filio cõgregati, ꝑdictos canones ædiderũt, neq́ꝫ hac de re qſq̃ dubitet, nã q tpibus Cõſtãtini ſubſcripſerũt ȷ̃dẽ illi ſub Iuſtiniano quoq́ꝫ præſentẽ hãc chartã ſubſignarũt, quæ res ſatis clara ẽ ex eorũdẽ ꝓpriaꝶ manuũ immutabili ſimilitudine. Neceſſum aũt erat poſt ſynodũ vl̃em definitã, canones q̃q́ꝫ eccl̃iaſticos ędderẽt, igiť ad recordationẽ ſalutaris illi⁹ mortis ĩ carne politię ex venerãdis imaginib⁹ nos manuduci declararũt: q̊d ſi ãt in diſpẽſationẽ Chr̃i veri dei hoc mõ manuducimur, q̃les eos eẽ arbitrãdũ ẽ, q has ſubuertere conantur. Sexta ſynodus

Sancta

Sancta ſynodus dixit: Vere impios, Hebræos, & veritatis hoſtes.
Sanctiſſimus patriarcha dixit: Sed deus noſter dominus bonus eſt ad ſuſcipien-
dum oēs nos, non enim virgam peccatorum in ſortem iuſtorum miſit.
Leo ſanctiſſ. epūs Rhodi dixit: Ecce ex ſacris ſcripturis demonſtratum eſt, eccle
ſiam noſtram tot annis fuiſſe oppugnatam & veluti diſcerptam, ſed grās deo noſtro
agimus, q ter ſanctum noſtrum dn̄m in correctionem illius ſuſcitauit.
Petrus & Petrus dei amantiſſ. pbr̄i, & locum ſeruantes Adriani papæ veteris Ro
mæ, dixerunt: Librum habemus in manibus beati Leontij ep̄i Neapoleos quæ eſt
in Cypro, rogamus autem vt legatur.
Stephanus autem diaconus & notarius acceptum codicem legit.

Leōtij docta contra Iudæos diſceptado

Leontij ep̄i Neapoleos Cypri ex qnto lib. apologiæ pro Chr̄ianis & contra Iu-
dæos, & de imaginibus ſanctorum. Agedum igit & deinceps de venerabiliter pictis
imaginibus apologiā texamus, quo eorū ora, q impietatē garriunt, obturent. Hęc em̄
ipſa legalis eſt traditio. Audi vero deum dicentē ad Moyſen, imagines duas Cheru
bim aureas ſculptas facies obumbrātia ꝓpiciatoriū. Rurſus tēplū qd oñdit Iezechie
li deus, facies habebat palmarū, leonū, & hoim & Cherubim à fundamēto ipſo, vſq;
ad laquearia tecti. Vere horrendū verbū Iſraeli p̄cipit, ne vllū ſculptile faciant, neq;
imagines, neq; ſiſitudinē quæcunq; ſunt in cœlo, aut ſuper terram, rurſus vero iubet E
Moyſes facere ſculptilia, & Cherubim animātia: Ezechieliq; præcipit, vt impleat oīa
imaginibus & ſiſitudinibus ſculptilium, leonum, palmarū & hoim atq; ita templum
illud oñdit. Vnde & Salomon ex lege formā hāc accipiens, templum ſculptilibus
æreis, fuſilibus, imaginibus boum, leonum, palmarū, & hoim impleuit, neq; tamē ob
id reprehenſus eſt a deo. Igitur ſi de imaginibus me arguis, redargue ipſum deum, q
hæc in memoriā eorū quæ apud nos ſunt, fieri iuſſit. IVDAEVS dixit: Sed eiuſ-
cemodi ſiſitudines non adorabantur vt dij, tantummodo in recordationem fiebant.
Chr̄ianus dixit: Recte dixiſti: Neq; em̄ apud nos vt dij adorantur ſanctorum ima-
gines, typi, characteres, nam ſi deo in ligno imaginis adorarēt, futurum eſſet vt om̄es
& reliqua quoq; ligna adorarent, ſi vero vt deum adorarēt lignū, non ſane vbiq; ex-
tincto charactere imaginem exurerent. Ego vero quatenus duo ligna crucis colli-
gata ſunt, typum qdem adoro propter Chr̄m, q in eo crucifixus eſt cum vero fue-
rint diſſoluta a ſe abijcio ea & exuro quoq;. Et quemadmodum q mandatū Impera
toris ſuſcepit, illius ſigillum oſculando non ipſam cęram, aut characterem, aut plum
bum venerat, verū Imperatori ipſi adorationē & cultum exhibuit: ita quoq; Chr̄i a
norū filij typū crucis adorātes, nō naturā ligni adoram⁹, ſed ſigillū, & annulū, & cha
racterē Chr̄m ip̄m aſpiciētes, per hoc eū q in illo crucifixus eſt, ſalutamus & adora
mus. Et quemadmodū genuini filij peregrinante longo tēpore patre ingenti amo- F
re ex aīo erga eum affecti, qcqd illius in domo viderint, ſiue baculum, ſiue ſedem, ſi
ue chlamydem, hæc inquā oīa cum lachrymis attrectantes, amplexātur, non illa ho
norantes, ſed patrem deſiderantes & venerantes: ſic & nos fideles om̄es crucē Chr̄i
tanq̄ virgam adoramus, vt ſedem vero & cubile illius ter ſanctū ſepulchrū, præſepe
aūt & Bethleē reliquaq; illius habitacula vt domū: ſic apoſtolos illius beatoſq; mar
tyres & reliquos ſanctos, veluti amicos illius colimus. Ita Zion tanq̄ illius ciuitatem,
Nazareth vero tanq̄ illius patriā amplectimur. nō aliter etiam Iordanē, quā diuinū
illius lauachrū reueremur. Magno em̄ & inexplicabili erga eū amore quo aſcendit,
vbi reſedit, vbi apparuit, aut quod tetigit, aut oīno obumbrauit, tanq̄ dei locum co-
limus & adoramus. Non ipſam regionem aut lapides venerātes, ſed eum q in illis
cōuerſatus eſt, apparuit, & in carne cognitus eſt, quiq; nos ab errore liberauit Chr̄m
dn̄m deū noſtrū. Hinc etiā propter Chr̄m, Chr̄iq; paſſiones paſſim in eccleſijs, in do
mibus, & foro in picturis, in ſindonibus, in promptuarijs veſtibus, oībus deniq; in lo
cis hāc figurā ponimus, quo cōtinuo cōtemplātibus nobis hæc in mentē veniāt, &
nō obliuiſcamur, quēadmodū tu oblitus es dn̄i dei tui. Sicut aūt tu adoras librū legis
nō naturā membranarū, aut atramēti adorās, ſed verba dei quæ in illo cōtinent, ſic &
ego imaginē Chr̄i adorās, nō lignorū aut colorū naturā adoro, abſit, ſed inaīatū chara
cterē Chr̄i. Hūc em̄ cum habeam per ip̄m Chr̄m me tenere & adorare mihi videor.

Quemad-

A Quemadmodum etiam Iacob accipiens à filijs ſuis veſtem ſanguine conſperſam
Ioſeph, cum lachrymis eam oſculatus eſt, ſuiſq; oculis circumpoſuit, non ipſam ve-
ſtem diligendo, aut honorando hoc fecit, ſed per eam arbitratus eſt ſe Ioſeph oſcu-
lari, & in manibus habere. Sic & Chr̃iani omnes imaginem Chr̃i, aut Apoſtoli, aut
martyris tenentes, noſtraq; carne oſculantes, animo videmur nobis ipſum Chriſtum
aut martyrem amplecti. Agedum tu q arbitraris nullum manu factum, aut plane
effigiatum adorandum eſſe, nunq d ſæpe vxoris, aut filiorum mortuorum veſtem,
aut ornamentum in veſtiario videns, illud oſculatus es, & lachrymis rigaſti, neque
tamen in hoc damnatus es, non em̃ vt deum veſtes adoraſti, ſed ipſum amorem er-
ga eum, q his amiciebatur tuum per oſcula declaraſti. Quandoqdem ipſos noſtros
liberos & patres, q creati ſunt, & peccatores exiſtunt, ſubinde oſculamur, neque ob
id damnabiles ſumus, neque illos tanquã deos complectimur, ſed amorem noſtrum
erga eos naturalem per eiuſcemodi oſculum declaramus. Ergo vt ſæpe dixi in om̃i
ſalutatione & adoratione intentio ipſa reqritur & exputatur. Tu vero cum me cri-
minaris, quod vt deum lignum crucis adoro, qd eſt quamobrem non vertis in cri-
men Iacob adorantem in ſummitate baculi Ioſeph, ſane manifeſtum eſt, quod li-
gnum non adorauit, ſed per lignum Ioſeph, quemadmodum nos per crucem Chri-
ſtum. Quinetiam impijs illis viris q ſepulchrum vendebant, Abraham adorauit, &
genu illis in terram flexit, veruntamen illos non vt deos adorauit. Rurſus Iacob Pha
raonem impium & idololatram exiſtentem benedixit, ſed tantum illum non vt de-
um benedixit. Rurſus procidens coram Eſau adorauit, ſed non vt deum benedixit.
B Quod ſi autem plures ſalutationes & adorationes ex ſcriptura tibi demonſtrari po-
ſtules, quæ non ſunt reprehenſæ facile efficiam. Atqui & tu quoque coniugem tu-
am fortaſſis impiam, affectionibus turbulentam quotidie ſalutans, non reprehende-
ris, & ſi nequaquàm tibi diuino ore vxoris ſalutatio præcepta ſit: me vero cum vide
ris Chriſti, aut eius inculpatæ matris, aut alterius iuſti imaginem ſalutantem, confe-
ſtim indignaris, blaſphemias fundis, reſilis & idololatras nos vocas: mirum te extra
verecundiam, neq; horrere, neq; tremere, neq; erubeſcere, cum videas me per oẽm
terrarum orbem idolorum phana deſtruentem, martyrum vero templa ędificantẽ.
Iam ſi conſtat me idola adorare, q d cauſæ eſt, quamobrem martyres q idola deſtru
xerunt, veneror vt deos & glorifico? quo pacto ipſos martyres, qui ſtatuas ligneas
confregerunt honore proſequor? Si ligna, vt deos glorifico, quomodo veneror &
adoro martyres & apoſtolos q lapideas effigies ꝑdiderunt? Qũo honore afficio, lau
do, tẽpla erigo, feſta celebro tribus illis pueris, q in Babylone imaginẽ aureã nõ ado
rarũt? Vere magna ẽ Iudæoꝝ cæcitas, magna impietas, in veritatẽ iniurij ſunt, ingra
C tæ Iudæoꝝ linguæ in deũ cõuicia dicũt. A ſanctoꝝ martyꝝ reliquijs & imaginibus
ſæpe dæmones fugant, hæc tñ ſceleſti illi cõtumelijs afficiũt, ꝑuertũt, illudũt & ſub-
ſannant. Dic mihi quot inumbratiões, quot ſcaturigines, ſæpe etiã & ſanguinis fluo
res ex imaginibus & reliquijs martyꝝ extiterũt? hi tñ corde inſenſati, vidẽtes non
credunt, veꝝ fabulas iſtas & nugas eſſe arbitrãtur. Quinetiã quotidie ꝑ orbẽ terraꝝ
oẽm, hoĩes plane impios, exleges, idololatras, homicidas, ſcortatores & latrones cõ
feſtim ꝑ Chr̃m & crucẽ illius cõpunctos, in agnitionẽ meliorẽ venire, mũdoq; re-
nunciãtes oẽm virtutẽ colere videtis. Velim aũt mihi dicas, qua rõne tibi idololatræ
ſumus, q oſſa, cineres, pãnos, ſanguinem, ſepulchra deniq; martyrum adorãtes, illis ta
men non ſacrificamus. IVDAEVS dixit: Qua rõne per vniuerſam ſcriptu-
ram præcipit deus nullam creaturam adorãdam? CHRISTIANVS dixit
Dic mihi terra & montes, nonne ſunt dei creaturæ? IVDAEVS dixit: Recte.
CHRISTIANVS dixit: Qũo igit ait ſcriptura: Exaltate dñm deũ nr̃m, & adora-
te ſcabellum pedũ eius, qm̃ ſanctũ eſt, & adorate in monte ſanctum ſuum. Et rurſus
deus ait: Cœlum mihi ſedes, terra autem ſcabellum pedum meorum. IVDAE-
VS: Sed tamen non vt deos, veꝝ per illa eum q hæc fecit, adoras. CHRISTIA-
NVS: Fidelis ſermo, quãobrẽ ſcias & tu, quod & ego ꝑ cœlũ, terrã, mare, ligna, la-
pides, reliquias, templa, crucem, angelos, homines, per oẽm deniq; creaturã viſibilẽ,
& non viſibilẽ omnium autori dño, & factori ſoli adorationẽ & cultum exhibeam.

Ex imaginibus & reliquijs martyrum ſanguis fluxit

Creaturas etiã aut ſcriptura ꝑcipit adorandas

Non

Non eñ per ſe creatura autorem adorat, ſed per me: Cœli enarrant gloriam dei, D
per me deum adorat Luna, per me deum glorificant aſtra, per me aquæ, pluuiæ, ro
res, omnis deniq; creatura deum adorat, & glorificat. Sicuti rege aliquo bonam co‑
ronam, pulchram, & ſpecioſam ſuis manibus contexentem, omnes q bene erga re‑
gem affecti ſunt, eam amplectuntur, & coronam venerant, non ſane aurum, aut mar
garitam venerantes, ſed verticem regis, & doctas illas manus quæ coronam fecerũt.
ita o homo Chrianorum populus quaſcunq; crucis & imaginum eius figuras am‑
plectuntur, non ipſis lignis, aut lapidibus, vel auro, aut corruptibili imagini, aut ca‑
pſulæ, aut reliquijs cultum præſtant, verum per hæc deo omnium factori gloriam,
venerationem & cultum exhibent. Siqdem q in ſanctos impẽditur honor in ipſum
recurrit. Imago eñ dei eſt, q ſecundum dei imaginem homo factus eſt, maxime au‑
tem q ſpm̃ ſanctum in habitaculum ſuum recipit. Iuſte itaq; imaginem dei ſeruorũ
venerans, & adorans, donum ſancti ſpũs glorificat. Inhabitabo eñ in eis, inqt, & cir
cum ambulabo. Pudore ſuffundantur Iudæi, q proprios reges, & alienos adoran‑
tes, nos Chrianos tanquam idololatras derident. Nos autem Chriani omnibus in ci
uitatibus & regionibus indies & in horas ſingulas contra idola ſtamus armati, con‑
tra idola pſallimus, contra idola ſcribimus, contra idola & preces fundimus, & qua
tandem fronte Iudæi nos vocant idololatras? Vbi nũc ſunt, quæ olim ab ipſis obla
tæ ſunt idolis, boum, ouium, & filiorum quoq; victimæ? Vbi ſacrificiorum fumi? E
vbi aræ & profuſiones ſanguinum? Nos vero Chriani propemodum qd ſit ara, qd
ſit victima, ignoramus. Nam Græci adulteris qbuſdam hoibus, homicidis, impu‑
ris & ſceleſtis templa dicarunt: eorumq; idola cum illiſipſis deos fecerunt, nequaquã
ſane vel prophetarum, vel ſanctorum martyrum nomine, templum aut aram appel
lantes. Quemadmodum eñ in Babylone Iſrahelitæ organa, & cytharam & alia quę
dam, quemadmodum ipſi Babylonij habebant, & illi qdem ad laudem dei, hij vero
in miniſterium dæmonum: ſic & de imaginibus gentilium & Chrianorum cenſen‑
dum eſt: ſiqdem gentes ad cultum diaboli, nos vero ad gloriam & recordationem
dei illa ſeruamus. Alioqn & multa deus per crucem auditu mira fecit, ſiqdem lignũ
vitæ, & lignum ſcientiæ appellauit, aliam autem plantam vocando Sabech conceſ‑
ſionis ſignum ponit, deinde virga Pharaonẽ obtexit, mare diuiſit, aquam dulcem fe
cit, ſerpentem exaltauit, petram rupit, & aquam eduxit: lignum etiam germinans in
tabernaculo Aaronis ſacerdotium confirmauit. Sic & Salomon inqt: Benedicite li‑
gnum, per quod fit iuſtitia. Sic & Heliſæus lignum in Iordanem proijciens, ferrum
in typum Adam, velut ex inferis reduxit: ſic mandat ſuo filio per virgam reſuſcita‑
re puerum Sunamitidos mulieris. Is igitur q tanta miracula per ligna fecit deus, dic
rogo, nunqd per ſanctæ crucis pretioſum lignum miranda efficere p̃t? Quod ſi aũt F
eſt impium oſſa venerari, quamobrem oſſa Ioſeph cum omni honore ex Aegypto
vecta ſunt? Quomodo homo mortuus oſſa Heliſæi attingens reſurrexit? Iam ſi per
oſſa mirifica deus facit, clarum eſt quòd & per imagines, lapides, pluraq; alia idem
poſſit. Adde quod & Abraham noluerit Saræ vxoris corpus alieno ſepulchro
mandare, ſed magis proprio honoris gratia. Adde Iacob q per lapidem deum vene
ratus, conſtituens, eum vnxit in typum ſummi angularis lapidis. Rurſus & in La‑
ban, lapidem Bunon appellauit. Teſtatur etiam Ieſus filius Naui duodecim lapides
conſtituens in memoriam dei. Erant autem o Iudæe duo etiam Cherubim obum‑
brantia propitiatorium ſculpta. Iam ingrediatur aliqs templum tuum Græcus idolo
latra, hiſq; viſis carpat te, tanquã & tu quoq; idola adores, fare qd habes quo de duo‑
bus Cherubim fuſilibus, bobus, palmis, & leonibus; quæ in templo ſculpta ſunt te
defendas. Vere nihil habes q̃d aduerſus illũ dicas, niſi hoc vnum, quod ea non tanq̃
deos habeas, ſed in memoriam dei, eiuſq; gloriã Cherubin hæc in templo viſantur.
Quod ſi iſta ſic ſe habent, qua rõne nos de imaginibus reprehendis? At dices mihi:
Moyſi a deo iuſſum eſt, vt eiuſcemodi ſculptilia in templo collocãda curaret, ego ſa‑
ne hoc ipſum etiã dico, ſed Salomon illinc digreſſus plura in templo apparauit, quę
tamen deus non mandauerat, quæ neq; tabernaculi teſtimonium habuit, neq; tem‑
plum quod vidit Iezechiel, non tamẽ in hoc à deo in crimen vocatus eſt Salomon,
nam in

Per ligna mirifica a deo deſignata ſcriptura teſtat.

Oſſa in ſcriptura venerari

Lapides q̃q; magnificari in ſcriptura.

A nam in gloriam dei quemadmodum etiam & nos eiuſcemodi effigies excogitarunt. Habuſti quoq; & tu Iudææ & alia quædam in memoriam & laudẽ dei, nimirũ virgã Moyſis, tabulas a deo fabricatas, rubum incombuſtum, humidam ex ſiccitate petrã, vrceum continentẽ manna, arcã, propitiatorium, velum, & à deo declaratũ Ephud, deniq; à deo præparatum tentorium. Vtinam & tu hæc adoranda, ſuper oĩa deum inuocando primum vocaſſes, recordatusq; fuiſſes per hæc puſilla imaginum & figurarum veri dei, & non vitulum ſupra tabulas diuinitus datas habuiſſes. Vtinam ſanctum aureum thuribulum ſeruaſſes, & non vitulas Samariæ coluiſſes, vtinam florentem virgam & non Aſtartem vrbis deſolatricem: vtinam à deo ſtillantem petram pro Baal amplexus fuiſſes. Verum propter hæc omnia non adoras: o quondam Iſraelita, quia deum ex toto corde non amas. Nam q amicum ſuum aut regem maxime autem benefactorem ſuum amat, etiam filium illius modo viderit aut baculum, aut ſedem, aut coronam, aut domũ, aut ſeruum amplectitur, & per hæc ipſum benefactorem honore proſequi ſibi videtur, maxime vero deum. Cum igitur Chrĩanos crucem adorare conſpexeris, ſcito qa crucifixo Chr̃o honos impenditur, tantũ abeſt vt lignum colant. Nam ſi ligni naturã adorarent, profecto om̃es ſyluas & arbores adorando venerarentur. Quemadmodũ tu Iſrael aliquãdo hæc adoraſti, ligno & arbori dicens, tu mihi eſto deus, tu me produxiſti. Rurſus nos crucem ita nõ

B aſſamur, neq; etiã ſanctorũ imagines, Dij noſtri eſtis. Non em̃ dij noſtri ſunt, ſed tãtummodo ſimilitudines & imagines Chr̃i & ſanctorũ illius, ad commemorationẽ, honorem, & decorem eccleſiarũ veneranda. Nam q martyrem colit deum ipſum colit, q matrem illius adorat, ipſi honorẽ aſſignat, q apoſtolum honore proſeqtur, ipm̃ q apoſtolum miſit honoratur. Vtinã & tu quoq; Moſaicas & propheticas imagines feciſſes, illasq; quotidie adorares, ſic em̃ eorũ dño & deo veram latriam exhiberes, nõ autem aureas ſtatuas Nabuchodonoſoris. Qua vero frõte contra me imaginum & crucis cauſa inſurgis, cum noris Abrahamum idololatras adoraſſe. Moſen vero lethro idololatrę idem feciſſe. Iacob autem Pharaonem, Daniel Nabuchodonoſorẽ. Hi prophetæ & iuſti cum ſint, ob beneficia quædam illis præſtita, in terra exiſtentes illos idololatras adorarunt, me ſcilicet crucem, ſanctorumq; effigies, à qbus infinita beneficia deo procurante nobis obtigerunt adorantem deſpicies? Quandoqdem q regem metuit, filiũ illius iniuria non afficit. Qui deum autem timet, hic oĩno etiam filium dei, crucisq; illius typum & ſanctorum illius effigies colit, & adorat. Ipſi enim gloria cum patre & ſancto ſpiritu, & nunc & in ſecula ſeculorũ, Amen.

Abrahã etiã impios adorauit hoĩes.

Conſtantinus ſanctiſſ. epiſcopus Conſtantiæ quæ eſt in Cypro dixit: Pater hic, qui lectus eſt in vna ex ciuitatibus Cypri decenter & ſancte conuerſatus eſt, multaq;

C encomia & panegyricas illius orationes etiam habemus, inter quas & extat oratio in tranſfigurationem domini. Scripſit & ſancti Iohannis miſericordis appellati epiſcopi Alexandrini vitam. Præterea beati Symeonis, turbationesq; propter Chriſtum circa ea tempora in eccleſia factas. Scripſit & alia quædam in qbus omnibus orthodoxus cognoſcitur, floruit circa tempora Mauricij Imperatoris.

Leontius qs fuerit.

Iohannes dei colẽtiſſimus pſbyter, vicarius apoſtolicæ ſedis oriẽtis, dixit. Clarũ eſt, quæ in laudem prædicti patris dicta ſunt ſic ſe habere. Quinetiam legati ſanctiſſimi papæ librum iſtum ſynodo exhibuerunt, maxime vero ob eam cauſſam quod copioſe ſanctarum imaginum receptionem & adorationẽ prædicarit.

Idem ille vicarius librum ſanctæ ſynodo oſtendens, dixit: Libellũ iſtũ reuerẽdiſſimi patres in hac regia ciuitate apud Cyriũ Procopiũ Silentiariũ reperi, eaq; ob rẽ gauiſus ſum, quandoquidem exemplar aliud plane idem & immutatum in oriente habemus. Docet autem in illo beatus Anaſtaſius de differentia adorationis, & ſi ſacræ ſynodo viſum fuerit, legatur.

Sancta ſynodus dixit, legatur: Aſſumptumq; librum Stephanus venerabilis monachus legit.

Sancti Anaſtaſii epiſcopi Theopoleos epiſtola, per quam reſpondet cuidam ad dubitationem quandam, a qua expediri cupiebat, eius autem principium tale. Si

doctrina exiſtimaretur ex varijs opinionibus. Et paulo poſt: Nemo autem offendatur in adorationis vocabulo. Siquidem & homines & ſanctos angelos adoramus, non autem quod λατρείαν, hoc eſt, cultum diuinum exhibeamus. Inquit enim Moyſes deum tuum adorabis, & illi ſoli λατρείαν præſtabis, quo loco diligenter obſeruabis, qua ratione poſteriori dicto nimirum latriæ adiecerit ſoli, adorabis vero hoc ipſum non eſt adpoſitum. Quamobrem adorare licet. Quid enim aliud eſt quàm honoris alicui exhibiti, veluti emphaſis adoratio. Latria vero nequaquam, neque etiam licebit προσκύνησθαι, quod eſt proprie deum adorare. Hæc quiſpiam ad primum dicere poſſet. Secundum vero multorum opinionibus ſubuertetur, qui experientiam lectionis ſacræ non ſatis perceperit. D

Adoratio & latria qd differant

Adorare Quid.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Videamus quid de adoratione dicat pater iſte.

Sancta ſynodus dixit: Differentiā adorationis exhibuit, dixit enim, deum tuum adorabis, & illi ſoli latriam præſtabis, ad latriæ præſtationem adiecit ſoli, adorationi vero haud quaquam ipſum id appoſuit, falſa autem ſynodus hunc ipſum locum in maximum ſtabilimentum ſui adſumpſit.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Videndum tamen diligentius, quomodo ter ſapiens pater ipſum hoc interpretatur quod in medio ſcripſit, id enim eſt, quod nos omnes & eos qui contentioſe aduerſantur, in imaginum receptionem & adorationem addunt. Honorationis ait emphaſis adoratio eſt. Omnes igitur qui ſacras imagines ſe venerari confitentur, adorationem autem recuſant a ſancto patre tanquam hypocritæ redarguuntur. Nam cum vere adorationem quod eſt honoris ſymbolū recuſant, contrarium facere cognoſcuntur, nimirum ſanctis conuicia dicere. E

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Phoceæ, dixit: Tempeſtiuū eſt cum propheta dicere: Conuertiſti planctum meum in gaudium mihi, rupiſti ſaccum meum, & induiſti me lætitia. Scripturæ enim animos noſtros ab omni impietate conuerterunt, & diuina ſcientia & eruditione nos impleuerunt.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ quæ eſt Cypri, librum B. Anaſtaſij epi Theupoleos Stephano diacono & notario legendum tradidit.

Beati patris noſtri Anaſtaſij ad Symeonem epiſcopum Boſtrorum ſermo de ſabbato, cuius initium: Si patres oportet ſecundum oracula vt tu ais interrogare. Et paulo poſt: Quemadmodum enim abſente rege, pro eo illius imago adoratur præſente vero eo, veluti ſuperuacuum hoc committitur, cum ſatius ſit ipſum, quam, imaginem coli, neque tantum ob id ipſe qui non adeſt, per id quod pro illo adoratur ignominia affici creditur. Et poſt pauca: Quemadmodum cum quiſpiam temulentus in imaginem Imperatoris impetum faciens iuſte corrigitur, veluti ipſum regem ignominia affeciſſet, cum tamen ipſa imago nihil ſit præter lignum, aut colores cum cera mixti, eodem modo qui in alicuius typum aut effigiem ignominioſus eſt, in illum cuius eſt typus iniuriam factam arbitramur. F

Iohannes venerabilis monachus, preſbyter, & vicarius ſummorum ſacerdotum Orientis, dixit: Indicat dictus pater, quomodo abſentis Imperatoris imago honore non ignominia affici debeat, eodem modo cum nobis vere omnium dominus Ieſus Chriſtus ſenſibiliter non adſit, (carnalibus enim noſtris oculis diuina illius eſſentia videri non poteſt, quanquam vt deus vbique ſit) tantum illius imago honoranda eſt, quemadmodum de Imperatore ſtatuit pater prædictus.

Gregorius venerabilis monachus præſes manſionis Hermicdon librum beati Sophronij attulit, quem acceptum Stephanus religioſiſſimus monachus legit.

Beati patris noſtri Sophronij archiepiſcopi Hieroſolymorum encomiū in S. Cyrum & Iohannem: Venerentur alij aliter ſanctos hos, diuerſimode eorum dona magnificantes, benefactaq́ multifariam prædicantes, hi quidem excelſorum templorū erectionibus, illi vero variorum vnionum ornatibus, alij gemmarum & auri contextibus, alij præclaro pictorum artificio, alij aureis argenteiſq́ donarijs, alij ſericis bombyci-

Sophronij ſermo de S. Cyro & Iohanne.

A bycinisq; texturis,& (vt vno dicam verbo) omnes in martyrũ honorem pro cuiuſlibet opibus & voluntate inuicem vincere contendãt quo affectionem erga ſanctos hos clare oſtendant, referantq; pro corruptibilibus immarceſcẽtia, pro temporarijs ea quæ finem non habent pręmia, talibus em̃ donis admirandi iſti ſuos amatores rurſum afficere ſolent. Ex eodem commentario de ijſdem ſanctis miraculum tricenteſimũ ſextum, cuius initium Alexandriam Aegyti & Lybiæ metropolim. Et paulo poſt. Igitur cum veniſſemus in templum quoddam abſoluti operis, forma qdem tremendum & ſupra modum ſplendidum, altitudine vero in cœlum vſq; aſcendens, ingreſſi ſingula perluſtrantes, ecce imaginem maximã & mirificam vidimus repræſentantem in medio qdem picturam dñi noſtri Chri, Chri autem matrem & dñam noſtram deiparam ſemper virginem Mariam a ſiniſtris, a dextris vero Baptiſtam ſaluatoris noſtri præcurſorem, q in vtero ſaltu illum indicauerat, prȩterea apoſtolorum & prophetarum choros aliquot & martyrum cœtus, q ante imaginem collocati genibus flexis, & capitibus in ſolum inclinatis ante dñm procidebant, & pro templi cura intercedebant. Et paulopoſt. Et tertio ad imaginem venientes prædictis verbis modiſq; vſi ſunt, horamq; longam obſecrarunt, & declinati hoc ſolum quod iubes, dñe clamabant. Chrus vero commiſeratus annuit, & ante imaginem inqt, illi date, de terra itaq; ſurgentes martyres, primo qdam grãs agebant, deo noſtro, qui eorum preces B exaudiuiſſet, deinde gaudẽtes & exultantes, ecce (aiunt ad me) grãm deus tibi dedit: ingredere itaq; Alexandriam, & in magno templo ieiunus dormi, parumq; olei ex lampade, quæ ſupra ſaluatoris imaginem accenſa dependet in ampulla ſumpto, rurſus ieiunus ea quæ hic ſunt auferes, & hoc pedes vngẽs donũ ſanitatis conſequeris. Et paulopoſt. Ipſe vero ſurgens poſt ſomnum lampadis oleum ſumpſit, & ad ſanctorum phanum veniens, manus & pedes inunxit, & confeſtim a morbo liberatus, valetudinem bonam recuperauit.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Omnia vera dicit quæ de decore ſanctarum domorum, picturarum, reliquarum artium, item donariorum celebritate locutus eſt.

Thomas religioſiſſ. monachus, preſbyter, & vicarius ſummorum ſacerdotum oriẽtis, dixit. Hæc ipſa imago patres reuerendi Alexandriæ in templo dicto Tetrapylo etiam hodie exiſtit, omneſq; morbos curat.

Sancta ſynodus dixit: Gloria deo q etiã p imagines ſanctorum miracula perficit.

Euſtathius venerabilis monachus, preſbyter, & prȩſes manſionis Maximi dixit: Et ego patres ſancti eiuſdem patris librum adfero, continentem multorum ſanctorum virorum vitas, & ſi placet, adducatur.

Sancta ſynodus dixit, legatur. Stephanus itaque monachus acceptum librum C legit: eiuſdem patris noſtri Sophronij, e limonario. Dixit abbas Theodorus Aeliotes, quod erat quidam incluſus in monte oliuarum pugil egregius, oppugnabat autem eum dæmon ſcortationis, quodam itaque die cum vehementer inſultaret illi dęmon ſenex lamentari cœpit, dixitq; dæmoni, quouſque non relinques me? abſiſte poſthac a me, iam enim mecum conſenuiſti. Dæmon oculari aſpectu videndum illi ſe tradens, dixit: Iura mihi quod ea quæ tibi dicam, nemini ſignificabis, & non amplius tecum pugnabo, & iurauit illi ſenex per eum qui in altiſſimis habitat, ſe nemini dicturum, tum illi dæmon dixit: Imaginem iſtam ſi nolis me tecum luctari, caue amplius adores, habuit autem imago figuram dominæ noſtræ deiparæ virginis Mariæ geſtantem Ieſum Chriſtum. Dicit illi incluſus, Apage res erit mihi curæ. In ſequenti autem die rem Abbæ Theodoro Aeliotæ, qui tunc habitabat in vico Pharan rem ſignificauit, omniaq; patri retulit, ſenex autem pater incluſo, dixit: Vere pater deluſus es q̃d dæmoni iuraſti, tm̃ hoc vnũ benefeciſti, q̃d cõfeſſus es. profuerit autem tibi, ne ſinas in hac ciuitate amplius lupanar, neque egrediaris quin adores Chriſtum Ieſum dominũ noſtrum cũ matre ſua in imagine. Confirmatoq; eo ac animato pluribus verbis ad proprium locum conceſſit, dæmon autem illi iterum apparuit, dixitq;, quid agis maledice, nunquid iuraſti mihi nemini te dicturũ, quo pacto autem hæc effutijſti? dico tibi maledice in die iudicij tanquam periurus condemnaberis. Incluſus reſpondit. Quod iuraui iuratus ſum, quodq; peieraui noui, verum do

minum meum & creatorem non abiuraui, te vero non audio. D

Conſtantinus ſanctiſſ. epũs Conſtantiæ quæ eſt Cypri, dixit: Quemadmodum monilia aurea, ita diuini noſtri patres in ſanctorum adorationem conſentiunt.

Iohannes religioſiſſimus monachus, preſbyter, & vicarius ſummorum ſacerdotum orientis, dixit: Sed & aliud indicant etiam verba patris nr̃i Sophronij, q̃d ſcilicet præſtat iurantem peierare, quam plane iuramentum in deſtructionem venerandarum imaginum ſeruare. Hoc autem dico, quia hodie quidam iuramento idem ſtatuerunt.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Quandoquidem nouerat bonitatem dei, qui pœnitentes facile recipit, huius gratia ſtatuit impium iuramentum transgrediendum, & nunc qui in hæreſim hanc coniurarunt, ſi aliud peccatum non fecerint, facilis erit excuſatio, habebunt quod dicent: quod ſi vero alijs peccatis grauentur, vtinam deum placent, petantq́ remiſſionem illegitimi iuramenti.

Theodorus ſanctiſſ. epũs Subriton dixit: Coryphæus apoſtolorum Petrus negauit quidem, ſed pœnitens receptus eſt.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha, dixit: Herodes bene iurauit, ſed perijt. Petrus autem negans dominum cum iureiurando, deinde regreſſus, poſtquam fleuiſſet ſeruatus eſt, omnem enim iniquitatem bonus dominus remittit, ſi quiſpiam ex toto corde pœnituerit. E

Sancta ſynodus dixit: Recte domine, nam ſic & nos ſancta ſcriptura docet.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Princeps primus theologiæ diuus Iohannes, dixit: Filioli, ſi dixerimus quod peccatum non habemus mendaces ſumus, igitur ſi deum inuocauerimus pro peccatis noſtris, propitius nobis erit, & conniuebit ad peccata noſtra.

Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Dyrachij dixit: Multis precibus opus habemus o pater, multa enim mala fecimus, quinetiam continua pœnitentia & confeſſione indigemus.

Leo ſanctiſſ. epũs Phoceæ ſcriptum eſt quod falſum iuſiurandum non amabitis, huius gr̃a falſum noſtrum iuramẽtum, veluti nullum habẽs robur remittetur.

Iohannes religioſiſſimus monachus, preſbyter, & vicarius orientis dixit: Si iuſſeritis, fiat excuſſio de iurando.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: De eo iam dictum eſt, verum q̃ plura reſtant excutienda ad propoſitum redeamus.

Theodoſius diaconus, monachus, notarius, & oratorij cuſtos legit. Ex libro miraculorum ſanctorum Coſmæ & Damiani vir quiſpiam admodum manſuetus fiſtula in iunctura coxæ laborabat, cumq́ multorum curationes fruſtra tentaſſet, medicorumq́ nouaculis annis quindecim eſſet ſciſſus, exhauſtus, & ſuperatus malo, videns vlcus indies augeri: iamq́ pro vno foramine quatuor oſcula aperta, perq́ vnum eorum potum etiam & cibum quandoque reddi, medicoſq́ dicentes malum præualere, neque hominum manu ſuperari poſſe, deſperabundus ſtatuit deinceps abſtinere. Multis autem conſulentibus vt diuorum Coſmæ & Damiani famulorum dei templum ſacratum adiret, ſtatuit ſecum conſilijs amicorum (res enim multi conſilij neceſſitas) acquieſcendum. Videt igitur per ſomnium viros dei ſibi adſtantes, dicentes: adeſdum ad nos & ſanaberis. Hac itaque adhortatione confiſus, inſigne templum diuorum accedit quotidie ad eos ſupplicans, quo poſſet a morbo liberari. Cum autem iam multos dies fruſtra preces fudiſſet, neque quicquam quod ſolatio eſſe poſſet, perciperet, egreſſus ædem ſacram videt in porticus limine à dextro latere imaginem ſeruatoris noſtri poſitam, appicta autem erat, & ſancta deipara domina noſtra, beatiq́ viri Coſmas & Damianus, & quidam ex magnatibus, qui tabulam ſuſpenderat Leontius nomine. Obſecrationibus igitur rurſum factis amareq́ illachrymans multis horis, rogat ſanctos vt voti fiat compos, digreſſus autem ad cubiculum domus ſuæ vidit noctu ſanctos viros dei ad ſe venientes, in medio autem virginem matrem dicentem ad illos: En hic eſt, ſuppetias illi quam primum ferte. F

Idem

A Idem iterum ex miraculis Coſmæ & Damiani legitur de vxore Conſtantini Laodicenſis. Contigit virum quendam in militari ſcientia approbatum nomine Conſtantinum, ſingulariter erga ſanctos dei Coſmam & Damianum affectum, perpetuoq; eorum interceſſionem implorantem extra regiam hanc ciuitatem exercitus ſibi commiſſi cauſſa proficiſci, qui & imaginem ſanctorum ſecum etiam peregre ferre ſolebat. Cum autem veniſſet in Laodicẽſium ciuitatem quandam quę Trimiſtaria dicitur, hæreretq; ibi paulo longius ob mandata q̃ procuranda ſuſceperat, vxorem ibidem duxit. Quæ cum paulopoſt ex maxilla ſiniſtra dolere cœpiſſet, iamq; in abſceſſum malum vergeret viro ſæpe quæſta de doloribus, tandem eum adijt faſſaq; eſt, ſe eos dolores amplius ferre non poſſe. Is vero illi reſpodens, conſolansq;, quatenus fieri poſſet, ait: Quid vis faciam vxor, neſcis nos peregre eſſe, neq; domi noſtræ, ſiquidem in noſtra ciuitate viueremus, poſſem ego cerea ſanctorum meorum Coſmæ & Damiani imagine omnes dolores tuos ſedare, & auferre. Hæc autem fidelis exiſtens, mirataq; ſubitæ ſanitatis p ſanctos dei promiſſionem, rogauit, vt in ſancta beatorum æde poſtquam reuerſi fuiſſent preces fundere ſibi liceret. Compuncta enim animum ex auditione tantummodo de viris ſanctis quieuit. Poſtera autẽ nocte ſe ſomno vbi compoſuiſſet, videt tremẽdos hos, & magnos medicos & famulos Chriſti Coſmam & Damianum ea qua pinguntur figura lecto ſuo adſiſtentes & dicentes illi: Quid habes? quid torqueris, quid virum tribulas, en adſumus vobis, nihil eſt quod ſitis ſoliciti. Hæc cum dixiſſent, abierunt. Hæc vero cum de ſomno ſurrexiſſet, maritum ſtudioſe de viſo interrogauit de forma ſanctoꝝ

B Coſmæ & Damiani, de hiſtoria, & rõne qua cõſolationẽ ferũt ægris, ad quę cũ vir reſpondiſſet, ipſa quoq; cętera quæ per viſum cognouiſſet, expoſuit. Poſtea autem maritus cogitans & recordatus, quod in manicis ſub axilla figuram ſanctorum ferret, manicam excuſſit, vxoriq; imaginem oſtendit. Hæc autem cum vidiſſet, adorauit, & cognouit vere omnia quæ cum ſanctis & ſecum eſſent acta.

Iohannes venerabilis monachus locum tenens ſummorum ſacerdotum orientis, dixit: Satis aperte declaratum eſt nobis per imagines quoq; ſuas ſanctos miracula deſignaſſe. Siquidem per imaginem mulierculæ apparentẽ, hanc curarunt.

Manzon ſanctiſſimus epiſcopus Pracanon, dixit: Poſtquam ego è regia vrbe profectus in ciuitatem meam perueniſſem, ſubito morbo adeo correptus fui, vt amicorum iuſſu teſtamentum condere cogerer, ſed iuſſi inferrẽt ad me ſanctam ſeruatoris noſtri Chriſti imaginem, quam cum vidiſſem, dixiſſemq;, domine, qui das ſanctis gratiam, reſpice me, impoſuiſſemq; loco dolenti, morbus ab ea repulſus eſt, & ſanitatem recuperaui.

C Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Seleuciæ, dixit: Et nobis hoc perceptum eſt factum enim eſt non longe à nobis.

Theodoſius diaconus, monachus, & armarij cuſtos ſacrarij patriarchici, ex eodem paſſionis libro de muliere quæ torminibus agitabatur, legit. Paulus ſapientiſſimus doctor. & columna eccleſiæ clamat, ſpes non pudefacit, quia charitas dei effuſa eſt in cordibus noſtris, eiuſcemodi ſpem habens fidelis quædam mulier, cum continuis torminibus vexaretur, ob ſingularem erga ſanctos dei Coſmam & Damianum affectionem perpetuo precibus apud eos ſolicitabat, eorumq; templum frequẽtabat, quo poſſet aliquando à tẽ ſuo malo liberari, nec ſatis fuit q̃d in ſingulos dies eorum templa frequentabat, quinetiam omnibus ædium ſuarum parietibus imagines eorum appinxit, inſatiabile ſiquidem deſiderium eius erga ſanctos dei apparebat. Neq; hoc reprehenſione dignum cenſebitur, quandoquidem in animi ſimplicitate id quod eſſe incredulum poteſt, iudicatur. Contigit autem quodam tempore, vt hæc internis affectionibus ſupra modum cruciaretur, cumq; præ torminibus in grabato ſeſe volueret, erigens ſeſe præ pœnaꝝ magnitudine ad locũrepere cœpit, in cuius parietibus ſctõꝝ effigies depinxerat, fide vſa pro ſcipione. Chriſma aũt accipiens in aquã effudit, illamq; bibit, & confeſtim ſanitati ſanctoꝝ interceſſione reſtituta eſt. Hæc ergo poſtquam conualuiſſet, in magnam eccleſiam aſcendit, omnibuſq; indicauit, quanta beneficia curationis erga eam ſancti præſtitiſſent.

D

Symeon venerabilis monachus, preſbyter, & præſes manſionis Choræ librum obtulit, quem acceptũ, Victor dei amantiſſ. diaconus & notarius ſancti patriarchici ſecreti legit. Beati patris noſtri Iohannis Chryſoſtomi oratio in peluim, cuius initium, oĩa facta ſunt ad gloriam dei vtilitatem vero noſtram. Nubes in pluuiaꝝ adminiſtrationem, terra in fructuum productionẽ, mare in merciũ copiã, oĩa tibi ſeruiunt deo, imo imagini dñi. Non enim cum regiæ imagines, & figuræ in ciuitatem adferuntur magiſtrat⁹, & populus gratulabundus tabulas veneratur, neq̃ ex cera fuſilem imaginem, ſed regiam figuram, ſic & creatio, non terreſtrem formam, ſed cœleſtem characterem veneratur.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Libri iſti q lecti ſunt ex templo ſunt ſanctorum Anargyron in hac regia ciuitate, clerici autem loci iſtius eos attulerunt, vt in ſacra ſy(nodo legerent.

Sancta ſynodus dixit. Oportebat eos libros adferri, nam ad vtilitatem omnium lecti ſunt.

Petrus venerabilis lector & notarius ſacri patriarchatus legit: Ex quarto libro cõtra Arrianos verba D. Athanaſij, cuius initium: Cum iudicatũ ſemel ſit Arrianoꝝ inſanias ab eccleſia deſciuiſſe & poſt alia. Hoc aliqs ex imagine Imperatoꝝ clarius & attentius cognoſcere poſſit. Nam in Imagine regis forma & ſpecies eſt, in rege vero ea quę eſt in imagine forma exiſtit, impermutabilis autẽ eſt in imagine regis ſilitudo, ita vt q imaginẽ inſpexerit, ipſum quoq̃ regem ſimul inſpiciat. Rurſus q regẽ conſpicit, nouit eum eſſe quẽ in imagine conſpexerat. Quandoqdem autem ex eo ꝙ ſilitudo non differt, volenti poſt imaginis inſpectionem regẽ videre, recte dixerit imago, ego in illo ſum, & ille in me, & quod in me vides, vides & in illo, q igitur imaginem adorat, adorat etiam ipſum regem. Illius em̃ forma & figura eſt imago. E

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Hæc ſane rerum natura docet, quod honor imagini exhibitus, ad ipſum fontem primũ referatur, quomodo etiam contumelia. Quæ autem pater dixit illo loco ad exemplum quoddam pertinent ſimilitudinis.

Epiphanius venerabilis diaconus eccleſiæ Catanes, locumq̃ tenens Thomæ venerabilis epiſcopi Sardiniæ, dixit: Paradigmata, de rebus coincidẽtibus & conuenientibus dicuntur, quemadmodum diuinus pater accipit regis imaginem.

Imagini honor exhibitus ad prototypũ refertur

Victor venerabilis diaconus & notarius legit, ex S. Baſilij Magni ad Amphilochiũ de ſancto ſpũ triginta capitibus. Ex cap. xvij. Quia rex dicit etiam regis imago neq̃ tñ ob id duo reges, non em̃ ſcindit potentia, neq̃ honor diſtribuit. Nam quẽadmodũ principiũ nos conſeruans, poteſtasq̃ vna, ita & noſtra glorificatio, ſiue laudatio vna & nõ plures, quã ob cãm etiã imaginis honor, ad primũ veluti fonẽ dirigit.

Iohannes venerabilis monachus, preſ byter, & locum tenẽs orientalium ſedium, dixit: librum quem in manibus ferimus ab oriẽte adduximus, petimusq̃ vt legatur. E

Cõſtãtin⁹ venerabilis diaconus & notarius legit. ex libro D. Baſilij cõtra Sabellianos, Ariũ & ĩpios alios, cuius initiũ: Iudaiſmus cũ gẽtilitate pugnat, vtraq̃ aũt cum Chrianiſmo, & poſt alia. Sed veritatis ſermo vtrinq̃ contrarietates effugit. Vbi em̃ vnũ qdẽ principiũ, vnũ vero q̊d ex eo, & vnũ qdẽ originale, vna vero imago: illic vnitatis rõ nõ corrũpit. Quapropter ex prẽ genitus fili⁹ exiſtẽs, & naturalr̃ exprimẽs in ſeipo patrẽ, vt imago qdẽ, ĩcõmutabilitatẽ habet, vt vero genitũ cõſubſtãtiale cõſeruat. Nõ em̃ q in foro regiã imaginẽ diligẽtius ĩtuẽs, regẽq̃ illã dicẽs, eũ q in tabula pictus ẽ, duos reges fatet, nimiꝝ ipſam imaginẽ, & eũ cui⁹ eſt imago. Neq̃ ſi qs in tabula pictũ indicauerit, dixeritq̃ ecce regẽ, ob id primũ & veꝝ exẽplar ip̃m. ſ. regẽ appellatiõe priuauit, pfecto videt magis honorẽ regis p eiuſcemõi cõfeſſionẽ ſtabi(liuiſſe.

Falſum eẽ axioma. Quicunq̃ imaginem Chr̃i adorat, Chr̃m in duo diuidit.

Iohãnes ſanctiſſ. pbr̃, locũ tenẽs ep̃orum oriẽtaliũ dixit: Falſa ſynodus ſparſerat hoc axioma, qcũq̃ imaginẽ adorat, in duo Chr̃m diuidit, & qcũq̃ imaginẽ adſpiciẽs, dixerit, aut iſcripſerit ei, hic ẽ Chr̃us, Chr̃m diuidit. Stultũ id ſane ẽ. Nã diuinus pater Baſilius veluti lãpas & doctor eccleſiæ Chr̃i, quiq̃ p ſpm̃ ſctm̃ ad diuina initiatus eſt honorẽ imaginũ ad ip̃m exemplar primũ redire teſtatus eſt. Et q imaginem regis contemplatus, inſpexerit in ea regem, ſiue adorauerit, non ſane duos reges, aut adorat, aut videt, ſed vnum regem tantum. Clare em̃ dixit, Beatus pater, q̊d & rex dicatur regis imago, neq̃ tamen duo reges. Adeo vt tã clarum ſit, quod is q̃

adora

A adorauerit imaginē, & dixerit, hic eſt Chřus, non peccauerit. Indicat enī q̄d Chřus verus eſt dei filius, & patri coaſſidens in cœlis: idq́ in proprio ſuo corpore, ve⁊ per imaginē quæ per colores exprimit potētia eius adoratur & glorificat, & p̄ ſenſum in cognitionē eius poteſtatis puenimus. Vnde & beatus pater indicauit, nō eē duas adorationes, ſed vnā ipſius imaginis & primi exēplaris, cuius eſt imago.

Petrus & Petrus dei amantiſſimi vicarij Adriani papæ veteris Romæ librū obtulerūt, quem Demetrius venerabilis diaconus, notarius & armarij ſanctæ magnæ eccleſiæ cuſtos legit. Ex epiſtola beati patris noſtri Baſilij ad Iulianum Imperatorē apoſtatam. Quemadmodum a deo Chriſtianam & inculpabilem noſtram fidē, veluti hæreditario iure accepimus, ſic confiteor, & in eo maneo. Credo autem in vnū deum patrem omnipotentem, deum patrem, deū filium, deū ſpiritū ſanctū. Vnum deum hæc tria adoro & glorifico. Confiteor etiam filij incarnatam οἰκονομίαν: Deinde ſanctam Mariam, quæ ſecundum carnem illum peperit, hanc deiparā vocās. Suſpicio enim ſanctos Apoſtolos, prophetas & martyres, qui pro me apud deum ſupplicāt, quo per illo⁊ mediationē propitius ſit mihi deus noſter benigniſſimus, & remiſſionē peccato⁊ mihi gratis largiatur. Quam ob cauſam & hiſtorias imaginum illo⁊ honoro & palam adoro. Hoc enim nobis a ſanctis apoſtolis nō eſt prohibendū, ſed in omnibus eccleſiis noſtris eorum hiſtorias erigimus.

Gregorius venerabilis diaconus ſancto⁊ & laudato⁊ apoſtolo⁊ legit. Theodo

B riti epiſcopi Cyri ex vita Symeonis, cuius initiū Symeon inter p̄cipuos. Et poſt alia Aiunt aūt eum in Roma maxima ſcilicet illa tam fuiſſe fama nobilem, vt in oīnibus etiam officinarum veſtibulis exiguas eius imagines collocarint, cuſtodiā quandam & ſecuritatem rebus ſuis illinc promittentes.

Ioſeph venerabilis monachus manſionis Herculij dixit: Et ego peccator librū adfero, qui vitā Symeonis in admirando monte continet, & ſi iuſſeritis, legetur.

Sancta ſynodus dixit: capita tantummodo hiſtoriæ referantur, vt domi ab omnibus poſtea legatur.

Coſmas autem venerabilis diaconus & cubicularius legit: Ex vita beati patris noſtri Symeonis in mirando monte caput centeſimum decimumoctauum, de muliere quæ in Rhoſopoli mirum in modum a dæmonio exagitata, & ſanitati reſtitutā eſt, & multis annis ſterilis exiſtens concepit, & ob id imaginem in domo ſua ſancti viri collocauit, ad quam plurima miracula contigiſſe clarum eſt, quale de hæmorrhoiſſa quadam quę annis decem & quinq́ malo laborās, tantūmodo inſpecta imagine ſanata eſt, adhuc beato patre viuente. Itē alter quidam Antiochenus ciuis mercator, qui cum dæmonio vexaretur ad Symeonem conceſſit, a quo ſanatus imaginem illi in veſtibulo ædium ſuarum poſuit, quam improbi quidam & infideles de loco deturbantes valide puniti ſunt.

C Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ Cypri dixit: Hæc quidē venerabiles patres ex ijs quæ lecta ſunt, & audiuimus & credimus. Et ego pro mea mediocritate quæ cōtigere ſigna his nō abſimilia narrabo. Vir quiſpiā Cyprius in Cōſtātia vrbe armētarius in ſacellū virginis deiparæ orādi cauſa cōceſſit, & inter orandū ſuſpiciēs, imaginē virginis ex coloribus in pariete expreſſam animaduertit, aitq́: Quorſum hæc? & ſtimulo quo boues agebat ſublato imagini dextrum oculum exculpſit. egreſſus autem templum cum pecus pungeret, ſtimulus fractus eſt, parſq́ ea cui ferrum infixum eſt in hominem delapſa, in oculum illius dextrū infixa eſt. Hunc ego vi⁊ vidi & vnoculū eſſe etiamnum cognoſco.

Alius quidā in ciuitate quæ dicitur Citiū, die decimaquinta menſis Auguſti, cū feſtū virginis celebrat, ingreſſus templū vt velis ornaret illud, clauū in parietē malleo adigēdo, frontē imaginis diui Petri in pariete depictæ transfodit, funiculo itaq́ velo alligato cōfeſtim illius caput, frontēq́ intolerabilis doloris cruciatus inuaſit, qui conſtāter p̄ duos feſtiuitatis illius dies permāſit. Epūs aūt Citij re cognita hominē increpauit, iuſſitq́ vt abiens clauū ite⁊ eximeret ex imagi ne, quo facto cōtinuo dolor mitigatus eſt. Interroget ſi libet eps̄, adeſt enī in hac cōgregatiōe. Interrogatus aūt epiſcopus Citij iureiurando affirmauit ita ſe habere in medio ſynodi.

Ante biennium duæ naues in Syriæ ciuitatem Gabala cum aliquot viris Cypriꝭ D
nauigauerunt. Cum autem in Gabala perueniſſent, ſagittariꝭ aliquot Agareni circa
mare deambulabant, & quidam eorum cum Cypriꝭ ingreſſus templũ in ciuitatem,
cum vidiſſet in pariete pictã imaginẽ, quæ fuit e Chřianis, quidnam prodeſſet iſthic
imago, ad quẽ Chriſtianus inſit, venerãtes eam iuuat, ignominia vero afficientes no
cet, ad quem Sarracenus ait: en ego effodiam illius oculum vt cognoſcam q̃d poſſit
arrepto igitur conto quem manibus ferebat in dextrum imaginis oculum intruſit,
quo facto ſtatim quoq; illius oculus dexter in terram cecidit. Ipſe quoq; ardenti
febre correptus, à comitibus ſuis ad propria reductus eſt. Hæc nobis narrarũt rede
untes Cypriꝭ qui triginta duo numero fuere.

Theodorus ſanctiſſ. epũs Catanes librum attulit, quem acceptum Gregorius dei
amantiſſ. diaconus ſanctoꝝ apoſtoloꝝ legit. Ex orone diui Baſiliꝭ in beatum marty
rem Barlaam, cuius initium: Prius quidem ſanctorum mortem. Inter reliqua. O cla-
ri athleticoꝝ recte factoꝝ pictores exurgite, veſtris artibus militis mutilatam imagi
nem magnificate. Obſcurius à me corona dignum virum deſcriptũ, coloribus artis
veſtræ lucidum & ſplendentem facite. In oſtendendis præclaris facinoribus marty
ris victrix abeat pictura. Gaudeo in hoc certaminis genere me vobis eẽ inferiorem.
Videam manus exactiſſimum opus, quo certamen pingitur, videam clariorem pi-
ctum in veſtra imagine pugilem. Lugeant dæmones claris martyris facinoribus
per nos oſtenſis attoniti, inſcribať etiam tabulæ qui certaminibus præſidet Chriſtus, E
cui gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Phoceæ dixit: Scriptum eſt, in duobus aut tribus te
ſtibus ſtabit omne verbũ. Hodie aũt nobis plurimi ſacrati libelli oblati ſunt, q̃ men-
tes noſtras irrigauerunt, & ſatis de ſanctaꝝ imaginũ firmitudine docuerunt. Et Pe-
trus lector librum ex vita ſanctæ Mariæ Aegyptiacæ legit, cuius initium: Myſteri
um regis cælare decorum. Inter cætera.

Alios q̃dem nemine impediente templũ recepit, me ſolum autẽ miſerã non ad-
miſit, veluti ſi copiæ militares in hoc ſubornatæ eſſent, quo mihi ingreſſum præclu-
derent, ita me turbæ vehementia coartabat, quamobrem in proaulium ſiue veſtibu
lum templi me recipere coacta ſum. Deficiebam eñ ex populi impetu & impreſ-
ſione, ab ea quam intuli, & ſuſtinebã. Adeo violenter mecũ agebatur. Stabam autẽ
in angulo quodã aulæ ipſius tẽpli, atq; ita adhuc vix a populi tumultu me defen-
dere potui. Cumq; ſurſum adſpicerẽ, intuita ſum viuificũ illud lignũ, ſtatimq; ratio
ſalutaris oculos mentis meæ tetigit, cum indicaretur mihi, cœnoſitatẽ & impuritatẽ
opeꝝ meoꝝ in cauſa eſſe quamobrẽ a templo ſecluderer. Cœpi ob id flere & la-
mentari, pectusq; tũdere, gemitusq; ex fundo cordis depromere. Cũ aũt lachryma
rer, ecce in ſuperiore loci in quo ſtabã parte imaginẽ ſanctiſſimæ deiparæ ſtantem
conſpexi. Loquor autẽ ad eam nõ conniuentibus oculis eandẽ inſpiciens. O virgo F
dña quæ deum verbũ iuxta carnẽ peperiſti, noui profecto, noui non eſſe decorũ,
neq; rationabile, me ſordidã adeo, & inquinatiſſimã fœminã, imaginẽ, corpus & ani-
mam caſtitatis tuæ, & ſemper virginitatis continentẽ inſpicere. Iuſtum eñ eſt impu
ram adeo me a tua caſtitate & munditia odio haberi & execrari. Verum quandoq-
dem vt audiui: Propter hoc deus, quẽ tu genuiſti homo factus eſt, vt peccatores ad
pœnitentiã vocaret, auxiliare mihi ſoli, & non habenti q̃ mihi ſuppetias ferat, iube,
vt mihi quoq; contingat in templũ ingreſſus, fac ne priuer aſpectu ligni, in quo iu-
xta carnem adfixus fuit, quẽ tu genuiſti, propriũ ſuum ſanguinẽ in redemptionem
mei effundẽs. Iube vt & mihi quoq; fores pateant, vt & diuinã illam crucẽ adorem.
Do eñ fideiuſſorem tibi deum, q̃ ex te ortus eſt, me non amplius corpus hoc meũ
turpi cõmixtione conſpurcaturã. Verum vt tantũmodo crucẽ filiꝭ tui inſpiciã con-
feſtim mundo oĩbusq; rebus mundi valedico & renuncio. Quinetiã extemplo, quó
me ſponſor ille ſalutaris iuſſerit, & duxerit abeo. Hæc cũ dicerẽ flagrans quædã re-
dundantia fidei in me ſuccreuit, confiſaq; deiparæ cõmiſeratione e loco illo, in quo
ſtabã me mouens, precesq; continuas fundens, me turbæ ingredientiũ iniꝭcio, neq;
quiſquã erat q̃ me impelleret, aut a quo ego truderer, aut premerer: neq; quiſquã q̃

me

A me prohiberet, quo minus ad valuas, per quas in templũ itur. Me igitur & horror animiq́ʒ extaſis inuaſit, totaq́ʒ cõtremiſcere & conturbari cœpi, quantum aũt viribus poteram, in ianuam quæ antea mihi aditum negabat, nũc viſa eſt recipere, idq́ʒ adeo libẽs. Dein procedẽs, ingreſſaq́ʒ ſancta ſanctoꝝ, ſctã crux viuifica me, vt eã adſpicerem dignata eſt, diuinaq́ʒ illic myſteria inſpexi. Quantum aũt fieri potuit ad pœnitentiam me conuertendo, in terrã proſtraui, ſanctumq́ʒ illud pauimentum oſculata ſum. Poſt id autem egreſſa ad locum ſponſionis properando, in quo chyrographũ ſponſionis ſcriptum erat, genibus inclinatis coram ter ſancta virgine deipara verbis iſtis vſa ſum. Tibi quidem o bonaꝝ rerum amatrix domina, quæ tantã mihi præter meritũ humanitatẽ exhibuiſti preces meas nec reieciſti, vidi enim gloriam, quã nos prodigæ pudicitiæ videre non debebamus, tibi inquam & deo qui propter te peccatorum pœnitentiam admittit gloria. Quid enim ego infelix peccatrix vltra poſſum aut excogitare aut loqui? Iam autem o domina tempus eſt, vt ſponſioni ſatisfaciam, tu vero me quo placuerit, ducito, eſto mihi ſalutis magiſtra, mihi viam quę ad pœnitentiam ducit, indica. Hæc cum adhuc in ore haberem procul audiui vocem clamantem. ſiquidem Iordanem tranſieris, requiem inuenies bonam. Ego vero vocem eam exaudiens cum lachrymis clamaui, & ad dominum vocem intendi. Domina deipara ne me relinquas. Hæc cum dixiſſem aulam templi egreſſa, feſtinabunda abij.

Iohannes religioſiſſimus monachus & vicarius ſummorum epiſcoporum oriẽtis dixit: Talem imaginem nos vidimus in ſancta Chriſti dei noſtri ciuitate, eamq́ʒ
B ſæpius ſalutauimus.

Stephanus dei amantiſſimus diaconus, & referendarius ſacri ſecreti legit: Ex martyrio beati martyris Procopij, cuius initium. Per ea tempora regnum obtinebat Diocletianus tyrannus, inter cætera, Neanias gaudio magno perfuſus & fide audẽs rem bene geſſit. Similiter illius omnes comites: ea autem nocte cum militibus reuerſus eſt. Venit autem in Schytopolin & omne ſodalitium aurifabrorum & argẽtifuſorum conuocans interrogauit eos, dicens: Poteſtis ne mihi facere vas aliquod quod ego tradam vobis. illi vero hominis auſteritate deterriti, cõmuni conſilio ſtatuerunt apud illum vnum ex omnibus quem optimum artificem exiſtimabant, nomẽ illi Marcus erat, dicẽtes, ſi qs eſt qui voluntati tuę dñæ ſatisfaciet hic erit. Et paulo poſt: Marcus autem nequaquam obedire volebat iuueni. Perſuaſit tamen tandẽ is dicens, hoc myſterium regi vſque ad vitam nunquam reuelauero. Perſuaſus itaque Marcus in abdito ex auro & argento noctu crucem fabricauit. Cum autem opus conſummatum erigeretur, tres in eo imagines apparuerunt. Scriptum autem
C erat Hebraica dialecto in ſuperiore parte Emmanuel, & vtrinq́ʒ in ſummitate alarum, Michael & Gabriel. Voluit autem Marcus ſibi timens expungere imagines, verum non potuit. Confeſtim enim manus illius ſicca permanſit. Sub gallicinium aũt dux q dicebat Neanias ad ædes Marci quo crucem auferret, properat. Videns autem illam protinus adorauit. Ait autem ad Marcũ, quæ ſunt hæ perſonæ, quęq́ʒ hæc inſcriptio. Domine, in qua hora crux a me erigebat imagines iſtæ per ſe enatæ ſunt, neq́ʒ ego cognoſco quænã aut cuius ſit inſcriptio. Neanias vero cognoſcens virtutem quandam in his eſſe, adorata cruce, Marco artifici copioſam mercedem ſoluit, profectusq́ʒ eſt in ciuitatem ſuam.

Stephanus religioſiſſimus monachus & librorum cuſtos ſacri patriarchij legit: Ex vita beati patris noſtri Theodori archimandritæ monaſterij Sicanon, cuius initium. Benedictus deus, & pater domini noſtri Ieſu Chriſti. Inter alia. Cum autem natus eſſet annos circiter duodecim, lætales bubones homines iſtius loci inuaſerant, quo & ipſe grauiter vſque ad mortem laborare cœpit. Itaque illum ad templum B. Iohannis Baptiſtæ, quod erat prope oppidum, ducũt: depoſuerũt aũt eum in limine ingreſſus altaris, ſupra illum vero locum in trabe crucis imago ſaluatoris noſtri Ieſu CHRISTI ſtabat, eo autem ex bubone eiulante, inſtillarunt in illum guttas roris ex imagine, confeſtim autem gratia dei leuius a dolore ſe habuit,

habuit, ſanitatiq́ priſtinæ reſtitutus eſt, domumq́ reuerſus eſt. Paulopoſt autem cũ imitari cuperet Dauidem in hymnorum melodia pſalterium diſcere cœpit. ipſe autem difficulter & cum ſummo labore diſcebat, cum autem vſque ad pſalmum decimumſextum proceſſiſſet, decimumſeptimum tãdem tranſire non potuit. Igitur meditabundus in orarium ſancti martyris Chriſtophori, quod prope oppidũ erat, concedens in faciem ſe proijciens, deum precabatur, vti illum docilem & facile apprehendentẽ in pſalmorum meditationẽ redderet. Benignus aũt deus & amator humani generis q dixit, petite & dabitur vobis, petitionem illius exaudiuit, eiq́ annuit. Cum aũt iam a pauimento ſe leuaſſet, inq́ dei imaginem intentius ſpectaret, dulcedinem ſenſit melle ſuauiorẽ ori illius inſertã. Ipſe aũt cognita gratia dei, aſſumptaq́ dulcedine, deo grãs egit, & ab illa hora facili negotio & dociliter pſalteriũ didicit. D

Coſmas dei amantiſſimus diaconus cubicularius legit:

¶ Epiſtola Gregorij ſanctiſſimi papæ Romani ad ſanctiſſimũ Germanum patriarcham Conſtantinopolitanum.

Hanc epiſtolam nõ inueni in epiſtolario Gregoriano, alioquí eius verba, vt iacent deſcripſiſſem.

QVanta qualiſq́ animi delectatio, cũ venerabile tuũ & honorificũ nomẽ exaudio, quod mihi gratiã annuntiat, non poſſum ſatis declarare. Hanc enim nuntiationem quæ & nuper te tuis venerandis literis mihi euangelizata eſt, plurimo gaudio & exultatione ſuſcepi, & præ gaudio nimio ſpiritus meus refocillatus eſt. Deinde in cœlum oculos ſuſtollẽs gratiarum actionem deo omnium regum principi dixi, qui ita in omnibus beneplacitũ ſuũ facit, & nobiſcum vſq́ ad finem adeſt, hic enim omnia veſtra ad lucẽ perducit. hoc eſt eñ q̃d noctu diuq́ precor, neq́ vnq̃ ab hac intentione ceſſo. Confido enim in Chriſtum, neq́ ab eo abſiſtam. Teſtatur idem ſuauis illa & honeſta in ſingulas horas tuæ probitatis recordatio o benedicte & deo amate frater. hanc enim in labijs habens non poſſum dimittere, quin per literas ſubinde te alloquar. Non enim mihi ſolummodo hoc vtile eſt ſed omnibus, quod tam inſignem eccleſiæ propugnatorem te habeant, vt recte tua certamina omnium ore celebrentur. Maxime autem in hoc certamine, in quo quãq́ multa paſſus ſis, & pro benefactis iniuriam acceperis tamen laudandus es, q̃ ad ſummã felicitatem res perduxeris. Cecidit enim impietatis præcurſor. Nã poſtq̃ putabat iuxta ſuã voluntatẽ oĩa peragere ex alto infundũ ruẽs & viribus comminutus cecidit, ſpe ſua inſignite fruſtratus. Audiuit aũt ab eccleſia quæ & Pharao Aegyptius tyrannus prius Moſi illi accinẽte audierat. Dixit inimicus comprehendã. Diuides ſpolia, implebo animam meã. Acclamabatur autẽ illi veluti diabolus ipſe foret hæc prophetica execratio. Propter hoc auferet te vſq́ in finem, euellet te & transferet e tabernaculo ſuo, & radicationem tuam e terra viuentium. Ita ille præter ſpem, fruſtratus propoſito ſuo ſecundum ſpem perijt, idq́ fortitudine propugnationis quæ venit deſuper, quã ad ſummã peruenit excicionẽ, vt de eo verum eſſe videatur, quod per ſcripturam dictum eſt: Telum potentium imbecillum redditum eſt, & impotentes ſuccincti ſunt fortitudine. Ob id nihil eſt quod contra impietatem eorum qui cum deo pugnant deum eſſe imbecillem credamus. Et ſi in inſanos totus mundus cum deo pugnare dicitur, quare tu qui ſanctificatus es cum deo hoſtes nõ poſſes ſuperare? Bellum enim erat cum impijs, in quo licet non aperte inſignem tamen belli ſocium habuiſti, deum noſtrũ Chriſtũ, cuius quidem labarum inſigne geſtaſti, ipſam dico viuificantem crucem, magnum illud poſt mortem illius trophæum, in quo mundi fines quadripartito deſcripſit, partes etiam eius literis tres indicauit. Deinde etiã ſanctã omniũ dominæ caſtæ dei matris imaginem, cuius faciem diuites populi ſupplicant. Sanctum enim eſt vt patribus videtur, nã quicũq́ eã ita venerãtur, his ſine dubio magna retribuit. Quandoquidem imaginis veneratio, in prototypum, iuxta magnũ Baſilium, redit. Pietate enim plenum eſt venerandarum picturarum argumentũ, vt autor eſt Chryſoſtomus. Si q̃s alius ego certe, inquit, ex cera fuſilem picturam pietate plenam amaui. Vidi eñ angelum turmas barbarorum in imagine perſequentem, & Dauid vere dicentẽ: Dñe in ciuitate tua imaginem eorum annihilabis. Neq́ vnq̃ eccleſia errauit in hoc q̃d dixerit deum nobis imagines conceſſiſſe, neq́ etiam hoc ethnicã traditionem ſapit. Nã E F

A & in Paneadem ciuitatem hæmorrhoiſſæ imago tranſmiſſa, in memoriam miraculi
quo herbæ excreſcentes omnibus ægritudinibus auxiliares erãt celebrabatur, idq́ꝫ
ſumma erga nos dei bonitate. Ergo eccleſiæ capita & colũnæ talia fieri permiſerũt
& tradiderũt, vt in oĩm oculis eiuſcemodi picturæ exhiberent, ſacer ille & venerã-
dus typus, quo iuxta humanitatem Chriſtus qui peccata mũdi abſtulit, velut colũ-
na erigeretur, per quam humilitatis dei altitudinem noſceremus, & diſpoſitionem
illius incarnatiõis in memoriam reduceremus, inqꝫ agnitionem ſacratæ mortis illi-
us, veluti manu duceremur, quẽadmodum ad eam quæ illius cõtigit liberationem,
neqꝫ tamẽ in hoc quicq̃ quod à diuinis diſcordat, dicitur. Si em̃ prophetica ꝑconia
euetum nõ aſſecuta ſunt, ne ſcribãtur res ipſe ad demõſtrationẽ eoꝝ quæ nõdum
cõtigerũt, hoc eſt, niſi incarnatus eſt dñs, ne figuret illius iuxta carnem imago. Si in
Bethleem nõ natus eſt ex glorioſiſſima virgine deipara, neqꝫ Magi munera obtule-
rũt, neqꝫ paſtoribus adſtitit angelus, turbaq́ꝫ cœleſtis exercitus hymnũ nato puerulo
cãtarũt: ſi nõ in brachijs is qui cũcta portat, geſtatus eſt, neque lacte nutritus eſt, qui
dat eſcã oĩni carni, neqꝫ etiã illa pingãtur. Si nõ à ſene ſuſceptus, is qui vitæ & mor-
tis, oĩmq́ꝫ princeps & dñs eſt, fuit (ſimul ab ipſo cognitus, cũ ab eo liberationẽ diſſo-
lutionẽq́ꝫ precaretur) ipſumq́ꝫ ꝑdicauit, ſi nõ in Aegyptũ a matre deportatus, & rur-
ſus ex ea redijt, Nazarethq́ꝫ habitauit coloribus nõ effigiet. Si non mortuos ſuſcita-
uit, ſi nõ diſſolutos reſtituit, ſi nõ lepras mũdauit, & cæcis oculos reddidit, & impe-
ditam linguã ſoluit, item greſſus claudoꝝ firmauit, dæmoniaq́ꝫ exegit, aures ſurdoꝝ
aperuit, cũcta vltra fidẽ hominũ diuinis ſignis egit, nõ pingatur. Si paſſionem volẽs
B nõ ſubijt, & infernũ nõ deſpoliauit, & vbi reſurrexiſſet in cœlũ, aſcẽdit, vnde vẽtu-
rus eſt iudicaturus viuos & mortuos nõ per picturã iudicetur. Neqꝫ etiam eaꝝ reꝝ
figuræ & hiſtoriæ, picturis & coloribus repreſentẽtur. Hæc aũt cũcta ſi facta ſunt,
magnumq́ꝫ hoc pietatis myſterium eſt, vtinam fieri poſſit vt & cœlũ, & terra & a-
qua, omnia quoqꝫ animãtia & plantæ, & ſi qd aliud eſt, ſiue ꝑ colores ſeu ꝑ picturas
aut voces poſſet narrare. Siquidẽ eaꝝ rerum quæ nõ ſunt effiguratio, imaginatiua
pictura vocatur. Quam ſane & Græcorum fabuloſitas, poeſim tacẽtem eſſe dixit.
Neqꝫ tamen volumus, vt in eccleſia Chriſti idolum aliquod ſit, abſit. Non em̃ vac-
cas adorauimus, neqꝫ vitulum in Choreb fudimus, neqꝫ deus nobis factitius exiſti-
matus eſt, neqꝫ rurſus ſculptili procidimus, & Beelphegor initiati ſumus, neqꝫ filios
noſtros & filias noſtras vnquã dæmonijs obtulimus, vt nobis ea quæ in Solomo-
nem dicũtur obijci poſſint, neqꝫ à nobis terra ſanguine cædiũ perfuſa eſt, aut imagi-
nem fecimus quadratam cõtinentem idolum, nec in templũ hoc induximus, neqꝫ
impuritatẽ ſerpẽtium aut volatilium parietibus templi inſcripſimus, neqꝫ Iezechiel
C ſpectauit nos Adonim lamẽtantes, & thymiama ſoli offerẽtes. De qbus inqt Apo-
ſtolus, ſeruierũt in colẽda creatura, creatorẽ relinquentes. Neqꝫ etiã imagines duaꝝ
meretricũ Olodom & Olibas in Aegypto ereximus aut has adorauimus, neqꝫ ſacri-
ficia a nobis Bel in Babylone, neqꝫ Dagoni in Paleſtina obtulimus, neqꝫ etiã alijs gẽ-
tium dijs ſubiecti fuimus. Nõ ſunt iſta, vere nõ ita ſe habẽt. nemo hac de re nos ac-
cuſet. Nõ em̃ ijs rebus q̃ nihil ſunt, nomẽ illud q̃d ſupra om̃e nomẽ ẽ inferius Chri-
populus vſqꝫ in hunc ꝑſentẽ diẽ iudicat, ſed viuificãtem trinitatẽ colimus & adora-
mus. Abſint impura illa a nobis. Modus em̃ quo idola colũtur ſatis manifeſtus eſt.
Chriſtianis aũt pietatis ſtudioſis oĩm dñs ẽ quẽ adorãt. Quod ſi aũt quiſpiã Iudaico
aĩo nobis obijciat ea q̃ in eos q inſano in idola amore ferebãtur dici ſolet, eccleſiaq́ꝫ
noſtrã idololatriæ propter venerãdaꝝ imaginũ diuina & admirãda ad promotionẽ
& adductionẽ ad pietatẽ ſtudia accuſet, habeat hic nõ alius ac canis oblatrans, & vt
in funda a nobis quã procul abijciat. Vtinã ſane & Iſraelẽ Iudæus imitet, cui iuſſum
erat ꝑ viſum, vt deũ typica cõmemoratione adoraret, neqꝫ vitulũ & muſcas ante ta-
bulas teſtamenti extuliſſet. Vtinã ſacrũ altare illi placuiſſet, & nõ vaccæ Samariæ,
vtinã virgã Aaron aſpexiſſet & nõ Aſtarten. Profecto longe honeſtius & iuſtius
fuiſſet illis petrã, per quã deus aquã dedit ſalutare, quã Baal. Vtinã ſatius duxiſſent
virgã Moſis inſpicere & vas aureũ, & arcã, & propitiatoriũ, & velũ, & Ephud, &
mẽſam, & tabernaculũ interius exteriuſqꝫ, q̃ oĩa in honorẽ dei, q̃uis manu hominũ

erant

erant facta,& ſancta ſanctorum vocabātur. Deinde etiam ſculpta Cherubim, quorum D mentionē facit Apoſtolus,cum ait:Cherubim gloriæ inumbrantia propitiatorium, quæq; gloriam dei prouehere ex ſcripturis docti ſumus:quam coram idola procidere,in eiſq; adorandis ſanctitatem collocare.Omne enim opus quod in nomine domini factum eſt,venerandū & ſanctum eſt.Quid opus eſt multis verbis. Maxime autem ad virum in diuinis eruditū & electum vas dei: quiq; gratiam ſpiritus ſancti accepit? Non ſane neceſſarium eſt deſcēdere ad diuinorum decretorum profunditates, cum tu ad altitudinem ſcientiæ deo duce facile aſcendas.Sed hæc hactenus:Ad id autem quod principio dicebamus,reuertamur.Propugnatricis illius ſanctæ, & omnium Chriſtianorum dominæ miranda facta quæ in te declarata ſunt,per quæ tu quoq; cōtra hoſtes ſeruatus es,nō ſunt reticēda.Illi enim cū inſania multa tumultuarētur,tantum inuenerunt in ſe aduerſitatis hoſtilis, qua tū eorum cauſa iniuſtitiæ habuit. Neq; hoc tamen mirādum eſt. Nam ſi Betula per manus Iudith Iſraelitidos mulieris ſeruata eſt,cuius opus Holophernis erat ſublatio.& per ea tēpora ob id ſalus Iſraelis vocata eſt,quomodo non oportebat & tuam ſanctitatem huiuſcemodi propugnatrice vtentem,hoſtibus ciuitatis præualere, ipſamq; victoria coronare. Sane ipſius ſanctis interceſſionibus,omniumq; ſanctorum precibus potens in bello,deus noſter fortis,& longanimus,duxit te ſuper Ioſeph,& tanquā ouem cuſtodiet te in longa etiam tempora,vt Chriſtianorum rempub.vniuerſam beneficijs adficias,& ad E diuinam regulam cuncta diſpenſes.Simul autem inuicem exhortemur,vt mādata quæ a ſanctis patribus accepimus,ſeruemus,erranteſq; in viam rectā ducamus,pro quo tibi gaudium & oblectatio, & bonorum fruitio, o pater ſanctiſſime, & omnibus Chriſtianis expectate.

Sanctiſſimus patriarcha dixit:Petrum diuinum apoſtolum imitatus & hic beatus pater buccino nobis ex vrbe Roma veritatem cecinit.

Theodoſius religioſiſſimus monachus & notarius legit.

¶ Epiſtola Germani ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos ad Iohannem epiſcopum Synadon.

EPiſtolam ſanctitatis tuæ Taraſius glorioſus patritius nobis tradidit,in qua de Theophilo epiſcopo Nacoliæ ſcriptum fuit.Significamus aūt hac,priuſquam à ſanctitate tua accepiſſemus literas nos ipſum Theophilum conueniſſe,perſcrutatoſq; quænā illius mens,quæ ve ſententia in cauſa illa,de qua audieramus,eſſet.Hanc aūt nobis apologiam obiecit. Oportet autem vt tuæ ſanctitati omnia pro mediocritate ingenij mei ſcribam.Dicebat ſe inſtructū ſacra ſcriptura dicente.Nullam facies ſimilitudinem ad adorandam illam, neq; in cœlo deſuper,neq; ſuper terram.Deinde dixit,non oportet manufacta adorare,hoc eſt,quæ F manu hominum elaborata ſunt. Quum vero ſanctos Chriſti martyres, veras fidei margaritas,omni honore dignos arbitremur, & interceſſiones eorum poſtulemus,non potui illi non reſpondere.Chriſtianorum itaq; fidem,cultum & adorationem in vnum & ſolum deum exiſtere dixi,quēadmodū ſcriptum eſt,cū ab ijs quæ in cœlo ſunt ſanctis & intelligibilibus incorporeis poteſtatibus,tū ab ijs qui in terra ſunt,quotquot veritatis viam nouerunt.Quemadmodum in omnibus eccleſiis ſancta laudatur & glorificatur trinitas,in vnica dominatione & deitate,quemadmodū & nos vnum deum confitemur,neq; aliquis eſt præter eum, qui ex poteſtate illius dominatur per ſecula,qui ex nō exiſtentibus cūcta produxit,tam quæ viſibilia ſunt quàm inuiſibilia.Hoc eſt in patrem,filium & ſanctum ſpiritum,ſanctam conſubſtātialem,viuificantē trinitatem,in quam credentes & confitētes baptizati ſumus,quēadmodum tradidit deus verbum exiſtens incarnatum, vnus ex ſancta & incōprehenſibili trinitate dominus noſter Ieſus Chriſtus,in nomine patris & filij, & ſancti ſpūs.Hic ſane creaturas non adoramus,abſit,neq; cultum diuinæ dominatiōi debitum,in conſeruos deducimus,abſit.Neq; principes,aut reges ſuper terrā adorantes,æqualem illis cum deo adorationē præſtare videmur. Nā & propheta Nathan apparet in terra cum eſſet Dauid adoraſſe,quamq̄ hominē & regem, neq; tamen ob id reprehenſus eſt,quod hominem iuxta deum adorauit. Neq; imaginum ex

A cera & colore effigiationem,in errorem perfectionis diuini cultus ſuſcipimus. Non
ẽm inuiſibilis deitatis imaginem, aut ſiſitudinem, aut figuram, aut formã expreſſam,
quinetiam ipſorum ſanctorum angelorum præſtantes ordines,neqꝫ intelligere, ne-
qꝫ inueſtigare oĩno poſſumus. Sed quando vnigenitus filius, q in ſinu patris exiſtẽs,
ſuam creaturam ex mortis addictione reuocando, patris & ſancti ſpũs beneplacito
homo fieri dignatus eſt,non aliter ac nos carnem & ſaguinem adſumens: & vt in-
quit magnus apoſtolus,per oĩa nobis ſiſis factus excepto peccato. Igitur humanita-
tis illius characteris, & iuxta carnẽ indiſcretæ hois formæ imaginem figurantes,ipſi
us incomprehenſibilem deitatem,atqꝫ inuiſibilem (vnde ea quæ noſtræ fidei præci-
pua ſunt,naſcũtur)oſtendere neqmus. Non ẽm iuxta phantaſiã & vmbratice noſtrã
naturã ſibi vniuit,vt qdã ex veteribus hæreticis errãtes tradiderũt, veꝝ reipſa vereqꝫ
homo perfectus per oĩa, excepto quod ab hoſte nobis inſitũ eſt peccato, factus eſt.
Hanc ob cauſam, in fide certi, ſanctæ illius carnis characterem in imaginibus deli-
neantes ſalutamus, & cultu, & honore om̃i quo decet dignamur, nec ob aliud niſi in
recordationem diuinitatis illius viuificæ & inexpreſſæ humanitatis. Eadẽ rõne & in-
temeratæ eius iuxta carnẽ matris ſanctæ deiparæ virginis ſiſitudinẽ referimus. Hoc
modo oſtendẽtes, ꝙ mulier iuxta naturã exiſtens, & â noſtra maſſa haud quaq̃ alie-
na, deũ inuiſibilẽ, & oia manu ſua continentẽ, vltra omnẽ & hoĩm & angeloꝝ exiſti
B mationem in ventre ſuo conceperit, & ex ſe incarnatum genuerit. Etenim ob id
eam vt vere & proprie veri dei matrem veneramur, & magnifacimus, & quauis vi-
ſibili & inuiſibili creatura ſuperiorem reputamus. Ad hæc ſanctos martyres Chri.
apoſtolos,prophetas, tanq̃ cõſeruos noſtros & veros dei miniſtros,bonis operibus
& diuina prædicatione veritatis,item perpeſſione pro ipſo deo afflictionum glorio-
ſos,amicos dei viros,qbus ipſe etiam magnam loquendi confidentiam dedit,admira
mur & beatos prædicamus,nec non ad recordationẽ fortitudinis eoꝝ, & rectã pro
Chro ſeruitutem, ſiſitudines eoꝝ depingimus,nõ quod de diuina natura participẽt
per hoc demoſtrare volentes, neqꝫ debitum tantũmodo diuinæ poteſtati & gloriæ
honorem illis tribuẽtes, veꝝ deſideriũ noſtrũ & amorẽ,quo erga eos affecti ſumus,
ita declaramus. Nam quæ per auditionẽ tanq̃ vera credidimus, hæc etiã per pingibi
lem imitationem,ad ſtabiliorẽ noſtrã inſtructionẽ collocamus. Quãdo & ipſi ſancti
dei,in vnũ & ſolum deũ cultũ adorationis, & glorificationẽ, & procreationẽ cõſer-
uantes,pro Chro ſanguinẽ ſuum effuderunt, & veræ cõfeſſionis coronã acceperũt.
Hæc imaginũ apparatus rõ eſt,nõ quod nos adorationẽ in ſpũ & veritate incõpre-
henſibili & inueſtigabili deitati decentẽ in manufactas imagines, aut in opera hoĩm
C arte facta,aut ſane in ea quæ ſubſunt deo ſiue viſibilia ſint, ſiue inuiſibilia trãſferre ſtu
deamus: veꝝ vt dilectionẽ noſtrã quã iuſte in ſctõs dei ſeruos habemus,ꝑ iſtũ mo-
dum exhibeamus. Et ꝑ honorationẽ illoꝝ,in eum q per illos glorificatus eſt,quiqꝫ il
los glorificauit in cõfeſſionẽ potentiæ ſuæ Chrm glorificationẽ & cultũ referimus,
ita vt & nos imitatores fortitudinis eoꝝ & dilectiõis erga deũ per bonoꝝ operꝝ cõ-
tra paſſiones reſiſtentiã fiamus. Hunc aũt eſſe imaginũ in eccleſia dei vſum vnuſqſqꝫ
per hãc inſtructionẽ cognoſcat,neqꝫ aliunde nos ſalutis ſpem,ſiue in hoc mũdo,ſiue
in futuro ſeculo expectare,niſi ab vnigenito filio dei, q ſimul cũ patre & filio diuina
dona largit. Non ẽm aliud nomẽ, per qd ſaluari queamus in hoibus datum eſt. At ſi
dñi & ſeruatoris noſtri,itẽ intemeratæ eius matris vere deiparæ,necnõ ſanctoꝝ ima-
gines ſalutamus,cõfeſtim etiã fidem & diſpoſitionẽ mentis erga illos habemus, ſed
vnũ deũ ſine principio ſine fine,q oĩa in manu ſua habet, factorẽ noſtrũ & oẽs crea-
turę & vere ſeruatorẽ,habentẽ poteſtatẽ in cœlo & in terra,pro genere humano ho
minẽ factũ agnoſcimus. Ancillã aũt & matrẽ illius exiſtentẽ, vere pro genere nro
intercedentẽ præſentiſſime: ita vt dñs qdem noſter ſalutẽ diſpenſet,illa vero mater-
no affectu pro nobis poſcat,agnoſcimus. Sctõs deniqꝫ oẽs tanq̃ cõſeruos noſtros &
eiuſdẽ nobiſcũ naturæ participes,gratiſſimos dei miniſtros,vt dictũ eſt, & hac grã a
deo donatos, vt beneficia a deo data nobis miniſtrẽt,curatiões inquã morboꝝ, & pi-
culoꝝ liberatões,qñ ꝑ memoriã eoꝝ inuocatio dei fit,q̃tenus nobis in hymnodijs &
glorificatiõibus poſſibile eſt(Memoria ãt eoꝝ cũ encomio celebrat, vt ait ſcriptura)

agnoſcimus. Hæc igit oĩa Theophilo Nacoliæ ego propoſuimus, quę ſane & ſuſcepit, & vt diuina cõfeſſus eſt, ſe ſeruaturũ, neq; quicq̃ amplius dictuꝝ, aut factuꝝ, q̃d alijs poſſet eſſe offendiculo, aut tumultũ excitare. Hæc igit cognoſcẽs veſtra ſancta cõgregatio, illum amplius, niſi in eũdem errorem labatur, vexare nõ pergat, ſed tam ipſum cum literis noſtris trãſmiſſum & ſatiſſactionem illius condeſcẽtiæ accipiens contẽta eſto, pro potentiſſimis noſtris dñis & Imperatoribus vt quàm diutiſſime viuãt, & victores declarẽtur, precetur. Oret etiam vt Chrianorum populo dei pax cõtingat quæ omnem mentem exuperat. D

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Pater hic noſter beatus Germanus cum ſanctiſſimis patribus præceſſoribus illius conſenſit.

Sacra ſynodus dixit: Vere domine in omnibus conueniunt.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Literas has epiſcopus Nacoliæ cum accepiſſet cælauit, neq; metropolitæ ſuo tradidit. Ob eam cauſſam beatus Germanus deinceps ad eum ſcripſit. Nam principium huius hæreſeos ex eo ortum eſt.

Theodoſius dei amantiſſimus diaconus, notarius, monachus, & armarij ſacri oratorij cuſtos legit.

Eiuſdem beati patris noſtri Germani ad Conſtantinum epiſcopum Nacoliæ epiſtola.

IOhannes dei amãtiſſ. Synadon metropolites, nobis ſcripſit, quomodo tua charitas literas noſtras illi nõ tradideris. Qua de cauſa nõ mediocrem propter te dolorem cõcepimus, quod videris mihi liuorem dei & charitatem & honorẽ, q membra Chri mutuo ſibi debent poſtpoſuiſſe. Quam ob cauſam per literas iſtas præſentes charitati tuæ renunciamus, vt Theopylo Cõſtãtino metropolitæ cõfeſtim literas tradas, omnẽq; honorẽ illi debitũ tribuas, illiq; ſecundum ſacerdotalem ordinationem ſubijciaris: quemadmodũ quoq; ſermones noſtros tua charitas ſuſcepit, profeſſaq; eſt eos ſequutuꝝ, neq; propriæ ſentẽtiæ inhæſuꝝ, nouiſti eñ quę locuti fuerimus, cũ me inuocaſti ne epiſcopatu tuo priuareris, promittebaſq; te correctuꝝ ea & cõfirmatuꝝ, de qbus fides tua vacillare dicebatur, neq; etiam qcquã amplius cõtumeliæ aduerſum dñm, aut ſanctoꝝ eius imagines dictuꝝ, aut factuꝝ, ſed tantummodo e ſcriptura probatuꝝ, nihil diuini honoris in creaturis cõſiſtere, ſed licere tamen venerationem illis exhibere, quã ſane rem & nos docuimus, ſic ſe habere quanq̃ ſtabiliter tenemus & cõfitemur. Scripta autem noſtra ad Theopilum metropolitam eadem cõtinẽt & nos illi exemplar idem trãſmiſimus, ne igitur populo innocẽti offendiculũ præbeat, in memoriã redigas diuinum iudicium, quo inqt: Quicũq; vnũ ex minimis iſtis ſcãdalizauerit, ſatius vt ſubmergatur illi fuerit. Hoc igitur charitas tua cognoſcat, & eplam noſtrã metropolitæ reddito, atq; per ſanctam cõſubſtãtialem & venerãdam trinitatem hoc iubeo, vt niſi facias nunq̃ ſacrum officium amplius adminiſtrare poſſis. Nam ſi admonitionibus nihil profecerimus, certe ſentẽtiæ auſteritate quantum poterimus te deterrere cupimus, ne dei ſubdaris iudicio. E F

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Venerandi fratres quemadmodum prædixi inductio peregrinæ iſtius nouitatis à prædicto epiſcopo Nacoliæ initium cœpit.

Conſtantinus dei amantiſſimus diaconus & notarius legit.

Epiſtola Germani epiſcopi Conſtantinopoleos ad Thomam epiſcopum Claudiopoleos.

SOlomon ſapiæ doctor verbis ſuis ita alibi expſſit: Frater à fratre adiutus tanq̃ ciuitas munita & alta, & regnum vectibus clauſum. Ego aũt meipm nõ ex eis eẽ q auxiliari poſſunt, ſed potius q auxilio egẽt arbitratus, ad veſtrã charitatẽ nõ ſufferẽs cogitationũ turbã literas has direxi, quo eñ properarẽ alio quàm quo me veritatis ſtudium pellit, in qbus ſi falſa cõtinẽtur aut mẽdacia, vt vtar Gregorij theologi verbo, auræ eas ferant, ſin autẽ vera ſunt quæ referũt, vndiq; ſane me mẽtis ſnĩa firmet. An nõ igit propter multoꝝ tarditatẽ & pigritiã qbus verba tantũmodo in labijs naſcũtur, & delectatio dilectiõis cor nõ intrat, ſentẽtiæ ſcripturaꝝ nõ exquiruntur, & ad profunda nõ rimãtur? Quamobrem multoꝝ charitatem fictam potius q̃ veram eſſe arbitramur, vt neq; etiam multos iam videamus animaduertere,

A & indagare qd ſanctæ ſcripturæ iuſſionibus nobis demãdetur. Dilectio eñ, vt inqt apſs diuinus, malũ nõ cogitat. Hęc cũ apud multos expleta ſit, neceſſariũ mihi eẽ putaui ſignificare, & qd nobis de pſenti tumultuatiõe videat. Harũ aũt cogitationũ occaſio mihi fuit, quod cũ vidiſſem tuã erga deũ affectionẽ, qua nobiſcũ verſatus es & multis quæſtionibus & orõnũ meditatiõibus, cũ per ſcripta, tum per diſputatiões, ſe exercitãtem, nunq̃ tñ nobis queſtionẽ aut dubitationẽ de imaginibus, cũ ſanctorũ virorũ, tum ipſius dñi noſtri Ieſu Chri ſeruatoris noſtri, & iuxta carnẽ illius ſanctæ & veræ & deiparæ mřis à tua charitate propoſitã, neq; quæſitũ qd ego ea de re ſentirẽ. Quapropter vt fraterna approbatiõe mẽtẽ noſtrã aperiamus, breuibus quæ de ea re nobis cognita ſunt dicem⁹. Illud tñ pri⁹ ſubijciẽtes oportere nos oẽm rerũ vanã nouitatẽ obſeruare, & maxiẽ cũ i fide i Chri pplo diſcordiæ tumult⁹, & ſcãdali argumẽtũ ſuborit. Deiñ in eccleſiis cõſuetudinẽ lõgi tpis tenẽdã. Etenĩ ſi cũ cõſilio ſcriptura vinũ ordinat bibi dře, q̃to magis nos opptunioribus tpibus pleniore cõſultatiõe res adgredi oportet, ne tremẽdo dei iudicio ſubijciamur, q̃ is q vnũ ex puſillis ſcãdalizat a deo tollit: & alioqn oẽs qcũq; ad cõtumeliã ecciæ Chri, errorẽ aliquẽ ſiue verbis, ſiue factis cõſulto ĩducũt, quive eius diuinũ, venerãdũq; honorẽ ĩfringere tentãt iudicant. Hoc igit pcognoſcere oportet, nõ ſolũ nunc, verũ ſępius, idq; maxime Iudæos nobis opprobrio vertiſſe, cũ tñ idololatriæ ſerui & miniſtri vere ſp extiterint. Nõ ſane

B aliã ob cãm quã vt fidẽ noſtrã inuiolabilẽ cõtaminẽt. Cum aũt in manufacta inuehunt, eaq; auferre ſtudẽt, nõ hoc agũt vt diuina natura oĩbus viſibilibus & ſenſibilib⁹ ſuperior cognoſcat, ſed oẽ ſtudiũ cultuſq; eorũ huc vertit, q̊ diuinã naturã humiliẽt, ſed hos ſatius fuerit relinquere, qd eñ aliud q̃ canes ſunt latrãtes contra ouile Chri. Sarracenis aũt (qñquidẽ & ipſi de ea re aliq d dicere velle vident) ſufficiat q̊d in heremo lapidi inaĩato ſacrificia faciãt acclamẽtq; hãc vocẽ Chobar, q̊d a přibus acceptũ p puerilia myſteria & feſta pagũt: Chrianis vero q bus p vniuerſum orbẽ terrarũ, ſub vnũ euãgelij iugũ, videlicet (vt propheta inqt) ſeruiẽtibus deo, character proprijſſimus eſt fides & cõfeſſio in vnũ deũ patrẽ, filiũ, & ſctm̃ ſpm̃, trinitatẽ increatã, ſempiternã, incõprehẽſibilẽ, inuiſibilẽ, cõſubſtãtialẽ, in eodẽ throno ſedentẽ, ſiĺ etiã cõfeſſa vera filij dei hũanitate, cũ reliqs ſacri ſymboli capitibus, q̊d ppl̃s Chri cõueniẽter & myſtice in ſacrã anaphorã deo adducit. Deinde ſpũalis in noĩe triũ dei principaliũ hypoſtaſiũ facta p diuinũ baptiſma regeneratio, & viuificorũ incruẽti ſacrificij ſymbolorũ diuinæ opationis tranſſumptio cõmunioq;. Per quæ ſane veritatis reſplẽdet illuminatio, impietatiſq; tenebræ diſcutiunt. Adferẽs etiã ſecũ iudiciũ euidẽs, quo errores in diuinis cõmiſſi, ĩpietaſq; diſcerni poſſit. Hęc igit cũ ĩuicẽ oppoſita ſint, & vt

Anaphora pars eſt liturgiæ, ſiue ſacri officij Græcorum

C apřice dixerim, ab initio ſegregauit deus p mediũ luminis, & p mediũ tenebrarũ. Dicat nobiſcũ beatus euãgeliſta Iohãnes: Hæc eſt victoria quæ vicit mundũ, fides nřa hæc, pponat nobis, de hac nobis dicat, ipſa ẽ petra, ſupra quã Chrs ſuã ædificauit eccleſiã in portas ĩferni, hoc ẽ impſſionũ & ĩſultationũ cõtrariæ potẽtię incõcuſſum & incõmutabile pſidiũ. Illinc cõmune nomẽ accepimus, q̊d vt Eſaias ait benedicet. Sic eñ inqt: Deũ verũ benedicẽt, & nõ dicibilis eius naturæ inueſtigabile & incõprehenſibile annũciabũt, incircũſcriptibile, & q̊d nulla rõne mutari pt, & in plenitudine conſtans prædicãtes eius ſempiternã potẽtiã & diuinitatẽ a creatiõe mũdi, iuxta ſanctiſſimũ apřm in creaturis intellectã cõſiderãtes: ita deo viuẽti & vero ſeruire digni habiti ſum⁹, idq; ea libertate agim⁹, qua ipſe Chrs nos liberauit, honorãtes eũ & glorificãtes oẽm idololatriæ errorẽ & ĩpietatis abijciẽtes, cui ſinglaris cognitio dicere lapidi, tu me genuiſti: & ligno, tu me feciſti, vt eſt apud pphetã, neq; inſpicere vult in cęlum, vt Eſaias clamat, neq; cogitare qs nam ſit q hæc oĩa indicauerit, q in numerato totũ mundũ eduxit, oĩa nominibus vocari fecit p gloriã & roboris ſui plenitudinẽ: cuius manus oẽm cœleſtẽ exercitũ, vt alius qdam propheta inqt, fecerũt, vt cum bonam & harmonicã oĩs creatiõis illius harmoniã inſpexerimus, p animæ intellectum & verbũ illud productificũ, & per illud patrẽ vere exiſtentẽ deum intelligamus, & adoremus, vt alibi beatus Athanaſius in ſermone contra idola clariſſime explicat. Quemadmodum igitur nulla cõmunio lumini cum tenebris, neq; vlla Chriſto cum Belial concordia, ita nulla Chrianis, q deum vnum inenarrabili gloria & potentia

adorātes colunt, cum his q deum, vt deus eſt, effingere & formare intēdunt. Et hæc D
Idola Iudæorum — qdem apud ꝓphetā iuſtę miſeriæ exiſtimātur. Illis em̄ cor cinis eſt, vt ſcriptum eſt: Quoꝝ hi qdē arbitrātur ſe deū facto ſibi idolo, recēter ex eo quod nō erat facturos & eo qualicūq; de cauſſa euanaſcēte & obſcurato, firmiter ſibi nō eſſe deum perſuaſum habēt, niſi cōfeſtim aliū in locum eius erigant. Et hoc nos aperte diuina ſcriptura docet, de vituli in deſerto Iſraelitaꝝ formatiōe, quādo ſeditiōe cōcitati contra Aaron dicebāt, fac nobis deos q nos præcedant. Hoc vnum arbitrati, nō eſſe deum neq; verum neq; falſum, niſi cuius idolum formatū videāt, cui etiā poſtea egreſſum
Statuæ gētilium — ex Aegypto adtribuerunt, qua ſane re qd aliud quàm exceſſum impietatis ſuæ indicarint nō video. Hi autem q gentilis ſuperſtitionis & impietatis turpitudinem ſectabantur, & hāc promouere ſtudebant, in nomine deoꝝ, q ab eis colebātur ſtatuas erexerunt, nimirum Iouis, quem patrē & primatē deoꝝ oīm & hoīm vocabant, reliquorumq; plurimoꝝ, quoꝝ nota ſunt noīa. Quoꝝ culturæ, religiones, & ſacrificia, qd aliud erāt q̄ ſcortationes, ſcelera, & omnis impuritatis demōſtratio, ne dicam interim puras blaſphemias & libidines, vbi & ſacrificia, & cultus erāt hoīem dījs iugulaſſe.
Imagines Chriſtianorum. — Apud Chr̄ianos vero ſanctoꝝ viroꝝ imagines, q & vſq; ad ſanguinē peccato obſteterūt, vt cum apoſtolo loquar, quiq; verbo veritatis miniſtrauerunt, dico autē apoſtolos & prophetas q pia vita in bonoꝝ opeꝝ exercitio fuerunt, quiq; vere dei ſerui reperti ſunt, nihil aliud ſunt q̄ fortitudinis eoꝝ delineatio, ſanctæq; diſpēſationis & virtutis figuratio, & ad glorificādum deum, cui in præſenti hac vita ſeruierunt admonitio & inſtructio. Sermo em̄ qui bonoꝝ viroꝝ actiones recenſet, iuuat audientes & ad imitationem ſæpius adhortatur. Hoc etiam per frequētem imaginum inſpectionem fieri veriſile eſt. Nam quæ hiſtorica narratio per auditum docet, ea tacens pictura per imitationē oſtendit. Magnus em̄ Baſilius, inqt, ex vtroq; ad fortitudinem incitari. Breuis & vt ita dicam per ſumma facta narratio, & factoꝝ in imagine per picturam expreſſoꝝ imitatrix demonſtratio, nobis cōtemplantibus vtilis eſt. Nam & per idola falſoꝝ illoꝝ deoꝝ geſta impura demonſtrātur. Nam & qui ſæpe audiuerunt eiuſcemodi de ſanctis viris narrari, ſi iterum in imagine iſta repræſentari viderint, in memoriam ea quæ audiuerunt, & legerunt, reducunt. Quinetiā ignorātes, eiuſcemodi cum obiecta fuerit eoꝝ oculis talis cōtemplatio, cauſſam inquirēdi & perueſtigādi acqrunt. Præterea ab his vehemētius in amorem & laudem dei concitamur. Ita vt per hæc vtraq; illi q egregia ſanctoꝝ facta vident aut audiunt patrem noſtrum qui eſt in cœlis glorificare iuxta euāgelij vocem cogantur. Legiſlatio autem Moſaica, populum iubet filamenta hyacinthyna ad veſtium fimbrias aſſuere, vt memores ſint iuſſoꝝ, & ea cuſtodiāt. Multo ſane magis per ſiſitudi
Imaginum vtilitas. — nariā vim apparētem in pictura ſanctoꝝ viroꝝ, egreſſum glorioſæ cataſtrophes rite videre licet. Hoꝝq; fidē iuxta ap̄licā doctrinā imitari. Dn̄i āt iuxta carnē formæ characterē figurari, in redargutionē hæreticoꝝ: q eum in phātaſtico & nō vero corpore veniſſe, delirātes dicūt, qd obeſt: ita vt & his proſit, q ad ſumma diuinitatis ſpiritali ſpeculatiōe ꝑuenire nequeūt. Indigēt em̄ & hi corporeo quodā intellectu ad eoꝝ quæ audiuerūt cōfirmationē. Myſteriū em̄ quod & cœlos tegit, quodq; virtute a ſeculis, & a generatiōibus in deo cælatū eſt oīm cōditori, non ſolum ex auditu fidē habet, fides em̄ (inqt apoſtolus) ex auditu, verumetiā ex viſis in animis vidētium imprimitur. Deus em̄ in carne in mūdo apparuit, & creditus eſt, oībus ſanctior & magis ſalutaris repertus. Quare & ꝑ euāgelica ꝓconia de diſpenſatōe eius quæ in carne cum hoībus fuit ſcripta ad populoꝝ memoriā iuuādam, & venerationes gloriæ eius, & bonitatis erga nos recordationē faciunt, quæ etiā eadē claritate per artificiū prædicari poſſunt, & ad adorationē eius nos ꝑducere. Non em̄ coloꝝ & lignoꝝ mixtura adoratur, ſed inuiſibilis deus, q in ſinu patris exiſtit. Is em̄ adorationem ſuſcipit in ſpū & veritate, per ipm̄ ad patrē nobis aditum gratis dans, q cum eo adoratur. Nam & Iacob in ſummitate virgæ Ioſeph adoraſſe dicit, nō ſane ligno illum cultū exhibēs, ſed ſuū amorē in eū indicās q habuerat eādem, Ita etiā ſanctitatis Chr̄i & ſuperglorioſæ matris imagines populo Chr̄iano inſpiciunt, & cōſiderāt & honore afficiūtur, Quare a lōgis tꝑibus ſanctiſſimis eccleſiis eas ſuſcipere viſum fuit, neq; qcq̄ adhuc ac

E, F (margin section letters)

A huc accidit vt prohiberētur. Quinetiam poſt omnes perſecutionum turbulentias, & poſt fidei cōfirmatæ vbiq; libertatē oībus ſynodis vniuerſalibus vſq; ad noſtrā generationē celebratis, cum multi quoq; canones de imaginibus ædērētur, nunq̃ tñ qcq̃ de eaꝝ abrogatiōe ſtatutū eſt, quod certe ſi illicitæ fuiſſent fieri debebat. Multa autē de idolis & idoloꝝ ſtatuis & execratiōibus eaꝝ in ſcriptura dicta ſunt, quę etiā & nūc ipſa cōſuetudine excluſæ ſunt, hæc em̄ ad abalienationē à deo ferebāt. Nā q dicebat apoſtolis ſe adfutuꝝ vſq; ad cōſummationē ſeculi, profecto hoc ipm & illis q eccleſiæ ſuæ curam gerūt, annūciauit. Non em̄ illis corporaliter adfuturus erat vſq; ad huius præſentis ſeculi trāſitionē. Item & tribus aut quatuor in noīe illius cōgregatis adfutuꝝ ſe illis dixit, putasne tātas cōgregatōes zelo bono coeuntes vt illius cultus propagetur, diuina illius inſpiratio & ductio reliquit, ne poſſet conſummationē perfectæ confirmatiōis ſuæ eccleſiæ, in qua neq; macula, neq; ruga, neq; aliq d tale eſt videre? Neq; hāc cōſuetudinē nō paucæ aut ignobiles vrbes, verum oīm regionum nobiliſſimæ & principales eccleſiæ ſeruāt. Quod autem res peruetuſta ſit hiſtoricas ſcripturaꝝ narratiōes, in imagine effigiare, adſtruit beati Gregorij Nyſſeni epi ſermo in Abrahā inſcriptionē præ ſe ferēs, in quo de oblatiōe Iſaac in tabula expreſſa recenſet. Quod ſi aūt illoꝝ res ita exp̄ſſæ ſunt, quāto magis miracula dñicæ diſpenſationis & paſſionis talem demōſtrationē habere debēt? Sic etiam athleticæ ſanctoꝝ
B martyrum fortitudines, quæ ad zelum & bonam imitationem adſpiciētes inducunt exprimi debēt, in qbus habetur etiam generoſi & admirādi martyris Anaſtaſii veri pugilatus certamē. At illi forte dicēt, neceſſariū eſſe ſanctæ ſcripturę mādata ſequēda, veluti cum dicitur: Non facies tibi ipſi idolum, neq; ſimilitudinem vllam, eoꝝ quæ aut in cœlo, aut in terra ſunt infra, aut in aqs ſubter terra, neq; adorabis ea, neq; ea coles. Iterum: Non adſumat nomē dñi dei tui in vanum. Et in Deutero. Legem meā ne trāſgrediamini, nec facite vobis ſculptā imaginem. Et hæc qdem illi dicunt. Sed clarum habēt intellectum. Naturam em̄ dei ſcimus forma repræſentari nō poſſe incomprehēſibilemq; eſſe, neq; honorem aliquem eſſe q illi tanq̃ viſo exhibeatur, ſed coniecturis & opinatiōibus ad corporeas cōceptiōes ducimur. Prædicens em̄ illis Moſes, cuſtodite diligēter animas, ne quam ſimilitudiuē aſpiciatis, in die illa qua locutus eſt dñs ad vos in Choreb, in monte ex medio ignis. Hæc præfatus ſtatim ſubdidit, ne legem trāſgrediamini, & facite vobis, & quæ ſequuntur. Hoc qdem ob id, qa recordabatur cōſtructionis vituli, atq; ita diligēter hoc inculcauit, ne ex Aegyptiorū conſuetudine ad tātam impietatem redirēt, diuinaq; illis arbitrarētur ſigna. Hoc & magnus apoſtolus in oſone ad populum Athenienſem habita, ait: Genus igitur cum ſimus dei, argento, auro, lapidi, aut figuræ artis, aut excogitatiōis hominis, diuinum eē
C ſimile exiſtimari nō oportebit. Eundē intellectum habet & illud: Nō accipies nomē dñi dei tui in vanum, hoc eſt, nō vocabis, aut autumabis deum, in quo nihil diuinitatis exiſtit, ſed vana opinione, & falſa appellatione hoc dignaberis. Nobis autem, vt magnus docet apoſtolus, vnus deus pater, ex quo cuncta. Et vnus dñs Ieſus Chriſtus, per quem omnia, & vnus ſpūs ſanctus, in quo vniuerſa, naturalis autem diuerſitatis per præpoſitionum commutationem ne ſit inducta. Etem̄ tria hæc vnus deus inter ſe inuicē intellecta ſunt, vt ſapiens docet Gregorius: Nulli igit nomē illud ſuper omne nomen exiſtens populus Chri in hunc vſq; diem, præterquam ad ſanctā viuificantem trinitatem retulit. Abſit, vt hoc faciat. Vbique cum verbum hoc, λατρεύειν diuina ſcriptura ponit, tantummodo dictis adſignat, quo à nobis alienum & non communem indicet hunc errorem. Manifeſta em̄ eſt quæ ſit latriæ idolorū ratio. Apud nos autem vnus deus adorandus, vna & in eum fides, vnum ſalutare baptiſma, ſic quoq; vna quæ illi debetur latria. Quemadmodum à ſanctis apoſtolis traditum eſt & hactenus ſeruatur. Laudatiōisq; ſacrificium, quod per Chrm deo patri repræſentari inquit diuinus apoſtolus, qd aliud eſt quàm labiorum nomen illius cōfitentiū fructus, & in viuificis myſterijs diuiniſſima traditio quam p̄ſignificauit Malachias propheta, veluti ex pſona loquēs dei: Ab oriēte ſole vſq; ad occaſum in gētibus glorificatum eſt nomen meum, & omni in loco ſacrificium offertur nomini meo. Sacrificium inquam purum. Nulla itaq; confœderatio templo dei, hoc eſt illi-

ſis eccleſiæ,cum idolis.Abſit.Ipſa em̄ columna & firmamẽtum veritatis apoſtolicæ D
noĩatur.Idoloꝝ autẽ noĩa,vt Zacharias clamat de terra auferẽtur, qn̄ oĩs locus do-
mui Dauid, hoc eſt,eccleſiæ Chr̄i,cuius domus ſumus nos per traditionẽ fidei ape-
rietur.Huc faciunt oĩno quæ in ſapiẽa Salomonis, & apud magniloquum Eſaiã re-
periuntur.Illic em̄ dicitur,principium ſcortationis reſpectus idoloꝝ, deſideriũ eoꝝ
corruptio vitæ.Neq; em̄ erat a principio,neq; in perpetuum erit.Vanitas em̄ hoĩm
ingreſſa eſt mũdum.Et propter hoc,breuis finis illis deputatus eſt,& cætera.In pro-
pheta autem cõfutabũtur omnes q ſculptilẽ deum aut faciunt,aut conflant,& oĩnes
qui inde generãtur exiccati ſunt, & fabri ab hoĩbus facti ſunt, & reliqua,hoc eſt,fa-
bri lignarij artis induſtria,& lignoꝝ quoꝝ vſus ad miniſterium hominũ, in formam
viri transformatur,& tripudium inſipiẽtię adorãtium ea.Quibus infertur: Videte,ne
dicatis,mẽdacium in dextera mea. Quod præmiſſæ impietatis veluti ſubuerſionem
induxit. Nos aut cognoſcẽtes & credẽtes filium dei,ꝙ ſit veritas & dextra patris,ali-
eni a dãnatiõe prophetica demõſtramur.Et ob id valde opportune propheticã orõ-
nẽ vſurpauero:qd paleis ad triticũ,q̃ familiaritas ſufflatę a ſpiritibus neqtiæ, inſtabi-
lis leuitatis colentiũ creaturã præterito creatore, ad veræ diuinitatis cognitionis nu-
triẽs verbum, quod in omni Chr̄i populo inuenitur? Illi em̄ ſunt de qbus Eſaias ait: B
In verticibus mõtium ſacrificauerũt,& ſuper colles incenſum fecerunt.Sub quercu,
Oſee.4. & populo ſubter arbore ſubumbrãte,qa bona tegmenta erãt, quemadmodum alius
propheta cõtemporaneus Eſaiæ clamat: Populus autem Chr̄i regi ſeculoꝝ,incor-
ruptibili inuiſibili vni ſapienti deo adoratiõis cultum exhibet, in ſpũ & veritate ado-
rando,omnemq; laudationem & glorificationẽ viuificæ trinitati inceſſanter offerẽs,
ea vero quæ extra ſapiẽtiam de idolis iactãtur,breuem finẽ habẽt.Nam eoꝝ obſcu-
ratio,& qd amplius eſſe nõ poterãt,nõ aliunde q̃ ex Chr̄i Ieſu magni dei, & ſerua-
toris noſtri apparitiõe factum eſt,quam etiam eccleſia illius a principio vſq; ad totius
mundi terminum,ſanguine illius redempta,per om̄ia cõfitetur & glorioſe prędicat.
nõ igitur in illa ſcripta idoloꝝ damnatiõe vituperationeq;,verus & germanus trini-
tatis adorator populus Chr̄i, ſe notari putabit, quod ſanctoꝝ viroꝝ imagines in re-
cordationem virtutis eoꝝ habeat.Neq; etiã beato apoſtolo Paulo,carnalem circũci-
ſionem prohibẽti,& illis q per legem iuſtificari volebãt minãti, circumciſio Timo-
thei,legalis tonſura,ſacrificium in templum inducere,reprehẽſionem aliquã,aut cõ-
demnationẽ cõciliauit.Non em̄ ſimpliciter deſignata inſpicere oportet. Sed vndiq;
reꝝ intẽtio probãda eſt.Nam q cauſſam,offerẽtemq; nõ inſpicit,ſæpe cõtraria iudi-
cat.Qui vero ita nõ faciũt, fortaſſe apud hos ipſius qdem dei mãdatum irreprehen-
ſum nequaq̃ videbitur.Siqdem lege ſculptile & cõflatile interdicẽte,ſubijcitur, Che
rubim gloriæ obumbrãtia propitiatorium,vt Apoſtolus inqt: Hæc em̄ eius appara
tus fuerunt,qbus diuinam gloriã vectam fuiſſe,nõ ſolum ex ſcriptura docemur, ſed F
& diuus Athanaſius, pſalmicum hoc verbum exponẽs, qui ſedes ſuper Cherubim
appareas,talem de his tradit ſnĩam.Etem̄ Cherubim illoꝝ exemplaria, ignota iuxta
naturam oĩbus hoĩbus exiſtentia,ſpũs & ignis exiſtunt, & ab omni corporea figura-
tione,& natura aliena,ea quæ de ipſis a propheta corporalius dicũtur, ſymbolicum,
& altius ductum ſenſum habẽt.Aliter em̄ intelligere iuxta ſacram & corporeis non
decẽtem rõnem oportet.Illud vero neceſſarium eſt,vt dicatur, nequaquam Chr̄ia-
nos ſuoꝝ iuxta carnem,aut cognatoꝝ, aut amicoꝝ,aut familiarium figuram pingen
tes,illam aut colere,aut honore aliquo dignam ducere, imo ne Imperatorum qdem
iuſſibus obedientes,poteſtati talia tribuunt, in qbus ſane culpabiles inueniuntur, q di
centes ſe ſapientes infatuati ſunt,& gloriam dei incorruptibilis, cum ſĩtudine corru-
ptibilis hominis commutarunt, vt inqt Apoſtolus. Adeo ex hac re ſcire licet,no-
bis nõ licere prædictã ſcripturam in calumniã rapere.Igitur ſi de deo pias opiniones,
ad id quod corporalius eſt, trãſponimus, aut deo decẽtem gloriã & ſeruitium relin-
quẽtes,aut aliqua rõne imminuẽtes hmõi argumento dep̄hẽdimur:recte vtiq; aufe-
rẽtur quæ nos vacare faciunt, & abducũt a cultura & aſſiduitate erga vnum & veꝝ
deũ. Nunc vero cõtrariũ fieri videmus.Nam ſi qſpiã cum ſcientia ſanctoꝝ alicuius
imaginẽ inſpexerit,recte deũ laudãs dicet,gloria tibi deus,nomenq; ſancti apponet.

Vt per

A Vt per hunc modum, id quod in precatione à nobis dicitur, impleatur, vt per viſibilia & inuiſibilia ter ſanctū nomen Chriſti glorificetur. Verū neq; ſanctorū virorū aliquē deum appellari ſuſtinuerimus. Proprie enim & vere eiuſcemodi appellatio deo conuenit, & ijs qui q̃d deo placeāt, deus id nomen tradidit, vt in pſalmorū ſacro codice ſcriptū eſt. Neq; rurſus vt ſufficientem, exiſtimātes cognitionis dei aſſertionem, eiuſcemodi imagines habentes, deſpicimus in eccleſiis dei populi cōgregationes & cōcurſum, imo in eis diu noctuq́;, & vt cū pſalmographo melius dixerim veſperi & mane & meridie benedicere deū oportebit, maxime aūt in diuinis myſterijs & ſacris officijs, dū hæc inquam peraguntur. Sed certo ſciamus nō aliunde nobis ſpem ſalutis accedere, niſi ex pia fidei cōfeſſione, quę fit erga deū verum & vnū in trinitate adoratū. fidei dico cōfeſſionē, quæ partim in corde cōſiſtit, partim p̄ os profertur. Corde enim credit̃ ad iuſtitiā, ore aūt fit cōfeſſio ad ſalutē. Semper laudem eius qui nos fecit in ore ferētes, & exaltationes eius in gutture habētes, omnis populus Chriſti in tranſumptione ſanguinis & corporis eius, per quā memoriam mortis & reſurrectiōis illius, iuxta ſuā traditionē celebramus, inſatiabili deſiderio, & à deo incitato ſtudio ad ea incitat̃, magis q̃ ad fontes aquarū ceruus. Verū ne quēpiā offēdat, q̃dā ſanctorū imagines lumina & ſuaue olentia thymiamata accēdunt. Symbolicos em̄ iſta fieri in honorē illorū opinādū eſt, q̃ cū Chriſto requieſ, q̃a B honor ad ipſum recurrit, hoc ip̄m teſtāte ſapiente Baſilio, q̃d erga cōſeruos bonos honor, erga ip̄m dn̄m cōmune beneuolētiæ ſignum exhibet. Senſibilia em̄ lumina ſymbolū ſunt immaterialis illius & à deo dati luminis. aromatū aūt incēſio, ſyncerā & totū ſancti ſpūs afflatū & repletionē ſignificat. Et hæc quidē veluti cōtra ſubornatas cōtradictiones, & ex ſcripturis hinc illinc acceptas obiectiones ſcribere nobis permiſimus, adhortātes, vt ſine ſcādalo & ſine turbatione cū populo cōuerſemur, quādo etiā ne vnū ex puſillis deſpiciendū deus prohibet. Similiter ſcādalizare aliquē, intolerabile & horrēdū iudiciū adfert illis qui intēdūt. Nūc aūt & totæ ciuitates, & hoīm cōgregationes nō parū hac de re tumultuant̃. Caueamus aūt nos omni ſtudio, ne huius rei autores ſimus. Ante oīa vero prouidēdū eſt, ne à ſentētia prius teris, ne ex hoc inimici nr̄i & hoſtes crucis Chr̄i ſuperciliū eleuēt cōtra fidē noſtrā, dicātq́; hucuſq; Chr̄iani errarūt, niſi em̄ inſtitutū ſuū idololatriā cognouiſſent, nō ſane nūc manufacta abijcerēt. Quod ip̄m q̃tū cōtumeliæ, ſubuerſioniſq; fidei in Chriſtū cōcil at, quis agnoſcere p̄t? Nā q ſemel errarint eos in viā reducere difficile eſt, vt q a veritate alienant̃. Quid aūt dicere oportet, cū videamus reges noſtros & imperatores ex ꝑpria erga deū adfectiōe, pro ſua ſtatua ſalutiferā crucē gloriationem C ſeculi erexiſſet. Sūma aūt rerū in hoc cōcludi pōt, q̃d extra oēm cōtrouerſiā eſt ſanctorū imagines mirifica deſignare miracula, vt & debilibus valetudo bona p̄ eos cōcilietur, ſæpeq́; in ſomnis apparētes optima quæq́; nobis cōſulāt. Extra oēm cōtrouerſiā eſt, in Zozopoli Piſidiæ ciuitate imago virginis matris intemeratæ q̃ ex picta etiā manu ſua vnguentorū ſcaturiginem effundit. Cuius ſane miraculi plures teſtes ſunt. Hæc oīa ſancti per fidē operati ſunt in mūdo, vt in actis apoſtolicis legimus, cuius rei etiā euidens teſtimoniū eſt, vmbra veſtimentorū, & ſudaria ſanitates largientia. Quod igitur non omnis corporis vmbra, neque quęlibet ſudaria id poſſint, facile videt is, qui quæ fides fuerit vtriuſq; erga deum animaduerterit, vt qui eiuſcemodi gratiam per inanimata illa indicauerit. Quamobrem credendum eſt, & per imagines quoq; talia à deo deſignari, non per quaslibet tamē picturas aut imaginum ſpecies eiuſmodi fiunt, ſed ſanctorum effigies repreſentantium tantum, aut Ieſu Chriſti. Neq; etiam ob huiuſmodi curationes, ſpontaneas eſſe credēdū eſt, ſed tantummodo ex dei gratia. Dignum autem eſt (vt arbitror) & id recenſere quod apud Pamphili Euſebium hiſtorice ſcriptum eſt in hiſtoria eccleſiaſtica. In Paneade enim ciuitate, quā & Cæſaream Philippi euāgelium vocat, dicitur fuiſſe domus hæmorrhoiſſæ, hoc ē laborātis profluuio ſanguinis mulieris, q̃ tacta fimbria ſeruatoris ſanata eſt, queādmodū euāgeliū teſtat̃. Pro foribus autē domus aiunt ex ære fuſam imaginē ſtare, quæ dn̄i noſtri effigiē repreſentat, ex aduerſo vere ſtatua eiuſdem materiæ mulieris, genibus prouolutæ, palmaſq; ſuppliciter tendentis expreſſa eſt

H iiij idq;

Idq́ in memoriã miraculi illius,q̃d circa ipſam facta eſt,quamobrẽ & eiuſdem pro- D
curatione factũ eſt.ſub pedibus aũt veluti apparet ſtatuæ dñicæ herba quædã ex-
creſcit, peregrina ſpecie, neq́ ſatis cognobilis, quæ omnium morboꝝ remedia,&
curationes exhibet,q̃d & ipſe Euſebius oculis ſe vidiſſe tradit. Manifeſtũ autẽ eſt,
quod ex inſigni dei miſericordia eiuſcemodi dona cõtingũt, quẽadmodũ nobis in
ſuperioribus demonſtratũ eſt.Idẽ in eodẽ libro Euſebius ſcripſit,ſe apoſtoloꝝ Pe-
tri & Pauli:item ipſius domini noſtri Ieſu Chriſti ex coloribus depictas imagines
vidiſſe.aſſerit aũt ea ſpecie qua putant fuiſſe.Hæc aũt nõ dicim⁹,q̃d arbitremur no
bis circa ærearum ſtatuaꝝ operoſitatem laborandum,ſed tantũmodo vt admonea
mus ſanctitatem tuã veterẽ cõſuetudinem nõ eſſe reijciendã. Deus eñ & veritatis
dñs in omnem veritatẽ te deducet,omnesq́ ambiguitates &diſceptandi occaſiones
ab animo tuo auferet,ſi vnanimiter nobiſcum ad veritatis rationẽ indagandã deſcẽ-
das,cuius regnum benedictum eſt in perpetuum.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Cuſtodes catholicæ eccleſiæ ſancti patres nobis
acclamarũt,ex ſuperna illa prudẽtia in ꝑfidijs ſuis vigilãtes,oẽmq́ vaniloquoꝝ ex-
ercitũ diſſiparũt.ſuã aũt cuſtodiã incõuulſam ſeruantes,phalanges hoſtiũ ꝑſequuti
ſunt.Simul etiã cũ antiquis hæreſibus,& hãc Chriſtianoꝝ accuſatoꝝ nouitiã impro
bitatẽ gladio ſpũs abſtulerũt.Dicamus igit oẽs vna voce,cũ ſacro noſtro doctore
Paulo:Pax noſtra Chrũs,q ex duobus vnũ fecit.Illũ oñis gloria,&cũ patre & ſan E
cto ſpũ,nũc & in ſecula ſeculorum omnis decet adoratio.

Sancta ſynodus dixit,diuiniloquoꝝ patrũ doctrinæ nos correxerũt,ex ijs veri-
tatẽ hauriẽtes admoniti ſumus,ipſis adhærẽtes mendaciũ ꝑſequuti ſumus, ab ijs e-
ruditi venerãdas imagines ſalutamus.patribus annũtiantibus bona filijs obedientes
ſumus,gloriamur aũt in facie matris, ſanctæq́ traditiõis eccleſiæ,credẽtes vnũ deũ
in trinitate laudatũ. Venerãdas imagines veneramur,qui ſic nõ credũt anathema,q
aliter ſentiũt,longe ab eccleſia abijciant. Nos veteri eccleſiæ legiſlatiõi inſiſtamus.
Nos ſtatuta patrũ cõſeruemus:Nos q addũt,aut auferũt aliqd de eccleſia anathe-
matizamus.Nos nuperã Chrianoꝝ accuſatoꝝ inuẽtionẽ anathematizamus. Nos
venerãdas imagines ſalutamus.Nos q ſic nolũt,anathemati ſubijcimus.Chrianoꝝ
accuſatoribus videlicet iconoclaſtis anathema.Qui ex ſcriptura ſentẽtias cõtra ido
la dictas,in ſanctas imagines torquẽt,anathema. Qui ſacras imagines idola vocant,
anathema.Qui dicũt Chrianos tanq̃ deos imagines amplecti,anathema. Qui cõio-
nem habẽt cũ ijs,q ſanctas imagines reijciũt aut cõtemnũt,anathema.Qui dicũt ꝑ-
ter Chriſtũ aliquẽ nos à cultu idoloꝝ liberaſſe,anathema. Qui dicere audẽt ſanctã F
catholicã eccleſiã idola vnq̃ accepiſſe,anathema.Cũ autẽ anathematiſmi præſentes
eſſent ex charta dicti.Sancta ſynodus iteꝝ ſubiecta legẽte Euthymio epõ Sardẽſiũ
exclamauit.Dñi & ſeruatoris noſtri diuinã ordinationẽ ſancti patres noſtri ꝑficien
tes,candelã cognitiõis ab eo datã,nõ ſub modio cælarũt,ſed ſup lucernã vtiliſſimę
doctrinæ poſuerũt,vt oĩbus in domo,hoc eſt catholica eccleſia genitis luceat,vt
nemo ex ijs qui pie confitent dñm,ad lapidẽ hæreticæ prauitatis pedem impingat,
ipſi oẽm hæreticoꝝ errorẽ expulerũt,ipſi putridũ membrũ, quatenus curari nõ po
terat, abſciderũt,& vẽtilabrũ in manu ferẽtes,aream eius expurgarũt.frumentũ au
tem,hoc eſt verbũ nutribile,quod mentes hominũ firmat,in horreo catholicæ ec
cleſiæ cõcluſerũt.paleas aũt hæreticę prauitatis eijciẽtes,cõbuſſerũt eas igni inextin
guibili.Quapropter ſancta ſynodus dei voluntate,& pijſſimorum noſtroꝝ impe-
ratoꝝ Irenæ nouæ Helenæ & Conſtantini noui iuſſu in Nicenſium ſplendida me-
tropoli ſecundo congregata,per lectiones cognitis ſanctoꝝ patrum decretis,ipſum
deum glorificet,a quo illis datũ eſt verbum ad noſtram inſtructionem, & ad per-
fectionem ſanctæ & catholicæ eccleſiæ.Qui vero ſic non ſunt animati, ſed veritatẽ
ob nouitia dogmata reijciũt,eis pſalmographi hoc occinemus.Quantas improbi-
tates hoſtes in ſancto tuo cogitarũt. gloriati ſunt cũ dicerẽt,nõ eſt amplius qui do
cet:ſed nos nõ ignoramus dolos eoꝝ,q ſecũdũ patrũ traditionẽ incedẽtes vno ore
atq́ corde veritatẽ annũtiamus nihil auferẽtes aut addẽtes ad ea,ſed his cõſentimus
his adhæremus,ſic probamus noſtra,ſic cõfitemur,quẽadmodũ ſex ſacræ vniuer-
ſales

A ſales ſynodi confitentur. Credimus aūt in vnum deū patrem omnipotentem, omnium viſibilium & inuiſibilium factorem, & in vnū dominū Ieſum Chriſtum filium vnigenitum verbum eius, per quod cuncta creata ſunt, in ſanctum ſpiritum viuificantem dominū, &c. Salutamus etiam ſanctas dominicas, apoſtolicas & propheticas item ſanctorum, præcipue autem dominæ noſtræ deiparæ imagines, quę nobis veluti exēplaria ſunt, & inſtructiones bonorū operū imitationis & fidei erga Chriſtū, omnem idololatriam execrantes, & latriā ſolā Chriſto tribuentes, & deo patri & ſpiritui ſancto, tanq̄ vni deo, cui honor & laus in ſecula.

Petrus primas preſbyterorū in ſancta Romana eccleſia ſubſcripſit Romane; cuius hæc eſt interpretatio. In nomine domini noſtri Ieſu Chriſti, Petrus dei miſeratione archipreſbyter ſanctæ dei apoſtolicæ & catholicæ eccleſiæ, & locū retinens Adriani ſanctiſſimi papæ veteris Romæ, oēs qui ex priori eiconoclaſtarū hæreſi reſipiſcūt ſuſcipiēs, & venerādas imagines admittēs, iuxta traditionē pātrum ſubſcripſi.

Petrus miſeratione diuina preſbyter & præſes monaſterij ſancti Sabæ locū ſecundum retinens apoſtolici papæ & dictis ipſis ſubſcripſi.

Taraſius miſeratione diuina epiſcopus Conſtantinopolitanus nouæ Romæ, in omnibus prædictis veritatē confeſſus libens ſubſcripſi.

Ioānes miſeratiōe diuina pbr & legatus, & locū tenēs trium thronorum oriētis Alexādriæ Antiochiæ & Hieroſolymorū, omnia approbans & laudās ſubſcripſi.

Thomas miſeratione diuina preſbyter & præſes monaſterij ſancti patris noſtri Arſenij, q̄d eſt in Aegypto, locū retinēs trium Orientaliū diœceſiū ſubſcripſit.

B Agapus indignus epūs Cæſareæ Cappadociæ, oīa prædicta recipiēs ſubſcripſi.
Ioannes indignus epūs Epheſi, omnia prædicta recipiens ſubſcripſit.
Conſtantinus indignus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro, omnia prædicta recipiens ſubſcripſi.
Baſilius indignus epiſcopus Ancyræ, omnia prædicta recipiens ſubſcripſit.
Nicolaus indignus epūs Cyzici, in eādem ſententiam ſubſcripſit.
Euthymius indignus epiſcopus Sardenſiū, in eādem ſententiam ſubſcripſit.
Petrus indignus epūs Nicomediæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſit.
Hypatius indignus epūs Nicææ, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Helias indignus epūs Cretæ, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Stauratius indignus epūs Chalcedonis, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Nicephorus indignus epūs Dyrrachij, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Epiphanius indignus diaconus eccleſiæ Catanes, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Leo indignus preſbyter & locum retinens metropoleos Sides, oīa prædicta recipiens ſubſcripſit.
C Nicolaus indignus monachus, in eādem ſententiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epūs Neocæſareæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epūs Catanes, in eādem ſentētiam ſubſcripſit
Anaſtaſius indignus epūs Nicopoleos veteris Epiri, in eādem ſentētiā ſubſcripſit.
Ioannes indignus epūs Tauromeniæ, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epūs Piſſinunton, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epūs Silæi, in eandem ſentētiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epūs Myron, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Leo indignus epūs Rhodi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Euſtathius indignus epūs Laodiceæ, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epūs Seleuciæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Nicolaus indignus epūs Amorſi, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Theodoſius indignus epūs Hierapoleos, in eandem ſentētiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epūs Claudiupoleos, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Michael indignus epūs Synadon, in eādem ſententiam ſubſcripſit.
Leo indignus epūs Iconij, in eādem ſentētiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epūs Piſſidiæ, in eādem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtātinus indignus epūs Perges, in eādem ſententiam ſubſcripſit.

Theophy-

Euſtratius indignus epiſcopus Methymnes, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit. D
Theotimus indignus epiſcopus Crotonum, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Leon indignus epiſcopus Cĳ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epiſcopus Neſion, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Ioannes indignus epiſcopus Apro, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ignatius indignus epiſcopus Prines, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theophylactus indignus epũs Cypſelon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epiſcopus Trophæorum, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus indignus epũs Sugdaon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Sergius indignus epiſcopus Nicoteron, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Georgius preſbyter locum retinẽs Nicopoleos, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Meſembriæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodoſius indignus epiſcopus Amorĳ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Cyriacus indignus epũs Driziparon, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Galatas preſbyter in locum Regĳ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodoſius indignus epũs Nyſſæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epũs Camulianorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit. E
Soterichus indignus epiſcopus Ciceſſôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Cõſtãtinus indignus epiſcopus Maſtauron, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Georgius indignus epiſcopus Briulon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epiſcopus Niſſæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epiſcopus Magneſiæ, quæ eſt prope Menandrum, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Theophanes indignus epiſcopus Coloes, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Algizôn, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicodemus indignus epiſcopus Eugazon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Lycaſtus indignus epiſcopus Barilon, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Theophylactus indignus epiſcopus Hypepon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theophanes indignus epiſcopus Lebedon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Stratonicus indignus epũs Cymes, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Coſmas indignus epiſcopus Myrrhines, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Olbianus indignus epũs Elææ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Pardus indignus epiſcopus Pittanes, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Baſilius indignus epiſcopus Pergami, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Marianus indignus epiſcopus Artandri, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epiſcopus Atramyti, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit. F
Ioannes indignus epũs Aſi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit
Leo indignus epiſcopus Phoceæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicephorus indignus epiſcopus Gargaron, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Cõſtãtinus indignus epiſcopus Agaes, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theognis indignus epiſcopus Siôn, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit
Ioannes indignus epiſcopus Predeſti, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epiſcopus Panĳ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Melchiſedech indignus epiſcopus Calliopoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Madyti, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theophylactus indignus epũs Chariupoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Thomas indignus epiſcopus Danĳ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epiſcopus Theodoropoleos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Siſinnius indignus epũs Chalcidos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epiſcopus Bryſeos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Beniamin indignus epũs Lizicon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epiſcopus Amaſtridos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Stephanus indignus epiſcopus Sorôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Gregorius indignus epiſcopus Dercon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.

Heraclius

A Heraclius indignus epiſcopus Ionopoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus indignus epũs Heliopoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Antonius indignus epiſcopus Tryzenes,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epũs Nacaleæ,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Petrus indignus epũs Aſpones,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Synneſius indignus epũs Cynes,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Synneſius indignus epũs Anaſtaſiopoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Euſtathius indignus epũs Solorum,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Cicutij, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epũs Trimythunton,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit
Alexander indignus epũs Amathunton,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Michael indignus epũs Melitupoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Siſinnius indignus epũs Adranias,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Germes,in eãdem ſentẽriam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epũs Adrianitheron,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Pæmanij,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Symeon indignus epũs Oces,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Lampſaci,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
B Nicetas indignus epũs Ilij,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Troados,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Abydi,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Anaſtaſius indignus epũs Tripoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Traculôn,in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus indignus epũs Salôn,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Abalôn,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Stephanus indignus epũs Silandi,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicolaus indignus epiſcopus Pericommatos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Seton,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epũs Lyparôn,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theophanes indignus epũs Mæoniæ,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Michael indignus epiſcopus Stratonices,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Lycaſtus indignus epũs Philadelphiæ,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit
Michael indignus epũs Troalon,in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epũs Gordon,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Daldes,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
C Euſtatius indignus epũs Hyrcanes,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioſephus indignus epũs Ataliæ,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Zacharias indignus epũs Hierocæſareæ,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Dauidus indignus epũs Helenupoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Cyrio indignus epiſcopus Lophi,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theophylactus indignus epũs Apollomados,in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus indignus epũs Cæſareæ Bithyniæ,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epũs Baſinupoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Ariſtes,in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Nicephorus indignus epũs Adranis,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Baſilius in locum Daſcyli,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Chriſtophorus indignus epũs Ceraſenes,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epũs Meles, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Neophytus indignus epũs Gordeſerbôn,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Linoes, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Etennon,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus indignus epũs Zelon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epũs Sinopes,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus indignus epũs Saſimon,in eandem ſententiam ſubſcripſit.

Nicetas

Nicetas indignus epiſcopus Dadrybon, in eandem ſententiam ſubſcripſit. D
Theophilus indignus epiſcopus Pluſiados, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epũs Adrianupoleos, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Iohannes indignus epiſcopus Heracleæ Ponti, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Conſtantinus indignus epiſcopus Cratiæ, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Nicetas indignus epiſcopus Ruſei, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Nicephorus indignus epiſcopus Claneon, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Trocnadon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Anaſtaſius indignus epiſcopus Patarachon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epiſcopus Niſſoi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epiſcopus Pimiaron, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Nicodemus indignus epiſcopus Didymon, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Georgius indignus epiſcopus Vinandi, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtantinus indignus epũs Candibon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Stauratius indignus epũs Zenopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Lamirôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus indignus epũs Caunôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit E
Conſtantinus indignus epiſcopus Combôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Petrus indignus epiſcopus Orycandi, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Ioannes indignus epiſcopus Phaſilidos, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Abbas locum retinens metropolis Tij, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Gregorius indignus epũs Cybirres, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Baſilius indignus epiſcopus Tabon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Dorotheus indignus epiſcopus Neapoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epiſcopus Heracleæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Dauid indignus epiſcopus Iaſſi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epiſcopus Mylaſſes, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Sergius indignus epiſcopus Vigiliarum, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epiſcopus Mibdi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Stauratius indignus epiſcopus Stadiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epiſcopus Stratoniceæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodoſius indignus epiſcopus Chonôn, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Michael indignus epiſcopus Cheretopon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Pantaleon indignus epiſcopus Valentiæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epiſcopus Peltarum, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Chriſtophorus indignus epũs Atanaſſi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit F
Leontius indignus epiſcopus Eumeniæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gregorius indignus epiſcopus Timeti ferarum, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Tranupoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicephorus indignus epiſcopus Lundon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epiſcopus Appiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus indignus epũs Eucarpiæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Aleus, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Michael indignus epiſcopus Hierapoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Chriſtophorus indignus epiſcopus Promiſi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicolaus indignus epiſcopus Pithiæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theophylactus indignus epiſcopus Cinnabari, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epiſcopus Auguſtopoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus indignus epiſcopus Cotyæi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epiſcopus Mediæi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit
Leo indignus epiſcopus Docimi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Damianus indignus epiſcopus Meri, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theophylactus œconomus & locum tenẽs Ipſi, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Stephanus deſignatus Itri, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.

A Theophylactus dei indignus diaconus, locum tenens metropoleos Tyanenſiũ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit
Leo indignus epũs Carpathi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Chriſtophorus indignus epũs Phaſidos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epiſcopus Catanes,in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Manuel indignus epũs Adrianopoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Maurianus indignus epſ Pompeionopoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Cyrillus in locũ indigni epi Gotthiæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Byzies,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Tauromeniæ, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Georgius pbr locũ retinẽs epiſcopatus Smyrnes,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Caudioſus indignus epũs Meſſenæ Siculus,in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Euſtratius indignus epiſcopus Apameæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Petrus indignus epiſcopus Germion, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes diaconus & locũ retinens Apoſtolopoleos,in eandẽ ſententiã ſubſcripſit.
Theodorus indignus epiſcopus Panormi,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Arcadiapoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
B Stephanus indignus epũs Bibonum, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Siſinnius indignus epiſcopus Parij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtantinus indignus epũs Leontenæ, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Epiphanius indignus epiſcopus Mileti,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epiſcopus Proconneſi,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Taurianes, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Chriſtophorus indignus epũs Adryaces,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes deſignatus Hectorij, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtantinus indignus epũs Ampladon,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Epiphanius indignus epiſcopus Perten,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Siſinnius indignus epũs Philomelij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes indignus epũs Sibliæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Michael indignus epũs Papporum,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Theodorus indignus epũs Agalaſi, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Siſinnius indignus epũs Apameæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Cõſtantinus indignus epiſcopus Conanes,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Leo œconomus & locum tenens Zozopoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Marianus indignus epũs Magydon,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Nicephorus indignus epũs Phlogon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
C Leo indignus epũs Andidon,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Manzo indignus epũs Pracanon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Germanicopoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Euſtathius indignus epũs Cilindereos, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Zacharias indignus epũs Trapezupoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Siſinnius indignus epũs Muſdabon,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Euſtathius indignus epũs Lamon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus indignus epũs Philadelphiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo indignus epiſcopus Sybillon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Tiberiupoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Ioannes indignus epiſcopus Aſanon,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epũs Dionyſupoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Manuel indignus epũs Nicopoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Euſtrathius indignus epũs Debelti,in eandem ſentsntiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Bulgarophygi,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Georgius indignus epũs Plutinupoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Baſilius indignus epiſcopus Perbereos,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Michael indignus epiſcopus Pamphili,in eandem ſententiam ſubſcripſit.

Ruben indignus epũs Scopeli,in eandem ſententiam ſubſcripſit. D
Siſinnius indignus epũs Garalles,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Petrus indignus epũs Monembaſiæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Gabriel indignus epũs Aeginæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Porthmi,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Dardanius indignus epiſcopus Dobrõn,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Andronicus indignus epũs Leontopoleos,in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Sebaſtæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Nicetas indignus epũs Halycarnaſſi,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Leo indignus epũs Corydalon,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus indignus epũs Cremon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Conſtantinus indignus epũs Adrianes,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Sabas monachus & præſes ſtudij,ſimiliter ſubſcripſit.
Symeon præſes Choræ, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Gregorius præſes Hormiſdæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Ioannes præſes Pagurij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Euſtathius præſes Maximini,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioſeph præſes Heraclij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Thomas monachus ex perſona Ioannis præſidis lacus anſerini,in eandem ſenten- E
tiam ſubſcripſit.
Plato præſes & archimandrita Sacri,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus præſes Pandiorum,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Macarius præſes Budanum,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Gregorius præſes monachorum ſancti Hyacinthi,in eãdem ſententiã ſubſcripſit.
Theodorus præſes Badis,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Michael præſes ſancti Petri, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Antonius præſes monaſterij Dij, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Victor præſes Gudilorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Victor præſes ſancti Alexandri,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theoctiſtus præſes Anlithæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus præſes Carionis,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theophylactus præſes ſancti Heliæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Paulus præſes Bathilei,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Laurentius præſes ſancti Laurentij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Gregorius præſes Calliſtrati,in eandem ſententiam ſubſcripſit F
Siſinnius præſes Aretes, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit
Baanes præſes Termarum,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus præſes Termizon,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Strategius monachus ſanctæ Sion,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioſeph præſes Vigilantium,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Theophylactus monachus Catarorum,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Conſtantinus præſes Calabrorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Hilario præſes Flori,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Theodorus præſes aridi horti,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Victor præſes ſancti Heliæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtãtinus præſes ſancti Cyriaci,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit
Nicephorus præſes ſanctæ Deiparæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes præſes Chenolacci, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Stephanus præſes ſancti Ceryci,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit
Ignatius præſes Zytij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Gregorius præſes Monagriæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Anaſtaſius præſes Canæorum,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Petrus præſes Homericorum,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Thomas præſes Gyragates,in eandem ſententiam ſubſcripſit.

Theophy-

A Theophylactus præſes Thodiæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Dauid præſes ſancti Thyrſi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes præſes Faccorum, in eãdem ſententiam ſubſcripſit.
Gregorius præſes Agaurôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Doſytius præſes Mnemoſines, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus præſes Amorræi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtantinus præſes ſanctorum trium puerorum, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Antonius præſes Dodecathei, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Paulus præſes ſancti Petri ciuitatis Poemaninôn, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Macarius præſes Pſarodi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Antonius pſes ſanctorum apoſtolorum Magneſiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Calliſtus præſes diuerſorum monachorum Cypri, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Daniel præſes Columbarij, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Ioannes præſes ſancti Vitalis, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Theodorus præſes Lemni, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Georgius præſes Dominicorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Euſemius præſes Oxybetôn, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit
B Baſilius præſes ſancti Andreæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Baſilius præſes ſanctæ Deiparæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioſeph præſes Saluatoris, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicephorus præſes ſancti Andreæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Leo præſes Celleorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Leo præſes aquæ albæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioſidorus præſes Latri, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Nicephorus præſes ſancti medicij, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus præſes Atractrôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Ioannes præſes Coelagiorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Paulus præſes Cybeon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Euſchemon, præſes Creſon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Epiphanius præſes Paranandij, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Dauid præſes ſancti Sergij Prijecij, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Agapius præſes ſancti Thyrſi, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Theodoſius præſes ſanctæ Deiparæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theophylactus præſes Pepuzôn, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Antonius præſes Ouzias, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
C Philippus præſes Beſcon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Acatius præſes S. Oreſtæ, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Petrus monachus & ex perſona Cellariorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Zacharias præſes Sugdaon, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theophilus monachus, & ex perſona præſidis ſanctæ Deiparæ Photini, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Cerycus præſes Dulocomiæ, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Sergius præſes Germiorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Ioannas preſbyter S. Ioſeph Germiorum, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Victor præſes Octauini, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Antonius præſes Acraborum, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Petrus præſes Platanij, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Marcus præſes S. Ioannis Theologi, in eandem ſententiam ſubſcripſit
Leo præſes ſanctæ Deiparę Saldalon, in eandem ſententiã ſubſcripſit
Conſtantinus præſes Antypſili, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodorus monachus ex perſona Theodoti præſidis Caloceton, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Eutychianus monachus Calliſtrati, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theodotus monachus S. Deiparæ Epicanzæ, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſit.

Ioannes monachus,& ex perſona pręſidis Locuſtarum,in eandem ſententiam ſubſcripſit. D
Calliſtus monachus eiuſdem monaſterij,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Victor præſes ſanctæ Deiparæ monaſterij caſtri Tij,in eandẽ ſententiã ſubſcripſit
Samuel monachus archangeli Gabriel,in eãdem ſententiã ſubſcripſit.
Theodoſius præſes ſanctæ trinitatis,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes monachus & ex perſona Strategij abbatis ſanctæ Deiparæ, in eandẽ ſententiam ſubſcripſit.
Hilarion monachus ſanctæ deiparæ Cellariorum,in eandẽ ſententiã ſubſcripſit.
Doſitheus monachus S.Theodori Secundorum,in eandẽ ſententiã ſubſcripſit.
Paulus præſes ſanctæ deiparæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Leo præſes ſancti Cyriaci,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Epiphanius præſes ſanctæ deiparæ Lines,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Georgius præſes ſanctæ deiparæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Coſmas præſes Paradiſi,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Euſchemius monachus Saluatoris prope Byraicẽ,in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Bardas præſes & archimandrita Pluſiados,in eandem ſententiam ſubſcripſit E
Petrus præſes ſanctorum apoſtolorum caſtri Protiles,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Baſilius monachus ſanctæ deiparæ ciuitatis Amorij, in eandẽ ſententiã ſubſcripſit.
Baſilius preſbyter monaſterij acutæ petræ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Phillippus præſes Eumeniæ,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Baſilius præſes S.Luciani, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theophylactus præſes Pegaſii, in eandem ſententiã ſubſcripſit
Anthimus monachus Pſammathij, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Michael præſes S.Georgij,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Chriſtophorus præſes Candelarum,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Nicolaus præſes Cæmirgion,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Siſinnius præſes Lithini,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Thomas monachus Moſynon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit.
Michael monachus & ex perſona præſidis ſanctæ deiparæ a Turri,in eandem ſententiam ſubſcripſit. F
Gregorius præſes Symbolorum in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Ioannes præſes Rudorum,in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Conſtantinus præſes S.Petri Hydendron,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Symeon præſes Abramitarum,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſit
Gregorius præſes S.Clementis, in eandem ſententiam ſubſcripſit.
Theognes præſes S. apoſtoli Timothei inſulæ Cretæ, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Ioannes præſes S.martyris,in eandem ſententiam ſubſcripſit
Theodoſius præſes ſanctæ deiparæ in Blachernis, in eandem ſententiã ſubſcripſit.
Petrus ſancti Ioannis Theologi, in eandem ſententiam ſubſcripſit.

¶Actio

¶ACTIO QVINTA.

IN nomine domini & dominatoris noſtri Ieſu Chriſti veri dei, imperantibus pĳſſimis & Chriſto deditiſſimis noſtris regibus, & Imperatoribus Conſtantino cum deuota eius matre anno octauo conſulatus eoꝝ. IIII. Non. Octobris, indictione. XI. conueniente ſancta & vniuerſali ſynodo iuxta diuinam gratiā & piorum noſtrorum Imperatorum à deo declaratorum mandatum in Nicęa ſplēdida metropoli prouinciæ Bithynię congregata, hoc eſt, Petro religioſiſſ. primate preſbyteroꝝ ſanctiſſimæ Romanæ eccleſiæ beati apoſtoli Petri. Et Petro religioſiſſimo preſbytero, monacho, & præſide ſanctiſſimi in vrbe Roma monaſterĳ ſancti Sabæ. Tenentibus locum apoſtolicæ ſedis ſanctiſſimi & beatiſſimi archiepiſcopi veteris Romæ Adriani. Et Taraſio ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo inclytæ Conſtantinopoleos nouæ Romæ, Iohanne item & Thoma religioſiſſimis preſbyteris & monachis locum tenentibus apoſtolicorum thronorum orientis diœceſeos Sedentibus ante ſacrum ambonem ſanctiſſ. magnæ eccleſiæ quæ vocatur Sophia, præſentibus & audientibus glorioſiſſ. & magnificentiſſ. ducibus Petrona glorioſo exconſule patricio comite Imperatorĳ obſequĳ: & Iohanne regio hoſtiario quæſtore ærarĳ militaris, ac tota ſynodo iuxta primam ordinationem conſidente, ſimul cum deuotiſſimis archimandritis præſidibus monachorum turbæ: depoſitis in medium ſacris & inuiolatis euangelĳ dei codicibus.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Deus q ventura nobis per prophetas nunciauit, per prophetam Hieremiam de nouis iſtis in eccleſia catholica vanitatum & dogmatum authoribus ait: Duo em̄ mala fecit populus meus. Dereliquerunt me fontē aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas diſſipatas, quæ nō poſſunt continere aquas. Ciſterna igitur diſſipata hęreticoꝝ quæuis oratio eſt, ex qua Chriſtianoꝝ calumniatores, quicq̧ eam hæreſim induxere, hauſerunt, potaueruntq̧ ex ea ſimplices peruerſionem & errorem intolerabilem, qbus per propheticam vocem væ væ immittet. Imitati em̄ Hebræos, Saracenos, Gentiles, Samaritas, item Manichæos, phantaſiaſtas, & hæreticos, q deum paſſum fuiſſe aſſerunt, ſanctarum imaginum vſum prohibere voluerunt, quem tamen a primordĳs in eccleſia catholica fuiſſe, ex ſanctorum patrum lectione clarum eſt.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ quæ eſt in Cypro, dixit. Legātur & ſi qui plures ſunt libri, in redargutionem & triumphum falſæ iſtius & calumniatricis congregationis.

Leontius Sacratus regius ſecretarius dixit. Iuxta ſacræ ſynodi iuſſionem adſunt diuini libri, quos legi operæpretium eſt. Quinetiam & canones hæreticorum contra venerandas imagines æditi.

Sancta ſynodus dixit: Legantur.

Coſmas diaconus, & notarius & cubicularius, legit: Beati patris noſtri Cyrilli archiep̄i Hieroſolymoꝝ in catecheſi ſecunda: cuius initiū Grauis res pctm̄, & animæ difficillimus morbus legis trāſgreſſio. Inter alia: Quæ vero tibi ſnīa eſt de Nabuchodonoſor? Non meminiſti ſcripturæ vbi impĳſſimus appellatur, moribus item feriſſimus, leonina voluntate? Ignoras quod oſſa regum ad lucem eduxerit? ignoras q̊d populum captiuum duxerit, quod regis oculos eruerit, ſimul illi iugulatos filios obĳciens? Non audiuiſti, quod Cherubim rapuerit, non (inquam) intellectilia illa & cœleſtiā, verum ea quæ in templo erant collocata, obumbrantia propitiatorium, e quorum medio deus loquebatur.

Sanctiſſ. pſiarcha dixit: Animaduertamus qūo accuſet Nabuchodonoſor, quod Cherubim ſubuerterit, quātumq̧ ob eam rem increpatus ſit & paſſus fuerit.

Sancta ſynodus dixit: Magnum ſane caſum & condemnationem.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Igitur quicunq̧ ſacrum aliquid e templo eĳcit, & ſubuertit, eidem ſententiæ ſubiacebit.

Petronas glorioſiſſ. patricius dixit: Poſt iſtā increpationē & regno eiectus eſt & ſeptem annis in deſertis herbas vorauit inſtar bouis.

Coſmas diaconus, notarius & cubicularius legit: Beati Symeonis Stelytę, q in ad-

mirando monte vixit, epiſtola quinta ad Iuſtinum iuniorem Imperatorem. Quis da bit oculis meis fontẽ lachrymarum, vt in om̃ibus diebus miſeræ meæ vitæ ſatis, & ex toto corde fleam. Tanta em̃ veſtra ſerenitate & pietate regnante tanta ſcelera & im pietates ab impijs & execrandis Samaritis in ſanctũ templum quod deuota tua maieſtas extrui iuſſit deſignata ſunt, qualia nunq̃ ſunt audita. Dico aũt eos q caſtra hñt prope ciuitatẽ Porphyrionis. Hæc autẽ quæ facta ſunt breuiter & tenuiter cognoſcet veſtra ſerenitas, ex his quæ noſtra humilitas per ſanctiſſimũ epiſcopum orientalem patriarcham, q non leuiter ex hoc angitur, ad veſtrã maieſtatem ſcripſi. Nec lapides ſufficientes ſunt, vt oẽm illam impietatẽ exclamẽt, quæ oculis ſuis dictus ſanctiſſimus archiepũs vidit. Citius em̃ mortem & interitum noſtra teuitas expeteret, quam iterum talia mihi narrari audire. Omnem em̃ blaſphemiam excellit, improbum hoc factum, quod in deum verbum pro nobis incarnatum, eiusq; glorioſam matrẽ & in venerandam ſanctamq; crucem deſignarunt. Hanc rem cum cogitamus, ad diuinas veſtras aures nos referimus. Nam cũ videamus pias veſtras leges, eos q imaginem, vt ſtatuã Imperatoris ignominia afficiunt, extremo & iuſto mortis ſupplicio plectere, qua tandẽ pœna puniẽdi ſunt, q in imaginẽ dñi noſtri, eiusq; matris infando facinore graſſati ſunt? Profecto non video q d mihi dicẽdum ſit, tantũ em̃ ſceleris eſt commiſſum, vt ne vlla humanitatis mica amplius ſupereſſe credat. Quãobrẽ obſecram⁹ victorieſam veſtrã potẽtiã, ne vlla poſthac miſericordia eis oñdat, neq; amplius parcere illis quiſpiam velit, neq; vllam apologiam aut excuſationem illorũ nomine accipere, ne poſthac peiora adgrediantur. D

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit. Cognoſcitis ne qualem ſententiam pater pronuntiauit? E

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Indignos putauit vt quibus ignoſceretur.

Iohannes religioſiſſ. pbr̃, monachus locum tenens ſummorum epõrum orientis, dixit: Clarum eſt Samaritas hos reliqs hæreticis priores eſſe, eorũq; hæreſim exterminandã & auferendã, vtpote cũ ſint longe ab omni gratia. Oratio aũt præfata oſtendit eos q ſacras imagines proturbãt, illis etiam peiores eſſe. Dicant igitur & hi Samaritæ.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro, dixit: Ego quidem iconoclaſtas peiores Samaritis habeo, vtpote qui in ignorantia Chr̃ianiſmi verſantes, ignorant quid faciunt. Hi vero cum in cognitione Chriſtianiſmi ſint, nõ ſunt audiẽdi, nec excuſabiles, quemadmodum ſcriptum eſt. Is qui cognoſcit voluntatem domini, & non facit, vapulabit multis.

Nicolaus epiſcopus Cyzici dixit: Et ego veſtræ ſanctitatis minimus librum beati patris noſtri Iohannis epiſcopi Theſſalonices adfero, eum rogo vt legatis.

Sancta ſynodus dixit: Legatur.

Demetrius religioſiſſimus diaconus, & notarius, armarijq; cuſtos legit. Iohannes epiſcopus Theſſalonicenſis ex ſermone cuius initium: Hucuſque aduerſus dominum noſtrum Ieſum Chriſtum tentator præualuit, vt eum duceret in deſertum. Et paulopoſt: Gentilis dixit: Nunquid & vos Chriſtiani in eccleſiis veſtris imagines pingitis ſanctis veſtris easq; adoratis, neque ſanctis tantummodo, verumetiam deo veſtro. Ita & nos quoque ſtatuas habere exiſtima, non vt eas adoremus, verum vt per cultum noſtrum incorporeæ earum virtutes ad nos perueniant. Sanctus dixit: Verum nos imagines ſanctorum, qui re vera in carne fuerunt ſerui Chriſti fingimus, idq; in memoriam eorum, neque quicquam indecorum efficimus, pingentes eos, vt re ipſa fuerunt, neque enim e nobis fingimus, neque rerum incorporearũ corporeas formas cudimus. Neque ipſi imagines, vt tu dicebas, adoramus, ſed eum qui per picturam indicatur glorificamus, neque hos etiam vt deos. Abſit, ſed vt veros dei ſeruos, & amicos, & poteſtatem habentes pro nobis apud deum intercedendi. Dei autem imaginem (dico Ieſu Chriſti ſeruatoris noſtri) quẽadmodum ipſe ſuper terram cum hominibus conuerſatus eſt, pingimus, non vt ipſa natura deus eſt, quæ enim poſſet eſſe dei ſimilitudo? aut quæ figura incorporei non effigiabilisq; verbi patris? Deus enim vt ſcriptum eſt ſpiritus eſt, ſed quoniam F

viſum

A viſum eſt deo patri, vt vnigenitum ſuum filium e cœlis demitteret, quo pro noſtra ſalute ex ſpiritu ſancto & inuiolata virgine Deipara incarnaretur, nos eius humanitatem ea ratione pingimus, non illius incorpoream deitatem. Gentilis dixit: Eſto deum verbum hominem factum icone exprimatis. Quid ad angelos hoc facit, quos vt homines pingitis & adoratis, hi tamen homines non ſunt, ſed intellectuales & incorporei, & ſimpliciter exiſtentes dicuntur. Sane ea ratione & a nobis deos venerabiles exiſtima, non enim ſic quicquam abſurdi agimus, quemadmodũ neq; vos dum angelos adoratis.

Sanctus dixit de angelis & archangelis, & eorum poteſtatibus, quibus & noſtras animas adiungo, ipſa catholica eccleſia ſic ſentit, eſſe quidem intelligibilis, ſed non omnino corporis expertes & inuiſibiles, vt vos gentiles dicitis, verum tenui corpore præditos & aereo ſiue igneo, vt ſcriptum eſt: Qui facit angelos ſuos ſpũs, & miniſtros eius ignem vrentem. Sic autem multos ſanctorum patrum ſenſiſſe cognouimus, quorum eſt Baſilius cognomẽto magnus, & beatus Athanaſius & Methodius, & qui ſtãt ab illis. Solummodo autem deus incorporeus, & informabilis, intelligibiles autem creaturæ nequaquam ex toto ſunt incorporeæ, & imitabiles pictura exiſtunt, quare etiam in loco exiſtunt, & circumferentiam habent. Quanquam autem non ſunt vt nos corporei, vtpote ex quatuor elementis, & craſſa illa materia, nemo tamen vel angelos vel dæmones vel animas dixerit incorporeas. multoties ẽm in proprio corpore viſi ſunt, ſed ab illis quibus dominus oculos aperuit. Nos igitur eos nõ vt deum, ſed vt creaturas intelligibiles & miniſtros dei, nõ tamen vt vere incorporeos pingimus & colimus. Quod autẽ hominis forma pingant, in cauſa eſt quod in ea viſi ſunt, ſi quando miniſteriũ dei apud homines obierunt.

B

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Animaduertamus dictum patris, quod illic Samaritæ imagines domini & ſeruatoris noſtri, item intemeratæ eius matris ſubuerterunt, hic vero gentiles. Oſtendit autẽ pater q̃d & angelos pingere oporteat, quãdo circũſcribi poſſunt, & vt homines apparuerunt.

Sacra ſynodus dixit: Etiam domine.

Stephanus monachus legit: Ex libro diſputationũ Iudæi & Chriſtiani. Iudæus inquit: Omnibus aſſentior & credo crucifixo Chriſto, quod ipſe ſit filius dei viuẽtis. offendor autem in hoc o Chriſtiani, quod coram imaginibus prociditis. Scriptura autem vbiq; prædicat, ne faciamus nobis ſculptile, aut aliquã ſimilitudinẽ. Chriſtianus dixit: Deo vt talis eſt ſcriptura iubet non eſſe faciendam ſimilitudinem, neq; aliquam imaginem adorandam eſſe vt deum. Imagines enim quas vides ad memoriam Ieſu Chriſti ſalutaris nobis incarnationis pinguntur, perſonam illius humanitatis exprimentes. Sanctorum autem imagines eodem modo vniuſcuiuſq; prælia, certamina & pugnas item contentiões contra diabolũ & mundũ victoriaſq; ſignificant. Nõ enim (vt tu arbitraris) Chriſtiani in deo ſibi illas erigentes adorãt. verum zelo & fide flagrantes ſanctorum imagines inſpiciunt, recordantes in typo quanta fuerit eorum erga deum pietas. Quinimo adorãtes, ſanctorum deũ inuocant, dicẽtes: Benedictus deus huius vel illius ſancti, omniũq; ſanctorum, qui dediſti illis patiẽtiam & tolerãtiam, quiq; eos dignatus es tuo regno, fac nos cum illis participes, & interceſſionibus eorum ſerua nos. Saluatoris autem imaginem contemplantes & adorãtes ſpũalibus oculis, & luminibus mentis omnium domino deo gratias agimus, qui formam ſerui accipiens, hominem mundũq; liberauit, nobiſq; ſine vllo peccato exiſtẽs ſimilis factus eſt. Nõ igitur ligneæ imagini aut picturę cultũ exhibemus, adoramuſq; ſed oĩm dñm Chriſtũ glorificamus. Atqui frater indicabo & Moſen, qui legẽ eã tulit, talia quædã feciſſe. Nã duo Cherubim ſculpta parauit, volãtia ſup tabernaculũ teſtimonij hinc & illinc, q̃ ſane nulli mortaliũ dabat acceſſus, p̃terq̃ ſummo ſacerdoti, idq; ſemel in anno, cum ſcilicet incenſum ferebat ſanctis ſanctorum. Similiter & ſerpentem æneum fecit, quem in deſerto ſuſpendit in medio tentoriorum ordine, dixitq;: Quecũq; momorderit ſerpens, hic intueatur hanc ſerpentẽ. credatq; quod medelam & ſanitatẽ ab ea ſumere poteſt. Vides hic quo pacto idẽ Moſes, q ſimilitudinem non faciendam iuſſerat, ſerpentem ſuderit.

C

Ioannes ſanctiſſimus monachus preſbyter & locum tenens ſummorum Oriē- D
tis ſacerdotū dixit: Ecce quomodo ſancti noſtri patres negantes incarnatā diſpenſa
tionem ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti teſtantur abieciſſe ſacras imagines: Hebræos
dico & Samaritas, quāobrem & qui nunc eas abĳciunt illis ſimiles ſunt.

Epiphanius religioſiſſimus diaconus locū tenēs Thomę epiſcopi Sardiniæ legit:
Ex falſo inſcriptis ſanctoꝝ apoſtoloꝝ itinerarĳs. Pictor igitur primo die ipm pri-
mis lineamētis denotauit, ceſſauitqꝫ: poſtridie coloribus eū expreſſit. Atqꝫ ita Lyco
medi gaudēti imaginē tradidit, quā in cubiculo poſitam corollis ornauit, vt Ioannes
illi poſtea cognitus dixerit, malogranata iſta de balneo aufer dilecte fili, ſolus enim
cubiculū ingredior, neqꝫ tecū, neqꝫ cū alĳs orare poſſum. Hæc dicēs & iocoſe reci-
tās, ſimul cū illo cubiculū ingreditur, ſenex aūt imaginē ibi corona cinctā videt, lu-
cernasqꝫ aſtātes, & ante eā aram. aduocato aūt Lycomede dixit: Quid ſibi vult hęc
imago? quē deoꝝ tuoꝝ ſic depingi curauiſti? Video te nondū gentilitatē exuiſſe.
Lycomedes aūt illi reſpōdit. Deus quidē hic mihi ſolus eſt, q me a mortuis cū cō-
iuge mea ſuſcitaſti. Si vero poſt deum eiuſcemodi benefactores deos licet appella-
re, tu es qui in imagine depictus es, quē ego corono, amo & colo, vtpote qui mihi
dux bonoꝝ omniū fuiſti. Ioannes aūt cū faciē ſuā nondum vidiſſet, dixit illi. Ludis
tu quidem me fili mi, putas ne me tali forma? quo modo mihi perſuadebis, vt hæc
imago mihi aſſimiletur? Lycomedes aūt ſpeculū illi obtulit, in quo poſtq̄ ſeipſum E
fuiſſet cōtemplatus, dixit: Viuit dn̄s Ieſus Chrūs, imago hæc mihi ſimilis eſt. Male
vero hāc rem feciſti. ¶ Ex eodem libro. Aliquādo cū Ieſum vellem ap
prehendere, in materiali & craſſo corpore mihi occurrit, alias cū illū tangere ſtude-
rem, immateriale erat & incorporeū ſubiectū, ita vt plane nihil eēt. Aliquādo aūt a
phariſęo quodā ad cœnā vocatus, iſtuc nobis comitātibus cōceſſit. Vnuſquiſqꝫ aūt
noſtrū panē dimēſum vnū tantū accepit, quin etiā & ipſi datus vnus eſt, quē poſtq̄
benedixiſſet, nobis diuiſit, breui aūt oēs ſatiati ſumus, neqꝫ tamē quiſquā noſtrū pa-
nem ſuū guſtauerat. qua de re perculſi ſunt admiratiōe, q nos vocauerāt. Sæpe autē
quādo cū illo ambularē animaduerti, nū alicubi pedis veſtigiū cū pedes de terra e-
leuaret, imprimeret, veꝝ obſeruāti mihi nunq̄ contigit hoc videre. Illud aūt vobis
refero, q̄ fides veſtra magis cōfirmetur. Magnalia em̄ eius & admirāda q̄ fecit ſatius
nūc fuerit tacere. Sunt em̄ arcana, quæ neqꝫ dici, neqꝫ audiri poſſunt. Priusq̄ aūt ab
impĳs Iudæis cōprehenderet, oēs nos congregans dixit: anteq̄ ego illis tradar, lau-
des dicamus patri, & ſic ad inſtitutū progrediamur. Iubēs itaqꝫ nos illū circūgyrare,
manibus inuicem amplexabamur. ipſe aūt in medio cōſiſtens, dixit, Amen. auſcul-
tate aūt me. Cœpit igit̄ hymnū dicere, inquiēs: Gloria tibi pater, & nos illū cingē- F
tes, ſubaudiuimus Amen. Gloria tibi verbū, gloria tibi gratia, amen. Gloria tibi ſpi-
ritus, gloria tibi ſancte, gloria tuæ gloriæ, Amē. Laudamus te pater, gratias agimus
tibi lumen, in quo tenebræ nō morātur, Amen. In quo gratias agimus dico. Saluari
volo, & ſaluare volo. Solui volo & ſoluere volo, Amen. vulnerari volo, & vulne-
rare volo, amen. Naſci volo, & generare volo, amen. Edere volo & edi volo, amē.
Audire volo & audiri volo, amen. Intelligi volo, cum ſim totus intellectus, amen.
Lauare volo & lauari volo, amen. Gratia choreas ducit, canere tibĳs volo, vos oēs
ſaltate, amen. Lamentari volo, tundite pectora oēs, amen. Et inter alia. Hæc dilecti
mei ſaltate nobiſcum. Dominus autem egreſſus eſt, nos autem veluti aberrātes, aut
e ſomno mox experrecti, alĳ alio fugimus. Ego autem cum viderem illū patiētem,
nequaq̄ potui paſſionē illius ferre, ſed fugi in montem Oliuarum flens ob ea quæ
acciderant. Et cum hora diei ſexta cruci eſſet adfixus, tenebræ ſuper totum terraꝝ
orbem factæ ſunt. Et dominus meus ſtans in medio ſpeluncæ, & illuminans me di
xit: Ioannes a peruerſis Iudæorum turbis crucifigor, lanceis & calamis pungor, ace
tum & fel mihi in potum dant, tibi loquor, & quod loquor, audi. Ego iubeo te aſcē
dere in illum montem, vt audias quæ oportet diſcipulum a magiſtro audire, & ho-
minem a deo. Hæc cum dixiſſet per lumen mihi crucem oſtendit, & circa crucē po
pulum magnum non vnius figuræ. at in ipſa cruce erat vna forma, & idæa ſimilis.
Ipſum vero dominum ſupra crucem vidi non habentem formā, ſed ſolam vocem.

A Vocem aſit non illam quidē nobis conſuetā, ſed propriā quandā & bonam, & vere diuinam ad me dicentem: Ioannes, vnum oportet, vt a me audias, vnū enim in futuro opus eſt vt audias. Hæc crux huius lucis aliquādo a me per vos verbū vocabitur, aliquando mens, aliquādo Chriſtus, aliquādo ianua, aliquādo via, aliquādo panis, aliquādo ſemen, aliquādo reſurrectio, aliquādo filius, aliquādo pater aliquando ſpūs, aliquādo vita, aliquādo veritas, aliquādo fides, aliquando gratia.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Videamus, quia totum hoc opus euangelio repugnat.

Sancta ſynodus ait: Certe domine, dicit em̄ incarnationē eſſe opinionem.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: In his periodis ſcriptū eſt, quod neq; edebat, neq; bibebat, neq; pedibus ſuper terram ambulabat, quæ ab hæreticoꝝ phantaſiaſtarum opinione non abludunt. Verum in Euāgelio ſcriptum eſt de Chriſto, eum & ediſſe & bibiſſe. Nam & Iudæi de illo dicebāt: Ecce homo edax & vini potator. Qua ratione etiam mentiti ſunt quod terram pedibus non calcabat. Quomodo enim ſcriptum eſt, Ieſus de via feſſus ſedit ad puteum.

B Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ, quæ eſt Cypri dixit: Hic eſt liber ille, quem falſa ſynodus adduxit.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Profecto quæ in eo habentur riſu digna ſunt.

Theodorus Catanes epiſcopus dixit: Hic ne liber euertet om̄ia dei eccleſiarum ornamenta?

Euthymius Sardenſium epiſcopus dixit: Decebat eiuſcemodi congregationem tales habere libros.

Conſtantinus ſanctiſſimus epūs Conſtantiæ, quæ eſt in Cypro dixit: O inſignē blaſphemiam Ioannem inquit apoſtolū in monte Oliuaꝝ fugiſſe, tunc cum crux leuaretur, & tamen euangelium teſtificatur, quod cū illo aulam Caiphæ ingreſſus ſit, & quod ſteterit prope crucem cum matre domini.

Sancta ſynodus dixit: Omnis hæreſis ab hoc libro dependet.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Heu heu, o qualibus hæreticoꝝ libris hæreſim ſuam conſtituunt.

Gregorius Neocæſareæ dixit: Liber iſte omnis impietatis & ſceleris eſt parens, & tamen contra idola de Lycomede ex eo teſtimonium citant.

C Ioannes preſbyter, monachus & locum tenens Orientalium diœceſium patriarcharum dixit: Inducit Lycomeden coronātem imaginem apoſtoli, quemadmodum Græci ſua idola.

Baſilius ſanctiſſimus epūs Ancyræ dixit: Abſit, quod ſanctus Ioannes corā Tito euangelium ſuum proloquutus ſit.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit, Prælectæ hæ ſententiæ ſunt ne euangelicæ.

Sancta ſynodus dixit, Nequaquam. Non enim quæ prius lecta ſunt recipimus, neq; etiam ea quæ de Lycomede poſtea dicuntur.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit, Qui priora recipit, recipit & poſteriora & media, & quæ de Lycomede dicūtur, quemadmodū falſum conciliabulum fecit.

Sancta ſynodus dixit, Anathema ſit illi libro a principio vſq; ad calcem.

Ioannes preſbyter, religioſiſſimus monachus, vicarius thronorum triū patriarcharum Orientis dixit, En patres ſancti manifeſte declaratū eſt, anteſignanos iſtos Chriſtianorum calumniatores, vere participes & communicantes cum Nabuchodonoſor & Samaritis, imo etiam cum gentibus & Iudæis, adhæc cū impijs & execrandis Manichæis, quorum teſtimonia adduxerunt.

Hæc enim ſunt eorum qui verbi dei incarnatam diſpenſationem phantaſiam eſſe dicunt. Sed illis ſit cum ipſis commentarijs anathema.

Sancta ſynodus dixit, anathema.

Petronas magnificentiſſimus patritius dixit, Si iubes domine, quæramus epiſcopum Amorrhij, & Neocæſareæ num hij libri in falſa illa ſynodo fuerint lecti.

Gregorius Neocæſareę epiſcopus & Theodoſius Amorij interrogati dixerūt:

Non

Nō per deum talis liber illic viſus eſt,ſed ex falſis citationibus nos deceperūt. D

Sanctiſſimus patriarcha dixit:Ex propria cogitatiōe quæ volebāt,explicuerūt.

Petronas magnificentiſſimus patritius dixit: Sed tamen ex regia procuratione cuncta faciebant.

Gregorius Neocæſareæ epiſcopus dixit: Sæpe dixi & iterum dico pater,nunquam in medium tales libri aut patrum quoq; ſcripta iſthuc allata ſunt, ſed ex falſis quibuſdam citationibus nos deceperunt. Hæc autem de Lycomede videntur & nobis abominanda.

Ioannes ſanctiſſimus preſbyter monachus,locum tenens oriētalium præſulum dixit:Si videbitur ſanctæ huic & vniuerſali ſynodo,pronūtietur ſententia, ne quis amplius eum librum deſcribat,impurum & impium.

Sancta ſynodus dixit:Nemo amplius deſcribat,nec id ſolum, verum dignū indicamus qui Vulcano committatur.

Petrus religioſiſſimus lector legit:Sancti Amphilochij epiſcopi Iconij de falſo inſcriptis ab hæreticis libris,cuius initium. Iuſtum quidem arbitramur omnem eorum impietatem detegere & errorem eorum in publicum proferre. Proferunt enī libellos quoſdam,quibus apoſtolorum titulum affingunt,in hoc vt rudiores & ſimpliciores decipiant.Et paulopoſt:Oſtendemus autem quinā ſint hi libri,quos proferunt nobis inſani eccleſiæ deſertores,non quidem apoſtolorum acta,ſed dæmonum commentaria.Et inter alia.Hæc ſane Ioannes apoſtolus non dixit: Nam qui E ſcripſit in Euangelio,dominum de cruce dixiſſe,mulier ecce filius tuus, vt & poſt eum diem in ſuam acceperit Mariam,quomodo hoc loco dicitur,quod non adfuerit. Sed non eſt nouum illud. Quemadmodum enim dominus veritas ipſa eſt, ita diabolus mendax exiſtit.Eſt enim vere mendax & pater mēdacij. Cūq; mendaciū loquitur de proprijs id agit.Et hæc quidem de mendacijs.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit:Magnus eſt beatus pater noſter Amphilochius. Audiuimus autem quid de itinerarijs iſtis ſentiat,quāobrem nihil nos amplius titulus iſte moueat.

Baſilius Ancyræ epūs dixit:Nullus liber eſt,qui euāgelio magis repugnat.Nō eſt igitur mirandū,ſi & de imaginibus alienam habeat opinionem.

Sanctiſſimus patriarcha dixit:Recte pater ſanctus nugacitatem & impudentiam iſtius libri retudit.

Sancta ſynodus dixit:Recte pater.

Nicephorus epūs Dyrrachij dixit: Satius fuiſſet vt liber Amphilochij lectus fuiſſet,& non itinerarium,cōtaminauit enim aures noſtras.

Sancta ſynodus dixit:Sed ad maiorem cautionem bonū fuit vt legeretur.

Taraſius patriarcha dixit:Euſebium Pamphili tanquam teſtem adduxerunt,illi qui contra ſanctas imagines nugantur. Adducunt autem epiſtolam illius ad Conſtantiam Licinij vxorē ſcriptā.Videamus autem quam habeat opinionē Euſebius. F

Stephanus religioſiſſimus monachus legit: Euſebij Pamphili ad Euphrationē, cuius initium.Domino meo per omnia confiteor.Inter alia:Non enim coexiſtere dicimus filium patri,verum præexiſtere patrem filio.Nam ſi ſimul exiſtant, quomodo pater erit pater?quomodo filius filius?aut quomodo ille primus,hic ſecundus,& ille quidem ingenitus,hic vero genitus.Nam duobus ſimul ſecum exiſtentibus,eadem vtriuſque erit æſtimatio.Et aut vtraque (vt ita dixerim)ingenita, aut alterutra genita,ſed neutrum horum verum eſt.Neq; enim ingenitum ,neq; genitum fuerit.Sed hoc quidē prius & ordine,& dignitate ſecundo erit, & in eo quod eſt, & quod eiuſcemodi exiſtit.

Sanctiſſimus patriarcha interrogando dixit:Recipimus hoc?

Sacra ſynodus dixit:Nequaquam domine,hic reliquis nobis maiore odio proſequendus.

Baſilius ſanctiſſimus Ancyræ epiſcopus dixit: Non veniat Chriſtiano homini in mentem,vt ſic loquatur.Lectum autem eſt ex eadem epiſtola.Inter alia: Eundē aūt & ſolum verum eſſe docet,per quæ dicit,vt cognoſcāt te ſolū verū deū, nō vt

vno

A vno ſolo exiſtente deo, ſed vt ſolo vno, exiſtente vero deo, cum maxime neceſſaria adiectione, vero: quandoquidem & ipſe quidem deus filius, ſed nõ verus deus. vnus enim eſt & ſolus verus deus, quia neminem habet ante ſe. Si vero & filius verus, id eſt tanquam imago dei veri, ſit & deus, quando & deus erat verbum, nõ tamen vt ſolus verus deus.

Chriſtophorus ſanctiſſimus epũs ſanctæ Cyriacæ dixit: Terſancte domine & ſacra ſanctaq́ʒ ſynode, quemadmodũ nos habuimus a deo ſcriptos libros apoſtolorum, prophetarum, reliquorumq́ʒ ſanctorum, ita decebat eiuſcemodi libros in teſtimonium & roborationem illam falſam ſynodum habere.

Sacra ſynodus dixit: Anathema & libris illis & qui illos legunt.

Petrus & Petrus ſanctiſſ. preſbyteri vicarij Adriani papæ veteris Romæ dixerunt. Ipſa lectio indicat, quod Arrianorum ſententiam ſapiat. habet enim antelectus Euſebij Pamphili liber & alias blaſphemias, quas ſynodus audire reſpuit.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: libros illius reijciamus.

Sancta ſynodus dixit: reijcimus & anathematizamus.

B Stephanus religioſiſſ. monachus legit: Antipatri epiſcopi Boſtrorum, refutatio apologiæ pro Origine ab Euſebio Pamphili epiſcopo Cæſareæ conſcriptæ, liber primus, cuius initium. Ego quidem ſufficiẽter & ſatis ſcriptum eſſe religioſiſſime & beatiſſime pater Ioannes a tua ſanctitate in varijs tractationibus arbitror. Et paulopoſt. Quod autem vir multiſcius fuit, qui omnes veterum libros & commẽtaria inueſtigans & inquirens, & propemodũ omnium ſententias & opiniones exponẽs, plurima commentaria reliquerit, quorum aliqua digna ſunt vt approbentur, non eo inficias. Quod aũt aliqui ex eo nitũtur probare eum non erraſſe, quod veterum patrum omnium mentem & ſententiam, vtpote tot libris lectis tenuerit, hoc ego non omnino tibi concedo. Potuit enim omnium veterum commentaria facile corradere cum Imperatoriam voluntatem & ſtudiũ pronum ſibi in hoc habuerit. Nego autem eũ in dogmatibus quicq̃ profeciſſe, multimodã etiam cognitionẽ illi tribuo, dogmatũ vero ſtabilitatẽ & conſtantiã illi nego. Fuit enim longe inferior certitudine iſta dogmatum. Et poſt pauca. Vt mihi plane non ſit ingrediendũ in illius ſententiam. prius enim apologiam illã excutere volumus, vt ita non illum ſolũ, pro quo apologia ſcribitur, ſed & ip̃m autorem hæreticos oſtendamus. Iter alia: Indicabam clare & vere, & ſine ambiguitate quẽdam ex præclaris eccleſiæ doctoribus, C docuiſſe animas hominum prius exiſtere, neqʒ fallacias aliquas in adſtruendo aſſero. In hoc enim quod indicare conatus es, egreſſum filij ad patrem, primum quidem peregrina opinio habita eſt. Tua enim eſt hæc & eorum qui ſtãt à partibus tuis, quamobrem in præſenti de hac re nobis nihil eſt dicendum. olim enim vniuerſali ſynodo tractatum eſt & determinatum. In hoc autem non conſentire, neqʒ hæc quæ nobis obiecta ſunt exquirere non putarim decorum eſſe.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Oſtenſa ſunt commentaria Euſebij aliena eſſe a ſancta eccleſia catholica.

Demetrius religioſiſſimus diacon⁹ & armarij cuſtos legit, Theodori lectoris ex hiſtoria eccleſiaſtica. Perſa quidem Xenęus nomine, qui illis tẽporibus Calandrion inueniens, eccleſiaſtica dogmata adulterantem, viroſq́ʒ peruertentẽ, de regione diſceſſit. De hoc multa a diuerſis audiens, particulatim omnia recenſebo. Ex Perſide enim proprium dominum fugiens, Romam peruenit. Et paulopoſt: Hunc Petrus pro Cyro Hierapolim epiſcopũ mittit, hunc non longe poſtea epiſcopi Perſici inſequentes ſeruilibus parentibus ipſum ſeruum quoque natum, & nondum baptizatum accuſabant, quod cum Petrus cognouiſſet, neque ſatis cognoſceret, quid de illo ageret, dixiſſe fertur, ſufficere illi epiſcopi ordinationem ad ſatiſdationem diuinæ initiationis.

Stephanus diaconus & notarius ſacri patriarchici legit. Ioannis Diacrinomij ex hiſtoria eccleſiaſtica. Non eſſe decens dicebat Xenæus, angelos exiſtentes incorporeos corporea forma effigiare, & in hũana effigie incorporeos rep̃ſentari. Quinetiam & hæc ſuit opinio eius, Chriſto non dandum eſſę honorem, aut laudem

dicendã

dicendam in pictura hominũ arte elaborata. Eſſe autem illi ſolummodo acceptam D
adorationem in ſpũ & veritate. Inter cætera aũt dicebat, & hoc eſſe puerilis animi fa-
ctum, ſingere in columbæ idolo ter ſanctum & adorabilem ſpm̃ ſanctum. Nuſquã
enim euangelicis ſcriptis traditum eſſe ſpm̃ ſanctum columbã eſſe, ſed quod in ſpe-
cie columbæ aliquando viſus eſt. Id autem diſpenſatiue & non ſubſtantialiter factũ
eſſe. Ita vt ſemel dicam vno verbo, intempeſtiuũ putabat & inconueniens pios ho-
mines ſpm̃ ſanctũ, vt corpus habentem delineare. Hæc Philoxenus docens, ſimul
cum ipſa doctrina opere rem demonſtrabat. Sæpe enim angelorum imagines ad-
ferens, eiecit. Chriſtũ autẽ imagines repręſentantes omnes in vnũ locũ collocauit.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Audiuimus viri ſacerdotes, quales fuerunt, ꝗ ima-
gines nõ receperũt, non baptizati, Manichæi, qui phantaſiam de diſpenſatione do-
mini agnoſcunt. Ex ſceleribus eorum & impuris dogmatibus, Chriſtianoꝝ accuſa-
tores, & hæreſeos autores occaſionem acceperunt.

Sabas ſanctiſſimus præſes ſtudij dixit: Gratias agimus deo, & bonæ imperatoꝝ
noſtrorum dominatoꝝ voluntati, quod falſi illi cuſtodes, adulterinæ iſtius ſynodi
victi ſunt, cum hæreticis qui a partibus eorum ſtabant.

Sancta ſynodus dixit: Anathema illis.

Conſtantinus religioſiſſimus lector ſanctæ magnæ eccleſiæ legit: Ex ſancto pa-
tre noſtro Saba. Flauiano igitur & Elia ſanctis patriarchis in Sindone exiſtẽtibus vt
dictum eſt, literiſq; adulatorijs & vniuerſalibus apud Imperatorem vtentibus, & in E
Sindone congregatã contra fidem rectam ſynodum diſſoluentibus, in propriaſq;
ſedes reuertẽtibus, Soterichus & Philoxenus, in iram inſuperabilem Imperatorem
excitarunt, vtpote qui eſſet deceptus a patriarcharum vafricia & ſimulatione. & ac-
cipientes quam volebãt poteſtatem, aurumq; ingens Antiochienſium populo lar-
gientes Flauianum mirifice tribularunt, & propemodum ſuffocarunt, compellẽtes
hominem, vt Chalcedoni habitã ſynodũ anathematizaret. ita illo ab epiſcopatu fu-
gato exulem declararũt, Seuerũq; Acephaloꝝ principem epiſcopũ deſignarũt.

Antonius religioſiſſimus monachus legit: Ex narratione quæ data eſt ſanctæ ſy-
nodo quæ congregata eſt in hac regia ciuitate, contra Seuerum hæreticum & ace-
phalum, à clericis & monachis ſanctæ dei eccleſiæ inclytæ ciuitatis Antiochiæ, cu-
ius initium. Nunc ſi quando vnquam o beatiſſimi. Et paulo poſt: Qualia vero ſan-
ctiſſimi & circa Daphnes fontes facere auſus eſt, magia vſus & incenſis impijs dæ-
monibus ſeruiendo, tota nouit ciuitas. Quinetiã neq; ſacris altaribus pepercit, neque
ſacra vaſa intacta reliquit. Hæc quidem vt deteſtanda ſculpens, illa vero conflans
& erogans ſuis complicibus. Auſus etiam aliud fuit ſanctiſſimi: aureas & argenteas
columbas in figura ſancti ſpũs ſupra diuinos fontes ſuſpenſas cum alijs abſtulit, di-
cens, nõ oportere in ſpecie columbæ ſpm̃ ſanctum nominare.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Si in noĩe ſancti ſpũs dedicatas columbas ſan-
cti patres receperũt, quanto magis corpus incarnati verbi & in terris in corpore viſi F
recipiendum. Credite autem mihi Anaſtaſium ducem Cõſtantinopolitanũ aureas
argẽteaſq; iconas ſibi adſcripſiſſe, ſi modo hoc fecit Seuerus.

Stephanus religioſiſſ. monachus, notarius & referẽdarius legit: Ioannis epiſcopi
Gabalon, in vitam & politiam Seueri hæreſiarchi, cuius initium. Si noluiſſet Seue-
rus aut vitæ ſemper ſuæ. Et paulo poſt: Neq; etiam ſanctorum angelorum hono-
rem illæſum eſſe ſiuit. Frequenter autem ſermonem in gradibus ſtãs hac de re ha-
bebat, populumq; ſępe perſuadere conabaẽ etiam in ipſo templo ſanctiſſimi Michae-
lis, non decere purpureas angelos veſtes, ſed albas, non ignorans ſanctis non eẽ cu-
ræ poteſtatibus quo veſtitu vtantur. Studebat autem & hæc diſcerpere, & cõmo-
uere, ne quo modo res ſe haberet cognoſci poſſet.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Animaduertamus ꝗd ꝑter reliqua etiã in hoc
accuſatus eſt, qui nõ purpureas veſtes angelis, ſed albas attribuendas eẽ docebat.

Demetrius religioſiſſ. diaconus & armarij cuſtos dixit: In ſancta magna eccleſia
Conſtantinopolitana, cũ velum obtegerem, interiuſq; manũ mitterem in breuiariũ,
inueni duos libros relictos, per imagines deargẽtatos, quas cũ quærerem, cognoui

eas in

A eas in ignē coniectas & exuſtas. Inueni & alium librum Conſtantini Chartophylacis continentem quædam de venerandis imaginibus. Folia aūt illa quæ de ea re tractabant, exciderunt, eumq́ꝫ librum en ſacræ ſynodo offero. Idem Demetrius librū omnibus indicauit, foliorumq́ꝫ exciſionem.

Leontius Cathoſiomenus a ſecretis dixit. Eſt & aliud quod in hoc libro dignū admiratu eſt. Nā vt videtis argenteas tabulas habet, & vndiq́ꝫ ſanctoꝝ imaginibus decoratus exiſtit. Ipſi vero rem linquētes, hoc eſt imagines, ea quæ de imaginibus intus ſcripta ſunt exciderunt, quod ſane extremæ dementiæ facinus eſt.

Sancta ſynodus dixit: Anathema, qui ſciderunt & conſultarunt.

Leo ſanctiſſimus epūs Phoceæ dixit: Ex hoc libro folia exciderunt & perdiderunt. in ciuitate aūt in qua ego habito vltra triginta libros igne cōbuſſerunt.

Sabas præſes ſtudiȷ dixit: Moris eſt domini cæcis, vt lumen nō videant: hinc etiā & illi cæci exiſtentes in anima, obtenebrati ſunt.

Demetrius religioſiſſimus diaconus & armariȷ cuſtos legit. Conſtantini diaconi & Chartophylacis ſanctiſſimæ magnæ dei eccleſiæ Conſtantinopoleos, in omnes ſanctos martyres, qui per omnem terrarum orbem pro Chriſto certarunt. Deinde iudices dixerūt: Putatis ne vos, quod in ære & lapidibus ſalutem collocamus. Nōne ad poteſtatem aliquam prouiſoriam aut contentricem aſpicimus, a qua optima nobis contingunt? Quomodo autē (dixerunt martyres) plaſtæ & lapicidæ ſtatuaꝝ B multitudinem variȷs formis præparant, tēpliſq́ꝫ affigunt. Vos aūt ſacrificiȷs eas honoratis, & miſeriaꝝ liberationē ab eis poſcitis, illas inuocātes. Quid eſt autem cauſæ quod & (vt dicitis) diuina, quæ tyranni apud vos deſignarunt nō inſculpitis in imaginibus, nos autem accuſatis, & tamē longe ſuperſtitioſius in hiſce rebus nobis eſtis affecti. Nunquid autem & vos pugiles veſtros ſculpitis, & tamen non dicēdis cōuiciȷs imaginum picturam afficitis? Age age de hoc errore & ambiguitate ſententiæ vos liberabimus, dicunt ſancti martyres. Non enim diuinum ſimplex exiſtens & incomprehēſibile formis & figuris aſſimilamus: neq́ꝫ cera & lignis ſuperſubſtātialem & ante principia exiſtentem ſubſtantiam honorare nos decreuimus. Sed primo per tranſgreſſionem ſuperato homine, & audenti illa poteſtate deſertoria detracta, natura opus habuit reparatore. Non enim poterat ſuccumbens ex ſe conflictū, quo fuerat inferior reſtaurare, inimico caſum vrgente, neq́ꝫ patiente reſpirare, neq́ꝫ par erat in ſecunda lucta tyrannum excuti, quare ipſe opifex propriæ creationis, trinitatis deus vnus, & verbū, nō ſubſtituit aliquem ex ſuis creaturis, ſed poteſtate qua ipſe valebat vſus certamina pro nobis in humana natura ſubiuit. Et paulopoſt. Igitur in qua viſus eſt ab hominibus figura, & in qua conuerſatus eſt inter homines in tabulis pingitur, qua ratione per diuinum typū eius ſalutaris potētiæ recordamur.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Gentiles propter idola martyres accuſabant, & dicebant eis qua gratia certatis, & noſtras ſimilitudines cōtemnitis, cum & vos ipſi ha C beatis proprias imagines. Sancti autem ſic reſpondent. Sed nos ſtatuas dæmonum nō facimus, ſed verbi dei incarnati imagines pingimus, eiuſq́ꝫ ſanctorum, non tamē cōfeſtim eos deos facimus.

Coſmas religioſiſſimus diaconus & cubicularius dixit: Librum hunc quem fero in manibus veteris eſt teſtamēti cum ſcholiȷs ſuo loco appoſitis, inueni autem eum in patriarchio. Habet autem ſcholion in defenſionem imaginum. Inſidiatores autē veritatis expunxerūt ſcholion, ecce veſtigia, adhuc ſiquidem fere apparet. Inſpicite obſecro venerandi patres.

Idem religioſiſſimus Coſmas aperiens librum omnibus in ſacra ſynodo exiſtentibus locū deletū indicauit, quæq́ꝫ adhuc aliquantulū extabant, legit. Nō erūt tibi diȷ aliȷ præter me. Non facies tibi idolum, neq́ꝫ alicuius ſimilitudinem, quæcunq́ꝫ exiſtunt in cœlo ſupra, aut quæcunq́ꝫ in terra infra, & quæcūq́ꝫ in aquis deorſum ſubter terram, non adorabis ea, neq́ꝫ ſeruies illis. Scholion. Et ſi facimus hominum piorum ſimilitudines, non tamen ea fiunt vt adorentur vt diȷ, ſed vt eas vidētes ad imitationē facinorum illorum iritemur. Si vero ſimilitudines Chriſti facimus, ſane nō propter ſimilitudinem adoramus, ſed quo mens per ea quæ conſpexit ſurſum volet. Non

let. Non enim imaginem corruptibilem hominis corruptibilis adoramus, ſed quia D
deus hõ incõmutate dignatus eſt fieri, facimus illius imaginē velut hominis, quā-
uis ſciamus eum natura deum exiſtentem. Non idem igitur deum & imaginē dici-
mus, ſed deũ cognoſcētes ſimilitudinem in imagine diſpēſationis illius humanæ fi-
guramus. Gentiles autem errantes, ſimilitudines deos eſſe arbitrantur.
Adductus eſt & alter libellus eandem habens loci illius ſcripturæ explicationē,
in qua & illud lectum ſcholion erat. Eum aũt acceptũ Gregorius epũs Cæſareæ le
git, hic facilius apparente ſcriptura expuncta & prælecta.
Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Hæc fecerunt dicti patriarchæ, Anaſta-
ſius, Conſtantinus & Victor hæretici.
Theodorus epiſcopus Myrorum dixit: Si fuiſſet iſte theſaurus omnibus obui-
us, non ſane quiſquam mortalium fuiſſet læſus. Deus autem reddat illis in die illa q
eiuſmodi celant.
Theodorus epũs Catanes dixit: Tales profecto digni ſunt anathemate, veritatis
enim deprauatores extitere & patrum inſimulatores falſi. Qui autem ab illis anathe-
mate percuſſi ſunt, laudari merito debent. E
Sacra ſynodus dixit: Væ animabus eorum qui veritatem celarunt.
Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Hermion: Deleantur nomina eorum ex libro vi-
uentium, & cum iuſtis non ſcribantur.
Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ quæ eſt in Cypro dixit: Bene-
dictus deus, qui poſt tot vſtiones, ſectiones, & expunctiones ea reliquerit.
Theodorus epiſcopus Conſtantiæ, dixit: Qui talia fecerunt lucernam ſuam ſub
modio poſuerunt.
Coſmas religioſiſſimus diaconus & cubicularius dixit: Et iſtũ librum inuenimus
in armario oratoriorũ ſacri patriarchatus varia martyrũ certamina cõtinentem, & p-
ter iſta quædã de imagine non manufacta Camulianorũ. folia aũt quæ de imagini-
bus tractabant, exciſa ſunt, ecce eum omnibus oſtendo.
Michael ſanctiſſimus epiſcopus Synadon dixit: Paſtillus dicebat ter ſancte do-
mine, anathema ſit illis qui ſcripturam aliter quam iacet, interpretantur, & qui illi in-
ſidiantur.
Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: ſed labor eius in caput ſuum reuerſus eſt.
Ioannes religioſiſſimus preſbyter, monachus & locũ tenens thronorum oriētis
dixit: Vt vere dicam impia iconoclaſtarũ, hoc eſt imaginum demolitorum, & libros
exurentium impietas veritatem reddidit clariorem. F
Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Non ſolum ſacras imagines eiecerũt, ſed
& euangelium ipſum & alia ſecreta quædam. Ita ſane potuit veritas tandem melius
caput exerere.
Stephanus monachus dixit: Habemus & alium librum, in quem impetum fece-
runt iconoclaſtæ, & ſi iubes omnibus, oſtendam.
Sancta ſynodus dixit: Omnibus oſtendatur, & ſynodo vniuerſæ oſtenſus eſt, ha
bens in duabus paginis lituras.
Gregorius religioſiſſimus preſbyter & præſes Hyacinthi dixit: Eſt mihi eius
libri integrum exemplar domine ſi voles, legetur.
Stephanus monachus bibliothecarius acceptũ librũ legit. Ex hiſtoria eccleſiaſti-
ca Euagrij ex libro quarto. Coſroes poſtq̃ impreſſionē in ciuitatē feciſſet, mille in-
ſidias tetendit, tantos em̃ aggeres fecerat, vt per muros ſaltare poſſe videret, aliasq́ꝫ
machinas infinitas cõſtruxit. Dicã aũt q̃ facta ſunt. Imperauit Coſroes poteſtatibus
ſuis, vt lignorum copioſam materiã ad extruendam machinã procurarēt, q̃ poſtq̃
accepiſſet, ea q̃ voluit, extruxit, & in medio aggeris machinã poſuit, nouũq́ꝫ aggerē
circũpoſuit. ſtabat aũt in ciuitatē directa, in tantam aũt altitudinem erecta eſt, vt fa-
cile poſſent ſine periculo a dextra parte tela in murum & munimenta conijcere.
Cum aũt qui expugnationibus adſueti erãt, machinã inſtar montis muro appropin
quare, hoſtesq́ꝫ arbitrari ſe poſſe pedibus ex ea vrbem ingredi viderũt, ſimul oēs ma
ne facto machinã aliam contra hoſtium aggerem ſtruunt, quam Romani aggeſtam
appel-

A appellant, quod ſubter terram duci poſſit, in qua etiam ignis indi debebat, vt ſic inferne lignis exuſtis agger ſuperpoſitus in terrã rueret. Opus autẽ cũ factũ eſſet, ignisq; incenſus intentione ſua fruſtrati ſunt, ignis enim non habebat egreſſum, vt flãma ventilationẽ accipiẽs ligna inuaderet. Re igitur ad ſummã deſperationem deducta, imaginẽ a deo factã, quã hominũ manus nõ attigit, portãt. Augaro aũt Chrũs deus q̃d eã videre deſiderabat, miſit. Hãc igitur ſacrã imaginẽ ad opus a ſe factũ adferentes ignẽ quidẽ ſuccenderũt, ligneæq; Coſroæ machinæ immiſerũt. Cõfeſtim aũt diuina volũtate & potẽtia, fideq; inſpicientiũ res ſucceſſit, & q̃d antea non poterant nunc perfecerũt. Ligna eñ flammã haurientes dicto citius in carbones cõuerſa ſunt, & vſq; ad ipſam ſummitatem opus eſt exuſtum.

Leo religioſiſſimus lector magnæ & regiæ eccleſiæ Conſtantinopoleos dixit: Et ego indignus veſter famulus cũ deſcendiſſem cũ regijs apocryſarijs in Syriam, Edeſſam petiui, & venerandam imaginem non factam hominum manu adorari & honorari a populo vidi.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Heſterno die religioſiſſimus præſes Maximini, limonariũ attulit, lectũq; eſt: & inuenimus nos in bibliotheca exẽplar eiuſdem limonarij, ſed folijs quibuſdã excisis, in quibus de imaginibus tractabatur.

Chriſtophorus ſanctiſſ. epũs ſanctæ Cyriacæ dixit: Terſancte dñe indignus ſeruus tuus, audebit ne loqui ad ſacrã & vniuerſalẽ ſynodũ? Propheticũ verbũ eſt, in

B operibus manuũ ſuarũ cõprehenſus eſt peccator. Nã quæ cõtra nos in falſa illa ſynodo moliti ſunt, hoc cõtra illos factũ eſt, & alia quidẽ exciderũt, alia adulterarũt, quo eorũ impietas veritate ad lucẽ perducta magis clareſcat.

Stephanus monachus & librarius dixit: Liber traditus a præſide Maximini, cõtinẽs locũ in alijs libris vitiatum de imaginibus adeſt, ideoq; legit: Dixit abbas Theodorus Aeliotes, quod erat quidam incluſus in monte Oliuarum pugil egregius, oppugnabat aũt eum dæmon ſcortationis, quodam itaq; die cum vehementer inſultaret illi dæmon, ſenex lamentari cœpit, dixitq; dæmoni, quouſq; nõ relinquẽs me? abſiſte poſthac a me, iam eñ mecũ conſenuiſti, Dæmon oculari aſpectu vidẽdum illi ſe tradens, dixit. Iura mihi q̃d ea quæ tibi dicam, nemini ſignificabis, & non amplius tecum pugnabo. Et iurauit illi ſenex per eum qui in altiſſimis habitat, ſe nemini dicturum, tum illi dæmon dixit: Imaginem iſtam ſi noles me tecum luctari caue amplius adores. Habuit autẽ imago figuram dominæ noſtræ, deiparæ virginis Mariæ geſtantem Ieſum Chriſtum. Dicit illi incluſus, Apage res erit mihi curæ. In ſequenti aũt die Abbæ Theodoro Aeliotæ, qui tunc habitabat in vico Pharan, rem ſignificauit, omniaq; patri retulit, ſenex autem pater incluſo, dixit: Vere pater deluſus es, quod dæmoni iuraſti, tamen hoc vnum benefeciſti, quod confeſſus es. profuerit autem tibi ne ſinas in hac ciuitate amplius lupanar, neque egrediaris quin adores Chriſtum Ieſum dominum noſtrum cum matre ſua in imagine. Confirmatoq;

C eo ac animato pluribus verbis ad proprium locum conceſſit. dæmon autem illi iterum apparuit, dixitq;: Quid agis maledice, nũquid iuraſti mihi nemini te dicturum, quo pacto autem hæc effutijſti? dico tibi maledice, in die iudicij tanq̃ periurus condemnaberis. Incluſus reſpondet. Quod iuraui iuratus ſum, q̃dq; peieraui noui, verũ dominum meum & creatorem nõ abiuraui, te vero non audio.

Narrarũt nobis ijdẽ illi patres & hoc addẽtes: fuiſſe in partibus Apameæ fœminã quandã deuotã & Chriſto deditã q̃ puteũ fodit. magnos aũt ſumptus cũ feciſſet, fruſtraq; laborẽ expendiſſet, inuenit haudquaq̃ aquã. magna aũt animi moleſtia cum torqueretur, cũ propter labores, tum propter ſumptus, in ſomnis vidit quendam ad ſe veniẽtẽ & dicentẽ. Age, mitte vt ſimulachrũ Abbæ Theodoſii, eius qui in ſcopulo viuit, huc adferatur, & deus tibi dabit aquã. Mulier itaq; duos homines miſit, qui imaginem adferrent, quę cũ eſſet allata, demittẽtes eã in puteũ, confeſtim aqua ſcaturijt, vt bona pars putei impleretur. Attulit itaq; nobis de iſta aqua, bibimuſq; & deum noſtrum glorificauimus. Eiuſdem.

Narrauit nobis Dionyſius preſbyter eccleſiæ Aſcalonis de Ioanne Abba Anachoreta dicẽs: fuit hic vir noſtris tẽporibus magni nominis, & q̃d deo plurimũ placeret

ceret miraculũ hoc de eo legitur. Habitauit in partibus Sicchus vbi poſſeſſionẽ habebat miliaribus ab Hieroſolymis viginti paruis. Habebat aũt ſenex in ſpelũca imaginem intemeratæ noſtræ deiparæ & ſemper virginis Mariæ habẽtẽ in vlnis Chriſtũ deũ noſtrũ. Cũ aũt eſſet abiturus in deſertũ vaſtum, aut Hieroſolyma adorãdæ crucis gratia & ſancta loca, vel in montem Sinai orãdi cauſa, vel ad martyres longe ab Hieruſalẽ diſtantes (erat eñ ſtudioſus martyrũ, nũc enim in Epheſum ad diuum Ioannẽ, nũc vero ad Eucharta ad ſanctũ Theodorũ, vel ad ſanctam Teclam in Seleuciã, vel Araphas ad diuũ Sergiũ, ibat) cãdelã parabat, eãq; incẽdebat pro ſuo more, Et cũ accinctus ad iter preces funderet, dicebat ad dominã, totus in imaginem eius intentus. Sancta dña deipara, quandoquidem reſtat mihi longũ iter conficiendum, candelã tuã cura, eamq; inextinctã iuxta meũ propoſitũ ſerua. Nam ego tuo fretus ſubſidio longũ iter ingredior. Hæc aũt cũ ad imaginẽ dixiſſet, abijt, deſtinatũq; iter poſtq̃ cõfecit, redijt, nũc quidẽ intra mẽſem, nũc intra duos aut tres. Eſt & quando quinq; aut ſex mẽſibus abſuit, candelã tamẽ ſemper accenſam deprehẽdit, & ardẽtem, quẽadmodũ eã reliquit cũ abierat. Neq; tamen vnq̃ eam à ſe extinctã potuit deprehẽdere, ſiue de ſomno excitatus eſſet, ſiue ex eremo ad ſpeluncã rediẽs.

Baſilius ſanctiſſimus epũs Ancyræ dixit: Demonſtratum eſt ſanctarum imaginũ vſum peruetuſtæ eſſe traditionis. E

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Iam ſane ſatiati ſumus patrũ ſententijs, nouimusq; ex ijs vetuſtam eſſe traditionem, venerandarum imaginum erectionem. Sumus igitur & patrum hac in re imitatores.

Sacra ſynodus dixit: Imitatores.

Stephanus religioſiſſimus monachus dixit: Habemus eiuſdem argumenti quindecim libros, & ſi iuſſeritis.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Impleti ſumus & ſufficit nobis.

Sancta ſynodus dixit: Sufficit nobis.

Sanctiſſ. patriarcha dixit: Quãdoquidẽ in præcedẽti lectione indicatã eſt ab Hebræis, Gentilibus, Samaritis, Manichæis & Phantaſiaſtis eccleſiam veluti in culpã tractam ob ſanctarum imaginum cultum, omnibusq; nunc aliter perſuaſum eſt, iuſtum eſt & fratrem noſtrum dilectum dominum Ioannem vicarium thronorũ apoſtolicorum orientis audire. Habet enim quædam de origine ſubuerſionis imaginũ, quæ ſi vultis audire, narrabit.

Sacra ſynodus dixit: Cupimus audire domine, ſi quid habet.

Ioannes religioſiſſimus monachus vicarius Orientaliũ epiſcoporũ e charta legit: Cupio equidẽ ego oim poſtremus pſentem hãc ſacrã ſynodũ demõſtratione quadam docere, idq; omni veritate, qua rõne, quoq; tẽpore, & vnde ſceleſtiſſima iſta & a deo odio habita Chriſtianorũ calumnia & iconoclaſtarũ rabies originem duxerit. Quo autem expeditius & compendio res agatur de charta mihi pronũtiandum eẽ ſtatui, ne qua in re veritati parcatur. Cum diem extremũ impiorũ Arabum tyrannus quem Suliman nominabant clauſiſſet, ſubſecutus illũ eſt Vmarus, q poſteaquã regnum adijſſet, Anaſcaphon Malſaman, hoſtem ſane atrocem per gratiã dñi noſtri Ieſu Chriſti ſeruatoris, eiusq; deiparæ matris cũ magna exercitus ſui clade & ignominia à terra iſta expulit, in Syriãq; fugauit. Neq; de redeũdo ſpem illi vllã reliquit. Vmaro aũt fato defuncto, Ezidus quiſpiã, hõ leuis & inconſtãs regnũ accepit. Per ea tpa in Tyberiade dux quiſpiã erat Hebræorũ impiorũ, cui nomẽ Sarantapechys, officina diabolorũ, qbus vitiare animas luſus eſt & iocus, hõ pſtigiator & veneficus, & eccleſiæ dei hoſtis implacabilis. Hic animaduerſa Ezidi regis leuitate hoĩem adgredit, pollicetur q; Hebræorũ ingenita malitia ſe regi q̃dã pdictuꝝ, & vatem actuꝝ in maxime neceſſarijs rebus ſe offert. Ea res cũ eẽt inſinuatus tyrãno, volo inquit o princeps modo me audias rationẽ quãdam indicare tibi, qua poteris facillime & vitã commodã degere, & triginta annos regnũ æquabili in poteſtate cõſeruare. Stultus aũt tyrãnus, ſpe & deſiderio lõgioris vitæ animi leuitate elatus (erat eñ hõ voluptatib⁹ deditus & pditus) rñdit: Quęcũq; me iuſſeris facere, mõ poſſim agam, teq; ſi modo conſecutus fuero quod prædixiſti beneficijs infinitis afficiam.

Venefi-

A Veneficus autem Hebræus confeſtim inquit, ſine vlla dilatione iube vniuerſum p regnũ epiſtolam quæ paſſim circũferatur ſcribi & mitti, qua omnẽ imaginem & picturam, ſiue ea in tabulis, ſiue in opere Muſaico in parietibus, ſiue in vaſis ſacris, aut indumẽtis, & altaribus ſit, & q̃cũq; in Chriſtianorũ eccleſiis reperitur delere expũgi, auferri, & ex toto ſubuerti, mandes. Neq; illas ſolũ, verum omnes plane ſimilitudines, & earum etiã quæ in foro ornatus & honeſtatis gratia collocãtur. Nulla igit ratione alia, q̃ vt odiũ & furorem aduerſum Chriſtianos exerceret præſtigiator id tentauit. Tyrannus aũt nefandus præſtigiatori leuitate ſua auſcultans, miſſis nunthis omes ſanctas imagines & ſimilitudines per vniuerſam prouintiã abſtulit. Hoc itaq; modo primum eccleſiæ ornamenta procurãte Hebræo venefico ablata ſunt. Chriſtiani aũt cum id ſuis manibus facere detrectarẽt, miſſi ſunt Hebræi & Arabes, homines in deum impij, qui imaginibus exuſtis, eccleſiarũ quaſdã calce, quaſdã alijs coloribus dealbarũt & incruſtarunt. Hæc aũt cum perueniſſent ad aures pſeudoepiſcopi Nacoliæ, & qui eiuſdem erant cũ illo opinionis, impios Hebræos & Arabes imitati, eccleſias dei veluti crucem Chriſti verecundãtes reddiderunt. Arbitror autem relatu dignũ, vt & ſanctitas veſtra audiat, quem finẽ ignauus iſte & veneficus Hebræus habuerit. Ezidus enim qui facinus perpetrauerat, vltra annum cum dimidiato non vixit, in ignemq; æternũ deſcendit, poſtq̃ autem mortuus fuit in priſtinũ ordinẽ & ſtatum imagines reſtitutæ ſunt. Filius aũt illius Vlidus nomine indignatus
B Hebræo tanq̃ interfectori patris, turpiſſima morte hominem mori coegit. Ita is falſi ſui vaticinij dignũ præmium accepit

Sanctiſſimus epiſcopus Meſenæ dixit: Et ego puerulus eram in Syria, quando Sarracenorũ princeps imagines ſubuertit.

Sabas pijſſimus monach⁹ & p̃ſes ſtudij dixit: Dñe, & nos indigni ſanctitatis tuæ ſerui, petimus, vt ſuis in locis imagines reſtituãtur, propriũq; & ſolitum obtineant. Chriſtiani autem apud eas preces fundant.

Taraſius ſanctiſſ. patriarcha dixit: Quid dicitis fratres honorandi?

Sancta ſynodus dixit: Laudamus & nos omnes hos.

Petrus deuotiſſimus preſbyter locum retinens ſanctiſſimi Papæ Romani e charta legit: Taraſio ſanctiſſimo archiepiſcopo Cõſtantinopoleos nouę Romæ, & vniuerſali patriarchæ, & omni ſacræ & vniuerſali ſynodo, Petrus primas preſbyterorum ſanctiſſimæ eccleſiæ ſancti & omnibus ſeculis celebrati Petri apoſtoli, & Petrus preſbyter & præſes ſancti Sabæ, ambo vicarij Adriani ſanctiſſimi papæ veteris Romæ. Iuſtum cenſemus, vt iuxta omniũ veſtrum ſententiam, imo ſecundũ veterem catholicæ eccleſiæ traditionem, quemadmodũ ſancti patres nos docuerunt, in medium noſtri veneranda imago adferatur, quam ſalutantes, ſancti vos ſacerdotes quid de ea fieri debeat, pronũtietis. Deinde aliud capitulũ aggrediamur, vt oĩa quæ ſcripta ſunt aduerſus ſanctas imagines, aut anathemate deuoueant, aut expũgã
C tur, aut igni mancipẽtur. Et hac de re poſtulo ſacræ ſynodi ſententiam.

Sacra ſynodus dixit: Veniat, fiat.

Petrus & Petrus religioſiſſimi preſbyteri vicarij ſanctiſſimi papæ veteris Romę dixerunt: Si iubet ſancta ſynodus ſtatuatur in craſtinũ veneranda imago, & omnes eam ſalutemus.

Sancta ſynodus dixit: Fiat, fiat.

Ioannes deuotiſſimus monachus, vicarius Orientaliũ archiepiſcoporũ dixit: Benedictus deus, qui hanc Chriſti amantem Nicenſium ciuitatem in diebus Cõſtantini & Irenes piētiſſimorũ noſtrorũ imperatorũ glorificauit. Benedictus deus, q eam duplici gratia dignam cenſuit. Nã & Arius blaſphemus hic ſubuerſus eſt, & nunc iconoclaſtarum deo odioſa hæreſis per ſancta huius ſacræ ſynodi ſymbola obſcurata eſt. Benedictus deus, qui per ſanctũ apoſtolum dixit: Ego ſum alpha & ω. Benedictus deus q ab initio vſq; in hunc diẽ orthodoxorũ fidem conſeruauit.

Sancta ſynodus in eandem ſententiam proclamauit, ſecundũ ſingulos verſus ter exclamans. Diuiniloquorum patrum doctrinæ nos correxerunt. Ex illis hauriẽtes fidem & veritatem potati ſumus. Illos inſequentes mendaciũ perſecuti ſumus. Ab

Illis docti venerandas imagines amplectimur. Illis ducibus ſanctorum imaginibus iuxta honorem adorationem tribuimus. Patres prædicant filijs, filij obedientiæ ſumus. Gloriamur in facie matris, nempe in traditione catholicæ eccleſiæ. Credentes in vnum deum in trinitate glorificatum, venerandas imagines ſalutamus. Qui aliter ſentiunt, anathema. Qui nobiſcum non conſentiunt procul ab eccleſia abigantur. Nos veterem legislationem catholicæ eccleſiæ ſequimur. Nos patrum ſtatuta cõſeruamus. Nos eos qui addunt aut auferunt ab eccleſiæ traditionibus anathematizamus. Nos nuperam & importunam Chriſtianorum accuſatorum introductionem & inuentionem anathematizamus. Nos venerandas imagines ſuſcipimus. Nos ita nõ affectos, anathemate deuouemus. D

Chriſtianorum accuſatoribus & iconoclaſtis, anathema.

Qui torquent ſententias ſcripturæ de idolis in venerãdas imagines, anathema.

Qui venerandas imagines non complectũtur, anathema.

Qui venerandas imagines idola vocant, anathema.

Qui clamant Chriſtianos imagines vt deos adorare, anathema.

Qui ſcienter communicant cum ijs qui ignominia adficiunt ſanctas imagines, anathema.

Qui dixerit aliũ præter Chriſtũ nos ab idolis liberaſſe, anathema.

Qui dicere audet catholicã eccleſiã aliquando idola admiſiſſe, anathema.

Multi anni Conſtantini & Irenes magnorum regum & imperatorum. Multi anni. Imperatorum pacificorum multi anni. Extirpatores nuperæ opinionis domine conſerua. Piam illis vitam domine tribue. E

¶ACTIO SEXTA.

IN nomine domini & dominatoris Ieſu Chriſti veri dei noſtri, imperantibus pijſſimis & Chriſti amantiſſimis noſtris imperatoribus Conſtantino & Irene eius deuota matre, pridie nonas Octobris, indictione vndecima, congregata ſancta & vniuerſali ſynodo iuxta diuinam gratiam & piorum noſtrorum Imperatorum a deo deo declaratorum mandatum in Nicæa ſplendida metropoli prouinciæ Bithyniæ congregata, hoc Petro religioſiſſ. primate preſbyterorum ſanctiſſimæ Romanæ eccleſiæ beati apoſtoli Petri. Et Petro religioſiſſimo preſbytero, monacho, & præſide ſanctiſſimi in vrbe Roma monaſterij ſancti Sabæ. Tenentibus locum apoſtolicæ ſedis ſanctiſſimi & beatiſſimi archiepiſcopi veteris Romæ Adriani. Et Taraſio ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo inclytæ Conſtantinopoleos nouæ Romæ, Iohanne item & Thoma religioſiſſimis preſbyteris & monachis his locum tenentibus apoſtolicorum thronorum orientis diœceſeos. Sedentibus ante ſacrum ambonem ſanctiſſ. magnæ eccleſiæ, quæ vocatur Sophia, præſentibus & audientibus glorioſiſſimis & magnificentiſſimis ducibus Petrona glorioſo exconſule petricio comite Imperatorij obſequij, & Iohanne regio hoſtiario quæſtore ærarij militaris, ac tota ſynodo iuxta primam ordinationem conſidente, ſimul cum deuotiſſimis archimandritis præſidibus monachorum turbæ, depoſitis in mediũ ſacris & inuiolatis euangelij dei codicibus. F

Leo a ſecretis dixit: Nouit ſancta & ſacra ſynodus quod in præcedenti cõuentu diuerſas hæreticorum accuſantium ſanctam & inculpabilem Chriſtianorum eccleſiam ſententias in ſanctarum imaginum deiectione percurrimus. Nunc autem in manibus eſt ſcripta eorũdẽ blaſphemia, res inquam abſurda, & quæ nullo negotio ſubuerti poteſt, definitionem continens falſæ iſtius ſynodi, quam ipſi congregarunt, quæ tamen in omnibus odioſorum deo hæreticorum impuræ orationi vbiq; conuenit. Neq; ſolũ illã adferimus, ſed & artificioſam & efficacẽ eius cõfutationẽ, quã nobis ſpũs ſanctus dedit. Oportet enĩ eorum temeritatẽ doctis cõtradictionibus ſuperare, & fortibus reſolutionibus diſſipare. Hãc aũt in pſenti coram ſancta ſynodo deponimus.

Sancta ſynodus dixit: Legatur:

A Ioannes ſanctiſſimus diaconus magnæ eccleſiæ Conſtantinopolitanæ & Can-
cellarius legit:

¶Refutationis falſo nominatæ definitionis, a turba Chriſtiani
nominis accuſatorum confutæ,

TOMVS PRIMVS.

STudio eſt perpetuo Dæmoni humani generis oſori hominem ad dei ima-
ginem factum a deo quam longiſſime ſeparare, multiiugiſq́; deceptionibus
diſtrahere: neque quicquã illi magis cordi gratiuſq́; q̃ veram pietatẽ oppu-
gnare, eccleſiaſticæ pacis ſtatum cõturbare. Quod ſane noſtris tẽporibus nõ
ſegniter, per auxiliares ſuas copias oſtendit, in qbus qui cõgregati fuerũt, ſubiectæ
expoſitiõis interpretes fuere, & ſeptimã ſynodũ eã vocare auſi ſunt, ſimpliciter oĩ-
bus decretũ illud & cognitũ odiũ cõtra idola exclamãtes, & tanq̃ in hamo eſcã im
plicãtes, abominatiões ſuas & improbas machinationes contra imaginũ figuras oĩ-
bus proponere ſtuduerũt, ſimplicioreſq́; rapuerunt: dum antiquatã illã & corruptã
idololatriæ vocẽ in ſanctas imagines recudere. Per quã ſane a diabolo eiuſq́; per-
uerſæ ſententię in diabolicis ſtatuis, & q̃ ſeruiuerũt creaturæ relicto creatore idolola
B træ vocati recte cõdemnati ſunt. Qui aũt Chriſtũ induerũt, & per gratiam illius ab
idolis & errore liberati, & ꝑ illum ſalui facti ſunt, eiuſcemodi cõculcantur, eorumq́;
verba, veluti abortiua q̃ cõfeſſo vitiata ſunt, veluti ſcelera quædã in eccleſia non fe-
renda, deteſtant. Quanquam autem ea aliquamdiu deliramentis quorundam veluti
infantes lacte educata ſint, tamẽ in iuſtam ætatem peruenire non potuere. Spũs em̃
ſancti gladio occiſa ſunt. Sed Chriſtus verus deus noſter, qui illuminat omnem ho
minem venientem in hunc mundum, dirigat cogitata dictaq́;. Solus em̃ intellectus
eſt intelligentium & intellectoꝝ. item verbum dicentium & dictoꝝ, om̃ibus oĩbus,
exiſtens & ens, qui dat linguã eruditionis ad cognoſcendum, cum opus eſt vt ver-
ba ſerantur. Claritas enim verborum illius illuminat & inſtruit paruulos, vt menda-
cium exigatur, veritas autem ſubintret. omnibus clare & lucide ſplendeſcens: quã
veritatis imitatores cognoſcunt memores diuini Apoſtoli dicentis: Væ mihi niſi
euangelizem. Pro hac enim eſt pugnandum, hæcq́; defendenda erit, mendaciũ au-
tem funda ſpũs lapidãdum. Hinc ſcriptura & patribus, item indigatoribus & ſyllo
giſmis ſpeculationẽ nugantiũ & ſecundũ Phinees venientiũ, haſta ſpũs facile vna pla
ga, eo quod iuxta hanc impietatem inuicem connexi ſunt, diſſecuerimus, & falſilo-
quas eorum linguas per claram demonſtrationem omnibus probauerimus, vtpote
C quæ contra vnigenitum filium dei, & illius eccleſiam exertæ ſunt, & impietatẽ cõ-
tra illius humanitatis altitudinem loquutæ ſunt. Ob id machæra ſpũs, quod eſt ver-
bum dei, vincula eorum dirumpentes, & imperitiæ eorum iugum diſſoluẽtes, ver
ſutiæ eorum tegmẽta aperta omnibus indicemus. Quamobrem dominus illos de-
riſit & ſubſannauit, & ad eos in ira ſua loquitur, dicens: Ite a me, non noui vos. De
quibus & per prophetam Hieremiam loquutus eſt: Hi prophetarunt mendacia in
nomine meo, non enim miſi eos, neque præcepi illis. Viſiones cordis ipſi loquuti
ſunt, & propter hoc erunt proiecti in biuijs Hieruſalem, hoc eſt in eccleſia catho-
lica, & conculcatio illis qui recte confitentur dominum. Laqueus enim fortis pro-
pria labia, & capiẽtur verbis oris proprij. Retributio enim labiorum eoꝝ debet illis,
impietatis ſcilicet redargutio. Reprehendam enim te, inquit, & ſtatuã coram te pec
cata tua. Atq́; hæc qdem hactenus. Ne qd aũt longis procemijs orationẽ extẽda-
mus, rectã inſtantes viã, ad ipſas reprobationes ſcripti illoꝝ recurramus. Nõ em̃ eo
rum vaniloquentiam apertam, & manifeſta conuicia indicare poterimus, niſi redar
guendo meliorem contra eos ſententiam, iudiciumq́; ſyncerius opponamus. Ma-
gnam ſane ſecuritatem in eo collocamus, quod nulla recentia inuenta ad rem no-
ſtram probandam inquirimus, ſed apoſtolicis, & patrum doctrinis, item eccleſiaſti-
cis conſtitutionibus acquieſcentes, his noſtra confirmamus. Rogamus autem qui-
cunque inciderint in hunc Commentarium, vt cum ſingulari indagatione legant,

neq; defunctorie inſpexiſſe contenti ſint, ſic enim clare & vere ſummam contradictionis intelligẽtes, victoriæ præmia eccleſiæ perſoluẽt. Vſi autem ſunt eiuſcemodi procœmijs. D

GREGORIVS dei amãtiſſimus epũs Neocæſareæ legit:

Definitio ſanctæ magnæ & vniuerſalis ſynodi.

¶ Ioannes religioſiſſimus diaconus, & cancellarius legit.

ICONOCLASTÆ a mendacio inchoantes per vniuerſam hãc nouitiam vaniloquẽtiam ſynodum in defenſionem adſumentes, in mendacio quoq; ceſſant. Quopacto autem ſancta dicenda erit, quæ quid ſit ſanctũ, nõ intelligit. Execrabilis eſt & prophana & adulterina. Nã qui in hac congregati fuere (vt cum propheta loquar) inter ſanctum & prophanum non diſtinxerũt, inter purum & impurũ diſcrimen non ſtatuerunt. imaginem enim domini dei noſtri cum imagine ſimul ſatanæ idolum appellarunt. Quomodo autem magna & vniuerſalis, in quã neq; oẽs conſenſerũt, & reliquarũ eccleſiarũ præfecti nõ admiſerũt, ſed anathemate eam deuouerunt. Non habuit cooperarium, vt hæc quæ nũc celebratur Romanũ papã, neq; illius ſacerdotes, neq; per vicarios, neq; per prouinciales literas, quemadmodũ fieri in ſynodis debet. Quinetiam neq; concordãtes ſibi habuit Orientis patriarchas Alexandrinum inquã Antiochenũ & vrbis ſanctæ ſummos pontifices, neq; cum illis etiam myſtas & ſacerdotes. Vere fumus eſt caligine plenus obtenebrãs oculos inſipientium eorum oratio, non lucerna poſita ſuper candelabrũ, quo lumen præbeat omnibus quæ ſunt in domo, quamobrem eorum verba veluti ſub lectulo enũtiata ſunt, non ſupra montem orthodoxæ fidei, neque in omnem terram apoſtolice egreſſus eſt ſonus eorum, aut in fines orbis terrarum verba eorum, quemadmodum ſex priores ſanctę vniuerſales ſynodi. Septima autem, quomodo erit, vtpote quę non concordet cũ ſex prioribus ſanctis & vniuerſalibus ſynodis. Omne enim ſeptimum ordinatum in eadem numeratione qua res quæ præceſſerunt, rebus præcedẽtibus conſentaneum eſſe debet. Quandoquidem id quod nihil cum ante numeratis participat, ſimul connumerari nequit. Veluti ſi quiſpiã ordine ſex aureos nummos collocet, deinde his addiderit æreum nummum, hunc ſane ſeptimum non appellabis, idq; propter materiæ diuerſitatem. aureus em̃ pretioſus & multi vſus, æneus aũt neq; pretio, neq; operoſitate cõmendabilis. Ita & hæc nihil aureũ, aut pretioſum habens dogmatum, tota ſubęrata eſt, adulterina, veneno lætali pręgnans, ſex ſanctis & aureis ſynodis, quæ verbis ſpũs ſancti lucent cõnumerari, indigna eſt. Habens aũt elationem illius qui dixit: Ponã thronũ meũ ſupra nubes, talia proloquitur. E F

Nõ eſt dicẽda ſynodus, in qua non fuerit Põt. Rom.

GREGORIVS Epiſcopus Neocæſareæ.

Sancta magna & vniuerſalis ſynodus, quæ iuxta gratiam dei, & piorum deuotorũ & orthodoxorum noſtrorum Imperatorum Conſtantini & Leonis decretum in hac diuinorum ſtudioſa & regia ciuitate cõgregata eſt, in baſilica intemeratæ & ſanctæ ſemp. virginis Deiparæ Mariæ, quæ cognominat̃ Blachernis, hæc ſubſcripta determinauit.

IOANNES CANCELLARIVS.

Si per diuinam gratiam horum congregatio facta eſt, quibuſnam gratia dei loquutis verbis exornata eſt, qua veritate reſplendet? Gratia enim cum veritate coniuncta eſt. Sunt enim hæc duo ſub vno iugo, & veluti cõuictrices, eius rei teſtis Ioannes theologiæ princeps: Gratia & veritas per Ieſum Chriſtũ fuit. Ipſi igitur veritate (in qua gloriat̃ parœmiaſta, hoc eſt Prouerbiorũ autor dicens: Veritatẽ meditabunt̃ fauces meæ) alieni ſunt. Qui aũt ad mẽdaciũ feſtinãt, exciderũt à veritate & a grã. Hinc eſt quod illorũ ſermo diuino ſale non ſit conditus, quo gratiam det audiẽtibus. Quod aũt aiunt in ſacro virginis noſtræ deiparæ templo ſe congregatos, ne hoc quidem mirum eſt, nulla enim verecundia ducuntur. Non aliter ac Annas & Caiphas, reliquumq; Iudæorũ conciliabulum, qui cõtra Chriſtũ conueniẽtes ſacrũ

A locum non reſpexerunt, vt ex eo ab impijs conſilijs auerterentur. Quinimo ob hoc magis accuſandi ſunt, vtpote qui ſcelerata & impia conuenticula in loco nõ impio, ſed ſacro coegerũt. Vtinã autem vt à patrum voce procœmium inſtituerũt, Dionyſii diuini voces, eiusq; traditiones & ſanctorũ patrũ obſeruaſſent intemeratas. Profecto non eſt quod ob impietatem ſuam nũc male audirẽt, quẽadmodum per omnẽ expoſitionem clarum fiet. Verum per omnia repugnãter & minus cohęrenter diſſerentes, veluti lupus ouina pelle tecti e theologia præfantur.

GREGORIVS.

Deitas omnium cauſa & perfecte cũcta cõficiens, quæ omnia ſua bonitate ab ijs quæ non erant ad eſſe produxit, hæc vniuerſa vt ornate & compoſite ferrentur, definijt, vt bonum iuxta gratiam illius traditum habentia habitum, indeclinatam permanſionem, & minime labilẽ ad ambigua nutum, ſtatũq; veritatis conſeruent.

Epiphanius diaconus & cubicularius legit:

Omnis creatura a deo condita, & quæ ab eo quod non eſt, id quod iam eſt ſubſtantialem facultatem ſumpſit, nunc ipſius mandato mota & gubernata nouit creatoris præceptum ſeruare, veluti ab ipſo ſic prædiſpoſita, ſiue inanimata ſit, ſiue animata. B Illi autem traditam nobis a Chriſto in ſancta eccleſia eius ad recordationem ſalutiſere diſpenſationis illius obſeruãtia anathemate deuouere nõ dubitarunt. Sed ignorant hi nihil ſine deo in ea fieri. Inueniuntur autem ipſis inanimatis ſtupidiores & ratione caſſis, minus rationabiles. Neq; illud duntaxat, ſed recto curſu ſe ferri arbitrantes, in abſurdis ſermonibus, dogmatibusq; falſo prædicant ſanctam dei eccleſiam idolis acquieuiſſe. In falſo autem ſpem ſuã collocantes, eam affantur, vias tuas noſſe non volumus, neq; traditiones retro traditas ſequi curauimus. Non igitur mirum, ſi a Chriſto qui fundamenta veritatis collocauit, aliquando audituri ſunt, non noui vos. Diabolum autem triumphantem ſuum cum ita ſentiant ſibi derelinquat.

GREGORIVS.

Poſteaquam lucifer ob claritudinẽ ſedem ſuam apud deum firmatã habere volens, & contra creatorem ſuum in ſuperbiam mentis elatus, illinc cum deſertorum exercitu ex ſuperilluſtri dei principatu per ſe eſſet C delapſus, cunctorum malorum opifex, autor, inuentor & magiſter declaratus defecit, hominem a deo creatum in locum, a quo ipſe deiectus erat videre non ſuſtinens, omnem aduerſus eum improbitatem exhauſit, & per fraudem illum, a gloria & ſplendore dei alienauit, vt creaturã relicto creatore adoraret, compulit.

EPIPHANIVS.

Si quidem de ea idololatria & creaturarum adoratione ſermo fuiſſet, quæ ab apoſtolis, quibus poteſtas data deſuper ẽ, & a diuinis prophetis quibus per inflationem diuinam ſanctus datus eſt ſpiritus, abominata eſt & renuntiata, omnes ſani eccleſiæ alumni cum illis conſentirent. Quinetiam tempeſtiuum erat illis hæc ſcriptis committere. Verum quoniam illam relinquentes pro mendacio pugnant, & patrẽ eius diabolum veluti ſuperare ſimulantes, contra irreprehenſibilem dei eccleſiã linguas exerunt, & cauponum more vinum aquis commiſcentes, & perdendũ errore proximo propinãtes, iuſte audiẽt diuinã vocẽ, quam in eos diuinus vates Dauid intendit, pſallens: Quid eſt quod narratis iuſtitias meas, & teſtamentũ meum aſſumitis per os veſtrum. Vos autem odiſtis diſciplinam, & eieciſtis ſermones meos retrorſum, conſtituentes partem veſtram cum illis, qui dogmata veritatis adulterant. Vnde ſimulantes veritatem loquuntur.

GREGORIVS.

Vnde

Vnde opus manus propriæ deus plaſmator in perniciem abire con- D
ſpicatus, ferre ipſum non potuit: Videns enim quod neqꝫ per legis ſtudium, neqꝫ per prophetaꝝ ſanctoꝝ ſalutiferam admonitionē genus humanum in priſtinam nobilitatem redire poſſet, filium ſuum propriū in extremis & definitis temporibus in terram miſit, qui patris placito & ſpiritus ſancti viuificantis & æquipollentis cooperatione, in vtero virginis habitans, & ex ſancta & intemerata illius carne, in ſua propria ſubſtantia, ſiue exiſtentia carnem accipiens nobis conſubſtantialē, item hāc mediante anima rationali & intellectuali compingens & configurans, natusqꝫ ex ea ſupra omnē rationem & intellectum, volensqꝫ crucem ſubiens, mortemqꝫ eligens, & tertio die a mortuis reſurgens, omnem ſalutarem ſuam diſpenſationem impleuit.

EPIPHANIVS.

Scriptura dicit in creatione mundi deum dixiſſe, Faciamus hominē ſecundū imaginem noſtrā & ſimilitudinē. Magna itaqꝫ dignitatis magnitudo, qua terrigena imaginem dei honoratus eſt, ſed per deceptionem ex eo ſtatu lapſo, neqꝫ prioris plaſ- E
mationis dignitatem ſeruante, genus humanum in idololatriam impegit. Hominē autem hunc deus & verbum patris perfectus homo factus, neqꝫ naturam commutans, a caſu illo erexit, & illum ab errore eximens idolorum ad immortalitatem formauit, tribuens illi inſuper donum certæ ſpei & confidentiæ, quæ ſane priore multo eſt diuinior. Adeoqꝫ ipſa formatione melior extitit reformatio, quæ eſt gr̃a ſempiterna. Volentes igitur donoꝝ magnitudinem obſcurare, audenti ore aliam idolatriam ſucceſſiſſe imaginum, ſcilicet apparatū iſti iactitant, & a ſe nouam quandā ab ijs liberationē oſtenſam iactanter gloriant, ſuamqꝫ ſententiam ornatis verbis cōfuentes, eccleſiam dei erraſſe contendūt, ſermonesqꝫ ſuos pluſquā oleū emolliunt, dum ſcripturæ locos quoſdam in hoc citant. Sed doloſiſſima ſunt verba eorum, & iaculum vulnerans lingua eorum. Loquuntur enim pacifica, ſed in ſe inimicitiā cōtinent, quare ſubiungitur.

GREGORIVS dei amātiſſimus epūs Neocæſareæ legit:

Reduxit nos a corruptrice dæmonū doctrina, nempe ab idolorum cultu & errore, & in ſpū & veritate adorationem nobis dedit. F

EPIPHANIVS.

Nolētes optimi viri ad veritatem trahimini. Omnis enim ſanctoꝝ apoſtolorum conſentiens conuentus, & patrum multitudo, ad homines veniſſe dei filiū, & verbū prædicat, nosqꝫ ab idoloꝝ errore reduxiſſe annuntiat. Quin etiā prænūtiantes voces prophetaꝝ habemus, ſic clamantes: Ecce em̄ (inquit dn̄s) dies veniunt, & delebo nomina idoloꝝ de terra, & non erit amplius eorum memoria. Vt ſane & vos cōfiteri cogamini Chriſtū deum noſtrum ab idoloꝝ errore nos duxiſſe. Quod ſi autē abduxit, quomodo rurſus in idololatriam inciderunt, qui in illum credunt. Apage cum nugacibus iſtis deliramentis: Deus incarnatus liberauit, & iterum captiuati ſumus, & iteꝝ ſub potenti manu tyrāni ſumus. Audite quid ſcriptura dicat: Regnum illius, regnū ſempiternū. Et potentia illius in generationes generationū, regnabitqꝫ dominus in æternum, deus ille tuus Sion in generationē & generationē. Nō quemadmodum terreni reges, qui nūc quidem victoria ſuperiores, nunc vero inferiores videntur, ita quoqꝫ deus, verum eius victoria in ſecula perdurabit. Neqꝫ enim deus inſtar hominis affectus eſt, neqꝫ vt filius hominis abibit, vt ſcriptū eſt. His autem & apoſtolus cōſentit. Non pœnitenda em̄ dona dei, & iudicium illius. Ipſi autem hæc ipſa loquentes ſpecioſos. ſ. ſe & venerandos exhibere volunt, verum non animaduertunt quod pugnantia loquantur.

Grego-

A GREGORIVS.

Et ſic in cœlos adſumptus, ſanctos illius diſcipulos & apoſtolos doctores eiuſcemodi ſalutaris fidei reliquit, qui noſtram ſanctam eccleſiam veluti ſponſam ſuam varijs pietatis & lucidis dogmatibus exornantes, vndiq; ornatam & venuſtam, veluti aureis tegmentis ornatã indicarũt, cuius ſpecioſitatẽ inclyti noſtri patres & doctores, item ſex ſacræ priores ſynodi adſumentes, incontaminatam conſeruauerunt.

EPIPHANIVS.

Indocto ſane & rudi faſtu ingerentes ſeſe, nouatę vaniloquentiæ ſuæ adulterinã opinionem non intelligũt, & velamento vafro arrogantiã ſuã obtegere ſtudentes, per negligentiam ſuã ridiculi deprehendũtur. Laudant eñ miris modis eccleſiaſticam legislationem, & hãc ſex ſacras ſynodos ſeruaſſe & ſi nolint, fateri coguntur, verbiſq; lepidis pietatem effigiant, circa ſententiã vero deprauandã ſtudẽt. Et labijs quidem illam honorant, corde aũt quam longiſſime ab ea abſunt. Neq; traditionẽ tot anteactis ſeculis probatam recipere aut ſeruare deſiderãt. Vtinam erubeſcant, cũ in
B priſcos Chriſtianorũ mores inſpiciũt, qui nũc dici volũt hoc nomine, ſane nõ damnarent picturarũ apparatũ qui ab eo tempore fuit, quo prædicatũ eſt euangelium. Nam ab eo tempore quo celebrata eſt ſacroſancta ſynodus, vſq; ad conciliabulũ, quo hi cõuenere q contra ſanctas imagines ſteterũt, non plus q̃ ſeptuaginta anni lapſi ſunt. Omnibus autem notum eſt illis annis ſanctorum picturas non fuiſſe contẽptas, oĩbus inquã hoc notum eſt. Verũ ab illis tpibus, imo vt verius loquar ab apoſtolorum prædicatione extiterũt, quemadmodũ omni loco ex earũdem inſpectiõe in templis ſacris docemur, id quod & patres ſancti teſtificantur, & hiſtoriarũ enarratores tradunt, quorum commentaria etiam in hunc vſque diem ſeruantur. In primo enim & quinquies milleſimo anno Chriſtus deus noſter ad homines veniens, & triginta annis & menſibus circiter quinq; nobiſcum viuens, & magnum illud & ſalutare myſterium operans, in cœlos migrauit, aſcendens iſthuc vnde deſcẽderat. Quo ſane tẽpore apoſtolis mandauit, vt ea quæ a ſe erant docta alios deinceps docerent. A temporibus itaq; illis vſque ad tempora Conſtantini primi ex imperatoribus plene Chriſtiani, anni propemodum tercenti acti ſunt, ante illũ fere genti-
C libus tyrannice regnantibus. Per illa autem tempora Chriſtianorũ plurimi certamẽ præclarum certantes, non ſine martyrio vitam hanc liquerunt, idq; dum idolorum ſtatum ſtudioſe oppugnant. At vero Chriſtianorũ cœtus diuina æmulatione ducti, templa conſtruxerũt, partim Chriſti nominis gratia, partim ſanctorũ martyrum cauſa. Atq; illi quidem hiſtoriã humanæ Chriſti diſpenſationis in ijs pinxerunt, Hi vero martyrum geſtis effigiandis operã collocarũt. Alij id tabellis expreſſere, quo martyrum memoriam in oculis perpetuo ferrent, aut ipſius etiam Chriſti facta. alij autem in veſtibus ſacratis, in pretioſis repoſitorijs, in quibus incruenta ſacrificia peragunt, imagines pinxere. Et ſane euidenter hæc ad noſtra vſque tempora oſtendũtur, durabuntq; per ſecula, quantumuis amaritudine & bile hæreticorũ linguæ contra eccleſiam & ſex ſynodos vniuerſales flagrent. Ipſæ autem dei nutu per diuerſa tempora congregatæ quo illos ſubuerterent, ea quæ in catholica eccleſia, & p ſcripta & ſine ſcriptis tradita ſunt confirmarunt & ſtabiliuerũt, inter quæ & imaginum etiam confirmationem. Sacra autem ſexta & vniuerſalis ſynodus, poſteaquam ſententiam ſuam de vna voluntate Chriſti ſub Conſtantino, qui per ea tempora imperium adminiſtrabat, cuiuſq; nutu & voluntate conuentus is erat indictus pronũtiaſſet, contigit imperatorem de vita decedere. Iuſtiniano autẽ eius filio imperium adſumente, iterum vnanimiter omnes diuina voluntate poſt quatuor, aut quinq; annos congregati, de rebus eccleſiaſticis, ſtatuſq; earũ correctiõe circiter duos & centum canones edidere, in quorum octuageſimo ſecundo de imaginibus ſic tradiderunt. In quibuſdam venerandarum imaginum picturis agnus digito præcurſoris indicatus, figuratus eſt, qui in typum gratiæ eſt aſſumptus, verum illum nobis per

legem

legem præſignificans agnum Ieſum Chriſtum deum noſtrum. Veteres igitur typos & vmbras, veluti veritatis ſimbola & præfigurationes eccleſia traditas amplexantes, gratiam & veritatem veneramur, &c. Videmus igitur omnes & intelligimus, quod & ante ſacras ſex ſynodos, & poſt has etiam ſanctorum picturæ in eccleſia traditæ fuerint, non aliter ac ſacra euãgelij lectio. Nam quæ leguntur vbi ad aures venerint, ad animũ deinde legamus & tranſmittimus, & quæ oculis videmus in picturis, ea quoq; mente complectimur, atque ita per duo iſta inuicem cõſequẽtia, lectionem inquam & picturam vnam cognitionem acquirimus, qua ad recordationẽ rerum geſtarum peruenitur. Vnde e duobus iſtis ſummis ſenſibus in Canticis canticorũ inuenire licet efficacem coniunctionem. Sic eñ ibi dicit: Oſtẽde mihi faciem tuam, & audire fac mihi vocem tuam. Vox enim tua ſuauis, & facies tua ſpecioſa. Quibus nos conuenienter & illud ex pſalmo accantamus. Quemadmodũ audiuimus, ita & vidimus. His igitur ſeſe in hunc modum habentibus, tempeſtiuũ contra eos qui in ſanctas imagines blaterãt, ita dicere. Vnuſquiſq; vana loquutus ẽ, ad proximum ſuum. Labia doloſa in corde, & in corde loquutus eſt mala. A qbus nos gratia Chriſti liberati ſumus. D

TOMVS SECVNDVS. E

EPIPHANIVS.

IGnorantes dñi mentiri neſcientis de eccleſia ſua promiſſionẽ: portæ ſcilicet inferorũ non pualebũt illi, obſtipo capite, & ore minime tecto repugnãtiſſimas afferentes opiniones, ipſi inter ſe pugnant, & patrum voces ſuffurati, tanquã proprias ſibi adſcribunt ſic dicentes.

GREGORIVS.

Rurſus huius decorẽ videre recuſans prædictus ille improbitatis architectus, non dubitauit per diuerſa tempora, & modos varios, praua quadam perſuaſione humanum genus ſibi ſubijcere. Quomodo ſub pꝛ textu Chriſtianiſmi, idololatriam latenter induxit, proprijs ſuis ſophiſmatibus, eos qui illum reſpicerent eo adducens, vt non putarent ſibi a creaturis abſiſtendum, verũ has adorandas & colendas, Deũq; ipſum factitium aliquid eſſe Chriſti nomine appellatum.

EPIPHANIVS.

Qui ſpũalem impugnant Hieruſalem, videlicet catholicam eccleſiam, configurantur quodammodo ijs qui terreſtrem Hieruſalem oppugnant. Student etiam patrum vti ſermone, quemadmodum Rhapſaces, aliquando Hebraica lingua contra Iſraelem vſus eſt. Siquidem contra patres & catholicam eccleſiam hæretici iſti patrum doctrinam & eccleſiaſticam vocem vſurpãt. Sed a fructibus eorũ, inquit dominus eos cognoſcetis. Aſſimulant eñ ſepulchris dealbatis, q̃ foris quidẽ hominibus ſpecioſa videntur, quomodo & hi Chriſtianorum accuſatores, patrum quidẽ verbis tecti, intus autẽ oſſibus & impuritate omni, cadauerum inquam & fœditatũ dogmatibus ſcatent. Nos autem eorum ſepulchrum aperientes, omnẽ eorũ impuritatem ad lucem manifeſtam producemus, maxime quia iuxta libidinem ſuam, ea quæ a patribus ſanctis in eccleſia catholica tradita ſunt, peruertunt, & vocibus quidem eiuſdem vtuntur, ſed ſententiam deprauant. Nam quæ ipſi contra Arrianos determinarunt, hæc illi contra venerandarum imaginum erectionem detorquent. Præclarus enim Gregorius eccleſiæ Nyſſenſium præſul, in funebri oratione, quam habuit in ſanctum Baſilium & carne & ſpũ fratrem ſuum, quædã contra Arrianos decernit, quæ ipſi contra imagines adſumpſerũt, quemadmodũ ex ipſius procemij argumento videre licet. Habet hoc ad verbum ita. Nullus omnino eſt, qui ſcopum illum, quo tẽpore doctor noſter erat, inſtitutorũ, ignorat. Poſtq̃ eñ furor ille quo erga idola animi hominũ rapiebantur, prædicatione Chriſti extinctus eſt, omneſq; culturæ vanarum rerum ruinam feciſſent & eſſent obſcuratæ, propter pietatis prædica- F

A dicationẽ,quæ per vniuerſum prope terraꝝ orbem vagabatur,vndiq; is qui huma
næ naturæ prædominari ſtudebat prohibitus,per Chriſti nomẽ ex terraꝝ orbe eſt
expulſus.Callidus aũt ad improbitatẽ oĩs malitiæ repertor exiſtẽs,in prõptu habuit
peruerſas cogitationes,q̊ iteꝝ humanũ genus per fraudem ſibi ſubĳceret. Enimue-
ro ſub ꝑtextu Chriſtianiſmi, idololatriã latẽter inuexit,proprĳs ſuis ſophiſmatibus
inducẽs eos,q in illũ reſpiciebãt,ne putarẽt ſibi à creatura deſciſcẽdũ,ſed hanc ado-
rãdã,hãc colendã,deũq; ipſum opus eẽ,ꝙ dei appellatiõe nominaret. Si vero ex nõ
exiſtẽtibus eſt creatio,& diuina ſubſtãtia ſecundũ propriã naturã alterata eſt, nullã
eſſe huius rationẽ habendã,ſed Chriſti nomine creaturæ impoſito, hãc adorari de-
bere,huic ſeruiendũ eſſe,in hoc ſpes oẽs ſalutis ponendas, ab hac iudiciũ expectã-
dum. Et deſertor ille & apoſtata irruens in genus humanũ, improbitatẽ ſuã multis
conceſſit, Aetio inquam & Arrio,Eunomio & Eudoxio,& ante illos multis alĳs,
per quos idololatriã iam cædẽtem, iteꝝ vt dictum eſt,noĩe Chriſtianiſmi induxit,
morbusq; hic inualuit apud hoĩes, vt creaturã relicto creatore adorare gauderẽt.
Huc acceſſit regũ per ea tẽpora auxiliũ,quibus eũ errorẽ alere cordi erat. ita ꝑ oĩa
regna morbus iſte inualuit. Cũq; omnes propemodũ malo ſuperati eſſent,ecce tibi
ſubito à deo indicatus eſt Magnus Baſilius,quẽadmodũ Helias tẽpore Achab,qui
B religionẽ lapſam quodãmodo ſuſcipiens tanquã lucernã quandã deficientem,fidei
rationẽ,per gratiam quam poſſidebat,iteꝝ vt luceret,effecit.

Videamus quæ ſit hoc loco rei veritas. Omnis ſane patris ſentẽtia in Arianitas
expletur: Dicit em̃ Baſilium Magnũ illis tẽporibus apparuiſſe, quibus Arrius,Eu-
nomius,Macedonius, Eudoxius, & reliqui ſceleſti illius & ſcelerati ſodalitĳ fuere,
aſſerentes filiũ creaturã eſſe & verbũ patris,& dñm noſtrũ. Hinc deũ vti creatum,
adorantes, iuſte ab illo,& catholica eccleſia idololatræ appellant. Quamobrẽ quem
adorãt,ex nõ ente ad eſſe productũ,quẽadmodũ oĩm procreationũ creatio aſſerũt.

Venerãdas itaq; imagines Chriſtiani neq; deos appellant,neq; vt deo cultũ exhi
bent,neq; ſalutis ſpem in illis cõſtituunt,neq; ab ĳs iudiciũ aliquãdo futurum expe-
ctant. Quod ſi aũt in recordationẽ & memoriã,item q̃d ſingulari quadã affectione
in ipſa prototypa ferebant,ſalutauerint & honorifice adorauerint imagines,non ta
men ob id illis latriam exhibuerũt,aut diuinã venerationẽ adſcripſerũt. Abſit hæc
calũniatio. Veꝝ Arriani creaturæ dei filiũ,& verbũ annumerãtes, ab eo ſpes ſalua-
tionis cõcipiebãt,& futuꝝ iudiciũ ꝑ eũ fore arbitrabant. Ob eã cauſam admirandus
C pater illos redarguens dixit: Hanc adorare,nẽpe creaturã,huic latriã exhibere,in ea
ſpem ſalutis collocare,ab illa iudiciũ futuꝝ expectare. Nunq̇d igitur huius ſcilicet
vaniloquẽtiæ propugnatores,& iuxta prophetam caupones,miſcentes vinũ aqua,
veritatis corruptores inueniuntur? Neq; id ſolũ,veꝝ etiam patrũ traditionũ falſarĳ
exiſtũt. Nam quod inquit diuinus pater,filĳ appellatione vocatum: ipſi in imaginũ
effigurationẽ ſententiam transferentes,pro filĳ appellatione, Chriſti ſcripſerũt vo-
catione. Manifeſtũ ſiquidẽ eſt cũ is dicat filĳ appellatione nominatũ,q̃d cõtra Ar-
rianos pronũtiet,vtpote qui in generationẽ increatã,& de ſupernis exiſtentem filĳ
blaſphemabãt. Quam ob cauſam huius hæreſeos anteſignanos nominatim ꝑſtrin-
xit, Arrio dicens,& Eudoxio,& Eunomio,& Aetio. Veꝝ noui iſti hæretici pro
filio Chriſtũ ponẽtes,in venerandaꝝ imaginũ effigiationẽ blaſphemias conuehere
ſtuduerunt. Ob id & in hoc falſiloqui,& mendaciorum patroni oſtenſi ſunt,addu-
cuntq; quæ non decet,neq; fas eſt vſurpare.

GREGORIVS.

Quamobrem ſane quemadmodũ olim dux, autorq; noſtræ ſalutis
Ieſus,ſuos abſolute doctos diſcipulos apoſtoloſq; , infuſa illis ſpũs ſan-
cti poteſtate,ad eiuſcemodi reꝝ extirpationẽ miſit: ita ſane & nunc ſuos
famulos,& qui cũ apoſtolis certãt fideles noſtros reges ſuſcitauit, peri-
tos & ſufficientes ad cõponendã quæ inter nos eſt cõtentionẽ, & ad diſ
ciplinã diabolicæ munitionis ſubuertendã, quæ erecta eſt aduerſus co-

gnitionē dei,idq; in redargutionē diabolici erroris & inſidiarum. D

EPIPHANIVS.

Quis vnq̃ cōtumelias tales in altiſſimum dixit? quis vnq̃ grauiora hac impietate
elocutus eſt? o impudens & improba blaſphemia,o dolus occultatus ſuçatæ verſu
tiæ,vtpote cū a diabolo edocti inſidias & fraudes loquūtur,q̄d manifeſte & vere ad
gloriā dei ducentem nos contemplationē & inſpectionē,per quā humilitatis verbi
dei altitudinē cognoſcimus,& ad memoriā incarnatæ illius diſpenſationis, paſſio-
niſq; & ſalutiferæ mortis pducimur,diabolicā munitionem cōtra cognitionem dei
extructam & dæmonū inſidias & errores audēti ore appellant. Vere arcū ſuū ad
iaculandū (res infanda)id q̄d eſt inculpatū tetenderūt. Nā ſi cōfeſſum habent,ex al
to diſcipulos,accedente ſpūs ſancti miniſterio,in extirpationē idolorū virtutē acce-
piſſe,quid eſt q̄d alios dicunt excitatos,qui de imaginibus traditionē, q̄ per octin-
gentos annos valuit,quamq; beati patres veluti anchora ſtabiliuerūt & cōfirmarūt,
ſubuerterūt? Nā cū ſemel à Chriſto vniuerſi ab idolis liberati ſumus,quid eſt q̄d de
ijs nos iterū aliquis incuſet? Niſi quiſpiā dicere auſit,poſt ſecula alias leges & ordi-
nationes,q̄ nos in abſurdas occaſiones & errore plenas ducunt traditas. Hoc em̄ ia-
ctāt generoſi illi dicētes, Quēadmodū olim ſalutis noſtræ dux & autor Ieſus. Hinc E
em̄ ſubit illis vt ita dicāt: Omne q̄d inueteratū eſt & ſeneſcit prope eſt vt intereat:
quādoquidē aūt apoſtolorū doctrina inueterata eſt,cōſequēs eſt, vt nouā nos eri-
gamus. Moſes em̄ & Aaron ſacerdotes inquit Apoſtolus,ſed poſtq̃ gratia ſubin-
greſſa eſt,alius nobis ſacerdos ſurrexit. Debebant igi. & ipſi q̄q; gratiā aliquā am-
plam inuexiſſe,quæ etiā apoſtolicā vinceret. Sed operæpretiū eſt audire quid di-
cant: Ad cōponendā quæ inter nos eſt cōtentionē & doctrinā,&c. En cū oēs illi-
us ſynodi fuerint epiſcopi,& perfectionē apoſtolicarū inſtitutionū habuerint, alios
debebāt diſſidētes cōponere,nō ab alijs corrigi. ita em̄ plus extuliſſent diſciplinā &
doctrinā traditionū ſanctorū apl'orū. patrūq; inclytorū. Quāobrē cū illis eorū doctri
na,neq; partē,neq; locū habēt,vtpote q doctrinæ illorū nō adhærent. Decātat aūt
illis Dauid pſalmographus dicēs: Perdat dn̄s labia doloſa,linguā iactabundam. Di-
cāt nobis num verus ſit Dauid,noſq; cū eo pſallēs: Defecerūt iacula inimici in finē,
& ciuitates ſubuertiſti. olim em̄ hoſtis iacula defecerūt,& ciuitates,hoc eſt munitio
nes eius,cū ſcilicet filius incarnatus eſt. De q̄ etiā ſcriptū eſt: Diuident ſpolia fortis.
Nō aūt de falſa illa ſynodo & eorū collegis traditū eſt: Defecerūt hoſtis iacula in fi
nem. Et ſi in finē,& vbiq; defecerūt iacula hoſtis. & ſi ciuitates impietatis ſubuerſæ
ſunt,q̄uo illas reſtaurare conant hi & renouare,vt ſibi adſcribāt earū ſubuerſionē,& F
generis humani liberationem. Deprimētes magnum noſtræ ſalutis myſteriū,œco-
nomiā ſcilicet Chriſti ſupra omnes dei ſubuertūt, qui vere benedictus in ſecula ſe-
culorū,amen. Deinde adulationibus ad imperatores vſi ſic ſubijciunt.

GREGORIVS.

Qui excellenti & diuino zelo cōmoti, fidelium eccleſiā, dæmonum
fraude deprædatam videre non ſuſtinentes.

EPIPHANIVS.

Talia cum dicunt,nō vident cognoſcere promiſſiones catholicæ eccleſiæ, ab eo
qui illam fundauit Chrūs factas,neq; cōfitentur per liberationē eā,quæ eſt in Chri
ſto Ieſu humanū genus ſeruatum. Quos em̄ deus ꝑtioſo ſanguine ſuo redemit,eos
diabolo reuendūt. Quos propria morte viuificauit,eos linguis venenoſis occidunt,
& in laqueū inferni adigunt. Audiāt igitur cantica,quæ lepide ad eccleſiā ex perſo
na Chriſti canūtur: Tota pulchra es cognata mea,& reprehēſio nō eſt in te. Iam au
diuerūt illā totā pulchrā eſſe & cognatā Chriſti,& abſq; omni reprehenſione. Ad
quam & per Eſaiā loqui.: In manibus meis deſcripſi te,& muri tui coram me ſunt
ſemper. Quo pacto aūt eccleſia cū tales promiſſiones acceperit ab hoſtili dæmonū
poteſtate in prædā rapitur? Et vbi deus eſt ipſum caput,iuxta Apoſtolū, qs hanc
captiuitate peſſundare poterit? Ipſe hāc ſibijpſi ſine macula & ruga addixit, quis au
tem eam iam inquinabit? Vah cum iſta ſuſpitione. Clarum ſane eſt quod inficiatio
illius humanæ diſpenſationis eiuſcemodi opiniones excitet. Sed conati ſunt eccle-

ſiam

A ſiam in nihilum redigere, ob id & dominus eos pro nihilo habebit. Eruntq; apud omnes qui in eccleſia eius ſunt contempti & anathematizati. Manſit enim hæc ſemper prædationi non obnoxia infracta inconcuſſa. Expleti autem adulationibus, in narratione eaꝝ quæ apud eos factæ ſunt rerum, ſermonē glorioſum cōtexunt.

GREGORIVS.

Vniuerſum deuotoꝝ epiſcopoꝝ ſacrū conuentū cōuocauerūt, quo ſynodice in vnū cōuenientes ex ſacra ſcriptura diſquiſitionem de erronea ſimilitudinum pictura faciant, quæ ab excelſa & deo decente latria, ad humilem, terreſtrem & materialem creaturarū latriam hominū mētes detrahit. Hæc inquam diſquirant & quid ſibi hac de re videaẗ, exclamēt, Cognoſcētes id q̄d a prophetis dictū ē. Labia ſacerdotū cognitionē cuſtodiēt, & legē exquirēt ex ore eoꝝ. Nuntij em̄ dei ſunt oīpotētis.

EPIPHANIVS.

Immemores verbi dei ex virgine generationē, magnū hoc & ſalutare myſteriū, quod ipſe nobis incarnatus gratuito donauit, liberādo nos ab idoloꝝ errore, & inſano cultu: hāc ipſi ſalutē cōminuētes, ſibi honorē adſcripſerūt, qua improbe cōtra B catholicā eccleſiā triūphare nitūtur. Quibus merito per prophetā Chrūs alloquiẗ: Sacerdotes cōtaminauerūt leges meas, & ſancta mea profanauerūt inter ſanctū & profanum nō poſuerūt diſcrimen. Siq̄dem imagines dn̄i & ſanctoꝝ eius nō diſcreuerūt à dæmonū imaginibus. Quinetiā has ſimulachra gentiū appellātes, ſycophātaꝝ more eccleſiā quā Chrūs ſuo ſanguine ſibi cōparauit, accuſant, & q̄d coloribus varijs euāgelicæ hiſtoriæ pingant, reprehendūt, quā tamen fideles venerandam & ſanctā prædicant, cū nō reſpiciant ad ea q̄ oculis repreſentant, ſed q̄ per res ſignificant. Nā vt illi qui audiūt auribus gloriā deo acclamāt, ita q oculis vidēt, eundē glorificāt. Quia in recordationē cōuerſationis illius inter hoīes hoc mō puenimus. Nā ſi narratio ſcripta nobis res declarat, quid ni & pictura idē demonſtret? Qualia autē nugari pergāt, videamus. Quæ (aiunt) ab excelſa & deo decēte latria, ad humilem, terreſtrē & materialē creaturaꝝ latriā hoīm mentes detrahit. O inſanientē linguam, quā inſtar machæræ acutæ & veneno imbutæ poſſidēt, qua Chriſtianoꝝ inculpatam fidē, in ſimulachroꝝ arbitranẗ translatā culturā. Et cōtumelioſe humilē & maC terialē creaturaꝝ latriā hāc appellāt. Nemo em̄ Chriſtianoꝝ eoꝝ q ſub cœlo ſunt imagini latriā exhibuit. Etem̄ hoc eſt gentiliū fabulamētū, dæmonūq; inuētio, Satanicæ demū actionis aggreſſio. Veꝝ hoc Chriſti in hac terra peregrinatione ſubuerſum eſt. Latria noſtra eſt in ſpū & veritate. Inter varia aūt quæ deo dicanẗ & ſanctis eius eccleſia q̄q; ritū imaginū habet. Ipſi aūt ſeipſos redarguūt cū dicunt. Et q̄d ſibi hac de re videaẗ. Ignorant igitur quod ore dn̄ico dictū eſt: Qui a ſeipſo loquitur, gloriam propriam quærit. Cum igitur hi a ſeipſis loquanẗ, vt teſtificatum eſt, & non a ſpū, quis eos audire velit, niſi qui a ſpū alienus exiſtit? Deinde gloriabundi nō in dn̄o, ſed ſuorum linguis, ſic aiunt.

GREGORIVS.

Et ideo congregata ſacra hæc noſtra ſynodus, quam numero trecēti triginta octo conſtituimus, iuxta ritum legislationis ſynodicæ, volūtarie amplectimur & prædicamus decreta & ſcita, traditionesq; quas illi firmiter approbauerunt & ſeruare iuſſerunt.

EPIPHANIVS.

Ingentis multitudinis cœtū habētes, numero & hominum copia iactabundi gloriantur, & quod turbā cōtra eccleſiam excitarūt, ob id importuno & ore clauſtrum neſciente garrire, quæ fas non erat, non ceſſarūt. Quare iuxta populum hebræū aucti ſunt & multi euaſerūt, ſed in ipſis ſibi nō cōplacuit dominus. Quid vero cauſę ē? Quia ſeipſos ab eccleſia expellentes in heremo errarunt, & in ſicco & inaquoſo ſpirituale vinum corda hominum lætificans non habuerunt. Iterum autē eandem fa-

bulam inculcant: verbis erñ ſynodicis ſtatutis ſe inhęrere pollicentur, factis aũt ipſis negãt. Quinetiã annumerant ſynodos vniuerſales præhabitas, ſic dicentes. D

GREGORIVS.

Et primum quidem iuxta quod ſancta ſynodus magna vniuerſalis, quæ temporibus piæ recordationis Conſtantini Magni Imperatoris in Nicea congregata eſt, quæ impĳſſimum Arrium ſacerdotali abdicauit dignitate, quopterea quod increatum filium dei creaturam eſſe dixit, cũ ſit conſubſtantialis patri & ſpiritui ſancto, nec nõ eiuſdem gloriæ & dignationis. Quæ quoq; a deo electum nobis pronuntiauit fidei ſymbolum. Ita quoque deinceps centum quinquaginta patres congregati, in imperatoria ciuitate, temporibus magni imperatoris Theodoſĳ Macedonium ſpiritus ſancti hoſtem cõdemnarũt: vtpote quem conſtabat in ſanctum & increatum ſpiritum blaſphemias profudiſſe. dicebat enim E illum patri & filio non eſſe conſubſtantialem, illa autem ſynodus ſalutaris noſtræ ſymbolon fidei latius extendit, ter ſanctum ſpiritum & omnipotentem deum eſſe prædicans.

EPIPHANIVS.

Has quoq; ambas ſacras ſynodos & vniuerſales Neſtorius impius ille, quiq; illi aderant hæretici, admiſerunt. Eadem etiam ratione & hæc tumultuaria ſynodus aliam inducens hæreſin (a qua qui huic aſſentiuntur Chriſtianorum accuſatores a catholica eccleſia nominantur) recepit. Verum hi nihil a demẽtibus hominibus diſcrepant, ſolem enim exortum ſuper terram videntes & inter ſe dicentes: ſplendore ſolis ſydera abſconſa ſunt, & dies eſt & non nox, aperta & manifeſta otioſiloquẽtia ſua colligentes admonent.

GREGORIVS.

Poſt has ducentorum ſanctorum patrum in Epheſo prior congregatio Theodoſĳ iunioris imperio iudaizantem, & hominis adoratorem Neſtorium condemnauit, quia decernebat ipſum Chriſtum proprie ex deo verbum, & particulatim alium Chriſtum ex muliere, & proprie quidem creatum deum verbum, & particulatim hominem. Hinc duas hypoſtaſes, in vno Chriſto conſtituebat, vnionemq; iuxta hypoſtaſin negabat, ſecundum quam non alius atq; alius adoratur, ſed vnus intelligitur Chriſtus Ieſus vnigenitus, vna adoratione in propria carne adoratus. F

EPIPHANIVS.

Hanc & Eutyches & Dioſcorus, & eiuſdem farinæ hæretici confuſanei appellati approbant, ſed tamen hæretici permanſerunt, vtpote qui aliam hæreſin induxerunt. Recte igitur & illis hi connumerabuntur, vaniloquentiam enim nuperam & hi in eccleſiam adduxerunt. Quemadmodum autem pueri ea quæ a patribus perſpicue dicta & facta ridicule inuicem narrant: ita & hi quoq; quæ apud omnes notiſſima ſunt, veluti docendo ſe proferre putant, & ſcripto tradunt. Sed apud omnes ridiculi deprehẽſi ſunt. Rurſus autem ſua propria vaniloquentia vtentes dicũt.

GREGORIVS.

Congre-

A Congregata deinde eſt & in Chalcedone magna & vniuerſalis ſynodus imperãte Martiano, dei amantiſſimo imperatore, hæc Dioſcoꝝ & infelicem Eutychen anathematizauit, docentes in duabus naturis, poſt exactã iuxta hypoſtaſin verbi dei vnionem, nõ eſſe eundem, & vnum Chriſtum & dominum cum carne, ſed ex duabus naturis vnitionẽ factam, vnam autem mixtã & confuſam perfectam fuiſſe. Vltra has Cõſtantinopoli cõgregata Iuſtiniani Imperatoris imperio, q nũc in dei pace quieſcit, ſynodus eſt, q̃ Originẽ (q & Adamãtius) Euagriũ, Didymũ cũ gentilibus illoꝝ cõmẽtarijs anathemate deuouit. Præterea Theodorum Mopſueſtiæ epiſcopũ, & Diodoꝝ Neſtorij præceptorẽ, Seueꝝ, Petrum, Zoaram, cum impijs eorum dogmatibus damnauit. Et epiſtolam Ibæ appellatam, quæ ad Marin Perſan extat. Decreta aũt & ſtatuta quartæ ſynodi vniuerſalis approbauit.

EPIPHANIVS.

B Vniuerſales has & ſacras ſynodos, & quæ illas præceſſerũt, & Sergius Conſtãtinopolitanus, Cyrus Alexandrinus, & Honorius Romanus antiſtites, & omes illi qui monothelitæ dicuntur, receperũt, veruntamen vt hæretici a catholica eccleſia damnati ſunt, quod noua quædã dogmata per ſuas hæreſes in eccleſiam effuderint. Sic & hi ſanctas has & vniuerſales ſynodos recipientes, per nouam ſuam hæreſin e catholica eccleſia eiecti ſunt. Vana autem de his illorum eſt oratio & ocioſa, neq; vlla reſponſione digna, quia dum ſanctas ſynodos appellant, illis aduerſari oſtenduntur. Quod ſi autẽ illud ex ignorantia faciunt, res eſt & ſtoliditate & ruditate plena. ſi vero ſcientes id perpetrant impiæ ſane & abſurdæ conſcientiæ. Aut ẽm ſynodum ſynodo ſibi aduerſantem nobis (niſi ſint aliquæ ab eccleſia alienæ & condemnatæ, quemadmodum illorum eſt) oſtendent, aut ſanctas has & ſynceras ſequenẗ, & quod tota eccleſia, & ipſi recipient. Et ſi quidem ſacras imagines ſuſceperint, eccleſiæ catholicæ adhærebunt, vtpote quas ſacræ ſex vniuerſales ſynodi admiſerũt: ſi vero non ſequentur catholicam eccleſiam, nemo eos audiet, vtpote qui huius ſacram traditionem non ſequantur.

C GREGORIVS.

Deinde temporibus Conſtantini Pij Imperatoris in hac deuota ciuitate centum ſeptuaginta epiſcoporum concilium coactum eſt: in quo Theodorus quem Pharan vocant, & Cyrus Alexandriæ præſul, & Honorius Romanus epiſcopus. Sergius item & Paulus, Pyrrhus & Petrus qui illic præſidebant: item Macarius Antiochenus cum Stephano illius diſcipulo, anathemate percuſſus eſt, & extra catholicã eccleſiã eiecit, q̊d vnam voluntatem & operationem in duabus vnius dei noſtri Chriſti naturis ſtatuerent.

EPIPHANIVS.

Hiſce verbulis nihil ædificant, hæc ẽm antea deſtructa fuerunt. Adulterina aũt cauillatione ſacras ſex ſynodos iteꝝ in mediũ adducũt: ſic dicentes.

GREGORIVS.

Sex igitur iſtæ ſacræ & vniuerſales piæ & deo placentes ſynodi dogmata noſtræ inculpatę fidei ex ſanctis euangelijs initiate tradiderunt, vnam ſcilicet eſſe hypoſtaſin, in duabus naturis & voluntatibus & operationibus vnius Chriſti domini dei noſtri, illiusq; vnius eſſe & miracula & paſſiones.

EPIPHANIVS.

Ah quid iſtud eſt opinionis & ſuperbæ iactationis? Eccleſiam veluti rudem, & quaſi nōdum Chriſti dogmatibus imbutam docere conantur, quæ tamen teſtimoniis omniū ſciētia plena eſſe deprehenditur, quemadmodum diuinus Paulus eccleſiæ myſtagogus in ſpū magniloquentia clamat. Sic eñ de ea ait: vt cognoſcaſ principatibus & poteſtatibus per eccleſiam multimode varia dei ſapientia. non igitur recte iudicarunt, ſed impoſtorum more ea quæ non erant dubia in medium adduxerunt, quæ eccleſia catholica tanq̃ anchoram firmam & recipit & obſeruat, præceptiſq; eorū continuo inhæret. Nam & ſacræ ſynodi cum diuinis placitis & venerādas imagines admiſerūt, & honore, & cultu quodam certo eas patres noſtri dignati ſunt: quinetiam in templis ſanctis ab ſe ædificatis eas collocauerūt, nec illic ſolū verumetiam in omni loco conuenienti eas pinxerunt, ſalutarūtq;. Verum hoc conciliabulum omnem illorum diuinum cœtum ſupergredi auſum ē, & ſuam ſedē cōtra illos poſuerūt, iuxtaq; diabolum patrē mendacij ceruices erigentes, quæ ſancta erāt & ſacra contaminauerūt, contempſerūt, & in ignem coniecerunt. O violentiā, o inſanam audaciam, pereat eorū ſuperbia: dominus ex corruptrice malitia illorum, populum liberet, omneſq; catholicæ eccleſiæ adhærere faciat, & vt euangelicas picturas, & certaminum martyrum effigiationes, quemadmodum ab initio factum eſt, & eccleſia dei obſeruat, recipiant & vt venerentur efficiat. Deinde eiſdem artibus vtētes ſic delirando dicunt.

GREGORIVS.

Quæ & nos cum omni diligentia & diſcuſſione conſilio terſancti ſpiritus exqrētes & cognoſcentes, contra ipſum illud ſalutis noſtræ dogma, hoc eſt contra Chriſti œconomiam, neſandam pictorū artē blaſphemantem, & ſex ſacras ſanctas ſynodos ſubuertentē inuenimus.

EPIPHANIVS.

Eſt & diligentia & diſcuſſio quæ in malo procedit, quemadmodum diligentiam & inquiſitionem contra proprium patrem ſuum cum Achitophel exercuit Abeſalon. talibus q̃q; & iſti cōtra ſanctos patres vſi ſunt. Quemadmodū etiam ex diuino conſilio falſorum prophetarum vaticinia oriri Achaz arbitrabatur: verum ſpe ſua fruſtratus fuit. Quoniam & parœmiaſta inquit: Sunt viæ quæ videntur viro rectæ ſex exitus earum in fundum inferni deducunt: Talia & illis accidunt, nam obnoxij affectibus his vt hominibus placeant, & de proprio ore loquentes, videntur quidē vias rectas iudicare, verū eos q illis auſcultant in laqueū inferni deducūt. Quomodo eñ contra diſpenſationis Chriſti myſterium, imaginum pictarū apparatus blaſphemias infert? aut qua ratione ſex ſacras ſynodos contumelia adficiunt, aut præter illarum ſententiam in eccleſiis imagines collocatæ ſunt.

Quando ipſi illi diuini patres noſtri doctorū more & voluntarie veritatem ſignificantes, noſtræ ſalutis myſterium in venerandis templis pictorum opera vtentes collocarunt. Non autem vt ipſi aiunt: Quis contra ſalutis noſtræ dogma tempeſtiuum, nimirum aduerſus Chriſti diſpenſationem nephandam pictorum artem induxit? Nam quod quiſpiam probat, id vituperari non ſuſtinet. Itaq; ſe delirare cognoſcant, nec nugas ſuas demonſtrari ſinunt. arbitrantur autem neminem exortum qui fraudes eorum quibus veritatem deprimunt ſe deprehenſurum putet. Omnes artes illiberales quæ a ſcopo mandatorū dei declināt, interdictæ ſunt. Quæ vero ſecus agunt, ſed in vſum aliquem vitæ proficiunt, & non ſunt indecoræ, ita a ſanctis patribus noſtris nō ſunt damnatæ nec excluſæ. Picturæ aūt arte ſi in aſpectū turpitudinis quiſpiam vſus fuerit, execrabilis eſt & damnoſa, veluti ſi quis effigies meretricias & ſpectacula, item molles ſaltādi flexus, & equeſtrium certaminū formas aut ſi quid his ſimile fuerit, pingat. Sane opus illud turpe & noxium cenſebitur. Si autem honeſtorum virorum vitas, & hiſtorias certaminum martyrum, eorūdemq; paſſiones: item magni dei & ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti diſpenſationis myſterijū pictura repręſentare voluerimus, tunc quidem pictorum arte vtentes valde recte feciſſe dicemur. Nam & pictor crucem depingit, neq; tamen aliquis cui ſanū cerebrum

A brum eſt ob eam cauſam pictorē auerſatur, neq; a diuina gratia illū excludit, ꝙd coloribus eā ornauerit. Rurſus & de libris ſimiliter iudicandū eſt. Nā ſi quiſpiā turpes hiſtorias aut geſta referat, turpis quoq; & abijciendus, & Chriſtianis auribus indignus cenſebitur. ſi vero diuinitus inſpirata verba, & narrationes ad pietatem facientes ſcribat, cōmendādus eſt, & eccleſia dei nō indignus æſtimādus. Idē de imagine dñi noſtri Ieſu Chriſti ſanctorūq; eius exiſtimādū. Nā & ſi quis tibiā, aut citharā fecerit, turpe illius opus habebitur: ſi vero ſacrū aliꝗd vas, ſuſcipiendū quidē hoc erit. Neq; quiſpiā prudēs artē vituperauerit cū quippiā ædificat, ꝙd in vitę vſum ac neceſſitatē fuerit deſtinatum. Intentio eñ & modus, quorſum ſcilicet artis opus tēdat inſpiciēdus. Et ſi qdē ad pietatē vergat, admittēdū erit, ſi vero ad turpitudinē aliquā execrādū & reijciendū. Appingētes aūt dictis plures vituperationes, deinceps aiūt.

GREGORIVS.

Neſtoriū aūt diuidentē in filiorꝫ dualitatē, vnicū filium & verbū dei pro nobis incarnatum ſingunt.

EPIPHANIVS.

B Rurſus quēadmodū & ante diximus tantūmodo pronūciant nihil demonſtrātes. Qūo eñ Neſtoriū fingit, q Chriſti imaginem pingit. Neſtorius duos filios inducit alterꝫ quidē verbū patris, alterꝫ aūt virginis filium. Veri aūt Chriſtiani filiū vnicum Chriſtū & dñm cōfitent. Et cū imaginē illius, quēadmodū caro factus eſt, & habitauit in nobis, pfectus videlicet homo, depingunt valde recte & pie facere cognoſcūtur. Depicta eſt eñ deus verbū in carne apud nos diuerſatus, nō ipſa deitas cōſideratur. Deū eñ (vt ait) nemo vidit vnquā. Siquidē neq; depingi, neq; videri, neq; cōprehendi poteſt, ſed tantummodo illius humanitas. Ex duabus eñ naturis, & in duabus naturis Chriſtū eſſe ſcimus, nēpe indiuiſim diuina & humana. Altera quidē ex ijs indepingibilis, altera vero pingi valēs in vno Chriſto cōſiderat. Et imago non quidē ſecundū ſubſtantiā exemplo primo ſimilis exiſtit, ſed tantūmodo nominis ratione, & diſpoſitiōe expreſſorꝫ lineamētorꝫ per mēbra. Nō eñ cū quiſquā imaginē alicuius hoīs pingit, animā in imagine ꝗrit. Et quidē aīæ hoīs & diuinæ naturæ differentia diſcreta exiſtit. hæc enim increata eſt, & temporis neſcia, illa vera & creata & tēporaria, & ab hac cōdita. Nullꝰ aūt q ſapit aliqd hominis imaginē vidēs cogitauit, hominē ab anima per pictorē ſeparari. Nō eñ dūtaxat anima priuata eſt imago ſed & ipſa corporis ſubſtātia. carne, inquā, muſculis, neruis, oſſibus, elemētis nempe ſanguine, flegmate, humore & bile, quorꝫ ſane commixtio in imagine videri haudquaꝗ poteſt. Hæc eñ in imagine ſi cōſpici poſſent, hominem vtiq; eam & nō hominis imaginem appellaremus. Igitur & hæc cū cæteris problematum illorꝫ monſtris faciunt. Quæ vero ſequuntur, riſu digna ſunt.

C

GREGORIVS.

Nec minus Arrium, Dioſcorꝫ, Eutychen, Seuerꝫ, qui cōfuſionem & commixtionē duarum naturarꝫ vnius Chriſti ſtatuunt.

EPIPHANIVS.

O incircūſpectas & aniles fabulas, magnū eñ exiſtimāt ijſdē inſiſtere nugamētis Nā aut ignorarāt quantū inter ſe diſtant hæretici a ſe numerati, aut volūtarij in has nugas delabunt. Arij eñ & Dioſcori & Eutychis hęreſes cōtrariæ quodammodo ſunt Neſtorio & inter ſe nō parꝫ pugnāt, quāq; impietatis rōne ſatis cōueniāt. Ariꝰ eñ a nō exiſtētibus ad eſſe ante ſecula productū & increatū dei patris verbū dicēs, huic impietati & aliā adijcit hæreſin. negat eñ Chriſtū animā rationalē habere, ſed pro ea deitatem, cui affectus applicant. Dioſcorus aūt & Eutyches, Neſtorio dicēti duas & naturas & hypoſtaſes repugnantes, naturas confundentes, vnam vaniloque adſerūt eſſe. Et longe a via regia, ꝗ neq; ad dextram, neq; ad ſiniſtram declinat incedentes, ab apoſtolica & patrū diſciplina exciderunt. Quæ nunc aūt cōcordia & cōiunctio catholicæ & ſanctę dei eccleſiæ itē picturarꝫ explicatiōibus, cū Ario, Neſtorio & Eutyche, verꝫ dāt ſine mēte ſonū & verba inania effutiūt, ab aplico pcepto lōge alieniores. ſic eñ ait Apſus: Sermo veſter ſit ſemp gratioſus, ſale cōditus.

Sed & bonus Iob eos deteſtatus inquit: Num edetur panis ſine ſale, aut eſt guſtus D
in verbis inanibus. Clarum igitur eſt & quod fruſtra & inaniter eccleſiam dei accu
ſant: nunc quidem impio Neſtorio & ſchiſmatico picturã humanitatis Chriſti cõ-
uenire dicentes. nũc vero Eutychi & Dioſcoro impijs illis hæreticis & confundẽ-
tibus naturas. Clarum autem eſt quod inter ſe ſectæ iſtę pugnẽt, & vtraq; cõtra ec
cleſiam inſurgat. Nam ſi dixerimus Neſtorium iuxta eorum verba eccleſiæ adhæ
rere, mendaces deprehenduntur, dicentes eam Eutychen & Dioſcorum ſequi. Si
autem Eutychi & Dioſcoro cum eccleſia conuenire, & in hoc quoq; falſi reperiũ-
tur. Nam vt antea dicebamus Neſtorius & Eutyches inter ſe pugnant, quare ine-
pta & ſuperuacanea eorum eſt ratiocinatio.

TOMVS TERTIVS.

EPIPHANIVS.

Quandoquidem in ſpinis arantes aliena ab apoſtolicis ſeminibus garriunt, & hæ E
reticorum zizaniorum germinationes colligũt, ad eos deus per prophetam clamat:
Paſtores multi corruperũt vineã meã, contaminauerũt partem meã hæc dicentes.

GREGORIVS.

Quamobrem iuſtum cenſemus, breuiter per pſentem hanc noſtram definitionem, eorꝫ qui hæc faciunt & venerant̃ errorẽ demonſtrare. Igitur ſanctorum patrum & vniuerſalium ſynodorꝫ puram & inuiolatã & a deo traditam fidem noſtram & confeſſionem ſic obſeruantes, dicimus non debere quenquam diuiſionem, aut confuſionem, vltra verꝫ ſenſum & voluntatem inexprimibilem & incognoſcibilem illam vnionem duarum, ſecundum hypoſtaſin vnam expreſſæ perſonę naturarum cõminiſci.

EPIPHANIVS.

Vere ſuum errorem oſtenderunt, vanitatis huius magiſtri. Ab omnibus em̃ ſanctis patribus noſtris in ſex vniuerſalibus ſynodis congregatis, in ſanctis templis, alijſq; conuenientibus locis venerandas imaginum picturas collocantibus, propter verba quædam exilia ſeſe abdicarũt. Errorem enim eſſe dicunt & idololatriam aliã F
præter dæmoniacam iſtam inducentes, inter duas res contrarias inter ſe non diſtinxerunt. Nam ea quæ in gloriam Chriſti dei noſtri, & recordationem illius incarnatæ politiæ facta: item in laudem dæmoniorꝫ, eorumq; memoriam a gentilibus & quibuſdã Iudæis cõſtructa ſunt, vna appellatione p ora ſua ferũt, iactantq;, neq; veriti ſunt ea ſcriptis mandare, commiſcentes ea quæ miſceri nequeunt: & prætexentes occaſiones in peccatis, diuiſionis & confuſionis deliramenta in eccleſiam catholicam, & theologicam ſcientiam. Quinetiam nugantur dicentes nullũ diuiſionis modum in vnitione dei verbi ſecundũ hypoſtaſin intelligendum aut excogitandũ. Videntur autem illi patrum ſentẽtias nunq̃ legiſſe, aut ſi omnino legerint id defunctorie factum eſt, & minime diligẽter. Gregorius enim theologus ille vanam horum verborum congeriem, ſiue rhapſodiam diſſecat, ita dicens. Quãdo conſiderationibus diſtabãt naturæ, ſimul etiam diuidebantur nomina. Quin & omnes beati patres noſtri confuſionem non admittentes, conſideratione duas naturas ſeparabiles eſſe dicunt, idq; ratione differẽtiæ, non diuiſionis. Itaq; neceſſum eſt, aut latuiſſe illos exquiſitam horum dogmatum ſcientiam, aut iniuſte patres accuſauiſſe, cum ipſi nullo modo diuiſionem de duabus naturis in vnitione diſpenſationis Chriſti ſtatuant. Et Neſtorius quidem ipſa re diſtinguit naturas, aliud enim dei verbum, & alium ex virgine, ſpecialiter ad hominẽ, & ſpecialiter ad deũ reſpiciens, exiſtimat. Sed catholica eccleſia a confuſione alienam vnitionẽ confitetur, & naturas ſola conſideratiõe in-

diuiſim

A diuiſim diſtinguit. Nam & poſt vnitionem vnum Emanuel confitetur. Iniuriã autem in naribus ſpirantes inferunt.

GREGORIVS.

Quænam eſt hæc inſana opinio pictorum, vt lucri turpis & miſeri cauſa, ea quæ effici nequeant, ſtudeant cõficere, vt & ea quæ ore & corde ſunt tantummodo confeſſa, impijs manibus figurare intendant.

EPIPHANIVS.

Stupidi eſt eiuſcemodi verba fundere, animoq́; tali eſſe præditum, qui nihil aliud quàm probos & innocentes cauillari didicit, quorſum enim iſta inſana mens, res in eccleſia ſacras, nugis & deliramentis æquare? Nam quod dicunt dictorum eſſe lucri turpis cupiditatem, vt Chriſti imagines in templis conſpiciantur, non vident & eos lucri cupiditati deditos, qui ſacros euangelij codices deſcribunt. Quinetiam appellant illos vmbratiles pictores qui Chriſtum coloribus delineant, depingũtq́;. Quid ergo? num & fabrum crucem præparantem, ædificantemve ſcaiotectona, hoc eſt, ineptũ fabrum & rudem vocabũt? Dicatur & lapicida qui mẽſam ſacrã in
B eccleſiis polit & aptat, ſcaiolithurgos, id ẽ improbus lapicida. Similiter aurifaber, & argentarius faber σκαιοχρυσόχοος, hoc eſt, ineptus & minime in ea arte doctus auri cudẽdi magiſter, & phrygio, non tamẽ ob hoꝝ inſaniã quæuis ars & ſcientia a deo & ad gloriam illius & noſtram vtilitatem noſtræ vitæ tradita peribit.

Quod autem in craſſa ignorantia verſentur, & inſignite improbi ſint ex ſacra ſcriptura, & diuinis patrum ſententijs audiant: hæc enim naturæ noſtræ a reꝝ opifice donatam ſcientiam approbant. Sic enim Iob de deo dicit: Quis dedit mulieribus ſubtegminis & telæ ſciẽtiam.

Quinetiam vt aſſerit, teſtaturq́; ſcriptura a deo data eſt Beſeleel ſapientia in omni fabrili ſcientia. Sic enim ait Moſes: Et loquutus eſt dominus ad Moſen dicẽs: Ecce nominatim vocaui Beſeleel, filium Vriæ, filium Or tribus Iudæ, & impleui illũ ſpiritu diuino ſapientiæ, eruditionis & ſcientiæ, vt omne opus fabre excogitet & faber ſummus ſit, tum in argento & auro, tum ære & ferro, hyacyntho & purpura, & coccinea tela & byſſo conſuendo. Præterea docui eum lapidicinam ad opera, &
C fabrilem artem ad ligna, vſus cuiuslibet apparanda. Et dedi illi ſocium Eliab filium Schiſamachon de tribu Dan, & in corde omnis eruditi collocaui prudentiam, vt faciant omnia quæ mandaui tibi. Quibus ſane magnus ille & facundia & eruditione omnigena in theologia Gregorius conſona, conſentientiaq́; tradit, dicens: Et deſcendit ſpiritus domini & deduxit eos, & ſpiritus ſcientiæ repleuit Beſeleel architectum tabernaculi. Mirum eſt igitur cum ex deo homines iſti improbi ſcientiam eẽ videant, cognoſcantq́; nobis traditam, quid ita inſolẽter ſe gerant. Profecto ob eam cauſam recenſendi ſunt inter hæreticos à deo damnatos, nam vt ſcriptum eſt: peccatis peccata accumulant.

Germani igitur filij & non nothi & adulterini ſponſæ exornatæ Chriſti, quæ neq; maculas, neq; rugas habet catholicæ eccleſiæ ſoli deo cum obſecratione ſacrificia & cultum præſentantes, venerandam Chriſti imaginem, vereq́; & indubitatæ virginis noſtræ deiparæ, ſanctorum angelorum, & omnium denique ſanctorum ſenſu viſus intuentes ſanctificant, & in memoriam eorum animo & corde perpendunt, vt in vnum deum per iuſtitiam credant, & ore confiteantur ad ſalutem. Eodem modo & euangelij audientes auditione ſenſitiua ſanctificationem, gratia repleti, corde quoq; intelligunt ſcriptorum narrationem. Deinde fruſtra inflati aiũt.

GREGORIVS.

Arbitratus etiam ſic eſt, ipſam imaginem Chriſtum vocando. Eſt au

tem

tem Chriſtus hoc nomine deus & homo. Sequitur igitur vt & imago D
dei ſit & hominis, & conſequens eſt, vt aut iuxta opinionem vanitatis ſuæ deitatem qui circūſcriptione creatæ carnis circūſcribi non poteſt circūſcripſerit: aut inconfuſam illam vnitionem impietatis confuſione confuderit, & geminas blaſphemias in deitatem, & per deſcriptionem & cōfuſionem intulerit. Iſdem ergo blaſphemijs earum adorator inuoluitur, & væ illud vtriſq; præmium, quod ſcilicet & cum Ario, Dioſcoro, Eutyche, & acephalorum hæreſi errauerint.

EPIPHANIVS.

Non eſt imaginum ſtructura, pictorum inuentio, ſed eccleſiæ catholicæ probata legiſlatio & traditio. Nam quod vetuſtate excellit, venerandum eſt, vt inquit diuinus Baſilius: Teſtatur hoc ipſa rerum antiquitas, & patrum noſtrorum qui ſpiritu ſancto feruntur doctrina. Etenim cum has in ſacris templis conſpicerent, ipſi q́q; animo propenſo, venerāda templa extruentes, in quibus qdē gratas orationes ſuas, & incruenta ſacrificia reo, omnium rerum domino offerunt. Atqui conſilium & traditio iſta, non eſt pictoris: eius enim ſola ars eſt. verum ordinatio & diſpoſitio patrum ſanctorum qui ædificauerunt. Hoc autem nomen Chriſtus ſignificatiuum eſt & deitatis & humanitatis, duarum Chriſti perfectarum naturarum. Secundum autem illam naturam qua viſus eſt, homines Chriſtiani illius imaginem depingere didicerunt, non ſecundum eam qua inuiſibilis erat. Hæc enim deſcribi non potuit. Audiuimus enim ex Euangelio, deum neminem vnquam vidiſſe. Itaq; natura humana Chriſto depicto, vt rei veritas id indicat ſecundum nomen tantum Chriſtiani confitentur ſe adaptare viſam imaginem archetypo & non ſecundum eſſentiā. Ipſi autem ſtolide leues imaginem & prototypum nihil differre dicunt, & in diuerſis ſubſtantijs identitatem ſubſtantiæ indicant. E

Quis autem riſu inſignem ruditatem & imperitiam non proſequatur, imo magis impietatem eorum non deflebit, nam in ſenſum reprobum conuerſi, ea quæ non decent, blaterant, & catholicam dei eccleſiam, propter imaginum apparatum confuſionis cauſam habere iactitant, & illam deitati ſpeciem circumſcriptiōis attribuere. Deinde iniquitatem iniquitati ſuperaddentes, væ nobis minantur, ſed labor eorum in caput eorum cōuertetur. Nam ſi is qui execrabatur veterem Iſraelem execrabilis erat, & qui benedicebat benedictus, quanto magis qui nouum Iſraelem videntem intelligēter deum, dei ſcilicet eccleſiam execratur, execratione plenus erit? Quis autem illos non deteſtetur, cum eccleſiam, cum Ario, & Dioſcoro, & Eutychi, & acephalorum hæreſi erraſſe dicant? Hos ſane illi magiſtros & nouæ hæreſeos ſuæ anteſignanos habent. F

In ſubſequentibus etiam Euſebius Pamphili ab illis in teſtem aduocatur: qui tamen ab omni catholica eccleſia Arianæ hæreſeos defenſor eſſe cognoſcitur, quēadmodum in commentarijs ſuis & omnibus à ſe æditis libris manifeſtum fit. Dicit enim ſecundo loco adorandum deum verbum, & miniſtrum patris, & ſecundas dignitatis partes ferre, qua in re conſubſtantialitatis opinioni repugnat, & tranſmutationem ſacratæ carnis dn̄i in deitatis naturā tenuit, & ex eo confuſionem aſtruēdo imagines non recipit. Neque is ſolum, verum omnium Arianorum inſana & impia turba. Opinantur enim extra animam rationalem, dominum noſtrum factum hominem, & pro anima deitatem habuiſſe vt affectiones illi quoq; adſignent, quēadmodum Gregorius Theologus teſtificatur. Et quemadmodum Theopaſchitæ hæretici imaginem non admittunt: ita neque Seuerus, qui confuſionem induxit imaginem Chriſti dei noſtri in eccleſia non recipit, quem ad modum a pluribus hiſtoricis illud traditum eſt.

Quo-

A Quomodo igitur Ario, Dioſcoro, Eutychi & Acephalorum hæreſi catholicam eccleſiã, quæ imaginũ picturas recipit ſimilẽ dicunt? Mira profecto ſunt. Neq; quicquam aliud agunt, quam inanes quaſdam blaſphemias lingua eorum effrenata eructantes aerem verberent. Audiant igitur veritatem. Quemadmodum in ſuperioribus diximus ſupra omnem circumſcriptionem, eſt diuina natura: ſed humana circumſcribi & definiri poteſt. Neque quiſquam adeo delirus eſt, qui humanam nanaturam circumſcribi poſſe dicens, per eam circumſcribere tentat, quæ circũſcribi haudquaquam poteſt. Dominus enim quatenus perfectus erat homo in Galilæa fuit: fuit & in Iudæa, eius rei fidem ipſe faciebat, dicens: Aſcendamus in Iudæã iterum. Et de Lazaro ſuis diſcipulis loquens, ita ait: Gaudeo propter vos quod non eratis iſtic. Quatenus autem deus eſt, in omni loco dominationis ſuæ adeſt, & vſquequaq; incircũſcriptibilis permanet. Quomodo igitur intemperanti lingua deliramenta iſta iteratim effutiunt? Et ita dicunt: Circumſcripſit iuxta ſuam opinionem pictor, circũſcriptione creatæ carnis, diuinitatem quæ circumſcribi non poteſt. Si in præſepi iacẽs faſcijs inuolutus per naturã humanitatis illius diuinitatis natura fuit, circumſcribetur & in colorata imagine humanitatis eius, incircumſcriptibilis eius di-
B uinitas. Si vero illud factum non eſt, neq; hoc etiam. Vtinã cognoſcãt diuini Dionyſii ex libro de Hierarchia verbum ſic dicentis: Non enĩ eſt exacta ſimilitudo cauſatis & cauſis, habent enim cauſata cauſarum contingẽtes imagines. Ipſæ vero cauſæ ſecundum proprij principij rationem exemptæ ſunt & ſupereminent. Vt profecto & illis qui vel paululum mentis habeant, manifeſtũ fit, collectaneam eorum vaniloquentiam non aduerſum pictores, ſed contra dei eccleſiam deſtinatam. Eadẽ autem impudentia vtentes contumaces dicunt.

GREGORIVS.

Damnati autem a cordatis viris, in eo quod incomprehenſibilem & incircumſcriptibilem diuinam Chriſti naturam ipſi depingere ſtuduerunt, ad aliam aliquam praua inuentione apologiam confugiunt, quod ſolius carnis quam vidimus & palpauimus, & cum qua verſati ſumus, illius inquam imaginẽ exhibemus, quod ſane impium eſt, & Neſtoriana diabolica inuentio.

EPIPHANIVS.

C Iſdem ſuis artificioſis technis vtuntur iniqui iſti veritatis accuſatores, quiq; ad impudentes contradictiones toti propendent. Simul etiam ſibijpſis conuenientia garrientes in laqueum blaſphemiæ cadunt. Et non ſobria verba proferentes incircumſcriptibilem, & incomprehenſibilem, diuinam Chriſti naturam in Chriſtianis accuſant, dicentes eos illam circũſcribere. Deinde vaframento artis vſi, perſonamq; reſumentes mendacium demonſtrant, quod carnis ſolius quam vidimus, & contrectauimus, & cum qua verſati ſumus, imaginem referimus. Atq; id vt ex hoc rurſus in Neſtorij dogma eccleſiam abducant. vnde & ſubijciunt: quod eſt impiũ & Neſtorianæ dæmoniacæ prauitatis inuentum. Audiant igitur iſti veritatem. Chriſtiani vnum Emmanuel Chriſtum deum noſcentes, ipſum pingunt, ſecundũ hoc, quo verbum caro factum eſt. Varia inſuper deliramenta a ſe rejciunt, ſimplici mente omnia quæ in eccleſia tradita ſunt, recipientes, & picturas inſpicientes, nihil aliud animo cogitant, quàm quod in his ſignificatur. Nam cum in pictura virginem peperiſſe conſpiciunt, angeloſq; cum paſtoribus adſtantes, deum hominem factũ eſſe reputant, natum ob noſtram ſalutem, atq; id etiam confitentur dicentes, is qui extra carnem eſt, incarnatus eſt, verbum corpus induit, increatus eſt creatus, intangibilis eſt palpatus: eumq; vnum in deitate, & humanitate perfectum prædicant. Dictum eſt autem in præcedentibus de Neſtorij impia hæreſi, quod ſcilicet imaginum effigiationes, nihil cum ea conueniant. Et iam de hac quoq; ſatis dictũ eſt, ſi modo quippiam de ea dici oportet. Arbitrati autem ſecum aliquid inueniſſe dicũt.

Grego-

GREGORIVS. D

Conſiderandum eſt & hoc. Quod ſi iuxta orthodoxos patres, ſimul
caro, ſimul dei verbi caro, nunq̄ partitionis notitiā ſuſcepiſſet, ſed totali-
ter tota natura diuina adſumpta, & totaliter & perfecte deitate arrepta
fuiſſet, quomodo in duas diduceẽ, & ab impijs illis qui iſtud facere co-
nantur priuatim ſeparabitur? Conſimiliter vero & de ſacra eius anima
ſe habet. poſtq̄ enim aſſumpſiſſet deitas filij in propria hypoſtaſi car-
nis naturam, inter deitatem, & carnis craſſitudinem, anima mediā ſe in-
terpoſuit, & quemadmodū ſimul caro, ſimul verbi dei caro: ſic ſimul ani
ma, ſimul verbi dei anima. Et ambabus ſimul conſpectis, videlicet ani-
ma & corpore, inſeparabilis ab ipſis deitas extitit, & in ipſa etiam diſiū-
ctione animæ a corpore in voluntaria paſſione. Vbi enim anima Chri- E
ſti illic etiam deitas, & vbi corpus Chriſti, & illic q̊q; deitas cõſiſtit.

EPIPHANIVS.

Quoties iſti qui catholicam eccleſiam auerſantur, improbum & impium aliquẽ
ſermonem contexere inſtituunt, quædam ab omnibus confeſſa & aſſerta aſſumũt,
vt propter iſta probe dicta, in cæteris quoq; fidem acquirant. quædam enim recte
pronuntiantes littorales lapillos cum vnionibus commiſcent, & ad proprium vomi
tum reuerſi, in duas partes diductum, & priuatim ſeparatũ vnum Chriſtũ ab illis,
qui venerandas imagines recipiunt, docent, & peruerſe loquuntur de partitione, cu
ius ſententia non eſt recepta. Sed vt videntur patrum ſententiæ illos latent. Omnes
enim conſilio quodam & inſpiratione diuiſionem duarum naturarum aperte præ-
dicant. Nõ quidem rebus ipſis, quemadmodum in ſuperioribus dictum eſt, vt blaſ-
phemus auſus eſt dicere Neſtorius. Sermo autẽ qui ob id quod Chrũs, quẽadmo-
dum fuit perfectus homo pingaẽ, diuiſiones aut priuatas ſeparationes, aut alias par-
titiones factas dicit, a veritate non proficiſcitur, neq; rurſus verus eſt, qui ecõtra cõ-
fuſionem iactat, quẽadmodum iſti falſarij ſæpe dixerũt. Aliud enim eſt imago, a-
liud prototypum, neq; aliquis modo quid ſapiat proprietates prototypi in imagine
exquirit. Nam vera ratio in imagine nihil aliud quam nominis communionẽ, cuius
eſt imago, neq; ſubſtãtiam prototypi (vt ſæpe alias diximus) cognoſcit: huc ſcilicet
ipſa ſignificatione dictionum cogente. Deſperantes eñ contra catholicam eccleſiā
ſe poſſe aliquid iuſte obijcere, vana quædam & nugacia garriunt, & futili loquaci- F
tate auditoribus ſe inſinuare nituntur. Quamobrem & ridiculi apud omnes depre-
henduntur, nunc quidem diuiſionem, nũc confuſionem ſpargentes, promptiſſimā
vt verbis peccent, linguam habent. Quare adijciunt.

GREGORIVS.

Siquidem igitur in paſſione inſeparabilis ab his manſit deitas, quo-
modo inſani iſti & quauis imprudentia irrationaliores carnẽ deitati cõ-
iunctam & deificatā, diuidunt, & hanc vt nudi hominis imaginẽ pin-
gere conantur. Et hoc ex aliud impietatis barathrum labuntur. Nam
carnem a deitate ſeparantes, & per ſe ſubſiſtentem eam inducẽtes, aliāq;
perſonam in carne conſtituentes, quam in imagine repreſentari dicunt,
quartam perſonam trinitati adijciũt: & diuinam aſſertionem prædicāt
impiam. Itaq; fiet illis qui Chriſtum depingere nituntur, vt aut deitatẽ
circũſcriptibilem & cũ carne confuſam dicāt: aut corpus Chriſti expers
deitatis & diuiſum, præterea perſonā per ſe ſubſiſtentẽ in carne aſſerāt,
& ita Neſtorianæ deo repugnanti hæreſi ſimiles exiſtunt. In talem igiẽ
blaſphe-

A blaſphemiam & impietatem cadentes, pudore ſuffundātur, auerſentur ſeipſos, & talia facere deſinant, nec hi ſolum qui faciunt, verumetiam q falſo nomine factam & dictam ab ipſis Chriſti imaginem venerantes. Abſit a nobis ex æquo & Neſtorij diuiſio: & Arij, Dioſcori, Eutychis, & Seueri confuſio, male, ſibi ipſa repugnātia, & quæ vtraq; ex æquo impietatem procurant.

EPIPHANIVS.

Nequaquam vna via hæreſeos Chriſtianorum accuſatorum anteſignani incedunt, quemadmodum econtrario orthodoxis mos eſt regiam viam ambulare, neq; huc & illuc declinare, ſed in vijs domini tantummodo verſari. illi autem repugnātiſſimas inter ſe opiniones conſtituentes proprijs ſenſibus inhærentes, ſapientes ſibi per omnia videntur. Sed ab Eſaia, qui veritatem libere proloquitur audire coguntr Væ qui ſibi ſapientes videntur, & in ſeipſis eruditi. Nam quæ ne vnquam etiam à Chriſtianis effata ſunt, ipſi tanq̃ cōfeſſa accipiunt: falſisq; argumentationibus vtētes B ſophiſtice eccleſiam inuadunt, conuiciaq; & contumelias quas poſſunt, congerunt, neq; etiam his contenti impietatis quoq; inſania laborant. Etenim quæ Diodorus & Theodorus epiſcopus Mopſueſtiæ, item Neſtorius, Eutyches, Dioſcorus & Seuerus contra veritatem rabientes aſtruxerunt, hæc omnia boni ſcilicet iſti viri eccleſiæ catholicæ adſcribunt. Quinetiam malum malo commiſcentes, hæreſiarcharum iſtorum verba delirijs, & ſtoliditate plena & exundātia cum vero eccleſiæ ſermone confundunt. Non aliter autem ac caupones hac in re mihi feciſſe videntur, nam vt illi vinum cum aqua turpis lucri gratia commiſcent, ita quoque iſti veritatis ſermonem cum peruerſo confundunt. Nam Dioſcori hæreſis Neſtorio plane aduerſatur, contrarias autem hæreſes in vna opinione & confeſſione eē nō cōtingit. Album enim & nigrum. calidum item ac frigidum in vno ſubiecto, eodem tempore exiſtere impoſſibile. nemo enim in niue calorem, neque in igne frigus deprehenderit. Stoliditatem autem ingenij inſani ex his etiam deprehendere licet. Idem eſſe aiunt imaginem & exemplar primum imaginis, eam ob cauſam ad confuſiones & diuiſiones cogere conantur eos, qui hiſtoriam euangelicam depingunt. Nā Eutychianiſtarum, aut eorum qui vnam, in vnitione ſecundum hypoſtaſin Chriſti, naturam aſſerunt & confuſionem ex eo opinantur per ſubuerſionem verita C tis, qua nihil aliud agunt, quam vt oſtendant naturam & hypoſtaſim idem eſſe, quæ ſane inter ſe differre veri eccleſiæ catholicæ alumni cognoſcūnt, ὑπόσασιν enī cum proprietatibus ſubſtantiam dicimus, ab eo quod eſt ὑφιςαναι, hoc eſt ſubſiſtere φύσιν vero, id eſt, naturam, rem per ſe exiſtentem non indigētem altera vt ſubſiſtat; παρὰ τὸ πεφυκέναι, hoc eſt, à naſcendo. Hoc modo iſti & ipſum Chriſtum, & imaginem illius nihil ſecundum ſubſtantiam inter ſe differre aiunt. Nam ſi differentiā cognouiſſent monſtroſam, illā orationem non cōtexuiſſent. Omnibus ſiquidem manifeſtum eſt aliud eē imaginem aliud prototypum. Illa enim res eſt inanimata, hoc autem anima præditum eſt. Quandoquidem autem nugati ſunt, in imagine diuinā naturam circumſcribi, excidentes a vero ſermone in reprobum ſenſum traditi ſunt. Petro enim & Paulo in imagine figuratis, certum eſt eorum non adeſſe animam. Cum neq; etiam quiſpiam, ipſo Petri corpore præſente, animā illius videre poſſit. Et cum ipſa non videatur, quiſnā rogo qui veritati ſtudet, dixerit, ſeparatam eē carnem Petri ab anima illius? Quæ ſi ita ſe habent, quanto magis incircūſcriptibilis verbi dei natura, ex aſſumpta ab illo carne circumſcriptibilis exiſtit. Non enim diuina natura ex itinere defatigata fuit, neq; a muliercula Samaritide potū petebat, neq; cum a Iudæis lapidabatur, diuinitatis natura laborabat, aut lapidibus impetebatur. Abſit iſta a nobis blaſphemia. Hæc igitur vaniloquētia iconoclaſtarum mirificas ſtrophas & verſutias contra imaginum picturam excogitat, quinetiam intemperanti lingua, & alia quædam adferunt, iniquitatem iniquitati accumulantes, quartam enim perſonam ad trinitatem adiectione nugantur. At qui in gremio eccleſiæ catho

licæ tanq̃ genuini filij ſe continẽt, omnia quæ de domino noſtro Ieſu Chriſto per D
œconomiam diſpenſata ſunt recipientes, Arrium, Neſtorium, Apollinarem, eorũq; diſcipulos Dioſcorum & Eutychen execramur, venerandasq; imagines ſuſcipimus. Imagines inquam ſolummodo, neq; quicq̃ aliud eas quam imagines exiſtimantes, quæ ſcilicet primi exemplaris nomen tantum habent, ipſam vero ſubſtantiam minime. Cancri autem in modum oblique gradientes ad aliam blaſphemiam iter conuertunt, dicentes.

GREGORIVS.

Exultent & lætentur, & libertate linguæ fruantur, quicunq; veram Chriſti imaginem ſynceriſſima mente facientes, deſiderant & venerantur, & ad ſalutem animi, corporisq; adferũt, quã ipſe dominus noſter deus ſummus ſacerdos ex nobis integre maſſam aſſumens, circa paſſionis tẽpus in typum & recordationem efficaciſſimam ſuis ſacerdotibus & myſtis tradidit. Nã cũ ſe ſpõte morti obijceret, glorioſæ inquã illi & viuificãti, ſumẽs panẽ, bñdixit poſtq̃ gratias egiſſet & fregit, tradẽsq; diſci- E
pulis, dixit: Accipite, manducate in remiſſionẽ pctõꝝ, hoc eſt meũ corpus. Similiter & calicem tradens dixit: hic meus eſt ſanguis, hoc facite in mei memoriam, veluti ne eẽt vlla alia ſpecies electa ab illo, aut quaſi nõ poſſet vllo alio typo eoꝝ q̃ ſub cœlo ſunt incarnatio illius repſentari. Ecce igitur viuificantis corporis illius imaginem, quæ honorifice & glorioſe exhibita eſt. Quid enim aliud in his egit Chriſtus deus? Non ſane aliud, quam vt oſtenderet, & exhiberet nobis hominibus aperte, myſterium illud in diſpenſatione ſecundũ illum operatum. Quia quemadmodum id quod e nobis aſſumpſit materia ſola eſt ſubſtantiæ humanæ iuxta omnia non perfecte expreſſa, quæ per ſe exiſtit pſona, ne adiectio in diuinitate accidat, ita & imaginem totam electã, videlicet panis ſub- F
ſtantiam mandauit apponi, ne ſcilicet humana effigie figurata idololatria induceretur. Quemadmodum igitur ſecũdum naturam Chriſti corpus (vtpote quod a deo eſſet) ſanctum eſt, ſic & poſitione, videlicet imago eius ſancta, vt quæ per quandam ſanctificationẽ ipſa dei gratia manet. Hoc enim (vt diximus) dominus Chriſtus tractauit, vt ſicuti carnẽ quam aſſumpſit, propria ſecundum naturam ſanctificatione ex ſua vnitione deificauit. ſimiliter etiam panem Euchariſtiæ, veluti veram imaginem naturalis carnis per ſancti ſpiritus aggreſſionẽ ſanctificatam diuinum corpus eſſe voluit, illiq; ſic placuit. Medius autem venit ſacerdos qui ex communi ſanctum id facit, ſacra illa ſua anaphora. Cæterum iuxta naturam animata & intelligibilis caro domini, per ſpiritum ſanctũ diuinitati iuncta eſt. eodem modo & a deo tradita imago carnis eius panis ſcilicet diuinus impletus eſt ſpiritu ſancto, cum poculo quoq; ſanguinis lateris illius viuificantis. Hæc igitur vera incarnatæ diſpenſationis Chriſti dei noſtri imago, quemadmodum prædictum eſt, quã ipſe nobis verus naturæ viuidus creator, propria voce tradidit.

EPIPHANIVS.

Videtur quidem tota oratio abominanda. nam qui ſemel a veritate exciderunt, in multas & periculoſas abſurditates, per conſequentiam proprij erroris deferũtur.

A ſic & iſtis vaniloquis contigit. Nam à via veritatis deſciſcentes propter imaginum
formationem, in aliam quoque extremam dementiam perducti ſunt. Nam tanq̃ ex
delphico oraculo obliqua iſta & pernitioſa dogmata vaticinati ſunt. Sed à prouer-
biorum autore audient: Laqueus validus viro propria labia, & capietur verbis oris
ſui. Ligna enim & fœnum & ſtipulas appoſuerunt, quorum finis ad vſtionem de-
ſtinatus eſt. Nemo enim vnquam ſanctorum Apoſtolorum, qui tubæ ſunt ſpiri-
tus ſancti, aut glorioſorum patrum noſtrorum, incruentum noſtrum ſacrificium in
memoriam paſſionis Chriſti domini dei noſtri, & totius ſuæ diſpẽſationis factum,
imaginem corporis illius dixerit. Nam is qui accepit à domino, ſic non dicit aut cõ-
fitetur, ſed audiunt eum ſic dicentem euangelice. Niſi comederitis carnem filij ho-
minis, & biberitis eius ſanguinem, non intrabitis in regnum cœlorum: & qui mãdu
cat carnẽ corpus meũ, & bibit ſanguinẽ meũ, in me manet & ego in eo. Et cũ acce-
piſſet panem & gratias egiſſet, fregit & dedit diſcipulis ſuis, & dixit: Accipite, edite
hoc eſt corpus meũ. Et accepto calice, cũ gratias egiſſet, dedit illis dicens: Bibite ex
hoc oẽs, hic eſt eñ ſanguis meus noui teſtamẽti, q pro multis effundit, in remiſſionẽ
pctõrum: Non autem dixit: ſumite, edite imaginem corporis mei. Quinetiam Pau
B lus diuinus apoſtolus, e ſacris domini verbis hauriens dixit: Ego accepi à domino
quod & tradidi vobis, quia in ea qua traditus eſt nocte accepit panem, & poſtq̃ gra
tias egiſſet, fregit & dixit: Accipite, manducate, hoc eſt corpus meum quod pro vo
bis frangitur, hoc facite in meam recordationem. Simili modo & poculum, poſt-
quã cœnatus eſſet, dicẽs, hoc poculum nouum teſtamentum eſt in ſanguine meo,
hoc facite, quotieſcũq; biberitis in meam commemorationem. quotieſcũq; panem
hunc ederitis, & poculum hoc biberitis, mortẽ domini annuntiatis. Legas quouſq;
voles, nunq̃ inuenies, neq; dominum, neque apoſtolos, neque patres, incruentum
illud ſacrificium, quod à ſacerdote offertur, imaginem dixiſſe. verum ipſum corpus
& ipſum ſanguinem. Attamẽ ante ſanctificationis conſecrationem quibuſdam pa
tribus pie ſane viſum eſt ἀντίτυπον, hoc eſt, exemplar ſimilis formæ nominare, quo-
rum de numero Euſtathius conſtans is propugnator orthodoxæ fidei, & Ariani-
cæ inſaniæ expugnator clarus. item Baſilius eiuſdem ſuperſtitionis auerruncator,
qui apertam & planam rectorum & probatorum dogmatum viam docentes, vno
ore & ſpiritu loquuntur. hic quidem exponens dictum illud in Prouerbijs Salo-
monis: Edite meum panem, & bibite vinum quod commiſcui vobis, hæc in-
quit: Per panem & vinum ἀντίτυπα membrorum corporalium Chriſti prædicat
C ille vero ex eodem fonte hauriens, vt omnes ſacerdotij myſtæ cognoſcunt, in pre-
catione diuinæ anaphoræ (ita Græci miſſæ partẽ vocãt) ſic alicubi legit. Confidẽ-
tes tuo ſacro altari appropinquamus, & proponẽtes antitypa ſancti corpis & ſangui
nis Chriſti tui te precamur & inuocamus. Et quæ deinceps ſequuntur ſententiam
patris amplius confirmãt, ꝙ ante ſanctificationem antitypa vocauerint, poſt cõſecra
tionem aũt corpus dñi & ſanguinẽ Chriſti, atq; ita eſſe credunt. Sed generoſi iſti ſa-
crarum imaginum cupientes contemplationẽ obſcurare, aliam ſcilicet imaginẽ in-
troduxerũt, quæ ſane non imago eſt, ſed corpus & ſanguis, verum vafritia & im-
probitate confuſi, falſo ſophiſmate ſeipſos ſubuertunt, hanc ſacrã oblationem poſi-
tione fieri dicentes: Verum quemadmodũ iſtud dicere aperta inſania eſt: ſic & ima-
ginem aſſerere corpus & cruorem dñi, eiuſdem eſt dementiæ. Et præter id quod
eſt ſingularis ruditatis opus, impietatem quoq; admixtam habet. Deinde dimitten-
tes mendacium, quadamtenus veritatem contingunt, cõfeſſi diuinũ corpus panem
fieri. At ſi imago corporis eſt, non poteſt ſane fieri diuinum corpus. Nunquid igi-
tur huc illucq; ſe iactantes, inconſtantia & minime firma omnia ſua dogmata aſſe-
runt. Quemadmodum enim oculus conturbatus non recte videt, ita & ipſi praua-
rum & ſententiarum & rationum confuſione mentem ſuam perturbant & peruer-
tunt. Idemq; quod inſani homines patiuntur, iam hoc, iam illud imaginantes, & nũc
quidem ſanctum & notabile noſtrum ſacrificium, imaginem ſacri corporis Chri-
ſti, nunc autem ſacrum & diuinũ corpus aſſerunt. Hoc autem modo affecti ſunt,
vt antea etiam diximus, quod imaginum figurarum contẽplationẽ, ab eccleſia rej-
cere voluerunt, eccleſiaſticarũ traditionum peruerſioni inſiſtentes.

EPIPHANIVS.

ITerum inſiſtentes ijſdem blaſphemijs, linguas ſuas contumelia tingentes ad-
uerſum eccleſiam dei, ſic aiunt:

GREGORIVS.

Imaginū autem falſi nominis praua appellatio, neqꝫ ex Chriſti, neqꝫ
Apoſtoloꝝ, neqꝫ patrū traditione cœpit, neqꝫ precationē ſacrā vllā qua
ſanctificari poſſet, habet, ſed manet communis & inhonorata, quemad-
modum ab artifice pictore abſoluta eſt.

EPIPHANIVS.

Linguā magniloquā poſſidentes, improbitatē adijciunt, & lõge extra timorē dei
audacia & cõfidentia cūcta agūt. Nā præter vana nihil cogitāt & meditant. Imagi
nes eṁ in nomine Chriſti factas, falſi nominis & improbæ appellationis vocāt. Sa-
ne ſi id ſub imperatoribus Chriſtianis feciſſent, proculdubio meritas pœnas de-
diſſent. Dabūt aūt hanc cū verboꝝ & opeꝝ ratio reddetur. Quod aūt cum multis E
alijs ꝗ in eccleſia obſeruant ſine ſcriptura nobis imaginū veneratio tradita ſit, ab apo
ſtoloꝝ tꝑibus late ꝑ hiſtorias traditū eſt, de imagine maxime hæmorrhoiſſæ, quam
multis ſcriptoribus cõfirmare poſſumus. Hmōi aūt eū ipſo dño imago in ſtatuā cõ
flata eſt, cõtingit aūt ipſa fimbriā ſtatuæ dñicæ, quēadmodū in euāgelio traditū eſt,
vnde etiā ſalutē cõſequuta eſt, atqꝫ hæc in libris multoꝝ eccleſiaſticoꝝ ſcriptorum
reperire licet. Quinetiā Baſilius Magnus, cuius ſcripta ꝑ oēs terræ fines reſonant, in
diuerſis opuſculis ſuis mentionē imaginū facit. Gregorius etiā illius & carne & ſpū
frater Nyſſenſiū præſul in ſermone, in Abrahā idem ſentit. Itē alter Gregorius, ꝗ
à Theologia nomē ſortitus eſt in verſibus à ſe cõditis, ꝗ de virtute inſcribūtur, aſſen
tit. & Iohānes qui os auro ſplendidius & lucidius cõſecutus ē, in oratiõe funebri in
Meletiū epiſcopū Antiochiæ, & in ſermone qui inſcribitur, ꝙd veteris & noui te-
ſtamēti vnus ſit legislator. Cyrillus itē expiator Neſtorianæ hæreſis in Epiſtola ad
Acatium epiſcopū Scythopoleos. Anaſtaſius eps̄ Theupoleos, Sophronius, Ma
ximus. Sed q̄d hos nominatim citamus? Oēs eṁ ſancti patres noſtri imagines rece
perūt. Quā ob cauſam mēdaces deprehendunt, in hoc ꝙd dicūt non eſſe patrū tra-
ditionē. At id valde decēter. Nā ſi euangeliū nõ tradiderūt legendū, tum ſane neqꝫ F
imagines fecerunt. ſi vero illud, etiā & has curarūt edendas. Plane eṁ pictura cõue
nit cū euangelica narratiõe. Vtraqꝫ bona, vtraqꝫ honore digna, nā quid aliud ꝗ mu
tuam enarrationē promittūt, & indubitāter certas inter ſe demõſtrationis & indi-
cationes adferūt. Eteṁ ſi dixerimus, Sol eſt ſuꝑ terrā, & oīno dies eſt, ſiue oīno dies,
quia ſol eſt ſuꝑ terrā. Eodē modo res hic ſe habet. Nā ſi cõſpexerimus in imagine
angelū annūtiantē virgini, plane in recordationē euāgelicæ hiſtoriæ venimus, qua
narratur, ꝙ angelus Gabriel à deo ad virginem miſſus fuerit, & ad illā dixerit: Salue
gratia plena dñs tecū, benedicta tu in mulieribus. Cum igit euangeliū audimus, &
quod ab angelo deſignatū eſt, percipimus, nunquid oīa manifeſtius & clarius mul-
to intelligimus per picturam contēplantes, quàm per ſimplicem narrationē? Quo-
modo aūt ad aliā ruditatis viā ſe cõuertant operepretium eſt audire.

GREGORIVS.

Neqꝫ precationem vllam qua ſanctificari poſſit, habet, ſed manet cõ
munis & inhonorata, vt eam abſoluit pictor.

EPIPHANIVS.

Veritatem audiant. Multa quæ inter nos ſacrata ſunt ſacram precationē nõ acci-
piunt, cum a ſeipſo & à nomine ſuo plena ſint ſanctificatione & gratia, quapropter
& veneranda & ſancta honoramus & amplectimur. Ipſe itaqꝫ typus ſalutiferæ cru
cis ſine ſacrata ꝓcatione ſiue dedicatione, apud nos honorabilis exiſtit. Satisfacit eṁ
nobis figura, ꝗ tū ſanctificationē accipit, cū a nobis fuerit adorata. Nā ſiue in frõte
cam

A eam tanq̃ ſigillum imprimimus,ſiue per vacuum aera crucis ſignum facimus, ſperamus & confidimus dæmones crucem poſſe fugare. Eodem modo per imaginem & per nominis ſignificantiam,quam ad primum exemplar referimus fieri poſſe credendum eſt,quinetiam ſalutantes eam,& honorifice adorantes,ſperamus nos ſanctificationem conſecuturos. Nam cum diuerſa ſacra vaſa habemus, eaq́ amplectimur & timemus,ſanctificationem quandam ab ijs nos accepiſſe confidimus, quãq́ iſti & ſacra vaſa & crucem nugacibus verbis proſequantur, dicentes,ea eſſe & coĩa & inhonorata,quemadmodum abſoluit ea & faber & pictor & phrygio, quando nullam ſanctam precationem habent quæ ea ſanctificet. Volentes autem & alia zizania ſeminare, tanq̃ ex ſpũ phytonico ſic deinceps loquuntur.

GREGORIVS.

Quod ſi autem quidam ex eo errore exiſtentes dixerint,recte & pie a nobis dictum eſſe, in ſubuerſione imaginis Chriſti a nobis facta pro-
B pter indiſſeparatam & inconfuſam eſſentiam duarum naturaꝝ in vna hypoſtaſi conuenientium,tamen iteꝝ dubitare oportet propter imagines,ter inculpatæ & ſuperglorioſæ dominæ deiparæ,prophetarum,apoſtoloꝝ,& martyꝝ,cum ſint meri,nudiq́ homines,neq́ ex duabus naturis,diuina ſcilicet & humana,in vna hypoſtaſi conſiſtant,quemadmodum in ſolius Chriſti imaginibus fieri renunciauimus.

EPIPHANIVS.

Nemo eorum qui in eccleſia catholica verſantur, cogitauerit hoc modo aut dixerit,quod recte & pie ſenſerint iſti,præſertim in hac noua vaniloquẽtia, ſed quotquot ſunt ſupremi pontifices & ſacerdotes Orientis, Occidentis, Meridiei & Septentrionis,omnes eos qui tali ſunt ſententia aut opinione anathemate deuouerũt. huius autẽ regionis pauci aliquot errarunt,& toto corpore ab eccleſia execti ſunt, aut quia domini vocem ignorauerint,aut quia contemptui habuerint,quę ita tonat: Quicũq́ vni ex puſillis iſtis offendiculo fuerit,ſatius illi fuerit,vt mola aſinaria,a collo illius ſuſpenſa,proijciatur in mare. Itaq́ iſti deum non timentes,contra imaginem illius blatterant:neque ſanctos illius reuerentur,ſed & contra illos linguas ſuas exerunt,ſic dicentes.

GREGORIVS.

C Dubitare autem oportet propter imagines ter inculpatæ & ſuperglorinſæ deiparæ dominæ,prophetaꝝ,apoſtoloꝝ & martyꝝ, cum fuerint nudi homines,& non ex duabus naturis conſtituti, quid nam conueniens aut commodum ad has dicere poterint,ſubuerſo priore argumento. Profecto nihil eſt quod hic habent.

EPIPHANIVS.

Neq́ euangelice,neq́ apoſtolice,neque ex ſcriptis, aut patrum ſententijs,neque etiam probabilibus vllis argumẽtis, vt vno dicam verbo,ſubuerterunt ea quæ a nobis pie ſunt aſſerta,ſed proprio ore loquentes in aciem contra catholicam eccleſiam ſeſe conſtituerunt. Neq́ enim quicq̃ habent quod contra intemeratæ virginis aut ſanctorum imagines vere pieq́ aſſerere poſſunt,quemadmodum nos deo ſuppeditante orationem demonſtrauimus. Nam in præcedentibus ex ſanctoꝝ patrũ riuis haurientes,imaginis honorem in primum exemplar reuerti ſignificauimus. Et qui imaginem Imperatoris videt,in ea ipſum imperatorem cõtẽplatur,& qui imaginẽ eiuſdem adorat,ipſum imperatorem quoq́ adorat. huius eñ forma & figura illius eſt imago. Et quemadmodum qui deſipiens imaginem imperatoris violat,non aliter caſtigatur, quam ſi ipſum imperatorem contumelia affeciſſet,cum tamẽ illa ipſa imago præter lignum & colores nihil ſit: colores inquam cũ cæra mixtos & contemperatos:eodem modo qui typum alicuius ſiue figuram ignominia afficit,in illũ

ipſum quem typus repreſentat, iniurius eſt. Quinetiam ipſa rerum natura idipſum D
docet. Hoc etiam vniuerſi mortales agnoſcunt, patreſq; ſanctos ita tradidiſſe norũt & eos qui aliter docẽt, eccleſiæ catholicæ, imo naturæ re℞ contradicere. Rurſus autem linguam habentes mendacijs imbutam impetu verborum ita inſtant.

GREGORIVS.

Sed quid dicimus de ſubuerſione? Quandoquidem catholica noſtra eccleſia, media exiſtens inter Iudaiſmum & Gentilitatem, neutram illis conſuetam ſacrificationem accepit, verum nouam pietatis & myſticæ conſtitutionis a deo datæ formam & viam ingreditur. Nam cruenta Iudæorum ſacrificia, & holocauſtomata non admittit, & Gentilitatis in ſacrificando omnem idololatriam & ſtatuarum copiam auerſatur. Hæc enim caput & inuentrix abominabilis iſtius artis fuit. Nam cum ſpem reſurrectionis non haberet dignum ſibi ludicrum excogitauit, vt per eũ luſum abſentes tanquam adhuc præſentes exhiberet. Siquidem igitur nihil noui ſapit hæc res, profecto tanquam alienum dæmoniacorum hominum inuentum ab eccleſia Chriſti longiſſime abijciatur.

EPIPHANIVS. E

Immoderatæ garrulitatis eorum ſcriptum, belle in deliramentis omnibus eſt exercitatũ, ſceleſtumq; & ridiculum propemodum exiſtit. Nam qui in ſuperioribus ſeipſos proprijs ſuis verbis in præcipitia & barathra coniecerant, nunc in laqueum inferni ſe protrudunt. Mediam enim inter Iudaiſmũ & gentilitatem Chriſtianam eccleſiam pronuntiant. Deinde ſibi iterum male conſulentes dicũt, neutrũ illorum ſacrificiorum Chriſtianos attigiſſe. Itaq; aut illic mentiuntur, aut hic veritatem non loquuntur. Sed vt verum dicam, ſibi mentiuntur. Mendacium enim non modo veritati, ſed & ſibi ipſi contrarium eſt, quemadmodum ſacer pſaltes Dauid canit: Mẽtita eſt iniuſtitia ſibi ipſi. Baſilius itaque Cæſarienſium præſul, cuius ſonus in totum terrarum orbem egreſſus eſt, in ipſo procemio libri contra Sabellium ſcripti, ſic inquit: Iudaiſmus cum Gentilitate pugnat, vtraque autem cum Chriſtianiſmo. Iſti autem qui ſapientia ipſos patres ſuperare ſibi videntur, mediam declararunt hiſce duobus pugnantibus ſecum Chriſtianorum fidem. Iudaiſmus enim deitatis egeſtatem, gentilitas deorum copiam induxit. Gregorius vero qui à Theologiæ profeſſione cognomen accepit, vtrorũq; horum renuntiationem ediſſerens, ita inquit: Cum dico dei, patris inquam & filij & ſancti ſpiritus, neq; vltra hæc deitatem fundo, ne gentem deorum introducamus, neque intra hæc quicquam minus definio, ne diuinitatis egeſtatem decernamus, aut propter monarchiam Iudaizãtes, aut propterea copiam gentiliter ſtatuentes. Vitium enim in vtriſque etſi contrarijs ſimile inuenitur. Atque illa quidem ſacrificia veteris fuere teſtamenti, quibus populus Iſraelita iuſſis diuinis acquieſcens adhęſit, hæc autem dæmonum gentilium. Nũquid igitur & hoc loco diuinis præceptis & mandatis, dæmoniaca iſta annumerarunt & commiſcuerunt? Imaginem enim domini idolum dixerunt, dæmonum imaginibus perſimile. Accuſant igitur & Abel & Noe & Abraham, propterea quod per animalia ſacrificauerint, Item Moſen, Samuelem, Dauid, & reliquos patriarchas, q̃ noua & gentilia ſacrificia deo obtulerunt. Cum tamen ſcriptura teſtetur dominum lætatum fuiſſe in illorum ſacrificijs, in odorem ſuauitatis. Vtinam veritatem non auerſarentur, tunc enim facile cognoſcerent, ea quæ deo conſecrata ſunt, illi eſſe accepta. Scriptum eſt enim: Sacrificauerunt domino deo ſuo. Quæ autem dæmonijs ſacrificata ſunt abominanda & reſpuenda exiſtunt. Sacrificauerunt enim dæmonijs & non deo, inquit ſcriptura. A nobis igitur & per nos bonum & quod bono contrarium eſt, non autem ex ſubiecta materia. Quid enim eſt idolum, inquit Apoſtolus, aut quid eſt id quod idolis fuerit oblatum? Niſi ea quæ ſacrificant gentes, F

dæmo-

A dæmonijs ſacrificant, non deo. Maxime autem errantes,& conuicia mendaciaq; fingentes, inferunt iſta.

GREGOSIVS.

Ceſſent itaque ora omnium quæ loquuntur impia & contumelioſa, contra hanc noſtram deo gratam ſententiam & decretum. Sancti enim qui deo placuerūt,& qui ab eo dignitate ſanctitatis honorati ſunt, etiā ſi hinc trāſmigrauerint,nō tñ eos odioſa mortua ars nūquam faciet rediuiuos. Sed quicunq; ex gentilium errore illis ſtatuas aut imagines erigere fuerit conatus, blaſphemus iudicabitur.

EPIPHANIVS.

Ex his iam lectis verbis alienos docēt ſe & peregrinos a dei pace,quā dñs noſter ſyncere & minime doloſe in eum credentibus dimiſit,dicens: Pacem meam do vobis,pacem meam relinquo vobis. Nam quo modo pax eſſe poteſt, ſi contra pro-B priam ſententiam & decretum catholica eccleſia inſurgat, confirmans & ſtabiliens eorum traditiones. Quicunque em̄ diuino zelo ducuntur, vbique patrum traditionibus conſentanea,& traditioni eccleſiaſticorum mandatorum conuenientia dicūt. qui vero aliter ſentiunt,tanquam inimicos ſeſe abſcindunt. Veri autem adoratores qui in ſpiritu & veritae deum colunt,non ceſſabunt imaginum picturas,quas in hiſtoriam & recordationem tantummodo habent erigere,& has venerantes, amplectentesq; iuxta deo gratam ſententiam & decretum ſuum, thoracē veritatis induēt, & haſtam ſpiritus vibrabunt. Nam qui a ſeculo ſancti deo placuerunt, ad noſtram vtilitatem & ſalutem vitas depictas vobis relinquentes,& quæ ab ipſis geſta ſunt p picturæ narrationem in catholica eccleſia tradiderunt, maxime in memoriam noſtræ mentis,& inſtructionem eorum politiæ. Etenim & diuus Baſilius in encomio quadraginta martyrum ſic inquit. Agedum in medium eos adducentes recordationis gratia,cōem ab illis vtilitatem præſentibus conſtituamus. Oſtendemus enim omnibus tanquam in pictura virorum iſtorum fortia facta. Nam & bellorum facinora præclara & ſcriptores hiſtorici & pictores ſæpius expreſſerunt. illi quidem C oratione rem exornantes, hi autem in tabulis effigurantes,atq; ita multos vtriq; ad fortitudinem excitarunt. Nam quæ ſermo hiſtoricus per auditum exhibet. hæc pictura tacens per imitationem oſtendit. Commiſcentes autem encomia ſuæ verſutiæ ſic aiunt.

GREGORIVS.

Quomodo autem & valde laudatam dei matrem, quam obumbrauit plenitudo deitatis,per quam nobis eluxit lumen quod adiri nequit,matrem inquam ipſis cœlis altiorem,ſanctiorem Cherubim, vulgaris Gentilium ars pingere audet. Rurſus quomodo eos qui cum Chriſto regnaturi ſunt, & in ſedibus cum eo ſedebunt iudicaturi orbem terrarum, conformes eius gloriæ, quibus non erat dignus mundus,vt diuina oracu la aſſerunt,quomodo inquam eos non timent per artem gentium exhibere. Profecto non fas eſt Chriſtia nis,qui ſpem reſurrectionis habent, dæmonum culturæ conſuetudinibus vti. Et eos qui in tanta & tali gloria reſplendebunt, non decebat ignominioſa & mortua materia ignominia afficere. Nos autem ab alienis,noſtræ fidei demonſtrationes non recipimus,& in dæmonibus teſtimonia non requirimus.

EPIPHANIVS.

In hoc vtuntur encomijs,quo ſimpliciores ad ſuam vaniloquentiam rapiāt. Sed qui mentem habent,ſerpentis vafritiem vero non habent,item qui ſimplicitatem columbæ poſſident nouerunt & verbis & encomijs ter inculpatam & inuiolatam vere & proprie deiparam eſſe: norunt etiam ſanctos venerari,eorundemq; virtutes per hiſtorica exempla in memoria habere. Et rurſum per ſpecificam effigiationem certamina & virilia eorum facta animo perſpicere,& ſupernis honoribus magnificare,cognoſcereq; illos ſecundū diuinum apoſtolum cum Chriſto vinctos eē & pro nobis intercedere,ſyncerāq; & inuiolatam fidem,& cultum in ſpiritu & veritate ſoli deo offerre. Minime vero creaturis illis quæ ſunt ſub cœlo. Quid autem opus erat materiam vituperare quo veritatem ſubuerterent? profecto ſatius fuiſſet id quod peius eſt euitare,meliora autem eligere. & ſacrificia ſancta olim a ſcriptura probata,erant in mentem reuocanda,vtpote quæ deo placuerant. dæmoniorum autē culturæ ab illis erant ſeparandæ,quanq̄ tamen eadem fuerit vtriuſq; materia,ſed altera omni impietate & ſcelere redundabat. Sed hi reſpicientes tantummodo in ſubiectum ipſum hoc nomine damnant eccleſiam quod ſymbola gentilium figmētorum admittat. Non ob id damnata eſt materia quod rerum differentes & contrarios vſus exhibeat. Nam ſi turpis eſt,profecto illius vſus rejciēdus eſt. Porro ſi ſic tandem oportet omnia intelligere & accipere, nihil obſtabit, quin omnia ea quæ deo conſecrata ſunt,damnentur,ſacras dico veſtes,vaſa ſacra,& ſimilia. Nam & gētiles ex auro & argento idola fecerunt,& libamina vini ex eodem libauerunt. Itē e farina panes militares militiæ cœli,qui apud Hebræos idololatræ fuerunt, obtulere. Reſtat igitur vt clarum fiat,illos iniuſte eccleſiam catholicam accuſare,nam gētiles hiſtoricis libris deos ſuos & dæmones grandibus encomijs perſequuntur. nos autem quemadmodum illi non facimus, ſed omnium deum ſanctosq; illius veris demonſtrationibus,non ex alienis acceptis per encomia prædicamus. Nos enim homines exiſtentes ſenſu præditi,ad noſtram ignorantiam & recordationem omnis diuinæ & piæ traditionis,rebus ſenſibilibus vtimur. Deinde tanq̄ adulteratores veritatis ſenſum & viam domini ſubuertentes dicunt. D E

GREGORIVS.

Ad hæc exquiſita & exputata noſtra ſententia, tum ex ſcriptura diuinitus afflata,tum ex patrum electorum teſtimonijs efficacibus, conuenientibus nobis & aſſerentibus piam noſtram intentionem exhibebimus noſtrā definitionē: quibus non contradixerit is, qui conatur hæc in dubium vocare,qui vero ignorat diſcat is & eradicatur, quod ſcilicet a deo ſint. Principio verbū diuinæ vocis ſic dicentis,præmittimus. Deus eſt ſpiritus: Quicūq; deum adorauerit in ſpiritu & veritate adoret. Et iterum: Deum nemo vidit vnquam,neq; vocē eius audiuiſtis,neq; formā eius vidiſtis. Beati ſunt qui non viderunt & crediderunt. F

EPIPHANIVS.

Quoties recta dogmata homines iuxta ſuam opinionem ſubuertere conant, nō miretur aliquis ſi ſcripturę verba vſurpent. Nam & omnes hæreſiarchæ ſuorum errorum occaſiones e diuina ſcriptura collegerunt: & quæ recte a ſpiritu ſancto dicta erant,peruerſa animi ſententia conuellunt. Atq; hoc coryphæus apoſtolorum Petrus olim prædixerat,dicens: Quæ imperiti & minime conſtantes ſecundū proprias cupiditates peruertunt. Proprium enim eſt hæreticis,ſecūdum animi cupiditatem cognitionem diuinorum & verorum dogmatum ſubuertere. Nam ſanctorum patrum vniuerſitatem hanc ſententiam: Dominus creauit me principium viarum ſuarum ad opera ipſius (quæ de diſpenſatione Chriſti ſecundum carnem exponitur) Arius & Eunomius,eorumq; complices,de ſuperna dei generatione intelligunt,atq; ex his veram ſententiam peruerterunt. Rurſus Apollinarius euāgelicam vocem male intellexit: Nemo aſcendit in cœlum,niſi qui de cœlo deſcendit filius homi-

A hominis. Mirum enim eſt, in quam abſurditatem fuerit coniectus, dum conat oſtēdere, deū verbum cū carne de cœlo deſcendiſſe. illa ait quā in cœlis conſubſtantialem ſibi & ante ſecula habuit. Quinetiā apoſtolicū dictum hoc ad idē adducit ſecūdus homo dominus e cœlo, &c. Deceptus enim eſt propria ſua opinione. Quamobrē nō eſt mirandū, ſi nouæ iſtius prauitatis hæretici, nobis e diuina ſcriptura ſumptiones quaſdā adferūt. nam e doctoribus ſuis occaſiones ſumpſerunt, qbus verba quæ de inuiſibili & incōprehēſibili deitate dicta ſunt, in diſpēſationē dñi noſtri Ieſu Chriſti ſecundū carnē cōmutarūt. Quis em̄ mō quicq̄ intelligat, non cognoſcit, neminē deū vidiſſe vnq̄. Nā hoc de diuina natura ſcriptū eſt, quēadmodum & illud. Neq; vocē eius audiuiſtis, neq; formā eius cōſpexiſtis. Quod ſi aūt hæc ſecundū humanitatē qſpiā intellexerit, totū euāgeliū ſubuertet. Vbi em̄ iſta collocabim⁹. Dixit dñs diſcipulis ſuis. Et dixit dñs veniētib⁹ ad ſe Iudęis. Et, dixit dñs: Væ vobis ſcribę & phariſæi hypocritę. Aut qūo rurſus hoc intelligemus, poſtq̄ aperuiſſet os ſuum docuit eos. Profecto certū eſt iſta de humanitate dici. Illud vero neq; vocē eius audiuiſtis, neq; formā illius cōtemplati eſtis, ad diuinā ſubſtantiā refert. Nā qua ratiōe
B homo pfectus fuit deus verbū (vt antea diximus) ea ſane formā illius inſpeximus, & vocē eius audiuimus. Ad hæc & poſt reſurrectionē tangendū ſe dedit, & diſcipulis viſus eſt differens illis de regno. Poſt id aūt & diuinū cultū & adorationem, quā Chriſtiani verā & purā fidē in ſe ſeruāt, honorariæ & obſequēti adoratiōi aſſimilauerūt. In his enim duabus rebus oīs eoꝝ puerſitas cōſiſtit, quāobrē & Chriſtianoꝝ accuſatores ſunt & dicunt, nā cultū deo cōuenientē & adorationē Chriſtianos venerandis imaginibus exhibere. ad hæc incircūſcriptibilē dei naturā circūſcribere adſerūt. O puerſam mentē & ſtultitiā, aut ſi q d aliud in eos dici cōueniat. Nō enim iam amplius habet q̄ excurrat impia eoꝝ oratio, ſed cōuitijs & ſycophantijs plena exiſtit. Nō enim Chriſtiani adorationē in ſpū & veritate imaginibus exhibuerunt, neq; etiā diuinæ crucis effigiei, neq; etiā vnquā inuiſibilis & incōprehenſibilis naturæ imaginem appararunt. Sed quēadmodum verbū caro factū eſt, & tabernaculū fecit in nobis, ita q̄q; humanā eius œconomiā deſcribunt & depingunt. Cognouimus enim deū eſſe ſpiritū, & qui adorāt eum in ſpū & veritate id facere debere. Et quæ ſecundū fidē eſt adorationē & cultū illi ſoli, vtpote oīm deo in trinitate laudato offerendum. Nam cum diuinam crucis effigiem, & venerandas imagines amore & deſiderio amplectimur, ad ipſum prototypum reſpicimus. Quam ob cauſam nu-
C gamenta illorum vana, & nupera item putrida, & a veritate exorbitantia deprehenduntur. Quemadmodum etiam in ſequētibus aliena a pietate garriunt.

GREGORIVS.

Et in veteri teſtamēto ait ad Moſen & populū. Nō facies tibi idolū neq; omnē ſimilitudinem, quæcūq; ſunt in cœlo ſupra, & in terra infra. Quam ob cauſam in mōte in medio ignis, vocē verboꝝ vos audiuiſtis ſimilitudinē autem non vidiſtis, ſed tantummodo vocem.

EPIPHANIVS.

Ex hoc loco occaſionē impietatis hauſerunt, qua Chriſtianos veluti pueros laruatis ſuis ſophiſmatis terrēt, hoc modo, ſi per imaginariā picturam Chriſtū aut ſanctos eius in memoriam reuoces in idololatriam laberis, & omnem impietatem exerces. hac enim rōne generoſi iſti ex illis verbis, non facies tibi ſimilitudinem argumentantur. Ipſam autem veritatem in iniuſtitia poſſidentes, & propriam iuſtitiā q̄rentes confirmare, ad omnem impietatem ſeipſos inſtituunt, continuiſq; in mendacijs delitiantes a veritate alienati ſunt. Nam quæ in veteri lege contra eos qui inter filios Iſrael vitulum adorabant, & Aegypti abominationibus inſiſtebant, dicuntur, in Chriſtianos quoque iactare non deſinunt. Capiuntur autem labijs proprijs oris. Vtinam autem cogitaſſent, quia dominus eam gētem ducturus erat in terram promiſſionis, in qua habitabant gentes, quæ adorabant & colebant idola, dæmonas, ſolem, lunam, & aſtra, reliquaſq; creaturas, quinetiam volucres, quadrupedes,

& ſerpentes. Deum autem veꝝ ignorabant, quare tam diligẽter eis præcepit, ne fa- D
cerent vllam ſimilitudinem, eorum quæ aut in cœlo, aut in terra ſunt: poſtq̃ autem
eos ab idololatria abduxiſſet, iuſſiſſetq́ tabernaculũ teſtimonij fabricari, Moſes ſer-
uus illius fidelis, cui omnia ſignificauerat, ſenſibilia Cherubim, habentia hominum
formam, reſpondentia figura intelligibilibus ex auro apparauit inumbrantia propi
tiatorium, quod ſcilicet Chriſtum p̃figurauit. Nam ipſe propitiatio fuit pro pecca-
tis noſtris, quẽadmodum inquit diuinus Apoſtolus. Proinde per duas iſtas res ad
dei cognitionem illos perduxit, ſic dicens: Dominum deum tuũ adorabis & illi ſoli
latriam exhibebis. Hoc autem faciens, & ex auro fuſa Cherubim obumbrantia pro
pitiatorium, ſiue adorantia illum, per illa inquã adduxit eos, veluti per viſum & au-
ditum vt dominum deum adorarent, & illi ſoli ſeruirent. Veꝝ hi peruerſione om̃i
plenũ habentes animũ, apoſtolicũ quoq́ dictum illud in mediũ adducunt.

GREGORIVS.

Et mutauerunt gloriam immortalis dei, per imaginem, non ſolũ ad
mortalis hominis ſimilitudinem effictam, & venerati ſunt, & coluerunt
ea quæ condita ſunt, ſupra eum qui condidit: Et rurſum: Si enim cogno E
uimus Chriſtum ſecundum carnem, iam non cognoſcimus, per fidẽ em̃
ambulamus, non per ſpeciem. Et hoc quod ab Apoſtolo aperte dictum
eſt. Igitur fides ex auditu, auditus aũt per verbum dei.

EPIPHANIVS.

Aperte dicere licet, eos ſimiles factos gentibus, qui gloriam dei mutauerũt reli-
cto creatore, dum apoſtolicas ſententias, ſecundum proprias cupiditates ſubuertũt
Clarum enim omnibus eſt, apoſtolum gentes reprehendiſſe in eo quod ait, commu
tauerunt gloriam incoruptibilis dei in ſimilitudine imaginis corruptibilis hominis.
Infert etiam volucrum, quadrupedum & ſerpentium. Doloſe tamen iſti totam
phraſim contaminauerunt, vt per eam immutatam ſimpliciores ineſcarent: quaſi ſci
licet Apoſtolus de imaginum in eccleſia pictura verba faceret. Nam quæ ab apo-
ſtolo inferuntur apertam habent manifeſtationem: volatilium em̃ quadrupedum,
& ſerpentiũ mentionẽ facit. Itẽ ea, & venerati ſunt & coluerunt: creaturas ſcilicet, ſu F
pra creatorem. Norũt enim qui in hiſtoricis triti ſunt, Aegyptios olim & boues &
reliqua animalia coluiſſe, vt diuerſa volatilia, mures, veſpas, item vilia alia & abiecta
animaliũ. Perſæ vero ignem & ſolem adorabãt. Græci præter iſta quãuis creaturã
colebant. Quinetiam Hebræi quidã, vt teſtatur liber Regum & propheticæ enarra
tiones. Decepti enim ſunt omnes & gentes vanitatem induerunt, quare obſcuratũ
eſt ſtultũ cor eoꝝ & ante Chriſti aduentum & poſt Chriſtum, maxime tamen om
nium antequam in Chriſtum crediſſent: clarum em̃ hoc eſt. Quod ſi autem dicãt
poſtq̃ creditum eſt in Chriſtum gentes creaturis & idolis ſeruiuiſſe, œconomiæ in-
quam Chriſti dei noſtri, falſæ ſunt prædictiones in ſe, quæ per prophetas prænũ-
tiatæ ſunt de eccleſia: Erit Hieruſalem ſancta & alienigenæ non ingredientur am-
plius per eam. Et miſericordiam meam non auferam ab ea, neq́ teſtamentum meũ
prophanabo, nec ea quæ per labia mea egreſſa ſunt irrita faciam. Quod ſi autem à
cognitione dei ſe exterminauerunt, & anteq̃ Chriſtus in mundũ veniret traditi ſunt
in reprobũ ſenſum ſeruiẽtes diabolo, vana eſt accuſatio, q̃ nũc cõtra Chriſtianos fa-
cta eſt. Proinde Eſaias audacter cõtra eos clamat, dicẽs: Væ ſcribẽtes iniqtatẽ, ſcri-
bẽtes em̃ iniquitatẽ, ſcribũt. Inique em̃ & malitioſe, apoſtoli & ſcripturæ verba ex-
ponentes, mentiuntur poſt ſalutis noſtræ myſteriũ œconomiæ Chriſti dei noſtri, p
quem ſumus liberati ab idoloꝝ errore, errorem rediſſe, & in idola gloriã eſſe rela-
tam. Sed Chriſtianoꝝ nullus illis facile crediderit. Confitemur enim omnes nos ab
idoloꝝ errore, & omni gentili cultura liberatos, tunc cum Chriſtus ſecundum car-
nem ad nos venit. Si vero illi id factum eſſe negant, cum eccleſia illius non conſen-
tiunt. Et ait ad eos Apoſtolus: Tu quid habes, quod non accepiſti. ſi vero accepe-
runt eam liberationem, confiteri debebant, & venerandas imagines admittere, quæ
ad ocu-

A ad oculorum aſpectum eccleſiaſtici decoris gratia nobis ſunt factæ, vt narrationes euangelicas per eas in animum & memoriam ſubinde reuocaremus, vt ſæpe dictũ eſt. Adducunt autem & alias apoſtolicas ſententias ita dicentes.

GREGORIVS.

Si enim cognouimus Chriſtum ſecundum carnem, iam nõ cognoſcimus, per fidem enim ambulamus, non per ſpeciem.

EPIPHANIVS.

Nos in medium adducemus inſignes huius loci interpretes. Iohannes igitur qui vltra aurum & lapidem pretioſum eruditionem habet dictũ illud Apoſtoli: Quare nos hucuſq; nullũ nouimus ſecundũ carnẽ, ſi vero cognouimus ſecũdũ carnẽ Chriſtũ, iã nõ amplius cognoſcimus, interpretãdo ſic ait: Neminẽ fideliũ iuxta carnẽ nouimus. Quid em̃ ſi in carne fuerint, cũ vita illa carnalis perierit, de ſupernis em̃ nati ſumus in ſpũ. Nouimus etiam aliam vitam, politiam, cõuerſationẽ, & ſtatum qui in cœlis eſt. Et mox eiuſdem ducem Chriſtum exiſtentem oſtendit, quapropter etiã induxit. Si vero iuxta carnem Chriſtum nouimus, ſed amplius iam non cognoſcimus. Agedũ igitur num carnẽ depoſuit, & non amplius cũ carne eſt? abſit. nam &
B nunc in carne eſt. Quẽadmodũ enim Ieſus à nobis in cœlum aſſumptus eſt, ita veniet. At quomodo? in carne cum corpore. Quamobrem ergo inqt? Nã ſi Chriſtũ ſecundũ carnẽ cognouimus, ſed iã nõ amplius mõ cognoſcimus. Quia ſi paſſibilem cognouimus Chriſtum, at iam non amplius. Ad nos em̃ pertinet ſecundum carnẽ, qui in peccatis ſumus, ſed non ſecundum carnẽ huc ſpectat, quãdo in peccatis non fuerimus. At cum ad Chriſtum refertur ſecundum carnem, in affectionibus naturæ eſſe ſignificat, veluti ſitire, eſurire, fatigari, dormire. Chriſtus em̃ peccata nõ cõmiſit, neq; dolus in ore illius inuentus eſt, quam ob cauſam dixit: Quis ex vobis arguet me de peccato. Et rurſum: Venit princeps mundi huius, & in me nihil inuenit. At non ſecũdum carnem, ſignificat iam liberum eſſe ab illis paſſionibus, non q̃d reliquerit carnem, nam cum hac veniet iudicaturus terrarum orbẽ, cum hac inquã paſſionibus nõ obnoxia & ſyncera, in qua & nos ambulabimus, corporibus noſtris conformibus illius glorioſo corpori exiſtentibus.

¶ Expoſitio Cyrilli in eundem locum Apoſtoli.

C Cyrillus Alexandrinus fidei noſtræ ſynceræ propugnator, idem illud dictum explicãs ita cõmentatur. Quãdoquidẽ vnigenitũ verbũ dei factus eſt homo & radix ſecũda generis apparuit, nõ ſecundũ primam quæ ex Adam, ſed in melioribus incõparabiliter cõſiderata & exiſtẽs cõtẽdamus nos ad vitam. Nõ em̃ ſub morte ſumus, ſed ſub ipſum q̃d cuncta viuificat verbum. Neq; vllus eſt in carne, hoc eſt, in infirmitate carnali, qui eſt interitus. Neque enim hoc dicit apoſtolus Paulus, quod Chriſtus nõ eſt incarnatus. Nã quãuis dicat, q̃d neminẽ cognouimus ſecundum carnẽ, nõ id ſignificat quaſi aliquo modo mortuus fuiſſet. Hoc enim tantummodo carnis infirmitas. Quod igitur inquit tale eſt. Verbum caro factum eſt, & pro omnibus occubuit, atq; ita illum cognouimus ſecundũ carnẽ, ſed amodo non cognoſcimus. Nam etſi nũc ſit in carne, reſurrexit em̃ tertia die, aſcendit in cœlos. Veꝝ hæc ſupra carnẽ conſiderantur. Non em̃ amplius moritur, neq; vllam aliam carnis infirmitatẽ ſuſtinet, enimuero om̃ibus his ſuperior eſt veluti deus. Animaduertitis igitur qui aduerſari ſemper didiciſtis, quod non modo apoſtolicas ſententias peruertitis, ſed & ſanctis patribus cõtraria ſtatuitis. Iſti enim per prædicta apoſtolica verba poſt reſurrectionem paſſiones exuiſſe oſtendunt, & nos veluti factos conformes glorioſo illius corpori, non ſecundum carnẽ ambulare debere dicunt, hoc eſt, non inſiſtere carnalibus voluptatibus. Vos vero illorum veſtigijs non inhærentes, diuerſa à patribus ſapere gaudetis, & nouam quandam & minime tritam viam incedentes, & voſipſos, & qui vos ſequũtur in præcipitium & rupes ducitis, deinde in laqueos inferni deturbatis. Verum vobis haud quaquã faciliter quiſpiam aſſenſerit, cum patrum noſtrorum ſanctoꝝ traditionibus minime inhæreatis. Quod vero ſequitur:

Gre

GREGORIVS. D

Per fidem ambulamus & nō per ſpeciem.

EPIPHANIVS.

Hunc locum idem Iohannes Chryſoſtomus enarrans ait: Porro ne quis audiēs, peregrinamur a domino, dicat, cur hæc dicis. Alieni enim ab illo ſumus dum hic agimus, prius hæc corrigit dicens: Per fidem enim ambulamus, non per ſpeciem. Et hic quidem iſta ſcimus, verum haud ita aperte, quod & alibi dicit, in ſpeculo & ænigmate, tunc aūt facie ad faciem. Atq; hæc a diuinis iſtis patribus dicta ſunt. Quanq̄ etiam aliȷs in locis ipſe Apoſtolus ſententiam ſuam aperte ſignificet, dicens. Nam quod quiſpiā videt id & ſperat, ſi vero quod non videmus, ſperamus, per patientiam expectamus. Manifeſtum igitur quod per fidem, nō per ſpeciem ambulamus. Non enim deum hic videmus, ſed credimus in eum. Nam & creaturas illius fide dicimus ab illo factas, quemadmodum idem per magniloquentiam ſpiritus prædicat, dicens: fide percipimus ſecula verbo dei abſoluta, vt ex his quæ nō apparebāt, ea quæ videntur, fierent. Et contemplantes bene diſpoſitum & ordinatum motū, ad conſiderationē peruenimus dei, qui omnia iſta ſapientia ſua fecit. Itaq; id eſt, per fidem ambulamus, & non per ſpeciem. Non vero iſtoꝝ more (qui indocta ſua lingua apoſtolicā ſentētiā, quaſi cōtra venerādas imagines faceret, peruertūt) dicta verba exponenda ſunt. Nos igitur patrum doctrinas audiētes his adhæreamus & nouam iſtam vaniloquentiam execremur, dicentes, Odi eccleſiam malignātium, & cū impiȷs non ſedebo. E

TOMVS QVINTVS.

EPIPHANIVS.

QVod ad omnem improbitatem delati, tandem ſeipſos in laqueos abduxerint iam oſtenſum eſt. Quod aūt nemo eoꝝ qui in eccleſiæ ſinu educati ſunt, gloriam dei ex imaginibus, aut alia aliqua creatura immutatam dixerint, age nunc deinceps aſſertione facta, veritatem'q; inſuperabilē commilitātem habentes aſtruamus. Iſti aūt additamentis & auctariȷs malum ditare cupiētes, & ſanctos patres in medium adducūt, eos hoc nomine inſimulantes, quaſi contra imaginum picturam ſcripſerint. F

GREGORIVS

Eadem etiam & Apoſtolorum diſcipuli & ſucceſſores diuini patres noſtri tradunt. Epiphanius enim Cyprius inter anteſignanos præclarus ſic inquit: Attēdite vobis, vt ſeruetis traditiones quas accepiſtis. Ne declinetis neq; ad dextra neq; ad ſiniſtra: quibus infert hæc. Eſtote memores dilecti filiȷ, ne in eccleſiam imagines inferatis, neq; in ſanctorum cæmiteriȷs eas ſtatuatis, ſed perpetuo circūferte deum in cordibus veſtris. Quinetiam neq; in domo communi tolerentur. Non enim fas eſt Chriſtianum per oculos ſuſpenſum teneri, ſed per occupationem mentis. Idem in aliȷs quoq; ſermonibus ſuis de imaginum ſubuerſione multa dixit, quæ ſtudioſi quærentes facile inuenient.

EPIPHANIVS.

Qui ſtudioſi ſunt in rebus eccleſiaſticis perueſtigandis inuenient iſtos propriam iuſtitiam aſſerere cupere, & hoc vnū ſtudere, quo gratiæ dei ſeſe maxime opponāt inq; nothis & adulterinis cōmentariȷs vim & robur opinionis ſuę collocēt. Quamobrem eos tanq̄ nothos & non germanos fratres, eccleſia catholica recipere recuſat, auerſaturq; illos & dicit. Semen Chanaan, & non Iudæ. Sciunt eīm quid ab Euāgeliſta dictum ſit. De nobis egreſſi ſunt, ſed e noſtris non erant. Nam ſi e nobis fuiſſent, nobiſcum manſiſſent. Item ab Apoſtolo diuino: Quia poſt diſceſſum meū

ingre-

A ingredientur lupi graues in vos,non parcentes gregi,quo contrahant poſt ſe diſci
pulos. Videte autem ne quis ſit qui ſyllogiſmis per vanam deceptionem & philo-
ſophiam vos ſeducat. Et idem rurſus inquit: Omni ſpiritui ne credatis. Decet igit
omnem Chriſtianũ cum libros aliquos adulterinos audit,aut legit ea,reſpuere,neq;
omnino animũ adhibere.Nam & inter Epiſtolas diuini Apoſtoli quædam fertur
ad Laodicenſes,quam patres noſtri tanq̃ alienam reprobauerunt. Adhæc Mani-
chæi euangelium ſecundum Thomam inuexerunt,quod eccleſia catholica merito
vt impium auerſatur.Quemadmodum etiam id q̃d nunc e beato patre noſtro Epi
phanio dictum eſt,cum illius nequaq̃ exiſtat.Diuinus enim hic pater octoginta ca
pitum librum edidit,in quo omnes hæreſes Gentiles & Iudaicas,item quotq̃t poſt
Chriſtianiſmum ſuſceptum inuectæ ſunt,damnauit,in quo proculdubio & eam po
ſuiſſet,quæ de imaginibus ab iſtis fertur,ſi alienã a Chriſti religione hãc exiſtimaſ-
ſet.Quod ſi autem eccleſia has contra venerandas imagines expoſitiones ſuſcepiſ-
B ſet,profecto non fuiſſent illis vſæ in ornatum templorum ad noſtram memoriam
iuuandam,nam ex illo vſu, quem in teſtimonium afferunt vaniloqui iſti, illinc in-
quam ſubuerſionem habet. Beatus enim pater Epiphanius temporibus Arcadij
& Theodoſii floruit,ab eo igitur tpe ad hanc hæreſim vſq; anni ſunt quadringẽti.
Et tamen libros illos contra imagines nemo Chriſtianorum,præter iſtos nouitatis
magiſtros recepit.Quod ſi tanto tempore in eccleſia nõ ſunt recepti, quamobrem
nunc a nobis recipi debent? Nam quam adferunt quidam iſtorum epiſtolam, velu
ti ſcriptam a beato Epiphanio Cypriorum præſule,ad Theodoſium Imperatorem
nos eam in manibus ſumentes & diligenter & minime defunctorie legentes, inue-
nimus circa finem epiſtolæ eiuſcemodi emphaſim. Sæpe cũ miniſtris meis de ima
ginum ablatione egi,ſed ab ijs non receptus ſum,neq; vel in paucis vocem meã au-
dire ſuſtinuerunt. Attendamus autem qui floruerũt per tempora ſupradicti pa-
tris noſtri Epiphanij in eccleſia, quos tanquã glorioſos doctores & tuta munimen
ta eccleſiæ dicere poſſumus.Profecto Baſilius ſermone & opere magnus,Grego-
rius cognomento Theologus,Gregorius Nyſſenſium epiſcopus,quem omnes pa
trum patrem vocant.Iohannes item,cuius a lingua fluit vox melle dulcior, quam-
obrem & Chryſoſtomi appellationem meruit.Præter hos etiam Ambroſius,Am
philochius,Cyrillus Hieroſolymoꝝ epũs.Quod ſi is qui hanc expoſitionẽ dictoꝝ
contra venerandas imagines edidit,ait ſe a ſanctis patribus,qui per ea tempora flo-
C ruerunt non fuiſſe receptum,quõ ea quæ ſancti patres nõ probauerũt, nos qui cir-
ca fines temporꝝ & ſeculoꝝ occurrimus,quiq; verbi & cognitionis vſu deficimur,
& indigni ſumus,vt diſcipuli illoꝝ vocemur,recipiemus? præſertim cũ falſo cõtra
eccleſiam edita ſint. Apage cum iſta impia & intolerabili editione. A ratione de-
uiarunt,qui illam contra eccleſiã inferunt. Nos aũt Chriſticolæ dictũ illud apoſtoli
cogitemus: Traditiones quas accepimus eas ſeruemus,& prophanas vaniloquẽtias
recuſemus,eaq; oĩa falſa & efficta cognoſcamus.Libri eñ beati patris noſtri Epi-
phanij, præcipue is qui dicitur Ancyrotus & reliqui quoq; per vniuerſum terraꝝ
orbem ſunt famigerati, ꝙ ſonus eoꝝ ita ſit per oẽs eccleſias paucis etiã tẽporibus
ſparſus.at q̃ cõtra ſanctas imagines verbula ſcripta ſunt eoꝝ vix tres aut quatuor li
belli per omnẽ eccleſiã reperiuntur,modo nõ ſint nuper æditi.Quod ſi aũt eẽnt le-
gitimi in catholica eccleſia,queadmodũ eſt Ancyrotus beati Epiphanij, profecto
per omnes eccleſias eſſent diſperſi. Veꝝ vt nouitij & alieni falſiq; ab eccleſia exiſti
mati ſunt,nec vnq̃ fuere recepti.Quã ob cauſam neq; nũc etiã recipiẽdi ſunt,q̃ pax
dei & quæ ab initio traditio exiſtit in eccleſiis cõſeruet. Neq; hic linguas ſuas acuãt
& exerceant vaniloqui iſti accuſatores recte ſentientiũ, quaſi illi qui antiquã eccle-
ſiæ traditionẽ recipiũt beato Epiphanio aduerſent.Nequaquã. Cõmentariũ enim
illũ reijcimus, beatũ aũt patrẽ catholicæ eccleſiæ doctorẽ agnoſcimus. Nam & di
uini patres, qui in quarta vniuerſali ſynodo fuerũt congregati,epiſtolã quæ nomi-
ne Ibæ epiſcopi Edeſſæ ad Marin Perſam circũferebatur, anathemate damnarunt
quaſi Neſtorio conſentientem.eodem modo qui in ſacra quinta ſynodo conuene-
rant:ipſum aũt Ibam nequaquam.Nõ eñ demonſtrari poterat q̃d eſſet Ibæ.Quã-

N obrem

obrem in anathematiſmis non ipſum Ibam deuouerunt, ſed Ibæ epiſtolam. Dicebatur enim Ibæ, cũ tamen illius haudquaquã eſſet. Sic igitur iſta falſa ſcripta contra venerãdas imagines, dicuntur quidem a quibuſdam Epiphanij, non tamen ſunt, vt demonſtratum eſt. Nam & illius diſcipuli templum in Cypro, quam eiuſdem patris nomine appellauerunt, ædificarunt, & cũ multis alijs picturis, illius quoq; imaginem ibidem collocarunt. Quod ſi aũt is tantopere venerandarũ imaginũ inſpectionem fuiſſet execratus, quomodo in tãtam audaciam illius diſcipuli erupiſſent, vt illi imaginẽ collocarent? Iudicate omnes qui auditis, & verum a falſo diſcernite, qa editiones iſtæ non ſunt beati iſtius patris, ſed potius Manichęacæ, quas veluti amara bile plenas fugiamus. Manichæi enim & quicũq; confuſionis fuerũt autores, contemplationem iſtã nunq̃ ferre potuerũt. Nõ eñ accedunt ad hoc quod deus verbũ in carne ſit homo factus, ſed tantũmodo ſecundũ exiſtimationẽ & phantaſiam. quamobrem illi alia pro alijs imaginantes ſubijciunt hæc D

GREGORIVS.

Similiter & Gregorius theologus in verſibus ſuis dicit: Flagitiũ eſt fidem habere in coloribus, & nõ in corde: Ea enim quæ in coloribus exiſtit, faciliter eluitur, quæ vero in profundo mentis, illa mihi amica. E

EPIPHANIVS.

Peruerſe rurſus cogitãtes & aliud dictum Gregorij ſcilicet Theologi ſubijciũt, quod a dicto patre ſic editum eſt:

ὕβρις, πίστιν ἔχειν μὲν χρώμασι, μὴ καρδίῃσι,
ἣν ῥεῖα ἐκπλυτέον βένθος ἐμοίγε φίλον.

Hoc eſt: flagitium fidem habere in coloribus, non in animis. Quæ facile elui poteſt, ſed profunditas mihi cara. Ab his autẽ ſic falſo ſcribitur ὕβρις. πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, μὴ ἐν καρδίᾳ, ἣ μὲν γὰρ ἐν χρώμασι ἐνχέρως ἐκπλύνεται, ἡ δὲ ἐν τῷ βένθει τοῦ νοὸς, ἐκείνη μοί προσφιλής. Id eſt, flagitium eſt, fidẽ habere in coloribus, & nõ in corde: ea eñ quæ in coloribus exiſtit faciliter eluitur, q̃ vero in profundo mentis, illa mihi amica. Obturarũt ſane aures, & oculos clauſerũt, nã iſti qui eccleſiaſticas traditiões reijciũt recta intelligere & cõſiderare nequeunt. Auditionẽ eñ audierũt, & nõ intellexerunt: vidẽtes viderũt & nõ cognouerũt. indurati eñ corde patrũ doctrinas, ſecundum proprias cupiditates peruerterunt. Beatus eñ Gregorius Theologus in metricis ſuis opuſculis dictũ illud, quod hi citant, ad moralem quendã ſenſum attulit. Corrigit eñ vitã noſtram vt abſiſtamus à temporalibus & mũdanis rebus, voluptatibus ſcilicet carnalibus, & ſpũalem rurſus vitam, quæ ad cœleſtia perducat, eligamus. Nec credamus mũdo huic, neq; temporaneis & nõ manentibus adhæreamus (hæc eñ colores vocauit) ſed potius ſpũalibus & veris inſiſtamus, q̃ in corde ſtabilimentũ habẽt, & in æternũ manent. Vita aũt noſtra fluxilis & aduena quædã eſt. Quẽadmodũ eñ color & atramentum facile abluitur, aut a pictore transformat, ſic etiã in hac vita noſtra cõtingit, ſicut & ipſe alibi dicit. Orbis quidã verſat noſtras res ſit enim aliquando vt in vno die aut hora multas ferat mutationes. Omnia eñ vmbræ in modũ obſcurantur & pereunt humana. Et bulla difflabilior eſt humanę potentiæ ſuperbia. Omnis eñ homo fœnũ, & omnis hominũ gloria ſicut flos fœni. At ſpũalium operũ demonſtratio, perfecta eſt, & in manẽtibus habet retributionẽ. Nam ſi contra imagines ab illo dictũ fuiſſet, dixiſſet potius: Flagitiũ eſt fidẽ habere in coloribus, & non in deũ. Sed ipſe ſubiecit nõ in animis quæ ſunt fixa, firma & certa, vt operemur quæ ſunt regni cœlorũ, nõ vero mũdi huius, quæ tanq̃ fluxa & celeriter ſe mutantia, fidem nõ habẽt. Rurſus vero allegorice referẽtes, & oĩa ſecundũ propriã mentẽ adducẽtes, magnorũ ſacerdotũ Iohanis & Baſilij verba citant. F

GREGORIVS.

Iohãnes aũt Chryſoſtomus ſic docet. Nos per ſcripta, ſanctorũ fruimur præſentia, non ſane corporũ ipſorũ, ſed animarũ imagines habentes. Nam quæ ab ipſis dicta ſunt, animarũ illorũ imagines ſunt. Maxima vero ad

ro ad

A ro recti inueſtigationem, inquit Magnus Baſilius meditatio ſcripturaꝝ diuino afflatu nobis dataꝝ. In his em̃ & reꝝ argumẽta inueniuntur, & vitæ beatoꝝ viroꝝ perſcriptæ, veluti imagines quædam animatæ, ſecundum deum politica imitatione operꝝ exhibentur.

EPIPHANIVS.

Qui quicquã recte ſapit, nequaquã hæc ad ſubuerſionẽ ſacrarum imaginum pertinere intellexerit. Omnibus em̃ manifeſtũ eſt, cũ audimus virilia & fortia ſanctoꝝ facta, conſtantiam firmitudinẽq; animoꝝ illoꝝ nos beatificare & laudare. Quinetiã cum in diuinis ſcripturis ſanctorum vitas legimus, cumq; in picturis eaſdem contẽplamur, in memoriam reuocamus, quãtopere in deum feruore fuerint accenſi. Nã quæ oratio per auditum exhibet: hæc ſcriptura tacens per imitationem oſtẽdit, vt magnus inquit Baſilius. Sed & Iohannes Chryſoſtomus in ſermone, quod veteris & noui teſtamenti vnus ſit legiſlator, & in veſtitũ ſacerdotis: cuius initium, Regnũ Chriſti euangeliũ prædicant quidẽ prophetæ, Inter reliqua. Ego & ex cera fuſilẽ adamaui picturã pietatis cauſa. Vidi em̃ angelũ in imagine propulſantem Barbarorum gentem pedibus conculcatam. Et Dauid vere dicentem: Domine in ciuitate tua imaginem eoꝝ comminues. Demonſtratũ igitur ſatis eſt, ea quæ a ſanctis pa-

B tribus rectę tradita ſunt, ab his qui extra diuinũ choꝝ ſunt peruerti. Inſiſtunt etiam adhuc in eadem improbitate, cum ea quæ à beato patre noſtro Athanaſio contra idola dicta ſunt, in ſubuerſionẽ imaginũ picturæq; allegant.

GREGORIVS.

Et Alexandriæ lumen Athanaſius dixit: Quomodo nõ miſeratiõe proſequendi ſunt qui creaturas adorant, quod illi qui vident, non videntibus cultum exhibent, & audientes non audientes orant, precanturq;. Creatura enim a creatura nunq̃ ſeruabitur.

EPIPHANIVS.

Papæ quãta inſania. Nũc em̃ nouã quandã blaſphemiæ viam excogitantes, plane a veritate deuiant. Nã ea q̃ diuinus vir cõtra idola loquutus ẽ, hæc iſti homines etiã poſt cognitionẽ veritatis & cõfeſſionis ſynceręę, & diuinę regeneratiõis tribuũt, & p̃ter vnũ vniuerſoꝝ dñm, creaturis ſeruire Chriſtianos & idololatriã cõmiſiſſe

C aſſerunt. Parce dñe populo tuo, & nullũ hoꝝ blaſphemia ſeduci ſine. Oẽs em̃ q tuo noĩe vocati ſunt, cõfitemur nos ab idoloꝝ deceptione & errore liberatos. Et poſtq̃ te cognouimus quos diuina regẽeratione dignatus es, nequaq̃ ad creaturas quæ ſub cœlo ſunt tuã diuinã adorationem retulimus. Tibi aũt ſoli liberatori noſtro pſallimus. Dñe, p̃ter te neminẽ nouim', Nomẽ tuũ vocamus. Teſtis ipſe angelorum beatoꝝ exercitus: teſtis apoſtoloꝝ, prophetaꝝ, martyꝝ & ſanctoꝝ patrũ cętus. Ad recordationẽ aũt ſenſitorĳ noſtri ad tuã gloriã, q̃ ad magnificentiã & figurã diuinæ crucis tuæ adducamur euangelicã narrationẽ & imaginũ picturã habemus. Habemus itẽ & alia plurima cõſecrata vaſa, hæc quia in noĩe tuo facta ſunt & cõſecrata, exoſculamur. Sed iſti tanq̃ lingua mẽdaci theſauros ſibi cõgregãtes, vana proſecuti ſunt. Quã ob cauſam & dolor linguæ eoꝝ & improbitas tandẽ peribit. Quẽadmodũ em̃ lumine accedẽte, tenebræ fugãtur, ſic & veritate apparente gladio ſpũs linguæ illoꝝ venenũ exciſum eſt. At iteꝝ aſſumptiões quaſdã adducũt ſic dicẽtes.

GREGORIVS.

Similiter Amphilochius Iconĳ epũs ita inq̃t: Nõ em̃ nobis ſanctoꝝ corporales vultus in tabulis coloribus effigiare curę eſt, qm̃ his opᵖ nõ habemus, ſed politiã illoꝝ virtutũ memores eſſe debemus.

EPIPHANIVS.

Hæreticis propriũ eſt mutilatas exquirere ſentẽtias. Nã ſi qs ſtudioſe exquirat, haud facile hũc beati patris ſentẽtiã inuenerit cõtra venerandaꝝ imaginũ repreſentationem: ſed affectionis animæ ſanctoꝝ virilitatẽ & conſtantiã celebrans, & præ-

dicans virtutũ efficaciã, hæc dicit beatus pater, maxime quo nos ad imitationẽ per- D
ducat. Nõ eñ ſanctos propter carnalẽ amorẽ laudamus, neq; pingimus, ſed q̃ virtu-
tum illorũ ſimus memores. Et in libris quoq; vitas illorũ deſcribimus, in tabuliſq; il-
los depingimus, non q̃d hoc à nobis poſtulet ipſi, verum id noſtra cauſa, & propter
vtilitatem noſtram ſancimus. Nõ eñ ſolum paſſiones martyrũ nos inſtituũt, ſed &
cõtextus & ſcriptum de illorũ paſſionibus, picturaq; idem indicans. Simili modo, &
annua illorũ memoria. Figura aũt orationis tota beati patris hoc innuere videtur. de
ſubuerſione autem venerandarum imaginum, nulla plane apud illũ mentio, ſiqui-
dem nihil quod eas calumniari poſſit, hic deprehenditur. Nam quid ſi dicat. Non
enim corporales vultus coloribus in tabulis effigiare nobis curæ eſt. Hæc eñ intẽ-
tione virtutis ab eo dicuntur. Infert enim: Curæ enim nobis eſt virtutes bonorum
virorũ eligere, & operum illorum meminiſſe, & politiam illorum imitari. Ipſis aũt
templa fabricari, aut imaginem illorum in tabulis circũferre, contẽnentes interim il-
lorum virtutes, haudquaq̃ laudabile eſt. Nemo enim laudauerit virũ, quem vide-
rit virtutes ſanctorũ auerſantem, & quotidie illorum imagines circumferentem, aut
templa illis ædificantem, aut vaſa comparantem illis, ſuĩpſius autem templum di-
uinis virtutibus non ornantem. Inquit enim deus per Eſaiam prophetam ad eos q
ita affecti ſunt. Si mihi obtuleris ſimilaginem, fruſtra. Incenſum mihi abominatio E
eſt, & quoties manus veſtras tetenderitis ad me, auertam oculos meos à vobis. & ſi
multiplicaueritis obſecrationem, non exaudiam vos. Sed quid facietis? Lauamini,
mũdi eſtote, auferte improbitates ab animis veſtris corã oculis meis. Ceſſate à ma-
litia veſtra, diſcite facere bonum, exquirite iudicium, liberate enim qui iniuria affici-
tur, pronũtiate pro orphano, ius dicite viduæ. Hæc eñ ſi recte fecerimus, tunc ea
quæ à nobis offeruntur, grata & ſuſcepta erũt apud deum, ſiue ea ſancta tẽpla fue-
rint, ſiue ſacra vaſa, ſiue etiam venerandæ imagines. Ita eñ commodũ nobis eſt ad
memoriam horum virtutes exquirere. & pro viribus imitari. Hoc ſane martyrum
eſt encomium, electorum ad virtutem conuocatio, quemadmodũ magnus inquit
Baſilius in moralibus ſuis ſermonibus. Inter hæc quoque laudanda eſt templorum
exædificatio, imaginum effiguratio, ſacrorum vaſorum deo oblatio. Hæc eñ opor
tet etiam facere, & illa non omittere, vt veritatis verbum nos docet. Non eñ aliqs
virtutem poſſidere poterit, niſi in aulis domini aſſederit, niſi per lectionem diuina
oracula auribus hauſerit, & per viſum ad euangelicas hiſtorias & doctrinas, ad mar
tyrum repreſentationes, & certamina fuerit perductus. In omni autem tẽpore loco
& hora virtutes exercere perquã neceſſarium eſt. Nam & paſſionibus Chriſti in- F
cumbere, & in ĩjs verſari perpetuo & continuo neceſſarium, illiuſq; mortificationẽ
in corpore noſtro circũferre, & ſtudioſe hoc facere vtile eſt. Regni eñ cœlorũ hoſ
pes eſt & procurator. Multas aũt cruces in ędicula figurare, & p̃cepta dei cõtẽnere
imitationiſq; paſſionis illius obliuiſci extrema demẽtia ẽ. Sine opibus eñ fides mor
tua. Euãgelice eñ ait dñs: Nõ oĩs q dicit mihi dñe, dñe, intrabit regnũ cœlorũ, ſed q
facit volũtatẽ patris mei q eſt in cœlis. Inhærẽtes aũt p̃ſentibus agedũ & aliam de-
mõſtrationẽ his cõpetentẽ reddamus. Cõſueuerũt patres noſtri ſancti, q volũtatẽ
dei ſalutiferã nobis exponũt, p exaggerationẽ mãdatorũ obſeruationẽ nos docere,
& ad q̃d mandatũ illis ſcopus vergit, eo p̃parare auditores, hocq; extollere & ma-
gnificare, q̃ veluti ancora tuta iniecta in reliquis q̃q; nõ ſimus negligentes. Ne vero
in pluribus adferendis longiores ſimus vnum Aſterium Amaſiæ epiſcopum cite-
mus. Hic igitur in Lazarum & diuitem epulonẽ ſermonẽ conſcribens, Emphaſim
quandã de alendis pauperibus contra diuites exercet. Adhortatur diuites vt elee-
moſynarum fructibus diuites ſint, ne veſtitu ſplendido & molli vtantur. Inducit
aũt inter cætera ethicam quandam diſputationem, cõtra religioſulos quoſdam ipſa
vita, ſed tamen diuitĩjs inhiãtes. Sic autem inquit: Ne pingas Chriſtum in veſtibus,
ſed magis ſumptu illo & impenſis, pauperibus ſubueni. Deinde adimere cupiẽs di
uitiarum appetitum infert: Sufficit enim illi vna incarnationis humilitas. Hoc eſt,
Non placitum eſt Chriſto domino deo noſtro, vt per mundanã affectionẽ & aua
ritiam, illius œconomiæ myſteria demõſtrent. Nõ eñ piũ eſt aut corã illo acceptũ,
euange-

A euangelicæ recordationis gratia, materiam diuitiarum theſaurizare, & cauſari occaſiones peccati. Pauperes autem qui pane & veſtitu indigẽt negligere, non pietatis, ſed auaritiæ opus eſt. Quemadmodum enim nulla communio eſt, luminis & tenebrarum, neq; participatio iniuſtitiæ cum iuſtitia, ita neq; diuitiarum cupiditas, & mollium veſtium indumenta cum euangelica hiſtoria & figura cõuenit: Hæc em̃ nobis diſpenſationis narrationem vere ad ſalutem ducentem explicat, illa vero ad miſeriam ducit, cum ſit ſubiecta pœnis. Quemadmodum Iacobus frater domini dicit: Diuites, lugete & lamentemini, eiulantes ſuper miſerijs veſtris. Diuitiæ veſtræ computruerunt, & veſtes veſtræ a vermibus roduntur, aurum & argentum veſtrum rubigine exeſum eſt, & rubigo in teſtimonium contra vos manet. Quam ob cauſam, vt dictum eſt, quæcunq; per auaritiam fiunt, cum mundo ſimul pereũt. Poſſumus em̃ nos perexiguis ſumptibus, cibos, veſtes, tectum, quæ nobis ſufficiant comparare. Omne enim q̃d non ad vſum, ſed ad ſpecioſitatem comparatur, laſciuiæ habet accuſationem, vt diuinus inquit Baſilius. Sufficiant igitur nobis, quæ ad vſum tantum habemus, & ex ijs pauperibus largiamur, manumq; porrigamus, vt & nos aliquãdo dei vocem audiamus, dicentis: Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam
B conſequentur. Etquodcunq; vni horum fratrum meorum, vel minimo feceritis, mihi feceritis.

¶ Aſſertio imaginũ ex Aſterio Amaſiæ epiſcopo, de Euphemia martyre.

QVandoquidẽ autem Aſterij mentionem fecimus, eiuſq; verbis tanq̃ exemplo vſi ſumus, oſtendamus quoq; ex eodem perquam veterem eſſe de imaginibus traditionem. Ipſe enim contemplatus imaginem paſſionis Euphemiæ martyris, hiſce encomijs vſus eſt. Mulier quædam ſacra virgo inuiolata, deo caſtitatem conſeruans extitit, Euphemiam eam vocant. Tyrãno aũt aliquando pios pellente, animo propenſo mortis periculum adijt, ciues autẽ & ſacrificij communicatores pro quo ſacrificabat, virginis virilitatem admirantes, prope templum thecam reueriti, deponẽtes ciſtam, honores illi exhibent, annuum feſtum communemq; celebrantes conuentum. Diuinorum autem dei myſteriorum ſacerdotes, & verbis memoriam illius celebrant, & quomodo fortitudinis certamen certauerit populũ congregatum docent. Pictor autem & is quoq; ſecundum vires per artem pius eſt, qui omnem hiſtoriam in ſyndone pinxit. Poſuit enim illius prope thecam ſacrum ſpectaculum. Habet autem ſe ad hunc modum ſuauitas artis. In
C alto throno iudex ſedet, amare & horribiliter in virginem videns (iraſcitur enim etiam in ipſis inanimatis rebus cũ vult ars) ſatellites vero imperij & multi milites cõmentarienſes, tabulas & ſtilos in manibus geſtantes adſtant: quorum vnus manum a cæra auferens diligenter ad condemnatam aſpicit, quaſi iubeat clarius virginem loqui, ne in ſcribendo à ſe error committatur. Stat autem virgo in pulla tunica & pallio, philoſophiam ſignificante, vt pictori viſum fuit, vultu vero ſatis vrbano, meo autem iudicio animo virtutibus omnibus egregie ſplendente. Ducunt autem eam ad principem milites duo, quorum alter horſum, alter illorſum virginẽ trudũt. Vultus autem virginis pudore & conſtantia mixtus eſt; annuit em̃ in terram, veluti virorum erubeſcat aſpectum. ſtat autem imperterrita, nihili omnino faciens miſerum certamen. Quemadmodum autem aliquando alios pictores contemplatus ſum, in pictura mulierculæ Colchidos, quomodo fit affecta in iugulatione prolium, dum gladium illis intentat, miſericordia enim & furore vultum habet diuiſum, quia alter oculorum iram exhibet, alter vero maternum affectum, horrens & parcenti ſimilis: ita quoq; mihi hic contigit. Nam admirationem meam ab illa cogitatione, ad hanc picturam tranſtuli. Valde autem miror pictorem, qui affectus naturæ pugnãtes pudorem ſcilicet & virilitatem commiſcuerit. Imitatione autẽ artis procedente ad hiſtoriam: ecce adſunt duo vulgares homines in tuniculis nudi, quorum alter caput virginis arripiens, & in tergum flectens ad pœnam alteri commode exhibere videtur: ille vero adſtans dentes virginis excutit. Inſtrumẽta autem pene malleus & terebra ſunt. hic lachrymas amplius continere nequeo, dolorq; ſermonem aufert.

Nam ita manifeſte & euidenter ſanguinis guttas pictor decolorauit, vt iuraueris à D
labijs effluere, & cum fletu diſcedere cogaris. Dehinc carcer. Et iterum in pullis ve
ſtibus decenter virgo ad cœlum manus eleuans, deum in malis auxiliatorem inuo-
cat. Hac vero ſic precante apparet à capite ſignũ illud, quod conſuetudo eſt Chri-
ſtianis adorare & depingere. ſymbolum autem arbitror paſſionis, quam illa ſuſce-
pit. Statim autẽ pictor alibi ignem huc illucq́ ſe ſpargentem rubro colore depinxit,
& hic quoq; noua arte flammam faciens corpoream. Stat autem ipſa in illo media,
manus ad cœlum complicans. dolorem autẽ nullum vultu præfert, ſed magis gau
denti ſimilis eſt, ꝙ ad vitam incorpoream & beatam iter faciat. Hucuſq; pictor ma-
num ſuam extendit, & ego orationem. Tempus autem eſt, vt & tu picturam per-
ficias, ne nimium extra narrationem veniamus. Hactenus Aſterius. Speculãtes au-
tem ea quæ in ſcriptura ſacra dicta ſunt, inueniemus illinc quoq; deſumpta, quæ ab
eo narrata ſunt. Deus enim famulo ſuo Moſi de tabernaculo quædam mãdans, va
riáq; & diuerſa opa fieri iubens: ait: facies vela e byſſo texto, & hyacintho, purpu-
ra, & coccinea textura. Cherubim artificio texturæ facies. Et hoc ſane mandatum
docet nos, vt in ijs quæ deo dicantur, non parcamus ſumptibus etiã magnis, in ho-
minum autem rebus non ita ſe habere debet. Dictum enim eſt populo: veſtem ex
duabus contextam vobis nõ inijcietis. Clariſſime autem diuinus apoſtolus horum E
ſenſum explicat. Iubens mulieres in habitu decenti, cum verecundia & caſtitate ſe
ornare, non in reticulis auro & margaritis ornatis, aut etiam veſte pretioſa, ſed quam
decet mulieres, quæ bona prædicant opera. Hæc igitur nos, qui deo ſoli & vno la-
triam exhibemus in ſpiritu & veritate ſcientes: quæcunq; illi offeruntur aut conſe-
crantur: ſiue diuina fuerit venerandæ crucis figura, ſiue ſacer euangelij codex, ſiue
venerandæ imagines, ſiue ſacra vaſa, ea amplectimur & veneramur, vt qui ſpem
habeamus ſanctificatiõis ab ipſis reddẽdæ, & illis ob id adorationẽ honorificã exhi
bemus. Adorate enim ait ſcabellum pedum eius, quia ſanctus eſt ipſe. Quã ob cau
ſam Gregorius theologus in ſermone nataliũ domini ſic inquit: Bethleem hono-
re affice, & præſepe adora. nam quæ deo oblata ſunt, eius participatione & contre-
ctatione ſancta fiunt. Quemadmodum idem & tota ſcriptura teſtat, & ob hoc ſan-
cto honor ſanctitatis illius non aliter conſeruatur, quam noſtram deuotam adora-
tionem. Iſti vero noua mendacia ſpirantes, aliena quædam a catholica eccleſia con
ſuentes dicunt.

GREGORIVS.

Cõſentanea his etiam Theodotus Ancyræ epiſcopus ſic docet: San- F
ctorum formas & ſpecies ex materialibus coloribus formari minime de
corum putamus: horum autem virtutes, quę per ſcripta traditæ ſunt, ve
luti viuas quaſdam imagines reficere ſubinde oportet. ex his eñ ad ſi-
milium imitationem & zelum peruenire poſſumus. Dicant enim nobis
qui illas erigunt ſtatuas, quænam vtilitas ex illis ad ſe redit, an q̃d qua-
liſcunq; recordatio eos habet ex tali ſpeciali contẽplatione. Sed manife
ſtum eſt, quod vana ſit eiuſcemodi cogitatio, & diabolicæ deceptionis
inuentum.

EPIPHANIVS.

Si Theodotus eſſet in præſenti vita, clamaret vtiq; cũ beata Suſanna ad dominũ
dicens: Deus æternus, arcanorum cognitor, q nouit cũcta priusq̃ facta ſunt. tu no
uiſti dñe q̃d falſo me accuſant, imitari preſbyteros Babylonicæ cõfuſionis, qui oĩs
vaniloquentiæ ſunt autores. Sed ſeipſos idoneos & claros demonſtrare volẽtes, no
ua quædã garriũt, & mendax calamus ſcripturæ illoꝝ reperitur, & aperte veritatis
proditores deprehenduntur. Multi eñ noſtrũ diligẽter quærẽtes & indagantes in
ſermonibus huius Theodoti præſentẽ ſententiã, nũ alicubi apud illũ extaret, nuſq̃
ſane inuenimus. Nihil eñ tale ipſe vnq̃ ſermocinatus eſt. Satis aũt argumẽti fuerit,
quia totus hic ſermo amarulẽtia & exacerbatiõe plenus ſit, & linguæ incõtinentis &

A labiorum impurorum audacia, imo diabolicæ fraudis inuentio, ita cōtra effigiationē ſanctarum imaginū garrire. Quamobrē Chriſtianorum accuſatorum figmentū eſt, & idioma, non aūt Theodoti. Nā ſi illius eſſet, debebant vtiq; aperte locū deſignaſſe ſermonis aut libri vnde hæc ſententia eſſet deſcripta. Sed quia nouerūt falſum eſſe mēdaciū, locū ſilentio præterierūt. Nos igitur cum cōgregaſſemus illius libros, ſex ad Lauſum tomos cōtra Neſtoriū ſcriptos. Interpretationē in ſymbolū ſanctorum patrum, qui in Nicea cōuenerāt. Sermonē in natalem dñi. In luminaria, in Heliā & viduā: in ſanctū Petrū & Iohannē, & in claudū ſedentē ad portā ſpecioſam. in eos qui talenta acceperāt, in duos cæcos, nuſquā ſane dictā ſentētiā inuenire potuimus. Neq; etiā fieri potuit, vt hāc falſo colligentē ſentētiā e veris Ancyrani libris protulerint, ſed fortaſſis alicubi in chartula conſcriptā, tanq̄ peſtem euitandam deprompſerint quo ſcilicet ſimpliciores caperent. Nam qui mentem habent & veritatē audiunt, talia ementita eſſe cognoſcunt. Duces autem hæreſeos ſuæ in aciem nondū vocare deſinunt, Arij ſcilicet protectores, & cōtribules illius Euſebiū Nicomediæ, Theogonum Niceæ & Maridem Chalcedonis, ſic dicentes.

GREGORIVS.

Similiter & Euſebius Pamphili ad Conſtantiā Auguſtā, petentem B Chriſti imaginem a ſe ab illo mitti, talia dicit. Qm̄ aūt de Chriſti imagine ad me ſcripſiſti vt tibi mitterem, velim mihi ſignifices, quānam putes Chriſti imaginem, vtrum illam veram & incommutabilem, naturæ illius characteres ferentē, aut hāc quā propter nos aſſumpſit, ſeruilē formam pro nobis induens. Sed ſane de diuina forma nō arbitror etiā ipſe ego te eſſe ſolicitam, cum fueris ab illo edocta, neminem patrē cognouiſſe, præter filium, neq; ipſum filium condigne quempiam cognouiſſe niſi qui illum genuit pater. Et poſt alia. Sed omnino ſerui requiris imaginem formæ, & carnem quā propter nos induit. ſed & hanc gloria deitatis ſuæ commixtam eſſe didicimus, & paſſam mortuāq;. Et poſt pauca. Quis igitur gloriæ eiuſcemodi & dignitatis ſplendores lucentes & ful C gurantes, effigiare mortuis & inanimatis coloribus & vmbratili pictura poſſet? cum neque diuini illius diſcipuli in monte illum contemplari quiuerint. qui cadētes in faciem ſuam, non poſſe ſe eiuſcemodi ſpectaculum inſpicere confeſſi ſunt. Igitur ſi carnis illius figura, tantam ab inhabitante in ea diuinitate accepit potentiam, quid oportet dicere tunc cum mortalitatem exuit, & corruptionem abluens, formam ſerui in domini & dei gloriam tranſtulit, poſt mortis ſcilicet victoriam, poſt aſcēſum in cœlos, poſt cū patre regio in throno a dextris conſeſſum, poſt requiem ineffabilibus & innominandis ſinibus patris, in quam aſcendentem & deſidētem cœleſtes poteſtates illi benedictis vocibus acclamabāt, dicentes: Principes tollite portas veſtras. aperiamini portæ cœleſtes, introibit rex gloriæ.

EPIPHANIVS.

Optime in hos quadrat prophetica vox, quam dominus per Hieremiam vatem Iudaicum populum reprehendens, dixit: Me dereliquerunt fontem aquæ viuentis, & foderunt ſibi ciſternas pertuſas, quæ non potuerunt aquam continere. Relinquentes enim ſceleſtorum noſtrorum patrum ſententias, ſectantur eos qui vētilabro ex area dominica iudicio diuino excreti ſunt. aream dico catholicam eccleſiā.

Hos enim in protectionem ſuæ hæreſeos adſerunt. Quis enim fidelium in eccleſia D
quicq; verorum dogmatum ſcientiam habet, ignorat Euſebium Pamphili, in repro
bum ſenſum traditum conſenſiſſe Arij placitis. Nam in cunctis hiſtoricis ſuis libel-
lis, filium & verbum dei creaturam vocat, item ſubmininiſtrum, & ſecundo adorā-
dum loco. Si vero quidam aſſerunt eum in ſynodo ſubſcripſiſſe, concedimus qui-
dem hoc ita ſe habere. verum labris illum dicimus veritatem coluiſſe, corde autem
longe ab ea abſuiſſe, quemadmodum & omnes epiſtolæ illius, & cōmentaria oſtē-
dunt. Quod ſi autem alias aliquando pro temporis & rei conditione. mutatus appa-
ruit, nunc hos laudans, qui ſtabant a partibus Arij, nunc vero veritatem ſimulans,
profecto ob id ſecundum Iacobum fratrem domini, homo duplicis animi, incon-
ſtans in omnibus vijs ſuis dicetur, neq; putet, quod quicq̃ a domino accepturus ſit.
Etenim ſi corde crediſſet in iuſtitiam, & ore quoq; ad ſalutem verbū veritatis fu-
iſſet confeſſus in omnibus ſuis commentarijs, & veniā popoſciſſet. Verum pro epi
ſtolis ſuis nuſquam apologiam conſcripſit. manſit enim vt Aethiops, non commu-
tās cutem ſuam. Nam in expoſitione illius loci: Dixi domino, dominus meus es tu,
extra cognitionē veritatis rē aggreſſus, ſic inqt: Lege naturæ, cuiuſuis filij pater, do- E
minus quoq; eius exiſtit, ob id vnigeniti illius filij dei, qui genuit illum pater, fuerit
ſane illius & dominus, & deus & pater. Simili modo & in epiſtola ad beatum Ale
xandrum magiſtrum & doctorem Athanaſii, cuius initium: Quanto labore & di-
ligentia in has literas inciderim (hic apertiſſime blaſphemans ſic ait) Arium eiuſq;
ſtudioſos, accuſant hæ literæ, quod filium ex non ente inſtar vnus omnium factus
ſit, dixerint. Illi vero epiſtolium attulerunt quod ad te ſcripſerunt: in quo fidē ſuam
exponentes, his verbis cōfitentur quæ ſentiunt. Legis, prophetarū, & noui teſtamē-
ti deum, ante ſempiterna ſecula ſibi filium vnigenitum generaſſe, per quem & ſecu
la, & omnia fecit. generaſſe autem non videſ, ſed in veritate propriæ voluntati ſub-
ſtituiſſe, immutabilem & inalterabilem, creaturam dei perfectam: verūtamē nō vt
vnam creaturarum. Tua vero epiſtola accuſat eos quaſi dixerint, quod filius factus
ſit, tanq̃ vnus omnium, cum tamen hoc non dixerint, ſed aperte pronuntient, nō vt
vnam creaturarum. Vide ne dederis ſtatim illis occaſionem, vt ea etiam calumnien
tur & aſſumāt, quæcunq; voluerint. Iterum accuſas eos, quod dixerint, quod q eſt, F
non exiſtentem genuit. Miror ſane ſi quiſpiam aliter dicere poterit. Nam ſi vnus
eſt, qui eſt, manifeſtum eſt, qd ex eo genitū eſt, omne quod eſt, eſtq; id poſt illū. Si
vero qui eſt, non vnus ſit, ſed & filius ſit qui eſt, quomodo eum qui eſt, qui eſt ge-
nuit. Sic enim qui eſt, duo fuerint. Et hæc quidem Euſebius ad glorioſum Alexan
drum. Feruntur eius ad eundem glorioſum virum & aliæ epiſtolæ, in qbus variæ
ſunt blaſphemiæ, dū Arium defendere conatur. Eodem modo in Epiſtola ad Eu-
phraſionem blaſphemus eſt. Initium eius epiſtolæ eſt. Domino meo cum omī gra
tia confiteor, & cætera. Non enim filium patri coexiſtere dicimus, ſed patrem ante
filium fuiſſe. Porro ipſe filius dei, hæc nobis omnibus exactius cognoſcens, alterum
ſeipſum & minorem a patre ſubiectumq; cognoſcens, admodum valde pie nos id
docet, dicens: Pater qui me miſit, maior me eſt. Et inter alia. Quoniam filius & ipſe
quidem deus, ſed non verus deus. Ex his igitur ſcriptis illius apparet aperte illum
Arianicæ eſſe opinionis & ſententiæ. Cum hac autē abominanda hæreſi inſani iſti
Ariani, & vnam naturam in vnitione hypoſtaſis eſſe dicunt. Opinantur aūt Chri-
ſtum dominum noſtrū carnem ſine anima aſſumpſiſſe, addentes in ſalutari illius diſ-
penſatione, diuinitatem impleuiſſe animæ conſilia, motionesq;. nimirū quo paſſionē
(vt ait Gregorius) diuinitate circūſcribant, & ob id vere Theopaſchitæ ſunt. Qui
autem huius ſententiæ ſunt, imaginem non habendam cenſent. Quemadmoum im
pius Seuerus, Petrus Fullo, Philoxenus Hierapoleos epiſcopus, & omnis denique
illa multicapitis & ſine capite hydra contendit. Huius igitur & ſocietatis exiſtens
Euſebius (quemadmodum ex illius epiſtolis & hiſtoricis commentarijs demon-
ſtratum eſt) imaginem Chriſti Theopaſchitarū more reijcit, qua de cauſa & Cōſtā
tiæ Licinij vxori ſcribit, apud ſe imaginem non reperiri. Nam & in eadem epiſtola
dicit, quod illius incarnata forma, in deitatis naturam mutata ſit. Nemo tamen ſan-

ctorum

A ctorum patrum veſtrorum ſic ſenſit aut docuit. Neq; etiã veritas ſic ſe habet. Audiamus Athanaſium inſaniæ Arij vindicatorẽ, alia em̃ docet in dogmatica ad Eupſychium preſ byterum Cæſareæ epiſtola. Similiter & Cyrillus in prima ad Succenſum Diocæſareæ epiſcopum. Similiter in oratione cõtra libidinoſos dicta. Ambo enim ſicut vnum terreſtris reipublice adminiſtrationem habentes, ita & cœleſtẽ, veluti ab vno ſpiritu afflati, conſona inuicem loquũtur.

¶ Athanaſius in epiſtola ad Eupſychium, cuius initium: In quibus exiſtimaſti nos pijſſime, inter cætera ſic inquit:

COmmunis ouium fructus eſt, hæc inquam tergoris meſſis, haud quæ omnibus ad communem vſum proſtat: veꝝ poſtquam tinctura, quæ de mari accipitur ſubdita fuerit, purpurea dicit, & appellatione mutata, & vſu, propter excellẽtiam regibus tantummodo aptatur. Ita lana eſt & non eſt. Natura quidẽ manet id, quod à principio fuit: vſu aũt non amplius. vulgares enim vſus fugit, propter colorationis dignitatem. Ita quoq; caro natura communi aſſumpta: poſtquam enim facta fuerit, regis tegumentum, cum ipſo rege eiuſdem fit dignitatis, quanquam natura non fuerit talis. Quare recte dominus gloriæ dicitur. Et ſecundũ quod homo
B quoq; fuit affectiones & paſſiones naturæ eum inuaſerunt, & contumelijs aliorum fuit quoq; obnoxius. quo nam modo enim rex reſte vtitur, ſic ipſe carne quoq; ſe circumcinxit. Quemadmodum autem qui regis purpuram rumpens, regi pœnam dat, quaſi inſidiator aut maleuolus, quãquam ipſe rex nihil fuerit grauius paſſus, purpuræ autem paſſio ad ipſum refertur: ita quoq; carnis paſſio, verbo dei manente impaſſibile, in ipſum propter contumeliam deſcendere, dicitur. Et ob id Paulus dominum Chriſtum, quatenus homo, filium dei tradit. Et ante hunc Gabriel archangelus paradoxum noui partus Mariæ euangelizãs: Aue, inquit, gratioſa, dominus tecum. Ecce tu in vtero habebis, & paries filium, & vocabunt eum Ieſum, hic erit magnus & filius altiſſimi vocabitur. Quare Ieſus filius dei vocatur, non quod caro in diuinam naturam fuerit mutata, ſed propter vnitionem ad deum verbum, cognominem dignitatem accepit.

¶ Eodem modo Cyrillus in prædicta ad Succenſum epiſtola, cuius initium: Incidi in commentarium à tua ſanctitate mihi miſſum. Inter cætera inquit:

POſt reſurrectionem idem illud corpus, quod paſſum fuit, manſit, niſi quod debilitates humanę naturæ in ſe amplius non recepit. Non enim aut fame, aut laſ
C ſatione aut alia aliqua tali paſſione torquebatur, ſed deinceps incorruptibile mãſit. Nec id ſolum corpus eſt, verum præter hoc etiam corpus viuificans. Vitæ enim corpus eſt, hoc eſt, vnigeniti, nam deo decentiſſima gloria, illuminatum eſt, & intelligitur dei corpus. Proinde ſi quis ipſum diuinũ corpus, vt certe hoĩs humanum dixerit, nõ ſane quicq̃ errauerit, decentiq; ſermone fuerit vſus. Hinc arbitror, doctiſſimum Paulum dixiſſe: Si vero Chriſtum ſecundum carnem cognouimus, ſed iam nunc amplius non cognoſcimus. Dei enim vt dixi proprium corpus exiſtens, humana omnia excedit. Corpus autem quod a terra eſt, nõ poteſt mutationem ſecũdum diuinam naturã ſubire, etenim hoc impoſſibile. Quoniam in deitate, veluti generationis aliquid & quod nullam ſecundum naturam habet ſecũ proprietatẽ exiſtit. Aeque enim abſurdum eſt, ſi quis dicat, quod corpus in deitatis naturam mutatum ſit, & quod verbum, in carnis naturam ſit alteratum. Nam vt hoc impoſſibile (immutabile enim & inalterabile verbum eſt) ita & aliud. Non enim poſſibile eſt creaturam aliquam in deitatis naturam, aut ſubſtantiam tranſgredi poſſe. Creatura autem caro eſt. Quamobrem diuinum eſſe dicimus corpus Chriſti, quoniã dei corpus eſt, & ineffabili gloria illuminatum, incorruptibile, ſanctum, viuificans. Quod autem in deitatis naturam ſit mutatum, neq; patrum aliquis dixit, aut cogitauit, neq; nos ita ſentire poſſumus. Similiter & in oratione contra libidinoſos, cuius initiũ: Longam nuper de veritatis dogmatibus contexuimus orationem, inter cætera inquit: Proinde num carne eius in deitatis naturã mutata, definit eſſe filius hominiſq;

manif

manifeſtum fuerit omni quod ex hoc ſequitur, quod nos ex adoptionis gloria reiecti ſumus, veluti non haberemus amplius primogenitum in multis fratribus. Et paulopoſt. Num igitur de tam bona fama, quæ nobis data fuit gratis, adeo ſubito excidimus? non ſane. Non enim ſtoliditate, inſipientia, & ſtultiſſimis quibuſdam inuentis, in reprobum ſenſum perducti, ea quæ non decet, ſentimus. Sacram autem ſcripturam veluti canonem rectitudinis & incommutabilis fidei habentes dicimus, quod qui natus nobis eſt primogenitus & vnigenitus, dei ſcilicet verbum, non deſtitit eſſe poſt illud verus deus, & filius hominis. Neque in naturam deitatis, incommutabiliter & inconfuſe vnita ſibi caro, tranſmigraſſe videtur, imo gloria propria illam illuſtrans, intelligitur recte deum decẽtibus impleta dignitatibus. Sic etiam ſecundum tempora per vniuerſum terrarum orbem rediens e cœlo videbitur. Atqui cum carne quoque poſtquam bene hoc diſpenſationis myſterium obiuiſſet rediit in cœlum. Nam qui rem eam viderunt ſtupore perculſi ſunt. Quia vt ſcriptũ eſt, nubes illum aſſumpſit, tum admirantibus illis vox angelorum ſanctorum audita eſt: Viri Galilæi, quid ſtatis ſuſpicientes in cœlum? Hic Ieſus qui a vobis aſſumptus eſt in cœlum, ita veniet, quemadmodum eum vidiſtis aſcendentem in cœlum. D E

Num igitur hi, quibus hoc dictum eſt, viderunt eum ſine carne ad patrem aſcendẽtem? aut abiicientem noſtram ſimilitudinem, qua in corpore tactili & viſibili fuit & intangibilem & inuiſibilem naturam commutaſſet? Quis hoc auſus ſit dicere? Si vero veniet ſicut diſceſſit, non vere dixerimus veniet rurſum in corpore, non nudum & ſine carne verbum. Et paulo poſt: Cognoſce igitur quod deſcenſum illum quem facturus eſt in fine ſeculi, ipſis prius manifeſtauerit, cum ſcilicet ſe transfiguraret, hæc autem transfigurationis figura (mirandus inqt Euangeliſta) facta eſt non ſecundum depoſitionem ſpeciei, videlicet humanæ figuræ abiectionem, imo circa ſolam gloriam. Reſplenduiſſe, inquit, faciem illius, non aliter ac a ſolis radiis fulgor emittitur. Et mox: Scripſit vero & de Chriſto doctiſſimus Paulus: Qui humilitatis noſtræ corpus transformabit conforme gloriæ illius. Quid ad hoc dicent, qui in verbi naturam, carnem illius commutatam aſſerunt. Num ſcilicet ſanctorum corpora tranſibũt, in naturam deitatis, vt fiant corpori illius glorioſo conformia? profecto hæc extremæ imperitię & inſcitiæ nugacitas exiſtit. Mutata enim carne, in naturam deitatis, vt aiunt, quonam vtetur corpore, deus verbum exiſtens? Deitas eñ res eſt incorporea, & verum eſt quod deum nemo vidit vnquam. Deinde clariſſime idem deducens, veluti cõtra Euſebium, ſic idem beatus pater in eodem ſermomone dicit. Videtur pro illis facere (quemadmodũ aiunt) de his rebus & aliud verbum. Nam diuinus Apoſtolus ſic ſcripſit. Si enim cognouimus ſecũdum carnem Chriſtũ, ſed nunc non amplius cognoſcimus. Igitur aiunt, ſi ſecundum carnẽ non cognoſcitur, neceſſarium eſt illum carnem in verbi ſui naturam mutaſſe, vt tanquã deus cognoſcatur. Dixerit autem ad hos arbitror confeſtim aliquis. Igitur quando de nobis ſcribit. Cum vero in carne ſumus deo placere non poſſumus. Vos autem non eſtis in carne, ſed in ſpiritu. Num inquam tum nos carne & ſanguine nudatos eſſe cognouit? Vtrum ſpiritibus incorporeis iſta ſcribit? Quo pacto nõ fuerint iſta monſtro ſimilia? Quamobrem de nobis dicit cancm, nimiæ carnis abſurdas & quæ caſtigatione opus habent affectiones. De noſtro autem omnium caſtiſſimo ſeruatore, qui errare non nouit, neq; peccatum fecit alio modo illud ſecundum carnem conſiderare oportet. Non enim amplius eſt in carnalibus infirmitatibus. Clare igitur ex diuiniloquis iſtis patribus cognoſcimus, nugamentorum iſtorum magiſtros, non ex fontibus Iſrael, quo illis ſuppetat in vitam æternam hauſiſſe, ſed ex fontibus iniquitatis & deſolationis ſibi potum quæſiuiſſe. Alienos enim ſecuti, in præcipitia & anfractus ſeducti ſunt. Debebant igitur ſi eccleſiæ alumni ſunt, Baſilium magnũ in teſtem citaſſe, qui imaginis honorem ad prototypum referri aſſerit. & Gregoriũ Nyſſæ epĩ dicẽtẽ, vidi imaginẽ paſſiõis loquẽtẽ, & nõ ſine lachrymis rẽ cõteplat⁹ ſum. hiſtoriã ipſa arte pulchre rẽ præſentãtẽ. Et Iohãnẽ, q ſe imaginẽ e cera fuſam, F

pietate

A pietate plenam amaſſe dicit. Debebāt inquā illos fuiſſe ſecuti, & quicūꝗ cum illis faciūt. Iſti vero in malis auctarium addentes, ita deinceps dicunt.

GREGORIVS.

Hæc igitur ex multis pauca ſcripturæ patrūꝗ teſtimonia, in hac definitione noſtra. parcentes ſane copiæ ne in longum res protraherēt, collocauimus reliqs eṁ quæ infinita ſunt, volentes ſuperſedimus, vt q velint, ipſi requirant. Ex his igitur a deo inſpiratis ſcripturis & beatoꝶ patrum ſententijs ſtabiliti, & ſup petram cultus diuini in ſpū pedes confirmantes, in nomine ſanctæ & ſupſubſtantialis viuificātis trinitatis, vnanimes, & eiuſdē ſentētiæ nos q ſacerdotij dignitate ſuccincti ſumus. ſimul exiſtentes, vna voce definimus, omnē imaginē, ex quacūꝗ materia improba pictoꝶ arte factam, ab eccleſia Chriſtianorum reijciendā, ve-
B luti alienam & abominabilem.

EPIPHANIVS.

Eccleſiaſticæ traditioni ceruicem ſubdere nolentes, ſed exiccati in electione cōuenientis, & apprehenſione veritatis, pietatis traditionem abdicarunt, neꝗ torrentē voluptatis bibere ſuſtinuerunt, quo illis eſſet fons ſaliens in vitam æternam, ſed e lacubus pertuſis irrigati, male olentem truncum, habentem fructus bilis & amaritudinis produxerunt. Mendacium enim mendacio adglutinantes, dixerunt: Alijſꝗ teſtimonijs quę infinita ſunt, ſuperſedimus volentes. At vt nos indicauimus, qualcunꝗ patrum ſententias attulerunt, quibus propriam iuſtitiam conātur aſſerere, oēs peruerſe intellexerunt. quę vero contrarie plane fuerant, non erāt ex ſpiritu diuino Quamobrem beatus vates Dauid alloquitur eos in ſpiritu canēs: Vana locuti ſunt ſinguli ad proximum ſuum, labia doloſa in corde, in corde locuti ſunt mala. Et Eſaias liberrimus prophetaꝶ, contra illos dicit: Conſilium impioꝶ impia conſulit. Recte enim ſentire nequeunt, quia obſcuratus eſt viſus oculoꝶ eorum. Sanas enim definitiones & leges relinquentes, verbis pietatem figurantur, conanturꝗ quędam pie concionari, quo ſcilicet in hoc recte dicentes, in alijs quoque fidem inueniant.
C Aiunt enim: In nomine ſanctæ, ſuperſubſtantialis & viuificantis trinitatis, ſed circa ſenſum & intellectum impie agere nituntur. Nam ex propria ſententia loquuntur, & impietatem nudam ob oculos ponunt: neque iudicium dei reueriti, neꝗ dominicam declarationem & pronuntiationem reſpicientes, quæ ſic habet: Nam q ſcandalizauerit vel vnum ex paruulis iſtis, credentibus in me, ſatius illi fuerit, vti mola aſinaria alligata illius collo, ſummergatur in mari. Deinceps & tanquam porci margaritas proculcantes eccleſiaſticas dico traditiones, omnem imaginem ab eccleſia Chriſtianorum reijciendam & abominandam ſtatuunt, conſilia ineuntes non per dominum, & fœdera ferientes non per ſpiritum eius. Etenim tanquam graues lupi, in ouile Chriſti inſidias tendunt. Cæterum veritatis ſplendor, & luminis fulgur, inconcuſſam habent libertatis audaciam. Quis enim ignorat, imagine contumelia, aut ignominia affecta, illum lædi cuius eſt imago? Hoc & ipſa veritas, hoc rerum natura docet, hoc & beati patres tradiderūt. Baſilius enim Magnus inquit: Honos imaginis in ipſum prototypum redit. Athanaſius. Qui imaginem adorat, in ipſa imperatorem adorat. Similiter & Chryſoſtomus: Non nouiſti, quod is qui imaginem imperatoris violat, in prototypum dignitatis iniuſtus eſt. Atꝗ ita patres rerum naturam ſecuti ſunt. Hi vero & ab eccleſia & veritate deſciſcentes, non ſolū blaſphemia pleni ſunt, ſed & inſania & imperitia.

Debebant enim communem & nō diſſonātem vocem eloqui, veteremꝗ traditionem confirmare, quam fideliū multitudo ex traditione apoſtoloꝶ, & patrū ſeruauit

hactenus

hactenus & confeſſa eſt: omnem aũt nuperam vaniloquentiam euitare, & conſue- D
tudinẽ quæ pie hactenus apud nos valuit nullo modo infringere & labefactari. Nã
quæ in eccleſia tradita ſunt, neq; additionem, neq; ademptionẽ ſuſtinent. Maxima
enim eos qui ita agunt, pœna manet. Maledictus em̃ inquit, q tranſponit horrea pa
trum ſuorum. Sed non ducuntur amore & ſtudio veritatis, quamobrem audient
hoc Sapientiæ: Qui ſtudet theſaurizare lingua mendaci, vana perſequitur, & in la-
queum veniet diaboli.

TOMVS SEXTVS.

EPIPHANIVS.

VOcem, qua dominus ad Coryphęũ Apoſtolorum Petrũ vſus eſt, animo
debebant intelligere. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccle
ſiam meam, & portæ inferi non præualebunt illi, ſed ab hac ædificatio-
ne & harmonia alienati, digna quæ riſu excipiantur definiunt.

GREGORIVS E

Nemo hominum, qualiſcunque tandem fuerit, tale inſtitutum &
impium & impurum poſthac ſectetur. Qui vero ab hoc die imaginem
auſus fuerit ſibi parare, aut adorare, aut in eccleſia, aut in priuata domo
conſtituere, aut clam habere, ſi epiſcopus fuerit, aut diaconus deponi-
tor: ſi vero ſolitarius, aut laicus, anathemate percellitor, imperialibusq;
conſtitutionibus ſubijcitor, vt qui diuinis decretis repugnet, & patrum
dogmata non obſeruet.

EPIPHANIVS.

Non ſatis illis fuit, quod eccleſiam omnem carpſerint, & vellicauerint, niſi nũc q̃q;
impie definiant, non faciendam eſſe imaginem: ne illi etiam, qui ſibi ſic faciendũ eſſe
perſuaſerit. Vſq; adeo em̃ venerandarũ imaginum demõſtratio in eccleſia obtinuit,
vt ab eo tempore, quo euangelium prædicari cœptum eſt, ad hæc vſq; tempora re-
ceptæ fuerint. Iam aũt cognoſcimus omne quod antiquitate excellit venerandum F
eſſe. Quid enim aliud Corinthijs mandat diuinus apoſtolus, dicens: Seruate tradi-
tiones quas accepiſtis. Et rurſus Timotheo & Tito, prophanas vaniloquẽtias auer
ſemini. Omnes igitur Chriſtiani qui in eccleſia catholica geniti ſumus, traditiones
quas accepimus, ſeruamus, & in ijs ſtabiliti ſumus, nouamq; hanc vaniloquentiã ſe-
cuti diuinum apoſtolum, reijcimus. Et quæcũq; patribus pro tempore ſuper fun-
damentũ apoſtolorum & prophetarum ædificare placuit, recipimus, quæ vero ſe-
cus ſe habent, vt hoſtilia reſpuimus. Dico aũt quæcunq; ab inimiciſſimis & impijs
hæreticis veluti nugæ allata ſunt, in quorũ numero, quoniam & hi nuperi vanilo-
qui Chriſtianorũ accuſatores ſunt, ob id eos, execramur, nam non modo linguam
habent impietate & peccato imbutam, ſed & manus docuerunt omnem ſycophan
tiam expedire verberareq;, dicentes conſtitutionibus imperialibus ſubijcitor, q non
ita fecerit. Ex hac igitur voce per omnem terrarũ orbem multa & varia deſignata
ſunt. Continuam enim crudelitatem & ipſi principes, duces, & falſi epiſcopi exer-
cuerunt. Sed quænam lingua calamitatem iſtam poterit exprimere? vnde & q̃mo-
do hanc narrationem aggrediar non video. Nam quot terrores, perſecutiones per
omnes ciuitates cuſtodiæ, monachorũ flagellationes, carceres, multis his annis exti-
tere. Taceo pedicas, catenis ligatos pedes, ſacrorum vaſorum ablationem, librorum
exuſtionem, ſanctorũ templorũ prophanationes, ſanctorũ monaſteriorũ prophanas
in mundana hoſpitia & habitacula translationes, q̃ ſcilicet in ijs pietatis & religio-
nis ſtudioſi viri habitarent. poſt raptum ſubſtantiæ & bonorum, tranſmigrationes
in barbaras nationes, exiſtimãtiũ ſe poſſe apoſtolice meliorẽ vitam inter gentes, quã
apud ſuos ducere. Et quod omnium grauiſſimũ eſt, in hunc vſq; diem prophana-
tio iſta monaſteriorum apud quoſdam adhuc manet. Et pro ſacris hymnis, & vo-

A ce lætitiæ in tabernaculis iuſtorum, cantica meretricia & Satanicæ melodiæ audiū-
tur. & pro geniculationibus, ſaltationes theatrales celebrantur. His adijce pericula,
turbationes, vexationes, verbera, pœnas, oculorum extritiones, narium amputatio-
nes linguarum abſciſiones, inhoneſtas fugas & exilia piorum, qui per omnem ter-
ram diſperſi ſunt, ſanctarum facierum aduſtiones, barbæ vellicationes aduſtio-
neſq́. virginum poſtquam Chriſto dedicatæ fuerant impias & violentas nuptias,
& quod vehementiſſimum eſt malorum cædes. Hi ſunt fructus horum hominū,
qui contra veritatem inſurgunt. Hæc vera inſania & non iudicium verum. Inſpe-
xit hæc deus, & ex omnibus malis liberauit eccleſiam ſuam. Gloria ſit illi. Amen.
Ab impio autem conſilio ſuo ſeducti, ex ipſa veritate arguunt, dicentes.

GREGORIVS.

Determinamus & hoc ne quis hominum ex ijs qui præſunt eccle-
ſiæ, aut ſacratis ædibus ſub prætextu exterminationis aut eleuationis ta
lis imaginum erroris, manus in ea quæ ſunt deo ſacrata inijciat, q̄a poſ-
ſunt transferri in alios vſus eiuſcemodi idola.

EPIPHANIVS.

Hæc eructant ora, quæ dominum non verentur, neq; venerantur. Quis enī mo-
B do mentē diuino timore firmatam habeat, ea quæ deo oblata ſunt & dedicata, ido
lorum appellatione dedignetur? profecto non ſatis noui num & rudes & imperiti
rerum id auſint. Niſi plane obliti eſſent magni & ſalutaris illius myſterij, quod de-
us verbum caro factum. & in nobis habitans operatus eſt, cum ſcilicet nos ab ido-
lorum errore liberaret. ζῶδια enim (qua voce iſti vtuntur) à pijs, gentilium idola no
minantur. Sed ſunt nugaces verborum ſtrepitus & battariſmata, & apophthegma-
ta oris illius, quod ſtercoreis alimentis vſum, vapores fetidos animo mentiq; immit
tit: & deliros inſanoſq́; iſtos homines riſu dignos indicat, quamobrem inferunt.

GREGORIVS.

Neq; etiam in ſacras veſtes, aut alia vela, aut quicquid conſecratum
eſt in ſacrum dei miniſterium, ne qua ratione in abuſum cōuertantur.

EPIPHANIVS.

Qui hactenus calumnijs proſecuti ſunt, definieruntq́; venerandas imaginum pi-
C cturas non recipiendas, in ſacris dei eccleſiis, & qui eas idola & ζῶδια vocauerunt:
nunc tanquam obliti impij ſui decreti has in eccleſiis manere volunt. Quod ſi au-
tem deo conſecrata ſunt, quomodo turpes & diabolicę inſidiationis inuentionès ha
bebuntur? Sed manifeſtum eſt quod ſit Caiaphaica aſſertio. Nam is animi quidem
malitia Chriſtum occiſum cupiebat: at ignorantia veritatem dicens, ſeruatorem il-
lum humani generis confeſſus eſt. Eodem modo & iſti, malitia quidem errorem,
idola, ζῶδια, & diabolicæ inſidiationis inuēta ſanctorum imaginum inſpectionem
cauillantur. verum contra animi ſententiam, has ſacras, & deo dedicatas cōfiteri co-
guntur. & laqueis propriæ nugacitatis implicātur. Quare illos qui ſe ſequūtur præ-
ſtigijs decipientes alloquuntur.

GREGORIVS.

Si quis autem a deo poteſtatem nactus, hæc ipſa vaſa, aut veſtes in
meliores vſus conuertere voluerit, non auſit hoc ſine ſententia & volun
tate ſanctiſſimi & beatiſſimi vniuerſalis patriarchæ, & Imperatorum no-
ſtrorum piorum iuſſu, ne diabolus ſub eo prætextu eccleſias dei humi-
liet. Neq; aliquis ducum, aut magiſtratu, aut laicorum cohortes ſub
illis conſtitutæ in diuinas ædes manus inijciant, eaſque veluti captiuas
prophanent, Quemadmodum a quibuſdam indecenter antehac fa-
ctum eſt.

EPIPHANIVS.

D

Quis propter hanc legiſlationem non inſigniter rideat, imo magis non lugeat? Propter hæc enim vana verba multi auſi fuerunt Briarei, giganteasq; manus ſacris armarijs inijcere. Ab his videlicet occaſionem ſumentes. Labilis enim eſt & lubrica improbitas. Videntes enim ipſos ſanctiſſimos (vt iſti aiunt) reuera autem falſos epiſcopos auꝝ & argentum ex ſacris dedicationibus, & imagines quæ in Muſæis ſibi adſcribere, & in priuatos vſus vertere, & ipſi quoq; ſic fecerunt. Hæc enim in gutturnia, pelues, theatra commutarunt. & quæ quandoq; ſacra fuerunt, horum iudicio prophanata ſunt.

GREGORIVS.

His ita ſe probe habentibus & dei gratia confirmatis, iuſtũ eſſe decreuimus, hoc noſtro catholico & deo grato ſcripro, definitiones breues veluti in ſummam edere, quandoquidem & nos videmur apoſtolice dicere. Quinetiam credimus nos ſpiritum Chriſti habere, & quemadmodum qui antea in illum crediderunt & ſynodos congregauerunt, decretaq; & definitiones ediderunt: ita & nos quoq; idipm credimus. Quãobrem poſt ſacras aliquot præmiſſas patrum definitiones, conſequẽter & conuenienter noſtra determinabimus. E

EPIPHANIVS.

Multa & diuerſa in ſuperioribus nugati, & propriã improbitatem manifeſte determinantes, & in multa diſtrahentes nunc ſeipſos doctoribus eccleſiæ contendũt comparare, & ſacris illorum declarationibus, has impias ſuas definitiones connumerare ſe iactant. nimirum mendacium cum veritate tanquam venena noxia cum melle miſcere contendentes. Sed qui ſpiritu dei aguntur, facile malum à bono dijudicauerint, & quæcunq; a ſanctis patribus recte ſtatuta ſunt, recipient, quæ vero ab his peruerſe & improbe ſtatuentur, auerſabuntur. Iſti enim falſidici confitentur ſe deum cognoſcere, verum a regia via per calles & anfractus decedunt. Noſtræ eñ ſyncerę fidei verba, veneno improbitatis imbuunt. Habent nãq; conſimilẽ cũ hæreſiarchis veteribus ignorantiam. Nam & ipſi multa cũ catholica eccleſia conuenientia dixerunt. in vno autem, aut altero tranſgreſſi, anathema acceperunt, cum qbus ſane & iſti partem habent, etiamſi ſic dicant. F

PRIMA DEFINITIO.

GREGORIVS.

SI quis ſecundum apoſtolicas & patrum traditiones de patre, filio, & ſancto ſpiritu nõ confeſſus fuerint vnam & eam idem deitatem, naturam & ſubſtantiam, voluntatem & actionem, virtutem & dominatum, regnum & poteſtatẽ, in tribus ſubſiſtentijs, ſiue hypoſtaſibus, nẽpe perſonis glorificatam, anathema.

Secunda.

Si quis non confeſſus fuerit eiuſdem ſanctæ trinitatis vnũ videlicet filium & verbum dei & patris dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ante ſecula quidem ex patre ſecundum deitatem, in extremis autem temporibus ipſum, propter ſalutem noſtram, e cœlis deſcendiſſe, & incarnatũ ex ſpiritu ſancto & Maria virgine, & ex eadẽ natum, ſupra omnem humani intellectus comprehenſionem, anathema.

Tertia.

Si qs nõ cõſiteẽ deũ eſſe ſecũdũ veritatẽ Emmanuel, & ob id virginẽ ſacrã

A ſacram deiparam, quæ ſecundum carnem, carnem factum ex deo verbum genuit, anathema.

Quarta.

Si quis verbum ex deo patre, carni ſecundum hypoſtaſin non vnitũ & vnum eſſe cum propria carne Chriſtum, eundem videlicet deum & hominem non confeſſus fuerit, anathema

Quinta.

Si quis non confeſſus fuerit dei carnem viuificantem eſſe, & propriam ipſius ex deo patre verbi, ſed veluti alterius præter ipſum, vnitã ſecundum dignitatem, videlicet quaſi tantummodo in ea diuinam habitationem habuerit, minime vero viuificantem, vt diximus, ꝙ factũ ſit in proprietate verbi omnia viuificare potentis, anathema.

Sexta.

Si quis non cõfeſſus fuerit in vno Chriſto, vero deo noſtro duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas naturales actiones, commu

B nicanter, indiſtinctim, incommutabiliter, impartibiliter, inconfuſe ſecũdum patrum ſanctorꝶ traditionem, anathema.

Septima.

Si quis non confeſſus fuerit dñm noſtrũ Ieſum Chriſtũ poſt aſſumptionẽ animatę, rationalis & intellectualis carnis ſimul ſedere cũ deo & patre, atq; ita quoq; rurſus venturꝶ cũ paterna maieſtate, iudicaturꝶ viuos & mortuos non amplius quidem carnem, neq; incorporum tamẽ, vt videatur ab ijs a quibus compunctus eſt, & maneat deus extra craſſitudinem carnis, anathema.

EPIPHANIVS.

Hucuſq; recte ſentiũt, & patrũ traditionibus cõuenientia dicũt, imo potius tanq̃

C ſua propria dogmata aſſerẽtes ſibi laudẽ & gloriã vẽdicãt. in ſubſequẽtibus autem amara venenatæ & viperinæ linguæ dogmata pharmacis lętalibus plena euomũt.

GREGORIVS. Octaua.

Si quis diuinam dei verbi ſecundum incarnationem figuram materialibus coloribus ſtuduerit effigiare, & non ex toto corde oculis intellectectualibus ipſum ſedentem a dextris patris, ſuper ſolis ſplendorem lucentem in throno gloriæ adorare, anathema.

EPIPHANIVS.

Abſurdi & præter modum admirabiles allegoriſtæ in hac venefica definitione iudicantur. Apoſtolo enim filium dei patris figuram prædicante, propter incõmutabilitatem ſubſtantiæ ipſius cõmutatione facta in carnem a deo verbo aſſumptam oblique cogitant, & ex animis inſipientibus nouã quandã definitionẽ crudãt. Nouimus enim omẽs, quod caro quam aſſumpſit, diuerſæ ſubſtãtiæ a natura verbi dei exiſtat. Hoc inquam in veritate præſides eccleſiæ ſancti apoſtoli & admirandi noſtri patres nos docuerũt. Nam abſconditorꝶ ſpectator Paulus, diuinus quẽadmodũ dictũ eſt apoſtolus volens conſubſtantialitatẽ filij & dei verbi ad deum & patrem prædicare nihil aliud appropriatum & concinens inuenit, quàm vt exclamet, characterem hypoſtaſeos patris ipſum filium. Iſti vero veritatẽ mendacijs ſubuertere conantes, tumultuarijs & putridis vocibus inſiſtentes odio venerandarum imaginũ mẽdacium inducere conantur: Vnde in blaſphemum & peruerſum ſenſum collabentes, & in reprobam ſententiam traditi dicunt.

GREGORIVS. Nona. D

Si quis incircumſcriptibilem verbi dei eſſentiam & hypoſtaſin, propterea quod incarnatus eſt naturalibus coloribus in imaginibus ad formam hominis depinxerit. & qui non theologice ſentit, eã poſt carnẽ nõ minus incircumſcriptibilem remanſiſſe, anathema.

EPIPHANIVS.

Tanquam circa oportuna apoſtolicarum traditionum negotia occupati, peſtilentem morbum ſpirantes, ſententiamq́ꝫ corrumpentes omnia dicunt. Nam turpitudinem erroris & fraudis rectis verbis prætexunt. & impoſtore animo ad naturam incircumſcriptibilem diuini verbi, carnem aſſumptam ab eo & circumſcriptã coaptant. Hoc enim aperte indicat quod ab illis dictum eſt, nihil minus incircũſcriptibilem exiſtentem. Vbinam hanc vaniloquentiam inuenere ſapiẽtes iſti in rebus vanis. Blaſphemiæ enim plenum eſt, quod poſt incarnationem incircumſcriptibilem fuiſſe aſſerunt Ieſum omnium dominum noſtrum verum deum, maxime cum is diſcipulos ſuos ita affatur: Lazarus amicus noſter dormit, gaudeo propter vos, quod iſthic non fuerim. Nũqd igitur hoc, quod iſtic non fuerim, circumſcribi poteſt? profecto poteſt. Et vt ea quæ ante mortem de illo euangelice dicta ſunt, omittamus, cum poſt reſurrectionem ſe exhiberet mulieribus, nũqd hac ratione circumſcribi nequit? Profecto põt. Cum ſe duobus diſcipulis oſtendit, nunquid circumſcriptione dignum eſt? Eſt profecto. Quod clauſis ianuis ingreſſus ſit, & a Thoma contactus, quid aliud quàm circumſcriptio? Item quod diſcipulis in Galilæã profectis & eum iſtic videntibus & adorantibus quidnam eſt? Nempe ipſum quod dixi. Quod diſcipulis intuentibus, in cœlum aſſumptus eſt, & ab angelo ipſis adſtante & dicente audierint: Quid ſtatis o viri defixis oculis in cœlum aſpicientes, hic Ieſus qui aſſumptus eſt a vobis in cœlum, ſic veniet, quemadmodũ vidiſtis illũ abeũtem in cœlum. Nunquid hæc ſunt circumſcriptione digna? Sunt ſane. Sic eñ omnes noſtri diuini patres tradiderunt. Et manifeſtum eſt recte ſentientibus q̃d quemadmodum deus & verbum dei patris inuiſibile, incomprehenſibile, & in omni loco dominationis ſuæ exiſtit: ita ſecundum naturam humanam quam aſſumpſit viſibilis eſt & circumſcriptibilis eſt, quemadmodum ipſe diſcipulis ſuis dixit, quod iſtic non fuerim. item eſt comprehenſibilis, ſicut Thomas nos credere fecit. In multas igitur improbitates propter vnam iſtam blaſphemiam, quã Chriſtianos decipere conantur, ruunt. Calumniantes autem deinde loquuntur. E F

GREGORIVS. Decima.

Si quis indiuiſam dei verbi naturæ & carnis ſecundum hypoſtaſin vnitionem, videlicet ex vtriſq; vnam inconfuſam & impartibilem perfectionem factam, in imagine depingere conatur, vocatq; eam Chriſtũ (Chriſtus enim nomine vno & deum & hominem ſignificat) & ex ea re confuſionem duarum naturarum monſtroſe aſſerit, anathema.

EPIPHANIVS.

Impudentia deceptionis verbo recto imprimitur. Et iſti indiuiſæ & incõfuſæ ſecundum hypoſtaſim vnitioni imaginum ſtructuram opponentes, tanq̃ confuſionẽ duaꝝ naturã, mendaciter & improbe accipiunt. Sed veritas dñi ligata nõ eſt. quod autem Chriſti nomen duaꝝ naturarum ſignificatiuũ eſt, apertũ, altera enim ratione viſibilẽ, altera inuiſibilem naturam demonſtrat. Ipſe enim Chriſtus hominibus per velum carnis ſuæ viſus eſt, quanq̃ diuina natura in eo celabatur, tamẽ per ſigna elucebat. Sancta igitur catholica eccleſia quemadmodum accepit ab Apoſtolis & patribus, ipſam formam quæ ab hominibus viſa eſt, pingit, neq; tamen ob id Chriſtũ diuidit, quemadmodum iſti falſo dicunt. Imago enim ſecundum nomen tantum, & non ſecũdũ definitionẽ cũ primo exemplari cõmunicat, qa (queãdmodũ in ſuperioribus ſæpe diximus) aĩa priuata ẽ, quã nemo circũſcribere põt, qa inuiſibilis ẽ.

A At ſi animam, quamuis creata ſit, nemo pingere poteſt, quanto minus inueſtigabi‑lem & incomprehenſibilem vnigeniti filij deitatē potuerit quiſquā cogitatione cō‑prehendere, vt ſenſibiliter a ſe depingatur. Cōuerſus eſt itaq; dolor eorum in caput ipſorū. Anathema enī q̄d ipſi nugantur, in illis manebit in perpetuum.

GREGORIVS Vndecima.

Si quis carnem hypoſtaſi verbi dei vnitam diuiſerit, & in nuda exco gitatione mentis eam habens, ex eo conatus fuerit illam in imagine de‑pingere, anathema.

EPIPHANIVS.

Diuus Gregorius, qui a theologia cognomen inuenit, ſic ait: Quādo naturæ di‑ſtant excogitationibus, ſimul diuiduntur etiam nomina. Quinetiam plurimi patrum hac notione vſi ſunt, etenī ita reuera ſe habere videtur. Ab illa aūt & a patrum tra‑ditionibus deſciſcentes dicūt: ſi quis carnem hypoſtaſi verbi dei vnitam diuiſerit ex‑cogitatione mentis. Itaq; in hoc deprehendunt repugnantes patrum traditioni. Sed cum ſubinde eandem rem inculcant veritati apertiſſime contradicere cognoſcun‑tur. Eccleſiam enim cum Neſtorio ſentire falſo aſſerere nituntur. Sibijpſis aūt con‑ſentanea dicentes inferunt.

GREGORIVS. Duodecima.

B Si quis vnicū Chriſtū in duas hypoſtaſes diuiſerit, ab vna parte dei filium, & ab altera parte Mariæ filium collocans, neq; continuam vni‑tionem factam confitens, & ob id in imagine, tanq̄ per ſe ſubſiſtentem Mariæ filium depinxerit, anathema.

EPIPHANIVS.

Eadem toties infarciunt, vt breuibus ſatis dici nequeat, quæ ab ipſis nugæ pro‑ferantur. Adiungentes aūt impiam Neſtorij opinionē ſacrarū imaginum effigura‑tioni, paradoxa quædā, & inanes ſermones cōmiſcent, q̄rū deſtructionem cū antea ſæpe oſtēdimus, nūc eadē ſilentio p̄terire decreuimus. Eructāt aūt iterū talia.

GREGORIVS. Decimatertia.

Si quis ex vnitione ad diuinum verbum deificatam carnem in ima‑

C gine pinxerit, veluti diuidēs eam ex aſſumpta, & deificata deitate, & in‑deificatam ex hoc eam conficiens, anathema.

EPIPHANIVS.

Cum eccleſia catholica Chriſtum pingit humana figura, non diuidit eum a diui‑nitate illi vnita, magis autem deificatam illam credit. & conſimilem deo illā cōfite‑tur, quemadmodū rei veritas habet, & magnus docet Gregorius. Non vero vt ipſi indocte & imperite barbariſmū committentes indeificatam dicūt carnē dn̄i ex hoc confici & formari. Quemadmodū aliquis hominem pingens, non inanimatum ho minem facit, ſed ille animatus manet, & imago, ipſius imago, ab eo quod illum imi‑tetur dicitur, ita quoq; imaginē dei facientes, deificatam carnē dn̄i confitemur: ima‑ginem aūt nihil aliud eſſe cognoſcimus quàm imaginē, ſignificantem ſcilicet primi exemplaris imitationem, vnde & nomē accepit. & hac ratione cum ea dūtaxat cō‑municat, & ob eam quoq; cauſam pia & veneranda. Quod ſi aūt hominis ſit impro bi, aut dæmonis, prophana & execrabilis exiſtit, quoniam & ipſum primum exem‑plar, ad quod facta eſt. Laborantes igitur in vanum, fructum ſterilitatis ſecum adſe runt, a quo non deſiſtent, cum dicāt hæc etiam.

GREGORIVS. Decimaquarta.

Si quis in forma dei exiſtentem deum verbum, ſerui formam in pro‑pria hypoſtaſi aſſumentem, & p̄ omnia nobis ſimilem factum ſine pec‑cato, conatus fuerit materialibus coloribus figurare, veluti ſi nudus ho mo fuiſſet, & hoc modo ab inſeparabili, & incommutabili deitate ſeiun

gere, veluti quaternitatem inducturus in ſanctam & viuificantem trinitatem, anathema. D

EPIPHANIVS.

O inſaniā & dementiam, nullus ne pudor eſt congerēdi anathematis? Sed quemadmodum vermes in cœno volutantes, ita hi quoq; viuunt. Hanc vocem postea q̄ ſemel acceperunt, ſatietatem eius capere nequeunt. Neq; quicquam aliud agunt, q̄ quod eccleſiam dei execrentur, ipſi execratione digniſſimi. Eam enim qui benedicunt (vt ſcriptura teſtatur) benedicentur, & qui eam deuouent, ipſi deuouentur. Ipſum autem ſeruatorem noſtrum, nudum hominem exiſtimare, & Chriſtum a deitate ſeparare, & ex illa re quaternitatem per picturam inducere, quis non craſſo riſu eorum dementiam, qui ſic loquuntur, proſequetur, imo magis defleat blaſphemiam iſtam. Non enim qui Chriſtum humana ſpecie in imagine pingit, mox etiam quaternitatem inducit: ſed deum verbum hominem in veritate factum, nō in phantaſia fatetur. Inſanus autem Neſtorius duas hypoſtaſes, tanquam duas naturas in Chriſto blaſpheme aſſerens, quaternitatem induxit. Verũ dei eccleſia vnā hypoſtaſin Chriſti in duabus naturis recte confeſſa, ad recordationem ſalutaris illius in carne diſpenſationis, illum imagine excipere diuinitus docta eſt. Volentes aūt ſeipſos probos oſtendere, & veritatis aliquid aſpergunt, dicentes. E

GREGORIVS. Decimaquinta.

Si quis non cōfitetur ſanctam ſemper virginem Mariam, proprie & vere deiparam, quauis viſibili & inuiſibili creatura ſuperiorem: & cum ſyncera fide eius interceſſiones, tanq̄ quæ libertatem apud eum qui ex ſe genitus eſt deum habeat non poſtulauerit, anathema.

EPIPHANIVS.

In his firmata & ſtabilita catholica eccleſia, ab ĳs qui aliter q̄ dogmata & traditiones eius habent, ſentiunt, non vult confirmari. Nam & dominus a dæmonibus prædicatus, eos tamen expulit. & Paulus diuinus apoſtolus & comites itineris eius, probati ab ipſis tanq̄ homines dei altiſſimi & viam ſalutis annuntiantes, ab ipſo perſequutionem perpeſſi ſunt: ita quoq; iſti. Quanquam enim aliquid vere dicant, tamē ab eccleſia expulſi ſunt & reiecti. Rurſus autem tāquam canis ad vomitum propriũ reuerſi, & ſues in volutabro luti, talia grunniunt.

GREGORIVS. Decimaſexta. F

Si quis ſanctorum omnium idæas in imaginibus inanimatis, & mutis materialibus coloribus depingere ſtudeat, cum nullum oīno vſum adferant picturæ, anathema. Vana enim eſt excogitatio, & diabolicæ inſidiationis inuentio. Nonne enim ſatius fuerit illorum virtutes & virilia facta, q̄ nobis per ſcriptas hiſtorias tradita ſunt, veluti viuas quaſdam imagines in ſeipſo depingere? & ad eadem iſta ſeipſum zelo iſtiuſmodi excitare, quemadmodũ ſancti patres nos docuerunt?

EPIPHANIVS.

Diuini patres, neque hoc docuerunt, neque prædicarunt, ſed ſibi ipſis hoc nomen adſignant falſi iſti accuſatores. Eorum enim eſt deliramentum hoc. nam & poſtea ſeipſos ſeptimam ſynodum appellant. Sed Sapiens quidam dixit: Commendet te vicinus tuus, non autem os proprium tuum: alienus & non labia tua. Iſti autem neq; ab aliquibus laudati, neq; ab alĳs inſtructi, ſibi ipſi laudem arrogant. & ab hominibus vocari volunt Rabbi: cupientes eſſe patres catholicæ eccleſiæ, quam ſycophantĳs circumueniũt, & verum deum reliquiſſe, idololatriæq; adhæſiſſe aſſerunt. Sane deus per Eſaiam prophetam ad eam ait: Ponam te exultationem æternam, lætitiam generationibus generationum. Et per Eccleſiaſticum: Tota pulchra es propinqua mea, tota pulchra & reprehenſio nō eſt in te. Inſpiciamus igitur eorum in-

ſaniam,

A ſaniam, quoniã accuſant eam idololatriæ,cuius ipſi ſe gloriantur eſſe doctores. Si
quidem igitur idololatriæ ſunt patres,dicant nobis, nũ partis eccleſiæ idololatriam
agentis,an totius ſint doctores. Si autem partis,debebant ſane ipſi eccleſiæ catholi-
cæ autoritati cõcinuiſſe,& ab hac iudicium poſtulaſſe,fructusq; veritatis ab ea car-
pſiſſe,quemadmodum omnes noſtri diuini patres errata correxerunt,& quæ rupta
& conſciſa erant,connexuerunt. Quoniam autem catholica eccleſia hac traditione
exclarata eſt,ipſi ab ea auulſi,videntur eam totam vt errantem condemnauiſſe. Hor
rendum eſt talia loqui,& cõdemnatio omnino tacere. Periit enim illis in Chriſtum
cõfeſſio vera,& omnium reꝝ corruptela vniuerſa inuaſit. Sed abſint hæc,fruſtra à
nobis dicta ſunt,illi enim hinc illinc ſe abducentes,nuſquam conſiſtunt. Veneran-
darum imaginum pictura,multis retro annis,in eccleſia catholica,& venerandis tem
pIis publicata fuit,hanc ſancti patres & tradiderunt,& vniuerſus Chriſtianorum cę
tus recepit:ab hoc iſti non ſolum exciderunt,ſed & grauiſſime & horribiliſſime cla
mor anathematis illorum Sodomitarum & Gomorrhæorum more omnia imple-
uit, vnde peccatũ illorum valde ampliatũ eſt. Et quis poterit amplius ſuſtinere in-
ſaniæ immenſitatem,& Satyricorum tumultuum laruationes. Vtinam cognouiſ-
B ſent veritatem. Omnibus enim pietatis cultoribus manifeſtum eſt, quod quemad-
dum per ſcripta quæ ſanctorum paſſiones nobis ad memoriam reducunt,ad ſimilia
imitanda excitamur:ita quoq; per imaginum picturas certamina illorum aſpicien-
tes in recordationẽ virilitatis,& diuinæ vitæ peruenimus. Deinde recta animi ſen-
tentia loquuntur.

GREGORIVS. Decimaſeptima.

Si quis non confitetur omnes qui a ſeculo hucuſq;, & ante legem,&
in lege,& in gratia a deo data fuerũt,ſanctos venerãdos eẽ coram deo
& anima & corpore,& horum interceſſiones non petierit,vt pote qui li
bertatem apud deum habeant pro mundo ſecundum eccleſiaſticã tra-
ditionem interuenire, anathema.

EPIPHANIVS.

Cum eccleſiaſticam traditionem dicebant,debebant vtiq; appoſuiſſe: Si qs ima-
ginum picturas non recipit,anathema ſit. Perquam vetuſta enim traditio eccleſiæ
catholicæ veraciter habetur. & recte nobis in recordationem prototyporum de-
creta. Sed hanc reſpuentes impudentia,ſane eiuſcemodi imitationem damnabilem
C eccleſiæ catholicę annũtiãt,dicẽtes: Vias tuas ſcire recuſauimus. Vnde & poſt hãc
illorum editionem,& interceſſionum deo acceptabilium cõſuetudinem reiecerũt,
expungentes eam ex hoc illorum ſcripto. Atque hoc omnes nouere. Hunc nãq;
morem habent hæretici,quoties vno verbo pietatem contempſerint, & a verita-
tis via aberrauerint,in multos & varios errores labi. vniformis enim res veritas,mẽ
dacium autem in varia diſtrahitur. Ariani enim deum verbum creaturam dicẽtes,
poſt hanc illorum blaſphemiam impiam,ex anima illum hominem factum nuga-
ti ſunt. Eutyches quoq; miſer, vnam in diſpenſatione Chriſti naturam aſſerens,di-
uiniorem carnem illum aſſumpſiſſe,neque noſtræ humanæ conſubſtantialem ef-
fingit. Simili modo & huius hæreſeos præſides,illos imitati agunt,nam vaniloquẽ
tiæ & malitiæ non videntes finem & ſatietatem, vicina quoque mala ad ſe trahũt.
Et verbula quædam ſanctis patribus conſentanea dicunt, ſed hypocriſi tãdem ve-
ritatem ſimulant,quare inferunt.

GREGORIVS. Decimanona.

Si quis non confitetur reſurrectionẽ mortuoꝝ,iudiciũ,& pro meri-
to cuiuſq; ſecundũ iuſtã dei librã retributionem,neq; finem eſſe punitio
nis,neq; regni cœleſtis,quæ eſt in deo voluptas & delectatio:nõ em̃ eſt
regnũ dei eſca, & potus,ſed ſecundum diuinum apoſtolũ iuſtitia,pax,

& gaudiũ in ſpiritũ ſancto, anathema D

EPIPHANIVS.

Hæc eſt principum veræ noſtræ fidei ſanctoꝝ apoſtoloꝝ & diuinoꝝ patrũ certa ſententia,& catholicæ eccleſiæ vnica confeſſio.at quæ ſequitur illis propria eſt, ignorantia & ruditate plena,ſic ſtrepens.

GREGORIVS. Decimanona.

Si quis hanc noſtram ſacram vniuerſalem ſeptimam ſynodum non receperit,ſed eam quocũꝗ modo calumniatus fuerit, & cũ ſatisfactione omnia quæ in ea definita ſunt doctrina a deo afflata non amplexus fuerit,anathema illi ſit a patre,& filio,& ſancto ſpiritu,& a ſeptem ſanctis vniuerſalibus ſynodis.

EPIPHANIVS.

Defectio a veritate,mẽtis & animi excæcatio eſt. Hæc eñ illoꝝ ſententia plena omni impietate,inſcitiam & omnẽ inſaniam ſecũ adfert. Non eñ docti ſunt,niſi in ruditate. Nam ſeipſos ſeptimam ſynodum vocant, & tamen anathematiſmos ſuos ita cõficiunt,quaſi a ſeptima aliqua alia ſynodo eſſent antea notati. Sic eñ dicunt,anathema ſit a ſeptem ſanctis vniuerſalibus ſynodis. Quare nõ magis ridiculi ſunt ob inſcitiam,quam miſerabiles ob impietatem,veritatẽ eñ relinquentes,& extra regiã & militarem viam ambulantes,in foueas & rupes præfractas ſe præcipitarũt.& recte illis ob id prouerbialis ſententia acclamatur. Aſciæ propriæ agricolationis errauerunt,&congregauerũt manibus ſterilitatem.quapropter ſagittas illoꝝ veneno imbutas,& arcus intenſas,q̃s cõtra eccleſiam extenderant, amatores veritatis,& iuſtitię inquiſitores,in corda illoꝝ detorſerũt. Et Dauid in ſpũ melodia pſallentẽ arripiunt: Lacum aperuerũt huius nouæ improbitatis autores & effoderũt eam,inciderũt in foueam quam fecerũt. Peruerſus eſt labor eorum,& iniuſtitia eoꝝ peribit. Dicunt enim dulce amarum,& amarum dulce. Statuunt tenebras eſſe lumen,& lumen tenebras eſſe dicunt. E

GREGORIVS.

His a nobis cum omni diligentia & induſtria decretis,definimus nullam aliam fidem præter hanc afferendam,aut conſcribendam, aut componendam,aut docẽdam. Qui ſecus facere auſint,docendo ſcilicet aliã fidem, aut afferendo,aut tradendo illis qui ex quacunꝗ hæreſi ad cognitionem veritatis redeunt,aut quicũꝗ nouam aliquam vanitatẽ,aut verboꝝ inuentionem,ad deſtructionem eoꝝ quæ a nobis determinata ſunt,adferũt,ſi epiſcopi fuerint aut clerici,ab epiſcopatu & clericatu deponũtor: ſi vero monachi aut laici extiterint, anathemate deuouentor. F

EPIPHANIVS.

Hæc bubulci iſti & indocti a ſanctis patribus noſtris ſuffurati ſunt,& tanquam propria ſibi adſcripſerũt,quamobrem vanus & ocioſus eſt illorum ſermo, nec reſponſione dignus.

GREGORIVS.

Diuiniſſimi Imperatores Conſtantinus & Leo dixerunt: Dicat nũc ſacra & vniuerſalis ſynodus , num ea quæ nunc lecta eſt definitio, ab omnibus ſanctiſſimis epiſcopis collaudetur.

Sancta ſynodus exclamauit:Omnes ſic credimus,omnes idem ſapimus, omnes approbando volentes ſubſcripſimus, omnes orthodoxe credimus,omnes intellectualiter,intellectualem diuinitatem colimus, adoramus. Hæc eſt fides apoſtoloꝝ. Hæc eſt fides patrũ. Hæc eſt fides ortho-

doxoꝝ,

A doxorum,ſic omnes latriam exhibentis adorant. Multi anni imperatorum. Illuminatores pacis domine cuſtodi, piam vitã dñe da eis. Leonti & Conſtantino perpetua memoria. Vos eſtis pax orbis terrarũ. Cuſtodiat vos fides veſtra. Chriſtum honorate,ipſe vos ſeruabit. Orthodoxam fidem vos ſtabiliuiſtis, piam vitam domine da eis. Abſit inuidia a regno ipſorũ. Deus cuſtodiat robur eorũ. Dominus imperium illorũ pacificabit. Veſtra vita,vita orthodoxorũ. Rex cœleſtis reges terrenos cuſtodi. Per vos vniuerſalis eccleſia pacificabitur. vos eſtis faces orthodoxæ fidei. faces orthodoxæ fidei domine cuſtodi. Perpetua memoria Conſtantino & Leonti. Conſtantino nouo pijſſimo Imperatori multi anni. Orthodoxum ab ipſis maioribus domine cuſtodi. Vitam piã domine da illi. Abſit ab imperio illius inuidia. Multi anni pijſſimæ Auguſtæ. Piam orthodoxam domine cuſtodi. Abſit ab imperio veſtro inui-
B dia. Vos inconfuſam Chriſti diſpẽſationem probe dijudicaſtis. Vos indiuiſam duarũ Chriſti naturarũ ſtabilimentum prædicaſtis. Sacrarũ ſex ſynodorũ vniuerſalium dogmata confirmaſtis. Omnem idololatriam obſcuraſtis. doctores eiuſcemodi erroris vos triumphaſtis. Vos eos q̃ contraria ſtatuunt, notaſtis.

EPIPHANIVS.

Quæ conſueuerunt Imperatoribus acclamari proferentes, & animam habentes œſtro mendacij flagrantem ex ipſa diaboli inſidiatione loquũtur, dicentes: omnem idololatriam vos obſcuraſtis. Vtinam aures noſtræ eſſent obturatæ ne cogeremur hanc corruptricem animarum vocem exaudire. Ne intẽderis mulieri meretrici inquit parœmiaſta. Salutarem enim diſpenſationis rationem contaminare volentes, omnes blaſphemiæ angulos perſcrutati ſunt. Quid autem ad hanc triſtem rabiem dicam aliud, quam quod per ſpiritum ſanctũ regius propheta Dauid loquutus eſt: Venenum aſpidum ſub labijs eorum, ſepulchrum apertum guttur eorum, & linguis ſuis doloſe agunt. Vnde & a conſilijs ſuis exciderunt iudicati ab eo qui nos li-
C berauit a cultu idolorum Chriſto deo noſtro. Ipſe enim homo perfectus ob noſtrã ſalutem dignatus fieri omnem idololatriam obſcurauit. Inquit enim per prophetã: Ecce dies venient, & nomina idolorũ a terra delebo, & nõ amplius erit illorum memoria. Clarum eſt prophetiam in ipſum dirigi, & non vt iſti aiunt in potentiam & robur imperatorum. Defectionis enim ſignum eſt, hanc gratiam & donationẽ alijs tribuere præter Chriſtum. Clamant Chriſtiani ex magniloquo Eſaia haurientes: Non legatus, non angelus, ſed ipſe dominus ſeruauit nos. Si vero (vt ipſi aiunt) conuentus epiſcoporum, & robur imperatorum nos ab idolis liberauit, genus humanũ a veritate fallitur. Nam cum ab errore idolorum Ieſus Chrũs dominus deus noſter nos liberauit, quomodo poterint gloriari & iactare a ſe idipſum factum? O inſanã iactantiam. Nam a veritate deficientes & aĩo & mente excecati ſunt. & proprijs imaginationibus & opinationibus adulatione imbuti in mille errores lapſi ſunt. Et ea quæ apta & conuenientia regibus acclamari encomia ſolita ſunt a Chriſto abſtulerunt, & Imperatoribus aſſignarũt. Quod ſane impium eſt & blaſphemiũ valde. Debebant potius virilia illorum facta proclamare, debebant ab hoſtibus victorias prodere. item barbarorũ caſus & excidia, quæ a multis in tabulis & imaginib9 ob id ſuſpenduntur, quo poſteros illorũ ad ſimilia imitanda excitẽt. Debebant item prædicare quot ſubegerint ſibi inimicos, conſilia, trophæa, mundi gubernationẽ, politicas conſtitutiones, ciuitatum emendationes. Hæ ſunt imperatoribus conueniẽtes acclamationes & laudes, quæ omnes ſubditos ad beneuolentiam trahunt. Linguas aũt ſuas adhuc veneno habentes imbutas, & ſpirantes iras & ſycophantias, in obſcuro

ſcuro noctis ſe rectos & probos de gradu deijcere poſſe opinant, ſic dicunt. D

GREGORIVS.

Germani, Georgij, & Manzuris ſententiam minus rectã vos diſpuliſtis: Germano bilingui & animo duplici adoratori lignorũ, anathema. Georgio conſentienti illi, & falſario paternorũ dogmatum, anathema. Manzuri ignominioſo, & Sarracenico, anathema. Iconolatræ & falſigrapho Manzuri, anathema. Doctori impietatis & perſo interpreti diuinæ ſcripturæ Manzuri, anathema. Trinitas hos tres abſtulit.

EPIPHANIVS.

Dicamus ad hæc pheticũ verbũ, facies meretricis facta ē tibi: depuduiſti apud oẽs q te viderunt. Nã hæ in ſua conuitia, & contumelias, & turpitudinẽ ſe exornãtes, qui honeſte & probe viuunt, ſubſannant. Peccatoribus eñ pietas eſt abominatio. Ita & iſti labijs præditi doloſis, contra iuſtos ganniunt iniquitatem. Sed deus illos in abdito vultus ſui abſcondit, & a conturbatione horum protexit illos, a cõtentione linguarũ liberauit eos. Nam vt faces in eccleſia reſplenduerũt, habentes verbum vitæ. Germanus eñ in literis ſacris eruditus fuit, & veluti Samuel à puero deo dedicatus, diuinis patribus ſemper adhæſit, quare dialogis illius, qui per totum terrarum orbem euulgati ſunt par eſt acquieſcere. altitudo eñ dei in ore illius, & enſes ancipites in manibus illius, ſcindentes eos qui eccleſiaſticæ traditioni aduerſant. Georgius aũt cui patria Cyprus, ciuiliter in hac vita degens, Chriſtum deũ, qui nobis ſuam diſpenſationem deſcriptam reliquit imitatus, non fuit contẽtioſus, nõ clamoſus, nõ calumniator, non retaliator couiciorum, ab alijs vexatus, nõ minabatur, qui illum ad maxillam verberabat, exhibebat huic confeſtim & alterã, qui cogebat eũ ad miliarij vnius iter, adiecit duplum. Iugũ dei a iuuentute portauit. Optimũ ratus ſecundum prophetam, ſedere in ſolitudine. Iohannes vero qui ab illis Manzur contumelioſe nominatur, cunctis relictis, cum Matthæo apoſtolo Chriſtũ ſecutus eſt. Longe maiores diuitias, q̃ ſunt Arabicæ exiſtimãs cõtumeliã pro Chriſto. Maluitq; ſimul cum populo Chriſti affligi, quam temporariã in peccato voluptatem, Ipſe igitur cruce ſua ſublata pro Chriſto, Chriſtiq; charis deũ ſecutus eſt, & ex oriẽte per Chriſtũ tuba cecinit. Non arbitratus ferendã, quæ in aliena effundebatur regione, vaniloquentiam. & eũ qui contra dei catholicam eccleſiam inſtructus eſt apparatum, rabioſamq; inſaniam. Sed hanc triumphans vbiq; adhortatorie & conſolabiliter tutam vitam duxit. In eccleſiis eñ veterem conſuetudinẽ diligenter ſeruãdam monuit. Pacificam quoq; illarũ conſtitutionem & ſtatum, quem dominus etiã diſcipulis, in ſignum q̃ cognoſcerentur, quod ſui eſſent diſcipulis dedit, dicens: Pacem meam relinquo vobis, conſeruare & roborare ſtuduit. Hos igitur venerabiles & dignos fide viros, in eccleſia catholica probatos, illorũ ſeditioſa ſycophantia ferre non poteſt. Ita per craſſam ignorãtiam exacuerunt turpiter propriam linguã Germanum ſacerdotem dei ancipiti animo hominem & ligni cultorem, ſimiliter & Georgium, & Manzurem appellauerũt. Nemo eñ eorũ qui in honore ſunt, fratrẽ qui in vna fide ſecũ viuit, ita blaſpheme alloqui ſolet. Hebræi aũt & Agareni, & alij itẽ infideles, eiuſcemodi conuicia & maledicta in diuinam crucem, & venerandas imagines, item ipſos Chriſtianos conijcere ſolent. Chriſtiani eñ non ſolent ſeinuicem (vt dixi) huiuſmodi conuicijs proſcindere. Hi aũt fugitiui à veritate, & eccleſiaſticis decretis, tradiderũt ſe falſis accuſatiõibus, & conuicijs, neq; aliud quicq̃ conuehunt quam plauſtra maledictionũ, & accuſationum contra Chriſtianos, eorumq; pontifices, & ſacerdotes, quaſi hi reliquerint ſcilicet deũ viuentem & verum, & imaginibus culturam exhibuerint. tacti proculdubio conuiciatores, contumeliatores, loquẽtes ſine iudicio & in verbis peccantes. Quis autem timentiũ deum nõ propter hanc eorum impietatem in maximũ riſum non effunditur? aut potius luctum triſtem nõ aſſumit? Quoniam (vt ait diuinus apoſtolus) malorũ inueſtigatores ſunt, & ſuas nugas valere affirmarunt, quas tamen per gratiam dei ſatis ex falſis illorum ſentẽtijs & decre-

A decretis ſatis retudimus,& hæreſibus antiquis eorum nuperam vaniloquentiam re ct&e annumerauimus,abſcindentes eã gladio ſpiritus. Age autem quo moraliter auditorum animos præparemus,apud intelligentes,& qui recta diſcernere nouerũt, & veritatem amant ſingula, explicemus.

¶Quantopere in eccleſia vtiles ſint imagines,quæ hiſtorias veteris & noui inſtrumenti repræſentant, breuis demonſtratio

SAncta dei catholica eccleſia,ad pœnitentiã & cognitionẽ obſeruationis mãdatorum dei omnes noſtros ſenſus trahit,& ad gloriã dei cognoſcendã ſtudet nos deducere,non modo per auditũ,ſed & per viſum moꝝ correctionẽ moliri cupiens,quare ea quæ acta ſunt omniũ oculis optat etiam eſſe conſpicua.Cũ eñ ex auaritia & habendi ſtudio aliquẽ rapit,Matthæũ ex telone apoſtolũ illi indicat,qui relicta auaritiæ inſania , Chriſtũ ſecutus eſt.Eodẽ modo Zachæum aſcendentẽ in ſycomoꝝ arborẽ,& Chriſtũ deſiderantẽ videre,& comparantẽ ſeſe, vt dimidietatẽ bonoꝝ ſuoꝝ det pauperibus.&ſi quẽ defraudarit vt reddat illi quadruplum.Ita imaginũ pictaꝝ iugis contẽplatio, continuo memoriã exercet,ne iterum recurratur ad propriũ vomitũ.Si quẽ aũt amore meretricio detentũ rapere cu-
B pit,caſti Ioſeph imaginẽ proponit,qui adulteriũ execratus,& tẽperantia illã vincẽs atq; hoc ipſum factũ in imagine repræſentatũ,amatores huius virtutis multũ confirmat.Rurſus alibi beatã Suſannã continentia exornatã exhibet, extenſis manibus auxilium ex alto inuocantẽ,Danielemq; præſidentẽ iudicẽ,eruentem eam e manibus impioꝝ ſacerdotũ.Ipſa autẽ pictura ad recordationẽ tẽperantis & continentis vitæ facit.Rapere vult aliquẽ luxurioſum,mollibuſq; veſtimentis indutũ, & non erogãtem in pauperes quæ poſſet ab illis ꝑtioſis veſtibus ſumere,& à ſua delicata vita,Iohannem huic pilis cameloꝝ indutum edentem ſylueſtre mel,& Chriſtũ digito qui ſuffert,peccat,mundi indicantẽ exhibet. His adiungit Baſilium magnũ,& cũ eo ſolitarioꝝ,ieiunantiumq; corporibus in terram ſtratis multitudinem.Sed ſatis ſit hoꝝ paucoꝝ mentionem feciſſe,reliqua auditoribus inueſtiganda relinquo.Habemus etenim totã euangelicã narrationẽ,depictam, & in recordationẽ diuinoꝝ nos ducentẽ,gaudioq; nos implentẽ.Hæc eñ cum nobis ob oculos fuerint poſita,corda illoꝝ qui timẽt deum, exultant, florent vultus,anima contriſtata,in voluptatem transformatur.& cum diuino patre Dauid pſallit:Recordatus ſum dei & exultaui. Itaq; ſemper per eam dei recordari poſſumus. Nã lectio eſt cũ in ſacratis tẽplis nõ pronuntietur,imaginũ aũt apparatus,& mane,& meridie,& veſpere in his fixus,a-
C ctorum veritatẽ nobis narrat & annuntiat.Traditionẽ itaq; eccleſiæ recipiamus,legiſlationem eiuſdẽ veneremur, ne floccipẽdamus piã & diuinã conſuetudinẽ,in vetera & priſca iudicia,ne ſimus curioſi.Omne enim quod in recordationem dei erigitur,acceptum illi eſſe conſtat. Qui autem ſe excludunt ab iſta traditione,quam acceptarunt quicunq; germani in eccleſia catholica ſilij fuerant,an non ſunt nothi & minime legitimi? An nõdum ſentimus probam & laudabilem eſſe imaginum erectionem? an non ſentimus ſpiritualiter nos per eas referri ad prototypoꝝ recordationẽ? Sane ſentimus.Quapropter non indignã habebimus eas honore,ſalutatione & veneratione,debitamq; adorationem illis dare debemus.Siue igitur placebit ſalutationem,ſiue adorationẽ appellare,idem profecto erit.Modo ſciamus excludi latriam.hæc enim eſt alia à ſimplici adoratione, vt alibi ſæpe eſt oſtenſum. Qui autẽ eſt adoraturus venerãdam imaginis picturam,ſi dignus eſt, accedat, ſi indignus ſit, purgetur,deinde accedat.Non autem in ſeditione Satanica, aut timiditate ſuſpitionis occaſionem malignæ habeat, quod ſcilicet latriam ſit illi exhibiturus.Abſit iſta ſuſpitio.Dei enim impugnatores,& vaniloqui ſerpentem imitantes hæc lingua impudica dicunt.Serpens enim ad mulierem veniẽs, ſtridens mendacia loquebatur. Quid eſt,ꝙd dixit deus ab omĩ ligno paradiſi comedes, à ligno autẽ ꝙd eſt in medio paradiſi, ne comedatis ab illo.Sic & hi mentes muliebres decipiunt, dicentes: Quod ſi quis adorauerit imaginem domini , aut intemeratæ deiparæ dominæ noſtræ,aut ſanctorum angelorum,aut alicuius e ſanctis, is in ſpiritu latriam illi exhibet, Cauete ne decipiamini oratione iſtorum. Cauete ne doloſa labia vos ſeducãt.

Admo-

Admonitio & tranſgreſſio diaboli hæc eſt. Gregorius ille Theologus eiuſcemodi D
cogitata ſubuertit. adhortatus nos omnes ad Bethleem venerationem, & ad præſe-
pis adorationem. Cum illo glorioſus Maximus, cuius laus in omnibus eccleſiis, q̃n
cum quibuſdam de eccleſiaſticis negotijs agebat, diuinam figuram venerabilis cru-
cis, item ſacrum euangelium & venerandam imaginem iuſſit in medium adduci, vo
luitq́ue vt in confirmationem actorum oſcularentur ab omnibus. Qui vero ab im-
mortalitate nomen habet Athanaſius clariſſime nobis in epiſtola ad Marcellinum,
quam propoſuit libro interpretationum pſalmorum differit, ſic dicẽs. Librum pſal-
morum aliquis aſſumens prophetias de ſaluatore cõtinuo, vt in alijs ſcripturis admi
ratus & adorans enarrat. Vides quomodo admirãdus pater noſter prophetias ado-
randas eſſe iubet. Quod ſi aũt pium eſt eas adorare, quanto magis exitus prophetica
rum declarationum in imagine videntes neceſſario adorabimus? Habet enim pro-
phetia, ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium. Hanc igitur prophetiam nos in
imagine videntes, nempe virginem in vlnis habentẽ quem peperit, quomodo non
poterimus adorare & ſalutare? Quis tam indoctus qui audebit differre ſalutationẽ?
Dignos igitur nos faciamus adoratione, ne indigne adgreſſi pœnam Ozan incurra E
mus. hic enim arcam domini nutantem attingens, eadem hora interijt, cum indigne
ad eam appropinquaret. Quanq̃ & ipſa ex diuerſis figuris eſſet variata, & ex lignis
conſtructa, quemadmodum imaginum materia eſt. Qui vero dicũt ſufficere vſum
imaginũ ad memoriã ſolum, non vero ad ſalutationem eas habendas, illud quidem
recipientes, hoc vero recuſantes, ſemiprobi quadamtenus & falſo veri, vt ita dicã,
deprehenduntur. Altera quidem parte veritatem confitentes, ex altera vero per-
uerſe agentes. O inſignem quoq; hoꝝ inſaniam. Igitur qui accuſatores ſunt verita-
tis & orthodoxæ fidei, nunc conſonos nos habituri ſunt? & in reprobatione eccle-
ſiaſticarum traditionum accuſabimur, veniamq́ue poſtulabimus? In om̃ibus his præ-
cepta ſeruemus, in mandatis, propheticam vocẽ auribus percipientes, ambulemus,
hæc ita dicit: Si annuntiatũ fuerit tibi o homo bonum aliud q̃ dominus a te requi-
rit, aut quam facere iudiciũ, & diligere miſericordiam, & paratum eẽ ambulare cum
domino deo tuo, huic non acquieſcas. His itaq; animum applicemus, linguam refre
nemus, quo a mendacio, conuitio & turpiloquentia diſcedat. Oculũ contineamus,
ventrem diſciplinemus, in pſalmodijs & precationibus fortes ſimus. In om̃ibus quę F
à deo nobis largita ſunt, gratias agamus, iuramentis non inſiſtamus, ſed vocẽ domi-
ni audiamus, dicentis: Ego dico vobis ne iurate: inanem gloriam ſub pedibus cal-
cemus. Maximum bonoꝝ oĩm miſericordiã & dilectionem amplectamur. & hãc
timori dei cõiunctam. Nam dilectio quæ eſt ſine timore dei, reproba eſt. Quia &
Ioſaph amabatur ab Achaab, ſed audiuit: ſi cũ pctõre amicitiã inieris, ſi exoſo a deo
ſuppetias tuleris. Igitur cum timore dei omnia agamus, poſtulantes interceſſiones
incontaminatæ deiparæ & ſemper virginis dominæ noſtræ Mariæ: item ſanctoꝝ
angelorum, omniumq́ue ſanctoꝝ. Salutantes & venerandas illorum reliquias, vt nos
ſanctitudinis eorum ſiamus participes. Sic enim reddemur perfecti in
omne opus bonum, in Chriſto Ieſu domino noſtro,
quem decet gloria, potentia & ſuperadora-
tio ſiue latria, cũ patre & ſancto
ſpũ, nũc & in ſeculo
rũ ſecula.

A

ACTIO SEPTIMA, EADEMQVE VLTIMA.

IN nomine domini dominatoris noſtri Ieſu Chriſti veri dei noſtri, regnantibus pijſſimis & Chriſtũ amantibus dominis Conſtantino & Irene religioſa eius matre: anno VIII. conſulatus coꝝ, tertio Idus Octobris, indictione XI. conueniente ſancta & vniuerſali ſynodo, iuxta diuinam gratiam, & pium Imperatorum à deo electoꝝ decretũ congregata, in Nicea ſplendida metropoli Bithyniæ prouinciæ, hoc eſt Petro religioſiſſimo protopreſbytero, ſanctiſſimæ Romanæ eccleſiæ ſancti Petri apoſtoli. & Petro religioſiſſimo preſbytero monacho & præſide venerandæ manſionis ſancti Sabæ, agentibus vicem apoſtolicæ ſedis, beatiſſimi & ſanctiſſimi epiſcopi veteris Romæ. Taraſio ſanctiſſimo archiepiſcopo almæ Cõſtãtinopoleos nouæ. Ioanne & Thoma religioſiſſimis preſbyteris & monachis agentibus vicem ſedium apoſtolicarum orientis diœceſis.

B

Agapio ſanctiſſ. epiſcopo Cæſareæ.
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Epheſi.
Conſtantino ſanctiſſimo epiſcopo Cõſtantiæ, quæ eſt in Cypro.
Baſilio ſanctiſſimo epiſcopo Ancyræ, q̃ eſt in Galatia.
Nicolao ſanctiſſimo epiſcopo Cyzici.
Euthymio ſanctiſſimo ēpo Sardeſium.
Petro ſanctiſſimo epiſcopo Nicomedię
Helia ſanctiſſ. epiſcopo Cretæ.
Hypatij ſanctiſſimo epiſcopo Niceæ.
Theophilo ſanctiſſ. ēpo Theſſalonicæ.
Stauratio ſanctiſſimo ēpo Chalcedonis.
Leonte religioſiſſ. preſbytero & vicem agente metropoleos Sidæ.
Epiphanio religioſiſſ. diacono vices agente Sardiniæ.

C

Nicephoro ſanctiſſ. ēpo Dyrrachij.
Nicolao religioſiſſ. preſbytero p̃ſidi & vices agẽte metropoleos Tyanenſiũ.
Daniel ſanctiſſ. epiſcopo Amaſiæ.
Gregorio religioſiſſimo preſbytero & vices agente Moceſi.
Cõſtãtino ſanctiſſ. epiſcopo Gangroꝝ.
Niceta ſanctiſſ. ēpo Claudiopoleos.
Gregorio ſanctiſſimo ēpo Neocæſareę
Gregorio ſanctiſſimo ēpo Piſſinunton.
Theodoro ſanctiſſimo ēpo Myron.
Euſtathio ſanctiſſ. epiſcopo Laodiceæ.
Michaeli ſanctiſſ. epiſcopo Synadon.
Georgio ſanctiſſimo epiſcopo Antiochiæ quæ eſt Piſidiæ.
Theophylacto religioſiſſ. diacono & vices agẽte ſanctiſſ. epiſcopi Cariæ.
Leonte ſanctiſſimo epiſcopo Iconij.
Anaſtaſio ſanctiſſimo epiſcopo Nicopoleos veteris Epiri.
Conſtãtino ſanctiſſimo ēpo Perges.
Gregorio religioſiſſ. preſbytero & vices agente Tyanopoleos.

Leonte ſanctiſſ. epiſcopo Rhodi.
Chriſtophoro ſanctiſſ. ēpo Phaſidos
Manuele ſanctiſſ. ēpo Adrianopoleos
Nicolao ſanctiſſimo ēpo Hierapoleos.
Baſilio ſanctiſſ. epiſcopo Silæi.
Theophylacto ſanctiſſ. ēpo Euchaiton.
Cyrillo venerabili monacho ex perſona Gotthiæ.
Theodoro ſanctiſſimo ēpo Seleuciæ.
Stephano ſanctiſſ. epiſcopo Sugdaon.
Antonino venerabili monacho & vices agente Smirnæ.
Cõſtantino ſanctiſſ. ēpo Rhegij.
Ioanne venerabili monacho ex perſona Patrarum.
Theodoro ſanctiſſimo ēpo Catanes.
Ioanne ſanctiſſ. epiſcopo Tauromenij
Gaudioſo ſanctiſſimo ēpo Meſſenæ.
Theodoro ſanctiſſimo ēpo Panormi.
Stephano ſanctiſſ. epiſcopo Bibonum.
Conſtãtino ſanctiſſ. epiſcopo Leontinę
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Trocalon.
Theodoro ſanctiſſ. ēpo Taurianes.
Chriſtophoro ſanctiſſ. epiſcopo ſanctæ Cyriacæ.
Baſilio ſanctiſſimo epiſcopo Carines.
Theophane ſanctiſſ. epiſcopo Lilybæi.
Theodoro ſanctiſſ. ēpo Tropæorum.
Sergio ſanctiſſ. epiſcopo Nicoteron.
Theodoro ſanctiſſ. epiſcopo Bizyes.
Mauriano ſanctiſſ. ēpo Põpeiopoleos.
Ioanne ſanctiſſ. ēpo ſanctæ Salonintiæ.
Euſtratio ſanctiſſ. epiſcopo Apamiæ, q̃ eſt in Bithynia
Petro ſanctiſſimo epiſcopo Germioꝝ.
Ioanne ſanctiſſ. ēpo Arcadiopoleos.
Conſtãtino religioſiſſ. preſbytero ex perſona Nicopoleos Armeniæ ſecũdæ
Siſinnio ſanctiſſimo epiſcopo Parij.
Epiphanio ſanctiſſimo epiſcopo Mileti

Niceta ſanctiſſ. ep̄o Proconeſi.
Ioanne religioſiſſimo preſbytero vices agente Coloniæ.
Euſtratio ſanctiſſimo ep̄o Methymnæ
Leonte ſanctiſſimo ep̄o Cij
Vrſo ſanctiſſ. ep̄o eccleſiæ Baritianorum.
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Apro
Theophylacto ſanctiſſ.ep̄o Cypſellon
Laurentio ſanctiſſimo epiſcopo eccle-cleſiæ Apſetianorum.
Leonte ſanctiſſimo ep̄o Carpathi
Euſtathio ſanctiſſimo ep̄o Troadis.
Cyriaco ſanctiſſ.ep̄o Driziparorum.
Leonte ſanctiſſimo ep̄o Meſembriæ
Gregorio ſanctiſſimo epiſcopo Derci.
Theodoro ſanctiſſimo ep̄o Heracleæ.
Theodoſio ſanctiſſimo ep̄o Amorij
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Nyſſæ.
Georgio ſanctiſſimo epiſcopo Ther-marum Baſizarum.
Georgio ſanctiſſ. ep̄o Camulianorum.
Sotericho ſanctiſſ.ep̄o Ciſciſon.
Theophylacto ſanctiſſ.ep̄o Hypæpon
Damiano ſanctiſſimo ep̄o Mitylinæ
Theophylacto ſanctiſſ.ep̄o Trallium.
Cōſtantino ſanctiſſ. ep̄o Mauſtauron.
Ignatio ſanctiſſimo ep̄o Prienes.
Georgio ſanctiſſimo epiſcopo Briulon
Conſtātino religioſiſſ. preſbytero vicē agente Agaes.
Theodoſio ſanctiſſ.ep̄o Nyſſæ alteri⁹.
Baſilio ſanctiſſimo ep̄o Magneſiæ
Baſilio ſanctiſſimo ep̄o Meandri.
Saba ſanctiſſimo epiſcopo Aneon.
Nicephoro religioſiſſ. preſbytero ex perſona Gargaron.
Gregorio ſanctiſſ. ep̄o Palæpoleos
Theophane ſanctiſſimo ep̄o Caloes.
Leonte ſanctiſſimo epiſcopo Algizon.
Nicodemo ſanctiſſ.ep̄o Eugazon
Lycaſto ſanctiſſimo ep̄o Bareton
Theognio religioſiſſimo preſbytero vicem agente Sion.
Thoma ſanctiſſimo epiſcopo Lebedi.
Stratonico ſanctiſſ. ep̄o Cumarum.
Euſtathio ſanctiſſ.epiſcopo Erytheon.
Theophilo ſanctiſſimo ep̄o Tymnon.
Coſma ſanctiſſ. epiſcopo Myrines.
Olbiano ſanctiſſimo epiſcopo Eleæ.
Pardo ſanctiſſ.epiſcopo Pittanes
Baſilio ſanctiſſ.epiſcopo Pergami
Baſilio ſanctiſſ.epiſcopo Atramyton
Mariano ſanctiſſimo ep̄o Antandri.
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Aſſi
Leon-

Leonte ſanctiſſimo ep̄o Phoceæ D
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Rhædeſti
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Panij.
Melchiſedech ſanct.ep̄o Calliupoleos
Theophylacto ſan.ep̄o Chariupoleos.
Leonida ſanctiſſimo ep̄o Madyti
Siſinnio ſanctiſſimo epiſcopo Tzuruli.
Thoma ſanctiſſimo ep̄o Daonij
Gregorio ſanct.ep̄o Theodorupoleos
Siſinnio ſanctiſſimo ep̄o Cholcidos.
Beniamin ſanctiſſ.epiſcopo Lizicon.
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Briſeos.
Spyridone ſanctiſſimo epiſcopo Palææ ſiue Cythron.
Euſtathio ſanctiſſimo ep̄o Solorum.
Theodoro ſanctiſſimo epiſcopo Citij.
Georgio ſanctiſſ.ep̄o Trimithunton
Alexandro ſanctiſſimo ep̄o Trimithunton alterius Badenæ. E
Conſtātino ſanctiſſ. ep̄o Heliopoleos.
Syneſio ſanctiſſimo ep̄o Tabiæ.
Theophilo ſanc.ep̄o Anaſtaſiopoleos
Leonte ſanctiſſimo epiſcopo Amazi.
Petro ſanctiſſimo ep̄o Aſpones.
Anthimo ſanctiſſ. ep̄o Berinopoleos.
Machaele ſanctiſſ. ep̄o Melitupoleos.
Siſinnio ſanctiſſ. ep̄o Adrianes.
Theodoro ſanctiſſimo ep̄o Dermes
Baſilio ſanctiſſimo ep̄o Adriani
Leonte ſanctiſſimo epo Pæmaninon.
Symeone ſanctiſſimo ep̄o Oces.
Stratagio ſanctiſſ.ep̄o Dardanes.
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Lampſaci
Theodoro ſanctiſſimo ep̄o Palæon F
Leonte ſanctiſſimo ep̄o Troados
Theodoro ſanctiſſimo ep̄o Abydi
Niceta ſanctiſſimo ep̄o Ilij.
Anaſtaſio ſanctiſſ.ep̄o Tripoleos
Leonte ſanctiſſimo ep̄o Traculon
Stephano ſanctiſſimo ep̄o Salon
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Gabalon
Heſaia religioſiſſimo preſbytero & vicesagente Thyatiron.
Stephano ſanctiſſimo ep̄o Silandi
Nicolao ſanctiſſ.ep̄o Pericommatos
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Seton
Conſtantino ſanctiſſimo ep̄o Arraſi
Theophane ſanctiſſimo ep̄o Mœoniæ
Michaele ſanctiſſimo ep̄o Stratoniceæ
Gregorio ſanctiſſimo ep̄o Gordi
Ioanne ſanctiſſimo ep̄o Daldes.
Euſtathio ſanctiſſimo ep̄o Hyrcanes
Ioſeph ſanctiſſimo ep̄o Athaliæ
Thepiſto ſanctiſſ. ep̄o Hermocapolon
Zacha

A Zacharia ſanctiſſ. eṗo Hierocæſareæ.
Michaele ſanctiſſ. epiſcopo Ceraſeon.
Dauid ſanctiſſ. eṗo Helenupoleos.
Cyrione ſanctiſſimo epiſcopo Lophi.
Baſilio religioſiſſimo preſbytero & vices agente epiſcopi Daſcyli
Theophylacto ſanctiſſ. Apollomados.
Conſtantino ſanctiſſ. epiſcopo Cæſareæ, quæ eſt Bithyniæ.
Georgio ſanctiſſ. eṗo Baſilinupoleos.
Leonte ſanctiſſimo epiſcopo Neocæſareæ aut Ariſtes.
Nicephoro ſanctiſſimo eṗo Adranes.
B Theodoro ſanctiſſ. eṗo Pruſes
Epiphanio ſanctiſſimo epiſcopo Lāpes
Theodoro ſanct. eṗo Heracleopoleos
Anaſtaſio ſanctiſſimo epiſcopo Gnoſi
Melitone ſanctiſſimo eṗo Cydonij.
Leontio ſanctiſſimo epiſcopo Cyſami.
Theodoro ſanctiſſimo eṗo Subriton.
Leonte ſanctiſſimo epiſcopo Phanicon
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Arcadiæ.
Epiphanio ſanctiſſ. eṗo Eleutheriæ.
Photino ſanctiſſimo eṗo Cantani
Siſinio ſanctiſſ. eṗo Cherroneſi.
Gregorio religioſiſſimo preſbytero & vices agente Cephaleniæ
Philippo ſanctiſſ. epiſcopo Cercyron.
Antonio ſanctiſſimo eṗo Trizenes.
Petro ſanctiſſimo eṗo Monembaſiæ
Gabriele ſanctiſſ. epiſcopo Aegines
C Leonte ſanctiſſimo eṗo Porthmi.
Philippo ſanctiſſimo eṗo Horei.
Leonte ſanctiſſ. eṗo Zacynthi.
Leonte ſanctiſſ. epiſcopo Linoes.
Niceta ſanctiſſimo eṗo Meles.
Neophyto ſanctiſſ. eṗo Gordoſerbon.
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Etenon
Leonte ſanctiſſ. epiſcopo Aſpendi.
Cōſtantino ſanctiſſ. eṗo Zelorũ.
Gregorio ſanctiſſimo eṗo Sinopes
Mariano venerabili diacono vices agēte Antrapon
Gregorio ſanctiſſ. epiſcopo Amaſtris.
Heraclio ſanctiſſ. epiſcopo Ionopoleos
Niceta ſanctiſſimo epiſcopo Dadybon.
Theophane ſanctiſſimo eṗo Soron.
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Heracleæ Ponti
Theophilo ſanctiſſ. eṗo Pluſiados
Conſtantino ſanctiſſ. epiſcopo Cratini.
Niceta ſanctiſſ. eṗo Adrianopoleos
Niceta ſanctiſſimo epiſcopo Rhœzæi.
Conſtātino ſanctiſſ. eṗo Polemonij.
Theodoro ſanctiſſ. epiſcopo Cormanõ
Ioanne ſanctiſſ. eṗo Ceraſunton
Nicephoro ſanctiſſ. epiſcopo Clanei
Leonte ſanctiſſ. epiſcopo Trocnadon.
Ioanne venerabili diacono ex perſona Phaſilidos.
Theodoro ſanctiſſimo eṗo Pinaron
Stephano ſanctiſſimo eṗo Canni
Anaſtaſio ſanctiſſ. epiſcopo Pataron.
Georgio ſanctiſſ. epiſcopo Nyſſæ.
Conſtātino ſanctiſſimo eṗo Candibon
Leonte ſanctiſſimo eṗo Corydalon
Nicodemo ſanctiſſ. eṗo Didymorum.
Leonte ſanctiſſ. eṗo Limyron.
Conſtātino ſanctiſſimo epiſcopo Tlon
Petro venerabili diacono ex pſona Orycandon.
Stephano ſanctiſſimo epiſcopo Anaxi
Georgio ſanctiſſ. epiſcopo Hymādi
Conſtātino ſanctiſſ. eṗo Cobon.
Stauratio ſanctiſſ. eṗo Zenopoleos
Gregorio ſanctiſſ. epiſcopo Cibyres
Baſilio ſanctiſſ. epiſcopo Tabon.
Dorotheo ſanctiſſ. eṗo Neapoleos.
Conſtātino ſanctiſſ. eṗo Alabandon
Dauid ſanctiſſimo epiſcopo Iaſi.
Gregorio ſanctiſſimo eṗo Milaſi
Sergio ſanctiſſimo epiſcopo Bargylij
Gregorio ſanctiſſimo eṗo Latmi
Ioanne ſanctiſſimo eṗo Myndi.
Stauratio ſanctiſſ. epiſcopo Stadiæ
Gregorio ſanctiſſ. eṗo Stratoniceæ.
Niceta venerabili diacono ex perſona Halycarnaſi
Michael ſanctiſſimo eṗo Chæretopon
Pantoleonte ſanctiſſ. eṗo Valentiæ.
Georgio ſanctiſſ. eṗo Peltarum.
Chriſtophoro ſanctiſſ. eṗo Atanaſi.
Leonte ſanctiſſimo eṗo Eumenię
Paulo ſanctiſſimo eṗo Acmoniæ
Gregorio ſanctiſſimo epiſcopo Tymeni ſerarum
Philippo ſanctiſſimo eṗo Tranupoleos
Leonte ſanctiſſimo eṗo Aleon.
Nicephoro ſanctiſſimo eṗo Lundon
Georgio ſanctiſſimo eṗo Appiæ
Ioanne ſanctiſſimo eṗo Siblion.
Zacharia ſanctiſſ. eṗo Trapezupoleos.
Leonte ſanctiſſimo eṗo Sebaſtæ
Andrea ſanctiſſimo eṗo Cidiſſoſi.
Doſitheo ſanctiſſimo epiſcopo Pſonon aut Colaſſaeon
Conſtātino ſanctiſſ. eṗo Cotyaei
Niceta ſanctiſſimo eṗo Nacoliæ

Leonte ſanctiſſimo epõ Docimī
Theophylacto religioſiſſ. preſbytero & ex perſona Ipſi.
Conſtantino ſanctiſſimo epõ Eucarpiæ
Michaele ſanctiſſimo epõ Hierapoleos
Ioanne religioſiſſ. preſbytero & ex perſona epiſcopi Actoī
Nicolao ſanctiſſimo epõ Phytiæ
Theophylacto ſanct. epõ Cinnabareos
Damiano ſanctiſſimo epiſcopo Myri.
Chriſtophoro ſanctiſſimo epõ Promiſi
Niceta ſanctiſſ. epõ Auguſtopoleos
Cõſtãtino ſanctiſſimo epõ Ambladon
Stephano religioſiſſimo preſbytero & vices agente Otri
Georgio ſanctiſſ. epõ Medæi.
Gregorio religioſiſſ. preſbytero & vices agente Polyboti.
Siſinio ſanctiſſimo epõ Philomilī
Michaele ſanctiſſimo epõ Papon
Siſinio ſanctiſſimo epiſcopo Apamiæ, quæ eſt Cyboti.
Conſtantino ſanctiſſ. epõ Comanes.
Nicephoro ſanctiſſimo epõ Adadon
Petro ſanctiſſimo epõ Petraſi.
Theodoſio ſanctiſſimo epõ Agalaſſi
Leonte ſanctiſſimo epõ Bares
Petro ſanctiſſimo epiſcopo Seleuciæ Piſidiæ.
Nicephoro ſanctiſſimo epõ Phoglon.
Mauriano ſanctiſſimo epõ Magydon.
Leonte ſanctiſſ. epõ Andidon.
Stephano ſanctiſſ. epõ Parnaſi
Bardano ſanctiſſimo epõ Doaron.
Euſtratio ſanctiſſ. epõ Debelti.
Euphemio ſanctiſſ. epõ Sozopoleos
Theodoro ſanctiſſ. epõ Bulgarophygi
Georgio ſanctiſſ. epõ Plutinopoleos
Baſilio ſanctiſſimo epõ Perbireos
Michaele ſanctiſſ. epiſcopo Pamphili.
Rubim ſanctiſſ. epõ Scopelon.
Siſinio ſanctiſſimo epõ Gareles.
Calliſto ſanctiſſ. epõ Eudonidos
Cõſtãtino ſanctiſſ. epõ Laginon.

Ioanne ſanctiſſimo epõ Codrullon. D
Theodoro ſanctiſſ. epõ Cremnon
Cõſtantino ſanctiſſimo epõ Adrianes.
Theophilo ſanctiſſimo epiſcopo Chī.
Galata ſanctiſſimo epõ Meli.
Sergio ſanctiſſ. epõ Leri
Mauzone ſanctiſſimo epõ Diocæſareę
Euſtathio ſanctiſſimo epõ Celendereos
Zacharia ſanctiſſ. epõ Cardabendon.
Siſinio ſanctiſſ. epõ Muſbadon.
Euſtathio ſanctiſſimo epiſcopo Lami.
Thedoro ſanct. epõ Germanicopoleos
Siſinio ſanctiſſimo epõ Syces.
Conſtantino ſanctiſſ. epõ Dalyſanes.
Leonte ſanctiſſimo epõ Sibilon.
Stephano ſanctiſſ. epõ Philadelphiæ.
Eudoxio religioſiſſimo preſbytero & vices agente Metellipoleos. E
Theodoro ſanct. epõ Cadon.
Theophylacto ſanctiſſ. epõ Moſynon
Baſilio ſanctiſſ. epõ Dionyſiupoleos.
Stephano ſanctiſſimo epiſcopo Sinao.
Conſtantino ſanctiſſimo epõ Andri
Euſtathio ſanctiſſimo epõ Toni.
Ioanne ſanctiſſimo epõ Decateron.
Ioanne ſanctiſſimo epiſcopo Niceæ Thraciæ.
Theophane ſanctiſſimo epõ Lebedi
Ioanne ſanctiſſimo epõ Lithoproſopi.
Nicephoro ſanct. epõ Arcadiopoleos.
Theodoro ſanctiſſimo epiſcopo Heracliapoleos aut Pidachtoes
Cõſtãtino ſanctiſſimo epõ Metron F
Lycaſto ſanctiſſ. epõ Phyladon.
Michaele ſanctiſſimo epõ Trallenſium
Ioanne ſanctiſſimo epõ Lemni.
Leonte ſanctiſſimo epõ Amiſi
Michaele ſanctiſſ. epõ Tī
Epiphanio ſanctiſſimo epõ Pertorum.
Ioanne ſanctiſſ. epõ Tymbriadon
Stephano ſanctiſſimo epõ Orynnon
Heraclio ſanctiſſimo epõ Sami.
Ioanne ſanctiſſimo epõ Præneſti

Sedentibus his ante ſacrum ambonem templi ſanctiſſimæ & almæ eccleſiæ quæ cognominatur Sophia, præſentibus & audientibus glorioſiſſimo & magnificẽtiſſimo duce Petrona clariſſimo conſule, & Petro patricio & comite Imperatorī obſequī: præterea religioſiſſimis archimandritis, præſidibus & monachis eo ordine qui in præcedenti actione eſt annotatus, propoſitis ſanctis & inuiolatis dei euangelīs: Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Taurianes inſulæ Siciliæ acceptam in manibus editam definitionem legit.

DEFINITIO SANCTAE MAGNAE ET vniuerſalis in Nicea ſynodi ſecundæ.

Sancta

SANCTA MAGNA ET VNIVERSALIS SYnodus quæ gratia dei, & iuxta piū Chriſti amātiū Impatorꝝ noſtrorꝝ Conſtātini & Irenes illius matris decretum, ſecundo in ſplendida Nicææ metropoli, quæ eſt in Bithynia in ſacra dei eccleſia Sophia congregata traditionem catholicæ eccleſiæ ſecuta, hæc definiuit ſubiecta.

A QVI nobis cognitionis ſuæ lumen gratis dedit, & tenebras caliginemq; idolorum inſaniæ diſcuſſit, noſq; ab ea liberauit Chriſtus Ieſus deus noſter, qui ſuam eccleſiam non habentē maculam, aut rugas ſibi deſponſauit, eam diligenter cuſtodiendā eſſe pcepit, & diſcipulis ſuis ſanctis confirmauit dicens: Vobiſcū ſum omnibus diebus, vſq; ad conſummationem ſeculi. Hanc vero promiſſionem, non ſolum illis, ſed & nobis fecit, qui p illos credidimus in nomen illius. Hanc igit̄ donationem quidam cōtemnentes ab impoſtore & defraudatore inimico elatiores facti a recta ratione deſciſcentes, ca
B tholicæq; eccleſiæ opponētes ſeſe, circa veritatis intelligētiam peccarūt Et vt dicit prouerbialis ſermo, axes propriæ agricolationis errare fecerunt, & manibus congregauerunt ſterilitatem. Quandoquidem ſacrarꝝ dedicationum & oblationum deo decentem ornatum calumniari non dubitarunt. appellantes ſe ſacerdotes cum re vera non ſint. De his deus per Prophetam clamat: Multi paſtores deſtruxerunt vineam meam, cōtaminauerunt portionē meam. Minime em̄ ſancte viros qui ſibiipſi multa tribuunt ſecuti, ſanctam noſtram eccleſiam, quam ſibi deus adaptauit accuſarunt, neq; inter ſacrū & prophanum vllum diſcrimen poſuerunt. nam imagines dei & ſanctorꝝ ſuorꝝ, ſimiliter cum ſtatuis Satanicis idolorꝝ nomine appellarunt. Igit̄ obedientiam ſuam ab inſania iſtorum
C corrumpi amplius non ferens dominus noſter Chriſtus, nos vndiq; ſacerdotalis dignitatis pfectos, ſecundum ſuum beneplacitum conuocauit, accedēte huc diuino zelo & nutu Conſtantini & Irenes fideliſſimorum noſtrorꝝ Imperatorꝝ, quo diuina traditio eccleſiæ catholicæ cōmuni ſuffragio autoritatem accipiat. Igit̄ cum omni diligentia pſcrutantes & inueſtigantes iuxta ſcopum veritatis nobis propoſitum, nihil adiicimus, nihil demimus, ſed cūcta eccleſiæ catholicæ dogmata cōſeruamus, & ſex vniuerſalibus conſilijs inhærentes eorꝝ acta comprobamus. Principio ſecundū ſynodum in ſplendida Nicæa congregatam, deinde in regia vrbe credimus in vnum deum patrem omnipotentem, creatorē cœli & terræ, viſibiliū omnium & inuiſibilium. & in vnum dominum Ieſum Chriſtum filium dei vnigenitum. Lumen de lumine deum verꝝ, ex deo vero. genitum non factum, conſubſtantialem patri ante omnia ſecula, p quem cuncta facta ſunt. Qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcēdit de cœlis. & incarnatus eſt de ſpū ſancto ex Maria vir-

gine,& homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pila- D
to,paſſus & ſepultus eſt .Et reſurrexit tertia die ſecūdum ſcripturas. Et
aſcendit in cœlos ſedens ad dexteram patris. Et iterꝝ venturus eſt cum
gloria,iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in ſpiri-
tum ſanctum dominū viuificantē,qui ex patre filioq; procedit, qui cum
patre & filio ſimul adorat̃,& conglorificat̃.qui locutus eſt ꝑ prophetas
In vnam ſanctam catholicam,& apoſtolicam eccleſiam.cōfitemur vnū
baptiſma in remiſſionem peccatorꝝ. & expectamus reſurrectionē mor-
tuorum.& vitam venturi ſeculi,Amen. Execramur & anathematiza-
mus Arium & aſſeclas eius , & qui communicant cum illius improbis
opinionibus.Macedoniūq; & ſodales illius, qui recte appellant̃ pneu-
matomachi,id eſt,impugnatores ſpūs. Confitemur etiam dominā no-
ſtram ſanctam Mariam, ꝓprie &vere deiparam,vt quæ peperit vnum
ſanctæ trinitatis Chriſtū deū noſtrū. quemadmodū prior Epheſina ſy- E
nodus conſtituit,&impium Neſtoriū,ſociosq; illius tanq̃ dualitatē ꝑ-
ſonarum inducentes,ab eccleſia depulit.Ad hæc duas naturas incarnati
propter nos ex immaculata virgine Maria confitemur. perfectū deum
& perfectum hominem cognoſcentes, quēadmodum ſynodus in Chal
cedone habita declarauit:Eutychenq; & Dioſcorꝝ blaſphemantes in il
lius diuinitatem exterminauit. adĳcientes his Petrum, Seuerꝝ & catenā
iſtorꝝ blaſphemam, non concorditer connexam. Præterea Origenis,
Euagrĳ & Didymi fabuloſitates anathematizamus,quēadmodum ſy-
nodus Conſtantinopoli conflata quinta numero docuit. Deinde duas
voluntates & actus,ſecundū naturarꝝ proprietatem in Chriſto p̄dica-
mus,quēadmodum ſexta Conſtantinopolitana ſynodus definĳt,dete-
ſtamurq; cū ea Sergium,Honoriū,Cyrꝝ,Pyrrhum,Macarium impios F
iſtos pietatis impugnatores,omnesq; illis conſentientes anathematiza-
mus.Fatemur aut vnanimiter nos eccleſiaſticas traditiones, ſiue ſcripto
ſiue cōſuetudine valētes & decretas retinere velle,quarꝝ de numero eſt
imaginum effiguratio, vt quæ hiſtoriæ euangelicæ promiſſionis con-
cinat,ad credulitatem verę,& non phantaſticæ incarnationis dei,& ad
vtilitatem ſimilitudinis quam nobis exhibet vtiliter inuentam.His ſe ſic
habentibus regiā viā incedētes,& ſanctorꝝ noſtrorꝝ & diuinorꝝ patrū
doctrinæ inſiſtentes,& catholicæ eccleſiæ in qua ſanctus ſpūs inhabitat
traditionē obſeruantes definimus cū omni diligētia & cura, venerādas
& ſanctas imagines ad modū & formam venerandæ & viuificātis cru
cis e coloribus & teſſellis aut alia quauis materia cōmode paratas dedi
candas,& in tēplis ſanctis dei collocādas habēdasq;:tum in ſacris vaſis
& veſtibus,tum in parietibus & tabulis,in ædibus priuatis,in vĳs pu-
blicis.maxime aūt imaginē dn̄i & dei ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti,de-
inde intemeratæ dominæ noſtræ deiparæ venerandorꝝ angelorum , &
omniū deinde ſanctorꝝ virorꝝ.Quo ſcilicet ꝑ hanc imaginū pictarꝝ in-
ſpe-

A ſpectionem,oẽs qui contemplant̃,ad prototypoꝝ memoriã & recordationem & deſideriũ veniant,illiſqꝫ ſalutationẽ & honorariã adorationẽ exhibeãt. Non ſecundũ ſidẽ noſtrã verã latriã,quæ ſolũ diuinæ naturæ cõpetit,ſed queadmodũ typo venerãdæ & viuificãtis crucis, & ſanctis euangelijs & reliquis ſacris oblationibus ſuffitoꝝ & luminariũ reuerẽter accedimus,queadmodũ veteribus pie in cõſuetudinẽ hoc adductũ eſt. Imaginis em̃ honor in prototypũ reſultat,& qui adorat imaginem in ea adorat q̃cꝫ deſcriptũ argumentũ. Sic em̃ ſanctoꝝ noſtroꝝ patrũ obtinet diſciplina,vel traditio catholicę eccl'iæ,q̃ a finibus vſqꝫ ad fines euãgeliũ ſuſcepit. Paulo ergo ſic in Chr̃o loquẽti,omniqꝫ ap'lico cetui & patribus ſanctis idẽ ſentiẽtibus inhęrẽtes,ſeruamus traditiões quas ſuſcepimus. q̃re & victoriæ carmina ad eccleſiã cũ propheta accinimus.

B Gaude valde filia Sion,p̃dica filia Hieruſalem, exulta & lætare ex toto corde tuo:a te de⁹ abſtulit iniq̃tates aduerſantiũ tibi liberata es de manu inimici tui. Dñs rex tuus in medio tui, & pax tibi in ſempiterna ſecula.

Igitur qui auſi fuerint aliud ſentire aut docere,aut more impioꝝ hæreticoꝝ eccleſiaſticas traditiones cõtaminare, aut nouã quandam vaniloquentiã inducere,aut quicq̃ de cõſecratis in eccleſia abijcere euangelij inquã depictũ codicẽ,aut figurã crucis,aut imaginis alicuius picturã,aut reliquias martyꝝ quas ſciuerĩt eſſe germanas & veras, aut contra iſta vafre & improbe aliquid excogitare,q̃d ſit contra conſtitutionẽ eccleſiaſticã:aut vti tanq̃ cõmunibus ſacratis deo, repoſitis p̃tioſis,aut monaſterijs reuerendis,ſi fuerint epiſcopi aut clerici deponũtor, ſi monachi aut laici communione priuantor.

Petrus miſeratione diuina protopreſ byter ſanctiſſimæ eccleſiæ Romanæ beati Petri,& locum retinẽs Adriani papæ veteris Romæ definiens,ſubſcripſi.

C Petrus indignus preſ byter & præſes ſancti patris noſtri Sabæ & vices agens Adriani papæ veteris Romæ definiens ſubſcripſi.

Taraſius miſeratione diuina epiſcopus Conſtãtinopolitanus nouæ Romæ patrum dogmatibus inſiſtẽs & catholicæ eccleſiæ adhærẽs definiẽdo ſubſcripſi

Ioannes miſeratione diuina preſ byter,& aſſeſſor patriarchicus & vices agẽs triũ apoſtolicorum thronorum orientis Alexandriæ Antiochiæ & Hieroſolymoꝝ patrum dogmatibus &c.inhærẽs definiendo ſubſcripſi.

Agapius indignus epũs Cæſareæ patrũ dogmatibus inſiſtens &c.ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Epheſi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epũs Conſtãtiæ, quæ eſt in Cypro,in eãdẽ ſent.ſubſcripſi.
Leontius indignus epũs Heracleæ Thraciæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Baſilius indignus epũs, Ancyræ,q̃ eſt in Galatia, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicolaus indignus epũs Cyzici,in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Euthymius indignus epiſcopus Sardenſium,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Petrus indignus epũs Nicomediæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Helias indignus epiſcopus Cretæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Hypatius indignus epũs Niceæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Theopilus indignus epũs Theſſalonicæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Stauratius indignus epũs Chalcedonis,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus preſbiter & vicem agens metropoleos Sydæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi.

Epiphanius diaconus vicem agẽs Sardiniæ, in eandẽ ſententiã ſubſcripſi. D
Nicephorus indignus epiſcopus Dyrrhachij, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Nicolaus preſbyter præſidi & vicem agens metropoleos Tyanenſium, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Daniel indignus epiſcopus Amaſiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gregorius preſ byter & vicem agẽs Moceſi, in eandẽ ſentẽtiã ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epiſcopus Gangrorum, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicetus indignus epiſcopus Claudiopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Gregorius indignus epiſcopus Neocæſareæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epiſcopus Piſſinunton, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Myron, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Euſtathius indignus epiſcopus Laodiceæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Michael indignus epiſcopus Synadon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epũs Antiochiæ, quæ eſt Piſidiæ, in eãdem ſentẽtiã ſubſcripſi.
Theophylactus diaconus & vicem agens ſanctiſſ. epiſcopi Cariæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi. E
Leontius indignus epiſcopus Iconij, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Anaſtaſius indignus epũs Nicopoleos veteris Epiri, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epiſcopus Perges, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Gregorius pbr̃ & vicem agẽs Tyanopoleos, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Rhodi, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Chriſtophorus indignus epiſcopus Phaſidos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Manuel indignus epũs Adrianopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicolans indignus epiſcopus Hierapoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epiſcopus Sylæi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus epũs Euchaiton, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Cyrillus monachus ex perſona Gotthiæ, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Seleuciæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Stephanus indignus epiſcopus Sugdaon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Antoninus monachus & vicem agẽs Smyrnæ, in eaudẽ ſent. ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epũs Rhegij, in eandem ſententiam ſubſcripſi. F
Ioannes monachus ex perſona Patrarũ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Catanes, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epũs Tauromenij, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Gaudioſus indignus epiſcopus Meſſenæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Panormi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epũs Bibonum, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epũs Leontinæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epiſcopus Trocalon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Taurianes, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Chriſtophorus indignus epũs ſanctæ Cyriacæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epũs Carines, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theophanus indignus epiſcopus Lilybæi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Tropæorum, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Sergius indignus epũs Nicoteron, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Bizyes, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Maurianus indignus epũs Pompeiopoleos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epũs ſanctæ Salonintiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Euſtratius indignus epũs Apameæ, q̃ eſt in Bithynia, in eandem ſentẽtiã ſubſcripſi
Petrus indignus epiſcopus Germiorũ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epũs Arcadiopoleos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Conſtantinus preſbyter ex perſona Nicopoleos Armeniæ ſecundæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Siſinnius indignus epiſcopus Parij, in eandem ſententiam ſubſcripſi.

Epipha-

A Epiphanius indignus epiſcopus Mileti, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Nicetas indignus epūs Præconeſi, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus preſbiter & vicem agens Coloniæ, in eandem ſententiam
Euſtrathrus indignus epūs Methymnæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epūs Cīj, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Vrſus indignus epūs eccleſiæ Baritianorum, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epiſcopus Apro, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus epūs Cypſellonin eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Laurentius indignus epūs eccleſiæ Apſetianorum, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epūs Carpathi, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Euſtathius indignus epūs Troadis, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Cyriacus indignus epūs Driziparorum, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Leontius indignus epūs Meſembriæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Gregorius indignus epūs Derci, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epūs Heracleæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Theodoſius indignus epiſcopus Amorij, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
B Ioannes indignus epiſcopus Nyſſæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epūs Thermarū Baſizarum, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epūs Camulianorum, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Soterichus indignus epūs Ciſciſon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus epūs Hypæpon, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Damianus indignus epūs Mitylinæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Theophylactus indignus epūs Trallium, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Conſtantinus indignus epūs Maſtauron, in eādem ſentētiam ſubſcripſi
Ignatius indignus epūs Prienes, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epūs Briulon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtātinus indignus pbr̄ vicem agens Agaes, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Theodoſius indignus epūs Nyſſæ alterius, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Baſilius indignus epūs Magneſiæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epiſcopus Mæandri, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Sabas indignus epiſcopus Aneon, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Nicephorus indignus pbr̄ ex perſona Bargarorū, in eādem ſentētiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epūs Paleaſpoleos, in eādem ſentētiam ſubſcripſi
C Theophanes indignus epūs Caloes, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epūs Algizon, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Nicodemus indignus epūs Eugazon, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Lycaſtus indignus epūs Bareton, in eādem ſentētiā ſubſcripſi.
Theognius indignus pbr̄ vicem agēs Sion, in eādem ſententiam ſubſcripſi.
Thomas indignus epūs Lebedi, in eādem ſentētiam ſubſcripſi
Stratonicus indignus epūs Cumerum, in eādem ſentētiam ſubſcripſi.
Euſtatyus indignus epūs Erytheon, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Theophilus indignus epūs Tymnon, in eandem ſentētiam ſubſcripſi
Coſmas indignus epūs Myrines, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Olbianus indignus epūs Eleæ, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Pardus indignus epūs Pittanes, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epūs Pergami, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epūs Antamyton, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Marianus indignus epūs Antandri, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epūs Aſſi, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epūs Phoceæ, in eādem ſentētiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epūs Rhædeſti, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epūs Panij, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Melchiſedech indignus epūs Calliupoleos, in eandem ſentētiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus epūs Chariupoleos, in eandem ſentētiam ſubſcripſi

Leo

Leonidas indignus epũs Madyti, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi D
Siſinnius indignus epiſcopus Tzuruli, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Thomas indignus epiſcopus Daonij, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epũs Theodorupoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Siſinnius indignus epiſcopus Cholcidos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Beniamin indignus epũs Lizicon, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epiſcopus Briſeos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Spyridon indignus epũs Paleæ ſiue Cythron, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Euſtathius indignus epiſcopus Solorum, in eandem ſententiã ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Citij, in eãdem ſententiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epũs Trimithunton alterius Badenæ, in eandẽſent. ſubſcripſi
Alexãder indignus epũs Trimythũton alterius Badenæ, in eãdẽ ſent. ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epũs Heliopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Syneſius indignus epiſcopus Tabiæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theophilus indignus epiſcopus Anaſtaſiopoleos, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Minzi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi. E
Petrus indignus epũs Aſpones, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Anthymus indignus epũs Berinopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Michael indignus epiſcopus Melitupoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Siſinnius indignus epũs Adrianes, in eandem ſentẽtiã ſubſcripſi
Theodorus indignus epũs Dermes, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epũs Adriani, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Pęmaninon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Symeon indignus epiſcopus Oces, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Strategius indignus epũs Dardanes, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epiſcopus Lampſaci, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Theodorus indignus epiſcopus Palæon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Troados, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Abydi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicetas indignus epũs Ilij, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Anaſtaſius indignus epiſcopus Tripoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi. F
Leontius indignus epiſcopus Traculon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epũs Salon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epus Gabalon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Heſaias indignus pbr̃ & vicem agẽs Thyatiron, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Stephanus indignus epũs Silandi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicolaus indignus epiſcopus Pericommatos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Seton, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epũs Arraſi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theophanes indignus epiſcopus Mœoniæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Michael indignus epiſcopus Stratoniceæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epiſcopus Gordi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epũs Daldes, in eãdem ſentẽtiã ſubſcripſi.
Euſtathius indignus epũs Hyrcanes, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioſeph indignus epiſcopus Ataliæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theopiſtus indignus epiſcopus Hermocapelon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Zacharias indignus epũs Hierocæſareæ, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Michael indignus epũs Ceraſeon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Dauid indignus epũs Helenupoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Cyrion indignus epiſcopus Lophi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Baſilius indignus preſbyter & vicẽ agẽs epi Daſcyli, in eandem ſentẽtiãſubſcripſi.
Theophylactus indignus epũs Apollomados, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi
Conſtantinus indignus epiſcopus Cæſareæ, quæ eſt Bithyniæ, in eandem ſentẽntiam ſubſcripſi.

Geor-

A Georgius indignus epiſcopus Baſilinupoleos,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi
Leontius indignus epiſcopus Neocæſareæ aut Ariſtes,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Nicephorus indignus epũs Adranes, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epũs Pruſes, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Epiphanius indignus epũs Lampes,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Theodorus indignus epũs Heracleopoleos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Anaſtaſius indignus epiſcopus Gnoſi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Meletinus indignus epũs Cydonĳ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Cyſami,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Theodorus indignus epũs Subriton,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epũs Phanicon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epũs Arcadiæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Epiphanius indignus epiſcopus Eleutheriæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Photinus indignus epũs Cantani,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Siſinnius indignus epũs Cherroneſi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
B Gregorius indignus preſbiter & vicem agens Cephaleniæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Philippus indignus epũs Cercyron, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Antonius indignus epũs Trizenes, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Petrus indignus epũs Monembaſiæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gabriel indignus epũs Aegines,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi
Leontius indignus epũs Porthmi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Philippus indignus epũs Horei,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Leontius indignus epũs Zacynthi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epũs Linoes,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Nicetas indignus epũs Meles, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Neophytus indignus epũs Gordoſerbon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epũs Etenon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Leontius indignus epũs Aſpendi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epũs Celorum, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epũs Sinopes,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Marianus indignus diaconus vicem agẽs Antrapon,in eãdẽ ſententiam ſubſcripſi.
C Gregorius indignus epũs Amaſtris,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Heraclius indignus epũs Ionopoleos,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Nicetas indignus epũs Dadybron,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theophanus indignus epũs Soron,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Heracleæ Ponti,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theophilus indignus epũs Pluſiados,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epũs Cratini,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Nicetas indignus epũs Adrianopoleos,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Nicetas indignus epũs Rhozæi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Conſtãtinus indignus epũs Polemonĳ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Theodorus indignus epũs Cormanon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epũs Ceraſunton, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Nicephorus indignus epũs Clanei, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Leontius indignus epũs Trocnadon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus diaconus ex pſona Phaſilidos,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epũs Pinaron,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epũs Canni,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Anaſtaſius indignus epũs Pataron,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epũs Nyſſæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epũs Candibon,in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi
Leontius indignus epũs Corydalon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.

Nicodemus indignus epiſcopus Didymoꝝ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi. D
Leontius indignus epiſcopus Limyron, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epũs Tlon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Petrus indignus diaconus ex perſona Oricandon,in eãdem ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epiſcopus Anaxi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Gerogius indignus epũs Hymandi, in eandemſentẽtiam ſubſcripſi
Conſtãtinus indignus epiſcopus Cobon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Stauratius indignus epũs Zenopoleos, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epiſcopus Cibyres,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epũs Tabon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Dorotheus indignus epũs Neapoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epũs Alabandon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Dauid indignus epiſcopus Iaſi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epũs Milaſi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Sergius indignus epũs Bargylĳ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epiſcopus Lami, in eandem ſententiã ſubſcripſi. E
Ioannes indignus epiſcopus Myndi, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Stauratius indignus epiſcopus Stadiæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epiſcopus Stratonicææ,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicetus indignus indignus ex pſona Halycarnaſi,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Michael indignus epiſcopus Chæretopon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Pantoleontus indignus epũs Valentiæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Georgius indignus epũs Peltarum,in eãdem ſentẽtiã ſubſcripſi.
Chriſtophorus indignus epiſcopus Atanaſi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Eumeniæ,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Paulus indignus epiſcopus Acmoniæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus epũs Tymeni ferarum,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Philippus indignus epiſcopus Tranupoleos,in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epũs Aleon ,in eandẽ ſententiam ſubſcripſi
Nicephorus indignus epũs Lundon,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Georgius indignus epiſcopus Appiæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi. F
Ioannes indignus epiſcopus Siblion, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Zacharias indignus epũs Trapezupoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Sebaſtæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Andreas indignus epiſcopus Cidiſſoſi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Doſitheus indignus epũs Pſonon aut Colaſſaeon,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Conſtãtinus indignus epiſcopus Cotyaei, in eãdem ſententiam ſubſcripſi.
Nicetus indignus epiſcopus Nacoliæ, in eandem ſententiã ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Docimĳ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus pbr̃ & ex perſona Ipſi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Conſtãtinus indignus epiſcopus Eucarpiæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Michael indignus epũs Hierapoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus pbr̃, & ex pſona epĩ Actorĳ, in eaudem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Nicolaus indignus epiſcopus Phytiæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus epũs Cinnabareos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi
Damianus indignus epũs Myri,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Chriſtophorus indignus epiſcopus Promiſi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Nicetus indignus epũs Auguſtopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epũs Ambladon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus pbr̃ & vicem agens Otri,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Georgius indignus epiſcopus Medæi,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Gregorius indignus pbr̃ & vicem agens Polyboti,in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Siſinnius indignus epũs Philomilĳ,in eandem ſentẽtiã ſubſcripſi
Michael indignus epiſcopus Papon,in eandem ſententiam ſubſcripſi

Siſinnius

A Siſinius indignus epiſcopus Apameæ,q̃ eſt Cyboti,in eandem ſententiã ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epiſcopus Comanes, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Nicephorus indignus epũs Adadon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Petrus indignus epiſcopus Potraſi,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Theodoſius indignus epiſcopus Agalaſſi, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Bares,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Petrus indignus epũs Seleuciæ Piſidiæ, in eandem ſententiam ſubſcripſi
Nicephorus indignus epiſcopus Phoglon,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Maurianus indignus epiſcopus Magydon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epũs Andidon, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epũs Parnaſi,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Bardanus indignus epiſcopus Doaron,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Euſtratius indignus epũs Debelti,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Euphemius indignus epũs Sozopoleos, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Bulgarophygi in eãdem ſententiam ſubſcripſi.
B Georgius indignus epũs Plutinopoleos,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Baſilius indignus epũs Perbireos,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Michael indignus epũs Pamphili, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Rubim indignus epiſcopus Scopelon,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Siſinius indignus epiſcopus Gareles,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Calliſtus indignus epiſcopus Eudonidos,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Conſtantinus indignus epũs Laginon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Codrullon,in eandem ſententiam ſubſcripſi
Theodorus indignus epũs Cremnon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epũs Adrianes, in eãdẽ ſententiam ſubſcripſi
Theophilus indignus epiſcopus Chῆ, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Galatas indignus epiſcopus Meli, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Sergius indignus epũs Leri, in eandem ſentẽtiã ſubſcripſi
Mauzones indignus epiſcopus Diocæſareæ,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Euſtatius indignus epũs Celendereos,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
C Zacharias indignus epũs Cardabendon,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Siſinius indignus epũs Muſbadon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Euſtathius indignus epũs Lami,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epũs Germanicopoleos, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi
Siſinius indignus epiſcopus Syces,in eandem ſentẽtiã ſubſcripſi
Conſtãtinus indignus epiſcopus Dalyſanes,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Sibilon,in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epiſcopus Philadelphiæ, in eandem ſententiã ſubſcripſi.
Eudoxius indignus preſbyter & vicem agens Metellipoleos, in eandem ſenten-tiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epũs Cadon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Theophylactus indignus epiſcopus Moſynon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Baſilius indignus epiſcopus Dionyſiopoleos, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epũs Sinao,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Conſtantinus indignus epiſcopus Andri,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Euſtathius indignus epũs Toni, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Decateron,in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Niceæ Thraciæ, in eandẽ ſententiam ſubſcripſi.
Theophanes indignus epũs Lebedi,in eandẽ ſententiam ſubſcripſi
Ioannes indignus epiſcopus Lithoproſopi,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Nicephorus indignus epiſcopus Arcadiopoleos,in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Theodorus indignus epiſcopus Heracliopoleos aut Pidachtoes,in eandem ſenten-tiam ſubſcripſi.
Conſtãtinus indignus epiſcopus Metron,in eandem ſententiam ſubſcripſi.

Lycaſtus indignus epũs Phyladon, in eãdem ſentẽtiam ſubſcripſi. D
Michael indignus epiſcopus Trallenſium, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Lemni, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Leontius indignus epiſcopus Amiſi, in eandẽ ſentẽtiam ſubſcripſi.
Michael indignus epũs Tĳ, in eãdẽ ſententiam ſubſcripſi
Epiphanius indignus epũs Pertorum, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epũs Tymbriadon, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Stephanus indignus epiſcopus Orynnon, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi
Heraclius indignus epiſcopus Sami, in eandem ſententiam ſubſcripſi.
Ioannes indignus epiſcopus Præneſti, in eandem ſentẽtiam ſubſcripſi

Sancta ſynodus exclamauit. Omnes ſic credimus, omnes idem ſapimus, oẽs approbantes ſubſcripſimus. Hæc eſt fides apoſtolorum. Hæc eſt fides patrum, hæc eſt fides orthodoxorum, hæc fides orbem terrarum confirmauit. Credẽtes in vnũ deum, in trinitate laudatum, venerãdas imagines amplexamur. Qui ſecus agũt, anathemate percelluntor. qui ſic non ſentiunt ab eccleſia depelluntor. Nos antiquæ eccleſiæ legislationi inſiſtimus. nos decreta patrũ cuſtodimus. nos adĳcientes aliqd aut adferẽtes eccleſiæ anathematizamus. Nos venerãdas imagines ſuſcipimus. nos qui ſecus faxint, anathemate percellimus. E

Quicũq; ſentẽtias ſacræ ſcripturæ de idolis cõtra venerãdas imagines adducũt, anathema.

Qui venerandas imagines idola appellant, anathema.

Qui dicũt quod imagines Chriſtiani vt eos adorent, anathema.

Qui ſcientes communicant cum illis, qui contra venerandas imagines ſentiunt, aut eas dehoneſtant, anathema.

Qui præter Chriſtum dominum deum noſtrum dixerit alium nos à cultu idolorum liberaſſe, anathema.

Qui audẽt eccleſiã catholicã dicere idola aliquando ſuſcepiſſe, anathema.

Multi anni imperatorum. Conſtantini & Irenes eius matris multi anni. Victorum imperatorum multi anni. Nouo Conſtantino, & nouæ Helenæ ꝑpetua memoria.

Deus imperiũ Auguſtorum conſeruet. Imperator cœleſtis terrenos reges cuſtodi.

Cunctis hæreticis, anathema.

Rugienti conciliabulo contra venerandas imagines, anathema.

Impia hæreſeon verbula æſtimantibus, anathema.

Theodoſio falſi nominis epiſcopo Epheſi, anathema.

Siſinio cognomento Paſtillæ, anathema. F

Baſilio maledico tricacabo, anathema.

Trinitas trium horum dogma ſuſtulit.

Anaſtaſio, Conſtantini & Victori, qui ſucceſſiue thronum Conſtantinopolitanæ eccleſiæ aſcenderũt, non aliter ac nouo Ario, Neſtorio, Dioſcoro, anathema.

Sancta trinitas horum trium dogma ſuſtulit.

Ioanni Nicomedię, & Conſtãtino Nacoliæ hæreſiarchis anathema. In nihilũ redegerunt imaginẽ dñi, & ſanctorum eius, dominus eos ad nihilum deduxit.

Si quis ex iconoclaſtarum hæreſi aliquem exiſtentem defenderit, anathema.

Si quis deũ ſecundũ humanitatem nõ circũſcriptibilem cõfeſſus fuerit, anathema.

Si quis euãgelicas narrationes ꝑ picturã repræſentatas nõ acceptauerit, anathema.

Si quis has non ſalutauerit in nomine dñi & ſanctorum eius, anathema.

Si quis traditionem eccleſiæ ſiue ſcripto ſiue conſuetudine valentem non curauerit, anathema.

Germani orthodoxi perpetua memoria. Ioannis & Georgĳ perpetua memoria. Præconum veritatis perpetua memoria.

Trinitas hos tres approbauit. Horum diſputationibus inhærentes digni reddamur miſericordĳs & gratia primi & magni ſupremi ſacerdotis Ieſu Chriſti dei noſtri, intercedente ſimul inuiolata domina noſtra ſancta deipara, & omnium ſanctorum, Fiat, fiat. Amen.

PIISSIMIS ET SERENISSIMIS IMPERATO-
ribus noſtris Conſtantino & Irenæ matri, Taraſius indignus epiſcopus
dei ſeruantis & imperatricis noſtræ vrbis nouæ Romæ vniuerſa
ſancta ſynodus, quæ ſecundum diuinam voluntatem &
iuſſu Imperatoris in hac ſplendida Nicenſium me-
tropoli ſecundo conuenit.

A CHriſtus deus noſter fortiſſimi imperatores caput eccleſiæ prædica-
tur, quoniam cor noſtrum in manu eius exiſtẽs verbum bonum ſca-
turijt, ſuo enĩ decreto & mandato vos in nomine ſuo conuocauit, vt
dogmatum eccleſiaſticorum oracula fixa, firmaq́ꝫ conſeruetis. Etenĩ
quemadmodum caput veſtrum auro, & lapidibus pretioſis exorna-
tum eſt, ita & mentes veſtræ euangelicis, & patrum doctrinis ſunt excultæ. Nam
quorum ſonus in vniuerſum terrarum orbem eſt egreſſus, cum ſitis veluti diſcipuli
& conſodales, vniuerſiq́ꝫ Chriſtiani populi, duces & principes ad pietatem veritatis
ſermonem contuliſtis, & orthodoxæ fidei pietatisq́ꝫ figuram deſcripſiſtis. Vnde ſi
delibus tanquam faces ardentes relucetis, & periclitanti eccleſiæ manũ porrexiſtis.
Nam & ſanas doctrinas cõſeruatis, & diſſidentium vnanimem concordiam guber-
natis (abſit verbo inuidia) dei bene placito pietatis officia & honeſtas actiones per
B vos ſunt ſtabilitæ. Quamobrem os noſtrũ impletũ eſt gaudio, & lingua noſtra ex-
ultatione. Nam per ſcriptam noſtram vocem res ipſas linguę loquuntur. Quid enĩ
ſplendidius magnificentiusq́ꝫ eſſe poſſit principi, quam eccleſiaſticarum conſtitutio
num firmitatem & ſtabilimẽtum integrum conſeruauiſſe? Quandoquidem autem
quidam imaginem quidem pietatis circumferentes, ſacerdotij dignitate conſpi-
cuos ſe exhibent, verum ipſum robur ſacerdotij denegantes conſurrexerunt, Ba-
byloniorumq́ꝫ ſacerdotum accuſationem arripuerũt (quos & propheta triumphat,
dicens. Egreſſa eſt ex Babylone iniquitas) Caiaphaicumq́ꝫ conciliabulũ coegerũt.
facti parentes impioꝝ dogmatum, execrationis, & amaritudinis, quoꝝ os non alio
quàm ad maledicẽdum ſpectat, & hinc gloriam famamq́ꝫ venatur: Linguam habẽ
tes blaſphemam, & calamum bene huic inſeruientem, pugnantes verbis dei, impe-
ratorum maieſtatem monſtroſis verbis corrumpentes, gentem ſacram, quæ ſemel
Chriſtum induit, & ex gratia illius ſeruata eſt, quaſi in idolorum errore exiſtentem,
C idololatras vocantes, & improbitatis animo præditi illis hactenus manus iniece-
runt, arbitrãtes ſe poſſe obſcurare venerandaꝝ imaginum picturam, atq́ꝫ eas partim
veluti communi ſuffragio exterminarũt. partim vero quæ ex cera fuſæ erãt in ſin-
gularem ornatum, in turpes vſus conuerterunt. Quæ vero ex tabulis & aſſerculis
depictæ erant, tum Chriſti, tum etiam ſanctoꝝ illius igni tradiderunt, & vt vno ver
bo dicam, omnes noſtras eccleſias contaminantes diſturbarũt & hierarchę, id eſt, ſa
crarum rerum præſides antea exiſtẽtes, hæreſiarchæ facti ſunt, & pro pace rixas ad
populum locuti ſunt, pro frumento zizaniam eccleſiaſticis agris inſeruerũt. Vinum
cũ aqua miſcuerũt & proximo potauerũt ſubuerſionẽ noxiã. Præterea cũ eſſent lu
pi Arabici, pellem ouinã egregie ſimularũt ſe geſtare. Defraudãtes quoq́ꝫ veritatẽ
mendacium vires cupiuerunt acquirere poſſe. Sed aſpidũ oua fregerũt, & ſecundũ
prophetam, telum araneæ filarũt. Qui autem de ouis iſtis edere debebat, poſtq̃ cõ-
fregiſſet ea, ventũ inanem reperiens ſimul & baſiliſcũ accepit veneno & lætali affla
tu plenum. Quoniam autẽ hæc ita ſe habent, & veritatem ad tempus mendacium
adedit. O vos mitiſſimi & fortiſſimi Imperatores, non ferentes eiuſcemodi peſtilen
tem & animis lætalem errorem diutius in terris hærere, ſed hunc ſpũs diuini, q̃ in
vobis inhabitat afflatu obſcurare contẽdiſtis, quo ſcilicet firmam maneat eccleſiæ
conſtitutio, & totius populi coagmentũ, ac imperiũ veſtrum pacifice ſecundũ no-
minis appellationem gubernetur. Neq́ꝫ putaſtis ferẽdum aut tolerabile quod in re-
liquis omnibus rebus bene inter nos conueniret, de vitæ aũt noſtræ ſumma & pre-
cipuo, nimiꝝ pace eccleſiæ inter nos eſſent diſſidia, maxime cũ noſtrum caput vni-
cum ſit Chriſtus, nos autem deinceps illius vnius corporis membra, propter eam

quæ inter nos communem fidem & ſententiam. Quapropter vos ſacrum hunc noſtrum, & copioſum in hac Nicenſiũ metropoli conuenire iuſſiſtis cœtũ, quo eccleſiarum diſſenſionẽ auferamus, & male diſiuncta ad vnitionẽ commodã reduceremus, & vt eã q̃ nuper ex ſpinoſis cõſuta eſt ſentẽtijs vallã, hoc eſt falſam doctrinã cõuelleremus & diſrũperemus, & veſtẽ orthodoxæ fidei cõſeruaremus illæſam. Quare aplicis & patrũ adhærẽtes traditiõibus, ex afflatu ſpũs ſancti in vnũ cõuenientibus animis, item eccleſiæ catholicæ & ſacrarũ ſex vniuerſaliũ dogmata habentes nobis concordantia, audemus anathematizare Arij inſaniã, Macedonij rabiẽ, Apolinarij dementiã, Neſtorij idololatriã in homine, Eutychis & Dioſcori conſpirantem vanitatẽ & horũ multorũ capitũ hydrã, Originis, Didymi & Euagrij: nugas fabulasq́ʒ, Sergij, Honorij, Cyri & Pyrrhi eorũq́ʒ aſſeclarũ vnã voluntatẽ, imo malã & improbã volũtatem. Deinde & qui poſt hos vana & noua excogitarunt nugamenta cõtra venerãdas imagines, eodẽ ſuffragio & conuenienter, accepto a ſancto ſpiritu verbo, & pura fontis illius aqua, ſpongia diuinorũ dogmatũ abſterſimus & expunximus, inuẽtoresq́ʒ nuperæ vaniloquentiæ longe extra eccleſiaſticos muros eiecimus. Et queadmodũ pedes & manus cõpetenter, animæ cõſilijs mouẽtur: ita & nos a ſpũ accepta gratia, & robur habẽtes fortitudinis veſtræ cõadiutãs, & pietatẽ recõciliauimus, & veritatẽ depredicauimus. Quãobrẽ oĩbus modis recipiẽdæ ſunt venerãdæ imagines dñi noſtri Ieſu Chriſti, quatenus ſcilicet pfectus hõ fuit, & hæ quoq́ʒ oẽs q̃ hiſtorice e ſacra Euangeliorũ narratione depinguntur. nẽpe intemeratæ dominæ noſtræ deiparæ, ſanctorum quoq́ʒ angelorũ, nã hoĩbus ipſi q̃q́ʒ in forma hominis viſi ſunt. item ſanctorũ omniũ, q̃rũ prælia & certamina tabulis & parietibus, ſacris item veſtibus & vaſis inſculpta amari debẽt, queadmodũ catholica eccleſia multis retro ſeculis in hiſce eſt inſtructa. Sic eñ ea accepit, ſic a ſanctis noſtræ diſciplinæ ducibus, & eorũ ſucceſſoribus patribus noſtris ſtatutum eſt. Sunt aũt hæ adorandæ q̃q́ʒ, hoc eſt exoſculandæ & amãdæ. idẽ eñ ſignificãt hæc iuxta antiquã Græciæ Dialecton. Nã προσκυνεῖν id eſt, adorare & ἀσπάζεσθαι id eſt amplecti, & φιλεῖν id eſt, amare ſignificat. Præpoſitio aũt πρὸς intẽtionẽ ſignificat deſiderij, quẽadmodum in προσφέρω à φέρω, κυρῶ & προσκυρῶ, κυνῶ & προσκυνῶ, q̃d ſignificat & amplexum, & vehemẽtẽ amorẽ. Nã q̃d q̃s φιλεῖ, hoc eſt amat, id etiã προσκυνεῖ, hoc ẽ, amplectitur, & q̃d adorat ſiue amplectitur, nẽpe προσκυνεῖ hoc eſt, etiã oĩno φιλεῖ, id eſt, amat. Teſtatur id ſane humana natura & affectio qua erga amicos ſumus affecti. ſic enim inter duos res agitur, & hoc modo ſibi occurſantes agunt. Non ſolum autem apud Græcos hæc loquẽdi ratio in vſu eſt, ſed in diuina q̃q́ʒ ſcriptura idẽ annotare licet. In libris eñ Regũ ſcriptũ eſt: Dauid ſurrexit & cecidit in faciem ſuã, & adorauit ter Ionathan, & oſculatus eſt eũ. Rurſus nonne dñs de phariſæis dicit in euãgelio: Amãt primos accubitus in cõuiuijs, & ſalutationes in foro. Certũ eſt ἀσπασμὸν, id eſt ſalutationẽ hoc loco à dño appellari προσκύνησιν, id eſt, adorationẽ. Phariſæi enim glorioſo animo præditi, & ſeipſos iuſtos exiſtimãtes, ab oĩbus adorari ſtudebant. Non enim ore oſculari petebãt, fuiſſet etenim hoc humilitatis ſignum & haudquaq̃ phariſaici ſupercilij. Iterum Paulus Apoſtolus diuinus ſane, queadmodum in Actibus ſcribit Lucas: Nam cum (inquit) eſſemus nos in Hieroſolymis, libenter & alacriter exceperũt nos fratres, ſequenti aũt die Paulus nobiſcũ ad Iacobũ ingreditur. aderãt aũt oẽs pbri, ſalutatis aũt illis, ſingula q̃ in gẽtibus p illũ feciſſet dñs expoſuit. Hic eñ ſalutationẽ, honorificã adorationẽ mutuo factam apoſtolica ſententia ſignificat. Quemadmodũ etiam de Iacob legitur: Adorauit in ſummitate virgæ ſuæ. Cũ his cõuenit Gregorius cognomẽto theologus dicẽs: Bethleem venerare, præſæpe adora. Quis aũt modo recte & ſyncere ſcripturas intelligat, ea q̃ ita in ſcripturis occurrũt nõ viderit, inde latria q̃ fit per ſpm̃ nõ dici, niſi oĩno expers ſit intelligentiæ & plane in ſentẽtijs ſcripturæ & patrũ rudis. Nõ eñ in ſummo virgæ Iacob latriam fecit. Neq́ʒ etiam Gregorius præſepi latriæ vocabulũ addit, nequaq̃. Rurſus cũ crucẽ viuificã ſalutamus, cõuenienter canimus, crucem tuam adoramus domine. Lanceam quæ viuificãs latus ſanctitatis tuæ aperuit, adoramus. quã ſane adoratio, nihil aliud eſt quam ſalutatio, ſiue amplexum malis dicere, quod indicat

D (margin, beside line 1) · E (margin, beside "eiecimus") · F (margin, beside "amplectitur")

A hoc quod labijs quoq; noſtris proprijs ea contingimus. Si vero ſæpius in ſcriptura & elegantibus noſtris patribus adorationem quis dixerit, pro cultu ſiue latria, quæ in ſpiritu fit ſumi, non negamus. Nam cum vox ſit multæ ſignificationis, nõ poteſt non aliquando pro cultu adorationis in ſpũ ſumi. Adoratio enim eſt cum venerationem, deſiderium & timorem ſignificet, ita nos veſtrum victorioſum & placidiſſimum imperium adoramus. Eſt adoratio quæ tantũmodo timorem ſignificat, quẽadmodum Iacob adorauit Eſau. Eſt quæ gratiam notat, quomodo Abraham pro agro quem accepit à filijs Chet in ſepulchrum Saræ vxoris ſuæ adorauit illos. Rurſus qui ſperant beneficium ſe accepturos à potentioribus eos adorant, quemadmodum Iacob adorauit Pharaonem. Hinc diuina ſcriptura, dicens: deum tuum adorabis, & illi ſoli cultũ exhibebis, adorabis abſolute ponit, neq; adijcit ſoli, vt ſignificetur vox diuerſæ notionis & æquiuoca. Cultum autem exhibebis ſiue ſeruies, ſoli dixit, quam ob cauſam latriam vni deo tribuimus, adq; illum referimus. His ita ſe habentibus in confeſſo, & ſine vlla dubitatione credimus acceptum & placitum coram deo eſſe venerandarum imaginum depictionem, & earum quæ diſpenſationẽ domini noſtri Ieſu Chriſti exprimũt, & virginis quoq; Mariæ deiparæ intemeratæ
B quinetiam glorioſorum angelorum, & omnium ſanctorum, has quoq; adorandas & ſalutandas putamus. qui vero ita non eſt animatus, ſed circa venerandarum imaginum adorationem laborat & dubitat, eum anathematizat ſancta & veneranda noſtra ſynodus, quæ efficacia diuini ſpiritus & eccleſiaſticis patrum traditionibus munita eſt & cincta. Anathema aũt iſtud nihil aliud eſt q̃ ſeparatio à Chriſto. Si vero aliqui repugnauerint aduerſum ea quæ ſtatuta ſunt, his non adhibentes fidem, ſaue contra ſtimulum calcitrant, & proprijs animis iniurij ſunt. Nam & Chriſto aduerſantur, & ſycophantijs quæ aduerſus eccleſiã dei exercentur, gaudent, ipſamq; pietatem ſubuertere conantur. quare hæreticorum veterum aſſeclæ ſocij & contribules propter impietatem vere dicendi ſunt. Nos autem fratres & comminiſtros noſtros dei amantes epiſcopos & cum his præſides & clericos miſimus, vt omnia quæ inter nos acta ſunt, ad diuinas aures veſtras renuntient. Ad conſignationem autem & maiorem certificationem eorum quæ à nobis decreta ſunt, & quo maieſtati q̃q; veſtræ pijſſimæ ſatisfiat autoritates quaſdam patrũ ex multis paucas ſubnexuimus, quarum ſplendore veritatis ſtabilimentum elucidari magis poſſit. Saluator aũt omnium & qui nobiſcum regnat eccleſiæ ſuæ pacem pro præmio tribuat. veſtrũ autẽ imperium cum ſenatu & ducibus, & fideliſſimo militum exercitu in multos annos conſeruet, & victoriam vobis concedat. Ipſe enim dixit: Viuo ego dicit dominus.
C Et glorificantes me, glorifico. Ipſe eſt qui accingens vos potentia omnẽ hoſtilem impreſſionem à vobis auferet, obedientiam aũt apud omnes conciliabit. Gaude igitur ciuitas, exulta noua Sion, totius terrarum orbis, veluti alta ſpecula. regnauit eñ & illic Dauid, & Dauidice illam allocutus eſt. Dominus in medio tui, cuius nomen ſit benedictum in ſecula ſeculorum, Amen.

DEI AMANTISSIMIS SACERDOTIBVS & clericis, ſanctiſſimæ magnæ dei eccleſiæ, & omniũ eccleſiarũ dei colentis & imperialibus vrbis, ſancta ſynodus quæ in Nicea ſecundo congregata eſt.

CHriſtus deus noſter vera veritas, patris lumen & ſplendor, qui e tenebris nos in mirandã ſuam lucẽ vocans, ex idolica inſania nos liberauit, & nomina idolorũ de terra deleuit vt nulla plane eorum ſit poſthac memoria, placitum ſibi exiſtimauit, pios, & in omnibus orthodoxos noſtros fideles imperatores excitare, qui nos in ſplendidam metropolim Niceam conuocarent vt nouiſtis, q̃ diſſidentia in vnum per nos conueniret, & medius paries inimicitiæ ſuſtolleretur, & vetuſta eccleſia catholicæ legiſlatiõis autoritatẽ obtineret. Igitur ſpũs ſancti inſpiratione in hoc ipſum conuenientes, eiuſdem cooperatione omnes in idem conſenſimus. Oriens, inquam, Occidens, Septentrio & Meridies, in vnam vnionẽ, vt ita dicam, conuenimus: ſanctarũ eccleſiarum pacificus ſtatus propter conſentiẽ-

tem fidem & ſententias conſtitutus eſt. Pedes enim noſtri in rectam viam dirigens D
dominus, truncum qui ex zizanijs vetuſtæ & improbæ hæreſeos excreuerat, fun-
ditus eradicauit. Ecce euangelizamus vobis in monte excelſo ſtantes eccleſiaſticæ
pacis gaudium, & celebrem feſtiuitatem. Quid enim gratioſius eſt confidentis illius
Eſaiæ verbo: Quam ſpecioſi ſunt pedes euangelizantiū pacem, euangelizantiū bo-
na. Dignū autem fuiſſet, & veſtrā deuotam præſentiam rebus omnibus interfuiſſe,
quo omnē a deo electam noſtrā congregationē vno in loco inueniretis, & per dei
gratiā ſpectatores fieretis omniū quæ acta ſunt, ita & diſſertationis vim quoq; co-
gnouiſſetis, quæ in confirmationē legaliū eccleſiæ catholicæ traditionū, & deſtru-
ctione eoꝝ qui inſurrexerunt contra veritatē, & apoſtolicas, & patrū traditiones ab
eccleſia catholica alienarūt facta eſt. Sed quoniam inter nos & veſtram ſanctitatē,
& humidum iter eſt & longa terreſtris via, duabus rebus opus fuit: nauibus ſcilicet
& iumentis quibus deferri poſſetis. At quoniā vtrorūq; copiam nō habētes, nobis
corpore adeſſe nō potuiſtis, certum eſt vos mēte & animo idem ſentiēte nobis ad-
fuiſſe, q̄d ſane eccleſiæ catholicæ magnū adiumentum exiſtit. Quandoquidem aūt
inter nos membra ſumus habentia vnū caput Chriſtū dominū noſtrū, neceſſarium E
duximus, omnem eoꝝ quæ diuine apud nos acta ſunt ſeriem narrare. Nā & linguę
res per literas effari poſſunt, eęq; ita ſubinde repreſentant omnia, quaſi corā viſa fu-
iſſent. Poſtq̄ igitur ex pſcripto patrū & doctrina cōuenimus, oēs idem ſentire cepi-
mus. Recordatiq; ſumus carminis ꝙ a Moſe factū eſt & doctum: Interroga patrem
tuum & renuntiabit tibi, quære ſeniores tuos & dicēt tibi. Ita quoq; & nos eccle-
ſiaſticæ ordinationi inſiſtentes, neq; quicq̄ illi adiecimus, neq; etiā ademptimus, ſed
apoſtolice inſtructi traditiones quas accepimus, ſeruamus. omnia ſcilicet ſuſcipiētes
quæ ſancta catholica eccleſia & ſcripto & cōſuetudine admiſit. Quoꝝ de numero
cum & venerandaꝝ imaginum eſſent, figurationes, de his peculiariter egimus. Rur-
ſus omnia quæ diuini noſtri patres rejciunt, ea quoq; & nobis indigna & catholicę
eccleſiæ aduerſa & hoſtica arbitramur, in quibus ſane recenſet & continuata vani-
loquentia iconoclaſtaꝝ, & eoꝝ qui falſo Chriſtianos accuſant gangræna, hactenus
eccleſiā depaſcens. Sed deus dn̄s noſter eam in finē non ſuſtinuit, nam poſtq̄ veri-
tas detecta eſt, orthodoxa & ſyncera fides omnibus reſplenduit, mendaciū cū tene-
bris ſibi congenitis euanuit. Nā ſi vt ipſi aſſerūt imaginū pictura idolis cōparabilis F
exiſtit, noſtræ liberationis myſterium, quod dei filius per ſuā in carne ſine peccato
præſentiā operatus eſt, vanū reputatur. Quinetiam vane ſunt propheticæ promiſ-
ſiones, quaꝝ quædam iubet nos eum adorare & colere in ſanctitate & iuſtitia om-
nibus diebus vitæ noſtræ. Alia vero dicit: Surrexit tanq̄ ex ſomno deus, tanq̄ po-
tens a crapula vini, pcuſſit inimicos ſuos: & dedit eis in poſteꝝ improperiū ſempi-
ternū. Si improperiū ſempiternū datū eſt inimicis nr̄is, hoc eſt improbis potētijs p
reſurrectionē, qūo rurſus Chriſtiani idolis ſeruient. Vah eorum impietatē & rudita-
tem. Vtinam cogitaſſent illud, qui ſcandalizat vnum ex puſillis credentiū in Chri-
ſtum, indignationem intolerabilem dei incurrit. Sed verbum domini nihili fecerūt,
eccleſiaſticas traditiones caſſauerūt, quam ob cauſam in nihilum rediget eos domi-
nus. Et cum Ario, Eunomio, Macedonio, Apolinario, Neſtorio, Eutyche, Dioſ-
coro, Sergio, Honorio, & reliquis iſtis improbe ſentientibus conſpiratio iſtoꝝ con-
numerata eſt. Nā horum ſtultitiam abſtergētes, ipſi quoq; ſtulta loquuti ſunt. Iam
tamen funda veræ confeſſionis cum ipſis proſtrati ſunt, & acies eorum eſt diſperſa.
Non enim deus in ſeculum dimiſit virgam eorum in ſortem iuſtorum, hoc eſt ec-
cleſiæ. Iudaice enim vana cogitarunt, & alteras in conciliabulo Iudæ tulerūt, qua-
re conciliabulum illorum Caiaphaicum inuētum eſt. Hoc enim contra dominum
conflatum eſt, ſed iconoclaſtarum aduerſus eius imaginem, illud conciliabulum li-
berationem noſtram per Chriſtum factam ſibi & alijs inſcripſit. Hoc autem conſi-
lium profundum, non per Chriſtū cœpit, confœderationes inijt, ſed non per ſpiri-
tum illius, quia ornatum venerandoꝝ templorum ſuſtulit. In hoc conciliabulo nul-
lus inuenietur, qui imaginem ad ſimilitudinem dei ferat, quia imaginem domini &
ſanctorum illius ignominioſe confringentes igni tradiderunt. Hoc conciliabulum

A inſania & dementia occaſionem dedit multarum & Satanicarum cædiũ. Hoc conciliabulum falſo nomen ſibi aſſumpſit ſacerdotale & ſacrum concilium, improba enim &prophana mẽte cõflatũ ẽ. Hoc cõciliabulũ os habet intẽperãs. ſpũ aũt falſo Chriſtũ & veritatẽ ſimulauit, mẽdacijs vero in totũ eſt cõfiſum. Hoc cõciliabulũ catholica eccleſia tanq̃ zizania ex area dñica, hoc ẽ eccleſia catholica extirpauit, & ſputo diuini iudicij eiecit. Itaq ex eccleſia catholica ablatũ eſt, & vafra eius cõſilia redargutionẽ incurrere. Verum enim & rectiſſimũ eccleſiæ iudiciũ, innouari in ſe nihil patit, neque vllam ſemel probatæ rei ablationem ferre poteſt. Nos igitur patrum legibus inſiſtentes, ab vno eodemq ſpiritu gratia accepta, ſine vlla nouitia machinatione, & incontaminate cuncta eccleſiæ dogmata cuſtodiuimus, quemadmodum ſacræ ſex vniuerſales ſynodi conſtituerunt. Et quæcunq in eccleſia honore affici iuſſerũt, ſine omni controuerſia recipimus, e quibus eſt, vt antea diximus, imaginum quoq apparatus. Quare eas honorabiliter adoramus & ſalutamus: idẽ enim ſignificãt hæc duo verba. Quicq eadẽ confitetur, hic catholicæ eccleſiæ verus & germanus filius & particeps illius exiſtit. Cuncta itaque ſcandala abierunt, cuncta obſcurata ſunt. Veritas gubernat oĩa, mendaciũ exterminatum eſt, ſeminator zizaniorum om̃ino defecit.
B frumentum, hoc eſt deuotus Chriſti populus in vnum horreum, nempe Chriſti eccleſiam comportatum eſt. Orthodoxæ fidei lumen reſplenduit, erroris tenebrę ſuccubuerunt, mœror in gaudium verſus eſt, luctus in exultationem commutatus eſt. Conuerſus eſt dolor noſter in lætitiam, omnia in meliorẽ partẽ reſpexerunt. Quapropter & nos apoſtolice vos alloquimur: gaudete in Chriſto gaudete. Terna gaudia trinitas nobis peperit: quã decet omnis gloria, honor, & potentia in ſecula ſeculorum, Amen.

CANONES ECCLESIASTICI A SANCTA ſynodo pronuntiati ſunt iſti. Sed ſciendũ eſt illorum initia tantummodo hic aſſignata eſſe, q̃d in libro, q vocatur ὁμοκάνονος, id ſonat quaſi dicas volumẽ omniũ canonũ contineat, Habẽt ſe hoc modo

PRIMVS.

C SAcerdotali dignitate præditis teſtimonia & correctiones, canonicarumq ordinationum deſcriptiones, &c.

II. Quoniã pſallentes inſtituti ſumus a deo, in iuſtitijs tuis meditabor.

III. Omne ſuffragium exiſtens a principibus, epiſcopo, preſbytero, aut diacono.

IIII. Præco eccleſiæ Paulus diuinus apoſtolus.

V. Peccatũ ad mortem eſt, quoties aliqui peccantes nõ ſeſe emendant.

VI. Quandoquidẽ canon eſt qui iubet bis q̃tannis p ſingulas prouintias.

VII. Inquit Paulus diuinus apoſtolus, quorum peccata manifeſta ſunt

VIII. Quandoquidem qui ex cultu Iudaico & cærimonijs eorum decepti ſubſannare inſtituerunt.

IX. Omnes iuueniles luſus, & inſanæ debacchationes, falſaq commentaria & ſcripta contra venerandas imagines ædita.

X. Quandoquidem clerici quidam decepti, canonicã ordinationem.

XI. Obnoxij exiſtentes, vt omnes diuinos canones cuſtodiamus.

XII. Si quis epiſcopus aut præſes, aut monachus ex laboribus manuũ ſuarum quicq̃ ab epiſcopatu aut e monaſterio alienauerit.

XIII. Qm̃ ob eã, q̃ propter peccata noſtra in eccleſia facta eſt, calamitatem.

XIIII. Quod ordo quidã ſit, in ſacerdotali dignitate om̃ibus manifeſtum

XV. Clericus in poſterũ non ordinetur ad duas eccleſias, cauponariũ em̃ eſt.

XVI. Omnis mollities & ornatus corporis alienus ſit a ſacerdotali dignitate & ordine.

XVII. Si monachi aliq reliquerint ſua monaſteria, nõ amplius ad ea recipiant.

XVIII. Eſtote tales vt externos non offendatis, inquit diuinus Apl'us Paulus.

XIX. Intantũ inualuit apud rectores eccleſiaꝶ auaritiæ deteſtãdæ ſtudium. D
XX. Amodo definimus ne fiat duplex monaſterium
XXI. Non debere monachũ aut monaſtriam relinquere propriã mãſionem.
XXII. Deo omnia dicare & non proprijs voluntatibus.

Poſt editionem canonum extat epiſtola ſic ſe habens:

¶In omnibus ſanctiſſimo & beatiſſimo fratri & comminiſtro dño Adriano Papæ veteris Romæ Tarafius diuina miſeratione epũs Conſtantinopoleos nouæ Romæ, in domino gaudere.

SVfficit quidem ſalutaris diſpenſatio magni dei & ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, ad pacem & cõcordiam omnibus Chriſtianis. Ipſe enim poſt reſurrectionem à mortuis, apoſtolis ſuis inſpirando dixit: Pacem meam do vobis, pacẽ meam relinquo vobis. Qua de cauſa is qui raptus fuit in cœlum, & in paradiſum ingreſſus, audiuit verba quæ nõ oportebat dici Paulus inquam Apoſtolus diuinus omnibus nobis teſtatus eſt, dicens. Chriſtus eſt pax noſtra qui omnia facit ex diuerſis, & medium parietem obſtaculi diſſoluens, inimicitiam ſcilicet de carne ſua. E Et iterum ad Theſſalonicenſis ſcribens admonet: Igitur fratres ſtate & ſeruate traditiones, quas edocti eſtis, ſiue per verbum, ſiue per epiſtolas noſtras. Sed poſtea inueteratus hoſtis diabolus eccleſiam ſuper fundamentum apoſtolorum & prophetarum per diuerſa tempora, iuxta beneplacitum dei ædificatam, non ſtuduit nõ cõuellere & interturbare, ſeipſum ſcilicet vi inferens per quaſdam aſſeclas ſuos viros improbos, per quos etiam zizania ſeminauit in hac eleganti terra ab apoſtolis excul ta. Hi ſiquidem accepti a ſupernis poteſtate, in ſulcis diuinæ efficaciæ ſeminatũ frumentum reliquere, quorum diuinam doctrinam arripientes patres noſtri admirãdii, zizania quidẽ extirparũt, nimirum hæreſes & nuperas vaniloquentias radicitus vſque euellentes, & dimiſere meſſem puram eccleſiæ. Veſtra igitur deo decens ſanctitas horum adhærens doctrinis, & ab ipſis veritatis ſermonem accipiens, turbas illas ſpinoſas nunc pullulantes, adiungente ſe tibi imperatorum fideliſſimorum ſynceritate extirpare machæra ſpiritus ſancti ſatagit. Miſiſti enim nobis poſtulantibus viros concordes, & dignos àpoſtolica ſede ſancti Petri, quos ad ſe miſſos imperatores noſtri ſynceriſſimi humaniter ſuſcipientes ad nos iuſſerunt proficiſci, a quibus poſtq̃ literas ſanctitatis tuæ accepiſſemus, eaſq̃ legiſſemus, adduximus ad ſanctos & reuerentes viros Ioannem & Thomam verbo & cognitione vobiſcum ſentientes, qui eiſdem temporibus, vna cum varijs epiſcopis, zelo dei & voluntate huc ſe ad ſacram ſynodum, iubentibus & volentibus etiam ſynceriſſimis imperatoribus contulerunt. Verum nos ante annum ſedem colligere ſynodi ſtatueramus, cũ improbi aliquot homines, & quorum mentes inſania tumultuabantur, turbam in nobis cientes, cathedram prohibuerunt. Quamobrem coacti ſumus integrum annum a propoſito noſtro deſiſtere, nihilq̃ quod ad eã rem attinebat tentare. Tẽpore deinde ſuccedente iterum venerabiles iſti epiſcopi in ſplendida metropoli Nicea prouinciæ Bithyniæ imperatorum noſtrorum mandaro congregati ſunt. nos autẽ accipientes comites itineris & uenerandos viros legatos veſtros, & vicarios quoque Orientis, ad ipſam metropolim venimus, & omnibus nobis ſedentibus eligere caput, nẽpe ipſum Chriſtũ viſum ẽ. Iacebat aũt in ſacro throno euangeliũ ſanctum quod omnibus nobis qui conuenerant iuſtum iudicium iudicate, iuſtitiam pro ſancta dei eccleſia adminiſtrate proclamabat. Itaq̃ prærogatiua quadam literas ſanctitatis tuæ primo loco legi iuſſimus, & eramus quidem tunc omnes velutiin regio cõuiuio epulis ſpũs intenti, quod tali conuiuio animi noſtri recrearentur. Pedeſq̃ noſtri in viam rectam veritatis per te ducebantur. Sic confracta membra in vnũ corpus componebantur, ſic vera concordia reualuit, ſic catholica eccleſia in vnionẽ eſt collecta. Poſt illas aũt literas, legimus quoq̃ eas quæ ex Orietalibus diœceſibus nobis miſſæ fuerant: atq̃ ita patrum traditionis lumen acrius exactiuſq̃ reſplenduit, & vis ve

A vis veritatis clarior fortiorq; euaſit. His ſe ita habentibus ab omnibus nobis qui di-
uina voluntate cōueneramus confeſſa eſt vera, & calumniæ expers confeſſio, quæ
& a nobis ad vos miſſa eſt. Per relationem itaq; noſtram pijs imperatoribus no-
ſtris omnes hæreticæ prauitatis principes, quiq; eos inſequuntur profanatione &
execratione condemnati ſunt, propterea quod ſanctam catholicam eccleſiam in-
iuria affecerint, nec vero illi tantū qui in hac vita in eadē opinione manēt, ſed etiam
qui vitam turpiter & peruerſe proiecerunt. Sed quidā eorū adhuc præſentes, ſalutē
ſuam per ſcriptos libellos confeſſi ſunt. Neq; Chriſtus deus noſter, petra ſcilicet in
qua fixi ſumus, veſtem illam deſuper contextam, ipſam nimirum catholicam à ſe,
& ſuper ſe ædificatam eccleſiam ſuam, diuiſam & diſruptā diutius pati potuit, neq;
membra huc illucq; diſperſa diutius diffundi ſuſtinuit: ſed ſimul cū veteribus hære
ſibus errorem nouæ prauitatis iconoclaſtarū qui contra venerandas imagines rabiē
ſuam exercerunt verbo gratiæ ſuæ ſubuertit, & machæra ſpūs execuit. Abunde
aūt inſtructi ſumus & experientia cognouimus, veritatem ſuper omnia poſſe & va
lere. Quicqd illi repugnat, id tandem ſemp cedit, & aciem relinquere cogitur. Ipſa
eſt omniū fortiſſima, ita vt facile quoſuis inimicos ſuperet, & repugnantiū phalan-
B gas diſſipet. Ecce em̄ falſiloquorū & mendaciū labia compreſſit, tenebræ abſurdarū
blaſphemiarū ceſſarūt, pulchritudo veritatis dogmatū reſplenduit. Iam omnis hæ-
retica blaſphemia eiecta eſt, & propulſata. Eccleſia proprium ornatum recepit, re-
quiem ex immenſis laboribus inuenit. Veritas eſt incōcuſſa & inexpugnabilis, ad-
uerſus quam portę inferorū & infidelitatis nō præualebūt: quēadmodū ex ore do-
minico audiuimus, & gaudio repletū eſt os noſtrū, & lingua noſtra exultatiōe. Ga-
uiſi autem ſumus in eccleſia cui præſedimus iuxta dei voluntatē. Hæc igitur facta
ſunt, Chriſto deo noſtro qui ſuper omnes eſt rem procurante, auxiliantibus etiam
orthodoxis & fortiſſimis noſtris imperatoribus. Ipſi em̄ omnibus in locis venera-
das imagines reſtituerūt, cum in ſacris tēplis, tum etiā in portis regiarū, quibus deus
præmium, exaltādo cornu imperij illorū, ad pacē eccleſiæ ſuæ & ſalutē oīm noſtro
rum Chriſtianorū, cuius nomē ſit benedictum in ſecula ſeculorum, Amen.

τέλος.

¶Io. Baptiſta Egnatius de vitis imperatorum Romano-
rū, de Conſtantino Leonis filio, & Irene ma
C tre, ſic ſcribit.

REdditus tandem his principibus veteri religioni ſuus nitor, reddita vetus
pietas Irenes matris opera: quæ Attici ſanguinis forma inſignis, ſed pro-
bitatis opinione inſignior Leoni nupſerat. Quare conuentu trecētorum
& L. patrum Niceæ indicto, quæ ſeptima ſynodus habetur, templis, di-
uiſq; ſuæ reſtitutæ ſunt imagines. Nec multo poſt tamen Conſtantinus iam adul-
tus matrem haud amplius paſſus, imperio deijcit, eiectam in ordinem redigit. Ni-
cephorum imperatorij & ipſum ſtemmatis, in quem ſuffragia multorum tacite in-
clinabant, oculorum & linguæ vſu priuat. Et ne quid ſceleris deeſſet, Maria vxore
monaſterio obtruſa, Theodoram concubinam inducit matris cōſilio, vt filium in-
uiſum omnibus faceret: vnde mox rerum ſola potita, filium in poteſtatem redactū
excæcat, eadem die qua ſexto ante anno Nicephorum ille eodem ſupplicio affece-
rat: ipſaq; non multo poſt à Nicephoro pulſa, in Lesbum inſulam relegatur. Hu-
ius imperio, quod fuit cum filio annorum. x. lamina inuenta eſt ſuper cadauer his
verbis: Chriſtus naſcetur ex virgine, in eum credo, Conſtantini & Irenes imperio
o ſol iterum me videbis. Sed & Carolus à Leone Romano pontifice imperij coro-
na donatur virtutis, & pietatis ergo.

¶Ex

Digitized by Google

¶Ex libro Platinæ, de vitis pontificum. D

HAdrianus primus, patria Romanus patre Theodoro ſummæ nobilitatis vi-
ro, pontificatum iniens, nequaq̃ a maioribus ſuis degenerauit. Nam magni-
tudine animi, conſilio, doctrina, & ſanctitate vitæ, cum quouis Opt. Pont.
comparari poteſt. Cuius amplitudinem Deſiderius Longobardoꝝ rex ve-
ritus, ſtatim de pace ineunda & de amicitia mentionem per legatos fecit. Veꝝ Ha-
drianus cognita hominis perfidia plusq̃ punica, in aliud tẽpus pacẽ diſtulit. Interea
vero mortuo Carolomanno, Berta eius coniunx Hildegradæ Caroli vxori ob am-
plitudinem mariti inuidens, Adoarij cuiuſdam conſilio vſa, cum filijs ad Deſideriũ
regem in Italiam confugit, qui eam perbenigne ſuſcepit: & ꝙ ſe tutiorem futurum
hac ratione ab impetu Gallorum exiſtimabat, & ꝙ Francos propoſitis Carolomã-
ni filijs, facilius ſumpturos arma in Carolum regem, ſi quid in ſe moueret arbitrare-
Verum cum obtinere ab Hadriano precibus non poſſet, vt filios Carolomanni re-
ges inungeret, ad vim conuerſus in Rauennates mouens ditioni Romanæ obtempe-
rantes, Fauentiam & Comachum vi cepit. Dum hæc in Gallia gererentur, Cõ- E
ſtantinus in oriente imperator elephantiæ morbo correptus, vnde fortaſſe nata eſt
illa de lepra magni Conſtantini vana opinio ob ſimilitudinẽ nominis, moriẽs Leo-
nem quartum imperatorem reliquit, qui adeo gemmis delectatus eſt, vt direpto ſa-
crario ſanctæ Sophiæ coronam magni ponderis ac pretij ſibi conſtituerit: qua qui-
dem ita frequenter vtebatur, vt aut propter pondus, aut ob frigiditatem lapillorum
ſubito morbo correptus ſit. Idem quoqꝫ accidiſſe noſtra ætate Paulo ſecundo pu-
tauerim, qui adeo his muliebribus delinimentis delectatus eſt, conquiſitis vndiqꝫ ma-
gno pretio gemmis, & exhauſto pene eccleſiæ Romanæ ærario, vt quotieſcunqꝫ in
publicũ prodiret, Cybeles quædã Phrygia ac turrita non mitrata videretur. Hinc
ego ortã tum ſudore præpinguis corporis, tum gemmarum pondere apoplexiam
illam puto, q̃ correptus ſubito morbo interijt. Leone itaqꝫ mortuo, Irene eius vxor
& filius Conſtantinus ſextus imperium accipientes, concilio trecentorum & quin- F
quaginta epiſcoporum in Nicena vrbe ſecundo habito inſtituere, vt qui ſacras ima-
gines delendas dicerent, perpetuo anathemate notarentur. Quam quidem conſti-
tutionem Conſtantinus adoleſcens patris flagitia ſecutus, quorundam
improboꝝ ſuaſu, non ita multo poſt & abrogauit, & ma-
tri omnino adminiſtrationem imperij
abſtulit.

¶Coloniæ, ex ædibus Quentelianis, Anno M.D.XL.
menſe Februario.